महाराज श्रीभगवतप्रसादजिनी आज्ञाथि सा० वसभजी वी०
कुबेरदासे छपावी प्रसीध कऱ्या.

मुंबईमां गणपत कृष्णाजीना छापखानाना मालेक
आत्माराम कान्होबा
ए ओ ए छाप्यां.
संवत् १९३३. सन १८७७.

श्रीसहजानंदस्वामिनेनमोनमः॥ ॥पातुंधर्ममधर्ममुत्खनयितुंश्रीभक्तिधर्मांगतोजातायोत्तरकोसलेषुदययासर्वे
श्वरेशायच ॥ तृप्तिंवाक्यसुधारसैर्विदधतेनैजैर्निजानांमुहुस्तस्मैश्रीहरयेनमोस्तुसहजानंदायसद्वर्णिने ॥ १ ॥ ज्ञाने
नधर्मेणयुतांविरक्त्यामाहात्म्यबोधेनचयोनिजस्य ॥ प्रवर्त्तयामासभुविस्वभक्तिंसश्रीहरिर्नोस्तुमतिप्रदाता ॥ २ ॥
अज्ञानसंज्ञंगहनांधकारंनिजाश्रितस्वांतगुहागतंयः ॥ अपाहरज्ज्ञानदिवाकरःश्रीधर्मांगजन्माजयतिप्रभुःसः॥३॥
प्रोक्तानियानीहवचोमृतानिश्रीस्वामिनातेननिजाश्रितेभ्यः॥ तेषांलिखामःकतिचित्तदीयतुष्ट्यैयथाबुद्धियथाश्रुतंच
॥ ४ ॥ तत्रादौश्रीहरेस्तस्यजन्मादिचरितंशुभम् ॥ कथयामःसमासेनतदीयानंददायकम् ॥ ५ ॥ श्रीगोलोकनामध्यने
विषेभगवाननुंअक्षरधामछेतेकेवुंछेतोकोटिकोटिसूर्यचंद्रनेअग्नितेसरखुंप्रकाशमानछेनेदिव्यछेनेअत्यंतश्वेतछेने
सच्चिदानंदरूपछे ॥ अनेजेनेब्रह्मपुरकहेछेअमृतधामकहेछेपरमपदकहेछे अनंतअपारकहेछेब्रह्मकहेछे चिदाकाश
कहेछेएवुंजेएअक्षरधामतेनेविषेश्रीकृष्णभगवानजेतेसदायविराजमानछेतेकेवाछेतोजेनेपुरुषोत्तमकहेछेवासुदे
वकहेछेनारायणकहेछे परमात्माकहेछेब्रह्मकहेछेपरब्रह्मकहेछेईश्वरकहेछेपरमेश्वरकहेछेविष्णुकहेछे ॥ अनेवलीते
भगवानकेवाछे तोक्षरअक्षरथकिपरछेसर्वज्ञछेसर्वकर्त्ताछेसर्वनानियंताछेसर्वनाअंतर्यामिछे सर्वकारणनाकार
णछेनिर्गुणछेस्वप्रकाशछेस्वतंत्रछे॥ अनेब्रह्मरूपएवाजेअनंतकोटिमुक्ततेमनेउपासनाकरवाजोग्यछे॥ अनेअनंत
कोटिब्रह्मांडनिजेउत्पत्तिस्थितिनेप्रलयतेरूपछेलीलाजेनिएवाछे ॥ अनेप्रकृतिपुरुषकालप्रधानपुरुषनेमहत्तत्वादिक
एजेपोतानिशक्तियोतेनाप्रेरकछे॥ अनेअनंतकोटिब्रह्मांडनाराजाधिराजछेनेसदाकिशोरमूर्त्तिछेनेकोटिकोटिकंदर्प

सरखासुंदरछेनेनवीनमघसरखोशामछेवर्णजेनोएवाछे॥ अनेअमुल्यनेदिव्यएवांजेनानाप्रकारनांवस्त्रनेआभूष
णतेणेजुक्तछे॥अनेकांननेविषेमकराकारकुंडलधरिरह्याछेनेमस्तकनेविषेनानाप्रकारनारत्नेजडितएवोजेमुगटतेने
धरिरह्याछे॥ अनेशरदऋतुनुंजेकमलतेनिपांखडिसरखांअणियालांछेनेत्रकमलजेनांएवाछे ॥ अनेरुडुंएवुंजेसुगं
धिमानचंदनतेणेकरिनेचरच्यांछेअंगजेनांएवाछे ॥ अनेमधुरेस्वरेकरिनेवेणुंनेवजाडेछेअनेराधिकाजिनेलक्ष्मिजि
तेणेपुज्याछे अनेमूर्त्तिमानएवांजेसुदर्शनादिकआयुधतथानंदसुनंदनेश्रीदामादिकजेअसंख्यपार्षदतेमणेसेव्याछे
अने कोटिकोटिसूर्यचंद्रसरखाप्रकाशेजुक्तछे मूर्त्तिजेनिएवाछेअनेअनंतकोटिएवाजेकल्यांणकारिगुणतेणेजुक्तछे
अनेधर्मज्ञाननेवैराग्यादिकजेऐश्वर्यतथाअणिमादिकजेसिद्धियोतेमणेसेव्यांछेचरणकमलजेनांएवाछे ॥ अनेमू
र्त्तिमानएवाजेच्यारवेदतेमणेस्तुतिनेकरयाछे॥अनेवासुदेवादिकजेचतुर्व्यूहतथाकेशवादिकजेचोविसमूर्त्तियोतथा
वाराहादिकअवतारएसर्वेनाधरनाराछेएवाजेश्रीकृष्णपुरुषोत्तमभगवानतेजेतेआजेपोतानुंसमग्रऐश्वर्यतेणेजुक्त
थकापृथवीनेविषे एकांतिकधर्मने प्रवरतावववानेअर्थेनेपोतानाएकांतिकभक्तजे धर्मभक्तिने मरीच्यादिकऋषितेम
निरक्षाकरवानेअर्थेनेतेमनेसुखआपवानेअर्थेनेअनेकजीवनांकल्यांणकरवानेअर्थेनेअधर्मनोउछेदकरवाने अर्थे
कोशलदेशनेविषेप्रगटथाताहवा॥ हवेएभगवानजेविरित्येप्रगटथयाछेतसंक्षेपेकरिनेकहियेछइये ॥ एकसमेमरी
च्यादिकऋषिजेतबदरिकाश्रमनेविषे श्रीनरनारायणभगवानननांदर्शनकरवासारुआवताहवातेवातनेसांभलिनेध ॥१॥
मदेवपणपोतानीस्त्रीजेमूर्त्तितेणेसहितथकाश्रीनरनारायणनांदर्शनकरवाआव्यापछेते ऋषिनीसभानेविषेउद्धवेस

हितबेठाएवाजे श्रीनरनारायणऋषितेनुंदर्शनकरिने श्रीनरनारायणमांन्याथकाधर्मदेवजेते तेसभानेविषे बेसताह
वा॥अनेमरीच्यादीकऋषियेंश्रीनारायणऋषिआगल्यप्रथमकरिहतिजेभरतखंडनावृत्तांतनिवार्त्तातेनेश्रीनारायण
ऋषिनामुखारविंदथकीएकाग्रचित्तथैनेधर्मदेवजेतेसांभळताहतातथातेऋषिने उद्धवतेपणतेवार्त्तानेएकाग्रचित्तथै
नेसांभळताहता तेसमयमांकैलासपर्वतथकिदुर्वासाऋषिजेते श्रीनारायणऋषिने दर्शनेआव्यातेनुंकोइथिसन्मान
थयुंनहिमाटेतेदुर्वासाऋषितोएधर्मादिकसर्वेनेशापदेताहवाजेमाराअपमाननाकरनाराजेतमेसर्वेतेभरतखंडनेवि
षे मनुष्यपणानेपांमोनेत्यांअसुरथकिअपमाननेनेकष्टनेपांमोएवाशापनेसांभळिनेधर्मदेवघणाकप्रकारनाविनये
जुक्तवचनेकरिने शांतिपमाड्याएवाजे दुर्वासाऋषितेबोल्याजेतमेसर्वेश्रीनारायणऋषिनी वार्त्तासांभळवानेविषे
आसक्तहतामाटेमुनेनदेख्योनेमारुंसन्माननथयुंएनिमुंनेखबरथ्यनोतितेसारुमेंतमनेशापदीधोपणतेमाराशापतोनि
वारणनहिथायपणतेशापभेळोहुंतमनेअनुग्रहकरुछुं जेहेधर्मदेवतमेनेआतमारिस्त्रिमूर्त्तितेब्राह्मणनाकुळनेविषे म
नुष्यदेहधरशोनेत्यांआनारायणऋषितमारापुत्रथाशे नेतमनेनेआऋषियोने माराशापथकिमुकावशेनेअसुरनाक
ष्टथकितमारिसर्वे निरक्षाकरशेएमकहिनेदुर्वासाऋषीतोपाछाकैलासपर्वतमांगया ॥ पछेश्रीनारायणऋषिजेतेध
र्मादिकसर्वप्रत्येबोलताहवाजेअपराधविनाजे आशापतमनेथयोतेनेजोहुंटाळवाने इछुंतोहुंसमर्थछुंतटळिजायप
णहमणेभरतखंडनेविषेकळिजुगनाबळनेपांमिनेअधर्मनेअसुरतेवहुवृद्धीनेपांम्याछेतेमनानाशनेअर्थेमारिइछाये
करिनेजएशापथयोछे तमेंअंगीकारकरयोछे माटेहेधर्महुंतमारापुत्रथैनेतेअसुरनोनेअधर्मनो नाशकरिशनेनमारि

सर्वेनिरक्षाकरिशनेपृथविनेविषेएकांतधर्मनेप्रवरताविशमाटेतमेकांईचिंताराखशोमांने पृथविनेविषेसर्वेमनुष्यदे
हनेधारोएवां वचनसांभलीनेनेश्रीनारायणऋषिनेनमस्कारकरिनेधर्मादिकसर्वेजेते मनुष्यदेहधरवाने अर्थेपृथवी
प्रत्येजाताहवा ॥ हवेधर्मनेमूर्त्तिजेविरित्येप्रगटथयांछेतेकहियेछइयेजेकोशलदेशनेविषेइटारनामेपुरछेतेमांशरव
रीयाब्रह्माणसामवेदिपांडेबालशर्मानामेहतातेथकीभाग्यवतीनामेजेतेनिपत्नीतेनेविषेधर्मदेवजेते संवत् १७९६
सतरसोनेछनुनाकार्तिकशुदी ११ एकादशीनेदिवसमध्यानपछेप्रगटथाताहवाअनेपिताजेतेविधियेकरिनेतेमना
जातकर्मादिकसंस्कारनेकरताहवानेबारमेदिवसेदेवशर्माएवुंनामधरताहवा ॥ अनेतेकोसलदेशनेविषेजछपैया
नामेगांममांत्रवाडिकृष्णशर्मानामेब्राह्मणतेथकिभवानिनामेजेतेनीपत्नीतेनेविषेमूर्त्तिजेत संवत् १७९८ सतरसो
नेअठांणुनाकार्त्तिकशुदि १५ पुन्यमनेदिवससायंकालेप्रगटथानांहवांतपछेदिवसेदिवसेमोटांथयांनेश्रीकृष्णभग
वाननीअतिशेभक्तिकरवालागांमाटेभक्तिएवानामनेपांमतांहवां॥पछेएभक्तिनोपिताजेकृष्णशर्मातेजेतपोतानिपु
त्रीजेभक्तितेनोधर्मनाअवतारजेदेवशर्मातेसाथेयथाविधिविवाहकरताहवानेएजेपोतानाजमाइतेनेपोतानागांम
मांपोतानेघेरराखताहवा॥पछेतेदेवशर्माजेतेभक्तिजेपोतानिपत्नीतेणेसहितगृहस्थाश्रमनाजेधर्मतेनेआशरिनेश्रीकृ
ष्णभगवाननिभक्तिकरताहवा ॥ अनेपोतेधर्मनेविषेअतिद्रढपणेवरत्यातेनेजोइनेसर्वेलोकजेतेधर्मएवेनामेकरिने
जबोलावताहवा॥पछेएधर्मभक्तिनेअसुरथकिअतिशेकष्टथयुंतेनानिवारणनेअर्थेतेधर्मभक्तिजेतेवृंदावनमांजाइ ॥२॥
नेमरिच्यादिकऋषियेंजुक्तथकांश्रीकृष्णभगवाननिआराधनाकरतांहवांतेणेकरिनेतेभगवानएमनिउपरअतिप्रसन्न

थयानेपोतानाअक्षरधाममां जेवापोतेसदाविराजमानछे तेवुंपोतानुंदर्शनआपिनेधर्मभक्तिप्रत्येबोलताहवा जेहेध र्मभक्तितमनेकष्टनादेनाराजेअसुरतेमनेपूर्वेमेंकृष्णावतारनेविषेमार्याहतातेमारेउपरवएमनेवैरछे माटेतमनेमारा जांणिनेपीडेछेतेअसुरनानाशनेअर्थे हुंजेतें नारायणऋषिरूपेतमथकिप्रगटथइने हरिकृष्णनामे विख्यातथाइशने त मारिनेऋषिनीअसुरनाकष्टथकिरक्षाकरिशनेतमनेदुर्वासानाशापथकीमुकाविशनेअसुरनोने अधर्मनोउछेदकरि शने पृथवीनेविषेएकांतिकधर्मनेप्रवरताविशएमकहिनेश्रीकृष्णभगवानजेत अंतर्धानथइगयानेधर्मनाहृदयकम लनेविषेविराजमानथया॥ पछेतेधर्मभक्तिजेतेअतिशेआनंदनेपांमीनेत्यांथिपाछांपोतानेगांमआविनेश्रीकृष्णभ गवाननिभक्तिनेकरतांहवां॥अनेएविरित्येएधर्मनेभगवानप्रसन्नथयामाटेसर्वेजनजेतेतमनेहरिप्रसादनामेकरिने बोलावताहवा॥अनेपछेकेटलाकमासगयाकेडेतेहरिप्रसादजिथकिभक्तिनेविशेश्रीकृष्णभगवानजेतेसंवत् १८३७ अढारसोनेसाडत्रिसनाचैत्रशुदि ९ नवमीनिरात्रिदशघडिगइतारेप्रगटथाताहवातेसमयमांहरिप्रसादजिनाघरने विषेमोटोउछवथातोहवो ॥ अनेइंद्रादिकदेवजेतेजयजयशब्दनेकरताथकानेदुंदुभिनेवजाडताथकापुष्पनोवरसा तकरताहवा ॥ अनेअपसराउंजेतेनृत्यकरतिहविनेगंधर्वजेतेगांनकरताहवाअनमुनिजेतेआशीर्वाददेताहवाअनेदे वतानेसाधुनांजेमनतेअतिप्रसन्नथातांहवां ॥ अनेअसुरनांजेमनतेतत्कालत्रासनेपांमतांहवां ॥ अनेतेगाममांरेह नारिजेस्त्रीयुंतेमंगलगातिहविनेबालरुपएवाजेहरितेनेआशिशदेतीहवी ॥ अनेतेसमयनेविषेमंदसुगंधनेशीतलएए वाजेवायुतेवाताहवाअनेतारानागणेसहितआकाशजेतेअतिशेनिर्मलथातोहवो॥ तेवारपछेतेहरिप्रसादजिजेतेते

पोतानापुत्रनुंजेजातककर्मतेब्राह्मणपासेयथाविधिकरावीनेब्राह्मणनेघणिकप्रकारनांदांनआपताहवा ॥ पछेजन्म
थिछठादिवसनेविषेकोटराआदिकबालग्रहजेतेबालस्वरूपएवाजेतेभगवानतेनेमारवासारुआव्यातमनेतेभगवा
नजेतेपोतानिदृष्टिमात्रेंकरिनेबालिनेभगांविदताहवा ॥ पछेभगवानत्रणमहिनानेअगीयारदिवसनाथयातारेमा
र्कंडेयऋषिजेतेब्राह्मणनेवेशेतेहरिप्रसादजीनेघरआवताहवातारेहरिप्रसादजीजेतेतेऋषिनुं अतिशेसन्मानकरिनेने
तेमने ज्योतिशी जांणिने केताहवाजेतमेअमारापुत्रनुं नामकरणकरोपछे तेऋषिजेतेराजिथइनेनामकरणकरताथ
काबोल्याजेहे हरिप्रसादजी आतमारापुत्रजे तेतमारिसर्वे आपदाने हरशेतथाजे जनएनाआश्रितथाशेतेमनिसर्वे
आपदानेहरशेअनेकर्कराशिनेविषेएनोजन्मछे माटेएनुंहरिएवुंनामथाशे ॥ अनेवलीआजेतमारापुत्रतेनादेहनोकृ
ष्णवर्णछेतथापोतानाआश्रितजननांजेमनतेमनेपोतानिमूर्त्तिनेविषेतांणिलेशे तथाचैत्रमासमांजन्मछेमाटेकृष्ण
एवेनामेविख्यातथाशे॥ अनेएबेनामनोखांनोखांछेतोपणएबेभेलांमलिनेहरिकृष्णएवुंत्रिजुंनामपणथाशे ॥ अने
आतमारापुत्रजेतेत्यागज्ञानतपधर्मनेयोगएपांचगुणेकरिनेतोशिवजीजेवाथाशेमाटेनीलकंठएवेनामेकरिनेलोक
नेविशेप्रसिद्धथाशे ॥ अनेआजेतमारापुत्रतेनाहाथनेविशेपद्मनुंचिन्हछेतथापगनेविशेवज्रउर्ध्वरेखानेकमलतेनां
चिन्हछेतेमाटेआतमारापुत्रजेतेलक्षावधिमनुष्यनानियंताथाशे ॥ अनेआतमारापुत्रजेतेकल्याणकारिएवाअनंत
गुणेजुक्तथाशेनेतमारिसमग्रकष्टथकिरक्षाकरशेएमकहिने विरामपांम्याएवाजे मार्कंडेयऋषितेने हरिप्रसादजिजे ॥३॥
तेघणिकदक्षणानेभारेभारनवांवस्त्रनेआभूषणतेआपताहवा ॥ पछेतेऋषिजेतेएकदिवसत्यांरहिनेप्रयागतीर्थनी

जात्राकरवासारुचालिनिसरताहवा॥अनेतेपछे तेहरिप्रसादजीनेभक्तिमाताजेते पोतानापुत्रनागुणनेसांभळिनेब
हुप्रसन्नथाताहवा॥ पछेतेश्रीहरिजेतेपोतानिबाळलीलायेकरिनेपोतानामातापितानेनेसंबंधिजननेबहुआनंदउप
जावताथकाबाळचंद्रनिपेठेवृद्धिनेपामताहवा॥ अनेतेपछेहरिप्रसादजीजेतेपोतानापुत्रनेपांचमेमहिनेप्रथमपृथ
वीउपरस्थपेसारताहवा॥ अनेछठामहिनानेविषेप्रथमअन्नजमवाशिखवताहवा॥ अनेसातमेमहिनेकाननेविंधाव
ताहवा॥ अनेत्रिजुंवर्षबेठुंतारेचौळसंस्कारजेगर्भनाकेशउतराववातेकरावताहवा॥ अनेएजदिवसेमायाविएवो
जेकाळिदत्तनामेअसुरते भगवाननेमारवानेआव्योतेने भगवानेपोतानिदृष्टियेकरिने मोहपमाड्योतेवृक्षनेविषेअ
थडाइअथडाइनेमरिजाताहवो॥ अनेतेपछे हरिप्रसादजिजेतेअसुरनाउपद्रवथकिछपैयागामनोत्यागकरिनेपोता
नाकुटंबेसहितथकाअयोध्यापुरीमांनिवासकरिनेरहेताहवा॥ अनेपछेहरिप्रसादजीजेतेपोतानापुत्रनेपांचमावरस
नेविषेप्रथमअक्षरभणवाशिखवताहवा॥अनेआठमावर्षनेविषेभारेभारेसामग्रियेनेभेळिकरिनेपोतानापुत्रनेय
ज्ञोपवितदेताहवा॥अनेतेश्रीहरिजेतेपोतानापिताथकियज्ञोपवीतनेपामीनेनैष्ठिकब्रह्मचारीनाधर्मनेविषेरह्याथका
वेदाध्ययननेकरताहवाअने पोतानापितापासे वेदशास्त्रपुराणइतिहासधर्मशास्त्रएसर्वे ग्रंथनुपोतेअध्ययनकरिने त
थाश्रवणकरिनेतेसर्वनुंजेरहस्यतेने यथार्थजांणताहवाअनेएसर्वेमांथिपोतेच्यारसारकाढताहवातेमां श्रीमद्भागव
तपुराणथकितो पंचमस्कंधनेदशमस्कंधएसारकाढ्यो तथास्कंदपुराणथकिवासुदेवमाहात्मएसारकाढ्यो तथाइति
हासजे महाभारततेथकिभगवद्गिताविदुरनितिनेविष्णुसहस्रनामएसारकाढ्यो तथासर्वेधर्मशास्त्रथकीयाज्ञवल्क्य

स्मृतिएसारकाढ्योएविरित्येएच्यारसारकाढीनेतेनोगुटकोलखाविने पोतानिपासेनित्येराखताहवा ॥ पछेतेश्रीहरिजे
ते जन्मथकिअगीयारवरसनाथयातारे पोतानिमाताजेभक्तितेनेधर्मज्ञानने वैराग्यसहितएविजे भक्तितेनो उपदेश
करिनेदिव्यगतिनेआपताहवानेदुर्वासानाशापथकीमुकावताहवा ॥ अनेतेपछेकेटलाकमासगयाकेडेतेश्रीहरिजेते
पोतानापिताजेहरिप्रसादजीतेने पोतानास्वरूपनुंयथार्थ ज्ञानआपिने दिव्यगतिने पमाडताहवानेदुर्वासानाशापथ
किमुकावताहवा॥ अनेएविरित्ये भक्तिधर्मजेतेदिव्यगतिनेपांमिनेपछेदिव्यदेहकरिनेनिरंतरतेश्रीहरिनेपासेरेतांहवां
तेवारपछेतेश्रीहरिजेतेपोतानाजेसंबंधितेनेपुछ्याविनाजनित्यस्नाननेमिशेकरिने तीव्रवैराग्यनावेगथकीपोतानाघ
रनो त्यागकरिनेपोतेएकलाजउत्तरदिशनेविशे तपकरवासारुचालिनिसरताहवातेपोतेकेवाछे तोवहिर्वासेसहितजे
कौपीनतेनेधारीरह्याछेनेमृगचर्मधार्युंछेनेपलाशनोदंडधार्योछेनेश्वेतएवुंजेयज्ञोपवितततेनेधार्युंछेनेकंठनेविशेतु
लसिनिबेमालाधारिछे नेचांदलेसहितजउर्ध्वपुंड्रतिलकनुंचिह्नतेधार्युंछे नेमस्तकउपरय्जटानेधारिरह्याछे नेकेड्यने
विषे मुंजनिमेखलाधारिछे नेहाथनेविषेजपमालाकमंडलु भिक्षापात्रनेजलगरणुंएटलांवांनांनेधारिरह्याछे नेशाल
ग्रामनेबालमुकुंदनोजेबटुवोतेने गलानेविषेधारिरह्याछे नेच्यारसारनोजेगुटकोतेनेखभानेविषेधारिरह्याछेएवाबे
शनेधरताथकाश्रीनिलकंठब्रह्मचारिजेतेसरज्युनदीनेतरिने उत्तरदिशमांजाताहवातेचालतेचालतेकेटलेकदिवसेक
रिनेहिमाल्यपर्वतनितलाटिमांजेएकमहामोटुंवनआव्युंतेनेपांमताहवा॥पछेत्यांथिचाल्यातेकेटलेकदिवसेकरिनेही
माल्यपर्वतनेपांम्यानेतेपर्वतनेविषेचालताथकाकेटलेकदिवसेकरिने मुक्तनाथप्रत्येआविनेउग्रतपकर्युंनेतेतपे करि

नेसूर्यनारायणनेप्रसन्नकरताहवाअने त्यांकटळाकमासरहिनेपछे त्यांथिदक्षिणदिशमांचाल्यातेहिमाळयपर्वतनी तळाटिमांएकमहाघोरवनआव्युंतेनेविषेबारमाससुधिविचरताहवा॥ पछेश्रीनीळकंठब्रह्मचारिजेतेतेवननेविषेवड नावृक्षतळे बेठाने तपनेकरताएवाजेगोपाळजोगितेनेदेखताहवानेतेजोगिपासेरहिने अष्टांगजोगनेशीखताथकाए कवरससुधीरह्यानेते जोगिनेपोतानास्वरूपनुंज्ञानआपिने सिद्धगतिनेपमाडताहवा॥ अनेपछे त्यांथिउत्तरमुखेचा ल्याएवाजे श्रीनिळकंठब्रह्मचारिते जेतेआदिवाराहनामेजेतीर्थतेनेपांम्याअनेत्यांथिचाल्यातेबंगाळादेशनेविषेसी रपुरनामेजेसेहेरतेनेपांमताहवा॥ अनेतेसेहेरनोराजासिद्धवल्लभनामेमहाधार्मिकहतोतेणेप्रार्थनानेकर्याएवाजे श्रीनिळकंठब्रह्मचारितेजेतेचोमासानाच्यारमहिनासुधित्यांरेताहवा॥ अनेतेसेहेरनेविषेकाळिनेभैरवतेनाउपासक नेसिद्धपणानुंछेअभिमानजेमने एवाजेअसुरतेमनामदनेहरताहवानेपोतानोसेवकजेगोपाळदासनामेसाधुतेनी असुरनाअभिचारथकिपोतानेसामर्थ्येकरिनेरक्षाकरताहवा ॥ अनेवळितेसेहेरनेविषेवेदशास्त्रपुराणनोभणेलोए वोतेलंगदेशनोकोइकब्राह्मणहतोतेणेतेराजाथकीहस्तीआदिकनुंमहादानलीधुंतेणेकरिनेतेब्राह्मणगौरवर्णहतोपण श्यामवर्णथइगयोपछेतेब्राह्मणपोतानापापनिशांतिनेअर्थेश्रीनिळकंठब्रह्मचारिनेशरणेआव्योतेनपोतानासामर्थ्ये करिनेतेपापथकिमुकाव्योतारेकाळोमटिनेप्रथमनाजेवोगौरवर्णथातोहवो॥ पछेत्यांथिचाल्याएवाजेश्रीहरीतेजेते कामाक्षीदेविनेसमीपेकोईकगामहतुंतेनेपांम्यानेतेगांममां महाकाळिनोउपासकएकब्राह्मणहतोतेपोतानागाममां जेकोइसाधुतथाब्राह्मणतीर्थवासिआवेतेने अभिचारेकरिनेजितिनेपोतानाशिष्यकरेएवोअभिमानिहतोतेब्राह्मण

आविनेश्रीहरिनेउपरस्यपोतानुंजंत्रमंत्रअभिचारसंबंधिजेघणुंकसामर्थ्यतेनेकरतोहवोपणतेणेकरिनेपोतेकांइपरा
भवपांम्यानहींनेपोतानेसामर्थ्येकरिनेतेब्राह्मणनोसमग्रमदउतारिनेपोतानोआश्रितकरताहवा ॥ पछेश्रीहरिजेते
त्यांथिचाल्याथकानवलखापर्वततेनेपांम्याजेनवलखापर्वततेनेविषे नवलाखसिद्धनांस्थानकछे नेनवलाखठेकांणेअ
ग्निनीज्वालानिसरेछे तथापांणिनाकुंडछेतेपर्वततेनेविषे रह्याजेसिद्धतेमनेपोतानुंदर्शनआपिनेतेपर्वतथिउतरयातेबा
लवाकुंडनामेजेतीर्थतेनेपांमताहवा ॥ अनेत्यांथिचाल्याजेश्रीहरितेगंगासागरनासंगमनेपांमिनेनेत्यांस्नानकरिने
पछेतेसमुद्रनिखाडिनेवांणमांबेसिनेउतरयानेकपीलाश्रमनेपांमताहवानेत्यांनित्येकपिलजिनांदर्शनकरताथकाए
कमाससुधीरह्याअनेपछे त्यांथिचाल्यातेजगंनाथपुरीप्रत्येगयानेत्यांकेटलाकमासनिवासकरिने पृथवीनाभाररु
पएवाजे घणाकअसुरतेमनेपरस्परवैरकराविनेजुद्धेकरिनेनाशकराविनांखताहवा ॥ पछेश्रीनिलकंठब्रह्मच्यारिजेते
त्यांथिदक्षिणदिशप्रत्येचाल्यातेआदिकूर्मनामेजेतीर्थक्षेत्रतेनेपांम्यानेपछेत्यांथिमहावननेविषेचालताथकामानस
पुरनेपांम्यानेते पुरनो सत्रधर्मानामेराजाहतोतेपोतानो आश्रितथयोनेतेराजाद्वारेअसुरनो पराभवकरावताहवा ॥
अनेत्यांथिचाल्याएवाजेश्रीनीलकंठब्रह्मचारितेवेंकटाद्रिनेपांम्यानेत्यांथिशिवकांचिनेविष्णुकांचिनेपांम्यानेत्यांथि
श्रीरंगमांजाइनेबेमाससुधिरेताहवानेत्यांवैष्णवसंघाथेसंवादकरताथकातेमनेविषेरह्योजे दुराचारतेनोपोतानेप्र
तापकरिनेत्यागकरावताहवा ॥ पछेत्यांथिचाल्याएवाजेश्रीहरितेसेतुबंधनामेजेतीर्थतेनेपांमिनेनेसमुद्रनेविषेस्नान
करिनेनित्येरामेश्वरमहादेवनादर्शनकरताथकाबेमाससुधित्यांरेताहवा ॥ अनेपछेत्यांथिचाल्यातेसुंदरराजनामेजे

विष्णुतेनांदर्शनकरिने त्यांथिचालताथकामार्गनेविषे एकघोरवनआव्युंतेमांपांचदीवससुधिचाल्यापणकांइअन्न
जलनेनपांम्यापछेछठेदिवसेमध्यानसमेवनमांएककूपआव्योतेमांथिकमंडलुयेकरिनेंजलनेकाढिने स्नानकरयुंनेप
छेवडनाव्रक्षतलेबेसिनेपोतानोनित्यविधीकरताथकाशालग्रामनीसेवाकरवालागातारेतेशालग्रामनेपात्रमां मुकि
नेकमंडलुनिधारेकरिनेस्नानकराववावामांडयुंतजटलुंपांणिरेडयुंतेटलुं शालग्रामपीगयातेएमकरतांकरतांपांचसातक
मंडलुरेडयांतेनेपीगयापछेजलपीनेतृप्तथयाजांणिनेतेशालग्रामनेचंदनादिकेकरिनेपुजताहवा अनेएमविच्यारकर
वालागाजेशालग्रामनेआटलितरसलागितारेभुखपणहसेखरिपणआपणिपासेकांइनेवेद्यधरयानुंनथीमाटे विष्णु
नेशुंजमाडियेएमविच्यारकरेछेतेटलामांशीवजीनेपार्वतीतेपोठियाउपरस्थबेसिनेक।पडिनेवेशेत्यांआविने प्रथमथि
जउन्नांहतांतेश्रीनीलकंठब्रह्मचारिनेएविरित्येशालग्रामनिपूजाकरताजोइनेतेनेसाथवोनेमिठुंआपतांहवांपछेतेसा
थवानेजलमांचोलिनेतेविष्णुनेनैवेद्यधरिनेपोतेजमताहवाअनेपछे त्यांथिचाल्याएवाजेनीलकंठब्रह्मचारितेजेतेभु
तपुरीनेपांम्यानेत्यांरहिजेरामानुजआचार्यनिप्रतिमातेनुंदर्शनतथापूजनकरिने त्यांथिकुमारिकाक्षेत्रप्रत्येआव्याने
त्यांथिपद्मनाभगयानेत्यांथिजनार्दनगयानेत्यांथिआदिकेशवनामेजेविष्णुतेनांदर्शनकरिनेत्यांथिमलयाचलनामे
जेकुलगिरितेनेपांमताहवा॥ अनेत्यांसाक्षिगोपालनामेजेविष्णुतेनांदर्शनकरताथकापांचदिवसरेताहवा॥अनेत्यां
थिचाल्याएवाजेश्रीनी।लकंठब्रह्मचारितेपंडरपुरगयानेत्यांविठ्ठलनाथनांमेजेविष्णुतेनांदर्शनकरताथकाबेमाससुधि
रेताहवापछेतेविठ्ठलनाथनेभेटिने त्यांथिचाल्यातेदंडकारण्यनपांम्यानेतेदंडकारण्यनीप्रदक्षणाकरीने नासिकपुरप्र

त्यंआव्यानेत्यांत्र्यंबकेश्वरमहादेवनांदर्शनकरिनेतापिनदिप्रत्यंआव्यानेत्यांथिचाल्यातेनमंदानदिने उतरिनेमहीन
दीनेपांम्यानेमहीनेउतरीनेतथासाभरमतीनदीनेउतरीनेंनेभालदेशनेओलंघिनेभीमनाथआवताहवा॥ अनेत्यांथि
चाल्याएवाजे श्रीनीलकंठब्रह्मचारितेजेतेगोपनाथनामेशिवजीनांदर्शनकरिनेपंचतिर्थीकरताकरतामांगरोलबंदर
मांआवताहवा॥एविरित्यंतीर्थयात्रानेकरताएवाजेश्रीहरिकृष्णभगवानतेजेतेजेतीर्थमांपोतेगयातेतेतीर्थनेविषे
रह्योजेअधर्मतेनोउच्छेदकरताहवानेएकांतिकधर्मनुंस्थापनकरताहवा ॥ अनेतेतेतीर्थमांरहेनाराजेजनतेमनेपोता
नांदर्शनआपिनेतथातेमनुंअन्नजलादिकग्रहणकरिनेतेमनेसंसारनाबंधनथकीछोडावताहवा॥ अनेपछेत्यांथिचा
ल्याजेश्रीनीलकंठब्रह्मचारितेजेतेसंवत् १८५६ अढारसोनेछपनाश्रावणवदि६ छठ्यनेदिवसलोजपुरमांआवता
हवाअनेतेलोजपुरमां उद्धवनाअवतारएवाजेश्रीरामानंदस्वामितेनाशिष्यजेमुक्तानंदस्वामिआदिकसाधुतेमनेदेख
ताहवानेतेमनेसाधुलक्षणेजुक्तएवाश्रीकृष्णभगवाननाभक्तजांणिनेतेभेलापोतेरेताहवा॥ अनेकेटलाकमासत्यां
रहिनेपछे त्यांथितेसाधुभेलाचाल्यातेगिरनारपर्वतनी छायामांजपीपलांणुंगामतेमांरह्याजेनरसइमेतानामेब्राह्म
णतेनाघरनेविषेविराजमानएवाजेश्रीरामानंदस्वामितेनांदर्शन संवत् १८५६ अढारसोनेछपनाज्येष्ठवदी १२
द्वादशीने दिवसकरताहवाते स्वामिकेवाछेतोगौरनेपुष्टछेमूर्त्तिजेनि एवाछेनेश्वेतवस्त्रपेर्यांछे नेनैष्ठिकब्रह्मचारिनावे
शनेधरिरयाछे एवाजेस्वामितेनेसाष्टांगनमस्कारकरिनेनेमलिनेस्वामीनेपासेबेसताहवापछेतेस्वामीजेतेते श्रीनील
कंठब्रह्मचारिनेजोइनेबहुआनंदपांमताहवानेतेमनुंजेसर्वेवृत्तांततेनेपुछताहवापछेतेश्रीनीलकंठब्रह्मचारिजेतेपोता

नुंजन्मस्थानकुलमाता।पितागोत्रवेदप्रवरगुरुइष्टदेवएसर्वेनेजेमछेतेमकेताहवातथापोतानोजेवैराग्यतथापोतेजेम
स्वजननोत्यागकस्योतथापोतेजेमवनमांनिवासकरिनेरह्यातथापोतेजेमनानाप्रकारेतपश्चर्याकरीतथापोतेजेमअ
ष्टांगजोगसाध्योतथापोतेजेमतीर्थ जात्राकरितथातेतीर्थमांरहेनाराजेपाखंडिगुरुतेनोपोतेजेमपराजयकर्योएआ
दिकजेसर्वेपोतानुंवृत्तांततेनेअनुक्रमेकरिनेविस्तारेसहितकहेताहवा॥तारेतेवार्त्तानेसांभलीनेस्वामिजेतेअतिशेप्रस
न्नथयानेश्रीनीलकंठब्रह्मचारिप्रत्येबोल्याजेहेब्रह्मचारितमेतोअमाराछोकेमजेतमारापिताजेधर्मतेप्रथमप्रयागक्षे
त्रनेविषेअमथकिजभागवतीदिक्षानेपांम्याहतानेअमारिआज्ञायेकरिनेमुमुक्षुजननें धर्मसहितश्रीकृष्णभगवान
निभक्तिनो उपदेशकरताथकाकोशलदेशमांरह्याहतातेधर्मनातमेपुत्रछोनेगुणेकरीनेतोतमारापिताथकीपणअधी
कछो॥एविरित्यनांजेस्वामिनांवचनतेनेसांभलिनेश्रीनीलकंठब्रह्मचारिजेते अतिशेप्रसन्नथयाथकातेस्वामिपासेर
हेताहवा॥पछेसंवत् १८५७अढारसोनेसतावननाकार्त्तिकशुदि ११ एकादशीनेदिवसेतेस्वामीथकीभागवतीदिक्षा
नुंग्रहणकरताहवातारेतेस्वामीयेंसहजानंदएवुंपोतानुंनामधर्युंतथाबिजुंनारायणमुनिएवुंनामधर्युंपछे पोतेअति
शेप्रीतियेंकरिनेतेस्वामिनेसेवताहवा॥पछेतेस्वामीजेतेसर्वसाधुगुणेसंपन्ननेअतिसमर्थएवाजेनारायणमुनितेनेजो
इनेअनेपोतानिजेधर्मधुरतेनारायणमुनिनेसोंपिनेपोतेसंवत् १८५८अढारसोनेअठावननामागशरशुदितेरशनेदि
वसदेहत्यागकरिनेपाछाबदरिकाश्रमनेविषेजाताहवानेदुर्वासानाशापथकीमुकाताहवा॥पछेश्रीसहजानंदस्वामि
जेतेतेपोतानागुरुनिजे देहक्रिया तेने यथाविधिकरीनेनेधर्मधुरनेउपाडिलेताहवाने श्रीरामानंदस्वामिनाआश्रितजे

साधुब्रह्मचारिनेगृहस्थहतातेमनिसतशास्त्रनाउपदेशेकरिसंभावनाकरताहवाअनेतेमनेपोतानोअलोकिकप्रतापदे
खाडिनेपोतानेविषेतेमनाचित्तनेताणिलेताहवा॥तेवारपछेस्वामीश्रीसहजानंदजिमहाराजजेतेपोतानाशिष्यजेत्या
गिसाधुतथाब्रह्मचारितथाकेटलाकग्रहस्थसत्संगीतेमणेविटांणाथकासोरठहालारकछझालावाडकाठियावाडभाल
गुजरातएआदिकजेसर्वेदेशतेमनेविशेपोतानाप्रतापनेविस्तारताथकानेधर्मज्ञाननेवैराग्येजुक्तजेभक्तितेनेप्रवरता
वताथकानेअधर्मनोउछेदकरताथकानेअधर्मीएवाजेपाखंडिअसुरांशगुरुतेमनोपराभवकरताथकाविचरताहवा
अनेश्रीजीमहाराजजेतेजजे देशनेविषेविचर्यातेते देशनाजे जनतेश्रीजीमहाराजनाअलोकिकऐश्वर्यने जोइने घ
णाकआश्रितथाताहवाने श्रीजीमहाराजनुंप्रगटप्रमाणभजनकरताहवा पछेश्रीजीमहाराजजेतेतेमनाउछाहनेअ
र्थेनेतेमनिबुद्धिनिद्रढतानेअर्थे पोतानुंजेनानाप्रकारनुंऐश्वर्यतेसमाधिये करिने देखाडताहवातेमां केटलाकमनुष्यने
तोगोलोकनेमध्येजेअक्षरधामतेनेविषेलक्ष्मीराधिकानेश्रीदामादिकपार्षदेसहितश्रीकृष्णरूपे पोतानुंदर्शनदेताहवा
अनेकेटलाकनेतोवैकुंठलोकनेविषेलक्ष्मीनेनंदसुनंदादिकपार्षदेसहितविष्णुरूपेपोतानुंदर्शनदेताहवा ॥ अनेकेटला
कनेतोश्वेतद्वीपनेविषेनिरन्नमुक्तेसहितमहापुरुषरूपेपोतानुंदर्शनदेताहवा॥ अनेकेटलाकनेतोअव्याकृतधामनेविषे
लक्ष्मीआदिकशक्तियोनेपार्षदेसहितभूमापुरुषरूपेपोतानुंदर्शनदेताहावा॥ अनेकेटलाकनेतोबदरिकाश्रमनेविषेमु
नियेसहितनरनारायणरूपेपोतानुंदर्शनदेताहवा॥अनेकेटलाकनेतोक्षीरसमुद्रनेविषेलक्ष्मीनेशेषनागेसहितयोगेश्व
ररूपेपोतानुंदर्शनदेताहवा॥ अनेकेटलाकनेतोसूर्यनामंडलनेविषेहिरण्मयपुरुषरूपेपोतानुंदर्शनदेताहवा॥ अनेकेट ॥७॥

लोकनेतोअग्निमंडलनेविषेयज्ञपुरुषरूपेपोतानुंदर्शनदेताहवा॥अनेकेटलाकनेतोप्रणवनाजेनादतेनेतत्कालसंभला
वताहवा॥अनेकेटलाकनेतोकोटिकोटिसूर्यसरखुंजपोतानुंतेजतेनेदेखाडताहवा॥अनेकेटलाकनेतोजाग्रतस्वप्नसुषु
प्तिथकिपरनेसच्चिदानंदछेलक्षणजेनुंनेद्रष्टाछेनामजेनुंएवुंजेब्रह्मतेरूपेपोतानुंदर्शनदेताहवा॥अनेकेटलाकनेतोब्रह्मां
डनाआधारनेपुरुषसूक्तनेविषेकह्याएवाजेविराटपुरुषतेरूपेपोतानुंदर्शनदेताहवा॥अनेकेटलाकनेतोभुगोलनेखगो
ळनेविषेरह्यांजेदेवतानांस्थानकनेऐश्वर्यतेनेदेखाडताहवा अनेकेटलाकनेतोआधारादिकजेछेचक्रतेनेविषेरह्याए
वाजेगणेशआदिकदेवतातेमनेपृथकपृथकदेखाडताहवा॥ अनेक्यारेकतोसोएसोगाउनेछेटेरह्याएवाजेपोतानाभ
क्ततेमनेप्रत्यक्षप्रमाणपोतानुंदर्शनदेताहवा ॥ अनेक्यारेकतोछेटेरह्याएवाजेपोतानाभक्ततेमणेपोतानाघरनेविषे
श्रीजीमहाराजनिप्रतिमानेआगळ्यधर्युंजनेवधतेनेपोतपोतानाभक्तनेविस्मयपमाडताथकाजमताहवा ॥ अने
क्यारेकतोदेहत्यागनेकरताएवाजेपोतानाभक्ततेमने पोतानाधामप्रत्येलेइजावाने इच्छताथकात्यांपोतेआविने तेभ
क्तनागामनेविषेरह्याएवाजेविजाभक्तअथवाअभक्ततेमनेपणपोतानुंसाक्षातदर्शनदेताहवा ॥ एविरित्येमुमुक्षुअ
थवामुमुक्षुनहिएवाजेजनतेमनेपोतानाअलौकिकऐश्वर्यनेदेखाडताएवाजेश्रीसहजानंदजीमहाराजतेने जाइनेअ
तीशेविस्मयनेपांम्याएवाजेहजारोमनुष्यतेपोतपोतानामतनांनेगुरुनोत्यागकरिनेनेश्रीजिमहाराजनोअनन्यआश्र
यकरिनेप्रगटप्रमाणभजनकरताहवा पछेघणाकजेमतवादितेश्रीजीमहाराजसंघाथेविवादकरवाआव्यापणवाद
करिनेश्रीजीमहाराजनेजितवानेकाजेकोइसमर्थनथयापछे तेसर्वेमतवादिजेतेश्रीमहाराजनाअलौकिकऐश्वर्य प्र

तापनेदेखिनेनेनमस्कारकरिनेबोल्याजेहेमहाराजतमेतोपरमेश्वरछोमाटेअमाराजेजेइष्टदेवछेतेनांदर्शनअमनेकृ
पाकरिनेकरावो॥ एवीरित्येजेतेमनुंप्रार्थनावचनतेनेसांभलिनेतेसर्वेनेबेसारिनेनेपोतानेप्रतापेकरिनेतेमनेतत्काल
समाधिकरावताहवापछे तेसर्वेजेतेश्रीजिमहाराजनेदर्शनमात्रेकरिनेखेंचाइगयाछेनाडिप्राणजेमनाएवाथकापो
तपोतानाहृदयनेविषेपोतपोतानाइष्टदेवरूपेश्रीजीमहाराजनेदेखताहवा॥तेमांजेवल्लभकुलनेआश्रितएवावैष्णव
हतातथानीमानंदीहतातथामाध्वीसंप्रदायनाहताएत्रणयतोगोपिनागणेविंटांणानेवृंदावननेविषेरत्याने बाललीला
येकरिनेमनोहरमूर्त्तिएवाजेश्रीकृष्णभगवानतेरूपेदेखताहवाअनेजेरामानुजसंप्रदायनाहतातेतोनंदसुनंदविष्वक
सेननेगरुडादिकपार्षदेसहितलक्ष्मीनारायणरूपेदेखताहवा अने जेरामानंदीहतातेतोसीतालक्ष्मणनेहनुमानेजुक्तथ
कादीव्यसींहासनउपरस्थबेठाएवाजेश्रीरामचंद्रजीतेरूपेदेखताहवा अनेजेशंकराचार्यनामतवालाहतातेतोब्रह्मज्यो
तिरूपेदेखताहवा अनेजेशैविहतातेतोपार्वतिनेप्रथमगणेसहितजेशिवजितेरूपेदेखताहवा अनेजेसूर्यनाउपासक
हतातेतोसूर्यनामंडलनेविषेरत्याजेहिरण्मयपुरुषतेरूपेदेखताहवा अनेजेगणपतिनाउपासकहतातेतोमहागणपति
रूपेदेखताहवा अनेजेदेवीनाउपासकहतातेतोदेवीरूपेदेखताहवा अनेजैनहतातेतोतीर्थंकररूपेदेखताहवा अनेजे
यवनहतातेतोपिगांबररूपेदेखताहवा एविरित्येसमाधियेकरिनेपोतपोतानाइष्टदेवरूपेश्रीजीमहाराजनेजोइनेनेस
र्वेनाकारणजांणिनेनेपोतपोतानामतनो त्यागकरिने श्रीजिमहाराजनोद्रढआश्रयकरताहवानेप्रगटप्रमांणभजन
करताहवा एविरित्येश्रीसहजानंदजीमहाराजजेतेपोतानेप्रतापेकरिनेजीवनुंजेमूलअज्ञानतेनोनाशकरताथकापृथ

वीनेविषे नाशपांम्योएवोजेएकांतिकधर्म तेनुंरुडिप्रकारेस्थापनकरताहवा अनेवलीधनाढ्यएवाजेपोतानाभक्तगृहस्थसत्संगितेपासेघणांकअन्नसत्रकरावताहवा तथाहिंसायेरहितएवाजेविष्णुयागमहारुद्रनेअति रुद्रादिकयज्ञतेनेकरावताहवा अनेतेयज्ञनेविषेहजारोब्राह्मणनेमिष्टअन्नेकरिनेतृप्तकरावताहवा अनेतेब्राह्मणनेबहुप्रकारनांदांनदेवाडताहवा अनेसाधुब्राह्मणनेदेवतातेमनुंजेपूजनतथाभोजनेकरिनेतृप्तितेनेवारंवारकरावताहवातथाअधर्मनेपाखंडतेनोवारंवारउछेदकरताहवा अनेश्रीजिमहाराजपोतेज्यांज्यांविचरयात्यांत्यांरह्याजेपोतानाभक्तजनतेमनिआगल्यवर्णाश्रमनोधर्म तथाआत्मज्ञानतथावैराग्यतथापोतानास्वरूपनुज्ञानतथापोतानामाहात्म्येसहितभक्तिएमनाजेबहुप्रकारनाभेदतेमनेविस्तारेकरिनेयथार्थपणेकेताहवा एविरित्येनित्यप्रत्येपोतानाभक्तजननेआनंदपमाडताएवाजेश्रीजिमहाराजतेजेतेश्रीगढडानगरनेविषेपोतानाभक्तएवाजे अभयनामेराजातेतेनिपुत्रियोनेतेनोपुत्रएसर्वेनिभक्तिनेवशथईनेएमनेघेरपोते निवासकरिनेरेहेताहवा अनेत्यांरह्याथकाजन्माष्टमीरामनवमिप्रबोधनीएकादशीहुतासणिनेअन्नकोटएआदिकजेउछवनादिवसतेनेविषे भारेभारेसामग्रीयोमगाविनेमोटाउछवकरावताहवाअने तेउछवनेविषे परमहंसतथाब्रह्मचारितथादेशदेशनाजेहरिभक्तसत्संगिते श्रीजिमहाराजनांदर्शनकरवानेअर्थेवारंवारआवताहवा अनेनानाप्रकारनांवस्त्रआभूषणचंदनपुष्पएआदिकजेपूजानिसामग्रियोतेमणेकरिनेश्रीजिमहाराजनेपूजताहवा अनेतेउछवनेविषेश्रीजिमहाराजजेतेनानाप्रकारनिभोजनसामग्रियोकराविनेहजारोसाधुनेतथाब्राह्मणनेघणिकप्रकारेवारंवारतृप्तकरताहवा एवाजेश्रीसहजानंदस्वामिमहाराजतेनीमूर्त्तिनांजेचि

न्हतेप्रथमलिखियेछईयेश्रीजिमहाराजनाबेचरणार्विंदनातलामाउर्ध्वरेखाछेतेकेविछे तोअंगुठानिपासेनिजेआंग
लियुंतेनिबेयकोरानिकलिछे नेपांनिनेबेयकोरानिकलिछे अनेजमणापगनाअंगुठानाथडमाउर्ध्वरेखानेमलतुंजव
नुंचिन्हछे अनेतेजमणापगनातलामांउर्ध्वरेखानिबेयकोरकमल अंकुश ध्वज अष्टकोण वज्र स्वस्तिक जंबुफल
एमनांचिन्हछे अनेजमणापगनाअंगुठानानखमांएकउन्निरातिरखानुंचिन्हछे नेएजअंगुठानेबाहरलेपडखे एकति
लछे अनेएअंगुठानिपासेनिजेआंगलितेनुंजेअंगुठानिकोरनुंपडखुंतमांएकतिलछे अनेजमणापगनिछेलि आंग
लिनाबाहरनापडखामांनखनिपासेएकतिलछे अनेडाबापगनिउर्ध्वरेखानिडाबिकोरश्यामएवांबेचिन्हपासेपासेछे
अनेवलीएउर्ध्वरेखानेमलतुंजफणानांथडमांएकव्योमनुंचिन्हछे अनेएडाबापगनातलामांउर्ध्वरेखानेबेकोरेधनुश
कलश मछ त्रिकोण गोपदअर्धचंद्रएमनांचिन्हछे अनेबेपगनांतलांरक्तछे नेबेपगनाअंगुठानेआंगलियुनाजेनखते
रक्तछेनेउपडताछेनेतेजास्विछे अनेबेपगनांअंगुठानेआंगलियुंनिउपरझिणांझिणांनेकामलएवांरोमनांचिन्हछेअ
नेबेपगनांअंगुठानेतेनिपासेनिबे आंगलियुंतेउपरचाखडिनाघसारानांचिन्हछे अनेबेपगनिजेबाहरनिघुंटियुनेत
थिहेठेआसननाघसारानांचिन्हछे अनेजमणापगनिघुंटिथिपांचतसुउंचोनलिनेउपरएकनांनोतिलछे अनेएपग
नासाथलनेबारलिकोरेएकमोटुंचिन्हछे अनेडाबापगनिघुंटिथिपांचतसुउंचोनलिनेउपरएकमोटोतिलछे नेतेथिउ
परपासेजएकनांनोतिलछे अनेएपगनाढिचणनेबाहरलेपडखेएकचिन्हछे अनेकटिभागनेविषेबेकोरेधोतीयुंपरथा
नाघसारानांश्यामचिन्हछे अनेसदाशीतलएवुंजेउदरतेउपरत्रिवलिपडेछे अनेउंडिनेगोलएविजेनाभितेनीबेकोरे ॥१॥

तिलछे तेमांज मणिकोरेतोनाभिनाकांठाउपरस्यछे नेडाबिकोरतोनाभिथीजराकछेटेछे अनेजमणिकुखमांएकमो
टोतिलछे नेतेनिपासेबिजोनांनोतिलछेअनेनाभिथिउपरस्यबेतसुनेछेटेत्रणयतिलछे तेमांबेनलनिउपरस्यएकएकछेने
एकवच्येछे अनेतेवच्यलातिलथिबेतसुउपरस्यएकतिलछे अनेडाबेपडखेकुखथिउंचेनेबगलथिहेठमोटाच्यारतिलनि
एकउभीहास्यछेनेतेनीपासेबाहेरलीकोरेएकबिजिनांनाच्यारतिलनिउभिहारस्यछे अनेहृदयनेविषेरोमनुश्रीवछचि
न्हछे अनेछातिनेवच्येअर्धचंद्रनेआकारेपांचतसुपोलुनेजराकरातुएवुंएकमोटुंचिन्हछेतेजमणिकोरेकांइकविशेपच
ढतुंछे अनेएचिन्हनेवच्येजराकडाबिकोरेएकमोटोतिलछेअनेएतिलथिडाबिकोरेबेआंगलनेछेटेएकतिलछेनेतेथिडा
बिकोरेबेतसुनेछेटेडाबास्तनथिउपरस्यएकतिलछे अनेबेस्तनथिउपरस्यबेछापनांचिन्हछे अनेजमणिभुजानिपासेमां
हिलिकोरेउभिओल्येच्यारतिलछे अनेजमणिभुजामांमूलथित्रणयतसुहेठुंएकछापनुंचिन्हछे नेतेछापनाचिन्हनेपड
खेबाहेरलीकोरेनांनाच्यारतिलछेअनेजमणीकुंणिथिहेठानेकांडाथिउंचाबेतिलछेअनेजमणाहाथनिटचलीआंगलि
नामूलथिउपरस्यअरधाआंगलनेछेटेएकनांनोतिलछे अनेडाबिभुजानामूलथित्रणयतसुहेठुंएकछापनुंचिन्हछे अने
डाबिकुंणिथिबेतसुहेठोहाथनेउपलेभागेएकतिलछे अनेडाबाहाथनाअंगुठापासनिजेआंगलितथावच्यलिआंगलि
एबेनिवच्येएकतिलछे अनेएअंगुठापासनिआंगलिनानखनिपासेमाहेलिकोरेएकनांनोतिलछे अनेडाबाहाथनापो
चाउपरस्यएकतिलछेअनेबेहाथनाजेनखतेरक्तछेनेउपडताछेनेतेजस्विछेनेतेनखनाजेअग्रभागतेअतितीक्षणछेअने
बेहाथनांजेतलांतेरक्तछेनेतेतलांमांजेरेखाउंतेथोडिथोडिश्यामजणायछे अनेबेहथेलिनामूलथिउपरस्यआठतसुउंचा

बेछापनांचिन्हछे अनेबेकुंणिश्यामछे अनेकंठनाखाडानिवच्चेएकतिलछेनेएतिलथिजराकछेटेएकनांनोतिलछेअने
डाढिथिहेठोएकतिलछे अनेडाबाखभाथिबेआंगलहेठोवांसामांएकरोमेसहितएकमोटोतिलछेनेएतिलथिहेठेएकति
लछेनेवलीतेथिहेठेविजोतिलछे अनेकरोडानिडाबिकोराडोकथिबेतसुहेठोएकतिलछे अनेजमणिखरपडिउपरस्थए
कनांनोतिलछे अनेकरोडाथिजमणिकोरेवांसानिमध्येच्यारतिलछे अनेनासिकानिपासेजमणिकोरेएकमोटोति
लछे अनेएतिलथिउंचोनेआंख्यनाखुणाथिहेठोपासेजएकनांनोतिलछे अनेबेनेत्रनिजेहेठलिनेउपलिपांपण्युतेथिउ
परस्थनेहेठेझिणिझिणीकरचलियुंपडेछे अनेनासिकानेउपरस्थशिलीनाचाठानांझिणांझिणांचिन्हछे अनेमुखमांजम
णिकोरेहेठलिजेप्रथमनिडाब्यतेमाश्यांमचिन्हछे अनेजिह्वातेकमलनापत्रसरखिरक्तछे अनेडाबाकांननेमांहिलिको
रेश्यामबिंदुनुचिन्हछे अनेविशालनेउपडतुंएवुंजेललाटतेनेविषेतिलकनेआकारेउभिबेरेखाछे अनेवलीललाटनेवि
षेजमणिकोरेकेशथिहेठुंएकचिन्हछे अनेजमणाकांननीबुटिउपरस्थएकनांनोतिलछे अनेतालवानीउपरस्थएकमोटो
तिलछे अनेशिखाथिआगल्यसमिपेएकतिलछे अनेशिखाथिपछवाडेजमणिकोरेत्रणयतिलछे अनेएविनाबिजा
पणझिणाझिणातिलतेशरीरमांकेटलाकछे अनेश्रीजिमहाराजनिजेमूर्तितेअतिशेरूपनेसुंदरतानेमधुरतातेणेजुक्त
छे अनेतेमूर्त्तिपुष्टछेनेअतिशेशोभायमांनछे अनेतेमूर्त्तिनादर्शननेकरनाराजेभक्तजनतेमनामननेनेनेत्रनेहरिलेए
वितेमूर्त्तिछे अनेतेमूर्त्तिघनश्यामछेनेशांतस्वभावेजुक्तछे अनेदुर्गपत्तननेविषेश्रीगोपिनाथजिनीमूर्त्तिजेटलीउंचि
छेतेटलिजश्रीजिमहाराजनिमूर्तिउंचिछे अनेश्रीजिमहाराजनीमूर्त्तिनांजेकरचरणआदिकसर्वेअंगतेसामुद्रिकशा

स्त्रमांजेवांकह्यांछेतेवांछे आविरित्येश्रीजिमहाराजनीमूर्त्तिनांजेचिन्हतेपोतानिस्मृतिनेअनुसारेलिख्यांछे ॥हवेश्री
जिमहाराजनिजेस्वाभाविकचेष्टातेलिखियेछइये॥ ॥श्रीजिमहाराजनित्यप्रत्येपाछलिच्यारघडि अथवात्रणयघ
डिरात्रिरहेतारेउठिनेदातणकरवानोस्वभावछे अनेतपछेस्नानकरिनेनेधोयेलुजकोरुंसूक्ष्मवस्त्रतेणेकरिनेशरीरनेलो
इने पछे उन्नाथइनेपेरवानावस्त्रनेवेसाथलवच्येभेलुकरिनेतेनवेहाथे करिनेनिचोविनेपछे साथलनेनेपगनेलोइने
पछे धोयेलुंसूक्ष्मघाटुंजेश्वेतवस्त्रतेनेसारिपेठेताणिनेपेरेछे अनेश्वेतवस्त्रपेरवानीछेरुचिजेनेएवाजेश्रीजिमहाराजते
तेपछे बिजुंधोयेलुंसूक्ष्मश्वेतवस्त्रओढिनेनेचांखडिउपरचढिने पोतानोनित्यविधिकरिनेजमवापधारेछे अनेपवि
त्रएवुंजेजमवावेसवानुंस्थानकह्यांजइनेआसनउपरवेसेछे अनेजमवावेसेतारेओढवानावस्त्रनेकाननेपछवाडे
राखिनेनेकाननेउघाडाराखिनेजमवावेसेछे अनेजमवावेसेतारेउगमणुंअथवाउत्तरादुंमुखराखिनेनेडावापगनि
पलांठिवालिनेनेजमणोपगउभोराखिनेनेतेउपरजमणाहाथनीकुंणिराखिनेजमेछे अनेजमतांजमतांवारंवारपा
णिपिवानोस्वभावछे अनेजमतांजमतांपोतानेजेजम्यानिजणशसारिस्वादुजणायतेबिजाकोइकश्रेष्ठहरिभक्तपो
तानेमनगमताहोयतेनेआपावेछे अनेजमतांथकाओडकारखाइनेपटउपरहाथफेरववानोस्वभावछे अनेक्यारेक
तोकोइकभक्तजननिउपरप्रसन्नथयाथकापोतानिप्रसादिनोथालतेनेआपेछे अथवाआपावेछे अनेसाधुनेपिरस
वुंहोयतारेडावेखभेखेसनेनाखिनेनेतेखेसनाछेडानेकेड्यसंघाथेतांणिबांधिनेपिरसेछेअनेपिरसेतारेलाडुजलेबिआ
दिकजेजम्यानिजणसुंतेनुंवारंवारनामलेताथकापंक्तिमांवारंवारफरेछे अनेसाधुहरिभक्तनेजमाडवामांनथापिर

सवामां पोतानेश्रद्धा।आदरनेप्रसन्नतातेघणिछे अनेश्रीजिमहाराजक्यारेकतोवरशाऋतुतथाशरदऋतुनेविषे दुर्ग
पत्तननेसमिपेघलानदीनुंनिर्मलजलजाणिनेसाधुतथासत्संगिसहितनावापधारेछे अनेतेनदीनाजलनेवखांणताथ
कापोतानाभक्तजननेआनंदउपजावताथकातेभक्तजनभेलाबहुप्रकारेजलक्रिडाकरेछे अनेजलमांडबकिमारेछे
तारेपोतानाकांननेनेत्रनेनाकतेनेबेहाथनाअंगुठानेआंगलियेकरीनेदबावेछे तथाडबकिमारिनेझाजिवारपछिनिक
लेछेतारेपोतानामुखारविंदउपरथ्यजमणाहाथनेफेरवीनेकोगलाकरवानोस्वभावछेअनेक्यारेकतोनदीनाप्रवाहनेम
ध्येउभारह्याथकासाधुनीपासेतालिवजाडिनेकीर्त्तनगवरावेछे नेपोतेपणतेभेलातालिवजाडताथकाउछाहेसहित
कीर्त्तनगायछे अनेजलमांस्नानकरवापेसेछे तथास्नानकरिनेनिसरेछेतारेपोतानेप्रियएवोकोइकभक्तजनबलवान
होयतेनाहाथनेपोतानाहाथेकरिनेझालेछे अनेपोतानेदर्शनेकरीनेहरशेजुक्तछे मुखजेनांएवाजेपोतानाभक्तजनते
मणेसहितनदिनाजलथिबाहेरनिसरिनेनदीनाकांठानेविषे उभारह्याथकाप्रथमनिपेठपेरेलावस्त्रनेनिचोविनेनेशरी
नेलोइनेधोलाखेससारिपेठेताणिनेपेरेछेनेपछेधोलाफेंटामाथेबांधेछेअनेमाथेफेटोबांधेछेतारेफेंटानाछेडानुंछोगलुं
मुकिनेबांधेछे तथाफेंटानाएकआंटानोपेचभ्रकुटिनिपांपण्यउपरथ्यलाविनेबांधेछेअनेतेपछेधोलाखेसनेडाबेखंभे
नाखिनेनेतखेसनाछेडानेकेड्यसंघाथेताणिबांधिनेपछेसुंदरभारेघोडीउपरथ्यअथवाघोडाउपरथ्यअशवारथइनेहजा
रोजेपोतानाभक्तजनतेमणेच्यारेकोरेविंटांणाथकानेपोतानादर्शननेकरताजेभक्तजनतेमनानेत्रने आनंदउपजा
वताथकापोतानेउतारेपधारेछे अनेश्रीजिमहाराजपोतेचालेछेतारेधोलिपछेडिनेअथवाधोलाखेसनेडाबाखभाउ

परस्यआडसोंडेनाखिनेजमणाहाथनेहलावताथकाचालेछे अनेक्यारेकरुमालजुक्तजेजमणोहाथतेनेहलावताथका
चालेछे अनेक्यारेकतोडाबाहाथनेकेड्यउपरस्यमुकिनेनेजमणाहाथमांरुमालनेलइनेतेजमणाहाथनेहलावताहला
वताचालेछे अनेश्रीजिमहाराजनेसहेजेबतावलुंचालवानोस्वभावछे अनेपोतेचालेछेतारेपोतानिकेडेचालताजेभ
क्तजनतेदोडतारेमांडमांडभलेचालिसकेएविरित्येउतावलाचालेछे अनेज्यारेपोतेचांखडिपेरिनेचालेछेतारेचांखडि
नाचटचटशब्दथायछे अनेक्यारेकतोपोतेकांइककार्यकरवानेतत्परथयाथकाउभाहोयतथाधिरेधिरेचालताहोय
तारेपोतानाजमणाहाथनिमुठिवालिनेपोतानाजमणासाथलमांधिरेधिरेमारवानोस्वभावछे अनेक्यारेकतोघणा
कमाणसनीभीडथायछेनेरजउडेछे तारेपोतानीनासिकानेमुखारविंदतेनेआडोरुमालदेछे अनेक्यारेकतोपोतेढो
लियाउपरबेसेछेनेक्यारेकतोओछाडसहितगोदडुंपाथर्युंहोयतेउपरबेसेछेनेक्यारेकतोगादिउपरबेसेछे नेक्या
रेकतोचाकलाउपरबेसेछे नेक्यारेकतोढोलियाउपरतकियोपड्योहोयतेउपरबेसेछे अनेबेसेतारेक्यारेकतोपलां
ठिवालिनेबेसेछेनेक्यारेकतोवस्त्रेकरिनेढिंचणनेबांधिनेबेसेछे अनेज्यारेज्यारेबेसेतारेबहुधातोतकियानुंउठिगणक
रिनेबेसेछे अनेक्यारेकतोपोतेढोलियाउपरअथवाआसनउपरबेठाथकातकीयानुंउठिगणकरिनेनेपोतानापगने
लांबाकरिनेनेपगउपरपगनेमुकिनेबेसवानो स्वभावछे अनेक्यारेकतो पोतेबेठाथकाडाबाचरणारविंदनिउर्ध्वरे
खाउपरपोतानाजमणाहाथनीआंगलिनेउभिफेरवेछे अनेक्यारेकतोपोतानिजिभनेएककोरनादांततलेदबाविने
बेसवुंएवोसहजस्वभावछे अनेक्यारेकतोपोतेबेठाथकापोतानिडाकनेबेपासेमरोडिनेकडाकावगाडेछे अनेक्यारे

व०मृ० करतोपोतानाभक्तजननीपासेपोतानावांसानेदबावेछे तारेहइयानितलेतकियोराखिनेदबावेछे अनेश्रीजिमहाराज
ज्यांज्यांसेहेजबेठाहोयतारेतुलसीनीमालानेफेरवेछे अनेक्यारेकतोरमत्यनिपेठेतेमालानेबेवडिकरिनेबेबेमणकाने
॥१२॥ लाफेरवेछे अनेक्यारेकतोवार्त्ताकरताथकातेमालानेभेलीकरिनेबेहाथनातलावच्चेराखिनेघसेछे अनेक्यारेकतोमा
लानेहोयतारेपोतानाहाथनिआंगलिनापर्वनेगणेछे अनेक्यारेकतोनेत्रकमलनेमिचिनेध्यानकरताथकाबेसेछे अ
नेक्यारेकतोनेत्रकमलनेउघाडांराखिनेध्यानकरताथकाबेसेछे अनेक्यारेकतोध्यानकरताथकाचमकिनेजागेछे अ
नेक्यारेकतोपोतानिआगल्यसाधुवाजित्रवजाडिनेकीर्त्तनगाताहोयतारेपोतेध्यानकरीनेबेसेछे अनेक्यारेकतोचप
टिवजाडताथकातेसाधुभेलागावालागेछे अनेक्यारेकतोसाधुतालिवजाडिनेकीर्त्तनगाताहोयतेभेलापोतेतालिव
जाडिनेकीर्त्तनगायछे अनेक्यारेकतोपोतानिआगल्यवाजित्रवजाडिने साधुकीर्त्तनगाताहोयतथापोतानिआग
ल्यकथावंचातिहोयतथापोतेपोतानाभक्तजननीआगल्यवार्त्ताकरताहोयतारेखसिनेतेमनेसमीपजायछे अनेक
थावंचावताहोयतारेवारंवारहेरएवाशब्दनुंउच्चारणकरेछे अनेबिजिजेजेक्रियाकरताहोयतेनेविषेपणतेकथानेआं
नेकरिनेक्यारेकतोअचानकहेरएवाशब्दनुंउच्चारणकरेछे नेतेनिस्मृतिथायछे तारेपोतापासेजेभक्तजनबेठाहोयतेम
निसामुजोइनेमंदमंदहसेछे अनेक्यारेकतोपोतेराजिपामांवार्त्ताकरताहोयअथवाकथाकरावताहोय अथवाकीर्त्त
नगवरावताहोयअथवाकांइकविचारमांबेठाहोयनेतेवच्चमांकोइकजम्यानुंपुछवाआवेअथवाकांइकपूजाकरवा
आवे अथवाहारचढावबाआवे तोतेउपरसुतरहुकचवाइजायछे अने क्यारेकनोपोतानाभक्तजननिसभामांबेठाथ ॥१२॥

काधर्मज्ञानवैराग्यजुक्तजेभक्तितेसंबंधिजेजेवार्त्तातेपोतानाभक्तजननिआगळ्यकरेछेअनेक्यारेकतोयोगसांख्यपं
चरात्रवेदांतइत्यादिकजेशास्त्रतेनारहस्यनिवार्त्ताकरेछे अनेक्यारेकतोपोतानाभक्तजननिसभामांबेठाथकातेभक्त
जननीआगळ्यधर्मादिकसंबंधिवार्त्ताकरेछे तारेप्रथमपोतानाबेभुजउंचाउपाडिनेनेताळिवजाडिनेसर्वेनेछांनारा
खिनेवार्त्ताकरेछे अने क्यारेकतोघणाकभक्तजननासमूहनिमोटिसभाथई होयनेतेमनीआगळ्यधर्मादिक संबंधि
वार्त्ताकरविहोयतारे छेटेथिपणसंभळायतेनेअर्थे पोतेउभाथइनेनेताळिवजाडिनेसर्वेने छांनाराखिनेवार्त्ताकरेछे
अनेक्यारेकतो तेवार्त्ताकरवानेविषेएकाग्रचितकरिनेपोतानेओढवानुंवस्त्रखसिजायतेनीपणसुरतरेतीनथिएवोस्व
भावछे अनेक्यारेकतोपोतानाभक्तजननिसभामांबेठाथकापोतानामुखारविंदनेसमीपबेठाजेसाधुतथाहरिभक्त
तेमनेपरस्परप्रश्नउत्तरकरावेछेनेतेमांकोइककठणप्रश्नपुछे तेनोउत्तरनआवडेतोसर्वेनेआनंदउपजावताथकापोते
उत्तरकरेछे अनेक्यारेकतोतेवार्त्ताकरताथकापुष्पनागुछनेअथवाकोइकमोटापुष्पनेबेहाथेकरिनेचोळिनाखेछेअने
क्यारेकतोतेवार्त्ताकरताथकापोतानारुमाळनाछेडानेवळदेवोएवोसहजस्वभावछे अनेक्यारेकतोउछवनेविषेना
नाप्रकारनादेशथिआव्याजेपोतानाभक्तजनतेमणेप्रीतियेकरिनेकरिजेमोटिपूजातेनो अंगीकारकरेछे अनेक्यारेक
तोउछवनेविषेपोतानीपूजाकरवासारुघणाकहरिभक्तभेळाथईनेआवेछे तारेतेमणेचढाव्याजेपुष्पनाहारतेनेपोता
नाबेहाथेकरिनेग्रहणकरेछे तथाचरणारविंदेकरिनेग्रहणकरेछेतथाछडियेकरिनेग्रहणकरेछे अनेक्यारेकतोपोता
नादर्शनमात्रेकरिनेपोतानाभक्तजननेसमाधिकरावेछेनेक्यारेकतोतेसमाधिमांथितत्कालउठाडेछे अनेक्यारेकतो

पोतेसभामांबेठाहोयनेकोइकभक्तजननेपोतानिपासेतेडवोहोयतारेनेत्रकमळनिसांनेकरिनेअथवाअंगुठापासेनी
जआंगळीतेनीसांनेकरिनेतभक्तनेबोलावीलेछे अनेक्यारेकतोमोगराआदिकपुष्पनाहारनेतथाळींबुआदिकजेफ
ळतेनेशितळजाणिनेपोतानिआंख्यउपरथ्यवारंवारअडाडेछे अनेक्यारेकतापोतेभगवत्कथाकराविनेसांभळेछे अ
थवापोतेकथाकरेछेअथवापोतेभगवद्वार्त्ताकरेछे अथवाकीर्त्तनगवराविनेतेभेळापोतेगायछे अथवामंदिरकरावे
छे अथवासाधुब्राह्मणनेजमाडेछेइत्यादिकसतक्रियाकर्याविनाक्यारेयनवरुंनरहेवुंएवोस्वभावछे अनेपोतेभक्ति
धर्मसंबंधिजेजेकारज्यनोआरंभकरेछेतेतेनेसंपूर्णकरवामांपोतानेशीघ्रपणुंघणुंछे अनेछिंकखाविहोयतारेप्रथमथि
पोतानारुमाळनेखोलिनेनेतेरुमाळनेमुखारविंदआगळ्यराखिनेछेटेसंभळायएविरित्येउंचेस्वरेछिंकखायछे अने
ज्यारेज्यारेएविछिंकखायछेतारेबेत्रणएयभेळिछिंकखायछे अनेज्यारेपोतेबगासुंखायछेतारेहरिहरिहरिएवाशब्दनु
उच्चारणकरताथकापोतानेहाथेकरिनेनेत्रकमळनेबेत्रणएयवारचोळेछे अनेनिष्कामभक्तेकरिजेपोतानिसेवातेनेवि
षेछेरुचिजेनीएवोपोतानोस्वभावछे अनेकांइकरमुजकरिनेअतिशेहसेछेतारेहाथेकरिनेपोतानारुमाळनेमुखारविं
दआडोदेइनेहसेछे अनेक्यारेकतोदेशांतरथकिपोतानेसमीपआव्याजेसाधुतथापोतानेप्रियएवाभक्तजनतेमनेजो
इनेप्रसन्नथयाथकातत्कालउठिनेतेमनेबथमांघालिनेमळेछेनेतेमनेतेदेशनासमाचारपुछेछे अनेक्यारेकतोउछव
नेविषेपोतानेसमीपरहिनेपछेपोतानिआज्ञायेकरिनेपरदेशमांजाताजेसाधुतेमनेप्रसन्नथइनेमळेछे अनेक्यारेकतो
पोतानाभक्तजनउपरथ्यप्रसन्नथइनेतेनामस्तकउपरथ्यपोतानाबेहाथमुकेछे अनेक्यारेकतोप्रसन्नथइनेकोइकभक्त

जननाह्रदयनेविषेपोतानाचरणारविंदनुधारणकरेछे अनेक्यारेकतेपोतानिआज्ञानेतत्कालपालवानेइछतोथको
तत्परथयोजेकोइकभक्तजनतथातेपोतानिआज्ञानेरुडिरित्येपालिनेआव्योजेकोइकभक्तजनतेनेजोइनेतेनिउपरस्य
प्रसन्नथयाथकातेनाह्रदयनेविषेपोतानाचरणारविंदआपेछे अनेक्यारेकतोकोइकभक्तजनउपरस्यप्रसन्नथइनेते
नेपोतानिप्रसादिपुष्पनाहारआपेछे तथातोरावाजुबंधआपेछे तथापोतानांवस्त्रआभूषणआपेछे अनेअतिशेउ
दारछेस्वभावजेनोएवाजेश्रीजिमहाराजतेपोतानेअतिशेप्रियएवुंजेपदार्थतेभारमुलवालुंहोयतोपणतेनेदेवानोम
नमांसंकल्पकरताथकातत्कालसत्पात्रनेदइदेछे पणवारलगाडतानथिएवोस्वभावछे अनेक्यारेकतोपोतानाहाथ
पगनिजेआंगलियुंतेनेमरडिनेकडाकावगाडेछे अनेक्यारेकतोपोतानेसमिपेबेठाजेभक्तजनतेमनीपासेपोतानाहा
थपगनिआंगलियुंनेमरडाविनेकडाकावगडावेछे अनेक्यारेकतोकोइप्राणिनेदुखियोदेखिनेअथवासांभलिनेत
त्कालदयायेजुक्तथकारामरामरामएविरित्येबोलवानोस्वभावछे अनेवलीक्यारेकतोहरकोइमनुष्यनेदुखियोदेखि
नेदयायेकरिनेपोतानाचितमांखेदनेपामताथकाप्रसन्नथइनेतेमनुष्यनुंदुखटलेएविरित्येअन्नवस्त्रादिकपदार्थेकरि
नेउपगारकरेछे अनेक्यारेकतोकोइकनेकोइमारतुंहोयतेनेदेखिनेदयायेकरिनेतेनेनदेखिखमताथकातत्कालहांका
रकरिनेतेनुंनिवारणकरेछे अनेक्यारेकतोपोतानिआगल्यकोइकसाधुनुंअथवाकोइकहरिभक्तनुंकोइघसातुंबोले
तेनेसांभलिनेतेनिउपरस्यपोतेकचवाइजायछेनेतेनोअनादरकरिनेठबकोदेछे अनेक्यारेकतोपोतानाशरीरमांकोइ
ककसरजेवुंहोयतोपोतानाडाबाहाथनिआंगलियेकरिनेजमणाहाथनिनाडिनेजुवेछे अनेपोतेज्यारेसभामांथिउ

ठेछेतारेजयसच्चिदानंदअथवाजयस्वामिनारायणएमकहिनेनेसाधुनेनमस्कारकरिनेउठवानोस्वभावछे अनेज्यारे
पोतेपंथनेमार्गेघोडेचढिनेचालेछेतारेक्यारेकतोलिलायेकरिनेघोडानिडोकउपरच्यपोतानाएकपगनेलांबोनांखिनेघो
डानेचलावेछे अनेसुवेतारेप्रथमजागताथकाहाथनिजेआंगलियुंतेतिलककरवानिपेठेभालनेविषेउभिफरवेछे अ
नेसुवानुंहोयतारेपोतानिमालानेमागिनेजमणाहाथमांलेइनेफेरवताथकासुवेछे अनेपोतेपोढेछेतारेपोतानुंमुखार
विंदउघाडुंराखिनेपोढवानोस्वभावछे अनेपोतेभरनिद्रामांसुताहोयनेकोइकजराकअडिजायतोतत्कालजवकिने
जागिजायछेनेकोणछेएमतेनेपुछेछे आविरित्येश्रीजिमहाराजनिजेस्वभाविकचेष्टातेपोतानिस्मृतिनेअनुसारेलि
खिछे नेबिजिपणकेटलीकचेष्टाछेएवाजेश्रीजिमहाराजतेमणेश्रीगढडामांरह्याथकापोतानाभक्तजननासंशयटाल
वानेअर्थे स्वधर्म आत्मज्ञानवैराग्यपोतानास्वरूपनुंज्ञाननेपोतानिमाहात्मेसहितभक्तिएपांचवार्त्ता संबंधिजेजेवच
नामृतकह्यांछेतथात्यांथि बिजागाममांजइनेजेजेवचनामृतकह्यांछे तेमांथिकेटलाकदिवसनांजेवचनामृततेश्री
जिमहाराजनाजेएकांतिकभक्ततेमनीप्रसन्नतानेअर्थेपोतानिजेस्मृतिनेबुद्धितेनेअनुसारेलिखियेछइये

श्री गढडाना प्रथम प्रकरणना वचनामृत

संवत् १८७६ नामागसरशुदि ४ चतुर्थीनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां साधुनीजा
यगानेविषेरात्रिनेसमेपधार्याहताअनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यसाधुतथादेश
देशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहतिपछेश्रीजिमहाराजेप्रश्नपुछ्युंजेसर्वेसाधनमांकियुंसाधनकठणछे तारेसर्वे
ब्रह्मचारिसाधुतथागृहस्थतेमणेपोतानिसमझण्यप्रमाणेउत्तरकर्योपणथयोनहिपछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेल्यो
अमेउत्तरकरियेजेभगवाननास्वरूपमांमननीअखंडवृत्तिराखवीतेथांकोइसाधनकठणनथिअनेजेमनुष्यनामननि
वृत्तिभगवाननास्वरूपमांअखंडरहेछेतेनेतेथिविजीअधिकप्राप्तिशास्त्रमांकहिनथिकांजेभगवाननिमूर्त्तिछे तेतो
चिंतामणितुल्यछेजेमचिंतामणिकोइकपुरुषनाहाथमांहोयतेपुरुषजेजेपदार्थनेचिंतवेतेतेप्राप्तथायछे तेमभगवा
ननिमूर्त्तिनेविषेजेनामननिअखंडवृत्तिरहेछे तेतोजीवईश्वरमायानेब्रह्मएमनास्वरूपनेजोजोवानेइछेतोतत्कालदे
खेछे तथावैकुंठगोलोकब्रह्ममोहोलएआदिकजेजेभगवाननांधामछेतेनेपणदेखेछे माटेभगवाननास्वरूपमांअखं
डवृत्तिराखवितेथिकोइकठणसाधनपणनथिनेतेथिकोइमोटिप्राप्तिपणनथि तारपछेहरिभक्तसेठगोवर्धनभाइयेश्री
जिमहाराजप्रत्येप्रश्नपुछ्युंजजेनेभगवाननिमायाकहेछेतेनुंरूपशुंछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेभगवाननोभ
क्तहोयतेनेभगवाननिमूर्त्तिनुंध्यानकरतेजेपदार्थआडुआविनेआवर्णकरेतेनेमायाकहिये पछेमुक्तानंदस्वामियेप्र
श्नपुछ्यूंजेभगवाननोभक्तज्यारेपंचभूतनादेहनेमुंकिनेभगवाननाधाममांजायछेतारेतेकेवादेहनेपांमेछे तारेश्री
जिमहाराजबोल्याजेधर्मकुलनेआश्रितएवाजेभगवाननोभक्तछे तेभगवाननिइछायेकरिनेब्रह्ममयदेहनेपांमेछे ॥१॥

अने ज्यारेदेहनेमुंकिने भगवाननाधामप्रत्येजायछेतारेकोइकतोगरुडउपरस्यवेसिनेजायछेनेकोइकतोरथउपरस्यवे
सिनेजायछेनेकोइकतोविमानउपरस्यवेसिनेजायछेएविरित्येभगवाननाभक्तभगवाननाधाममांजायछे तेनेयोग
समाधिवालाछेतेप्रत्यक्षदेखेछे पछेहरिभक्तठकरहरजियेश्रीजिमहाराजनेपुछ्युंजेकटलाकतोघणादिवसथिसत्सं
गकरेछे तोपणतेनेजेविपोतानादेहनेदेहनासंबंधिनेविषगाढप्रीतिछे तेविसत्संगमांगाढप्रीतिनथिथातितेनुंशुंकारण
छे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएनेभगवाननुंमाहात्म्यसंपूर्णजांण्यामांआव्युंनथिअनेजेसाधुनेसंगकरिनेभगवा
ननुंमाहात्म्यपरिपूर्ण जांण्यामांआवेछेतेसाधुज्यारेपोतानास्वभावउपरस्यवातकरेछे तारेतेस्वभावनेमुंकिसकतान
थिनेतेवातनाकरनाराजेसाधुतेनोअवगुणलेछे तेपापेकरिनेसत्संगमांगाढप्रीतिथाति नथिकांजेअन्यस्थलनेविषे
जेपापकर्‍यांहोयतेसंतनेसंगेकरिनेजायअनेसंतनेविषेजेपापकरेछे तेपापतोएकसंतनाअनुग्रहविनाबिजाकोइसा
धनेकरिनेटलतांनथितेशास्त्रमांकह्युंछेजे अन्यक्षेत्रेकृतंपापंतीर्थक्षेत्रेविनश्यति तीर्थक्षेत्रेकृतंपापंवज्रलेपोभविष्य
ति १ तमाटेसंतनोअवगुणजोनलेतोएनेसत्संगमांदृढप्रीतिथाय॥ ॥इतिवचनामृतम्॥ १॥ ॥संवत् १८७६
नामागशरशुदि ५ पंचमीनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांरात्रिनेसमेविराजमांनह
ताअनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्‍यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यसाधुतथादेशदेशनाहरिभक्तनि सभाभराइने
वेठिहति पछेमयारामभटे श्रीजिमहाराजप्रत्यप्रश्नपुछ्योजेहमहाराजउत्तममध्यमनेकनिष्टएत्रणप्रकारनोजेवैरा
ग्यतेनांशांलक्षणछे तेकहो तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेउत्तमवैराग्यजेने होयतेपरमेश्वरनिआज्ञायेकरिनेअथवा

पोतानाप्रारब्धकर्मवशेकरिनेव्यवहारमांरहेपणतेव्यवहारमांजनकराजानिपेठेलेपायनहिं अनेशब्दस्पर्शरूपरसने
गंधएपंचप्रकारनाजेउत्तमविषयतेपोतानाप्रारब्धअनुसारेप्राप्तथायतेनेभोगवेपणप्रीतियेरहितउदासथकोभोगवे
अनेतेविषयएनेलेपिसकेनहिनेतेमांत्यागमांलोनपडेअनेतेविषयनेविषेनिरंतरदोषनेदेखतोरहेनेविषयनेशत्रुजेवा
जांणेअनेसंतसतशास्त्रनेभगवाननिसेवातेनोनिरंतरसंगराखे अनेदेशकालसंगआदिकजोकठणआविपडे तोपण
एनिजेएविसमझण्यतेमांलीपडेनहितेनेउत्तमवैराग्यवालोकहिये अनेजेनेमध्यमवैराग्यहोयतेपणउत्तमएवाजेपं
चप्रकारनाविषयतेनेभोगवेपणतेमांआसक्तनथायनेजोदेशकालसंगकठणप्राप्तथायतोविषयनेविषेबंधाइजायने
वैराग्यमंदपडिजायतेनेमध्यमवैराग्यवालोकहियेअनेजेकनिष्ठवैराग्यवालोहोयतेनेसामान्यनेदोषजुक्तएवापंचवि
षयजोप्राप्तथायनेतेनेभोगवेतोतेमांनबंधाय अनेजोसारापंचविषयप्राप्तथायनेतेने भोगवेतोतेमांबंधाइजायतेने
मंदवैराग्यवालोकहिये॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥२॥ ॥संवत्१८७६नामागशरशुदि६छठ्यनेदिवसश्रीजिमहा
राजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां रात्रिनेसमेविराजमानहताअने सर्वे श्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां नेपोता
नामुखारविंदनिआगळ्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहतिपछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेनेभ
गवाननिमूर्त्तिअंतरमांअखंडदेखातिहोयतेनेपणभगवानजेजेअवतारकरिनेजेजेस्थानकनेविषेजेजेलीलाकरिहो
यतेसंभारिराखविनेब्रह्मचारितथासाधुतथासत्संगीतेनेसाथेहेतराखवुंने एसर्वनेसंभारिराखवातेशासारुजेकदा
पिदेहमुंक्यासमेभगवाननिमूर्त्तिनेभुलिजवायतोपणभगवानजेस्थानकनेविषे लीलाकरिहोयतेजोसांभरिआवे

अथवासतसंगीसांभरिआवे अथवाब्रह्मचारिनेसाधुमांभरिआवे तोतेनेजोगेकरिनेभगवाननिमूर्त्तिपणसांभरि
आवेनेतेजिवमोटिपदविने पांमेनेतेनुंघणुंरुडुंथायतेमाटे अमे मोटामोटा विष्णुयागकरियेछैये तथाजन्माष्टमीनेए
कादशीआदिकव्रतनावरसोवरसउछवकरियेछैयेनेतेमांब्रह्मचारिसाधुसत्संगीनेभलाकरियेछैयेअनेजोकोइकपा
पिजिवहोयनेतेनेपणजोएमनिअंतकालेस्मृतिथइआवेतोतेनेभगवाननाधामनिप्राप्तिथाय॥ ॥इतिवचनामृतं
॥३॥ ॥संवत्॥ १८७६नामागशरशुदि ७समर्मानेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबार
मां विराजमानहताअनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यसाधुतथादेशदेशनाहरिभक्त
निसभाभराइनेवेठिहतिपछे श्रीजिमहाराजबोल्याजे भगवाननाभक्तने परस्परईर्षानकरवितारेआनंदानंदस्वामि
बोल्याजेहेमहाराजईर्षातोरहेछे तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेईर्षा करविता नारदजीनाजेविकरविजेमएकसमयने
विषेनारदजीनेतुंबरुएबेवैकुंठनेविषे लक्ष्मीनारायणनांदर्शनकरवागयातेलक्ष्मीनारायणआगल्यतुंबरुयेगांनकर्युं
तेणेकरिनेलक्ष्मीजितथानारायणएबेयप्रसन्नथैनेतुंबरुनेपोतानांवस्त्रआभुपणआप्यांतारे नारदजीनेतुंबरुउपरयई
र्षाआविजेहुंतुंबरुनाजेविगांनविद्याशिखुंनेभगवाननेप्रसन्नकरुंपछे नारदजीगानविद्याशिखताहवानेभगवान
आगल्यगाताहवातारेभगवानेकह्युंजेतमनेतुंबरुनाजेवुंगातांनथिआवडतुंपछेवलिशिवउपरतपकरिनेशिवथकी
वरपांमिनेगांनविद्याशिखिने भगवानआगल्यगावताहवातोपण भगवानएनिगांनविद्याउपरयप्रसन्ननथयाएवि
रित्येसातमन्वंतरसुधिगानविद्याशिख्यानेभगवानआगल्यगायातोपणभगवानप्रसन्ननथया पछेतुंबरुपासेगान

विद्याशिख्यानेश्रीकृष्णभगवानआगल्यद्वारिकामांगावताहवातारेश्रीकृष्णभगवानप्रसन्नथयानेपोतानां वस्त्रअ
लंकारनारदजीनेआप्यांतारेनारदजीयेतुंबरुसाथेईर्षामेलिमाटेईर्षाकरवितो एवी करविजेजेनिउपरईर्षाहोयतेना
जेवागुणनेग्रहणकरवानेपोतानाअवगुणनेत्यागकरवानेतेवुंनथवायनेजेईर्षायेकरिने भगवाननाभक्तनोद्रोहथा
यतेविईर्षानेतोभगवाननाभक्तनेसर्वप्रकारेत्यागकरवो॥ ॥इतिवचनामृतं॥४॥ ॥संवत् १८७६
ना मागशरशुदि ८ अष्टमीनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां विराजमानहताअनेसर्वे
श्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति
पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजे राधिकायेसहितएवाजेश्रीकृष्णभगवानतेनुंध्यांनकरवुं अने तेध्यांनकरतेमूर्त्तिहृदाने
विषेनदेखायतोपणध्यांनकरवुं पणकायरथइने तेध्याननेमुंकिदेवुंनहिएविरित्यनाजे आग्रहवालाछेतेने उपरभग
वाननिमोटिकृपाथायछेनेएनिभक्तियेकरिनेभगवानएनेवश्यथैजायछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥५॥ ॥संवत्
१८७६ ना मागशरशुदी ९ नवमीनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांविराजमानहता
अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोताना मुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबे
ठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेआसत्संगमांजावेवेकिछेतेतोदिवसेदिवसेपोतानेविषे अवगुणनेदेखेछेनेभग
वाननेभगवाननाभक्तनेविषेगुणनेदेखेछे नेभगवाननेसाधुपोतानाहितनेअर्थेकठणवचनकहेछे तेनेपोतानाहित
कारिमानेछेनेदुखनथिलगाडतातेतोदिवसेदिवसेसत्संगनेविषेमोट्यपनेपांमेछे अनेजेअविवेकिछेतेतोजेमजेमस

त्संगकरेछे नेसत्संगनिवातसांभळेछेतेमतेमपोतानेविषेगुणपरठेछे अनेभगवाननेसंतएनोदोषदेखाडिनेएनिआ
गळ्यवातकरेछेतेवातनेमानेकरिनेअवळिलेछेने वातनाकरनारानोअवगुणलेछे तेतोदिवसेदिवसेघटतोजायछेने
सत्संगमांप्रतिष्ठाहीनथैजायछेमाटेपोतानेविषेजगुणनुंमानतेनो त्यागकरिनेशूरवीरथैनेनेभगवाननेभगवानना
संतनेविषेविश्वासराखेतोएनोअविवेकटळिजायछेनेसत्संगमांमोट्यपनेपामेछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥६॥

संवत् १८७६ नामागशरशुदी १० दशमिनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां विराजमा
नहताअनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां नेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यसाधुतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभरा
इनेबेठिहतिपछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेशास्त्रमांज्यांज्यांअध्यात्मवार्त्ताआवेछेतेकोइनेसमझातिनथिनेभ्रमिजवा
यछेमाटेएअध्यात्मवार्त्ताजेमछेतेमयथार्थपणेअमेकहियेछइयेतेसर्वेसांभळोजेस्थूलसूक्ष्मनेकारणएत्रणयदेहनेवि
षेएकात्मपणेजेवर्त्तवुंतेएजीवनुंअन्वयपणुंछेनेएत्रणयदेहथिपृथकपणेसत्तामात्रजेकेवातेजीवनुंव्यतिरेकपणुंछे त
थाविराटसूत्रात्मानेअव्याकृतएत्रणयशरीरेसहितजेईश्वरनेकेवातेईश्वरनुंअन्वयपणुंछे अनेएत्रणयशरीरथिप्रथक
नेसत्तामात्रपणेकेवातेईश्वरनुंव्यतिरेकपणुंछेतथामायानेमायानांकार्यजेअनंतकोटिब्रह्मांडतेनेविषेव्यापकपणेजे
अक्षरब्रह्मनेकेवातेएनुं अन्वयपणुंछे अनेएसर्वथिव्यतिरेकसच्चिदानंदपणे जेअक्षरब्रह्मनेकेवातेएनुंव्यतिरेकपणुंछे
तथाअक्षरब्रह्मनेईश्वरनेजीवनेमायानेमायानांकार्यजेब्रह्मांडएमनेविषेजेश्रीकृष्णभगवाननेअंतर्यामिपणेकेवाने
नियंतापणेकेवातेएभगवाननुंअन्वयपणुंछे अनेएसर्वथिपृथकपणेकरिनेपोतानागोलोकधामनेविषेजेब्रह्मज्योति

तेनेविषेरह्याछेएमजेकेवुंतएभगवाननुंव्यतिरेकपणुंछे अनेएपुरुषोत्तमभगवाननेंअक्षरब्रह्मनेमायानेईश्वरनेजी
वएजेपांचभेदतेअनादिछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥७॥ ॥संवत् १८७६ नामागशरशुदी ११ ए
काद्शीनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणक
र्‍यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यसाधुतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराज
बोल्याजेइंद्रियोनिजेक्रियाछेतेनेजोश्रीकृष्णभगवाननेतेनाभक्तनिसेवानेविषेराखेतोअंतःकर्णशुद्धथायछेनेअनं
तकालनांजेपापजीवनेवलगांछेतेनोनाशथईजायछे अनेजोइंद्रियोनिवृत्तियोनेस्त्रीआदिकनाविषयमांप्रवर्त्तावेछे
तोएनुंअंतःकर्णभ्रष्टथायछे अनेकल्याणनामारगथकिपडिजायछेमाटेशास्त्रमांजेरित्येविषयभोगव्यानुंकह्युंछेते
विरित्येनियममांरहिनेविषयनेभोगववापणशास्त्रनिमरजादानेउलंघनकरिनेभोगववानहि अनेसाधुनोसंगराख
वोनेकुसंगनोत्यागकरवो अनेज्यारेएकुसंगनोत्यागकरिनेसाधुनोसंगकरेछेतारेएनेदेहनेविषेजेअहंबुद्धिछेतेनिवृ
त्तिपांमेछे अनेदेहनासंबंधिनेविषेजेममत्वबुद्धिछेतेनिवृत्तिपांमेछेनेभगवाननेविषेअसाधारणप्रीतिथायछेनेतेभ
गवानविनाअन्यनेविषेवैराग्यथायछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥८॥ ॥संवत् १८७६ नामागश
रशुदी १२ द्वादशीनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांविराजमांनहताअनेसर्वेश्वेतवस्त्र
धारणकर्‍यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजि
महाराजबोल्याजेश्रीकृष्णभगवाननोप्रत्यक्षपणेनिश्चेकर्‍योहोयनेतेनि भक्तिकरतोहोयनेतेनांदर्शनकरतोहोयतो

पणजेपोतानेपूर्णकामनमांनेनेअंतःकरणमांन्यूनतावरतेजगोलोकवैकुंठादिकधामनेविषे जेआनेआभगवाननुंते
जोमयरूपछे तमुंनेज्यांसुधिदेखाणुंनथित्यांसुधिमारुंपरिपूर्णकल्याणथयुंनथिएवुं जेनेअज्ञानहोयतेनामुखथिभ
गवाननिवातपणनसांभलवि अनेजेप्रत्यक्षभगवाननेविषेदृढनिष्ठाराखेछेनेतेनेदर्शनेकरिनेजपोतानेपरिपूर्णमांने
छे नेबिजुंकांइनथिइछतोतेनेतोभगवानपोतेबलात्कारेपोतानाधामनेविषेजेपोतानांऐश्वर्यछेनेपोतानि मूर्त्तियोछे
तेनेदेखाडेछेमाटेजेनेभगवाननेविषेअनन्यनिष्ठाहोयतेनेप्रत्यक्षभगवानविनाबिजुंकांइइछवुंनहि॥ ॥इति
वचनामृतं॥ ॥१॥ ॥संवत् १८७६ नामागशरशुदि १३ तेरशनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्ये
दादाखाचरनादरबारमां विराजमांनहताअनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां नेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमह
सतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेअमेवेंकटाद्रिथिसेतुबंधरामेश्वर
जाताहतात्यांएकसेवकरामनामेसाधुहतोतेश्रीमद्भागवतादिकपुराणनेभण्योहतोतेमार्गमांचालतांमांदोपड्योतेनि
पासेरुपैयाहजारनिसोनामोरुंहतिपणचाकरिनोकरनारोकोइनहिंमाटेरोवालागोपछे तेनेअमेकयुंजेकांइचिंतारा
खशोमांतमारिचाकरिअमेकरशुंपछे गांमनेबाहेरस्यएककेलानिफुलवाडिहतितेमांएकवडनोवृक्षहतोतेवडनावृक्षने
विषेहजारभूतरेतांपणतेसाधुतोचालिसकेएवोरत्यांनहिंनेअतिशेमांदोथयोतेउपरस्यअमनेअतिशेदयाआविपछेतेठे
काणेअमेतेसाधुनेकल्यनांपत्रलाविनेहाथएकउंचिपथारिकरिआपिअनेते साधुनेलोइखंडपेटबेसणुंहतुंतेनेअमेधो
तानेचाकरिकरतानेतेसाधुपोतानेजेटलुंजोइयेतेटलुंअमारेपासेखांडसाकरघिअन्नतेपोतानारुपैयाआपिने मगाव

तोतेअमोल्लावीनेरांधिखवरावतानेअमोवस्तीमांजेनेजमीआवतानेकोइकदिवसतोअमनेवस्तिमांअन्नमलतुंनहि तारेअमारेउपवासथातोतोपणकोइदिवसतेसाधुयेअमनेएमकयुंनहिंजेअमपासेद्रव्यछे तेआपणेबेनेकाजेरसोइ करोनेतमेपणअमभेलाजमो पछेएमसेवाकरतेथकेतेसाधुवेमासकांइकसाजोथयोपछेसेतुबंधरामेश्वरनेमार्गेचा ल्यातारेतेनोआरमणएकहतो तेअमारेपासेउपडाव्योनेपोतेतोएकमालाल्लेनेचाल्लतोनेदेहपणसाजोने एकसेर घिज मिनेपचावेएवोसमर्थथयोतोपणआरअमारेपासेउपडावेनेपोतेअमथोचाल्लेने अमारिप्रकृतितोएविहतिजेआरनां मेतोएकरुमाल्लपणराखतानहिमाटेतेनेसाधुजांणिनेअमेएनोमणएकनोआरउपाडिचाल्लताएविरित्येतेसाधुनिअमे चाकरिकरिनेसाजोकरयोपणतेसाधुयेअमनेएकपैसाआरअन्नआप्युंनहिं पछेअमेतेनेकृतघ्निजांणिनेतेनासंगनो त्यागकरयोएविरित्यजेमनुष्यकरयाकृतनेनजांणेतेनेकृतघ्निजांणवो अनेकोइकमनुष्येकांइकपापकरयुंनेतेणेतेपाप नुंयथाशास्त्रप्रायश्चित्तकरयुंनेवलितेनेतेपापेजुक्तजेकहेतेनेपणतेकृतघ्निजेवोपापीजांणवो॥ ॥इतिवचनामृ तम्॥१०॥ ॥संवत् १८७६ नामागशरशुदि १४ चौदशनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचर नादरबारमांविराजमांनहताअनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकरयांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशना हरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेब्रह्मानंदस्वामियेपुछ्युं जेहेमहाराजवासनानुंशुंरूपछे तारे श्रीजिमहाराज बोल्याजेपूर्वेजेविषयभोगव्याहोयनेदिठाहोयनेसांभल्याहोयतेनिजे अंतःकरणनेविषेइछावर्त्ते तेनेवासनाकहिये अने वलिजेविषयभोगव्यामांनआव्याहोयनेतेनिजेअंतःकरणनेविषेइछावर्तेतेनेपणवासनाकहिये तारेमुक्तानंद ॥५॥

स्वामियेपुछ्युं जेहेमहाराजभगवाननोएकांतिकभक्तकेनेकहिये तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेनेभगवानविना
बिजीकोइवासनानहोयनेपोतानेब्रह्मरूपमांनिनेभगवाननिभक्तिकरतोहोयतेएकांतिकभक्तकेवाय॥ ॥इति
वचनामृतं॥ ॥११॥ ॥संवत्॥१८७६ नामागशरशुदी १५ पुन्यमनेदिवसश्रीजिमहाराजश्री
गढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांविराजमांनहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्‍यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआ
गव्यसाधुतथादेशदेशनाहरीभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजगतनांकारणएवांजेपुरु
षप्रकृतिनेकाळनेमहतत्त्वादिकचोविशतत्त्वएमनास्वरूपनेज्यारेएर्जावजांणेछे तारेपोतानेविषेरहिजेअविद्यानेतेनां
कार्यएवांजेचोविशतत्त्वतेनाबंधनथकिमुंकायछे तारेमुक्तानंदस्वामियेपुछ्युंजेहेमहाराजएमनुंस्वरूपकेमजांण्या
मांआवे तारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेएमनांस्वरूपतोएमनाळक्षणनेजांणवेकरिनेजणायछेतेळक्षणकहियेछैयेजे
प्रकृतिनानियंतानेप्रकृतिथकिविजातिनेअखंडनेअनादिनेअनंतनेसत्यनेस्वयंज्योतिनेसर्वज्ञनेदिव्यविग्रहनेसमग्र
आकारमात्रनिप्रवृत्तिनाकारणनेक्षेत्रज्ञएवापुरुषछेअनेजप्रकृतिछेतेत्रिगुणात्मकछेनेजडचिदात्मकछेनेनित्यछेने
निर्विशेषछेनेमहदादिकसमग्रतत्त्वनेजीवमात्रतेनुंक्षेत्रछेनेभगवाननीशक्तिछेअनेगुणसाम्यनेनिर्विशेषएदिजेमा
यातेनोजेक्षोभकरेछेतेनेकाळकहिये अनेहवेमहत्तत्त्वादिकजेतत्त्वतेनांळक्षणकहुंतेसांभळो जेचित्तनेनेमहतत्त्वने
अभेदपणेजांणवुं अनेजमहत्तत्त्वनेविषेसूक्ष्मरूपेकरिनेसमग्रजगतरह्युंछेनेपोतेनिर्विकारछे नेप्रकाशमानछेनेस्व
छछेनेशुद्धसत्त्वमयछेनेशांतछे अनेहवेअहंकारनुंळक्षणकहियेछैये जेअहंकारजेतेत्रिगुणात्मकछे अनेभूतमात्रा

नेइंद्रियोनेअंतःकरणनेदेवतानेप्राणएसर्वेनिउत्पत्तिनुंकारणछेनेएनेविषेशांतपणुंछेनेघोरपणुंछेनेविमूढपणुंछेअने
हवेमननुंलक्षणकहियेछैयें जेमनजेतस्त्रीआदिकपदार्थनेजेसमग्रकामनातेनिउत्पत्तिनुंक्षेत्रछेनेसंकल्पविकल्परूप
छे अनेसमग्रइंद्रियोनुंनियंताछे हवेबुद्धिनुंलक्षणकहियेछैयें जेबुद्धिनेविषेपदार्थमात्रनुंज्ञानरह्युंछे अनेसमग्रइंद्रि
योनेविषेजेविशेषज्ञानछेतेबुद्धिवतेछे अनेजेबुद्धिनेविषेसंशयनिश्चयनिद्रानेस्मृतिएरह्यांछे अनेश्रोत्रत्वकचक्षुर
सनाघ्राणवाक्पाणिपादपायुनेउपस्थएजेदशइंद्रियोतेमनुंलक्षणतोएछेजेपोतपोतानाविषयमांप्रवर्त्तवुं हवेपंचमा
त्रानांलक्षणकहियेछैयें तेमांशब्दनुंलक्षणतोएछेजेशब्दजेतेअर्थमात्रनोआश्रयछेनेव्यवहारमात्रनोकारणछे अ
नेबोलनारानिजजातिनेस्वरूपतेनोजणावनारोछेनेआकाशनेविषेरहेवापणुंछे नेआकाशनिमात्राछेअनेश्रोत्रइं
द्रियेकरिनेग्रहणकस्यामांआवेछेएशब्दनुंलक्षणछे हवेस्पर्शनुंलक्षणकहियेछैयें जेस्पर्शछेतेवायुनितन्मात्राछे अ
नेकोमलपणुंकठणपणुंशीतलपणुंउष्णपणुंनेत्वचायेकरिनेग्रहणकरवापणुंएस्पर्शनुंस्पर्शपणुंछे हवेरूपनुंलक्षणक
हियेछैयें जेपदार्थमात्रनाआकारनेजणविदवापणुंनेतेपदार्थनेविषेगौणपणेरहेवापणुंअनेतेपदार्थनिरचनायेकरि
नेपरिणामपणुं अनेतेजतत्त्वनुंतन्मात्रापणुंनेचक्षुइंद्रियेकरिनेग्रहणकरवापणुंएरूपनुंरूपपणुंछे हवेरसनुंलक्षणक
हियेछैयें जेमधुरपणुंतिखापणुंकषायलापणुंकडवापणुंखाटापणुंखारापणुंनेजलनुंतन्मात्रापणुंनेरसनाइंद्रिये क
रिनेग्रहणकरवापणुं एरसनुंरसपणुंछे हवेगंधनुंलक्षणकहियेछैयें जेसुगंधपणुंदुर्गंधपणुंनेपृथवीनुंतन्मात्रापणुंने
घ्राणइंद्रियेकरिनेग्रहणकरवापणुंएगंधनुंगंधपणुंछे हवेपृथवीनुंलक्षणकहियेछैयें जेसर्वजीवमात्रनुंधारवापणुंने

लोकरूपेकरिनेस्थानपणुंनेआकाशादिकजेच्यारभूततेनुंविभागकरवापणुंनेसमग्रभूतप्राणिमात्रनाशरीरनुंप्रगट
करवापणुंएपृथिवीनुंलक्षणछेहवेजलनुंलक्षणकहियेछैये जेपृथिव्यादिकद्रव्यनुंपिंडीकरणकरवापणुंनेपदार्थनेको
मलकरवापणुंनेभिनुंकरवापणुंनेतृप्तिकरवापणुंने प्राणिमात्रनेजीवाडवापणुंनेतृषानिनिवृत्तिपमाडवापणुंनेता
पनेटालवापणुंनेबहुपणुंएजलनुंलक्षणछे हवेतेजनुंलक्षणकहियेछैये जेप्रकाशपणुंनेअन्नादिकनेपचविनांखवा
पणुंनेरसनेग्रहणकरवापणुंनेकाष्ठनुंनेहुतद्रव्यादिकनुं ग्रहणकरवापणुंनेटाढ्यनेहरवापणुंनेशोषणकरवापणुंनेक्षु
धानेतृषाएतेजनुंलक्षणछे हवेवायुनुंलक्षणकहियेछैये जेवृक्षादिकनेकंपाववापणुंनेतृणादिकनेभेलाकरवापणुंने
शब्दस्पर्शरूपरसनेगंधएजेपंचविषयतेनेश्रोत्रादिकपंचइंद्रियोप्रत्येपमाडवापणुंनेसर्वइंद्रियोनुंआत्मापणुंएवायुनुं
लक्षणछे हवेआकाशनुंलक्षणकहियेछैये जेसमग्रजीवमात्रनेअवकाशदेवापणुंनेभूतप्राणिमात्रनोजेदेहनेमां
हिलोव्यवहारनेदेहनेबाहेरनो व्यवहारतेनुंकारणपणुंनेप्राणइंद्रियोअंतःकरणनेजीवएसर्वेनुंस्थानकपणुंएआका
शनुंलक्षणछे एविरित्येचोविशतत्त्वप्रकृतिपुरुषनेकालएमनांजोलक्षणजांणेतोएजीवअज्ञानथकीमुंकायछे अने
एजेसर्वेतेनिउत्पत्तिनेजांणवितेउत्पत्तिकहियेछैये जेपोतानाधामनेविषेरह्याएवाजेश्रीकृष्णभगवानतेअक्षरपुरुष
रूपेकरिनेमायानेविषे गर्भनेधरताहवातारेतेमायाथकिअनंतकोटिजेप्रधाननेपुरुषतेथाताहवातेप्रधानपुरुषकेवा
छेतोअनंतकोटिब्रह्मांडनिउत्पत्तिनाकारणछे तेमध्येएकब्रह्मांडनिउत्पत्तिनाकारणजेप्रधानपुरुषतेनेकहियेछैये जे
प्रथमपुरुषोत्तमएवाजेश्रीकृष्णभगवानतेपुरुषरूपेकरिनेप्रधाननेविषेगर्भनेधरताहवा पछेतेप्रधानथकिमहत्तत्त्वउ

त्पन्नथातुंहवुंनेमहत्तत्त्वथकित्रणप्रकारनोअहंकारउत्पन्नथातोहवोतेमांसात्त्विकअहंकारथकिमननेइंद्रियोनादेव
ताउत्पन्नथाताहवा अनेराजसअहंकारथकिदशइंद्रियोबुद्धिनेप्राणएउत्पन्नथाताहवा अनेतामसअहंकारथकिपं
चभूतनेपंचतन्मात्राएउपजताहवा एविरित्येएसमग्रतत्त्वउपज्यां पछेतेपरमेश्वरनिइछायेप्रेर्यांथकांपोतपोतानेअं
शेकरिनेईश्वरनेजीवनादेहनेसृजतांहवां तेईश्वरनादेहतेविराटसूत्रात्मानेअव्याकृतनेजीवनादेहतेस्थूलसूक्ष्मनेकार
ण अनेविराटनामेजेईश्वरनोदेहतेनोद्विपरार्द्धकालपर्यंतआयुषछे अनेतेविराटपुरुषनाएकदिवसनेविषेचौदमन्वंत
रथायछे अनेजवडोएनोदिवसछेतेवडिजरात्रिछे अनेज्यांसुधिएनोदिवसहोयत्यांसुधित्रिलोकिनिस्थितिरहेछे अ
नेज्यारेएनिरात्रिपडेछेतारेत्रिलोकीनोनाशथायछेतेनेनिमित्तप्रलयकहिये अनेज्यारेतेविराटपुरुषनोद्विपरार्द्धकाल
पुरोथायछेतारेएविराटदेहनोसत्यादिकलोकेसहितनाशथायछे अनेमहदादिकजेचोविशतत्त्वनेप्रधानप्रकृतिनेपुरु
षएसर्वेमाहामायानेविषेलयपांमेछेतेनेप्राकृतप्रलयकहिये अनेएमहामायातेअक्षरब्रह्मनाप्रकाशनेविषेलयपांमे
छे जेमदिवसनेविषेरात्रिलयपांमेछेतेमलयपांमेछेतेनेंआत्यंतिकप्रलयकहिये अनेदेवदैत्यनेमनुष्यादिकनाजेदेहते
नोजेक्षणक्षणप्रत्येनाशतेनेनित्यप्रलयकहिये एविरित्येजेविश्वनिउत्पत्तिस्थितिनेप्रलयतेनेजोजांणेतोजीवनेसंसा
रनेविषेवैराग्यथायनेभगवाननेविषेभक्तिथायछे अनेज्यारेएसर्वेब्रह्मांडनोप्रलयथायछे तारेजेसर्वेजीवछे तेतोमा
यानेविषेरहेछे अनेजेभगवाननाभक्तछेतेतोभगवाननाधाममांजायछे तारेवलिमुक्तानंदस्वामियेपुछ्युंजेतेभग
वाननुंधामकेवुंछे तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेतेभगवाननुंधामतोसनातनछेनित्यछेअप्राकृतछेसच्चिदानंदछेअ

नंतछेनेअखंडछेतेनेद्रष्टांतेकरिनेकहियेछैयें जेमपर्वतनेवृक्षादिकेसहितनेमनुष्यपशुपक्ष्यादिकनिजेआकृतितणेस हितएविजेआसमग्रपृथवीतेकाचनिहोयनेआकाशने विषेजेसमग्रतारातेसर्वेसूर्यहोयपछे तेनेतेजेकरिनेतेसमग्र आकृतियेसहितकाचनिपृथवीजेवीशोभेतेविशोभाये जुक्तभगवाननुंधामछेएवुंजेभगवाननुंधामतेनेभगवान नाभक्तछेतेसमाधिनेविषेदेखेछेनेदेहमुंक्यापछे एतेजोमयजेभगवाननुंधामतेनेपांमेछे ॥ ॥ इतिवचना मृतं ॥ ॥ १२ ॥ ॥ संवत् १८७६ नामागशरवदि १ पडवानेदिवसरात्रिनेसमेश्रीजिमहाराज श्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादरबारमांश्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनेसमीपेलिंबडानावृक्षनिहेठेओटाउपरढोलि योढलाविनेविराजमांनहताअनेरातोसुरवालपेर्योहतोअनेरातिडगलिपेरिहतिनेमांथेसोनेरिशेलुंबांध्युहतुंनेकटीने विषेसोनेरिशेलुंबांध्युहतुंअनेकंठनेविषेमोतिनिमालायोपेरिहतिअनेपाघनेविषे मोतिनातोरालटकतामुंक्याहताअ नेपोतानामुखारविंदनिआगलयमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रिजिमहाराजनेनित्या नंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेदेहदेहप्रत्येजीवएकछेकेअनेकछेनेजोएककेशोतोवडपिंपरयआदिकजेवृक्षछेतेनिडालखि यो कापिनेविजेठेकांणेरोपेछेतारेतेवानेतेवोजवृक्षथायछे एतेएकजीवबेप्रकारेथयोकेविजेजीवेप्रवेशकर्योनेके शोजेएतोएनोएजीवछेतोजीवतोअखंडछेनेअच्युतछेतेकपांणोकेम तारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेल्योएनोउत्तरक रियेजेश्रीकृष्णभगवानछेतेनिपुरुषनेप्रकृतिएवेशक्तियोछे तेजगतनिउत्पत्तिस्थितिनेप्रलयतेनुंकारणछेतपुरुषनेप्र कृतिरूपजेपोतानिवेशक्तियोतेनुं ग्रहणकरिनेपोतेविराटरूपनेधारताहवानेतेविराटरूपजेएभगवानतजेतेप्रथमब्रा

ह्मकल्पनेविषेतोपोतानाअंगथकिब्रह्मादिकस्तंबपर्यंतसमग्रजीवने सृजताहवानेपाद्मकल्पनेविषेतोएभगवानब्र
ह्मारूपेकरिनेमरीच्यादिकनेसृजताहवानेकश्यपनेदक्षरूपेकरिनेदेवदैत्यमनुष्यनेपशुपक्ष्यादिकसमग्रस्थावरजंगम
जेजीवतेनेसृजताहवाएवाजेश्रीकृष्णभगवानतेजजेतेपुरुषप्रकृतिरूपजेपोतानिशक्तितेणेसहितथकाजीवजीवप्र
त्येअंतर्यामिरूपेरह्याछे नेजेजीवेजेवांकर्मकर्यांछेतेजीवनेतेवादेहनेपमाडेछेनेतेजीवछेतेणेपूर्वजन्मनेविषेकेटलां
ककर्मतोसत्वगुणप्रधानपणेकरिनेकर्यांछेनेकेटलांककर्मतोरजोगुणप्रधानपणेकरिनेकर्यांछे नेकेटलांककर्मतोत
मोगुणप्रधानपणेकरिनेकर्यांछेतेकर्मनेअनुसारेकरिनेएजीवनेभगवानजेतेउद्भीजजातिनाजेदेहनेजरायुजजाति
नाजेदेहनेस्वेदजजातिनाजेदेहनेअंडजजातिनाजेदेहतेनेपमाडेछेनेसुखदुखरूपजेतेतेकर्मनांफळतेनेपमाडेछे अने
तेजीवनाकर्मनेअनुसारेकरिनेतेनादेहथकिबिजादेहनेसृजेछे जेमकश्यपआदिकप्रजापतिनादेहथकिअनेकजाति
नादेहनेसृजताहवातेमएनाएभगवानअंतर्यामिरूपेकरिनेसमग्रजीवजीवप्रत्येरह्याथकाजेदेहथकिजेमउपज्यानि
रितिहोयतेमबिजादेहनेउपजावेछे पणजेजीवथकिबिजादेहनेउपजावेछेतेजीवजअनेकरूपेथायएमनथिएतोजे
जीवनेजेनादेहथकिउपज्यानोकर्मसंबंधप्राप्तथयोहोयतेजीवनेतद्द्वारायेकरिनेउपजावेछे ॥इतिवचनामृतम्॥
॥१३॥ ॥संवत् १८७६ नामागशरवदि २ बिजनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदा
दाखाचरनादरबारमांश्री वासुदेवनारायणनामंदिरआगळ्य लिंबडानावृक्षहेठेढोलियाउपरस्यदक्षिणादेमुखारविंदे
विराजमानहतानेमाथेधोळिपाघबांधिहतिअनेधोळोखेसपेर्योहतोनेधोळिचादरओढिहति अनेपिळापुष्पनातोरा ॥८॥

पाघमांबिराजमानहतानेबेकांनउपरस्यपिळापुष्पनागुछबिराजमानहता नेतेगुछनिउपरस्यगुलाबनांपुष्पबिराजमान
हतांनेकंठनेविषेपिळापुष्पनाहारबिराजमानहता अनेजमणाहाथमांधोळुंजेसेवतिनुंपुष्पतेनेफेरवताहताअनेपोता
नामुखारविंदनिआगळ्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजेमुनिप्रत्येप्रश्नपु
छ्योजेएकहरिजनछेतेसंसारनेतजिनेनिसर्योछेनेअतितीव्रवैराग्यवाळोतोनथि अनेदेहेकरिनेतोवर्त्तमांनजथार्थ
पाळेछेअनेमनमांथोडिथोडिसंसारनिवासनारहिछेतेनेविच्यारेकरिनेखोटिकरिनांखेछे एवोएकत्यागीभक्तछेअने
तेनेभगवाननोनिश्चेपणदृढछे अनेवळिबिजोगृहस्थभक्तछेतेनेपणभगवाननोनिश्चेदृढछे अनेआज्ञायेकरिनेघर
मांरह्योछेनेसंसारथकिउदासछे अनेजेटळित्यागीनेजगतमांवासनाछेतेटळितेगृहस्थनेपणवासनाछे एवेजेभग
वाननाभक्ततेमांकोणश्रेष्ठछेपछेमुक्तानंदस्वामिबोल्याजेएत्यागीभक्तश्रेष्ठछे तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेओल्यो
मुझाइनेपोतानिमेळेभेखलेइनेनिसर्योछेतेकेइरित्येश्रेष्ठछेनेगृहस्थतोआज्ञायेकरिनेघरमांरह्योछेतेकेइरित्येनुन्यछे
पछेश्रीजिमहाराजनाप्रश्ननुंमुक्तानंदस्वामियेबहुप्रकारेसमाधानकर्युंपणसमाधानथयुनहि पछेमुक्तानंदस्वामि
बोल्याजेहेमहाराजतमेउत्तरकरो पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेत्यागीहोयनेतेनेमारिपेठेखावामळेअनेजोकाचिम
तिवाळोहोयतोपाछिसंसारनिवासनात्हदामांउदेथाय अथवाघणुंदुखपडेतोपणपाछिसंसारनिवासनाउदेथाय ए
वात्यागीकरतांतोगृहस्थघणोसारो केमजेगृहस्थभक्तनेज्यारेदुखपडेअथवाघणुंसुखआविपडेतारेतेएमविच्याररा
खेजेरखेमारेआंमांथिबंधनथायएवुंजांणिनेतेसंसारमांथिउदासरहे माटेत्यागीतोतेखरोजेजेणेसंसारमुक्योनेपा

छितेसंसारनिवासनारहेजनहि अनेगृहस्थतोवासनावाळात्यागीकरतांघणोश्रेष्ठछेजोगृहस्थनाधर्मसचवायतोप
णगृहस्थनाधर्मतोघणाकठणछेनेअनंतप्रकारनां सुखदुखआविपडेतारेसंतनिसेवामांथिनेधर्ममांथिमननेआडुंअ
वळुंडोळवादेनहिं अनेएमसमझेजेसंतनोसमागममळ्योछेततोमुनेपरमचिंतामणिनेकल्पवृक्षमळ्योछेनेधनदोळ
तदिकरादिकरिएतोसर्वेस्वप्नतुल्यछे अनेसाचोळाभतेसंतनोसमागममळ्योएजछेएमसमझे अनेगमेतेवुंभारदु
खआविपडेपणतेणेकरिनेपाछोपडेनहिं एवोजेगृहस्थतेअतिश्रेष्ठछे अनेसौकरतांभगवाननाभक्तथावुंएघणुंकठ
णछे अनेभगवानानाभक्तनोसमागममळवोघणोदुर्लभछे एमकहिनेतेउपरथ्यश्रीजिमहाराजेभगवानेसंतनाम
हिमानांमुक्तानंदस्वामिनांकिर्त्तनगवराव्या पछेमुक्तानंदस्वामियेंप्रश्नपुछ्योजेश्रुतिमांएमकह्युंछेजेअंतेयामतिःसा
गतिःएविरित्येकह्युंछे जेअंतकाळेभगवानेविषेमतिरहेतोगतिथायअनेनरहेतानथायएवोएश्रुतिनोअर्थभासेछे
तारेजेभक्तिकरिहोयतेनोशोविशेषछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेनेसाक्षात्भगवाननिप्राप्तिथइछेतनेअंतका
ळेस्मृतिरहेअथवानरहेतोपणतेनुंअकल्यांणथायनहितेनितोभगवानरक्षाकरेछे अनेजेभगवानथकिविमुखछे ते
तोबोलतांचालतांदेहमुकेछेतोपणतेनुंकल्याणथातुंनथिनेमरिनेजमपुरिमांजायछे नेकेटलाकपापिकसाइहोयतेबो
लतांचालतांदेहमुंकेछे अनेभगवाननोभक्तहोयनेतेनोअकाळमृत्युथयोतेमाटेशुंतेनुंअकल्याणथाशेनेतेपापिनुंशुं
कल्यांणथाशेनहिंजथायतारेएश्रुतिनोअर्थएमकरवोजेजेविहमणांएनेमतिछेतेविअंतकाळेगतिथायछेमाटेतेजेभ
क्तछेतेनिमतिमांएमरह्युंछेजेमारुंकल्याणतोथइरह्युंछेतोतेनुंकल्याणअंतकाळेथइजरह्युंछेअनेजेनेसंतनिप्राप्तिन

थिथइनेभगवाननास्वरूपनिपणप्राप्तिनथिथइतेनिमतिमां तोएमवरतेछेजे हुंअज्ञानिछुंनेमारुंकल्याणनहिंथायतो
जेविएनिमतिछेतेविएनिअंतकालेगतिथायछे अनेजेभगवाननादासथयाछेतेनेतोकांइकरवुंरह्युंनथिएनादर्शनेक
रिनेतोबिजाजीवनुंकल्याणथायछेतोएनुंकल्याणथायएमांशुंकेवुंपणभगवाननुं दासपणुंआववुंएघणुंकठणछेके
मजेभगवाननादासहोयतेनांतोएलक्षणछे जेदेहनेमिथ्याजांणेनेपोतानाआत्मानेसत्यजाणेअनेपोतानाजेस्वामि
तेनेभोगव्यानांजेपदार्थतेनेपोतेभोगववानेअर्थेइछेजनहिंअनेपोतानास्वामिनुंगमतुंमुकिनेबिजुंआचरणकरेजन
हिंएवोहोयतेहरिनोदासकेवाय अनेजेहरिनोदासहोयनेदेहरूपेवरतेतेतोप्राकृतभक्तकेवाय॥ ॥इतिवचनामृतं१४
संवत् १८७६ नामागशरवदि ३ त्रिजनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांविराजमान
हता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यसर्वेसाधुतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभ
राइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजेएमवार्त्ताकरिजेजनाहृदयामांभगवाननिभक्तिहोयतेनेएविवृत्तिरहेजेभगवान
तथासंततेमुनेजेजेवचनकेहेशेतेमजमारेकरवुंछेएमतेनाहृदयामांहिमत्यरहे अनेआटलुंवचनमुंथिमनाशेनेआटलुं
नहिमनायएवुंवचनतोभुल्येपणनकहे अनेवळिभगवाननिमूर्त्तिनेहृदयामांधारवितेमांशूरवीरपणुंरहेनेमूर्त्तिधार
तांधारतां जोनधरायतोपणकायरनथायनेनित्यनविश्रद्धाराखेनेमूर्त्तिधारतांज्यारेभुंडाघाटसंकल्पथायनेतेहठव्या
हठनहिंतोभगवाननोमोटोमहिमासमझिनेपोतानेपूर्णकाममानिनेतेसंकल्पने खोटाकरतोरहेनेभगवाननास्वरूप
नेहृदयामांधारतोरहेतेधारतां धारतांदशवर्षथायअथवाविशवरसथायअथवापचविशवरसथायअथवासोवरस

थायतोपणकायरथइनेभगवाननास्वरूपनेधारवुंतेमुकिदेनहिकेमजेश्रीकृष्णभगवानेगीतामांकह्युंछे जेअनेकज
न्मसंसिद्धस्ततोयातिपरांगतिम् तेमाटेएमनेएमभगवाननेधारतारहेएवुंजेनेवरततुंहोयतेनेएकांतिकभक्तकहिये ॥
इतिवचनामृतम्॥ १५॥ ॥संवत् १८७६ नामागशरवदि ४ चोथ्यनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडाध्येदादाखाच
रनादरबारमांविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यसाधुतथादेशदेश
नाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजेएमवार्त्ताकरिजेजेभगवाननाभक्तनेसतअसतनोविवेक
होयतेतोजेजेअवगुणपोतामांहोयतेनेजांणेनेविच्यारिनेतेनोत्यागकरिदेअनेसंतमांअथवाकोइसतसंगीमांकांइक
अवगुणपोतानेभासतोहोयतोतेनेत्यागकरिदेनेतेनाजेगुणतेनुंजग्रहणकरे अनेपरमेश्वरनेविषेतोतेनेकोइअवगुण
भासेजनहि अनेभगवाननेसंततेजेजेवचनकहेतेनेपरमसत्यकरिनेमांनेपणतेवचननेविषेसंशेकरेनहिअनेसंतकहे
जेतुंदेहइंद्रिमनप्राणथिजुदोछूंनेसत्यछूंनेएनोजांणनारोछूंनेएदेहादिकसर्वेअसत्यछे एमवचनकहेतेनेसत्यमानिने
तेसर्वेथिजुदोआत्मारूपेवरतेपणमननाघाटभेळोभळिजायनहिंअनेजेणेकरिनेपोतानेबंधनथायनेपोतानाएकांति
कधर्ममांखोट्यआवेएवांजेपदार्थतथाकुसंगतेनेओळखिराखेनेतेथिछेटेजरहेनेतेनाबंधनमां आवेनहिअनेसवळो
विच्यारहोयतेनेग्रहणकरेनेअवळोविच्यारहोयतेनोत्यागकरेएविरित्येजेवरततोहोयतारे जांणियेजेतेनेविवेकछे॥
इतिवचनामृतम्॥१६॥ ॥संवत्१८७६नामागशरवदि५ पांचम्यनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाच
रनादरबारमांआथमणेबारणेओरडोछेतेमांकथावंचावताहताअनेधोळोखेसपेर्योहतो तथाधोळिचादरओढिह

तितथाधोलिपाघबांधिहतिअनेपिलापुष्पनिमालापेरिहतिनेपिलापुष्पनोतोरोपाघनेविषेखोशोहतो अनेअतिप्रस
न्नथकाविराजमानहतातेसमयनेविषेमुक्तानंदस्वामितथागोपालानंदस्वामिआदिकसाधुनेतेडाव्यानेश्रीजिमहारा
जतेसर्वेप्रत्येबोल्याजेआपणासत्संगमांथोडोककुसंगनोभागरह्योजायछेतेआजकाढवोछेनेआप्रकरणएवुंचला
ववुंछे जेसर्वपरमहंसतथासांख्यजोगीतथाकर्मयोगीसर्वेसत्संगीमांप्रवरतेतेसत्संगमांकुसंगतशुंछेतोजवातनाक
रनाराहिमत्यविनानिवातकरेछे तेसत्संगमांकुसंगछेतकेविरित्येवातकरेछेतोएमकहेछेजेभगवाननुंजेवचनतेनेय
थार्थकोंणपालिशकेछेनेवर्तमांनधर्मपणयथार्थकोंणपालिसकेछे माटेजेटलुंपलेतेटलुंपालियेनेभगवानतोअधम
उधारणछेतेकल्याणकरशेअनेवलिएमवातकरेछे जेभगवाननुंस्वरूपजेह्रदयमांधारवुंतेकांइआपणुंधार्युंधरातुं
नथिएतोभगवानजेनेदयाकरिनेधरावेछेतेनेधरायछे एविरित्यनिमोलिवातकरिनेधर्मज्ञानवैराग्यभक्तिइत्यादिक
जेभगवाननिप्रसन्नतानांसाधनतेमांथिविजानेमोलापाडेछे माटेहवेआजदिनथिआपणांसत्सगमांकोइपणएवि
हिमत्यरहितवातकरशोनहिसदाहिमत्यसहितजवातकरज्यो अनेजएविहिमत्यरहितवातकरेतेनेतोनपुंसकजांणवो
अनेएविहिमत्यविनानिवातजेदिवसथइजायतोतेदिवसउपवासकरवो॥ ॥इतिवचनामृतम्॥ १७॥ ॥संवत्
१८७६ ना मागशरवदि ६ छठ्यनेदिवसरात्रिपाछलिपोरएकबाकिहतितारेस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढ
डामध्येदादाखाचरनादरबारमांआथमणेबारणेओरडानिओसरिने आगल्यफलिमांढोलियाउपरयबिराज्याहता
नेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां पछेपरमहंसतथासत्संगीनेतेडाव्यानेघणिवारसुधितोपोते विचारिरह्यानेपछे बो

ल्याजेएकवातकहुंतेसांभळोएमकहिने श्रीजिमहाराजबोल्याजेमारामनमांतोएमथायछेजेवातनकहुंपणतमेअ
माराछोमाटेजांणियेछैयेजेकहियेजअनेआवातछे तेनेसमझिनेतेजप्रमांणेवरतेतेजमुक्तथायछेनेतेविनातोच्यार
वेदषट्शास्त्रनेअढारपुराणनेभारतादिकइतिहासतेनेभणवेकरिने तथातेनाअर्थनेजांणवेकरिनेअथवातेनेश्रवणेक
रिनेपणमुक्तथायनहि तेवातकैयेतेसांभळोजेवारयतोगमेतटलिउपाधिहोयपणतेनोजोमनमांसंकल्पनहोयतोतेनो
अमारेखरखरोनहि नेअंतरमांजोरंचजेटलोपदार्थनोघाटथायतोतेनोत्यागकरियेतारेनिरांत्यथायएवोअमारो स्व
भावछे माटेअमेहृदयमांविच्यारकर्योजेभगवाननाभक्तनाहृदयमांविक्षेपथायछेतेनुंकारणतेशुंछे पछेमनबुद्धि
चित्तअहंकारसामुंजोयुंत्यांतोएअंतःकरणपणउद्वेगनुंकारणनथिअंतःकरणमां तोभगवाननास्वरूपनानिश्चेनुंबळ
अथवाआत्मज्ञाननुंबळतेनेजोगेकरिनेअंतःकरणनेगाफलतारहेछे जेभगवानमळ्याछेतहवेकांइकरवुंनथिएवुंगा
फलपणुंरहेछेएटलोजअंतःकरणनोवांकछे नेझाझोवांकतोपंचज्ञानइंद्रियोनोछेतेनिविगतिकैयेछैयेजेएजीवजना
नाप्रकारनांभोजनजमेछेतेभोजनभोजनप्रत्येंजुदाजुदास्वादछेअनेजुदाजुदागुणछेतेभोजननेज्यारेजमेछेतारेते
गुणअंतःकरणमांतथाशरीरमांप्रवर्त्तेछेअनेजोलिलागरयभांग्यपियेनेतेप्रभुनोभक्तहोयतोयपणलिलागरयभांग्य
नेकेफेकरिनेवर्तमाननीखबरयरहेनहिंनेप्रभुनाभजननिपणखबरयरहेनहि तेमअनंतप्रकारनाजेआहारतेनागुणप
णलिलागरयभांग्यनिपेठेजअनंतप्रकारनाछेतेनोगणतांपणपारआवेनहि तेमजएजीवश्रोत्रद्वारेअनंतप्रकारनाश
ब्दनेसांभळेछे तेशब्दनापणअनंतप्रकारनागुणजुदाजुदाछे तेजेवोशब्दसांभळेछे तेवोजअंतःकरणमांगुणप्रवर्त्ते

छेजेमकोइकहत्यारोजीवहोयअथवाकोइकपुरुषव्यभिचारिहोय अथवाकोइकस्त्रिव्यभिचारणिहोयअथवालोक
नेवेदनीमरजादानेंलोपिनेंवरततोएवोकोइकभ्रष्टजीवहोयतेमनिजेवातसांभलवितेतो जेविलिलागस्यभांग्यपिये
अथवादारुपियेएविछेमाटेतेवातनासांभलनारानाअंत:करणनेभ्रष्टकरिनांखेछे नेभगवाननुंभजनस्मरणतथाव
र्त्तमांनतेनिविस्मृतिकराविनांखेछे तेमजत्वचानास्पर्शपणअनंतप्रकारनाछे नेतेनागुणपणजुदाजुदाअनंतप्रकार
नाछेतेमांपापीजीवनोजेस्पर्शतेजभांग्यदारुनाजेवोछेमाटेतेस्पर्शनोकरनारोहरिभक्तहोयतेनिपणसुधबुधनेभुला
डिदेछे तेमजरूपपणअनंतप्रकारनांछे नेतेनागुणपणअनंतप्रकारनाजुदाजुदाछे तेकोइकभ्रष्टजीवहोयनेजोतेनुंद
र्शनथयुंहोयतोजेमलिलागस्यभांग्यतथादारुपिधेभुंडुथायछेतेमजतेपापिनादर्शननाकरनारानुंपणभुंडुजथायनेबु
द्धिभ्रष्टथइजायछे तेमजगंधपणअनंतप्रकारनाछेनेतनागुणपणअनंतप्रकारनाछेतेजेपापिजीवनाहाथनुंपुष्पअ
थवाचंदनतेनिजोसुगंधिलेतोजेमलिलागस्यपिधेबुद्धिभ्रष्टथायतेमजबुद्धिभ्रष्टथायछे एविरित्येजेमभुंडानेजोगेक
रिनेजीवनिबुद्धिभ्रष्टथायछे तेमजपरमेश्वरअथवापरमेश्वरनासंततेनेजोगेकरिनेजीवनिबुद्धिसारिथायछे अनेजी
वनिबुद्धिभ्रष्टहोयतोपणभगवाननेसंतनाशब्दनेसांभलवेकरिनेउत्तमथायछे तेमजएमनेस्पर्शेकरिनेपणमतिउत्त
मथायछे अनेवर्त्तमांननिआज्ञ्येकरिनेमोटासंतनोस्पर्शनथायतोतेनाचरणनिरजलेइनेमाथेचडावेतेणेकरिनेपवि
त्रथाय अनेतेमजमोटासंतनेदर्शनेकरिनेपणपवित्रथायपणवर्त्तमांनराखिनेदर्शनकरवातेमजतेमोटानिप्रसादिछे
तेनेजमवेकरिनेपणपवित्रथायछेतेमांपणवर्णाश्रमनिमरजादापरमेश्वरेबांधिछेतेमरजादानराखिनेप्रसादिलेविने

जेने नखपेतेनेसाकरनिप्रसादिकराविनेप्रसादिल्लेवितेमजतेमोटापुरुषनेचढ्युं एवुंजेपुष्पचंदनतेनिसुगंधिल्लिधेपण
बुद्धिनिर्मलथायछे तेमाटेएपंचविषयनेसमझ्याविनाजेभोगवशेनेसारअसारनोविभागनहिकरेनेतेनारदसनकादि
कजेवोहशेते निपणबुद्धिभ्रष्टथइजाशेतोजेदेहाभिमानिहोयनेतेनि बुद्धिभ्रष्टथायतेमां शुंकेवुंतेसारुएपंचेइंद्रियोने
जोग्यअजोग्यविचार्याविनाजमोकलिमेलसेतेनुंअंतःकरणभ्रष्टथइजाशे अनेपंचेइंद्रियोद्वारेजीवजेआहारकरेछे
तेआहारजोशुद्धकरशेतोअंतःकरणशुद्धथाशे अनेअंतःकरणशुद्धथाशेतोअखंडभगवाननिस्मृतिरहेशे अनेजोपं
चेइंद्रियोनाआहारमांथिएकेइंद्रिनोआहारमलिनथायछे तोअंतःकरणपणमलिनथइजायछेमाटेभगवाननाभक्त
नेभगवाननाभजननेविषेजेकांइविक्षेपथइआवेछे तेनुंकारणतेपंचइंद्रियोनाविषयजछेपणअंतःकरणनथि अने
आजीवछेतेजेविसोवतकरेछे तेवुंएनुंअंतःकरणथायछेतेज्यारेएजीवविषयिजीवनिसभामांबेठोहोय अनेतेजग्या
पणसुंदरसातमालनिहवेलिहोयनेतेहवेलिनेविषेकाचनातकतासुंदरजड्याहोयनेसुंदरबिछांणांकर्यांहोयनेतेमां ना
नाप्रकारनांअत्नुपणतथावस्त्रनेपेरिनेविषयिजनबेठाहोयअनेदारुनाशिशालेइनेपरस्परपाताहोयनेकेटलाकतोदारु
नाशिशाभरेलापड्याहोयनेवेश्याउंथेइथेइकारकरिरैयुंहोयनेनानाप्रकारनां वाजित्रवाजतांहोयनेतेसभामां जइने
जेजनबेसेतेसमेतेनुंअंतःकरणबिजिजात्यनुंथइजायछेअनेतणनिझुपडिहोयनेतेमांफाटेलगोदडिवालापरमहंसनि
सभाबेठिहोयनेधर्मज्ञानवैराग्यभक्तिसहवर्त्तमांनभगवतवार्त्ता थातिहोयतेसभामांजइनेजेजनबेसेतारेतेसमेतेनुं
अंतःकरणबिजिरित्यनुंथायछेमाटेसत्संगनेनेकुसंगनेजोगेकरीनेजेवुंअंतःकरणथायछेतेनेजोविच्यारिनेजुवेतोजा

एयामांआवेछेअनेगवरगंडनेतोकांइखबरस्यपडतिनथिमाटेआवात्तांछे तेछेकमुर्खपणेपशुनेपाडेवरततोहोयतेनेतो
नसमझायअनेजेकांइकविवेकिहोयनेकांइकभगवाननोआश्रितहोयतेनेतोआवात्तांतुरतसमझ्यामांआवेछे माटे
परमहंसतथासांख्यजोगीहरिजनतथाकर्मजोगीहरिजनएसर्वेनेकुपात्रमांणशनिसंगत्यकरविनहि अनेसतसंगमो
स्यतोगमेतेवोकुपात्रजीवहोयतोयतेनेनियमधराविनेसतसंगमांलेवोपणसतसंगमांआव्यापछिकुपात्रपणुराखेतो
बाइअथवाभाइजेहोयतेनेसत्संगबारस्यकाढिमेलवो अनेजोनकाढतोएमांथिझाझुंभुंडुंथायजेमजआंगलिनेसरपे
करडिहोयअथवा किडियारानोरोगथयोहोयनेतेटलुंअंगजोतुरतकापिनांखेतोपंडकुशलरहेनेतेनेलोभकरेतोझाझो
बिगाडथायतेमजेकुपात्रजीवजणायतेनोततकालत्यागकरज्योअनेआअमारुंवचनछे तेभलाथैनेसर्वेजरुरराख
ज्योतोजांणियेतमेअमारिसर्वेसेवाकरीअनेअमेपणतमनेंसर्वेनेआशीर्वादंदेशुंनेतमोउपरस्यघणाप्रसन्नथाशुंकांजे
तमेअमारोदाखडोसुफलकरस्यो अनेभगवाननुंधामछे त्यांआपणसर्वेभेलारहेशुंअनेजोएमनहिरहोतोतमारेनेअ
मारेघणुंछेटुंथइजाशेअनेभुतनुंकब्रह्मराक्षसनुंदेहआवशेनेहेरानथाशो अनेजेकांइभगवाननिभक्तिकरिहशेतेनुंफ
लतोरझलतांरझलतांकोइककालेप्रगटथाशेतारेपणअमेवातकरितेप्रमाणेरहेशोतारपछिमुक्तथइने भगवाननाधा
ममांजाशोअनेजोकोइअमारोवादलेशोतोतेनुंतोजरुरभुंडुंथाशेकांजेअमाराहृदयमांतोनरनारायणप्रगटविराजे
छे अनेहुंतोअनादिमुक्तजछुंपणकोइनेउपदेशकरिनेमुक्तनथिथयो अनेमनबुद्धिचित्तनेंअहंकारतेमनेंताहुंपकडिले
उंछुंजेमसिंघबकरानेपकडेछेतेनिपेठेएअंतःकरणनेंहुंपकडुंछुंअनेविजानेतोएअंतःकरणदेख्यामां पणआवतांनथि

माटेअमारोवादछेनेजाणेजेउपाधिमांरहिनेशुद्धपणेरहेशुं तेतोनारदसनकादिकजेवोहोयतेथिपणरेवायनहितोबि
जानिशिवार्त्ताकेविअनेअनंतमुक्तथैगयानेअनंतथाशे तेमांउपाधिमांरहिनेनिर्लेपरहेएवोकोईयेथयोनथिनेथाशे
पणनहि अनेहमणांपणकोइयेनथिअनेकोटिकल्पसुधिसाधनकरिनेपणएवोथावानेकोईसमर्थनथि माटेअमेकयुं
छेनेप्रमाणेरहेशोतोरुडुंथाशेअनेअमेजेकोइनेहेतकरिनेबोलावियेछैयेतेतोतेनाजीवनारुडासारुबोलावियेछैयेअ
थवाकोइनेहेतकरिनेसांमुंजोइयेछैये अथवाकोइसारांभोजनकरावेछेनेतेनेजमियेछैये अथवाकोइढोलियोबी
छाविदेछेतेउपरबेसियेछैये अथवाकोइवस्त्रआभुषणतथापुष्पनाहारइत्यादिकजेजेपदार्थलावेछेतेनेअंगीकार
करियेछैयेतेतोतेनाजीवनारुडावास्तेअंगीकारकरीयेछैयेपणअमारासुखनेवास्तेकरतानथिनेजोअमारासुखनेवा
स्तेकरताहैयेतोअमनेश्रीरामानंदस्वामिनासमछे माटेएवुंविच्यारिनेकोइअमारोवादकरशोमांनेपंचइंद्रियोनाआ
हारछेतेनेअतिशेशुद्धपणेकरिनेराखज्योएवचनअमारुंजरुराजरुरमांनज्योअनेआवाततोसर्वैनेसमझायएविसुग
मछेमाटेसर्वैनासमझ्यामांतुरतआविजाशेतेसारुसतसंगमांअतिशेप्रवर्त्तावज्योतेमांअमारोघणोराजिपोछे एम
वार्त्ताकरिनेजयसच्चिदानंदकहिनेश्रीजिमहाराजपोतानाउतारामांपधारताहवा ॥इतिवचनामृतं॥१८॥ संवत्
१८७६नापोसशुदि१ पडवानेदिवसश्रीजिमहाराजसंध्यासमेश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांविराजमांन
हताअनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यपरमहंसतथा देशदेशनाहरिभक्तनिसभाभ
राइनेबेठिहतिपछे श्रीजिमहाराजबोल्याजेआसत्संगनेविषेपोतानाआत्यंतिककल्याणनेइछतोएवोजेभक्तजनते

नेएकलिआत्मनिष्टायेकरिनेजपोतानुं आत्यंतिककल्याणरूपकार्यसरतुंनथितथाएकलिप्रितिजेप्रेमेसहितनवप्रका
रनिभक्तिकरवीतेणेकरीनेपणतेकार्यसरतुंनथितथाएकलोजेवैराग्यतेणेकरीने पणतेकार्यसरतुंनथितथाएकलोजे
स्वधर्मतेणेकरीनेपणतेकार्यसरतुंनथितेमाटेएआत्मनिष्ठाआदिकजेच्यारगुणतेसिद्धकरवाशामाटेतो।एच्यारे गुणने
एकबिजानिअपेक्षाछे हवेएच्यारगुणनेएकबिजानिअपेक्षाछे तेकहियेतेसांभलोजेआत्मनिष्टातोहोयपणजोश्रीह
रिनेविषेप्रीतिनहोय तोतेप्रीतियेकरिनेथइजेश्रीहरीनिप्रसन्नतातेणेकरिनेजपामवाजोग्यएवंमाटुंऐश्वर्यजेमायाना
गुणेकरिनेपराभवनपमायएवुंमोटुंसामर्थ्यतेनेएभक्तनथिपांमतोअनेश्रीहरिनेविषेप्रीतिहोय पणजोआत्मनिष्टान
होयतोदेहाभिमाननेजोगेकरिनेतेप्रीतिनिसिद्धिथातिनथि अनेश्रीहरिनेविषेप्रीतिनेआत्मनिष्टाएबेयहोयपणजोदृ
ढवैराग्यनहोयतोमाइकपंचविषयनेविषेआसक्तियेकरीनेतेप्रीतिनेआत्मनिष्टातेनीसीद्धिथातिनथिअनेवैराग्यतोहो
यतोपणजोप्रितिनेआत्मनिष्टानहोयतो श्रीहरिनास्वरूपसंबंधिजेपरमआनंदतेनिप्राप्तिथातिनथि अनेस्वधर्मतोहो
यतोपणजोप्रीतिआत्मनिष्टानेवैराग्यएत्रणेयनहोय तोभूर्लोकभुवर्लोकनेब्रह्मानाभुवनपर्यंतजेस्वर्गलोकतेथकिबा
हेरगतिथातिनथिकेतांब्रह्मांडुंनेभेदिनेमायानातमथकिपरएवुंजश्रीहरिनुंअक्षरधामतेनीप्राप्तिथातिनथिअनेआत्म
निष्टाप्रितिनेवैराग्यएत्रणेयहोय तोपणजोस्वधर्मनहोय तोएत्रणेयनिसिद्धिथातिनथिएविरित्येआत्मनिष्टाआदिकजे
एच्यारगुणतेमनेएकबिजानिअपेक्षाछे तेमाटेभगवाननाएकांतिकभक्तनोसमागमकरिनेजेभक्तनेएच्यारगुणअ
तिशेदृढपणेवर्तेछे तेभक्तनेसर्वेसाधनसंपूर्णथयांनेएनेजएकांतिकभक्तजांणवोतेमाटेजेभक्तनेएच्यारगुणमांथिजे

गुणनिन्युनताहोयतो भगवाननाएकांतिकभक्तनिसेवासमागमेकरिनेतेन्यूनतानेटालवी॥ ॥इतिवचनामृतं ॥१९॥ ॥संवत् १८७६ नापोसशुदि २ विजनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादरबार मां उगमणेबारयओरडानिओसरियेंगादितकियानंखाविनेविराजताहता अनेधोलोपाघमाथेबांधिहतिनेतेपाघने विषेपिलाफुलनोतोरोविराजमांनहतो अनेकंठनेविषेपिलापुष्पनोहारविराजमांनहतो अनेबेकाननेविषेधोलानेपि लापुष्पनागुछविराजमांनहता अनेधोलोचोफालओढ्योहतोनेकालाछेडानोखेसपेर्योहतोनेकथावंचावताहताअ नेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिजननिसभाभराइनेबेठिहति पछेस्वामिश्रीसहजानंद जोमहाराजबोल्याजेसांभलोसर्वनेएकप्रश्नपुछियेछैयतोरसर्वेहरिभक्तेहाथजोडिनेकह्युंजेपुछोतारेश्रीजिमहारा जबोल्याजेअज्ञानिमांअतिशेअज्ञानितकोणछे पछेतोसर्वेविच्यारिरयापणउत्तरकरिसक्यानहि पछेश्रीजिमहारा जबोल्याजेल्योअमेजउत्तरकरियेतोरसर्वेयेंराजीथैनेकह्युंजेहेमहाराजतमथिजजथार्थउत्तरथाशेमाटेकहो पछे श्रीजिमहाराजबोल्याजेआदेहमांरेनारोजेजीवछेतेरूपनेजुवेछेनेकुरूपनेजुवेछे तथाबालजोवननेवृधपणानेजुवे छे एवांअनंतपदार्थनेजुवेछेपणजोनारोपोतेपोतानेजोतोनथिअनेकेवलबाह्यद्रष्टियेकरिनेपदार्थनेजोयाकरेछेप णपोतेपोतानेनथिजोतोतेजअज्ञानिमांअतिशेअज्ञानिछे अनेजेमनेत्रेकरिनेअनंतप्रकारनारूपनास्वादनेलेछेतेम जश्रोत्रत्वकरसनाघ्राणइत्यादिकसर्वेइंद्रियोयेकरिनेविषयसुखनेभोगवेछेनेजांणेछे पणपोतेपोतानासुखनेभो गवतोनथिनेपोतेपोतानारूपनेंजांणतोनथिएजसर्वेअज्ञानिमांअतिशेअज्ञानिछेनेएजघेलामांअतिशेघेलोछे अ

नेएजमुर्खमांअतिशेमुर्खछेनेएजसर्वनीचमांअतिशेनीचछे तारेशुकमुनियेआशंकाकरिजेपोतानुंस्वरूपजोवुंतेशुं पोतानाहाथमांछेनेजोपोतानाहाथमांहोयतोजीवशिदअतिशेअज्ञानिरहेतारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेने सतसंगथयोछेतेनेतोपोतानाजीवात्मानुंदर्शनपोतानाहाथमांजछेनेकेदाडएणेपोतानास्वरूपनेजोयानो आदरकर्योनेन दिठुंअनेएजीवमायानेआधिनथकोपरवशथइनेतोस्वप्ननेसुषुप्तिअवस्थामांअंतरद्रष्टिकरिनेजायछेपणपोतेपोताने जांएयेकोइदिवसपोतानास्वरूपनेजोवानेअंतरद्रष्टिकरतोनथि अनेजेभगवाननाप्रतापनेविच्यारिनेअंतरद्रष्टिकरे छे तेतोपोतानास्वरूपनेअतिशेउज्वलप्रकाशमानजुवेछे नेतेप्रकाशनेमध्येप्रत्यक्षएवाजेपुरुषोत्तमभगवानतेनिमुर्त्तिनेजुवेछे अनेनारदसनकादिकजेवोसुखियोपणथायछे माटेहरिभक्तनेतोजेटलिकसररहेछेतेटलिपोतानेआल सेकरिनेरहेछे॥ ॥इतिवचनाम्रतम्॥ ॥२०॥ ॥संवत् १८७६नापोसशुदि ३ त्रिजनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादरबारमांसांझनेसमेउगमणेवार्याओरडानिओसरिये ढोलियाउपरस्वविराजताहता अनेकालाछेडानोखेसपेर्योहतोनेधोलोचोफालओढ्योहतोनेधोलिपाघमाथेबांधिहतिनेउगमणेमुखारविंदेविराजमानहतानेपोतानेआगल्यसाधुझांझपखाजलेइनेकिर्त्तनगाताहतानेपोतानामुखारविंदनिआगल्यसाधुतथादेशदेशनासत्संगिनिसभाभराइनेबेठिहति पछेतेसर्वनेश्रीजिमहाराजेछांनारार्ख्यानेएमबोल्याजेसर्वेसांभलो एकवार्त्ताकरियेएमकहिनेझाझिवारसुधितोनेत्रकमलनेमिंचिनेविच्यारिरर्ख्यानेपछेबोल्याजेजेहरिभक्तनामनमां भगवाननें अतिप्रसन्नकरवानिइछाहोयतेभगवाननेप्रसन्नकरवानोतोएउपायछेजेपोतपोतानावर्णाश्रमनोजे

धर्मतेनेविषेअचलनिष्ठातथाआत्मनिष्ठानिअतिशेद्रढतातथाएकभगवानविनाविजासर्वपदार्थनेविषेअरुचितथा
भगवाननेविषेमहात्मेसहितएविनिष्कामभक्तिएच्यारसाधनेकरिने भगवाननिअतिशेप्रसन्नताथायछेअनेएजे
च्यारसाधनतेनेएकांतिकधर्मकहियेनेएवाएकांतिकधर्मवालाजेभक्तते आसमामांआपणासत्संगमांकेटलाकछेअ
नेजेभगवाननोभक्तहोयतेनेखातांपितांनातांधोतांचालतांबेठतांसर्वक्रियानेविषे भगवाननिमूर्तिनुंचिंतवनकरवुं
अनेज्यारेअंतरमांकांइविक्षेपनहोयतारेतोभगवाननुं चिंतवनकरवुंनेभगवाननिमूर्तिसांमुंजाइरवुंअनेजोअंतर
मांसंकल्पविकल्पनोविक्षेपथायतोदेहइंद्रियोअंतःकरणदेवताविषयएसर्वेथिपोतानुं स्वरूपजुदुंसमझवुंनेज्यारेसं
कल्पनोविरामथायतारेभगवाननिमुर्तिनुंचिंतवनकरवुंअनेआदेहनेतोपोतानुंस्वरूपमानवुंनहिंनेदेहनांजसंबंधिते
नेपोतानांसंबंधिमानवानहि केमजेआजीवछेतेचोराशिलाखजात्यनादेहनेपुर्वेधरिआव्योछे नेजेटलिजगतमांस्त्रि
युंछेतेसर्वेनेपेटस्यजन्मलिधाछे तथाजगतमांजेटलिकुतरियुंजेटलीमींनडियुंजेटलिवानरियुंएआदिकजेजेचोराशि
मांजीवछे तेसर्वेनेपेटस्येकेटलाकवारजन्मधर्‍याछे अनेआजगतमांजेटलिजात्यनिस्त्रियुंछे तेमांकेइएणेस्त्रियुंनथिक
रिसर्वेनेपोतानिस्त्रियुंकरिछेतेमजएजीवेस्त्रीनादेहधरिधरिनेजगतमांजेटलिजात्यनापुरुषछे तेसर्वेनेपोतानाधणिक
र्‍याछे तेटलामाटेजेमएचोराशिलाखजात्यनासगपणनेहमणेमांनतानथितथाचोराशिलाखजात्यनादेहनेपोतानुंदे
हमानतानथि तेमजआदेहनेपोतानुंस्वरूपमांनवुंनहिनेआदेहनासंबंधिनेपोतानांसंबंधिमानवांनहिकेमजेचोराशि
लाखजात्यनांदेहधर्‍यांतेनोसंबंधरह्योनहितोआदेहनोसंबंधपणनहिजरहेतेमाटेदेहगेहादिकसर्वपदार्थनेअसत्यजां

णिनेतथादेहइंद्रियोअंतःकरणतेथिजुदुंपोतानुंस्वरूपजांणिनेतथापोतानाधर्ममांरहिनेभगवाननिनिष्कामभक्तिक
रवि अनेदिवसेदिवसेभगवाननुंअतिशमहात्मजणायतेनेअर्थेसाधुनोसंगनिरंतरराखवो अनेजेआविरित्येनथिस
मझतानेकेवलदेहाभिमानिनेप्राकृतमतिवालोछेनेतजोसत्संगमांपड्योछेतोपणएनेपशुजेवोजांणवो अनेआसत्सं
गमांतोभगवाननोमोटोप्रतापछेतेणेकरिनेपशुनुंपणकल्याणथायछेतोमनुष्यनुंकल्याणथायतेमांशुंआश्चर्यकेवा
यपणएनेखरेखरोभगवाननोएकांतिकभक्तनकवायएकांतिकभक्ततोजेनिप्रथमकह्युं एविसमझण्यहोयतेनेजक
हिये अनेएवोजेएकांतिकभक्ततेदेहनोत्यागकरिनेनेसर्वेमायानाभावथिमुक्तथइनेनेअर्चिमार्गेकरिनेभगवानना
अक्षरधामनेपांमेछेतेअक्षरनांबेस्वरूपछेएकतोनिराकारएकरसचैतन्यछेतेने चिदाकाशकहियेब्रह्ममोहोलकहियेने
एअक्षरबिजेरूपेकरिनेपुरुषोत्तमनारायणनिसेवामांरहेछे अनेएअक्षरधामनेपांम्याजेभक्ततेपणअक्षरनासाधर्म्य
पणानेपांमेछेनेभगवाननिअखंडसेवामांरहेछे अनेएअक्षरधामनेविषेश्रीकृष्णपुरुषोत्तमनारायणतेसदाविराज
मानछेअनेएअक्षरधामनेविषेअक्षरनासाधर्म्यपणानेपांम्याएवाअनंतकोटिमुक्तरह्याछे तेसर्वेपुरुषोत्तमनादास
भावेवरतेछेनेपुरुषोत्तमनारायणतेसर्वेनास्वामिछेनेअनंतकोटिब्रह्मांडनाराजाधिराजछे माटेआपणासत्संगीसर्वे
नेतोएमजनिश्चेकरवोजेआपणेपणएअक्षररूपजेमुक्ततेमनिपंक्तिमांभलवुंछे नेअक्षरधाममांजइनेअखंडभगवा
ननिसेवामांहजुररहेवुंछे पणनाशवंतनेतुछएवुंजेमायिकसुखतेनेइछवुंनथिनेएमां कांइठकांणेलोभावुंनथिएवो
दृढनिश्चेराखिनेनिरंतरभगवाननिएकांतिकभक्तिकरवी अनेभगवाननुंअतिशेमाहात्म्ययथार्थसमझिनेभगवान

विनाबिजांजेस्त्रीधनादिकसर्वपदार्थतेनिजेवासनातेनेदेहछतेजटालिनांखवि अनेजोभगवानविनाबिजापदार्थनि
वासनारहिगइहोयनेतेनोदेहपडेनेतेने भगवाननाधाममांजातेजोमार्गमांसिद्धियुंदेखायतोतेभगवाननेमुकिनेते
सिद्धियुमांलोभाइजायतोतेनेमोटुंविघ्नथायमाटेसर्वेपदार्थनिवासनाटालिनेभगवाननेभजवा॥ ॥इति
वचनामृतं॥ ॥२१॥ ॥संवत् १८७६ नापोसशुदि ४ चोथ्यनेदिवसमध्यानसमेश्री
जिमहाराजश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादरबारमांउगमणेबार्यओरडानिओसरियेढोलियाउपर्यविराजमानह
ता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रपेर्यांहतांनेपाघनेविषेफुलनोतोरोखोशोहतोनेबेकांनउपर्यपुष्पनागुछधार्याहतानेकंठमांगुल
दावदिनापुष्पनोहारपेर्योहतोनेउगमणेमुखारविंदेबिराजताहतानेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसतथादेश
देशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहतिनेपरमहंसकिर्त्तनगाताहता पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेसांभलोएकवात
करियेतारेसर्वेपरमहंसगावुंराखिनेवातसांभलवातत्परथया पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेमृदंगसारंगीसरोदातालि
इत्यादिकवाजित्रवजाडिनेकीर्त्तनगाववांतेनेविषेजोभगवाननिस्मृतिनरहेतोएगायुंतेनगायाजेवुंछे नेभगवानने
विसारिनेतोजगतमांकेटलाकजीवगायछे तथावाजित्रवजाडेछे पणतेणेकरिनेतेनामनमांशांतिआवतिनथितेमा
टेभगवाननाकिर्त्तनगाववांतथानामरटनकरवुं तथानारायणधुन्यकरविइत्यादिकजेजेकरवुं तेभगवाननिमुर्त्तिने
संभारिनेजकरवुं अनेभजनकरवाबेसेतारेतोभगवाननेविषेवृत्तिराखवेनेज्यारेभजनमांथिउठिनेबिजिक्रियानेकरे
तारेजोभगवानमांवृत्तिनराखेतोतेनिवृत्तिभजनमांबेसेतारेपणभगवाननास्वरूपमांस्थिरथायनहिमाटेहालतांचा

हतांखातांपितांसर्वक्रियानेविषेभगवाननास्वरूपमांवृत्तिराखवानो अभ्यासकरवोतोतेने भजनमांबेसेतारेभग
वानमांवृत्तिस्थिरथाय अनेजेनेभगवानमांवृत्तिरहेवाळागेतेनेतोकामकाजकरतेपणरहे अनेजेनेगाफळाइहोय
तेनेतोभजनमांबेसेतारेपणभगवानमांवृत्तिनरहेतेमाटेसावधानथईनेभगवाननास्वरूपमांवृत्तिराखवानोअभ्या
सभगवाननाभक्तनेकरवो एटलिवातकरिनेश्रीजिमहाराजबोल्याजेहवेकिर्त्तनगाओ॥ ॥इतिवचनामृ
तं॥ ॥२२॥ ॥संवत् १८७६ नापोसशुदि ५ पंचमीनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादर
बारमांउगमणेबारणेओरडानिओसरियेढोलियाउपरस्थविराजमानहता अनेश्रीजिमहाराजेमाथेधोळोफेंटोबांध्यो
हतोतथाधोळुंअंगरखुपेर्युंहतुं तथाधोळोसुरवाळपेर्योहतोतथाकेड्येकसुंबळशेलुंबांध्युंहतुंनेपोतानामुखारविंदनि
आगळ्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहती पछेकरुणाकरिनेपरमहंसनिआगळ्यश्रीजिम
हाराजवातकरवालागाजेवासुदेवमाहात्म्यनामेजग्रंथतेअमनेअतिशेप्रियछेकेमजे भगवाननाभक्तनेभगवान
नेभज्यानिजेरिततेसर्वेएग्रंथमांकहिछे अनेभगवाननाजेभक्ततेबेप्रकारनाछेतेमांएकनेभगवाननोनिश्चेतोयथा
र्थछेपणतेदेहात्मबुद्धिसोतोभगवाननुंभजनकरेछे अनेबिजोतोजाग्रतस्वप्नसुषुप्तिएत्रणयअवस्थातथास्थूळसूक्ष्म
नेकारणएत्रणयदेहतेथिपरनेचैतन्यरूपएवुंपोतानास्वरूपनेमानेअनेतेपोतानास्वरूपनेविषेभगनाननिमूर्त्तिने धारि
नेभगवाननुंभजनकरे पछेत्रणयअवस्थाथिनेत्रणयशरीरथिपरजेपोतानुंस्वरूपतेनेअतिशेप्रकाशमानभाळेनेतेप्र
काशनेविषेभगवाननिमूर्त्तिजेविप्रगटप्रमाणछे तेविअतिशेप्रकाशेजुक्तभासेएविरित्यनिस्थितिवाळोहोय अनेए

विरित्यनिस्थितिज्यांसुधिथइनथित्यांसुधिभगवाननोभक्तछेतोपणतेनेमाथेविघ्नछे अनेजोएविस्थितिमांशिवजी नोतावरततातोमोहनिस्वरूपमांमोहपांम्या अनेएविस्थितिमांब्रह्मानोतावर्त्ततातोसरस्वतिनेदेखिनेमोहपांम्या अने एविस्थितिमांनारदजीनोतावर्त्तनातोपरण्यानुंमनथयुं अनेइंद्रतथाचंद्रादिकतेमनेजोएविस्थितिनोतितोकलंकला ग्यां अनेभगवाननोभक्तहोयपणजोएविस्थितिनेनपांम्योहोयतो भगवाननेविषेपणप्राकृतभावपरठाइजवायछे जेमराजापरिक्षितएवोभक्तनोतोतोरासक्रिडामांभालिनेश्रीकृष्णभगवाननेविषेसंशेथयो अनेशुकजिजोएवाभ क्तहतातोतेनेकोइजात्यनोसंशेथयोजनहि अनेजएवोभक्तहोयतेतोएमसमझेजेमारेविषेकोइदोषअडिसकेनहि त थातेदोषकांइबाधकरिसकेनहि तोजेनेभजनकरिनेहुंआवोथयोएवाजेभगवानतेनेविषेतोकोइमायिकदोषहोयज केमएमदृढपणेसमझेछे अनेएवोजेएभगवाननोभक्ततेभगवाननिमूर्त्तिनेविषेज्यारेवृत्तिनेराखेछेतारेतेवृत्तिनाबे विभागथायछे तेमांएकवृत्तितोभगवाननास्वरूपमांरहेछेनेबिजितोजेभजननोकरनारोतेमांरहेछेनेभगवाननास्व रूपमांजेवृत्तिरहेछेतेप्रेमेजुक्तरहेछे नेभजननाकरनारामांजेवृत्तिरहेछे तेतोविच्यारेजुक्तरहेछेनेतेवृत्तिजेतेभजनना करनारानेविषेभगवाननाभजनविनाबिजाजेजेघाटसंकल्पथायछेतेसर्वेनेखोटाकरिनांखेछे तथातेभजननाकर नारामांजेदोषतेसर्वेनेखोटाकरिनाखेछेएविरित्येतेनिवृत्तिभगवानमांअखंडरहेछे अनेघडिकतोएकाग्रचित्तेबेसि नेभगवाननुं भजनकरेनेघडिकमांतोचालाचुंथतोफरेतेनेतोएविस्थितिथातिनथिजेमपाणिनोघडोभरिने एकठे कांणेढोलिआवियेपछेवलि बिजेदिवसअथवात्रिजेदिवसतेठेकांणपांणिनोघडोढोलियेतेणेकरिनेत्यांपाणिनोधरो

नरायनहिकांजेआगल्यादिवसनुं जलआगल्येदिवसमुकाइजायनेपाछल्यादिवसनुंपाछल्येदिवसमुकाइजाय
अनेजोआंगलिजेविनांनिजपांणिनिमेस्यअखंडवेहतिहोयतोमोटापणिनोधरो नराइजायतेमखातांपीतांहालतां
चालतांतथाशुन्नक्रियानेविषेतथाअशुन्नक्रियानेविषेसर्वकालेन्नगवानमांअखंडवृत्तिराखवि पछेएविरित्येन्नग
वानमांअखंडवृत्तिराखतांराखतांएविदृढस्थितिथायछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥
॥२३॥ ॥संवत् १८७६ नापोसशुदि ६ छठ्यनेदिवससंध्यासमेश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनाद
रबारमांउगमणेबारस्यओरडानिओसरियेढोलियाउपरय बिराजताहतानेमाथेधोलोफेंटोबांध्योहतोने धोलोखेसप
र्‍योहतोतथागरमपोसनिरातिडगलिपेरिहतिनेधोलोचोफालओढ्योहतो नेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंस
तथादेशदेशनाहरिन्नक्तनिसन्नान्नराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजपरमहंसप्रत्येबोल्याजेजेरित्येज्ञानेकरिनेस्थि
तिथायछेतेकहियेछैये तेज्ञानकेवुंछे तोप्रकृतिपुरुषथिपरछेनेएज्ञाननेविषेस्थितिथायछे तारेप्रकृतिपुरुषनेप्रकृति
पुरुषनुंजेकारज्यतेकांइयेनजरमांआवतुंनथिनेएनुंनामज्ञानप्रलयकेवायछे अनेएविस्थितिथायछे तेनेएकरसचै
तन्यन्नासेछे नेतेनेविषेएकन्नगवाननिमूर्त्तिजरहेछे पणबिजोकोइआकाररहेतोनथिनेक्यारेकतोएप्रकाशमांन्नग
वाननिमूर्त्तिपणदेखायनहि एकलोप्रकाशजदेखायछे नेक्यारेकतोप्रकाशपणदेखायनेन्नगवाननिमूर्त्तिपणदेखा
यएनेज्ञानकरिनेस्थितिजांणविअनेजेविन्नगवाननिमूर्त्तिप्रगटदेखायछे तेमूर्त्तिनेविषेअखंडवृत्तिरहेतेणेकरिनेए
विस्थितिथायछे नेजेनेजेवोन्नगवाननोमहिमासमझाणोहोयतेनाह्रदामांतटलोजप्रकाशथायछे नेतेटलोजतेने

प्रणवनेनादमंभळायछे नेजेटळोजेनेभगवाननोनिश्चेनेमहिमासमझायछे तेनेतेटळाभुंडाघाटबंधथइजायछे ने
ज्यारेभगवाननोनिश्चेजथार्थथायछे नेयथार्थमहिमासमझायछे तारेतेनेभुंडाघाटमात्रटळिजायछे जेमसिबुनि
एकचिरस्युशिहोय तोथोडाथोडादांतअंबायपणहळवाहळवाचणाचवायखरा नेजोआखुसिबुपुशुंहोयतोचणा
चवायनहिनेमगनोदांणोपरांणेपरांणेचवायअनेजोघणांसिबुचुस्यांहोय तोरांधेलोभातपणचवायनहि तेमभग
वाननानिश्चेनेमाहात्म्यरुपिजेनेखटाइचडिहोयतेनिच्यारअंतःकर्णनेदशइंद्रियोरूपजेडाढ्योतेसर्वे अंबाइजायछे
तारेएजीवमनरूपपोतानिडाढ्येकरिनेविषयनासंकल्परूपिचणानेचाववानेसमर्थथातोनथि तेमजचित्तरूपपोता
निडाढ्येकरिनेविषयनुंचितवनकरवासमर्थथातोनथितेमजबुद्धिरूपपोतानिडाढ्येकरिनेनिश्चेकरवासमर्थथातोन
थि तेमजअंहकाररूपपोतानिडाढ्येकरिनेविषयसंबंधिअभिमांनकरवासमर्थथातोनथि तेमजपंचज्ञानइंद्रियोने
पंचकर्मइंद्रियोरूपजेडाढ्योछे तेडाढ्येकरिनेतेतइंद्रियोनाविषयरूपजेचणातेनेचाववानेसमर्थथातोनथि अनेजे
नेयथार्थभगवाननोनिश्चेनहोयनेयथार्थभगवाननोमहिमाजणांणोनहोय तेनाइंद्रियोतथाअंतःकर्णतेपोतपोता
नाविषयथकीयथार्थपणेनिवृत्तिपांमतांनथी अनेजेभगवाननुं स्वरूपछेतेतोमायानेमायानाजेगुणतेथकिपरछे
अनेसर्वविकाररहितछे पणजीवनाकल्याणनेअर्थेमनुष्यजेवाभासेछे तेभगवाननेविषेजेअल्पमतिवाळाछेतेजे
वाजेवादोषकल्पेछे तेभगवाननेविषेतोएकेदोषनथिपणकल्पनारानिबुद्धिमांथिएदोषकोइकाळेटळवानानहितेमां
जेभगवाननेकांमिसमझेछेतेपोतेअत्यंतकांमिथइजायछे अनेजेभगवाननेक्रोधिसमझेछेतपोतेअत्यंतक्रोधिथई

जायछेनेजेभगवाननेलोभिसमझेछेतेपोतेअत्यंतलोभिथइजायछेनेजेभगवाननेइर्षावानसमझेछेतेपोतेअत्यंत
इर्षावानथइजायछेएआदिकजेजेदोषभगवाननेविषेकल्पेछे तेतोजेमसूर्यसांमिधूळ्यनीफांटभरिनेनांखियेतेपो
तानिआंख्यमांपडेछे तेमभगवाननेविषेजेजात्यनोदोषकल्पेछेतेदोषपोतानेदुःखदेछेअनेपोतामांगमेतेवाभुंडास्व
भावहोयनेजोभगवाननेअतिशेनिर्दोषसमझेतोपोतेपणअतिशेनिर्दोषथइजायछेपछेब्रह्मानंदस्वामीयेपुछ्युंजेको
इविषयमांपणपोतानांइंद्रियोतणातांनहोयनेअंतकर्णमांपणखोटाघाटथातानहोयनेभगवाननो निश्चेपणयथार्थ
छे तोपणअपूर्णपणुंरहेछेनेअंतरसुनुंरहेछेतेनुंशुंकारणछे तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएपणहरिभक्तमांमोटिखो
ट्यछे जेपोतानुंमनास्थिरथयुंछेनेभगवाननोनिश्चेपणअतिशेदृढछेतोयपणहैयामांअतिशेआनंदआवतोनथि जे
हुंधन्यछुंनेहुंकृतार्थथयोछुं नेआसंसारमांजेजीवछेतेकामक्रोधलोभमोहमदमछरआशात्रष्णातेनेविषेहेरांनथा
ताफरेछे अनेत्रिविधितापमांरात्यदिवसबलेछे नेमुंनेतोप्रगटपुरुषोत्तमेकरुणाकरिनेपोतानुस्वरूपओलखाव्युंछे
नेकामक्रोधादिकसर्वविकारथिरहितकर्योछेअनेनारदसनकादिकजेवासंततेनासमागममांराख्योछेमाटेमारुंमो
टुंभाग्यछे एवोविच्यारनथिकरतोनेआठोपोरअतिशेआनंदमांनथिवरततोएमोटिखोट्यछेजेमबालकनाहाथमां
चिंतामणिदिधोहोयतेनुंतेनेमाहात्म्यनथि एटलेतेनोतेनेआनंदनथि तेमभगवानपुरुषोत्तममल्याछेनेतेनोअंतरमां
आठोपोरकेफरेतोनथिजेमारुपुर्णकामपणुंथयुंछे एवुंनथिसमझतोएहरिनाभक्तनेमोटिखोट्यछे अनेज्यारेकोइह
रिभक्तनोदोषनजरमांआवेतारेएमसमझवुंजेआंनोस्वभावतोसतसंगमांनघटेएवोछे तोयपणएनेजोसतसंगम

ल्योछेनेएजोजवोतवोछेतोयपणसतसंगमांपड्योछेतोएनोपूर्वजन्मनोअथवाआजन्मनोसंस्कारभारेछेतोआवो
सतसंगमल्योछेएमसमझीनेतेनोपणअतिशेगुणलेवोएमवार्त्ताकरिनेश्रीजीमहाराजजयसच्चिदानंदकहिनेपोताने
उतारेपधार्या॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥२४॥ ॥संवत् १८७६ नापोसशुदि ७सप्तमी
नेदिवसप्रभातसमे श्रीजीमहाराजश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादरबारमांपरमहंसनिजायगाने विषेपधार्याह
तानेधोलोखेशपेर्योहतोनेधोलोचोफालओढ्योहतोनेधोलोफेंटोबांध्योहतो नेआथमणेपरथारेउगमणेमुखारविंद
करिनेविराजमानहतानेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति प
छेश्रीजीमहाराजकृपाकरिनेबोल्याजेस्वधर्मेजुक्तएवोजेभगवाननोभक्ततेनाअंतरनेविषेतोपोतानुंयथार्थपूर्णका
मपणुंमनातुंनथीनेतेपूर्णकामपणुंतोआत्मनिष्ठानेभगवाननामाहात्म्यनुज्ञानतेणेकरिनेजथायछे अनेएवेमांजेट
लिन्यूनतारहेछेतेटलिपूर्णकामपणमांन्यूनतारहेछे माटेएवेवांनांतोभगवाननाभक्तनेदृढपणेसाधवांअनेएवेमांजे
टलिखामिरहेतेटलितोसमाधिमांपणनडेछे अनेहमणांअमेएकहरिभक्तनेसमाधिकरावितिहतितेनेतेजअतिशेदेखां
णुंतेतेजनेजोइनेचिसपाडवामांडिनेकह्युंजेहुंबलुंछुं माटेसमाधिवालानेपणआत्मज्ञाननुजरुरकांमपडेछे अनेपो
तानुंस्वरूपआत्मानजांणेनेदेहनेमांनेतोतेनेघणिकाच्यपरहिजायछे अनेअमेतेहरिभक्तनेसमझाव्युंजेतारुंस्वरूपतो
आत्माछेदेहनथिनेआलाडकिबाईनामनेभाटनोदेहतेतुंनथिनेअछेद्यअभेद्यएवोजेआत्मातेतारुस्वरूपछे पछेअमे
तेनेसमाधिकराविनेकयुंजेगणपतिनेस्थानकेच्यारपांखडिनुंकमलछे त्यांजइनेतारुस्वरूपजोअनेज्यारेसमाधिब

लोगणपतिनेस्थानकेजायछे तारेत्यांनादसंभलायछे नेप्रकाशदेखायछे नेतेथिपरब्रह्मानास्थानकनेविषेजायछेता
रेतेथिनादपणघणोसंभलायछे नेप्रकाशपणतेथिअतिशेघणोदेखायछे अनेतेथिपरविष्णुनेस्थानकेजायछे तारेते
थिअतिशेनादसंभलायछे नेतेथितेजपणअतिशेदेखायछे एविरित्येजेमजेमउंचाउंचास्थानकनेविषेजायछेतेमते
मवधुनादसंभलायछे नेवधुवधुप्रकाशदेखायछे अनेएविरित्येसमाधिमांअतिशेतेजदेखायछे अनेअतिशेनादथा
यछे नेकडाकाअतिशेथायछे तेगमेतेवाधीरज्यवांनहोयतोपणकायरपणुंआविजायछे जोअर्ज्जुनभगवाननाअं
शहतानेमहाशूरवीरहतातोपणभगवाननुं विश्वरूपजोवाने समर्थथयानहिमाटेएमबोल्याजेहेमहाराजआरूपजो
वानेहुंसमर्थनथिमाटेतमारुजेवुंप्रथमरूपहतुंतेवुतमारुंदर्शनकरावो एविरित्येएवासमर्थनेपणसमाधिनेविषेज्यारे
ब्रह्मांडफाटिजायएवाकडाकाथायछे नेजेमसमुद्रमरजादामेलेएवातेजनासमूहदेखायछे तारेधिरज्यरहेतूंनथितेसा
रुदेहथकिपोतानुंस्वरूपजुदुंसमझुंजोइये अनेएविजेसमाधिथायछेतेनाबेभेदछे एकतोप्राणायामेकरिनेप्राणनो
निरोधथायछे तेभेलोचित्तनोपणनिरोधथायछे अनेबिजोप्रकारएछेजेचित्तनेनिरोधकरिनेप्राणनोनिरोधथायछे
तेचित्तनोनिरोधक्यारेथायछेतोज्यारेसर्वेठेकांणेथिवृत्तितुटिनेएकभगवानने विषेवृत्तिजोडायनेतेभगवाननेविषेवृ
त्तिक्यारेजोडायतोज्यारेसर्वठेकांणेथिवासनातुटिने एकभगवाननास्वरूपनिवासनाथायतारेतेवृत्तिकोईनिहठावि
भगवाननास्वरूपमांथिपाछिहठेनहिं जेमकोइकुवोहोयनेतेउपरथ्यविशकोशफरताहोयनेतेनोप्रवाहजुदोजुदोचाल
तोहोयतारेतेप्रवाहमांजोरहोयनहिं अनेतेविशेकोशनोप्रवाहभेलोकरियेतोनदीनाजेवोअतिशेबलवांनप्रवाहथा

यतेकोइनोहठाव्योपाछोहठेनहितेमजेनिवृत्तिनिर्वासनिकथायछे तारेतेनुंचित्तछेतेभगवाननास्वरूपमांजोडायछे
अनेजेनाचित्तमांसंसारनासुखनिवासनाहोयतेनेतोश्रोत्रइंद्रिद्वारेअनंतजात्यनाजेशब्दतेनेविषेजुदीजुदीवृत्तिफेला
इजायछे तेमजत्वचाइंद्रिद्वारेहजारुंजात्यनाजेस्पर्शतेनेविषेजुदीजुदीवृत्तिफेलाईजायछे तेमजनेत्रइंद्रिनिवृत्तितेह
जारुंजात्यनांजेरूपतेनेविषेफेलाईजायछे तेमजरसनाइंद्रिनिवृत्तितेहजारुंजात्यनाजेरसतेमांफेलाइजायछे तेमज
नासिकाइंद्रिनीवृत्तितेअनंतजात्यनाजेगंधतेमांफेलाईजायछे तेमजकर्मइंद्रियोनिवृत्तियुंपणपोतपोतानाविषयने
विषेहजारुंप्रकारेफेलाइजायछे एविरित्येदशेइंद्रियोद्वारेएनुंअंतःकर्णछेतेहजारुंप्रकारेफेलाइगयुंछे तेज्यारेचित्तते
भगवाननुंजचिंतवनकरे अनेमनतेभगवाननोजघाटघडे अनेबुद्धितेभगवाननास्वरूपनोजनिश्चेकरे अनेअहंका
रतेहुंआत्माछुंनेभगवाननोभक्तछुंएवुजअभिमानधरेतारेएनिएकवासनाथइजांणवि अनेप्राणेकरिनेजेचित्तनो
निरोधथायछेतेतोअष्टांगयोगेकरिनेथायछे तेअष्टांगयोगतोयमनियमआसनप्राणायामप्रत्याहारधारणाध्यानने
समाधिएजेआठअंगतेणेजुक्तछे नेएअष्टांगयोगतेसाधनरूपछे नेएनुंफलतेभगवाननेविषेनिर्विकल्पसमाधिछे ते
ज्यारेएविनिर्विकल्पसमाधिथायछेतारेप्राणनेनिरोधेकरिनेचित्तनोनिरोधथायछे अनेजोचित्तनिर्वासनिकथइनें
भगवननेविषेजोडायछेतोतेचित्तनेनिरोधेकरिनेप्राणनोनिरोधथायछे माटेजेमअष्टांगयोगसाधवेकरिनेचित्तनो
निरोधथायछे तेमभगवाननास्वरुपनेविषेजोडावेकरिनेचित्तनोनिरोधथायछे माटेजेभक्तनिचित्तवृत्तिभगवान
नास्वरूपनेविषे जोडांणीतेनेअष्टांगयोगवगरसाधेसधाईरयोमाटेअमेकह्यांजेआत्मनिष्ठानेभगवाननामाहात्म्यनुं

ज्ञानएवेसाधनंतेदृढपणेराखवांअनेवर्त्तमानधर्मतेतोभगवाननिआज्ञाछेतेजरुरराखवांजेमब्राह्मणनोधर्मछेजेना
वुधोवुंनेपवित्रपणेरेवुंतेकोइदिवसशूद्रनाघरनुपाणिपियेजनहितेमसत्संगीहोयतेनेभगवाननिआज्ञामांफेरपाडवो
जनहिकेमजेएभगवाननीआज्ञापालेतोतेनिउपरथभगवानराजिथायछे अनेभगवाननुंमाहात्म्यज्ञानतथावैराग्य
सहितआत्मज्ञानएवेनिअतिशेद्रढताराखविनेपोतानेविषेपूर्णकामपणुंसमझवुंजेहवेमारेकांइन्यूनताराहिनथीएमस
मझीने.निरंतरभगवाननिभक्तिकरवीनेतेसमझएयनेकफकरिनेछकिपणजावुंनहीअनेपोतानेअकृतार्थपणुंपणमा
नवुंनहिअनेजोअकृतार्थपणुंमानेतोएनेउपरथजे एविभगवाननिकृपाथइते जांणियेखारपाटमांबीजवाव्युंतेउग्युं
जनहिनेजोछकिजाइनेजेमतेमकरवालागेतोजांणियेअग्निमांबिजनांख्युंतेबलिगयुं माटेअमेकयुंतेमजेसमझेतेने
कोइप्रकारनिन्यूनतारेहेनहिएमकहिनेश्रीजीमहाराजपोतानाआसनउपरथपधार्या॥ ॥इतिवचनामृतं॥
॥२५॥ संवत् १८७६ नापोसशुदि ११ एकादशीनेदिवसबपोरनेसमेश्रीजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखा
चरनादरबामांउगमणेबारथओरडानिओसरियेढोलियाउपरथ विराजमानहतानेमाथेधोलोफेंटोबांध्योहतो तथा
धोलोखेसपेर्योहतो तथाधोलोचोफालओढ्योहतोतथाबेकांननेउपरथगुलदावदिनांमोटांमोटांबेपुष्पखोशांहतां त
थापुष्पनोतोरोपाघनेविषेखोशोहतोनेपोतानामुखारविंदनिआगलयपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभरा
इनेबेठिहति नेपरमहंसतालपखाजलेइनेकिरतनगाताहता पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेहवेकिरतनबोलवांराखोने
अमेआएकवातरूपकिरतनबोलियेतेसांभलो पछे परमहंसेकह्युंजेहेमहाराजबहुसारुंनमोवातकरो पछे श्रीजीम

हाराजवोल्याजेभगवाननांरसिककीर्त्तनगातांगातांजोएकभगवाननास्वरूपमांजरसजणायतोतोठीकछेनेजोभ
गवाननास्वरूपविनावीजे ठेकांणेरसजणायतोतोएमां मोटिखोट्यछेकेमजेएभक्तनेजेमभगवाननाशब्दमांहेतथा
यछे नेतशब्दमांरसजणायछे तेमजगितवाजित्रनाशब्दमांअथवास्त्रियादिकनाशब्दमांरसजणायछे नेहेतथायछे
माटेएभक्तनेअविवेकिजांणवो अनेभगवानअथवाभगवाननासंततेनां जेवचनतेनेविषेजेवोरसजणायछे तेवो
जविजाविषयनाशब्दमांरसजणायछे एविजेएमुरखतातेनोत्यागकरवो अनेएविमुरखतानोत्यागकरिनेएकभग
वाननेशब्देकरिनेजसुखमानवुंनेएविजात्यनोजेरसिकभक्तछे तेखरोछे अनेजेमशब्दतेमजस्पर्शपणएकभगवान
नोजइछे अनेअन्यस्पर्शनेतोकालानागतथावलतोअग्नितजेवोजांणेतोरेतरसीकभक्तसाचो तेमजरूपपणभगवा
ननुंजोइनेपरमआनंदपांमेनेविजारूपनेतोजेवोनरकनोढगलोतथासडेलकुतरुंतेवुंजांणेएरसिकभक्तसाचोतेमजर
सपणभगवाननामहाप्रसादनोहोयतेणेकरिने परमआनंदपांमेपणवीजाजेनानाप्रकारनारसतेनेस्वादेकरिनेआनं
दनेनपांमेतेरसिकभक्तसाचो तेमजभगवाननेचड्याएवाजेतुलसिपुष्पनाहारतथानानाप्रकारनिसुगंधियेजुक्तएवां
अतरचंदनादिकतेनीसुगंधिनेग्रहणकरिनेपरमआनंदपांमेपणकोइ अन्यविषइजीवेदेहेअतरचंदनादिकचरच्यांहो
यअथवापुष्पनाहारपेरच्याहोयतेनासुगंधनेपांमिनेराजीनजथायएविरित्यपंचेविषयभगवानसंबंधिहोयतेनेविषेअ
तिशप्रितिवानथाय अनेजगतसंबंधिजेपंचविषयतेनेविषेअतिशेअभावेजुक्तवरतेतेरसीकभक्तसाचोछेअनेरसी
कभक्तथइनेजेमभगवानसंबंधिविषयनेजोगेकरिनेआनंदपांमेछे तेमजअन्यसंबंधिजेशब्दस्पर्शरूपरसनेगंधतेने ॥२१॥

जोगेकरिनेजोआनंदपामेछेतोएखोटारसिकभक्तछेकेमजेजेमभगवाननेविषेआनंदनेपाम्यातेमजविषयनेविषेप
णआनंदपाम्योमाटेएवारसिकपणानेनेएविउपासनानेखोटिकरिनांखवि कांजभगवानतोकांइखोटानथिपणएनो
भावखोटोछे अनेजेवांअन्यपदार्थनेजांण्यांतेवाजभगवाननेपणजांण्यामाटेएनीभक्तीनेएनुंरसिकपणुंतेखोटुंक
युंहवेजेमस्थूलदेहनेजाग्रतअवस्थामांपंचविषयनोविवेककर्योतेमजसूक्ष्मदेहनेस्वप्नअवस्थातेनेविषेसूक्ष्मपंचविष
यछेतेस्वप्नमांज्यारेभगवाननिमूर्त्तिनेदेखिनेतेभगवानसंबंधिशब्दस्पर्शरूपरसगंधकरिनेजेवोआनंदपमायतेवोने
तेवोजजोअन्यपंचविषयने देखिनेस्वप्नमांआनंदपमायतोतेभक्तनुंरसिकपणुंखोटुंछे अनेस्वप्नमांकेवलभगवानने
संबंधेकरिनेआनंदपामतोहोयनेअन्यविषयनेविषेउलटाअन्ननीपेठअभावरहेतोहोयतोएरसिकभक्तसाचोछेअने
एमनजांणतोहोयतोजेभगवानस्वप्नमांदेखांणातेतोसाचाछे पणएभक्तनेतोजेवोभगवानमांप्रेमतेवोअन्यविषय
मांप्रेमछे माटेएनिसमझणखोटिछेअनेएकभगवाननास्वरूपमांलोभाइरहेनेविजाविषयमांनलोभायतेसमझणय
साचिछे अनेज्यारेकेवलभगवाननुंजचिंतवनरहेछे तारेचिंतवनकरतांकरतांशुन्यभावनेपामिजायछे तारेएभक्त
नेभगवाननिमूर्त्तिविनापिंडब्रह्मांडकांइभासतुंनथिपछेएवाशून्यनेविषे भगवाननिमूर्त्तिनेजोतांजोतांप्रकाशथइ
आवेछेनेतेप्रकाशमांभगवाननिमूर्त्तिदेखायछे माटेएविरित्येकेवलभगवाननास्वरूपमांप्रितिहोयएपतिव्रतानिभ
क्तिछे अनेअमेपणज्यारेतमेरसीककिरतनगावोछोतारेआंख्युंमिचिनेविच्यारियेछैयेतेआवोज विच्यारकरियेछैये
अनेअमारोविच्यारथोडोजछेपणभगवानविनातेविच्यारमांविजुकांइटकिसकतुंनथिअनेभगवाननास्वरूपमांज

रसीकप्रितिछेनेतेमांजोकांइविषयअडोआवेतोतेनुंमाथुंउडिजायएवोअमारोबलवानविच्यारछे अनेतमेजेमकि
रतनजोडिराखोछोतेमअमेपणआवातकरिएटलुंएकीरतनजोडिराख्युंछेते तमआगल्यकयुंएमश्रीजीमहाराजेपो
तानुंमिशलेइनेपोतानाभक्तनेअर्थेवातकरिदेखाडि॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥२६॥ ॥संवत्
१८७६नापोसशुदि १२ द्वादशीनेदिवसश्रीजीमहाराजदिवसउग्यापेलाश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांप
रमहंसनिजायगानेविषेपधार्याहतानेमाथेधोलोफेंटोबांध्योहतो तथाधोलोचोफालओढ्योहतोतथाखेसपेर्योहतो
नेओटाउपरआथमणेमुखारविंदराखिने विराजमानहतानेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसनिसभाभराइ
नेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजअर्धघडिसुधितोपोतानिनासिकानाअग्रसामुंजोइरयानेपछेबोल्याजेपरमेश्वरनेभ
जवानितोसर्वनेइछाछेपणसमझणयमांफररहेछे माटेजेनिआविसमझणयहोयतेनाहृदामांभगवानसर्वप्रकारेनि
वासकरिनेरहेछेतेनिविगत्यजेजेएमसमझतोहोयजेआपृथवीजेनिराखिस्थिररहिछेनेडोलाविडोलेछे तथाआतारा
मंडलजेनुंराख्युंअधररह्युंछेतथाजेनावरसाव्यामेघवरसेछेतथाजेनिआज्ञायेकरिनेसूर्यचंद्रउदेअस्तपणानेपामेछे
तथाचंद्रमानिकलावधेघटेछेतथापाल्यविनानोसमुद्रजेनिमरजादामांरहेछे तथाजलनाबिंदुमांथीमनुष्यउतपन्न
थायछेनेतेनेहाथपगनाककांनएआदिकदशइंद्रियुंथइआवेछे तथाआकाशनेविषेअधरजलराखिमुक्युंछेनेतेमां
गाजविजथायछेएवांअनंतआश्चर्यछेतेसर्वेमुनेमल्याएवाजेभगवानतेनांकर्यांजथायछे एमसमझेपणप्रगटप्र
माणजेभगवानतेवीनाबिजोकोइएआश्चर्यनोकरनारोछेएममानेनहि अनेपुर्वेजेजेअनंतप्रकारनांआश्चर्यथइग

यांछेतथाहमणांजेथायछे तथाआगल्यथाशेतेसर्वेमुनेमल्याएवाजेप्रत्यक्षभगवानतेवतेजथायछेएमसमझेअ
नेवलिपोंत एमजसमझतोहोयजेचायेकोइमारीउपरथूंकनांखोचायेकोइगमेतेवुंअपमानकरोचायेकोइहाथिये
बेसारोचायेकोइनाककांनकापिनेगधेडेबेसारोतेमांमारेसमभावछे तथाजेनेरुपवांनएविजोबनस्त्री अथवाकुरूप
वानस्त्रीअथवावृद्धस्त्रीतेनेविषतुल्यभावरहेछे तथासुवर्णनोढगलोहोयतथापथरनोढगलोहोयतेबेयनेजेतुल्यजां
णेछे एविजात्यनाज्ञानभक्तिवैराग्यादिकजेअनंतशुभगुणतेणेयुक्तजेभक्तहोयतेनाहृदामांभगवाननिवासकरे
छेपछेतेभक्तजेतेभगवाननेप्रतापेकरिनेअनंतप्रकारनांऐश्वर्यतेनेपांमेछेनेअनंतजीवनाउधारनेकरेछेअनेएविसा
मर्थिजुक्तथकोपणअन्यजीवनामानअपमाननेसहनकरेछे एपणमोटिसामर्थिछेकांजेसमर्थथकाजरणाकरविते
कोइथिथायनहिएविरित्येजरणाकरेतेनेअतिमोटाजांणवाअनेएसमर्थताकेवोछे जेएनानेत्रमांभगवानजोनारा
छेतेमाटेब्रह्मांडमांजेटलाजीवप्राणिछेतेनानेत्रनेप्रकाशकरवानेएसमर्थथायछे अनेएनापगमांचालनाराभगवां
नछेतेमाटेब्रह्मांडमांसर्वजीवनापगनेविषे चालवानिशक्तिनेपोशणकरवानेएसमर्थथायछे एमएसंतनिसर्वेइंद्रि
योमांभगवानरह्याछेतेमाटेएसंततोब्रह्मांडमांसर्वेजीवुनिइंद्रियोनेप्रकाशकरवानेसमर्थथायछे माटेएसंततोसर्व
जगतनाआधाररुपछेतेतुछजीवनुंअपमानसहेतेएमनिएअतिशेमोटयपछेनेएविरित्यनिक्षमावालाछेतेजअतिमो
टाछेअनेजेआल्युंकादिनेपोताथिगरिबहोयतेनेबिवरावेछेनेमनमांजांणेजेहुंमोटोथयोछुं पणएमोटानथिअथवा
सिद्धाइदेखाडिनेलोकुनेडरावेछे एवाजेजगतमांजीवछेतेभगवाननाभक्तनथिएतोमायानाजीवछे अनेजमपुरि

नाअधिकारिछेनेएवानिजेमोख्यछेतेसंसारनामार्गमांछे जेमसंसारमांजेनेघोडुंचडवानहोयतेथिजेनेघोडुंहोयते
मोटो अनेएकघोडुंजेनेहोयतेथिजेनेपांचघोडांहोयतेमोटोएमजेमजेमअधिकसंपत्तिहोयतेमसंसारव्यवहारमां अ
तिमोटोकेवायपणपरमेश्वरन्नज्यामांएमोटानथि अनेजेनिमतिएविहोयजेआस्त्रीतोअतिशेरूपवानछेअनेआवस्त्र
तोअतिशेसारुंछे अनेआमेडितोघणीसारीछे अनेआतुंबडीतोअतिशेसारीछेनेआपात्रतोअतिशेसारुंछे एविरित्य
नाजेग्रहस्थतथात्नेखधारितेसर्वेतुछबुद्धिवालाछेतारतमेकेशोजेएनुंकल्याणथाशेकेनहि थायतोकल्याणतोपांमर
जेवोसतसंगमांहोयतेनुंयेथायछे पणमोरकइएविजेसंततानेएमांकोइदाडेआवतिनथितथापुर्वेकयाएवाजेसंतते
नाजेगुणतेपणएवामांआवतानथिकांजेएपात्रथयानथिएमवातकरिनेजयसच्चिदानंदकहिने श्रीजीमहाराजदादा
खाचरनादरबारमांपोतानेउतारेपधार्या॥ ॥इतिवचनाम्रतम्॥ ॥२७॥ ॥संवत १८७६ नापोससुदि
१४चौदशनेदिवसश्रीजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां श्रीवासुदेवनारायणनाओरडानिहारेजे
ओरडोतेनिओसरियेढोलियाउपरबिराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआ
गल्यसाधुनेजमवानिपंक्तिथइहतिनेसमे श्रीजिमहाराजबोल्याजेजेसत्संगिसत्संगमांथिपाछोपडवानोहोयतेनेअ
सद्वासनानिवृद्धिथायछेनेतेनप्रथमतोदिवसेदिवसेसत्संगिमात्रनोअवगुणआवेछे नेपोतानाह्रदयामांएमजाणेजे
सर्वेसत्संगितोअणसमजुछेनेहुंसमजुछुं एमसर्वेथिअधिकपोतानेजाणेनेरात्रिदिवसपोतानाह्रदयामांमुझायाक
रेअनेदिवसमां कोइठकाणेसुखकरिनेबेसेनहिनेरात्रिमांसुवेतोनिद्रापणआवेनहिनेक्रोधतोक्यारेयमटेजनहिने अ

धवलेलाकाष्टनिपेंठेधुंधवायाकरेएवुंजेनवरतेतारेतनेएमजांणियेजेएसत्संगमांथिपडवानोथयोछेनेएवोहोयनेतेजे
टलादिवससत्संगमांरहेपणतेनाहइयामांकोइदिवससुखआवेनहिनेअंतेपाछोपडिजायछे अनेसत्संगमांजेनेवधा
रोथावानोहोयतेनेशुभवासनावृद्धिपांमेछेतारेतनेदिवसेदिवसेसत्संगिमात्रनोहइयामांगुणजआवेअने सर्वेहरि
भक्तनेमोटासमझेनेपोतानेन्युनसमझेनेआठेपोरतेनाहइयामांसत्संगनो आनंदवरत्याकरेएवांलक्षणज्यारेहोयता
रेजांणियेजे शुभवासनावधिपामिछेनेतेजेमजेमवधुवधुसत्संगकरेतेमतेमवधुवधुसमासथातोजायनेअतिशेमो
टपपनेपांमिजायछेएविरित्येश्रीजिमहाराजवातकरीनेजयसच्चिदानंदकहिनेपोतानेआसनेपधास्या॥ ॥इतिव
चनामृतं॥ ॥२८॥ संवत् १८७६ नापोसशुदि १५ पुन्यमनेदिवससांझनेसमेश्रीजीमहाराजश्रीगढडामध्ये
दादाखाचरनादरबारमांआथमणेबारणेओरडानि ओसरियेढोलियाउपरबिराजमानहतानेधोलोखेसपेर्याहता।
नेधोलिचादरओढिहतिनेमाथेधोलोफेंटोबांध्योहतोनेधोलापुष्पनाहारपेर्याहता नेपाघनेविषेधोलापुष्पनातोराल
टकताहतानेपोतानामुखारविंदनिआगल्यसाधुतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजीमहारा
जबोल्याजेप्रश्नपुछोतारेगोपालानंदस्वामियेपुछ्युंजेधर्मज्ञानवैराग्यसहितजेभक्तितेनुंबलवृद्धिनेकेमपांमे तारेश्री
जीमहाराजबोल्याजेएनाउपायच्यारछे एकतोपवित्रदेशबिजोरुडोकालत्रीजीशुभक्रियाअनेचोथोसतपुरुषनो
संगतेमांक्रियानुंसमर्थपणुंतोथोडुंछेनेदेशकालनेसंगनुंकारणविशेषछे केमजेजोपवित्रदेशहोयपवित्रकालहोय
नेतमजेवासंतनोसंगहोयतो त्यांक्रियारुडिथायअनेजोसिंधजेवोभुंडोदेशहोयनथाभुंडोकालहोयतथापातरघु

नेभडवाअथवादारुमांसनाभक्षणकरनारातेनोसंगथाय तोक्रियापणभुंडीजथायमाटेपवित्रदेशमांरहेवुंअनेभुं
डोकाळवरततोहोयत्यांथीआघुंपाछुंखसिनिसरवुं अनेसंगपणप्रभुनाभक्तनेपंचवर्त्तमानेयुक्तएवाजेब्रह्मवेत्तासा
धुतेनोकरवोतोहरिभक्तनेपरमेश्वरनितेभक्तीनुंबळअतिशेवृद्धिपांमेएप्रश्ननोएउत्तरछे पछेमुक्तानंदस्वामीयेपुछ्युं
जेहेमहाराजकोइकहरिभक्तहोयतेनेप्रथमतोअंतरगोबरुसरखुहोय अनेपछेतोअतिशेशुद्धथइजायछेतेएनेकोइपू
र्वनोसंस्कारछेतेणेकरिनेएमथयुंकेभगवाननिकृपायेकरीनेएमथयुकेएहरिभक्तनेपुरुषप्रयत्नेकरीनेथयु पछेश्रीजी
महाराजबोल्याजेपूर्वनेसंस्कारेकरीनेजेसारुअथवानरसुंथाय तेतोसर्वजगतनाजांण्यामांआवेजेमभरतजीनेमृ
गळामांआसक्तीथइएवेठेकांणेप्रारब्धलेवायअथवाकोईकंगाळहोय नेतेनेमोटुंराज्यमळेएविरित्येथायतेतोसर्वज
गतनाजांण्यामांआवेतारेतेनेतोप्रारब्धजांणवुं पछेश्रीजीमहाराजपोतानिवातकरीजेअमेजेजेसाधनकर्यांहतांते
नेविषेकोइरित्येदेहरहेजनहीनेतेमांपणदेहरयुतेनेप्रारब्धकैयेतेशुं तोअमेश्रीपुरुषोत्तमपुरीमांरहेतातारेकेटलाकमा
ससुधितोवायुभक्षणकरीनेरयातथात्रण्यच्यारगाउनापाळापाटवाळिएकनदिहती तेनेविषेएकवारशरीरतणातुमे
ल्युंतथासियाळोउनाळोनेचोमासुतेनेविषे छायाविनाएककौपीनभररहेतातथा झाडिनेविषेवाघहाथितथाअर
णापाडातेनिभेळेफरताएवांएवां अनंतविकटठेकाणांतेनेविषेफर्यातोयपणकोइरित्ये देहपड्योनहितारेएवेठेकां
णेतोप्रारब्धतेवुंअनेजेमसांदीपनिनांमेब्राह्मणतेनोपुत्रतेनरकथिमुकांणोअनेवळिजेमपांचवर्षनाध्रुवजियेभगवा
ननिस्तुतिकरवामांडितारेवेदादिकनाअर्थनिमेहेजेस्फुर्त्तिथईएविरित्येअतिशुद्धभावेकरिनेप्रसन्नथयाजे भगवान

तेनिइछायेकरिनेतथातेन्भगवानेवरदानेकरिनेअथवाअतिशुद्धभावेकरिनेप्रसन्नथया जेन्भगवानना एकांतिकसा
धुतेनावरदानेकरिनेजेरुडिबुद्धिथायतेनेन्भगवाननीकृपाजांणवी ॥ अनेरुडासाधुनोसंगकरेनेपोतपोतानेविच्यारे
करीनेजेसारोथायतेनेतोपुरुषप्रयत्नकहीयेएमवातकरीने जयसच्चिदानंदकहिनेश्रीजीमहाराजहसताहसतापोताने
आसनेपधार्या ॥ ॥ इतिवचनामृतं ॥ ॥ २१ ॥ ॥ संवत् १८७६ नापोसवदि १
पडवानेदिवससांझनेसमे श्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां श्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनी
हारयेउत्तरादेद्वारयेओरडोछे तेनिओसरियेढोलियाउपरयविराजमानहताने धोळोखेसपेर्योहतोनेधोळिचादरओ
ढिहतीनेमाथेधोळोफेंटोबांध्योहतो नेधोळापुष्पनाहारपेर्याहतानेवेकांननेविषेधोळापुष्पनागुछखोशाहतानेपाघने
विषेधोळापुष्पनातोरालटकताहतानेधोळापुष्पनाबेरखापेर्याहतानेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यमुनीतथादेशदेश
नाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति नेमुनिमंडळकीर्त्तनगाताहतापछे श्रीजिमहाराजबोल्याजेहवेताप्रश्नउत्तरक
रोतारेश्रीजीमहाराजप्रत्येदीनानाथभटपुछ्युंजेहमहाराजकोइकसमेतोहजारुघाटथाय पणतेनोमननेविषेडंसबे
सेनहिअनेकोइकसमेतोअल्पघाटथाय तेनोपणमननेविषेडंसबेसेछेतेनुंकारणशुंछे अनेभगवाननाभक्तनेएमन
नाघाटनिनिवृत्तिथयानोउपायशोछे तारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेएनुंकारणतोगुणछे तेज्यारेतमोगुणप्रधानहोय
नेतेमांघाटथाय तारेसुषुप्तिसरखिअवस्थारेहतीहोय माटेतेमांघाटनोडंसबेसेनहिअनेज्यारेसत्वगुणवरततोहोयता
रेप्रकाशजेवुंवरतेनेतेसमेजेजेघाटथायतेनेविच्यारेकरीनेखोटाकरिनाखेमाटेतेघाटनोपणडंसबेसेनहि अनेज्यारेर

जोगुणवरतेतारेजेघाटथाय तेनोमननेविषेडंसवेसेमाटेडंसवेसेछेनेनथिवेसतोतेनुंकारणतोगुणनिव्रत्तिछे अनेबु
द्धिवानहोयतोआवातनेविच्यारिनेजेसमेघाटथाय तेसमेतेघाटसामुजुंवेतोपोतामांजेगुणप्रधानवरततोहोयतेने
ओलखेअनेघडिघडिपलपलमांसूक्ष्मघाटथायछे तेतोकोइनाओलख्यामांआवेनहिनेतमजेवोकोइकबुद्धिवानहो
यतोआखादिनमांबेत्रणएयच्यारस्थूलघाटथायतेतेनाओलख्यामांआवेअनेजगुणनेप्रधानपणेपोतामांघाटथाताहो
यतेसांमिद्रष्टिराखेअनेसतसंगमांजेभगवाननिवार्त्ताथाय तेनेधार्याविचार्याकरेतोआसत्संगनोप्रतापएवोछेजे
जेगुणनाघाटथाताहोयतेघाटनितेनेनिवृत्तीथईजायछेनेनिरुत्थानथइनेअखंडपरमेश्वरनास्वरूपनुंचिंतवनथायछे
अनेसत्संगविनातो विजांकोटिसाधनकरेपणतेनेघाटनितथारजोगुणआदिकगुणनिनिवृत्तिथायनहि अनेजोनि
स्कपटपणेकरिनेसत्संगकरेने परमेश्वरनिवार्त्तानेधारेविच्यारेतो एमलिनघाटनोनाशथायछे माटेसत्संगनोप्रताप
तोअतिशेमोटोछेअनेविजांसाधनछेतेकोइसत्संगतुल्यथायनहि कांजेकोइसाधनेकरिनेजेघाटनिनिव्रत्तिनथिथा
ति तेनिनिव्रतिसत्संगमांथायछे तेकारणपणामाटेजनेरजोगुणसंबंधिमलिनघाटटालवाहोय तेनेमनकर्मवचनेनि
स्कपटपणेसत्संगकरवोतोसत्संगनाप्रतापथिएघाटनिनिव्रत्तिथइजाशे॥ ॥इतिवचनामृतं॥

॥ ३० ॥ ॥ संवत् १८७६ नापोसवदि २ बिजनेदिवससांझनेसमेश्रीजिमहाराजश्रीगढडाम
ध्येदादाखाचरनादरबारमांपोतानेउतारेउगमणेद्वारेअओरडानिओसरीये गादितकियानंखाविनेबीराजमानहता
नेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां तेसमेयोगानंदमुनियेप्रश्नपुछ्युंजेहेमहाराजभगवाननाभक्तवेहोय तेमांएकतोनि

वृत्तिपकडिनेबेसिरहेनेकोइनेवचनेकरिदुखवेनही नेएकतोपरमेश्वरअथवापरमेश्वरनाभक्ततेनिअन्नवस्त्रपुष्पादि
केकरीनेसेवाकस्याकरेपणवचनेकरीकोइनेदुखवायखरुंएविरित्यनावेभक्ततेमांकियोश्रेष्ठछे पछेश्रीजीमहाराजे
एनोउत्तरकस्योनहिनेमुक्तानंदस्वामितथाब्रह्मानंदस्वामीनेतेडाविनेएप्रश्नसंभलाव्युंनेपछेकह्युंजेएनोउत्तरतमेकरो
तारेएबेजणेउत्तरकस्योजेवचनेकरिकोइनेदुखवेछेपणभगवानअथवासंतनिसेवाकरेछे तेश्रेष्ठछेनेनिवृत्तिनेविषे
रहेछेनेकोईनेदुखवतोनथिनेतथिभगवाननितथासंतनिकांइसेवाथातिनथितेनेअसमर्थसरखोजांणवोने जेटल्य
चाकरिकरेतेनेतोभक्तिवालोकेयतेभक्तिवालोश्रेष्ठछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेएउत्तरठीककस्योनेएविभक्तिवा
लोहोयनेभगवाननावचनमांदृढपणेरह्योहोयनेतेने विषेकांइकअल्पसरखोदोषदेखायतेसांमुजोइनेतेना अवगुण
लेवोतेमोटिखोटयछे अनेएविरित्येदोषजुवेतारेतोपरमेश्वरजीवनाकल्याणनेअर्थेदेहधस्योहोयतेमांपणदोषनाजो
नारानेखोटयदेखायखरि अनेअतिमोटाभगवाननाभक्तहोयतेमांपणखोटयदेखायखरिनेतदोषनेजोनारखोटयका
ढितेणेकरिनेपरमेश्वरनाअवतारअथवासंततेशुंकल्याणकारिनहितेतोकल्याणकारिजछे पणजेनेअवलिबुद्धिहोय
तेनेअवलुंजसुझेजेमशिशुपालएमजकेतोजेपांडवतोवर्णसंकरछेनेपांचजणेएकस्त्रीराखिमाटेअधर्मीपणछे अने
कृष्णछेतेपणपाखंडिछे केमजेजन्मथयोत्यांथीप्रथमतोएणेएकस्त्रीमारितारपछीबगलोमारयोवाछडोमारयोनेम
धनापुडाउखेड्यातेणेकरिनेएनेमधुसुदनकेछे पणएणेकांइमधुनामेदैत्यमारयोनथिनेवर्णसंकरएवाजेपांडवतेणेपु
ज्योतेणेकरीनेशुंएभगवानथयोएविरित्येभगवानने भगवाननाभक्तनोअवगुणआसुरिबुद्धीवालोशिशुपालतेणे

लीधोपणभगवाननाभक्तहतातेणेएवो अवगुणकांइनलिधोमाटेएविजात्यनोजेनेअवगुणआवेतेनेआसुरीबुद्धी वालोजांणवो तारेफरीनेतमुनियेपुछ्युंजेहेमहाराजमोटाजेप्रभुनाभक्तहोयतेनोतोअवगुणआवेनहि पणजेवाते वोहरिभक्तहोयतेनोअवगुणतोआवेखरो पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेमतमेसमझोछोतेमनांनय्यमोथ्यपनथी मोथ्यपतोप्रत्यक्षभगवाननानिश्चयेकरिनेतथातेभगवाननिआज्ञानेविषेवरतवेकरीनेछे नेएवेवांनांजेनेनहोयनेते गमेतेवोव्यवहारेकरिनेमोटोहोयतोपणएनांनोजछेअनेएप्रथमकहिएविमोथ्यपतोआजआपणासत्संगमांसर्वेहरि भक्तनेविषेछेकेमजेआजजेसर्वेहरीभक्तछे तेएमसमझेछेजेअक्षरातीतएवाजेभगवानपुरुषोत्तमतेअमनेप्रत्यक्ष मल्याछेनेअमेकृतार्थथयाछईयेएमसमझिनेप्रत्यक्षभगवाननिआज्ञामांरह्याथकातेभगवाननिभक्तिकरेछे माटे एवाजेहरिभक्ततेनोकांइकदेहस्वभावजोइने तेनोअवगुणलेवोनहि अनेजेनेअवगुणलिधानोस्वभावहोयतेनितो आसुरीबुद्धिथइजायछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥३१॥ ॥संवत् १८७६ नापोसवदि ३ त्रिजनेदि वसप्रभातसमेश्रीगढडामध्यश्रीजीमहाराजदादाखाचरनादरबारमांआथमणेबारणेओरडानीओसरियेढोलिया उपरस्यविराजमानहतानेधोलोखेशपेर्यो हतोनेमाथेधोलिपाघबांधिहतिनेधोलिचादरओढिहति नेललाटनेविषेके सरनिआड्यकरिहति नेधोलापुष्पनोहारपेर्योहतोनेपाघनेविषेधोलापुष्पनोतोरोलटकतोहतो नेपोतानामुखारविंद निआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनी सभाभराइनेबेठिहतिनेकीर्त्तनगवातांहतां पछेश्रीजिमहाराजबोल्या जेसांभलोएकप्रश्नकरियेतारेमुनितथाहरिभक्तेकह्युंजेहेमहाराजपुछो पछेश्रीजीमहाराजघणिकवारसुधिविचा

रिनबो।ल्याजेआसंसारमांजेविषइजीवहे।यतेपंचविषयविनारहिसकेनहींतेजेमए।विमुखजीवनेपंचविषयछे तेमह
रिजननेपणपंचविषयछे पणतेमांभेदछेतेभेदकेमछेतोविषइजीवतोभगवानविनाअन्यजेग्राम्यविषयतेने भोग
वेछेनेभगवाननाभक्तछेतेनेतोभगवाननिकथासांभळवितेजश्रोत्रनोविषयछे अनेभगवाननाचरणारविंदनो
स्पर्शकरवोअथवासंतनाचरणनिरजनोस्पर्शकरवोतेत्वचानोविषयछेअनेभगवाननां अथवासंततेनांदर्शनकर
वांतेनेत्रनोविषयछेअनेभगवाननो प्रसादलेवोतथाभगवाननागुणगावातेजीभनोविषयछे अनेभगवाननेच
ड्यांएवांजेपुष्पादिकतेनिसुगंधिलेवितेघ्राणनोविषयछेएविरित्येविमुखनेहरिभक्तना।विषयमांभेदछे अनेएवीरित्य
ना।विषयविनातो।हरिभक्तपणरेवातुंनथी अनेनारदसनकादिकजेवाअनादिमुक्तछे तेणेपणएवापंचविषयविनारे
वातुंनथी तेसमाधिमांघणाकाळरहेछे पणतेसमाधिमांथीनिकळिनेभगवाननिकथाकिरतनश्रवणादिकविषयने
भोगवेछे अनेजेमपक्षीहोयतेपोतानामाळानेमुकिनेचरवानेकाजेछेतेचाराकरिने रात्रिसमेपोतपोतानामाळामां
जइनेविरामकरेछे पणपोतपोतानास्थानकनेकोइदिवसभुलिनेबिजानेस्थानकेजातानथीतेमभगवाननाभक्तछे
तेभगवाननिकथाकिर्त्तनश्रवणादिकएवाजेचारातेनेचरे।नेपोतानामाळो।जेभगवाननुंस्वरूपतेमांजइनेविरामकरे
छे अनेवळिपशुपक्षिसर्वेजीवजेमपोतपोतानाचाराकरिनेपोतपोतानेस्थानकेजइनेविरामकरेछे तेममनुष्यपणजे
जेकारज्यहोयतेनेअर्थेदेशविदेशजायछेपणपोतानेघेरआवेछे तारेनिरांत्यकरीनेबेसेछेएसर्वदृष्टांतसिद्धांतकल्यांते
उपरथतमेसर्वेहरिभक्तनेअमेप्रश्नपुछियेछैयेजेजेमविमुखजीवग्राम्यपंचविषयमांबंधाणाछे नेतेविषयविनापळ

मात्रचालतुंनथीतेमतमेंभगवाननीकथावार्त्तानुंजेश्रवणादिकतेरूपिजेविषयतेमां दृढपणेबंधाइनेएनाविषइथया
छोकेनहिंअनेवळिविजुंप्रश्नपुछियेछइयेजेजेमपक्षिचारोकरिनेपोतानामाळामांआवेछे तेमतमेसर्वेभगवाननी
कथाकीर्त्तनादिकरूपिचारोकरिनेपाछाभगवाननास्वरूपरूपिमाळामांविरामकरोछोकेविजेज्यांत्यांविरामकरोछो
अनेवळिजेमधणियातुंढोरहोयतेसीममांचरीनेसांझेपोतानेखिलेआवेछे नेजेहरायुढोरहोयतेखिलेआवेनहीनेजेनुं
तनुंखेतरखाइनेज्यांत्यांबेसिरहे पछेकोकधोकामुकेकांबाघआवेतोमारेतेमतमेंतेधणियाताढोरनिपेठेपोतानेखिले
आवोछोकेहरायाढोरनिपेठेकोइनुंखेतरखाइनेज्यांत्यांबेसिनेविरामकरोछोएसर्वे प्रश्ननोउत्तरपोतानाअंतरमां वि
च्यारिनेमोटामोटाहोतेकरो पछेमुनितथाहरिभक्तसर्वेजुदाजुदाबोल्याजेहेमहाराजभगवाननिकथाकीर्त्तनादिक
नाविषइपणथयाछैये नेभगवाननिमुर्त्तिरूपिजेमाळातथाखिलोतेनेमुकीनेबिजेठकाणेरतापणनथीतेवारतानेसां
भळिने श्रीजीमहाराजघणुंप्रसन्नथयाअनेवळितेनेतदिवसबपोरनमतश्रीजीमहाराजदादाखाचरनादरबारवच्चे
लिंबडातळे ढोलियाउपरथविराजमानहतानेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभ
राइनेबेठिहतिनेपोतेश्रीवासुदेवनारायणनामंदिरसनमुखविराजमानहतानेमुनिकिर्त्तनबोलताहता पछे श्रीजीम
हाराजबोल्याजेहवेतोप्रश्नउत्तरकरो पछेदीनानाथभटतथाब्रह्मानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेकोइसमेतोभगवानना
भक्तनाह्रदामांआनंदथिभगवाननुं भजनस्मरणथायछेनेभगवाननिमुर्त्तिनुंचिंतवनथायछे अनेकोइसमेतोअं
तरडोळाइजायछे तेभजनस्मरणनुंसुखआवतुंनथितेनुंशुंकारणछेतारेश्रीजीमहाराजबोल्याजे एनेभगवाननिमू

तिधारयानिजुक्तिआवडतिनथि तारेमुक्तानंदस्वामियेपुछयुंजेकविरित्येजुक्तिजांणवितारेश्रीजिमहाराजबोल्याजे जुक्तितोएमछेजेअंतःकर्णनविषेगुणनोप्रवेशथायछेतेज्यारेसत्वगुणवरततोहोयतारे अंतःकर्णनिर्मलवरतेनेभग वाननिमुर्त्तिनुंभजनस्मरणसुखेथायनेज्यारेरजोगुणवरततारेअंतःकर्णडोलाइजायनेघाटसंकल्पघणाथायने भ जनस्मरणसुखेथायनहि अनेज्यारेतमोगुणवरततारेतोअंतःकरणशून्यवरतमोटभजननाकरनारानेगुणओलख वानेजेसमेसत्वगुणवरततोहोयतेसमेभगवाननिमुर्त्तिनुंध्यानकरवुंअनेतमोगुणज्यारेवरततारेकशोघाटथायनहि नेशून्यसरखुंवरतेतमांपणभगवाननुंध्याननकरवुं अनेज्यारेरजोगुणवरततोहोयतारेघाटसंकल्पघणाथायमाटेते समेभगवाननुंध्यानकरवुंनहि नेतेसमेतोएमजाणवुंजेहुंतोसंकल्पथकिजुदोछुं नेआत्माछुं नेएसंकल्पनोजांणना रोछुं नेतेमारेविषेअंतरजामिरुपेपुरुषोत्तमभगवानसदाकालविराजेछे अनेज्यारेरजोगुणनोवेगमटिजायतारेभ गवाननिमुर्त्तिनुंध्यानकरवुं अनेरजोगुणवरततोहोयतारेसंकल्पघणाथायतेसंकल्पनेजोइनेमुझावुनहिकमजेअं तःकर्णतोजवुंनांनुछोकरुंतथावानरुंतथाकुतरुंतथाबालकनारमाडनारतेवुंछे नेएअंतःकर्णनोएवोस्वभावछेतेवि नाप्रयोजनचालाकर्याकरे माटेजेनेभगवाननुंध्यानकरवुंतेनेअंतःकर्णनाघाटनेजोइनेकचवाइजावुंनहिनेअंतःक र्णनाघाटनेमांनवापणनहिनेपोतानेनेअंतःकर्णनेजुदुंमानवुं अनेपोतानाआत्मानेजुदोमानिनेभगवाननुंभजनक रवुं॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥३२॥ ॥संवत् १८७६ नापोसवदि ५ पंचमीने दिवसपाछलोपोर दिवसहतोतारे श्रीजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांश्रीवासुदेवनारायणनामं

दिरनिजांडजेओरडोतेनिओसरियेंउगमणेमुखारविंदढोलियाउपरस्थविराजमानहतानेधोलोखेशपेर्योहतो नेधो
लिचाद्रुरओढिहतिनेमाथे कसुंबिरंगनेछेडेरेटोबांध्योहतोनेपोतानामुखारविंदनिआगलयमुनितथादेशदेशना हरि
भक्तनिसभाभराइनेबेठिहति तेसमेमुक्तानंदस्वामीयेप्रश्नपुछ्युंजेभगवाननेप्रसन्नकरवानांसाधनअनंतप्रकारनां
शास्त्रमांकह्यांछे पणतेमध्येएवुंएकसाधनकियुंबलवानछे जेसमग्रसाधनकरेजेवाभगवानप्रसन्नथायतेवाएक
साधनेकरिनेभगवानराजिथायतेएवोएकउपायकहो तारेश्रीजीमहाराजबोल्याजे एकजसाधनेकरिनेभगवानरा
जिथायतेकेयतेसांभलोजेभगवाननोजेद्रढआशरोएजएकसर्वसाधनमांमोटुंसाधनछे तेणेकरिनेभगवानराजि
थायछे नेतेआशरोअतिद्रढजोइयेजेनेविषेकांइपोल्यरहेनहितेआशरामांत्रण्यप्रभेदछे एकमुढपणेकरिनेभगवान
नोआश्रयथायछेतेअतिमुढहोयतेनेब्रह्माजेवाहोयतेआश्रयमांडोलावेतोयपणडोलेनहि अनेबिजोप्रकारएछेजेभ
गवानमांजेप्रीतितेणेकरीनेभगवाननोद्दढआशरोथायछे तेजेनेद्रढप्रीतिहोयतेपरमेश्वरनेमुकिनेबिजापदार्थमां
जोरावरीप्रीतीकरेतोयपणथातिनथिएविरित्येजेनेद्दढप्रीतिहोयतेप्रीतियेकरीनेभगवाननोद्दढआशरोकेवायछे अ
नेत्रिजोप्रकारएछेजेजेनेबुद्धिविशालहोयतेभगवाननुंसगुणनिर्गुणपणुंतथाअन्वयव्यतिरेकपणुं तेनेसमझतोहोय
अनेभगवाननिमायाथकिजेजेसर्गथयोछेतेनेसमझतोहोय अनेभगवाननाजेपृथ्विनेविषेअवतारथायछेतेनिरि
त्यनेसमझतोहोयअनेजगतनिउत्पत्तिकालेभगवानजेप्रकारेअक्षररूपेवरतेछे तथापुरुषप्रकृतिरूपेवरतेछे तथावि
राटपुरुषरूपेवरतेछेतथाब्रह्मादिकप्रजापतिरूपेवरतेछे तथाजीवनाकल्याणनेअर्थेनारदसनकादिकरुपे वरतेछे ए

सर्वेरित्यनेसमझिजांणेअनेपुरुषोत्तमभगवाननेसर्वथिपरनेनिर्विकारसमझतोहोयएविरित्ये जेनिदृष्टिपोचतिहोय
तनेबुद्धियेकरिनेभगवाननोद्दढआसरोछेतेविजानोटाल्योटलेनहिनेपोतानोपणटाल्योटलेनहिअनेभगवानमनुष्य
देहनेग्रहणकरिनेसमर्थपणेअथवाअसमर्थपणेवरततहोयतोतेनेदेखिनेतेनिबुद्धिनेविषेभ्रांतिथायनहि एमकहिने
पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेकोतोतमनेएकप्रश्नपुछुं तारेमुक्तानंदस्वामिबोल्याजेपुछोमहाराज पछेएमपुछ्युंजेअ
मेकयांजेत्रणएयअंगतेमांतमारुकियुंअंगछेअनेएत्रणएयअंगभगवाननाभक्तनेमिश्रितहोयपणतेमांजेअंगप्रधानहो
यतनुंतेअंगकेवायमाटेमुख्यपणुंप्रीतिनिसमझणएयएजेत्रणएयअंगतेमांतमारुंकियुंअंगछे पछेमुक्तानंदस्वामितथाब्रह्मा
नंदस्वामिबोल्याजेअमारेतोसमझणएयनुंअंगछे अनेविजासाधुयेपणजेनेजेअंगहतांतेकह्यां॥ ॥इतिवचनामृतं
॥३३॥ ॥संवत् १८७८नापोषवदि ११ एकादशिनेदिवससवारमांश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखा
चरनादरबारमांआथमणेवास्यओरडानिओसरियेढोलियाउपरश्यदक्षिणाद्धुंमुखारविंदराखिनेविराजमानहता अ
नेधोलोखेसपेरयोहतो नेधोलोचोफालओड्योहतोनेमाथेधोलिपाघबांधिहतिनेफुलनाहारपेर्याहतानेपाघनेविषेपु
ष्पनातथाहिरनातोरालटकतामुक्याहतानेबेकांननिउपरश्यपुष्पनागुछखोशाहतानेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमु
नितथादेशदेशनासत्संगीनिसभाभराइनेबेठिहतिनेमुनिवाजित्रलइनेकिर्त्तनगाताहता पछेश्रीजिमहाराजबोल्या
जेकिर्त्तनराखिनेप्रश्नउत्तरकरो पछेब्रह्मानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेसर्वसुखनाधामनेसर्वथकिपरएवापरमेश्वरछे ते
मांजिवनिवृत्तिचोटतिनथिनेमायिकएवांजेनाशवंततुछपदार्थनेमांजीवनिवृत्तिचोटिजायछे तेनुंशुंकारणछे पछेते

नोउत्तरमुक्तानंदस्वामिकरवालागापणथयोनहिं तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएप्रश्ननोउत्तरसांभलोअमेकरियेछै
ये जेजेदिवसथिपरमेश्वरेआजगतनिसृष्टिकरिछेतेदिवसथिएविजकलभ्रडाविमुकिछे जेफरिनेपरमेश्वरनेदाखडो
करवोपडेनहिं नेसंसारनिजवृद्धि करवितेपोतानिमेलेजथयाकरेएवोफेरचडाविमुक्योछे तेमाटेसेहेजेजस्त्रीमांपुरुष
नेहेतथायछे नेपुरुषमांस्त्रिनेहेतथायछेनेएस्त्रीथिउपजिजेप्रजातेमांपणसेहेजेजहेतथायछे तेएहेतरूपीजभगवान
निमायाछेतेमायानाप्रवाहमांजेनवहेतेनीवृत्तिभगवाननास्वरूपमांरेहेछे माटेजेभगवाननोभक्तहोयतेमायिकप
दार्थनेविषेदोषबुद्धिराखिने वैराग्यनेपामेनेभगवाननेसर्वसुखमयजाणिने भगवानमांवृत्तिराखे अनेजोमायि
कपदार्थनेविषेवैराग्यनराखेने भगवाननास्वरूपथिजुदापडतोशिवब्रह्मानेनारदादिकएजेवासमर्थमुक्तहोयतेपण
मायिकपदार्थमांतणाइजायछे तेटलामाटेभगवाननेमुकिनेमायिकपदार्थनासंगकरेताजरुरतेमां जीवनिवृत्तिचो
टिजायतेसारुपरमेश्वरनाभक्तनेपरमेश्वरविनाबिजेकोइठेकांणप्रीतिराखविनहिं पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेहवे
मुक्तानंदस्वामिनेप्रश्नकरवानोवाराआव्योतेप्रश्नकरो पछेमुक्तानंदस्वामियेपुछ्युंजेजीवने भगवाननिप्राप्तिथावि
तेअतिदुर्लभछेअनेंभगवाननिप्राप्तिथइ तारेएथिविजामोटोलाभपणनथिनेतेथिआनंदपणविजोनथितेएवामो
टाआनंदनेमुकिनेतुछपदार्थमाटेकेमकलेशनेपामेछेएप्रश्नछे तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेल्योएनोअमेंउत्तरकरियें
जेपरमेश्वरनावचनेनेमुकिनेज्यारेआडाअवलोडोलेछे तारेकलेशनेपामेछे अनेजोवचननेविषेरेहेते जेवोभगवा
नोआनंदछेतेवाआनंदमांरेहेछेनेजेटलुंजेभगवाननुंवचनलोपेतेटलोतेनेकलेशथायछे माटेत्यागिनेजेजेआज्ञाक

रिछेतेप्रमांणेत्यागीनेरहेवुंनेग्रहस्थनेंजेप्रमांणेअज्ञाकरीछे तेप्रमांणेग्रहस्थनेरहेवुंनेतेमांजेटलोफेरपडेछे तेटलोक
लेशथायछेअनेत्यागीहोय तेनेअष्टप्रकारेस्त्रीनोत्यागराखवो तारेतेनुंब्रह्मचर्यव्रतपुरुकेवायनेतेमांथिजेनेजेटलोफेर
पडेतेनेतटलोकलेशथायछेअनेग्रहस्थनेपणब्रह्मचर्यकयुंछे जेपरस्त्रीनोत्यागराखवोतथापोतानिस्त्रीनोपणव्रतनेदि
वसत्यागराखवोनेऋतुंसमेस्त्रीनोसंगकरवोएआदिकजेजेत्यागिनेनेगृहस्थनेनियमकयाछे तेमांजेटलोजेनेफेरपडे
तेटलोतेनेकलेशथायछे अनेभगवानथिजेविमुखजीवहोयतेनेजेसुखदुःखआवेछेतेतोपोतानेकर्मेकरिनेआवेछेने
जेभगवाननाभक्तहोयतेनेजेटलुंदुःखथायछे तेतुछपदार्थनेअर्थेभगवाननिआज्ञालोपवेकरिनेथायछे नेजेटलुं
सुखथायछेतेभगवाननिआज्ञापालवेकरिनेथायछे ॥ ॥ इतिवचनामृतम् ॥ ॥ ३४ ॥ ॥ संवत्
१८७६ नापोषवदि १२ द्वादशिनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांश्री
वासुदेवनारायणनामंदिरआगल्यलिंबडानाझाडतलेढोलियाउपरउगमणेमुखारविंदेविराजताहता अनेसर्वेश्वे
तवस्त्रधारणकर्यांहतां नेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनिनिसभातथादेशदेशना हरिभक्तनिसभाभराइनेबे
ठिहति पछेश्रीजिमहाराजमुनिप्रत्येबोल्याजेतमेप्रश्नपुछोकांअमेपुछिये तारेमुनियेकयुंजेहेमहाराजतमेपुछो प
छेश्रीजिमहाराजबोल्याजेकोइपुरुषछे तेमांथोडिबुद्धिछेतोपणपोतानाकल्याणनेअर्थेजेजतनकरवुंतेमांथिपा
छोपडतोनथिअनेकोइबिजोपुरुषछेतेमांबुद्धितोघणिछे अनेमोटामोटामांपणखोटकाढेएवोछे तोयपणतेकल्या
णनेमार्गेचालतोनथितेनुंशुंकारणछे तारेमुनियेउत्तरकरवामांड्योपणश्रीजिमहाराजेआशंकाकरितेउत्तरनथयो

पछे श्रीजिमहाराजबोल्याजेल्योअमेउत्तरकरियेजेएमांबुद्धितोझाझिछेपणएनिबुद्धिदुषितछे माटेएकल्याणने
मार्गेचालिसकतोनथिजेमसुंदरभेंशनुदुधहोय तेमांसाकरघोलिहोयनेंतेमांसरपनिलालपडिएटलेएसाकरनेदुधह
तुंतेझेरथयु पछेतेनेजेपियेतेनाप्राणजायतेमबुद्धितोझाझिछेपणएणेकोइमोटासंतनोअथवा परमेश्वरनोअवगुण
लिधोछेतेअवगुणरूपदोषएनिबुद्धिमांआव्योछेतेसर्पनिलालसरखोछे माटेएतोकल्याणनेमार्गेक्यांथिचालेपण
जोकोइकएनामुखनिवातसांभलेतोतेसांभलनारानिबुद्धिपणसतसंगमांथिपाछिपडिजायछे अनेएविदुषितबुद्धि
वालोज्यांज्यांजनमधरेत्यांत्यांभगवाननोअथवाभगवाननाभक्तनोद्रोहजकरे अनेजेनिबुद्धिएविरित्येदुषितनहो
यनेतेजोथोडिजहोयतोपणतेपोतानाकल्याणनेअर्थेजतनकरतोथकोपाछोपडतोनथी तारेमुक्तानंदस्वामियेपुछ्युं
जेहेमहाराजएकोइदिवसभगवाननेसनमुखथायकेनथाय तारेश्रीजीमहाराजेकह्युजेएतो कोइकालेभगवानस
नमुखथायजनहि तारेवलीमुक्तानंदस्वामियेंपुछ्युंजेहेमहाराजकोईरित्येएविआसुरिबुद्धिनथायतेनोजेउपायहोय
तेकहोतारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएककोधबिजुंमानत्रिजिईर्षाचोथुंकपटएच्यारवांनांपरमेश्वरसाथेतथासंतसा
थेराखेनहितोकोईदिवसएनिआसुरिबुद्धिथायनहि अनेएच्यारवांनांमांहेलुंएकेजोराखेतोजेमजयविजयवणाय
डायाहतापणसनकादिकसंघाथेमानेकरिनेवैकुंठलोकमांथिपडिगया नेआसुरिबुद्धिथईतेमतेनिपणआसुरीबुद्धि
थायअनेज्यारेआसुरिबुद्धिथायतारेभगवानतथाभगवाननाभक्तनाजेगुणहोयतेदोषसरखाभासेछे नेएज्यांज्यां
जन्मधरेत्यांत्यांकांतोशिवनोगणथायनेकांतोकोईदैत्यनोराजाथाय नेवैरभावेपरमेश्वरनुंभजनकरे॥ ॥इति ॥३०॥

वचनामृतं॥ · ॥३५॥ ॥संवत् १८७६ नापोसवदि १३ तेरशनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडाम
ध्येदादाखाचरनादरबारमांश्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनिआगळ्यलींबडानाझाडहेठेओटाउपरस्यढोलियोढळावि
नेविराजमानथयाहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां नेकंठनेविषेधोळानेपीळापुष्पनाहारधारणकर्याहताअ
नेबेकानउपरस्यधोळापुष्पनागुछखोस्याहतानेपाघनेविषेपीळापुष्पनोतोरोलटकतोहतो तथाकर्णिकारनारातापुष्पनुं
छोगलुंमुक्युंहतुं अनेजमणाहाथनेविषेधोळापुष्पनोदडोफेरवताहताएविरित्यनीशोभानेधारणकरतानेपोतानाभ
क्तजननेआनंदउपजावताथकाविराजमानहतानेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यमुनि तथादेशदेशनाहरिभक्तनिस
भाभराइनेबेठिहतिपछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेणेसंसारमुक्योनेत्यागीनोभेखलीधो अनेतेनेपरमेश्वरनास्वरूप
विनाजेअसतपदार्थमां प्रितिरहछेतेनेकेवोजांणवोतोजेवोमोटाशाउकारमांणसनिआगळ्यकंगाळमांणसहोयते
वोजांणवोजेमकंगाळमांणसहोयनेपरवावस्त्रनमळतुंहोयनेउकरडामांथीदाणाविणीखातोहोयतपोतेपोतानेपापि
समझेअनेबीजाशाउकारलोकपणतेनेपापिसमझेजेआंणेपापकर्यांहशेमाटेएनेअन्नवस्त्रमळतुंनथि तेमजेत्यागी
थैनेसारांसारांजेवस्त्रादिकपदार्थतेनेभेळांकरीराखे अनेतेनीतृष्णापणघणीराखे अनेधर्मज्ञानवैराग्यनेभक्तितेने
विषेप्रितियेंरहितहोयएवोजेत्यागितेनेतोजेमोटाएकांतिकसाधुछेतेकंगाळमांणसनीपेठेपापीजांणेछेकेमजेजोएपा
पिछेतोएनेधर्मज्ञानवैराग्यनेभक्तितेनेविषेप्रितिथातिनथिनेपरमेश्वरविनाबिजापदार्थमांप्रीतिथायछे अनेजेत्या
गीहोयतेनेतोकचरोनेकंचनएबेयबरोबरहोय अनेआपदार्थमारुंनेआपदार्थभुंडुंएवितोसमझणयजहोयनहिअनेए

॥३१॥ संवत् १८७६ नापोषवदि १४ चौदशनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां श्रीवासुदेव ३७
नारायणनामंदिरआगल्यलिंबडातलेढोलियाउपरथ्याथमेणमुखारविंदेविराजमांनहतानेमाथेधोलिपाघविराज
मांनहति अनेतपाघमांपिलापुष्पनोतोरोविराजमांनहतो अनेबेकांनउपरथ्यधोलापुष्पनागुछविराजमांनहता अने
कंठनेविषेपिलांनेंधोलांपुष्पनोहारविराजमांनहतो अनेधोलिचादरओढिहतिअनेधोलोखेसपेर्योहतो अनेपोता
नामुखारविंदनिआगल्यमुनिनथाटेशदेशनाहरिजननिसभाभराइनेवेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेअण
समज्युहोयनेतेणेअखलिधोहोयतोपणतेनेज्यांज्यां पोतानोजनमभुमिहोयतेनेविषेहेतटलतुनथी एमकहिनेपछेपो
तानासाथलनेविषेनांनपणामां झाडनोखांपोलाग्योहतो तेसर्वनेदेखाड्योनेबोल्याजेआचिन्हनेज्यारेअमेदेखियेछे
येतारेतेझाडनेतलावडिसांभरिआवेछे माटेजन्मभूमी तथापोतानां सगांसंबंधीतेनेअंतरमांथिविसारिदेवांतेघणुं
कठणछेमाटेजेनेजेनेजन्मभूमी तथादेहनासंबंधितेनसांभरतांहोयतेबोलोनेजलाजेकरिनेनबोलेतेनेश्रीनरनाराय
णनासमछे पछेसर्वेमुनिजेमजेनेवरततुंहतुंतेमबोल्यापछेतेमांभलिनेश्रीजिमहाराजबोल्याजेज्यारेपोतानेआत्मा
रूपेमानियेंतारेतेआत्मानिजन्मभूमिकेइनेतेआत्मानुंसगुकोणनेतेआत्मानिजात्यपणकेई अनेजोसगपणलेवुंहोय
तोपूर्वेचोराशिलाखजात्यनांदेहधर्याछे तेसर्वेनुंसगपणसरखुंजाणवुंनेतेसगानुंकल्यांणईछवुंतोसर्वेनुइछवुं अने
आमनुष्यदेहमांआव्यातारेचोराशीलाखजात्यनांजेमावापतेअज्ञानेकरिविसर्याछेतेमआमनुष्यशरिरनांजेमावा ॥३१॥

पछेतेमनेज्ञानेकरिनेविसारिदेवां अनेअमारेतोकोईसगासंबंधिसाथेहेतनथितथाअमारिसेवाकरतांहोयनेंतेनाहृदा
मांजोपरमेश्वरनी भक्तिनहोयतोतेउपरस्नेहतकरिये तोयपणनथायनेजोनारदजी जेवागुणवानहोयनेतेनेभगवान
नीभक्तिनहोयतोतेअमनेनगमे अनेजेनाहृदामांभगवाननीभक्तिहोयनेएमसमझतोहोयजेजेवाप्रगटभगवानपृ
थवीउपरविराजेछे अनेजेवातेभगवाननाभक्तभगवाननिसमीपेविराजेछे तेवानेंतेवाजन्यारेआत्यंतीकप्रळय
थायछे तारेपणरहेछेअनेआभगवाननेभगवाननाभक्ततेसदासाकारजछेएमसमझतोहोयनेगमेतेवावेदांतनाग्रं
थसांभळेपणभगवाननेभगवाननाभक्तनेनिराकारसमझेजनहि अनेएमजांणेजेएभगवानविनाबिजोकोइजग
तनोकर्त्ताछेजनहि   अनेएमजांणेजेएभगवानविनासुकुंपांनडुंपणफरवानेसमर्थनथिएविजेनेभगवाननेविषेसा
कारपणानिदृढप्रतितीहोयनेतेजवातेवाहोयतोपणएअमनेगमेछे नेएनेमाथेकाळकर्मनेमायातेनोहुकमनथी अने
जोएनेदंडदेवोहोयतोभगवानपोतेदेछे पणबिजाकोइनोएनेमाथेहुकमनथि अनेएविनिष्ठानहोयनेंतेजोत्यागवैरा
ग्येजुक्तहोयतोपणतेनोअमाराअंतरमांभारआवेनहि अनेजेनाहृदामांभगवाननिएविनिष्ठाअचळहोयनेतेगमेतेट
ळांशास्त्रसांभळेअथवागमेतेनासंगकरेतोपणपोतानेजभगवाननासाकारपणानीनिष्ठाछे तेटळेनहि अनेंतेजनाविं
वजेवानिराकारभगवाननेकोइदिवससमझेजनहिएविनिष्ठावाळोजेसंतछे तेनापगनिरजनेतोअमेपणमाथेचडा
वियेंछैयें अनेतेनेदुःखवताथकामनमांवियेछैये अनेतेनादर्शननेपणइछीयेछैये अनेएविनिष्ठाविनानाजेजीवछे
तेपोतानासाधननेबळेकरिनेपोतानुंकल्याणइछेछे पणएवापरमेश्वरनाप्रतापेकरिनेपोतानुंकल्याणइछतानथिए

वाजेजडमतिवालापुरुषछेतेतोजेमनावविनापोतानानाबाहुबलेकरिनेंसमुद्रतरवानेइछे तेवामुरखछे अनेजेएवा
भगवाननेंप्रतापेकरिनेपोतानुंकल्याणइछेछे तेतोजेमनावमांबेसीनेसमुद्रतरवानेइछे एवाडायाछे अनेएवाजेभ
गवाननास्वरूपनाज्ञानवालाछेतेसर्वेदेहनेमुकिनें भगवाननाधांममांचैतन्यनीजमुर्त्तिथइनेभगवाननाहजुरमांरेहे
छे अनेएवीनिष्ठाजेनेनहोयनेंतेणेबिजांसाधनजोकर्यांहोयतोते बिजादेवतानालोकमांरेहेछे अनेजेएवाजथार्थभ
गवाननाभक्तछे तेनुंदर्शनतोभगवाननादर्शनतुल्यछे अनेएनादर्शनेकरिने अनंतपतितजीवनोउधारथायछे एवा
एमोटाछेएविरित्येवार्त्ताकरिनेश्रीजीमहाराजेकह्युंजेकिर्त्तनबोलो॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥३७॥
संवत् १८७६ नामहाशुदि १ पडवानेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांसांझनेसमेघो
डशालनिओसरियेगादलुंनंखाविनेंविराजमानहतानेधोलोखेसपेर्स्योहतोनेमाथेरातोछेडानोधोलोफेंटोबांध्योहतो
नेदोरियानुंअंगरखुपेर्स्युहतुनेधोलोचोफालओढ्योहतो अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यसाधुतथादेशदेशनाहरि
भक्तनिसभाभराइने बेठिहतितेसमे श्रीजिमहाराजसर्वेहरिभक्तसामुं जोइनेझाझिवार विच्यारिरयानेपछे एमबो
ल्याजेसांभलोवातकरियेछइयेजे जेसत्संगिहोयतेनेज्यांथिपोतानेसत्संगथयोहोयत्यांथिपोतानामननोतपासकर
वोजेप्रथमनावरसमांमारुंमनआवुंहतुंनेपछेआवुंहतुं अनेआटलिभगवाननिवासनाहतिनेआटलीजगतनीहति
एमवरसोवरसनोसरवालोविचार्याकरवो अनेपोतानामनमांजेटलीजगतनीवासनायाकिरहिगइहोयतेनेथोडेथो
डेनिरंतरटालवी अनेएमविच्यारेनहिंनें वधिभगीकरेतोतेवासनाएनिटलेनहिजेमवणिकनेघेरनांमुंकर्युंहोयतेजोम

हिनामहिनानुनिरंतरचुकाविदेइयेंतोदेतांकठणनपडेनें वरसदाडानुंभेगुंकरियेंतोआपवुं बहुकठणपडेतेमनिरंतरवी
च्यारकरवो अनेमनछे तेजगतनीवासनायेंकरिनेवसांणुछे जेमफुलेकरिनेंतिलवसायछे तेममननेभगवाननांजे
चरित्रतेनुंजेमहिमायेंसहितनित्यस्मरणतेरूपफुलनेविषेवासवुं अनेभगवाननांचरित्ररूपजालानेविषेमननेंघुंचवि
मेलवुंनेभगवाननाघाटमनमांकरयाकरवाएकसम्योनेविजोकरवोविजोसम्योनेत्रिजोकरवोएमनेएममननेनवरुं
रवादेवुंनहिएमकहिने पछेभुतनुंद्रष्टांतविस्तारिनेकहिदेखाडयुंने पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएविरित्येभगवाननां
जेचरित्रतथावार्त्तातथादर्शनतेएकदिवसनां जोसंभारवामांडतोतेनोपारनआवेतोसत्संगथयांतोदशपनरवरसथ
यांहोयतेएनोतोपारजनआवेअनेतेएविरित्येंसंभारवांजेआगाममांआविरित्येंमहाराजतथापरमहंसनिसभाथई
अनेआविरित्येंमहाराजनिपूजाथइनेआविरित्येंवार्त्ताथईइत्यादिकजेभगवननांचरित्रतेनेवारमवारसंभारवां अ
नेजेझाझुंनसमझतोहोयतेनेतोएमकरवुं एजश्रेष्ठउपायछे एजेवोबीजोनथीतारेतमेकेशोजेअन्नथोडुखाईयेंतथा
घणाउपवासकरियेंतोतेअमेकेतानथिएतोजेमजेनानियमकर्याछे तेप्रमाणेसाधारणपणेरेवुंअनेकरवानुंतोआअ
मेतमनेकयुंतेछे अनेअमेतोएममान्युंछेजेमननिर्वासनाकजोइये अनेदेहेकरिनेगमेतेटलीप्रवृत्तिहोयनेतेनुंमनजो
शुद्धछेतोतेनुंअतिभुंडुंथायनहि अनेबाहेरलोकमांतोतेप्रवृत्तिवालानुंभुंडाजेवुंजणाय अनेजेनेमनमांवासनाहो
यनेतेबाहेरसारिपेठेनिवृत्तिपरायणवरततोहोयतोतेनुंबाहेरलोकमांतोसारुंजणाय पणतेनाजिवनुंअतिभुंडुंथायके
मजेमुवाटांणेतोजेवामनमांसंकल्पहोयतेवास्फुरिआवेजमभरतजिनेअंतकालमांम्रगनुबालकस्फुरिआव्युं तारेते

मृगनेआकारेथैगयानेप्रथमराज्यमळ्युंहतुंनेऋषभदेवभगवानतोपोतानाबापहतातोपणएमथयुं माटेमनेकरिने
निर्वासनीकरवुएअमारोमतछे अनेजेउपवासकरवातेणेकरिनेदेहदुर्बळथायतारेमनदुर्बळथायतोखरुंपणज्यारेदे
हपुष्टथाय तारेवळिमनपुष्टथायमाटेदेहेकरिनेत्यागनेमनेकरीनेत्यागएबेभेळाजोइये अनेजेनेमनमांभगवानना
घाटथाताहोयनेजगतनाघाटनथाताहोयतेआपणासत्संगमांमोटेरोछेनेएवोजनहोयतेनानेरोछे अनेगृहस्थहोयते
नेपणदेहेकरिनेव्यवहारकरवोनेमनेंकरिनेतोत्यागिनिपेठेजनिर्वासनिकरवुंनेभगवाननुंचिंतवनकरवुं नेव्यवहारतो
भगवाननेंवचनेंकरिनेंराखवो अनेमननोत्यागसाचोनहोयतोजनकजेवाराजाहतातेराज्यकरतानेमनतोमोटायो
गेश्वरनाजेवुंहतुंतेमाटेमनेकरिनेंजत्यागतेजठीकछे अनेजेपोतानामनमांभुंडाघाटथाताहोयतेकेहवापणजेमकुत
रानुंमुखकुतरोचाटेतथासर्पनेघेरपरोणोसापमुखचाटिनेवळियोआपतथारांडिनेपासेसुवासणिस्त्रीजाय तारेतेक
हेजेआव्यबाइहुंजेवितुंपणथातेमपोतानिपेठेजनेभुंडाघाटथाताहोय तेनेआगळ्यजेघाटकेवोतेतोआदृष्टांतदिधांए
मछे माटेघाटकेनेकेवोतोजेनामनमांकोइदिवसजगतनोभुंडोघाटनथातोहोय एवोबळियोहोयतेनिआगळ्यकेवो
अनेएमघाटनथायएवापणघणाहोय तेमांथिपणएवानेघाटकेवोजेतेघाटनेसांभळिनेतेघाटउपरस्यवातकरेतेज्यां
सुधितेकेनारानोघाटटळिजायत्यांसुधिबेठतोउठतोखातोपीतोसर्वक्रियामांवातकर्याकरेअनेंतेनाघाटटाळ्यामांके
विचाळ्यहोयतोजेमपोतानाघाटनेटाळ्यानिचाळ्यहोयतेविहोयएवाआगळ्यघाटकेवो अनेजेनिआगळ्यघाटकहि
येंनेतेआविरित्येवाततोनकरेनेपोतेआळसुहोयतोशोसमासथाय माटेएविरित्येपोतानामननोघाटकहिनेतेघाटने

टालिनांखिनेपोतानामननेविषेकेवलन्नगवाननाधाटकस्याकरवानेजगतनासुखथिनिर्वासनिकथावुं अनेएकाद शीनोउपवासकरवोतेनुंशुंलक्षणछे तोदशइंद्रियोनेअगियारमुमनतेमनेपोतपोतानाविषयमांथिकाढिनेन्नगवान मांजोडवांतेनेएकादशीनुंव्रतकस्युंकेवायनेएवुंव्रततोन्नगवाननान्नक्तनेनिरंतरकरवुं अनेएविरित्येजेनुंमननिर्वास निकनहोयनेदेहकरिनेतोव्रततपकरेतोपणतेनुंअतिशेसारुथातुनथी माटेजेन्नगवाननोन्नक्तहोयतेनेपोतपोतानाध र्ममांरहिनेतेन्नगवाननुंमाहात्मसमझिनेपोतानामननेनिर्वासनिककरवानोनित्येअन्यासराखवोएमवार्त्ताकरी अ नेवलीश्रीजिमहाराजेबिजिवार्त्ताकरिजेसाचोत्यागिकेनेकहियेंतोजेपदार्थनोत्यागकस्योतेनोपाछोकोइदिवसमन मांसंकल्पपणनथायजेमविष्ठानोत्यागकस्योछे तेनोपाछोसंकल्पथातोनथीतेमसंकल्पनथायत्यांशुकजिप्रत्येना रदजीनोकहेलोश्लोकछेजे ॥त्यजधर्ममधर्मंच०॥ अनेएश्लोकनुंहारदएछेजेएकआत्माविनाबिजांजेजेपदार्थ छे तेनोत्यागकरिनेकेवलआत्मापणेवरतवुंनेन्नगवाननीउपासनाकरवीतेनेपुरोत्यागिकहियें अनेजेगृहस्थहरिन्न क्तहोयतेतोजेमजनकराजायेंकस्युंजे आमारिमिथिलानगरीबलेछेपणतेमांमारुंकांइबलतुंनथीत्यांश्लोकछेजे मि थिलायांप्रदीप्तायांनमेदह्यतिकिंचन एमसमझिनेगृहमांरहेतोहोयतेगृहस्थहरिन्नक्तखरोकेवाय अनेएविरित्यनोजे त्यागिनहोयनेएविरित्यनोजेगृहस्थनहोयतेतोप्राकृतन्नक्तकेवाय अनेमोरकस्योएवोजेहोयतेतोएकांतिकन्नक्तके वायएविरित्येवार्त्ताकरि पछेमोटाआत्मानंदस्वामियेंश्रीजिमहाराजनेप्रश्नपुछ्योजेदेहइंद्रियोतथाअंतःकरणतथादे वतातेथिजुदोजेजीवात्मातेनुंरूपकेइरित्येछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेथोडाकमांएनोउत्तरकरियेंछइयें जेदेहने

 इंद्रियादिकनास्वरूपनोजेवक्तातेसर्वेनास्वरूपनेजुदुजुदुंकरिनेश्रोतानेसमझावेछे तेजेसमझावनारोवक्तातेदेहादि
 कसर्वनाप्रमाणनोकरनारोछेनेजांणनारोछेनेएसर्वेथिजुदोछे एनेजजीवकहिये अनेजेश्रोताछेतेदेहादिकनारूपने
जुदांजुदांसमझेछेनेएनुंप्रमाणकरेछेने एनेजांणेछेनेएसर्वेथिजुदोछे एनेजजीवकहीये एविरित्येजीवनास्वरूपनेस
मझवानिरित्यछेएविरित्येवार्त्ताकरि॥ ॥ इतिवचनामृतं ॥ ॥ ३८ ॥

॥संवत् १८७६ नामहाशुदि ३ त्रिजनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां श्रीवासुदेव
नारायणनामंदिरनिआगल्यलिंबडानावृक्षहेठआटाउपरस्यढोलियाढलाविने विराजमानहता नेधोलोखेसपेर्योह
तोनेधोलिचादरओढिहतिनेमाथेधोलिपाघबांधिहति नेपीलापुष्पनातोरापाघमांलटकताहतानेकांनउपरस्यधोलाने
पीलापुष्पनागुछखोशाहतानेकंठमां पिलापुष्पनाहारपेर्याहतानेपोतानामुखारविंदनिआगल्यसर्वेमुनि तथादेशदे
शनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजेएकवेदांतिब्राह्मणआव्यो हतोतेनेप्रश्नपुछ्योजेतमेएकब्र
ह्मनुप्रतिपादनकरोछोनेतेविनाजेजीवईश्वरमायानेजगततथावेदशास्त्रपुराणतेसर्वेनेमिथ्याकहोछो एवातअमने
समझातिनथीतथामांन्यांमांआवतीनथीमाटेतमनेपुछीयेछईयेतेनो उत्तरकरोतेवेदशास्त्रपुराणस्मृतिइतिहासतेनि
साख्येकरिनेकरोपणकोईककल्पितग्रंथनेवचनेकरिनेकरशोतोअमेतेनेनहिमांनियें अनेजोव्यासजिनेवचनेकरिने
करशोतोअमारामांन्यामां आवशेकेमजेअमारेव्यासजिनावचनमांदृढप्रतितिछे पछेतेवेदांतियेंघणीकप्रकारनियु
क्तियोलाविनेउत्तरकरवामांड्योपण श्रीजिमहाराजेतेमांआशंकाकरिमाटेतेप्रश्ननुंसमाधानथयुंनहि पछेश्रीजिम

हाराजबोल्याजे सांभळोएप्रश्ननोउत्तरअमेकरियेछइयेजेएतोपरमेश्वरनेभजिनेथयाजेमुक्ततेनिस्थितिनाभेदछे
जेममेरुपर्वतउपरस्यउभाजेपुरुषतेजेतेतेमेरुथकीओराजेसर्वेपर्वत तथासर्वेवृक्षतथातेपर्वतवृक्षनुं आधारजेपृथ
वीनुंतळतेसर्वेनेपृथकपृथकपणेदेखेछेतेमसविकल्पसमाधिवाळाजेज्ञानीमुक्ततेजतेजीवईश्वरमायातथाएमनुंआ
धारजेब्रह्मएसर्वेनेपृथकपृथकपणेदेखेछे अनेवळीजेमलोकालोकपर्वतउपरस्यउभाजेपुरुषतेजतेतेलोकालोकपर्वत
थिओराजेपर्वततथावृक्षतेसर्वेनेएकपृथवीरूपेजदेखेछे पणपृथकपृथकपणेनथीदेखतातेमनिर्विकल्पसमाधिवा
ळाजेमहामुक्ततेजतेजीवईश्वरनेमायातेनेएकब्रह्मरूपेकरिनेजदेखेछे पणपृथकपणेनथीदेखताएविरित्येबेप्रकार
निस्थितिवाळामुक्तछेतेनिस्थितिनेजोगेकरिनेएसर्वेनुसत्यपणुकेवायछेनेअसत्यपणुंकेवायछे अनेसविकल्पस्थि
तिवाळानांवचनवेदशास्त्रपुराणादिकमांआवेछे तेएसर्वेनेसत्यकेछेनेनिर्विकल्पस्थितिवाळानांजेवचनतेएसर्वेने
असत्यकहेछेपणकांइएसर्वेअसत्यनथीएतोएनेनिर्विकल्पस्थितिनेबळेकरिनेदेखातानथिमाटेअसत्यकहेछे अनेव
ळीजेमसूर्यनारथमांजेबेठाहोयतेनेरात्यनथीपणजेपृथवीउपररह्याछे तेनेरात्रिदिवसछेतेमनिर्विकल्पस्थितिवा
ळानेमतेएसर्वेछेनहिपणबिजानेमतेतोएसर्वेछे अनेआविरित्येब्रह्मनिरूपणकरेतोशास्त्रनावचनमांपूर्वापरबाधन
आवेनेएमनकरेतोपूर्वापरबाधआवेतेबाधनेतोसमझतोनहोयतथाएविरित्यनिस्थितिनेपणनपांम्योहोय नेकेवळ
शास्त्रमांथिशिखिनेवचनमात्रेकरिनेएकब्रह्मपणानुंप्रतिपादनकरतोहोय नेगुरुशिष्यजीवईश्वरमायाजगततथावे
दपुराणशास्त्रएसर्वेनेकल्पितकहेतोहोयतेतोमहामूर्खछे नेअंतेनारकीथायछेएमकहिनेबोल्याजेआअमेवार्ताकरि

तेमांतमनेआशंकाथातिहोयतोबोलो तारेतेवेदांतिब्राह्मणबोल्योजेहेमहाराजहेप्रभोहेस्वामिन्तमेतोपरमेश्वरछो
नेजगतनाकल्याणनेअर्थेप्रगटथयाछोतेतमेजेउत्तरकर्योतेयथार्थछे एमांआशंकानोमागनथीएमकहिनेअतिप्र
सन्नथयोनेपोतानीजेअणसमझणयतेनोत्यागकरिनेश्रीजिमहाराजनेआश्रितथयो॥ ॥इतिवचनामृतम्॥

॥३९॥ ॥संवत् १८७६ नामहाशुदिचोथ्य ४ नेदिवसेप्रातःकालेश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनाद
रबारमांश्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनिआगळ्यलिंबडानावृक्षनिहेठेढोलियाउपरस्थविराजमानहतानेधोळोखेसपे
र्योहतोनेधोळिचादरओढिहतिनेमाथेधोळीपाघबांधिहतिनेपाघनेविषे पिळापुष्पनोतोरोळटकतोहतोनेकंठनेविषे
पीळापुष्पनोहारपेर्योहतो नेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यसर्वेमुनितथादेशदेशना हरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिह
ति पछेश्रीजिमहाराजनेमुक्तानंदस्वामियेंप्रश्नपुछ्यो जेहेमहाराजसविकल्पसमाधितेकेनेकहियेनेनिर्विकल्पसमा
धितेकेनेकहियेतारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेने भगवाननास्वरूपमांस्थितिथइहोयतेनेअशुभवासनातोनहोयने
शुभवासनारहिहोयजेहुं नारदसनकादिकनेशुकजीतेजेवोथाउंअथवानरनारायणनाआश्रममांजाईनेतेआश्रम
नामुनिभेळोरहिनेतपकरुंअथवाश्वेतद्वीपमांजाइने तपकरिनेश्वेतमुक्तजेवोथाउंएविरित्यनोजेनेविकल्परहेतोहोय
तेनेसविकल्पसमाधिवाळोकहियेअनेजेनेएविरित्यनोविकल्पनहोयनेअक्षरब्रह्मनासाधर्म्यपणानेपांमिनेकेवळभ
गवाननिमूर्त्तिनेविषेजनिमग्नरहेतोहोय तेनेनिर्विकल्पसमाधिवाळोकहिये पछेवळीमुक्तानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्योजे
हेमहराजभक्तिमांनेउपासनामांतेशोभेदछे तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजे श्रवणंकीर्त्तनंविष्णोःस्मरणंपादसेवनं

अर्चनंवंदनंदास्यंसख्यमात्मनिवेदनंएविरित्येनवप्रकारेकरिनेजेभगवाननेभजवातेनेभक्तिकहियेअनेउपासनातो
तेनेकहियेजे भगवाननास्वरूपनेविषेसदासाकारपणानिद्रढनिष्ठाहोयनेपोतेजे भजननोकरनारोतेब्रह्मरूपथायतो
पणतेनिष्ठाजायजनहिनेगमेतेवानिराकारप्रतिपादननाग्रंथनेसांभळेतोपण भगवाननांस्वरूपनेसदासाकारजसम
झेअनेशास्त्रनेविषेगमेतेविवातआवेपणपोते भगवाननासाकारस्वरूपनुंजप्रतिपादनकरेपणपोतानिउपासनानुंखं
डनथावादेजनहिएविरित्येजेनिद्दढसमझणयहोय तेनेउपासनावाळोकहींये॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥४०॥ ॥संवत्
१८७६नामहाशुदि५पंचमीनेदिवससांझनेसमेश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांश्रीवासुदेव
नारायणनामंदिरनेसमिपेलिंबडातळेचोतराउपरढोलिये विराजमांनहतानेसर्वेधोळांवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपिळा
पुष्पनाहारपेर्याहतानेपिळापुष्पनागुछकांनउपरधार्याहतानेपाघनेविषेपिळापुष्पनातोराळटकतामुक्याहताने पो
तानामुखारविंदनिआगळ्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठीहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेप्रश्न
उत्तरकरोपछेनृसिंहानंदस्वामियेपुछ्युंजेहेमहाराजबहुस्यांप्रजायेय एजेश्रुतितेनोजेअर्थतेनेजगतमांजेकेटलाकपं
डितछेतथावेदांति छेतेएमसमझेछेजेप्रलयकाळनेविषेजेएकभगवानहतातेजपोतानिइछायेकरिने सृष्टिकाळेसर्वे
जीवईश्वररूपेथयाछेतेएवात्तीतोमूर्खहोयतेनामांन्यामांआवेनेअमारेतातमारोआशरोछे एटलेएवातनिघड्यबेस
तिनथिनेअमेतोएवुसमझियेछैयेजेभगवानतोअच्युतछेतेच्यविनेंजीवईश्वररूपथायनहिमाटेएश्रुतिनोजेअर्थतेतो
तमेकहोतोयथार्थसमझायपछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेएश्रुतिनोअर्थतोएसर्वेकरेछेएमनथीएनोअर्थतोविजिरित्ये

छेतेवेदस्तुतिनागद्यमांकह्योछेजे ॥ स्वकृतविचित्रयोनिषुविशन्निवहेतुतयातरतमतश्चकास्स्यनलवत्स्वकृतानुकृतिः॥ एनोअर्थएमछेजेपुरुषोत्तमभगवानेपोतेकरिएविजनानाप्रकारनियोनियुंतेमनेविषेकारणपणे अंतर्यामिरूपेकरि नेप्रवेशकरिनेन्यूनाधिकभावेप्रकाशकरेछे तेनिविगतिजेअक्षरातितएवाजेपुरुषोत्तमभगवानतेसृष्टिसमेनेविषेअ क्षरसांमिदृष्टिकरेछे तारेतेअक्षरमांथीपुरुषप्रगटथईआवेछे पछेतेपुरुषोत्तमजेतेअक्षरमांप्रवेशकरिनेंपुरुषनेविषेप्र वेशकरेछेनेपुरुषरूपेंथईनेप्रकृतिनेंप्रेरेछे एविरित्येंजेमजेमपुरुषोत्तमनोप्रवेशथातोगयोतेमतेमसृष्टिनिप्रवृतिथईने पछेतेप्रकृतिपुरुषथकीप्रधानपुरुषथयाअनेतेप्रधानपुरुषथकीमहत्तत्त्वथयुंनेमहत्तत्वथकित्रणप्रकारनोअहंकारथ योनेअहंकारथकिभूतविषयइंद्रियो अंतःकरणनेंदेवतातेथयानेतेथकिविराटपुरुषथयानेतेनिनाभिकमलमांथिब्र ह्माथयानेतेब्रह्माथकीमरिच्यादिकप्रजापतिथयानेतेथकीकश्यपप्रजापतिथयानेतेथकिइंद्रादिकदेवताथयाने दैत्य थयाअनेंस्थावरजंगमसर्वेसृष्टिथईअनेंपुरुषोत्तमभगवानजेतेएसर्वेमांकारणपणेअंतरजामिरूपेप्रवेशकरिनेरया छे पणजेवाअक्षरमांछेतेविरित्येंपुरुषप्रकृतिमांनथिनेजेवापुरुषप्रकृतिमांछे तेवाप्रधांनपुरुषमांनथिनेजेवाप्रधांन पुरुषमांछेतेवामहत्तत्त्वादिकचोविशतत्त्वमांनथि नेजेवाचोविशतत्त्वमांछे तेवाविराटपुरुषमांनथिनेजेवाविराटपु रुषमांछेतेवाब्रह्मामांनथिनेजेवाब्रह्मामांछे तेवामरिच्यादिकमांनथिनेजेवामरिच्यादिकमांछेतेवाकश्यपमांनथीने कश्यपमांछे तेवाइंद्रादिकदेवतामांनथिनेजेवाइंद्रादिकदेवतामांछे तेवामनुष्यमांनथिनेजेवामनुष्यमांछे तेवापशु पक्षिमांनथिएविरित्येंपुरुषोत्तमभगवानजेतेतारतम्यतायेंसर्वेमांकारणपणेअंतर्यामिरूपेकरिने रयाछेजेमकाष्ठने

विषेअग्निरयोछे तेमोटाकाष्ठमां मोटोअग्निरयोछेनेलांबाकाष्ठमां लांबोअग्निरयोछेनेवांकाकाष्ठमां वांकोअग्निरयो
छे तेमएपुरुषोत्तमभगवानछे तेजेद्वारेजेटलुंकार्यकरावबुंहोयतेनेविषेतेटलिसामर्थ्येयेजुक्तथकारहेछे अनेअक्षरने
पुरुषप्रकृतिआद्येसर्वेनेविषेपुरुषोत्तमभगवानअंतरजामिरूपेरयाछेपणपात्रनितारतम्यतायेकरिनेंसांमर्थिमां तार
तम्यपणुंछेएविरित्येएकपुरुषोत्तमभगवानछे तेअंतर्यामिरूपेकरिनेएसर्वेनेविषेप्रवेशकरिनेरयाछे पणजीवईश्वर
पणानेपोतेपांमीनेवहुरूपेनथीथयाएविरित्येएश्रुतिनोअर्थसमझवो॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥४१॥ ॥संवत्
१८७६ नामहाशुदि ६ छठ्यनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां श्रीवासुदेवनारायण
नामंदिरआगल्यलींबडानावृक्षनिहेठे ओटामाथेढोलियाउपरस्यआथमणेमुखारविंदेविराजमांनहता अनेमाथेधो
लिपाघबांधिहतिनेधोलीचादरओढिहतिनेधोलोखेसपेर्योहतोनेबेकांननेउपरस्यपीलापुष्पनागुछविराजमानहताअ
नेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनि तथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति अनेतसभानेविषेकोईकवे
दांतिब्राह्मणपणआविनेबेठाहतातनेजोईनेश्रीजिमहाराजबोल्याजवेदांतशास्त्रने जेजभणेछेतथासांभलेछे तेएम
केछेजे वेधिनिषेधतोमिथ्याछे अनेंविधिनिषेधेकरिनेपमायएवाजेस्वर्गनेंनरकतेपणमिथ्याछे अनेंतेनेपांमनाराजे
शिष्यतेपणमिथ्याछे अनेगुरुपणमिथ्याछे नेएकब्रह्मजसभरभर्योछेतेसत्यछे एविरित्येंजेकेछेतेशुंसमझिनेकेताह
शे अनेसर्वेवेदांतिनाआचार्यजेशंकराचार्यतेणेतोपोतानाशिष्यनेंदंडकमंडलुधारणकराव्यां अनेएमकह्युंजेभग
वद्गीतानेविष्णुसहस्रनामनोपाठकरवो तथाविष्णुनुंपूजनकरवुं अनेजेनेझाझांचोमासांथयांहोयतेनुंथोडाचोमासा

वालानेंवंदनकरवुं अनेंसारोपवित्रब्राह्मणहोयतेनाघरनिजभीक्षाकरविएविरित्येंजेविधिनिषेधनुंप्रतिपादनकर्युंते
शुंएनेयथार्थज्ञाननहिहोय अनेजेहमणांनाज्ञानिथयातेमणेविधिनिषेधनेखोटाकरिनांख्यातेशुंशंकराचार्यकरतांए
मोटाथयामाटेएतोएमजणायछे जेएतोकेवलमुर्खाईमांथीबोलेछे अनेविधिनिषेधशास्त्रमांखोटाकल्याछेतेतोएम
कल्याछेजेमकोईमोटुंवांणहोय अनेतेवांणमहासमुद्रनेविषेएकवरससुधिचाल्युंजायछे तेनेआगल्योकांठोपणदे
ख्यामांआवेनहि अनेपाछल्योकांठोपणदेख्यामांआवेनहि अनेंतेबेकांठाउपरयजेमोटामोटापर्वततेपणदेख्यामांआ
वेनहितोझाडवांतथामनुष्यतेतोक्यांथिदेख्यामांआवे अनेंज्यांदेखत्यांएकलुंजलजदेखायपणजलविनाबिजोकोई
आकारदेख्यामांआवेनहि अनेंउंचुंजुवेतोमोटिमोटिसमुद्रनिलेर्युंउठतिहोयमाटेउंचुंपणजलजजणायतारेतेवांणनें
विषेबेठाएवाजेपुरुषतेएमकहेजेएकलुंजलजछेबिजुंकांईनथिएदृष्टांतनुं सिद्धांतएछेजेजेनेब्रह्मस्वरूपनेविषेनिर्विक
ल्पस्थितिथइहोयतेएमबोलेजेएकब्रह्मजछे अनेतेविनाबिजुजेजीवईश्वरनेमायाएआदिकसर्वेतेमिथ्याछे अनेतेनां
वचनशास्त्रमांलखाणांहोयतेनेसांभलिनेपोतानेतोएविस्थितिनथइहोयतोपणविधिनिषेधनेखोटाकहेछे अनेस्त्रीनी
शुश्रूषाकरेनेछोकरांनिशुश्रुषाकरे अनेजेटलोसंसारनोव्यवहारहोयतेसर्वेनेतोसाचोजांणिनेसावधानथैनेकरेछे अ
नेशास्त्रेप्रतिपादनकर्याएवाजेविधिनिषेधतेनेखोटाकहेछेएवाजेआजगतनेविषेज्ञाननाकथनाराछे तेनेतोमहाअ
धमजांणवानेंनास्तिकजांणवा अनेशंकराचार्येंतोजिवनाहैयामांनास्तिकपणुआविजायतेनिबीकेकरिने भज
गोविंदंभजगोविंदंगोविंदंभजमूढमतेएआदिकघणांकविष्णुनांस्तोत्रकर्यांछे तथाशिवजितथागणपतितथासूर्य

एआयेंदेनेजेघणाकेदेवतातेनांस्तोत्रकर्यांछे जेनेसांभळीनेसर्वेदेवतासत्यभासेएवोआशयजांणीनेंशंकराचार्ये
सर्वेदेवतानांस्तोत्रकर्यांछेअनेआजनाजेज्ञानिथयातेतोसर्वेनेखोटांकरिनांखेछेनेंवळीएमकेछेजेज्ञानितोगमेतेवुं
पापकरेतोपणकांईअडतुंनथी तेमुर्खपणामांथीकहेछे अनेंजेटळात्यागिपरमहंसथयातेसर्वनेविषेजडभरतश्रेष्ठछे
अनेजेटळांपुराणमात्रतथावेदांतनाग्रंथतेसर्वेनेविषेजडभरतनीवारतालखांणिछे एवामोटाजेजडभरततेपूर्वज
न्ममांऋषभदेवभगवाननापुत्रहतानेराज्यनोत्यागकरिने वनमांगयाहतातेनेदयायेकरिने पणजोमृगसंघाथेप्रीति
थइतोतेनोदोषलागोनेंपोतानेंमृगनोजन्मलेवोपड्यो अनेमृगनासरखाच्यारपगनेंटुंकिपुंछडिने माथेनांनिसिंगडिपुं
एवोआकारपोतानेप्राप्तथयो अनेपरमात्माजेश्रीकृष्णभगवानतेनिसंघाथेव्रज निगोपियुंयेंकांमबुद्धियेंकरिनेंप्रीति
करितोपणसर्वेभगवाननिमायानेतरिगईयुंनेपोतेगुणातीतथैने निर्गुणएवुंजेभगवाननुंअक्षरधामतेनेपामियुंतेनुं
कारणएछेजेश्रीकृष्णभगवानपोतेसाक्षातपुरुषोत्तमगुणातीतदिव्यमूर्त्तिहतातोतेसंघाथगोपियुंयेंजांणेअजांणेप्री
तिकरितोपणतेगोपियुंगुणातीतथईयुं अनेभरतजीयेदयायेकरिने मृगलामांप्रीतिकरितोपोतेमृगलुंथयामाटेगमेते
वामोटाहोयतेनुंपणकुसंगेकरिनेतोभुंडुंजथायछे अनेगमेतेवोपापीजीवहोयनेतेजोसत्यस्वरूपएवाजे भगवानते
नोप्रसंगकरेतोपरमपवित्रथईनेअभयपदनेपांमे अनेजोश्रीकृष्णभगवानपोतेगुणातीतनहोततोएनाभक्तजे गोपी
युंतेगुणातीतपणानेनपांमतनेजो गुणातीतपदनेपांमियुंतोश्रीकृष्णभगवानगुणातीतकैवल्य दिव्यमूर्त्तिजछेअनेवे
दांतिकेहेछेजेसर्वत्रब्रह्मसभरभर्योछे तारेजेमगोपीयुंये श्रीकृष्णभगवाननविषेप्रीतिकरितेमजसर्वेस्त्रीयुंपोतपो

तानाधणिनेविषेप्रीतिकरेछे तथासर्वपुरुषपोतानि स्त्रियुनेविषेप्रीतिकरेछे तोपणतेमनेगोपीयुंनाजेवि प्राप्तिथातिन
थीतेमनेतोघोरनरकनिप्राप्तिथायछे माटेजेविधिनिषेधछे तेसाचाछे पणखोटानथीनेजएविधिनिषेधनेखोटाकरेछे
तेतोनारकीथायछे एमवार्त्ताकरिनेश्रीजिमहाराजजयसच्चिदानंदकहिनेपोतानेउतारेपधार्‍या ॥इतिवचनाम्रतं॥
॥४२॥ संवत् १८७८ नामहाशुदि ७ सातम्यनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांउगमणे
बार्‍यओरडानिओसरियेंढोळीयाउपर्‍यसांझनेसमे विराजमानहताअनेमाथेधोळिपाघबांधिहतिनेधोळिचादरओ
ढिहति नेधोळोखेसपेर्‍योहतोनेपाघनेविषेपीळापुष्पनातोराळटकताहतानेकंठनेविषे पीळापुष्पनाहारपेर्‍याहतानेबे
कांननेउपर्‍यपीळापुष्पनागुछखोशाहतानेपोतानामुखारविंदनीआगळ्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभरा
ईनेबेठिहतीतेसमेश्रीजिमहाराजसर्वभक्तजनउपर्‍यकरुणानीद्रष्टियेकरिनेसर्वसामुंजोइनेबोल्याजे सर्वेसांभळोए
कप्रश्नपुछीयेछैयेजेश्रीमद्भागवतपुराणमांकह्युंछेजेजेभगवाननाभक्तहोयतेच्यारप्रकारनिमुक्तिनेनथीइछताअने
बिजापणजेजेभगवाननामोटाभक्तछेतेएमकहेछेजेभगवाननाभक्तहोयतेच्यारप्रकारनिमुक्तिने नथीइछतातेच्या
रप्रकारनिमुक्तितेशुंतोएकतोभगवाननाळोकमांरहेवुं अनेंबिजुंभगवाननेसमीपेरेहेवुं अनेत्रिजुंभगवाननासरखुं
रूपपांमवुंअनेचोथुंभगवाननासरखुंऐश्वर्यपांमवुंएविरित्येजेच्यारप्रकारनिमुक्तिछे तेनेतोभगवाननोभक्तनथिइ
छतोनेकेवळभगवाननी सेवानेइछेछेतेएभक्तच्यारप्रकारनिमुक्तिनेशासारुनथिइछतोएप्रश्नछेतेनोउत्तरजेनेजेवो
आवडेतेवोतेकरो पछेसर्वेपरमहंसउत्तरकरवाळागापणउत्तरथयोनहि तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएप्रश्ननोउत्तर ॥३८॥

अमेकरियेछईयेजंजेजगवाननोजक्तथईनेएच्यारप्रकारनिमुक्तिनिइछाराखे तोतेसकामजक्तकेहेवायनेजेएचतु
र्धामुक्तिनेनइछेनेकेवलजगवानीसेवानेजइछेतेनिष्कामजक्तकेवायतेश्रीमद्भागवतमांकत्युंछे जेमत्सेवयाप्रतीतं
चसालोक्यादिचतुष्टयंनेछंतिसेवयापूर्णाःकुतोन्यत्कालविप्लुतं सालोक्यसार्ष्टिसामीप्यसारूप्यै कत्वमप्युतदीयमानं
नगृह्णंतिविनामत्सेवनंजनाःएनोअर्थएछेजंजेजगवाननानिष्कामजक्तछे तेसेवाजेजगवाननीपरिचरज्याकरवीते
जोएचतुर्धामुक्तिमांनहोयतोएने इछेजनहिनेएकसेवानेजइछेछेअनेएवाजेनिष्कामजक्ततेमनेजगवानपोतानिसे
वामांराखेछेनेएजक्तनथी इछतातोपणबलात्कारे जगवानएनेपोतानांऐश्वर्यसुखने पमाडेछेतेकपिलदेवजगवाने
कत्युंछेजे अथोविभूतिंममायाविनस्तामैश्वर्यमष्टांगमनुप्रवृत्तं श्रियंजागवतींवास्पृहयंतिजद्रांपरस्यमेतेऽश्नु
वतेतुलोके अनेएनिष्कामजक्तनेजगीतामांजगवानेज्ञानीकत्योछे नेजसकामजक्तछे तेनेअर्थार्थीकत्योछेमाटेज
गवाननाजक्तनेजगवाननि सेवाविनाविजुंकांयनइछवुंनइछेतोएमांएटलीकाच्यपकेवायअनेजोकाच्यपहोयतो
निष्कामएवाजेजगवाननाएकांतिकजक्ततेनासमागमकरिनेएकाच्यपनेटालवि॥ ॥इतिवचनामृतम्॥४३॥
संवत् १८७६ नामहाशुदि ८ आठम्यनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांश्रीवासुदेवना
रायणनामंदिरनीआगल्यलिबंडानावृक्षहेठेओटामध्ये ढोलियाउपरस्यआथमणेमुखारविंदेसवारनापोरमांविराज
मानहताने धोलोखेसपेरस्योहतानेधोलिचादरओढिहतिनेमाथेधोलोफेंटोबांध्योहतोनेतेफेंटानेएकआंटेकरिनेबोकां
निवालीहति नेतेपाघउपरस्यधोलापुष्पनोहारविराजमानहता नेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाह

रिभक्तनीसभाभराईनेबेठिहतिपछेश्रीजिमहाराजेप्रश्नपुछ्युंजेभगवाननेविषेस्नेहहोयतेनुंशुंरूपछेपछेब्रह्मानंदस्वा
मियेंस्नेहनुंरूपकरवामांड्युंपणसमाधननथयुंपछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेतमनेंतोस्नेहनिदिशजजडिनहि अनेतमे
जेपींडब्रह्मांडथीनिस्पृहेरवुंतेनेस्नेहकयोएस्नेहनुंरूपनहिएतोवैराग्यनुंरूपछेअनेस्नेहतोएनुंनामजे भगवाननिमूर्त्तिनि
अखंडस्मृतिरहेएनुंनामस्नेहकहिये नेजेभक्तनेपरीपुरणभगवाननेविषेस्नेहहोयतेनेएकभगवानविनाबिजोसंकल्प
जनथाय अनेजटलोभगवानविनाबिजोघाटथायछे तटलोतेनास्नेहमांफेरछे अनेजेनेपरिपुरणभगवानमांस्नेहहो
यनेतेनेजोजांणेअजांणेभगवाननिमूर्त्तिविनाबिजो कांईकघाटथायतोजेमपंचामृतभो जनजमतो होयतेमांको
ईककांकरा तथाधुळ्यनोखोबोभरिनेनांखेनेजेवुंवसमुंलागेअथवाकपाळमांबळबळतोडांभदेनेतेजेवोवसमोलागे
तेवोभगवानविनाबिजोघाटथाय तेवसमोलागेएविरित्येजेनेवरततुंहोयतेनेभगवाननें विषेप्रीतिछे एमजांणवुं ते
सर्वेपोतपोतानाह्रदामांतपाशीजुवोतोजेनेजेविप्रीतिहशेतेनेतेविजणाईआवशे पछेब्रह्मानंदस्वामियेंपुछ्युंजेएवि
द्रढप्रीतिभ गवाननेविषेथायतेनुंशुंसाधनछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेसतपुरुषनोजेप्रसंगएजपरमेश्वरनेविषेद्र
ढप्रितिथावानुंकारणछे तारेसोमलोखाचरबोल्याजेएवोप्रसंगतोअतिशेकरियेछेयेपणएविद्रढप्रीतिकेमथातिन
थि पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेप्रसंगतोकरोछोपणअरधोअमारो प्रसंगकरोछोनेअरधोजगतनोप्रसंगकरोछोते
माटेभगवाननेविषेद्रढप्रीतिथातिनथि पछेगांमवसोनाविप्रवाळाधुतेणेप्रश्नपुछ्युंजेहेमहाजदेहनेदेहनासंबंधिनेबि
षेअहंममत्वपणानाघाटथायछे तेकेमटळे तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएतोएजीवनेविपरीतभावनाथईछे जेपोता

नेदेहथीपृथकजेजीवात्मातेरूपेनथीमांनतांनेदेहरूपेमानेछेनेएजीवात्मानेविषेदेहतोकेविरित्येवलगोछे तोजेमकोई
कपुरुषहोयतेणेदरजोनेघेरुजैनेडगलोशीवाडीनेपेरयोतारेतेएममांनेजेदरजीतेमारोबापछे नेदरजएयतेमारिमाछे
एमजेमांनेतेमूर्खकेवायतेमत्र्याजीवनेत्र्यादेहरूपजेडगलोतेक्यारेकतोब्राह्मणनेब्राह्मणीथकीउत्पन्नथायछे अनेक्या
रेकतोनिचजातिमांथीउत्पन्नथायछे तथाचोराशीलाखजात्यथकिदेहउत्पन्नथायछे तेदेहनेविषेपोतापणुंमांनेनेतेदे
हनामाबापनेपोतानांमाबापमांनेतेमूर्खकेवायनेतेनेपशुजेवोजांणवो अनेचोराशिलाखजात्यमांजेपोतानीमाबो
नदिकरियुंनेरोयुंछे तेपतिव्रतानोधर्मएकेपालतीनथी।माटेजेएवासगपणनेसाचुंमानेछे तेनेअहंममत्वनाघाटकेमटे
लशे अनेआविरित्यनीसमझणयविनाजन्मभूमीनीजेदेशवासनातेटलविघणिकठणछे अनेज्यांसुधिदेहनेपोतानुंरू
पमानेछेत्यांसुधिएनिसर्वेसमझणयव्रथाछेअनेज्यांसुधिवर्णनुंकेआश्रमनुंमानलेनेफरेछेत्यांसुधिएनेविषेसाधुपणुं
आवतुंनथी माटेदेहनेदेहनासंबंधिने विषेअहंममत्वनोत्यागकरीनेनेपोतानाआत्मानेब्रह्मरूपमांनिने नेसर्ववासना
नो।त्यागकरिनेस्वधर्ममांरह्योथकोजभगवाननेभजेछे तेसाधुकेवायछेअनेजेनेएवुंसाधुपणुंआव्युंतेनेनेपुरुषोत्तम
भगवाननेकांईछेटुंरेतुंनथि अनेबिजुंसर्वेथायपणएविसाधुताआववितोघणीकठणछे नेएवोसाधुतोहुंछुंजेमारेव
र्णाश्रमनुंलेशमात्रपणमांननथीएविरित्येश्रीजिमहाराजबोल्यातेतोभक्तनेशिक्षानेअर्थेछे एमजांणवुंनपोतेतोसा
क्षातपुरुषोत्तमनारायणछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥४४॥ संवत् १८७६
नामहाशुदि १० दशमनेदिवससांझनेसमेस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां

श्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनिआगल्यओटाउपरदक्षिणादेमुखारविंदेविराजमानहता अनेधोळिचादरओढिह
तिनेधोळोखेसपेर्योहतोनेमाथेधोळिपाघबांधिहति अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभ
क्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेगोपाळानंदस्वामियेपुछ्युंजेहेमहाराजकेटलाकवेदांतिएमकेछेजेभगवाननेआ
कारनथी अनेतेवाजप्रतिपादननीश्रुतियुंनेभणेछे अनेकेटलाकजेनारदशुकसनकादिकसरखाभगवाननाभक्त
छेतेतोभगवाननुंसाकारपणुंप्रतिपादनकरेछेतेएवेमांथीकोणसाचाछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेभगवानपु
रुषोत्तमछेतेतोसदासाकारजछे नेमहातेजोमयमूर्त्तिछे अनेअंतर्यामिपणेकरिनेसर्वत्रपुरणएवुंजेसच्चिदानंदब्रह्म
छेतेतोमूर्त्तिमानएवाजेपुरुषोत्तमभगवानतेनुंतेजछे अनेश्रुतियेंपणएमकयुंछेजेतेभगवानमायासांभुंजोताहवा
अनेज्यारेजुवेतारेतेनेंशुंएकलोआंख्यजहोयहाथपगपणहोयमाटेसाकाररूपनुंप्रतिपादनथयुं अनेवळीजेमसमग्र
जळछे तेनाजीवरूपजेवरुणतेपोतानालोकनेविषेसाकारछेनेजळनिराकारकेवायछेनेजेमअग्नीनीजेज्वाळाछेते
नीराकारकेवायछे अनेतेनादेवताजेअग्नीतेअग्निलोकनेविषेसाकारछेनेजेमसमग्रतडकोतेनिराकारकेवायछेनेसू
र्यनामंडळनेविषेजेसूर्यदेवछे तेसाकारछेतेमसच्चिदानंदजेब्रह्मतेनिराकारछेअनेपुरुषोत्तमजेभगवानतेसाकारछे
अनेएसर्वत्रपूर्णएवुंजेसच्चिदानंदब्रह्मतेपुरुषोत्तमभगवाननुंतेजछे अनेकोइएमकहेशेजेश्रुतिमांएमकयुंछेजेपरमे
श्वरतोकरचरणादिकेरहितछेनेसर्वत्रपूर्णछेतोएजेश्रुतियेंकरचरणादिकनोनिषेधकर्योछेतेतोमायीककरचरणादि
कनोनीषेधकर्योछे अनेभगवाननोआकारछेतेतोदिव्यछेपणमायिकनथि अनेअंतर्यामिपणेकरिनेजीवईश्वरने

विषेव्यापकएवुंजेपुरुषोत्तमभगवाननुंस्वरूपतेजतेनिराकारछे तोपणजीवईश्वरसर्वेनेतेमनाकर्मनेअनुसारेयथा योग्यपणेकर्मनाफळनेदेवानेविषेनियंतापणुंछेनेसाकारनिपेठ्येनियंतारूपक्रियानेकरेछेमाटेतेतेजनेपणसाकारजे वुंजांणवुंएविरित्येभगवानपुरुषोत्तमतोसदासाकारजछे पणनिराकारनथीनेजेनिराकारकहेछेतेतोसमझतानथी इतिवचनामृतं॥४५॥ ॥संवत् १८७६ नामहाशुदि ११ एकादशीनेदिवससांझनेसमेश्रीजीमहाराजश्रीगढ डामध्येदादाखाचरनादरबारमां श्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनि समिपेओटाउपरमुखदक्षणादेमुखारविंदेविराज मांनहतानेधोळोखेसपेर्योहतोनेधोळिचादरओढिहतिनेमाथेधोळिपाघबांधिहति नेपोतानामुखारविंदनिआगळ्य मुनिनिसभातथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति तेसमेभट्टमाहेश्वरनामेवेदांतिब्राह्मणहतो तेणेश्रीजी महाराजनेप्रश्नपुछ्युंजेसमाधिनेविषेसर्वेलीनथायछे तारेआकाशकेविरित्येलिनथायछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्या जेआकाशनुंरूपअमेरुडिप्रकारेकरियेंतेतमेसर्वेसावधानथईनेसांभळो जेआकाशतेअवकाशनेकैयें अनेजेजेपदा र्थरहेछेतेअवकाशमांजरहेछे अनेतेपदार्थमांपणआकाशव्यापिनेरहेछेनेएवुंकोईपदार्थनथिजेजेनेविषे आकाश नहोयकेमजेपृथ्वीनिएकरजअतिझीणीहोयतेनेविषेपणआकाशछे नेतेएकरजनाकोटांनकोटिकटकाकरियेंतोपण तेनेविषेआकाशछे माटेआकाशनिद्रष्टियेंज्यारेजोईयें तारेपृथवीआदिकच्यारभूतदेखातांनथिएकलोआकाशजदे खायछे तेआकाशसर्वनोआधारछे अनेस्थूळसूक्ष्मनेकारणएजेत्रणयशरिरतेआकाशनेविषेछे अनेआब्रह्मांडछेतेप णआकाशनेविषेरयुंछे अनेब्रह्मांडनुंकारणजेप्रकृतिनेपुरुषतेपणआकाशनेविषेछे एवोजेआकाशतेप्रकृतिपुरुषने

व०मृ० तेनुंकार्यजेपिंडब्रह्मांडएसर्वनेमांहिपणरयोछेनेसर्वनोआधारथईनेबाह्यपणरयोछे एवोजेएआकाशतेतोसुषुप्तिने ग०प्र०
॥४१॥ विषेअथवासमाधिनेंविषेलिनथातोनथि अनेकोईकेंशेजेआकाशादिकपंचभूततेतोतमोगुणथिउपनांछे तेआकाश ४६
पुरुषनेप्रकृतिनो आधारकेमकेवायनेसर्वमांव्यापककेमकेवायतोअनोउत्तरएछेजेप्रकृतिमांजोअवकाशरूपआ
काशनहोयतोजेमवृक्षमांथिफलपुष्पादिकबाह्यनिसरेछेनेजेमगायनापेटमांथिवाछडुंबाह्यनिसरेछे तेमप्रकृतिमां
थिमहत्तत्वनिसरेछेतेकेमनिसरेमाटे प्रकृतिनेविषेआकाशरयोछे अनेमहत्तत्वमांथिअहंकारनिसरेछे माटेमहत्तत्व
मांआकाशरयोछे अनेंअहंकारमांथित्रणयगुणनिसरेछेमाटेअहंकारनेविषेआकाशरयोछे अनेतमोगुणमांथिआ
काशआदिकपंचभूतनिसरेछे माटेतमोगुणनेविषेपणआकाशरयोछेनेतमोगुणमांथिजेआकाशनिसरेछेतेआका
शतोतमोगुणनुंकार्यछेनेविकारवानछेनेसर्वनोआधारजे आकाशछे तेनिर्विकारिछेनेअनादिछेनेएवोसर्वाधारजे
आकाशछेतेआकाशने ब्रह्मकैयेचिदाकाशकैयेनेएआकाशनेविषे पुरुषनेप्रकृतितेसंकोचअवस्थानेविकाशअव
स्थानेपांमेछेकेविरित्येतोज्यारेपुरुषप्रकृतिसांमुजुवेछे तारेजेमस्त्रीपुरुषथकिसंतांननिउत्पत्तिथायछेतेमपुरुषजेपति
नेंप्रकृतिरूपजेस्त्रीतेथकिमहत्तत्वादिकसंतांनउत्पन्नथायछेएविरित्येजेएप्रकृतितेचोविसतत्वरूपेनेपिंडब्रह्मांडरूपेथा
यछे एप्रकृतिनिविकाशअवस्थाछे अनेजेटलांप्रकृतिनांकार्यछेतेनेविषेपुरुषपोतानिशक्तियेंकरिनेव्यापकपणेरहेछे
तेपुरुषनिविकाशअवस्थाछे अनेंज्यारेकालेकरिनेंप्रकृतिनुंकार्यसर्वनाशपांमिजायछे अनेंप्रकृतिपणपुरुषनाअंग
मांलिनजेविरहेछे एप्रकृतिनिसंकोचअवस्थाछे अनेंपुरुषपणप्रकृतिनांकार्य्यसर्वनाशपांम्यांतारेपोतानस्वरूपेरयो ॥४१॥

एपुरुषनिसंकोचअवस्थाछेजेमकाचबोछेतेज्यारेविकाशनेपांमेछे तारेपोतानांअंगसर्वेबारथकाढेछेअनेज्यारेसंको
चनेपांमेछे तारेसर्वेपोतानांअंगतांणिलेछेतेरुंढमुंढथईरेछेतेमपुरुषप्रकृतिनिसंकोचविकाशअवस्थाछे अनेंएप्रकृ
तिनेप्रकृतिनाकार्यनेविषेअन्वयव्यतिरेकपणुपुरुषनुंजछे पणसर्वनोआधारएवोचिदाकाशतेनुंनथीकेमजेजेसर्वा
धारहोयतेकोणथकीव्यतिरेकहोयतेतोसदासर्वमांरयोजहोय अनेआब्रह्मांडछेतेनेच्यारेकोरेलोकालोकपर्वतछे तेग
ढनिपेठेरयोछे नेतेलोकालोकनिबारथतेअलोकछे नेतेअलोकथिपरसमआवरणछेनेतेथिपरएकलुंअंधारुंछे नेतेअं
धाराथिपरप्रकाशछे तेप्रकाशनेचिदाकाशकैयेंतेमजउंचुंपणब्रह्मलोकसुधिकेवायनेतेनिउपरसमआवरणछे नेते
आवर्णनेपारथअंधकारछेनेअंधकारनेपारथप्रकाशछे तेप्रकाशनेचिदाकाशकैयेंनेतेमजहेठेपणसमपातालसुधिके
वायनेतेथिहेठांसमआवरणछेनेतेथिहेठुंअंधकारछे तेथिहेठोप्रकाशछेतेप्रकाशनेंचिदाकाशकैयेंएविरित्येंब्रह्मांडनि
च्यारेपासेचिदाकाशछेअनेब्रह्मांडनिमांहिपणछे अनेंएवोजेएसर्वाधारआकाशछे तेनेंआकारेजेनीदृष्टिवरततिहो
यतेनेंदहरविद्याकैयेंअनेअक्षिविद्याआदिकघणीकप्रकारनिब्रह्मविद्याकहिछेतेमांयलिएपणएकब्रह्मविद्याछे अनेंए
चिदाकाशछेतेअतिप्रकाशवांनछे अनेतेचिदाकाशअनादिछेनेतेनिउत्पत्तिविनाशनथि अनेजेआकाशनिउत्पत्ति
नेविनाशकयोछेते आकाशतोतमोगुणनुंकार्यछेनेअंधकाररूपछेतेनोलीनताथायछे पणसर्वनोआधारएवोजेचि
दाकाशतेनितोलिनताथातिनथि एविरित्यंतमाराप्रश्ननोउत्तरकर्योहवेतमांकोईनेशंकारहिहोयतोपुछो पछेतेवेदां
तिब्राह्मणतथासर्वेहरिजनबोल्याजेहवेकोईनेलेशमात्रसंशयनथि॥ ॥इतिवचनामृतनम्॥ ॥४६॥

॥संवत् १८७६ नामहाशुदि १२ द्वादशीनेदिवससवारनापोहोरमांस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्ये
दादाखाचरनादरबारमांश्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनिआगल्यलिंबडानाव्रक्षनिहेठे ओटामध्येढोलियाउपरवि
राजमांनहताअनेसर्वे श्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिस
भाभराईनेबेठिहतिपछेश्रीजीमहाराजजमणेहाथेचपटिवगाडिने बोल्याजेसर्वेसावधांनथैनेसांभलोएकवातकरि
येछईयेनेतेवाततोस्थुलछे पणसुधिसुरत्यदेनेसांभलशोतोसमझाशेनहिंतोनहिंसमझाय पछेसर्वेहरिभक्तेकयुंजे
हेमहाराजकहोपछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेपरमेश्वरनाभक्तहोय तेमांकोईकनेधर्मनिष्ठाप्रधानहोयनेकोईकनेआ
त्मनिष्ठाप्रधानहोयनेकोईकनेवैराग्यनिष्ठाप्रधानहोयनेकोईकनेभक्तिनिष्ठाप्रधानहोय अनेगौणपणेतोएसर्वेअंग
सर्वेहरिभक्तमांहोयछे हवेजेनेभागवतधर्मनिष्ठाप्रधानहोयतेतोअहिंसाब्रह्मचर्यादिकरूपजेपोतानोवर्णाश्रमसं
बंधिसदाचारतेणे जुक्तथकोनिर्दंभपणेकरिनेभगवानने भगवाननाभक्तनि सेवाचाकरिकरवितेनेविषेप्रीति
येजुक्तवरते अनेतेभक्तनेभगवाननांमंदिरकरवांतथाभगवाननेअर्थेबागबगिचाकरवातेनेविषेरुचिवरतेतथाभ
गवाननेनानाप्रकारनांनैवेद्यधरवांतेमांरुचिवरतेअनेभगवानामंदिरमांतथा संतनिजायगामांलिंपवुं तथावालवुं
तेनेविषेरुचिवरते अनेभगवाननीश्रवणकीर्त्तनादिकजेभक्तितेनेनिर्दंभपणेकरेअनेतेधर्मनिष्ठावालाभक्तनेभाग
वतधर्मेजुक्तएवुंजेशास्त्रतेनाश्रवणकीर्त्तनादिकनेविषेअतिशेरुचिवरते अनेजेनेआत्मनिष्ठाप्रधानहोयतेतोत्रणदे
हनेत्रणअवस्थातेथिपरनेसत्तारूपएवोजेपोतानोआत्मातेरूपेनिरंतरवरते अनेपोतानाइष्टदेवएवाजेप्रत्यक्षश्रीकृ ॥४२॥

ष्णपरमात्मातेनेसर्वथिपरनेअतिशुद्धस्वरूपनेसदादिव्यसाकारमूर्त्तिसमझेअनेतेपोतानो आत्मातथातेपरमात्माते
नाशुद्धस्वरूपनाप्रतिपादननिकरनारिजेवार्त्तातेनेपोतेकरेनेबिजाथीसांभळे तथातेविरित्यनाशास्त्रमांप्रीतियेजुक्त
वरतेअनेपोतानेआत्मसत्तापणेवरतवुंतेमांविक्षेपआवेतोतेनेसहनकरिनसकेएवीप्रकृतिवाळोहोयअनेजेनेवैराग्य
निष्ठाप्रधानहोयतेनेतोएकभगवाननीमूर्त्तिविनाजेसर्वेमायिकपदार्थमात्रतेनेविषे निरंतरअरुचिवरतेअनेअसत्य
रूपजांणिनेपोतेमळनिपेठेत्यागकर्‍यांजेगृहकुटंबिआदिकपदार्थतेनिनिरंतरविस्मृतिवरते अनेतेभक्तजेतेत्यागिए
वाजेभगवाननाभक्ततेनासमागमनेजकरेअनेभगवाननीभक्तिकरे तेपणपोतानात्यागमांविरोधनआवेतेविरि
त्येकरेअनेत्यागछे प्रधानपणेजेमांएविवार्त्तानेपोतेकरेअनेत्यागनेप्रतिपादनकरनारुजेशास्त्रतेनेविषेरुचिवाळोहो
यअनेपोतानात्यागनेविषे विरोधकरनारांजेस्वादुभोजननेसदवस्त्रादिकपंचविपयसंवंधिमायिकपदार्थमात्रतेने
पांमवानेविषेअतिशेअरुचिवरतेअनेजेनेभक्तिनिष्ठाप्रधानहोयतेनेतोएकभगवाननास्वरूपनेविषेजअतिशेदृढप्री
तिवरतेनेतेभगवाननास्वरूपथिअन्यएवांजेमायिकपदार्थतेनेविपेपोतानामननिवृत्तिनेधारीसकेनहि अनेप्रेमेकरि
नेभगवाननेवस्त्रअलंकारनुंधारणकरेअनेतेभक्तनेभगवाननांजेमनुष्यचरित्रतेनाश्रवणनेविषे अतिशेरुचिवरतेत
थाभगवाननिमूर्त्तिनानिरूपणनेकरनारुजेशास्त्रतेनेविषेअतिशेरुचिवरते अनेजेभक्तनेभगवाननेविषेप्रेमनेदेखे
तेभक्तनेविषेजतेनेप्रीतिथायनेतेविनातोपोतानापुत्रादिकनेविषेपणक्यारेयप्रीतिनथाय अनेतेभक्तनेभगवानसं
वंधिक्रियानेविषेजनिरंतरप्रवृत्तिहोय एविरित्येआच्यारनिष्ठावाळाभक्तनालक्षणनिवारतानेविच्यारिनेजनुंजेवुंअं

गहोयतेवुंतकहो अनेआवारताछेंततोदरपणतुल्यछेतेजेनुंजेवुंअंगहोयतेवुंतेनेदेखाडिआपेछे अनेभगवाननाभक्त होयतेतोअंगविनानाहोयनहि पणपोतानाअंगनेओलखेनहिएटलेपोतानाअंगनीदृढताथायनहि अनेज्यांसुधिपोतानाअंगनिदृढतानथईहोयत्यांसुधिजेविवातथायतेवुंतेनुंअंगव्यभिचरिजायमाटेआवार्त्तानेविच्यारिनेपोतपोतानाअंगनिदृढताकरोनेजेनुंजेवुंअंगहोय तेतेमबोलोपछेहरिभक्तसर्वेजेवुंजेनुंअंगहतुंतेतेविरित्येबोल्यापछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेनुंएकसरखुंअंगहोयतेउठिउभाथावो पछेजेनुंजेनुंएकसरखुंअंगहतुंतेसर्वेउभाथया पछेश्रीजीमहाराजेएसर्वेनेपाछाबेसार्या पछेनित्यानंदस्वामियेपुछ्युजेएच्यारअंगवालानेपोतपोतानाअंगमांकांईगुणदोषछे केनथिपछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेगुणदोषछे तेकहियेतेसांभलोजेएच्यारअंगवालाजेभक्ततेमनांजेअमेप्रथमलक्षणकह्यांतेप्रमाणेजेवरतेतेतोएमनेविषेगुणछे अनेएप्रमाणेजनवरतायतेटलोएमनेविषेदोषछे पछेमुक्तानंदस्वामियेपुछ्युजेएच्यारनिष्ठावालानेविषेकांईअधिकन्यूनछे केएच्यारेतुल्यछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेज्यांसुधिएकएकनिष्ठानेविषेवरतताहोयत्यांसुधितोएच्यारेसरखाछे अनेज्यारेएच्यारनिष्ठाएकनेविषेवर्त्तेतारेतेसर्वेथकिअधिकछे अनेज्यारेएच्यारेनिष्ठाएकनेविषेवर्त्तेतारेतेनेपरमभागवतकहियें अनेएनेजएकांतिकभक्तकहियें॥ ॥इति वचनामृतं॥ ॥४७॥

॥संवत् १८७६ नामहाशुदि १३ तेरशनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां श्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनिआगल्य लिंबडानावृक्षनिहेठेओटामध्येढोलियाउपरपश्चिममुखेमुखारविंदेसंध्यासमेविराजमानहतानेसर्वेश्वेतवस्त्रपेर्यांहतां अनेपोतानामुखारविंद

निआगल्यमुनि तथादेशदेशनाहरिन्नक्तनिसन्नान्नराईनेबेठिहति अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यबेमशालुंब ध्रतोहति अनेश्रीवासुदेवनारायणनिसंध्याआरति तथानारायणधुन्यथईरहितेकेडेश्रीजिमहाराजबोल्याजेसर्वेसा वधानथईनेसांन्नलोएकवार्त्ताकरियेछईये तारेसर्वेमुनितथाहरिन्नक्तबोल्याजेहेमहाराजकहो पछेश्रीजिमहाराज बोल्याजेजेन्नगवाननोन्नक्तहोयतेनेनित्यप्रत्येन्नगवाननी पूजाकरिनेनेस्तुतिकरिने न्नगवानपासेएममागवुंजेहे महाराजहेस्वामिन्हेकृपासिंधोहेशरणागतप्रतिपालककुसंगिथकीमारिरक्षाकरज्योतेकुसंगिच्यारप्रकारनाछे एक कुंडापंथिबिजाशक्तिपंथि त्रिजाशुष्कवेदांतिनेचोथानास्तिकएच्यारप्रकारनाकुसंगिछे तेमांजोकुंडापथिनोसंगथा यतोवर्त्तमानमांथिचुकाडीनेभ्रष्टकरे अनेजोशक्तिपंथिनोसंगथायतोदारुमांसखवरावीनेस्वधर्मथकिभ्रष्टकरे अ नेजोशुष्कवेदांतिनोसंगथायतोन्नगवाननुंधामतथान्नगवाननोजेसदादिव्यआकारतथान्नगवाननाअवतारनिमू र्त्तियुंनाजेआकारतेसर्वेनेखोटाकरिनेन्नगवाननिन्नक्तिनेउपासनातेथकिभ्रष्टकरे अनेजोनास्तिकनोसंगथायतोक र्मनेजसाचांकरिनेपरमेश्वएवाजेश्रीष्णन्नगवानतेने खोटाकरिदखाडेनेअनादिसतशास्त्रनामार्गथकिभ्रष्टकरे माटे न्नगवाननिपासेमागवुंजेएच्यारप्रकारनामांणसनोकोईदिवससंगथाशोनहि अनेवलीएमप्रार्थनाकरवीजेहेमहा राजकामक्रोधलोन्नमोहअंहकारईर्षादेहान्निमानएआदिकजेअंतरशत्रुतेथकी रक्षाकरज्योने नित्येतमाराभक्तनो समागमदेज्योएविरित्येनित्येन्नगवाननीप्रार्थनाकरवीनेएकुसंगिथकिनेअंतरशत्रुथकीनिरंतरडरतारेहेवुं॥ ॥इति वचनामृतं॥ ॥४८॥ ॥ संवत् १८७६नामहाशुदि १४चौदशनेदिवससंध्यासमेस्वामिश्रीसहजानंदजीमहारा

जश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां श्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनिआगल्यलिंबडानाटक्षहेठेओटाउपरपध्येढोलियाउपरस्थ विराजमांनहता अनेंपोतानामुखारविंदनिआगल्यवेदिवियुंबलतिहति अनेंकंठनेविषेपीलापुष्पनोहारपेरयोहतो अनेंबेहाथमांपिलापुष्पनागजराधारणकर्याहता अनेंसर्वेधोलांवस्त्रपेर्यांहतां अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनीसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेप्रश्नउत्तरकरो पछेब्रह्मानंदस्वामियेंप्रश्नपुछ्युंजेभगवाननेविषेवृत्तिराखीयेंछयेंतेतोसुधिजोरेकरिनेंराखीयेंछैयेंतारेरहेछे अनेजगतनापदार्थसन्मुखतोएनिमेलेजरहेछेतेनुंशुंकारणछे पछेश्रीमहाराजबोल्याजेभगवाननाभक्तहोयतेनीवृत्तितोभगवानविनाबिजेरहेजनहि अनेंतनेतोएजफकरयरहेछेजेमारेजगतनापदार्थमांवृत्तिराखवितेतोघणुंकठणपडशेमाटेपरमेश्वरनाभक्तहोयतेनेतोजगतनापदार्थमांवृत्तिराखवीएजकठणछे अनेंजेजगतनाजीवछेतेनेंपरमेश्वरमांवृत्तिराखवितेघणिकठणछेमाटेजेनेपरमेश्वरमांवृत्तिनरहेतेपरमेश्वरनोभक्तनहि अनेतेसतसंगमांआवताहोयतोएधिरेधिरेसंतनिवारतासांभलतांसांभलतांपरमेश्वरनोभक्तथाशे पछेब्रह्मानंदस्वामियेवलीपुछ्युंजेएविरित्येभगवानमांवृत्तिराख्यानुंशुंसाधनछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएनुंसाधनतोअंतरदृष्टिछेतेअंतरदृष्टितेशुंतोजेवापोतानेप्रत्यक्षभगवानमल्याछेतेनिमूर्त्तिसांमुंजोईरहेवुंएअंतरद्रष्टिछेअनेतेमूर्त्तिविनाषडचक्रदेखायअथवागोलोकवैकुंठादिकभगवाननां धामदेखायतोपणतेअंतरद्रष्टिनहिमाटेभगवाननिमूर्त्तिनेअंतरमां धारिनेतेसांमुंजोईरहेवुंअथवाबारयभगवाननीमूर्त्तिसांमुंजोईरहेवुंतेनुंनामअंतरद्रष्टिछे अनेतेमूर्त्तिविनाबिजेज्यांज्यांवृत्तिरहेतेसर्वेबाह्यद्रष्टिछे ॥४४॥

पछेवळिश्रीजिमहाराजपरमहंसप्रत्येबोल्याजेहवेतोबेबेजणथईनेसांमसांमाप्रश्नउत्तरकरो पछेघणिवारसुधिपर
महंसेपरस्परप्रश्नउत्तरकर्यांतेनेसांभळताथकाश्रीजिमहाराजतेमनिबुद्धिनिपरीक्षाकरताहवा॥ ॥इतिवच
नामृतं॥ ॥४१॥॥ ॥संवत् १८७६ नामहावदि १ पडवानेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादा
खाचरनिमेडिनिओसरिआगळ्यप्रातःकाळेविराजमानहतानेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोतानामुखारविंदनि
आगळ्यमुनि तथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजेमुनिप्रत्येएमपुछ्युं जेजेनेकुशा
ग्रबुद्धिहोयतेनेब्रह्मनिप्राप्तिथायछेतेकुशाग्रबुद्धितेजेसंसारव्यवहारमां बहुजांणतोहोयतेनिकेवायकेनहि अथवा
शास्त्रपुराणनाअर्थनेबहुजांणतोहोयतेनिकेवायकेनहि पछेएनोउत्तरमुनियेकरवामांड्योपणथयोनहितारेश्रीजिम
हाराजबोल्याजेकेटलाकतोव्यवहारमांअतिडायाहोयतोपणपोतानाकल्याणनेअर्थेकांईजतनकरेनहि तथाकेटला
कशास्त्रपुराणइतिहासतेनाअर्थनेसारिपेठेजांणताहोय तोपणपोतानाकल्याणनेअर्थेकांईजतनकरेनहिमाटेएनेकु
शाग्रबुद्धिवाळानजांणवाएनेतोजाडिबुद्धिवाळाजांणवा अनेजेकल्याणनेअर्थेजतनकरेछेनेतेनिबुद्धिथोडिछेतो
पणतेकुशाग्रबुद्धिवाळोछे अनेजेजगतव्यवहारनिकोरेसावधानथईनेमंड्योछेनेतेनिबुद्धिअतिझिणिछेतोपणतेजा
डिबुद्धिवाळोछे एउपरभगवद्गीतानो॥ श्लोकछेजे॥ ॥यानिशासर्वभूतानांतस्यांजागर्त्तिसंयमी यस्यांजाग्र
तिभूतानिसानिशापश्यतोमुनेः॥१॥ ॥एश्लोकनोएमअर्थछेजेभगवाननुंभजनकरवुंतेमांतोसर्वेजगतनाजीव
निबुद्धिरात्रिनिपेठेअंधकारेजुक्तवरतेछेकेतांभगवाननुंभजननथीकरता अनेजेभगवाननाभक्तछेतेतोतेभगवान

नाभजननेविषेजाग्याछेकेतांनिरंतरभगवाननुंभजनकरताथकावरतेछे अनेशब्दस्पर्शरूपरसनेगंधएजेपंचविष
यतेनेविषेजीवमात्रनिबुद्धिजाग्रतवरतेछेकेतांविषयनेभोगवताथकाजवरतेछे अनेजेभगवाननाभक्तछेतेनिबुद्धि
तोतेविषयभोगनेविषेअंधकारेजुक्तवरतेछे केतांतेविषयनेभोगवतानथिमाटेएविरित्येजेपोतानाकल्याणनेअर्थे
सावधानपणेवरतेछेतेजकुशाग्रबुद्धिवाळाछेनेतेविनातोसर्वेमूर्खछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥५०॥ ॥संवत्
१८७६नामहावदि२ बिजनेदिवसरात्रिनेसमेस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबा
रमांश्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनिआगल्यआथमणेबारणेओरडानिओसरियेंढोलियाउपरविराजमानहताअ
नेधोळोसुरवाळपेर्योहतोनेधोल्योअंगरखोपेर्योहतो नेमाथेधोळिपाघबांधिहतिनेपोतानामुखारविंदनिआगल्य
मुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेकांईप्रश्नपुछो पछेपुर्णानंद
स्वामियेंप्रश्नपुछ्युंजेदशइंद्रियुंछेतेतोरजोगुणनिछे अनेच्यारअंतःकरणछेतेतोसत्वगुणनांछेमाटेएसर्वेइंद्रियुंनेअं
तःकरणतेतोमाइकछेने भगवानतोमायाथीपरछे तेनोमाइकअंतःकरणेकरिनेकेमनिश्चेथाय अनेमाइकएवीजेच
क्षुआदिकइंद्रियुंतेणेकरिनेभगवानकेमजोयामांआवे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेमाईकवस्तुयें करिनेमाइकप
दार्थहोयतेजणायमाटे माइकजेअंतःकरणनेइंद्रियुंतेणेकरिने जोभगवानजणांणातो एभगवानपणमाइकठर्याए
रित्येतमारुंप्रश्नछे पछेपुर्णानंदस्वामितथासर्वेमुनियेंकयुंजेएजप्रश्नछे तेनेहेमहाराजतमेपुष्टकरिआप्युं पछेश्रीजी
महाराजबोल्याजेएनोतोउत्तरएमछे जेपचाशकोटिजोजनपृथवीनुंपिठछे तेपृथवीउपरघटपटादिकअनेकपदार्थ

छेतेसर्वपदार्थमांएपृथवीरहइछेने पोतानेस्वरूपेकरिनेनोखिपणरेछे अनेज्यारेपृथवीनीदृष्टिएकरिनेजोइयेतारेएसर्व
पदार्थरूपेपृथवीथईछे नेपृथवीविनाबिजुं कांइपदार्थनथीनेंतपृथवीजलनाएकअंशमांथीथैछेअनेजलतोपृथवीने
हेठपणछेनेपडखेपणछे नेउपरस्यपणछेनेपृथवीनामध्यमांपणजलसर्वत्रव्यापिरयुंछेमाटेजलनिद्रष्टियेंकरिनेजोईयें
तोपृथवीनथीएकलुंजलजछे अनेएजलपणतेजनाएकअंशमांथीथयुंछेमाटेतेजनिद्रष्टियेंकरिनेंजोईयेंतोजलनथी
एकलुंतेजजछे अनेतेतेजपणवायुनाएकअंशमांथीथयुंछे माटेतेवायुनिद्रष्टियेंकरिनेजोइयेंतोतेजनथीएकलोवायु
जछेनेतेवायुपणआकाशनाएकअंशमांथीथयोछे माटेजोआकाशनिदृष्टियेंकरिने जोईयेंतोवायुआदिकजेच्यार
भूतनेतेनुंकार्यजेपींडनेब्रह्मांडतेकांईभासेजनहिएकलोआकाशजसर्वत्रभासे अनेएआकाशपणतामसाहंकार
नाएकअंशमांथीउत्पन्नथयोछेनेते तामसाहंकारराजसाहंकारसात्विकाहंकारनेभुतइंद्रियुंअंतःकरणने देवताएस
र्वेमहतत्वनाएकअंशमांथीउत्पन्नथयाछे माटेमहतत्वनिदृष्टियेजोईयेंतोत्रणप्रकारनोअहंकार तथाभूतईंद्रियोअं
तःकरणदेवताएसर्वेनथी एकलुंमहतत्वजछे अनेतेमहतत्वपणप्रधानप्रकृतिनाएकअंशमांथीउत्पन्नथयुंछे माटेए
प्रकृतिनिदृष्टियेंजोइयेंतोमहतत्वनथीएकलिएप्रकृतिजछे अनेतेप्रकृतिपणप्रलयकालमांपुरुषनाएकअंशमांलिनथै
जायछे अनेपाछिसृष्टिसमेएकअंशमांथीउत्पन्नथायछे माटेपुरुपनिदृष्टियेंकरिनेजोईयेंतोएप्रकृतिनथीएकलोपुरुष
जछे अनेएवाअनंतकोटिपुरुपछे तेमहामायानाएकअंशमांथिउत्पन्नथायछे माटेएमहामायानिद्रष्टियेजोईयेंतोए
पुरुषनथीएकलीमहामायाजछे अनेएमहामायापणमहापुरुषनाएकअंशमांथिउत्पन्नथायछेमाटेएमहापुरुषनीद्र

ष्टियेजोईयेतोएमहामायानथीएकलोमहापुरुषजछे अनेएमहापुरुषपणपुरुषोत्तमभगवाननुंधामजेअक्षरतेनाए
कदेशमांथिउपजेछेमाटेएअक्षरनिद्रष्टियेकरिनेजोईयेतोएमहापुरुषादिकसर्वेनथीएकअक्षरजछेअनेतेअक्षरथकि
परअक्षरातितएवाजेपुरुषोत्तमभगवानतेछेनेतेसर्वेनिउत्पत्तिस्थितिनेप्रलयतेनाकर्त्ताछेनेतेसर्वनाकारणछेअनेजे
कारणहोयतेपोतानाकार्यनेविषेव्यापकहोयनेतेथिजुदुंपणरहेमाटेएसर्वनाकारणजे पुरुषोत्तमभगवानतेनिदृष्टि
येकरिनेजोइयें तारेएपुरुषोत्तमभगवानवीना बिजुंकांइभासेजनहिएवाजे एभगवानतेजकृपाकरिने जीवनाक
ल्याणनेअर्थेपृथवीमांसर्वेमनुष्यनेप्रत्यक्षदर्शनआपेछे तारेजेजीवसंतनोसमागमकरिनेएपुरुषोत्तमभगवाननो
आवोमहिमासमझेछे तारेएनांइंद्रियोअंतःकरणसर्वेपुरुषोत्तमरूपथैजायछे तारेतेमणेकरिनेएभगवाननो निश्चे
थायछे जेमहिरेकरिनेजहिरोवेधायछे पणबिजावतेनथीवेधातोतेमभगवाननोनिश्चेतेभगवानवतेजथायछेनेभ
गवाननुंदर्शनपणभगवानवतेजथायछे पणमाईकएवांजेइंद्रियोअंतःकरणतेणेकरिनेनथिथातोएमवार्त्ताकरिने
श्रीजिमहाराजजयसच्चिदानंदकहिनेपोतानेउतारेपधारया॥ ॥इतिवचनामृतम्॥५१॥ संवत् १८७६ना
महावदि ३ त्रिजनेदिवसश्रीजीमहाराजश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनीमेडिनिओसरिमां कथावंचावताहताअनेस
र्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईने बेठिहतिप
छेतेकथामां एमआव्युंजेसांख्ययोगवेदांतनेपंचरात्रएच्यारशास्त्रेकरिनेजे भगवाननास्वरूपनेसमझेतेपुरोज्ञानिके
वायतारेमुक्तानंदस्वामियेंपुछ्युं जेहेमहाराजएच्यारशास्त्रेकरिने भगवाननेकेमजांणवानेएच्यारेशास्त्रेकरिनेजेभ

गवाननेनजांणेतेमांशिन्यूनतारहेछेतेकहो तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेसांख्यशास्त्रछेतेभ्भगवाननेपचविशमा
कहेछे नेचोविशतत्वजमभ्भगवानविनाकांईकरवानेसमर्थनथीथातांतेमजीवईश्वरपणभ्भगवानविनाकांईकरवा
नेसमर्थनथीमाटेएनेपणभ्भोविसतत्वभ्भेलाजगणेछे नेजीवईश्वरेसहितएवांजचोविसतत्वतेनेक्षेत्रकहेछे नेपचवि
समाजेभ्भगवानतेनेक्षेत्रज्ञकहेछे भ्भनेयोगशास्त्रछेतेभ्भगवाननेछविसमाकहेछेनेमूर्त्तिमानकेहेछेनेजीवईश्वरनेप
चविसमाकहेछेनेचोविसतत्वनेपृथककहेछे नेएतत्वथकीपोतानाभ्भात्मानेपृथकसमझिनेभ्भगवाननुंध्यानकरवुंएम
कहेछे भ्भनेवेदांतशास्त्रछेतेभ्भगवाननेसर्वकारणसर्वव्यापकसर्वाधारनिर्गुणभ्भद्वैतनिरंजननेकर्त्ताथकाभ्भकर्त्ताने
प्राकृतविशेषणेरहितनेदिव्यविशेषणेसहितएमकहेछे भ्भनेपंचरात्रशास्त्रछेतेभ्भगवाननेएमकहेछेजेएकजेश्रीकृष्ण
पुरुषोत्तमनारायणछेतेजवासुदेवसंकर्षणभ्भनिरुद्धप्रद्युम्नएचतुर्व्यूहरूपेथायछेनेपृथवीनेविषे भ्भवतारनुंधारणकरे
छेनेतेननेविषेजनवप्रकारनिभ्भक्तिनेकरेछे तेनुंकल्याणथायछेएविरित्येएच्यारशास्त्रभ्भगवाननेकहेछेतेनयथार्थसम
झेतारेपुरोज्ञानिकेहेवाय भ्भनेजोबिजांत्रणयशास्त्रनेमुकिनेएकसांख्यशास्त्रेकरिनेजभ्भगवाननास्वरूपनेसमझेताए
याधभ्भावेजसांख्यशास्त्रमांजीवईश्वरने तत्त्वथिनोखानथिकल्यातेज्यारेतत्त्वनोनिषेधकरिनेतत्त्वथिपोतानाजीवा
त्मानेनोखासमझेतारेपचविसमोपोतानोजीवात्मासमझायपणभ्भगवाननसमझाय भ्भनेजोएकलेयोगशास्त्रेकरि
नेजभ्भगवाननास्वरूपनेसमझेताएदोषभ्भावेजयोगशास्त्रेभ्भगवाननेमूर्त्तिमानकल्याछे तेनेपरिछिन्नसमझेपणस
र्वांतर्यामिनेपरिपूर्णएवानसमझे भ्भनेजोएकवेदांतशास्त्रेकरिनेजभ्भगवाननास्वरूपनेसमझेताएदोषभ्भावेजेजभ्भग

वाननेसर्वकारणनेसर्वव्यापकनेनिर्गुणकह्याछे तेनेनिराकारसमझेपणप्राकृतकरचरणादिकेरहितनेदिव्यअवयवे
सहितएवोसनातनजेभगवाननोआकारछेतेनेनसमझे अनेजोएकलेपंचरात्रशास्त्रेकरिनेजभगवाननास्वरूपनेस
मझेतोएवोदोषआवेजेजेभगवाननाअवतारनेविषेभक्तिकहीछेतेनेविषेमनुष्यभावआवेतथाएकदेशस्थपणुंसम
झाईजायपणसर्वांतर्यामिपणुंनेपरिपूर्णपणुंनसमझाय माटेएसर्वेशास्त्रेकरिनेजोभगवाननेनसमझेतोआवादोष
आवेछेनेजोएसर्वेशास्त्रेकरिनेसमझेतोजेएकएकशास्त्रनिसमझणेकरिनेदोषआवेछे तेविजाशास्त्रनिसमझणेकरी
नेटलिजायछे माटेएच्यारशास्त्रेकरिनेजेसमझेतेपरिपूर्णज्ञानिकेहेवायअनेजोएच्यारमांथिएकनेमुकिदेतोपुंणोज्ञा
निकेवायनेवेनेमुकिदेतोअरधोज्ञानिकेवाय नेत्रणयनेमुकिदेतोपाज्ञानिकेवायनेएच्यारनेमुकिनेजपोतानामनन्नि
कल्पनायेकरिनेगमेतेविरित्येशास्त्रनेसमझिनेवरतेछेनेतजोवेदांतिछे अथवाउपासनावालोछेतेबेयभुलापड्याछे
पणकल्याणनो मार्गएवेमांथिकोईनेजड्योनथीमाटेएवेदांतितेदंभिज्ञानिछे नेएउपासनावालोतेपणदंभिभक्तछे
॥इतिवचनामृतं॥ ॥५२॥ ॥संवत् १८७६ नामहावदि ९ नवमि
नेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां श्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनिआगल्यआथमणे
बारणेओरडानिओसरियेढोलियाउपरआथमणेमुखारविंदेविराजमानहता अनेधोलोसुरवालपेर्योहतोनेधोलो
अंगरखोपेर्योहतोनेजरकसिछेडानुंकसुंबलभारेशेलुंकड्येबांध्युंहतुंनेजरकसिछेडानोभारेकसुंबलरेटोमाथेबांध्यो
हतोनेतेपाघमांपुष्पनातोराझुकिरह्याहतानेकंठमांपुष्पनाहारपेर्याहता अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यसर्वेमुनि

तथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेकोईप्रश्नपुछोतारेमुक्तानंदस्वामियेपु
छयुंजेकोईकतोसत्संगमांरहिनेदिवसदिवसप्रत्येवृद्धिनेपांमतोजायछे नेकोईकतोसत्संगमांरहिनेदिवसदिवसप्रत्ये
घटतोजायछे तेनुंशुंकारणछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेमोटाजेसाधुतेनोजेअवगुणलेछेतेघटतोजायछे नेतेसा
धुनोजेगुणलेछेतेनुंअंगवृद्धिपांमतुंजायछे नेतेनेभगवाननेविषेभक्तिपणवृद्धिपांमेछेमाटेतेसाधुनोअवगुणनलेवो
नेगुणजलेवो अनेअवगुणतोतारेलेवोज्यारेपरमेश्वरनीबांधेलजेपंचवर्त्तमाननिमर्यादातेमांथिकोईकवर्त्तमांननो
तेसाधुभंगकरे तारेतेनोअवगुणलेवोपणकोईवर्त्तमांनमांतोफेरनहोयनेतेनिस्वाभाविकप्रकृतिठीकनजणातिहोय
तेनेजोईनेनेतेसाधुमांबिजाघणाकगुणहोय तेनोत्यागकरिनेजोएकलाअवगुणनेजग्रहणकरेतोतेनाज्ञानवैराग्या
दिकजेशुभगुणतेघटिजायछे माटेवर्त्तमानमांफेरहोयतोजअवगुणलेवोपणअमथोभगवाननाभक्तनोअवगुण
लेवोनहीनेजोअवगुणलेनहितोतेनेशुभगुणनिदिवसदिवसप्रत्येवृद्धिथातीजायछे॥ ॥इतिवचना
मृतं॥ ॥५३॥ ॥संवत् १८७६ नामहावदि ११ एकादशीनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहा
राजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां श्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनिआगल्यआथमणेबारणेओरडानिओ
सरियेंढोलियाउपरगादितकियानंखाविने विराजमानहता नेधोलाखेसपेर्योहतोनेजरियानछेडावालोकसुंबलरे
टोओढ्योहतो अनेअसमानिरंगनोजरियांनिरेशमनोफेंटोमाथेबांध्योहतोनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनित
थादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेमुक्तानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेहेमहाराजश्रीमद्भागवतनाएका

दशस्कंधमांजनकराजानेनवयोगेश्वरनासंवादेकरिनेकह्याजेभागवतधर्मतेनुंजेपोषणतेकेमथाय अनेवळिजिव
नेमोक्षनुंजेद्वारतेउघाडुंकेमथाय पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेस्वधर्मज्ञानवैराग्यनेमाहात्मज्ञानतेणेसहितजेभग
वाननिभक्तितेणेजुक्तएवाजेभगवाननाएकांतिकसाधुतेनाप्रसंगथकिभागवतधर्मनुंपोशणथायछे अनेवळिजि
वनेमोक्षनुंजेद्वारतेपणएवासाधुनाप्रसंगथकिउघाडुंथायछे तेकपिलदेवभगवानेदेवहुतिप्रत्येकयुंछेजे ॥ प्रसं
गमजरंपाशमात्मनःकवयोविदुःसएवसाधुषुकृतोमोक्षद्वारमपावृत्तम्॥१॥ जेवोएजिवनेपोतानासंबंधिनेविषे
दृढप्रसंगछे तेवोनेतेवोजप्रसंगजोभगवाननाएकांतिकसाधुनेविषेथायतोएजिवनेमोक्षनुंद्वारउघाडुंथायछे पछे
शुकमुनियेपुछ्युंजेगमेतेवोआपतकाळपडेनेपोतानाधर्ममांथिनखसेतेकीयेलक्षणेकरिनेओळखाय पछेश्रीजिम
हाराजबोल्याजेजेनेपरमेश्वरनावचननिखटकरहेछेअनेनानुंमोटुंवचनलोपीसकेनहिएविरित्यनोजेनोस्वभावहोयते
नेगमेतेवोआपतकाळआवेतोयपणएधर्मथकिपडेजनहिमाटेजेनेवचनमांदृढताछेतेनोजधर्मद्रढरहे अनेतेनोजस
तसंगपणद्रढरहे॥ ॥इतिवचनामृतम्॥ ॥५४॥ ॥संवत् १८७६ नामहावदि ११
एकादशीने दिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां पोतानाउतारानेविषेउगमणेबारणेओर
डानिओसरिउपरस्थविराजताहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यसंततथादेशदेश
नाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेप्रश्नउत्तरकरोपछेमुक्तानंदस्वामियेपुछ्युंजेजिव
नेभजनस्मरणनोतथावरतमाननोएकदृढावकेमरेतोनथि पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजएतोअशुभएवाजेदेशकाळ

क्रियानेसंगतेनेजोगेकरिनेरहेतोनथिनेतेदृढावपणञ्चण्यप्रकारनोछे उत्तममध्यमनेकनिष्ठतेमांजोउत्तमदृढताहोय नेदेशकालक्रीयाने संगएजोअतिभुंडाथायतोतेउत्तमदृढतानेपणटालिनांखेतोमध्यमनेकनिष्ठदृढतानितोशिवातके वि अनेदेशकालक्रियानेसंगएअतिभुंडाथायनेतेमांपणदृढताजेमछे एमनेएमजोरहेतोएनेपूर्वनुंभारेबिजबलछेने भारेपुन्यछे अनेदेशकालक्रियानेसंगअतिपवित्रछे अनेतेमांपणजोएनिबुद्धिमलिनथईजायछे तोएनेपूर्वजन्मनुं तथाआजन्मनुंकोईमोटुंपापछेतेनडेछे अथवाकोईमोटाभगवाननाभक्तनोद्रोहथईगयोछे तेएनेनडेछेकेमजेदेश कालक्रियानेसंगरुडाछेतोयपणएनुंअंतरभुंडुंथईजायछे माटेहवेजोमोटापुरुषनिसेवामांखबडदारथैनेरहेतोएनां पापबलिनेभस्मथईजाय अनेजोअतिपापिनोसंगथायतोपापनोवधारोथाय अनेकांइकसुकृतहोयतेपणनाशपां मेअनेमदिरापाननिकरनारियुंजेपातरयुंतेनागलामांहाथनांखिनेबेसे अनेपछेपरमेश्वरनोवांककाढेजेमारुंमनकेम ठेकांणेराख्युनहितेनेतोमहामुरखजांणवा॥ ॥इतिवचनामृतम्॥ ॥५५॥ ॥संवत् १८७८ नामहावदि १२ द्वादशिने दिवससांझनेसमे श्रीजीमहाराजश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादरबारमां श्रीवा सुदेवनारायणनामंदिरआगल्यआथमणाबारनाओरडानिओसरियेढोलियाउपरय्विराजमानहता अनेधोलाखे सपेरयोहतोनेजरियानकसुंबलरेटोओढ्योहतोनेमाथे फरताछेडानोकसुंबिरेटोवांध्योहतोनेपोतानामुखारविंदनि आगल्यमुनि तथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति अनेनारायणधुन्यकरिनेमुनिझांझमृदंगलैनेकिर्त्त नगावताहता पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेकिर्त्तनराखोनेघडिकप्रश्नउत्तरकरीयें एमकहिनेवलिश्रीजीमहाराजबो

व०मृ० ल्याजेल्योहुंप्रश्नपुछुंछूंजेश्रीकृष्णभगवानेगीतामांच्यारप्रकारनाभक्तकयाछेतेमांज्ञानिनेअधिककयोछे अनेच्या ग०प्र०
॥४९॥ रेनेभगवाननास्वरूपनोनिश्चेतोसरखोछे माटेज्ञानितेकेइरित्येविशेषछे पछेएप्रश्ननोउत्तरमुनियेंकरवामांज्योपणथ ५६
योनहि पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेज्ञानिछेतेतोब्रह्मस्वरुपेवरतेछे नेभगवाननोमहिमायथार्थपणेजांणेछेमाटेएने
भगवाननास्वरुपविनाबिजिमनमांकांइकामनारेतिनथि अनेबिजाजेत्रण्यप्रकारनाभक्तछेतेनेभगवाननोनिश्चे
तोछेतोयपणभगवाननोमहिमायथार्थपणेजांणतानथि तेमाटेएनेभगवानविनाबिजिकामनारहिजायछेतेमाटे
ज्ञानिनेबरोबस्यथातानथि तेसारुभगवाननाभक्तनेभगवानविनाबिजिकोईजात्यनिकामनारहेएमोटिखोट्यछे अ
नेजेनेकोइजात्यनिवासनानहोयनेतिव्रवैराग्यवानहोय अनेजोतेवैराग्यनेजोगेअहंकारेयुक्तवर्त्ततोएपणएनेविषे
मोटिखोट्यछे अथवाअत्यंतआत्मज्ञाननुंबलहोयअथवाभगवाननेविषेदृढभक्तिनुंबलहोयनेतेनामाननेजोगेकरि
नेजोगरिबहरिभक्तनेनमायनहि अथवातेनीआगल्यदिनवचनबोलायनहितोएपणएनेविषेमोटिखोट्यछे तेखोट्य
करिनेएहरिभक्तनुंअंगवृद्धिनेनपांमेजेमशलाटकुवोखोदतोहोय अनेजोहेठेपांणेपोलोबोलेतोशलाटएमकहेजेपा
णिघणुंथाशेनेंजोउपरस्थीरणकतोहोयनेमांइकापेतारेअग्निझरेतोशलाटएमकहेजेआकुवामांपांणिथाशेतोअर्द्धा
कोशनुंकेपाकोशनुंथाशेपणवधुनहिथाय तेमज्ञानवैराग्यनेभक्तीतेनामांनमांजेअटंटरहेतोएमोटोतोकेहेवाय पण
जेवुंअर्द्धांकोशनुंकेपाकोशनुंपाणिथयुं एवोमोटोथायपणजेवानिर्मानिभक्तमांमोटागुणआवेतवामोटागुणएमां
नआवेमाटेजेनेभगवाननेप्रसन्नकरवाहोय तेनेज्ञानवैराग्यभक्तितथाबिजाकोईश्रेष्टगुणहोयतेनेअभिमानेकरि ॥४९॥

नेअंटटथावुंनहि तोएपुरुषनाह्रदानेविषेप्रगटप्रमाणएवाजेश्रीकृष्णनारायणतेप्रसन्नथैनेनिवासकरिनेरहेछे पछेमु
क्तानंदस्वामियेंपुछ्युं जेहेमहाराजज्ञानवैराग्यभक्तितथाबिजाजेशुभगुणतेनेजोगेकरिने मानआवेतेमाननेकिया
उपायेकरिनेटालवुं पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेभगवाननाभक्तनुंमाहात्म्यजांणिनेपोतेदेहेकरिनेतमनेनमस्कारक
रेतथातेमनिसेवाचाकरिकरेनेजोहईयामांमाननोसंकल्पथायतो तेनेओलखेनेविचारनुंबलराखेतोमानटलिजाय
अनेअतिशेप्रेमलक्षणाभक्तिहोयनेतेभक्तियेकरिनेभगवानतेनेवशवरतताहोय अनेजोतेभक्तिनुंभक्तनाह्रदामां
मानआवेतोयपणएनेअतिखोटयछे अनेआत्मज्ञाननुंमांनहोयअथवावैराग्यनुंमानहोयपणतेअभिमानतोदेहात्म
बुद्धिनेजदृढकरावेमाटेभगवाननाभक्तहोयतेनेकोईप्रकारे अभिमानराखवुंनहिएजभगवाननेराजिकरवानोउपा
यछे अनेअंतरद्रष्टिवालाजेभगवाननाभक्तहोयतेजोतपाशिनेपोतानाह्रदासांमुंजुवेतोज्यारेलगारेमानआवतुंहशे
तारेह्रदामांरहिजेभगवाननिमूर्त्तितेनिनजरकरडिदेखातीहशेअनेज्यारेनिर्मानिपणेवरतातुंहशेतारेपोतानाह्रदामां
रहिजेभगवाननिमूर्त्तितेनिदृष्टिअतिप्रसन्नजणातिहशे माटेभगवाननाभक्तहोयतेनेविचारनुंबलराखीनेकोइप्रका
रनुंमानउदेथावादेवुंनहिअनेजोमानसहितज्ञानवैराग्यभक्तिहोयतोजेमसोनुंहोयनेतेमांभेगभलेतारेतेसोनुंपनरव
लुंकेवाय अनेतेथिवधतोभेगभलेतोबारवलुंकेवायनेतेथिवधतो भेगभलेतोआठवलुंकेवायतेमएभक्तनेज्ञानवै
राग्यभक्तिमां जेमजेमअहंकारनोभेगभलतोआवेतेमतेमएत्रणेयओछांथातांजायछे माटेमानरहितजेज्ञानवैरा
ग्यनेभक्तितेतोसोलवलासोनाजेवांछे अनेमानसहितहोयतेउपरव्यथितोएनेघणांशोभाडेपणएनाअंतरमांज्ञाज्ञुंब

व॰२म॰ ळहोयनहि त्यांदृष्टांतछेजेमपचासकोटियोजनपृथ्वितेसमुद्रपरवतनेसर्वभूतप्राणिमात्रतेनोआधारछे माटेघणि ग॰प्र॰
॥५०॥ बळवानजणायछे नेतेथकिजळवळिघणुंबळवानजणायछे जेजळनेविषेपृथ्विछांणानिपेठेतरेछेअनेजळथकितेज ५६
मांघणुंबळजणायछे अनेतेजथकिवायुमांघणुंबळजणायछे अनेआकाशनुंतोकांईबळजणातुंनथिपणआकाश
सर्वेथिबळवानछेकांजेएच्यारेनोआकाशआधाररूपछे तेममानरहितजेएभक्तनांज्ञानवैराग्यनेभक्तितेआकाशस
रखांबळवानछे माटेउपरस्यथितोजणायनहिपणनिर्मानिभक्ततेसउथिश्रेष्टछे नेजमबाळकहोयतेदिवसकांइमाननो
घाटसंकल्पहोयनहि तेमजसाधुनेतोगमेतेटलिपूजाप्रतिष्ठाथातिहोय पणबाळकनिपेठेमानरहितवर्त्तवुं पछेवळिमु
क्तानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेइंद्रियुंअंतःकरणने प्राणतथाजाग्रतस्वप्ननेसुषुमिएत्रणयअवस्था तथास्थूळसूक्ष्मनेकार
णएत्रणयशरीरएसर्वथकिजिवनुंस्वरूपन्यारुंछे एवुंसत्संगमांथिसांभळिनेदृढनिश्चेकर्योछेतोयपणइंद्रियुंअंतःकर
णादिकभेळोभळिनेसुखरुपएवोजेजिवात्मातेपरमात्मानुंभजनस्मरणकरतोथकोसंकल्पनेजोगेकरीने दुखियोके
मथइजायछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेकेटलाकसिद्धथायछेनेकेटलाकसर्वज्ञथायछेनेकेटलाकदेवताथायछे इ
त्यादिकअनंतप्रकारनिमोटयपपांमेछे तथापरमपदनेपांमेछेएसर्वेभगवाननिउपासनानेबळेपांमेछे पणउपासना
विनाकोईवातसिद्धथातिनथि माटेशास्त्रमांथिआत्माअनात्मानिविगत्यसमझिनेअथवाकोईकमोटासंतनामुखथि
वातसांभळिनेजांणेजेहुंआत्माअनात्मानिविगतिकरिलेउंएमविगतिथातिनथि एतोएजिवनेजेटलिपोतानाइष्टदेव
जेपरमेश्वरतेनेविषेनिष्ठाहोयतेटलोजआत्माअनात्मानोविवेकथायछे पणइष्टदेवनाबळविनातोकोइसाधनसिद्ध ॥५०॥

थातांनथिनेजेनेगोपियुंनाजेविप्रेमलक्षणाभक्तिछेतेनेतोसर्वेसाधनसंपूर्णथयांछे अनेजेनेएवोप्रेमनहोयतेनेतोभ
गवाननोमहिमासमझवोजेभगवानतोगोलोकवैकुंठश्वेतद्विपब्रह्ममोहोलतेनापतिछे अनेमनुष्यजेवाजणायछे ते
तोभक्तनासुखनेअर्थेजणायछे पणएनिएमूर्तिछेतेगोलोकादिकजेपोतानांधामतेनेविषेएकएकनखमांकोटिकोटि
सूर्यनाप्रकाशेजुक्तजणायछे नेमृत्यलोकनेविषेतोएभगवाननिमनुष्यसेवाकरेछेनेदिवाकरे तारेएनेआगल्यप्रका
शथायछे पणएतोसूर्यचंद्रादिकसर्वेनेप्रकाशनादाताछे नेगोलोकादिकजेधामछेतेनेविषेतोराधिकालक्ष्मीआदिक
जेपोतानाभक्तछेतेमणेनिरंतरसेव्याएवाएभगवानछेअनेज्यारेब्रह्मांडनोप्रलयथईजायछे तारेआप्रगटभगवान
छेतेजएकरेहेछेनेपछेसृष्टिरचवानेसमेपणप्रकृतिपुरुषद्वारेकरिनेअनंतकोटिब्रह्मांडनेएजभगवानउपजावेछेएविरि
त्येभगवाननोमहिमाविचारवोएजआत्माअनात्मानाविवेकनुंकारणछेनेजेटलिएभक्तनेभगवाननामहात्म्येसहि
तभगवाननेविषेनिष्ठाछे तेटलोजएभक्तनाहृदयमांवैराग्यआवेछेमाटेबिजासाधननाबलनेतजिनेएकलुंभगवान
निउपासनानुंबलराखवुं अनेजेएवोभक्तहोयतेतोएमसमझेजेगमेतेवोपापिहोयनेअंतसमेजोतेनेस्वामिनारायण
एवानामनुंउच्चारणथाय तोतेसर्वपापथकिछूटिनेब्रह्ममोहोलनेविषेनिवासकरेतोजेएभगवाननोआश्रितहोय नेते
एभगवाननाधामनेपांमेएमांशोसंशयछेएममाहात्म्यसमझेतेसारुजेभगवाननोभक्तहोयतेनेभगवाननीउपासनां
नुबलसत्संगकरिनेदिवसेदिवसेवृद्धिपमाडवुं॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥५६॥ ॥संवत्१८७६नाफागणशु
दि २ द्वितियानेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांसाधुनिजायगानेविषेविराजमानहता

नेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यसाधुतथादेशदेशनाहरिभक्तनि सभाभराईनेबेठिह
ति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेनेप्रश्नउत्तरकरतांआवडेतेएकएकप्रश्नपुछो पछेमुक्तानंदस्वामियेंपुछ्युंजेहेमहारा
जमोक्षनुंअसाधारणकारणतेशुंछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेभगवाननास्वरूपनुंज्ञाननेभगवाननुमाहात्म्यजां
णवुं एवंअसाधारणमोक्षनाहेतुछे पछेवलिमुक्तानंदस्वामियेंपुछ्युंजेभगवाननेविषेजस्नेहतेनुंशुंरूपछे पछेश्रीजी
महाराजबोल्याजेस्नेहनुंरूपतोएछेजस्नेहमां कोईजात्यनोविचारनजोईयें अनेज्यारेजगुणविचारिनेस्नेहकरेतेतो
ज्यारेअवगुणदेखे तारेतेनोस्नेहत्रुटिजायमाटेहेततोजमथयुंहोयतेमनेतेमरेवादेवुं पणविचारकरिनेवारेवारेस्थापन
उत्थापनकरवुंनहिनेमुढपणेभगवाननेविषेहेतकरवुंनेजगुणनेविचारिनेहेतकरेतेहेतनोविश्वासनहिमाटेहेततोजेमदे
हनासंबंधिसंघाथेछे तवुंभगवाननेंविषेहेतकरवुंनएहेतनेमृढपणानुंहेतकहीये अनेभगवाननुंमाहात्म्यजांणिनेजेहे
तथायछेतेनोविजिजरित्यनुंछेएमजांणवुं पछेशिवानंदस्वामियेंपुछ्युंजेसत्संगमांरेवानोखपछे तोपणकोइकअयो
ग्यस्वभावछेतेकेमटलतोनथी पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेस्वभावसत्संगमां अंतरायकरतोहोयतेउपरधजेनेअ
भावनआवेत्यांसुधिएनेक्यांसत्संगनोपुरोखपछे नेतेस्वभावनेपणक्यांपुरोशत्रुजांण्योछे त्यांद्रष्टांतछेजेमकोइकपु
रुषआपणोमित्रहोयनेतेजपुरुषेआपणाभाईनेमारीनांख्यो होयतो पछेतेसाथेमित्रपणुंनरहेअनेतेनुंमाथुंकापवानेतै
यारथायकांजेमित्रकरतांभाईनोसंबंधअधिकछे तेमजोएनेपोतानोस्वभाववरतमांनमांभंगपडाविनें सत्संगथी
विमुखकरेएवोछे नेतोयपणएनिउपरयवैरभावआवतोनथी अनेतेस्वभावउपरयरीसचडतिनथितोजो एनेसत्संग

मांपुरुहेतनथी अनेजोजेवुंग्राईमांहेतमनुष्यनेछेतेवुं जोसत्संगउपरुयहेतहोयतोभुंडास्वभावनेततकालटालिनांखे शामाटेजेजीवतोअतिसमर्थछे केमजेमननेइंद्रियुंएसर्वेतोक्षेत्रछे अनेजीवतोएनोक्षेत्रज्ञछे माटेजेकरेतेथाय॥ ॥

॥इतिवचानामृतं॥ ॥५७॥ संवत १८७८ नाफागणशुदि ५ पंचमीने दिवससंध्याआरतिनेसमेस्वामिश्रीसहजानंदजी महाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांजे परमहंसनिजायगात्यां विराजमानहातानेसर्वेधोलांवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनि तथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेप्रश्नकरो पछेमुक्तानंदस्वामियेंप्रश्न पुछ्युंजेहेमहाराजज्यारेभजनस्मरणकरवाबेसेतारे भगवाननाभक्तनाअंतरमांरजोगुणतमोगुणनावेगआवेतारे भजनस्मरणनुं सुखआवतुंनथीतिएगुणनावेगकेमटले तारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेएगुणनिप्रवृतिनाकारणतोदेह कुसंगनेपूर्वसंस्कारएत्रणयछे तमांदेहनेजोगेकरिनेजेएगुणप्रवरत्याहोयतेतोआत्माअनात्मनाविच्यारकरिनेटलीजायछे नेकुसंगेकरिनेप्रवरत्याहोयतेसंतनेसंगेकरिनेटलेछेनेजेरजोगुणतमोगुणनावेगएत्रयेकरिनेपणनटले तेतो कोईकपूर्वनाभुंडासंस्कारनेजोगेकरिनेछे माटेएटलवाघणाकठणछे पछेआनंदानंदस्वामियेंपुछ्युंजेपूर्वनासंस्कार मलिनहोयतेकेमटले तारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेअतिशेजेमोटापुरुषहोयतेनोजेउपरुयराजीपोथायतोतेनागमेते वामलिननसंस्कारहोयतोनाशपामेनेमोटापुरुषनोराजीपोथयोहोयतोरांकहोय तेराजाथायनेगमेतेवांभुंडांप्रारब्ध होयतोरुडांथायनेगमेतेवुंतेनेमाथेविघनआवनारुंहोयतेनाशथैजाय पछेवलिआनंदानंदस्वामियेंपुछ्युंजेशोउपा

यकरेतोमोटापुरुषराजीथाय पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेप्रथमतोमोटासंतसाथेनिष्कपटपणेवर्त्तेनेकामक्रोधलो
भमोहमदमछरआशातृष्णाअहंकारइर्ष्याएसर्वनोत्यागकरे अनेसंतनोगुलामथैनेरहेनेअंतरमांमानटलेभावेरहेप
णदेहकरिनेसर्वेनेनमतोरहेतोएनेउपरत्यमोटासंतराजीथायछेपछेमाहानुभावानंदस्वामियेंपुछ्युं जेहेमहाराजसत्सं
गमांरहेतेथकेजेटलाअवगुणहोय तेसर्वेनाशपामीजायअनेदिनदिनप्रत्येभगवाननिभक्तिवृद्धिपांमतीजायएनो
शोउपायछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेमोटापुरुषनाजेमजेमगुणग्रहणकरतोजायतेमतेमएनिभक्तिवृद्धिपांमती
जायनेअतिशेजेमोटाहोय तेनेजोअतिशेनिष्कामिजांणेतोपोतेकुतराजेवोकांमिहोयतेनिष्कामिथायअनेजोमोटा
पुरुषनेविषेकामिपणानोदोषपरठतोगमेतेवोनिष्कामिहोयतोयपणअतिशेकामिथायअनेमोटानेविषेक्रोधिलोभि
पणुंपरठेतोपोतेक्रोधिलोभिथाय नेजोमोटापुरुषनेअतिशेनिष्कामिनिर्लोभिनिःस्वादिनिर्मानिनिःस्नेहसमझेतोपो
तेपणएसर्वविकारथीरहितथैजायनेपाकोहरिभक्तथायतेपाकाहरिभक्तनुंशुंलक्षणछे तोसाराजेशब्दस्पर्शरुपरस
नेगंधएपंचविषयतेनोजेमदुखदायकवस्तुनोसेहजेअभावरहेछे तेमजेनेसेहजेअभावरहेछेनेएकपरमेश्वरनास्वरु
पनेविषेअचलनिष्ठावरतेछेतेनेपाकोहरिभक्तजांणवोतेएवोपाकोहरिभक्तथयानोतोएजउपायछेजेपरमेश्वरनादा
सनोगुलामथइनेरहेनेएमजांणेजेएसर्वेभक्तमोटाछेनेहुंतोसर्वथिन्यूनछुंएमजांणिनेहरिभक्तनोदासानुदासथईरहे
नेएविरित्येजेवरतेतेनासर्वविकारनाशपांमेनेतेनेदिवसेदिवसज्ञानवैराग्यभक्तिआदिकजे शुभगुणतेवृद्धिपांमता
जायछे ॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥ ५८ ॥ ॥ संवत् १८७८ नाफागणशुदि

१४ चतुर्दशीनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां श्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनिआग
ल्यआथमणेबारयओरडानिओसरियेढोलियाउपरस्य विराजमानहतानेधोळोखेसपेर्योहतोनेधोळिचादरओढिह
तिनेमाथेहिरकोरनुंधोळुंधोतियुंबांध्युंहतुंनेललाटनेविषेचंदननिअरचाविराजमानहतिनेपोतानामुखारविंदनि आ
गल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहतिपछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेप्रश्नउत्तरकरोपछेमुक्तानंद
स्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेहेमहाराजभगवाननेविषेअसाधारणप्रेमथायतेनुंशुंकारणछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजे
एकतोभगवाननोविश्वासहोयजेआमुनेमल्याछेतेनिश्चेजभगवानछे तथाआस्तिकपणुंहोयतथाभगवाननांजे
ऐश्वर्यतेनेजांणेजेआभगवानछे तेब्रह्ममोहोलगोलोकश्वेतद्विपएआदिकसर्वेधामनापतिछे तथाअनंतकोटिब्रह्मां
डनापतिछे तथासर्वनाकरताछेअनेपुरुषकाळकर्ममायात्रण्यगुणचोविसतत्वब्रह्मादिकदेवएकोइनेआब्रह्मांडनाक
रताजांणेनहिएकभगवानपुरुषोत्तमनेजकरताजांणे अनेसर्वनाअंतर्जामीजांणेएविरित्यनिसमझणएयसोतोजेप्र
त्यक्षभगवाननास्वरुपनेविषेनिश्चेतेजपरमेश्वरनेविषेअसाधारणस्नेहनुंकारणछे पछेवळिमुक्तानंदस्वामियेपुछ्युं
जेएवोभगवाननोमहिमापणजांणतोहोय अनेअसाधारणहेतनथायतेनुंशुंकारणछेपछेश्रीजीमहाराजबोल्याजे
जोएभगवाननोआवोमहिमाजांणेछे तोएनेभगवाननेविषेअसाधारणहेतछेपणएजांणतोनथीजेमहनुमानजि
मांअपारबळहतुंपणकोइकनाजणाव्याविनाजणांणुंनहि अनेजमप्रलंबासुरबळदेवजीनेलैचाल्योतारपोतामांब
ळतोअपारहतुंपणपोतेजांणतानोतापछे ज्यारेआकाशवांणियेकयुंतारेजांण्युंतेविरित्येएभक्तनेभगवाननेविषेअ

साधारणप्रितितोछेपणजणातिनथी पछेवलिमुक्तानंदस्वामीयेपुछ्युंजेएप्रीतिनाबलनेजणायानुंशुंकारणछे पछे
श्रीजिमहाराजबोल्याजेसतसंगनेसतशास्त्रनुंश्रवणकरतेसतेएनेभगवाननेविषेअसाधारणप्रितिछे तेजणाइआवे
छे पछेवलीमुक्तानंदस्वामियेपुछ्युंजेदेशकालनेक्रियातेभूंडाथायअथवाभलाथायतेनुंकारणतेसंगछेकेकोइबिजो
छे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेदेशतोप्रथविकेवायतेसर्वठेकांणेसरखोछेअनेकालपणसरखोछे पणअतिशेजेमो
टासमर्थपुरुषहोयतेजेदेशमांरेहताहोयतेनेप्रतापेकरिनेभुंडोदेशहोयभुंडोकालहोयभुंडिक्रियाहोय तेसर्वेसाराथई
जायछे नेअतिशेभुंडापापिपुरुषजेदेशमां रेहताहोय तेनेजागकरिनेसारोदेशनेसारिक्रियानेसारोकालहोयतेपण
भुंडाथइजायछे माटेशुभनेअशुभएवाजेदेशकालनेक्रियातेनाहेतुतोपुरुषछेतेपुरुषजोअतिशेसमर्थ होयतोसर्वपृ
थवीमांदेशकालनेक्रियातेपोतानास्वभावप्रमांणेप्रवर्त्तावेनेतेथीउतरतोहोयतोएकदेशमांप्रवर्त्तावेनेतेथीउतरतोहो
यतोएकगाममांप्रवर्त्तावेनेतेथिउतरतोहोयतोएकफलितथाएकपोतानुंघरतेमांप्रवर्त्तावेएविरित्येएशुभअशुभजेदे
शकालनेक्रियातेनाहेतुतोशुभनेअशुभएबेप्रकारनापुरुषछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥५९॥ संवत१८७६ना
फागणवदि १ प्रतिपदानेदिवसश्रीजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांपरमहंसनिजायगानेविषेवि
राजमांनहतानेधोलोखेसपेर्योहतोनेधोलिचादरओढिहति अनेमस्तकउपरश्वेतपाघबांधिहतिनेतेपाघनेविषेधो
लापुष्पनातोराविराजमांनहतानेकंठमांधोलापुष्पनाहारविराजमांनहता अनेपोतानामुखारविंदनिआगलमुनित
थादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेसर्वसाधनकरतांवासनाटालविएसाध

नमोटुंछे तेवासनाटाळवानिएमविगतिछे जेशब्दस्पर्शरूपरसनेगंधएजेपंचविषयतेनेविषेजेटलिपोतानेतृष्णाहोय तेनोविचारकरवोजेमारेजेटलिभगवाननेविषेवासनाछे तेटलिजजगतनेविषेछे कओछिवधुछेतेनिपरीक्षाकरवीने जेटलिभगवाननिवातसांभळवामां श्रोत्रइंद्रिलोभाती होयतेटलीजजगतनिवातसांभळवामां लोभातिहोयतो एमजांणवुंजेभगवानमांनेजगतमांबरोबरवासनाछे एविजरित्येस्पर्शरूपरसनेगंधएसर्वेविषयनोतपासकरवो अनेज्यारेएविरित्येतपासकरतोकरतोजगतनिवासनानेघटाडतोजायनेभगवाननी वासनानेवधारतोजायतेणेक रिने एनेपंचविषयनेविषेसमबुद्धिथईजायछेनेसमबुद्धिथयापछेनिंदानेस्तुतिसरखांलागे अनेसारोस्पर्शनेभुंडोस्प र्शसरखोलागेतेमजसारुंरूपने भुंडुंरूपतथाबाळजोबननेवृद्धएविजस्त्रियुंतथाकचरोनेकंचनएसर्वेसरखुंभासेतेम जसारानेभुंडाजेरसनेगंधतेपणसरखाभासेएविरित्येस्वाभाविकपणेवरतायतारेजांणियेजेवासनाजितांणि अने वासनारहितवरतवुंएएकांतिकनोधर्मछे अनेवासनाजराकरहिजायतोसमाधिवाळोहोय अनेनाडिप्रांणतणाताहो यतोयपणवासनासमाधिमांथिपाछोखेंचिलावेछे माटेवासनाटाळेतेजएकांतिकभक्तछे पछेमुक्तानंदस्वामियेपु छ्युंजेवासनाटाळ्यानोशोउपायछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेएकतोआत्मनिष्ठानिदृढताजोइयेंअनेबिजुंपंचविष यनुंतुछपणुंजांण्युंजोईयें अनेत्रिजुंभगवाननुंअतिशेमाहात्म्यजांण्युंजोइयेजेभगवानवैकुंठगोलोकब्रह्ममोहोलए सर्वेधामनापतिछे माटेएवाभगवाननेपांमिनेतुछविषयनासुखमांहुंशुंप्रितिराखुंएविरित्येंभगवाननामहिमानोवि चारकरे अनेवळीएमविचारकरेजेभगवाननेभजतांथकांपणजोकांइकखोटरहिजशेनेकदापिजोभगवाननाधा

ममांनहिजवाय नेइंद्रलोकतथाब्रह्मलोकनेविषेभ्गवानमुकशेतोयपणआलोकनाकरतांतोत्यांकोटिगणांवधुसुख
छेएवोविचारकरिनेपणआसंसारनातुछसुखथकिवासनायेंरहितथावुंअनेएविरित्येभ्गवाननोमहिमाजांणिनेवा
सनायेंरहितथायछे तारपछेएनेएमजणायछे जेमारेकोईकालेवासनाहतिजनहि अनेएतोमुनेंवच्यमांकांइकभ्रम
जेतुंथयुंहतुंपण हुंतोसदावासनायेंरहितछुंएवुंभासेछे अनेआविरित्यनोजेएकांतिकधर्मतेतोजेएवानिर्वासनिकपुरु
षहोयअनेजेनेंभ्गवाननेविषे स्थितिथइहोयतेनवचनेंकरिनेंजपमायपणग्रंथमांलखिराख्योहोयतेणेकरिनेंनथिप
मातोअनेकोइकसांभलीनेंतेविनेंतेविवातकेवाजायतोकेतांपणआवडेनहि माटेजनेंएकांतिकनाधर्ममांस्थितिथइ
होयतेथकिजएकांतिकनोधर्मपमायछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥६०॥ ॥संतत् १८७६
नाफागणवदि ३ त्रिजनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येंदादाखाचरनादरबारमांश्रीवासुदेवनारायणनामंदिर
निआगल्यलिंबडानावृक्षनिहेठओटाने विषेढोलियाउपरस्यविराजमानहतानेहिरकोरनुंश्वेतधोतियुंमस्तकेबांध्युंहतुं
नेश्वेतपछेडिओढिहतिनेश्वेतखेसपरस्योहतानेकंठमांश्वेतपुष्पनाहारधारणकर्याहता नेश्वेतपुष्पनातारापाघमांडाबि
कोरेलटकताहतानेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभ्क्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेमुक्तानं
दस्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेकामक्रोधलोभ्तथाभयएमनेजोगेकरिनेपणधीरज्यडगेनहितेनोशोउपायछेपछेश्रीजिमहा
राजबोल्याजेहुंदेहनहिहुंतोदेहथिनोखोनेसर्वनोजांणनारोएवोजेआत्मातेछुं एविजेआत्मनिष्ठातेज्यारे अतिशेदृढ
थायतारेकोईरित्येकरिनेधीरज्यडगेनहि नेआत्मनिष्ठाविनाविजाअनेकउपायकरेतोपणधिरज्यरहेनहि पछेब्रह्मानं

दस्वामियेपुछ्युंजेजेआत्मनिष्ठाहोयतेअंतसमेंकटळिकसहायकरेछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेमनदीतरविहो
यत्यांतोजेनतरतांआवडतुंहोयतेतरिजायनेजेनतरतांनआवडतुंहोयतेतोउभोथईरहे पणज्यारेसमुद्रतरवोहोयतारे
तोतेबेयनेवांणनुंकामपडेछे तेमटाढ्यतडकोभुखतरसमानअपमानसुखदुखतेरूपिजेनदीतेनेतोआत्मनिष्ठावाळो
होयतेतरिजायपणमृत्युसमोतोसमुद्रजेवोछेमाटेत्यांतोआत्मनिष्ठावाळोहोयतथावगरआत्मनिष्ठावाळोहोयएबेय
नेभगवाननीउपासनारूपिवांणनुंकामपडेछे माटेअंतकाळेतोभगवाननोद्रढआशरोहोयतेजकाममांआवेछे पण
अंतसमेआत्मनिष्ठाकांईकाममांआवतिनथी तेसारुभगवाननिउपासनानेद्रढकरिनेराखवी पछेवळिमुक्तानंदस्वा
मियेपुछ्युंजेभगवाननोभक्तहोयतेनेसिद्धियुंआडिआवेछे तेजेनेंभगवाननानिश्चेमांडगमगाटहोयतेनेंजआवेछे
केनिश्चेवाळानेआवेछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेसिद्धियुंतोजेनेपरिपक्वभगवाननोनिश्चेहोयतेनेजआवेछेनेबि
जानेतोसिद्धियुंघणिदुर्लभछे अनेएसिद्धियुंनेपणएभक्तनिपरिक्षालेवासारुभगवानजप्रेरेछेजेएनेहुंउपरस्यघणुंहे
तछे केसिद्धियुंउपरस्यघणुंहेतछे एविरित्येंभगवानपोतानाभक्तनिपरिक्षाजुवेछे पछेजोएपाकोभक्तहोयनेंभगवान
विनाबिजुंकांईनइछेनेंनिर्वासनिकएवोएकांतिकभक्तहोयतोभगवानपोतेतेभक्तनेवशथैजायछे जेमवामनजीयें
बळिराजानुंत्रिलोकिनुराज्यलेईलिधुं अनेंचौदलोकनांबेपगलांकर्यांअनेत्रिजापगलासारुतेबळिराजायेंपोतानुंश
रिरआप्युं एविरित्येंश्रद्धासोतभगवाननेसर्वस्वआप्युंतोयभगवानेएने वगरबांकेबांध्यातोपणभक्तिथकिपड्यान
हितारेएविपोतानीअनन्यभक्तिजोईनेपोतेभगवानतेबळिनाबंधनमांआवताहवा अनेभगवानेंतोबळिराजानेक्ष

णमात्रबांध्योहतो अनेभगवानतोएनिभक्तिरुपिदोरियेंकरिनेबंधांणाछेतेआजदिवससुधिपणअखंडभगवानब
ळिनेदरवाजेउभाछे अनेबळिराजानिदृष्टिथिकिपळमात्रपणभगवानछेटेथातानथिएविरित्येंआपणपणबिजिसर्वे
वासनाटाळिनेनेभगवाननेसर्वस्वअरपणकरिनेभगवाननादासथइरेशुं अनेएमकरतांयभगवानआपणनेवधुदु
खदेशेतोभगवानपणपोतेआपणेवशथैजाशेशामाटेजेपोतेभक्तवत्सळछे अनेकृपासिंधुछेतेजेनिपोतानेविषेअ
तिदृढभक्तिदेखेतेनेपोतेआधिनथइजायछे पछेतेप्रेमभक्तियेंजुक्तजेभक्तनुंमनतेमनरूपिदोरियेंकरिनेंबंधनमांआ
वेछे पछेछुटवानेसमर्थथातानथि माटेजेमजेमभगवानआपणनेंकसणिमांराखेतेमतेमवधुराजिथयुंजोइयेजेभ
गवानजेमजेममुनेंवधुदुखदेशेतेमतेमवधुमारेवशथाशे अनेपळमात्रमुजथिछेटेनहिरहेएवुंसमजिनेंजेमजेमभ
गवानअतिकसणिदेताजायतेमतेमअतिराजिथावुंपणकोईरित्येदुखदेखिने अथवादेहनासुखसारुपाछोपगभर
वोनाहिं॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥६१॥ ॥संवत् १८७६ नाफागणवदि ४ चोथ्यनेदिवसश्रीजीमहारा
जश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांचोकवच्येढाळियाउपरथ्यविराजमानहता अनेधोळोखेसपेर्योहतो अने
धोळिचादरओढिहति अनेमाथेश्वेतपाघविराजमानहतिअनेतेपाघनेविषेश्वेतपुष्पनाहारतथाश्वेतपुष्पनातोरावि
राजमानहतानेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेस्वयंप्रका
शानंदस्वामियेपुछ्युंजेश्रीमद्भागवतमांकह्युंछेजे सत्यशौचदयाक्षांतिइत्यादिकजेओगणचाळिसकल्याणकारि
गुणतेभगवाननास्वरूपनेविषेनिरंतररहेछेतेएगुणसंतनेविषेकेईरित्येआवेछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेएगुणस

तमांआव्यानुंकारणतोएछे जएनेभगवाननास्वरूपनोजथारथनिश्चेथायतोएकल्याणकारिगुणभगवाननाछेतेसं
तमांआवेछे तेनिश्चेकेवोहोयतोजेभगवाननेंकाळजेवानजांणेकर्मजेवानजांणेस्वभावजेवानजांणेमायाजेवान
जांणेपुरुषजेवानजांणेनेसर्वथकिभगवाननेंजुदाजांणे एसर्वनानियंताजांणेनेसर्वनाकर्त्ताजांणेअनेएसर्वनेकर्त्ता
थकापणएनिर्लेपछेएमभगवाननेंजांणे अनेएविरित्येंजप्रत्यक्षभगवाननास्वरूपनोनिश्चेकर्योछे तेकोइरित्येंकरि
नेंडगेनहितेगमेतेवांतरेतरेनांशास्त्रसांभळे अनेगमेतेवामतवादिनिवातसांभळेअनेगमेतेवापोतानुंअंतःकरणकुत
र्कंकरेपणकोइरित्येंकरिनेभगवाननास्वरूपमांडगमगाटथायनहिएविजात्यनोजेनेंभगवाननास्वरूपनोनिश्चेहोयते
नेभगवाननोसंबंधथयोकेवायमाटें जेनेजेसंघाथेसंबंधहोयतेनागुणतेमांसहजेआवेजेमआपणांनेत्रछेतेनेज्यारे
दिवासंघाथेसंबंधथायछे तारेतेदिवानोप्रकाशनेत्रमांआवेछेतेणेकरिनेनेत्रआगल्यअंधारुंहोयतेनोनाशथइजाय
छे तेमजेभगवाननास्वरूपनोदृढनिश्चयेकरिनेसंबंधथायछेतेनेविषेभगवाननाकल्याणकारिगुणआवेछेपछेजेम
भगवानसर्वेप्रकारेनिर्बंधछेनेंजेचायतेकरवानेसमर्थछेतेमएभक्तपणअतिशेसमर्थथायछे नेनिर्बंधथायछे पछे
निर्विकारानंदस्वामियेंपुछ्युंजेनिश्चेहोयतोयपणरुडागुणतोआवतानथि अनेमाननेंईर्षातोदिवसेदिवसेवधतिजा
यछेतेनुंशुंकारणहशे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेभगवानपासेंएकअमृतलावियेंअनेसिघडियोवछनागलावियें
अनेदुधपाकनेंसाकरलावियेंअनेअफिणलावियें अनेतेसर्वेनभगवाननाथाळमांधरियेंतोपणजेनोजेवोगुणहोय
तेनोतेवोनेंतेवोजरहेपणपलटाईजायनहितमजेजीवआसुरीनेअतिकुपात्रहोय तेभगवाननेसमिपेआवेतोयपण

पोतानास्वभावनेमुकेनहि पछेएकोईकगरिबहरिभक्तनोद्रोहकरेतेणेकरिनेएनुंभुंडुंथायशामाटेजेभगवानसर्वमां
अंतर्यामिरुपेकरिनेरह्याछे तेपोतानिइछाआवेतहांतटलिसामर्थिजणावेछेमाटेभक्तनेअपमानेकरिनेतेभगवाननुं
अपमानथायछे तारेतेअपमांननाकरनारानुंअतिशेभुंडुंथइजायछेजेमहिरण्यकशिपुहतोतेणेत्रिलोकिपोतानेवश
करिराखिहतिएवोबलवांनहतो पणतेणेजोप्रल्हादजिनोद्रोहकर्योतोभगवानथंभमांथिनृसिंहजिरूपेप्रगटथईनेते
हिरण्यकषिपुनोनाशकरिनांख्यो एमविचारिनेंभगवाननाभक्तहोयतेनेअतिशेगरिबपणुंपकडवुंपणकोईनुंअपमा
नकरवुंनहिंकांजेभगवानतोगरिबनाअंतरनेविषेपणविराजमानरह्याछे तेएगरिबनाअपमाननाकरतलनुंभुंडुंक
रिनांखेछे एवुंजांणिनेकोइअल्पजीवनेपणदुखववोनहिंअनेजोअहंकारनेवशथइनेजनेतेनेदुखवतोफरेतोगर्वगंजनए
वाजेभगवानतेअंतर्जामिरुपेसर्वमांव्यापकछेतेखमिसकेनहिं पछेगमेतेद्वारेप्रगटथइनेएअभिमांनिपुरुषनाअभि
माननेंसारिपेठेनाशकरेछे तेमाटेतेभगवानथिडरिनेंजेसाधुहोयतेनेलेशमात्रअभिमांनराखवुंनहिअनेएककिडि
जेवाजिवनेपणदुखववोनहिएजनिर्मानिसाधुनोधर्मछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥६२॥ ॥सं
वत् १८७६ नाफागणवदि ७ सप्तमीनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबार
मां श्रीवासुदेवनारायणनामंदिरआगल्यआथमणेबारणेओरडानिओसरियेढोलियाउपरस्यविराजमानहता अने
धोलोखेसपेरयोहतोनेधोलिचादरओढिहति नेधोलुंहिरकोरनुंधोतियुंमाथेबांध्युंहतुंनेकोटनेविषेश्वेतपुष्पनाहारविरा
जमानहता अनेपाघनेविषेगुलाबनापुष्पनातोराविराजमानहता अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेश

देशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेनृसिंहानंदस्वामियेपुछ्युंजेभगवाननानिश्चेमांकसरहोयतेनेकेवासंकल्पथाय पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेनेनिश्चेमांकसरहोयतेनेज्यारेभगवानमांकांइसामर्थिदेखाय तारेअतिआनंदथायअनेज्यारेसामर्थिनदेखायतारेअंतरझांखुंथैजाय अनेपोतानाह्रदामांभुंडासंकल्पथाताहोयनेतेनेटालेतोयपणटलेनहि तारेभगवानमांअवगुणपरठेजेहुंआटलादाडाथिसतसंगकरिकरिमरिगयोतोय पणभगवानमाराभुंडाघाटटालतानथिएविरित्येभगवानमांदोषपरठे अनेजपदार्थमांपोतानेहेतहोयनेकोइप्रकारेतेपदार्थमांथिमनपाछुंनवलतुंहोय तारेतवोनेतवोदोषभगवाननेविषेपरठेजेजेममारेविषेकामादिकदोपछे तेमभगवाननेविषेपणछेपणएभगवानछेतेमोटाकेवायछे एविरित्यनाजेनेअंतरमांघाटथाताहोयतेनानिश्चेमांकसरजांणविएनोपरिपक्वनिश्चेनकेवाय पछेपरमचैतन्यानंदस्वामियेंपुछ्युंजेहेमहाराजजेनेभगवाननोपरिपक्वनिश्चेहोयतेनेकेविजात्यनाघाटथाय पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेनेपरिपक्वनिश्चेहोयतेनेतोमनमांएमरहेजेमारेसर्वेप्रामिथैरहिछे अनेज्यांप्रत्यक्षभगवानरयाछेत्यांजपरमधामछे अनेआसंतसर्वेतेनारदसनकादिकजेवाछे अनेसतसंगिसर्वेतेतोजेवाउद्धवअक्रूरविदुरसुदामानेव्रंदावननागोपतेवाछे अनेजेवाइयुंहरिभक्तछेतेतोजेविगोपीयुंतथाद्रौपदिकुंताजिसीतारुक्मणीलक्ष्मिपार्वतिएवियुंछे अनेहवेमारेकांइकरवुंरयुंनथीनेगोलोकवैकुंठब्रह्मपुरतेनेहुंपांमिरयोछुंएविरित्यनाघाटथाय अनेपोतानाह्रदामांअतिआनंदवर्त्तेएविरित्यजनाअंतरमांवर्त्ततुंहोयतेनेपरिपक्वनिश्चेजांणवो एमकहिनेपछेश्रीजीमहाराजएमबोल्याजेतत्वेकरिने भगवाननुंस्वरूपजांण्यापछिएनेकांइजांणवुंरेतुंनथितेतत्वेकरिनेजांण्या

निरित्यकहियेतेसांभलोजेसांभलिनेपरमेश्वरनास्वरूपनोअडगनिश्चेथायछे जेप्रथमतोएनेभगवाननिमोटाइजां
णिजोइयेजेमकोइकमोटोराजाहोयतेनाजेगोलानेगोलियुंहोयतेनेपणसातभोमिनितोहवेलियुंरेवानिहोय अनेबा
गबगीचानेघोडावेल्युंघरेणांएआदिकजेसांमग्रियुंतेणेकरिनेदेवलोकसरखांतेनांघरजणाय तोरेतेराजानोजेदरबा
रतथातेमांजेसामग्रियुंतेतोअतिशोभायमानहोयतेमश्रीपुरुषोत्तमभगवाननीआज्ञामांवर्त्तताएवाजेब्रह्मांडनाअ
धिपतिब्रह्मादिकतेनाजेलोकनेतेलोकनावैभवतेनापारनेपमातोनथि तोजेनानाभिकमलमांथिब्रह्माउत्पन्नथयाए
वाजेविराटपुरुषतेनावैभवनोपारतोक्यांथिपमाय अनेएवाअनंतकोटिजेविराटपुरुषतेमनास्वामिजेपुरुषोत्तमभ
गवानतेनुंधामजेअक्षरजेनेविषेएवांअनंतकोटिब्रह्मांडतेएकएकरोमप्रत्येअणुनिपेठेउडतांफरेछे एवुंएभगवाननुं
धामछेनेतेधामनेविषेपुरुषोत्तमभगवानपोतेदिव्यरूपेकरिसदाविराजमानछे अनेतेधाममांअपारदिव्यसामग्रि
छे तेभगवाननिमोट्यपनोपारतोआवेजकेमएविरित्येभगवाननीमोट्यपसमझे अनेजेजेथकिमोटोहोयतेतेथकि
सूक्ष्महोय अनेतेतेनुंकारणपणहोय जेमपृथवीथकिजलमोटुंछे अनेतेपृथवीनुंकारणछे अनेतेथकिसूक्ष्मपण
छे नेजलथकितेजमोटुंछेनेतेजथकिवायुमोटोछेनेवायुथकिआकाशमोटोछे एविरित्येअहंकारमहतत्वप्रधानपु
रुषनेप्रकृतिपुरुषनेअक्षरएसर्वेएकबिजाथिमोटाछे नेएकबिजाथिसूक्ष्मछेनेकारणछे अनेएसर्वेमूर्त्तिमानछेपण
भगवाननुंजेअक्षरधामछेतेतोअत्यंतमोटुंछे जेनाएकएकरोमनेविषेअनंतकोटिब्रह्मांडअणुंनीपेठेउडतांजफरेछे
जेमकोइमोटोहस्तिहोयतेनाशरीरउपरस्थकिडिचालिजातिहोयतेकशीगणतीमांआवेनहि तेमएअक्षरनिमोटाइआ

गल्यबिजुंकोइकांईगणतीमांआवतुंनथीजेमझिणांमछरहोयतेनेमध्येकिडिहोयतेमोटिदेखाय अनेकिडिनेमध्येविं
छिहोयतेमोटोदेखाय नेविंछिनेमध्येसापहोयतेमोटोदेखाय अनेसापनेमध्येसमलाहोयतेमोटिदेखाय नेसमलाने
मध्येपाडोहोयतेमोटोदेखाय नेपाडानेमध्येहाथिहोयतेमोटोदेखाय नेहाथिनेमध्येगिरनारसरखोपर्वतहोयतेमोटो
देखाय अनेतेपरवतनेमध्येमेरुपरवतमोटोदेखाय अनेतेमेरुजेवापरवतनेमध्येलोकालोकपरवततेअतिमोटोजणा
य अनेलोकालोकपरवतथकिपृथवीअतिमोटिजणाय अनेपृथवीनुकारणजेजलतेतेथकिमोटुंपणछे अनेसूक्ष्मप
णछेएविरित्येजलनुंकारणतेतेजछे तेजनुंकारणवायुछे वायुनुंकारणआकाशछे आकाशनुंकारणअहंकारछेअहं
कारनुंकारणमहतत्वछे महतत्वनुंकारणप्रधाननेपुरुषछे अनेप्रधाननेपुरुषनुंकारणमूलप्रकृतिनेब्रह्मछे अनेएसर्वेनुं
कारणअक्षरब्रह्मछेनेतेअक्षरतोपुरुषोत्तमभगवाननुंधामछे अनेएअक्षरनिसंकोचनेविकाशअवस्थाथातिनथिस
दायएकरूपेरहेछे अनेतेअक्षरमूर्त्तिमानछेपणअतिमोटाछेमाटेकोइनिनजरेअक्षरनुंरूपआवतुंनथिजेमचोविशत
त्वनुंकार्यजेब्रह्मांडतेपुरुषावतारकेवायछेनेतेविराटपुरुषजेतेकरचरणादिकेकरिनेयुक्तछे पणतेनिमूर्त्तिअतिशेमो
टिछे माटेनजरेआवतिनथिअनेतेनिनाभिमांथियथयुंजेकमलतेनानालमांब्रह्मासोवरसलगिचाल्यापणतेनोअंतन
आव्योनेजोकमलनोजअंतनआव्योतोविराटपुरुषनापारकेमआवे माटेतेविराटनुंरूपनजरेआवतुंनथि तेमअक्षर
धामपणमूर्त्तिवानछे पणकोइनेनजरेआवेनहितेशामाटेजएवांएवांब्रह्मांडएकएकरोममांअसंख्यातउडतांजफरेछे
एवडामोटाछेतेअक्षरधामनेविषेपुरुषोत्तमभगवानपोतेसदाविराजमानछे अनेपोतानिअंतर्यामिशक्तीयेकरिने

अक्षरधामअनेअनंतकोटिब्रह्मांडअनेतब्रह्मांडुंनाजेईश्वरतेसर्वेनेविषेअन्वयपणेरयाछे अनेतअक्षरधामनेविषेपो
तानासाधर्म्यपणानेपाम्याएवाजेअनंतकोटिमुक्ततेएभगवाननिसेवानेविषेरहेछे अनेतेभगवाननासेवकनाएकए
करोमनेविषेकोटिकोटिसूर्यनाजेवोप्रकाशछे माटेजनासेवकएवाछे तोएमनास्वामिजेपुरुषोत्तमभगवानतेनोम
हिमातोकेमकेवायएवाअतिसमर्थजेभगवानतेपोतेअक्षरमांप्रवेशकरिनेअक्षररूपेथायछेने पछेमूलप्रकृतिपुरुष
रूपेथायछेने पछेप्रधानपुरुषरूपेथायछेनेपछेप्रधानमांथिथयांजेचोविशतत्वतेनेविशेप्रवेशकरिनेतरूपेथायछे ने
पछेतेतत्वेकरिनेसरजांणाजेविराटपुरुषतेनेविषप्रवेशकरिनेतरूपेथायछेने पछेब्रह्माविष्णुशिवमांप्रवेशकरिनेतते
रूपेथायछेएविरित्येंअतिसमर्थने अतिप्रकाशेजुक्तनेअतिमोटाजेएभगवानतेपोतानुंजेआवुं ऐश्वर्यनेतेजतेनेपोता
मांसमाविनेजीवनाकल्याणनेअर्थेमनुष्यजेवाथायछेनेमनुष्यदर्शनकरिसकेतथासेवाअर्चनादिककरिसकेएवुं रू
पधारणकेरछे जेमकिडिनापगमांझिणोकांटोवागोहोयतेनेचरछितथानरेणियेकरिनेकाढेतोनी सरेनहितेते।अतिशे
झिणुंलोढुंहोयतेणेकरिनेनिसरे तेमभगवानपणपोतानिमोटाइनेपोतामांसमाविनेअतिशेअल्परूपनुंधारणकरेछे
छे जेमअग्निपोतानोप्रकाशनेज्वालातेनेसमाविनेमनुष्यजेवोथाय तेमभगवानपणपोतानिसामर्थिछपाविनेजिव
नाकल्याणनेअर्थेमनुष्यनिपेठेवर्त्तेछे अनेजमुरखहोयतेतोएमजांणेजेभगवानकांइसामर्थिकेमप्रगटकरतानथि
पणभगवानतोमुलगिजीवनाकल्याणनेअर्थेपोतानिसामर्थिढांकिनेवर्त्तेछे अनेजोपोतानिमोट्यपप्रगटकरेतोब्र
ह्मांडपणनजरमांनआवेतोजिवनिशिगणनाएविरित्ये महिमायेसोतोजेभगवाननोनिश्चेतजनेल्हदामांद्दढपणेथयो

होयतेने कालकर्ममायाकोईबंधनकरवासमर्थनथिमाटेएविरित्येतत्वेकरिनेजेभगवाननेजाणेतेनेकांइंकरवुंरयुंन
थी पछेनित्यानंदस्वामियेंपुछ्युंजेएविरित्येंअनुक्रमेकरिनेभगवानमनुष्याकृतिधरेछे केअनुक्रमविनापणमनुष्या
कृतिधरेछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेअनुक्रमनोकांइमेलनथित्यांदृष्टांतजेमकोईपुरुषहोयनेतलावनेविषेडबकि
खायतेडबकिखाइनेगमेतोत्यांनेत्यांनीसरेअथवाकांठनिसरेअथवाआसपासनिसरेतेमपुरुषोत्तमभगवानछे तेअ
क्षररूपधामनेविषे डबकिखाइनेगमेतोत्यांथिपाधराजमनुष्याकृतिनेधारेछे नेगमतोएविरित्येंअनुक्रमेकरिने मनु
ष्याकृतिनेधारेछे एमवार्त्ताकरिने पछेवलिश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेने अतिदृढनिश्चेहोयतेनुंथोडाकमांलक्षणक
हुंतेसांभलोजेजेनेपरिपक्वनिश्चेहोयनेतेपोतेअत्यंतत्यागिहोयतोयपणतेपासेंगमेतेविप्रवृत्तिमार्गनीक्रीयाकरावियें
तोतेकरेपणतेमांथिपाछोहठेनहिंनेकचवाइनेपणकरेनहिराजिथकोकरेनेविजुंएलक्षणजेगमेतेवोपोतामांकोइकस्व
भावहोयनेतेकोटिकउपायकरेतोयपणटलेएवोनहोयनेजोतस्वभावनेमुकाव्यानोपरमेश्वरनो आग्रहदेखेतोतेस्व
भावनेततकालमुकेनेत्रिजुंएलक्षणजेपोतामांकांईकअवगुणहोयतोपणपरमेश्वरनीकथाकिर्त्तन तथाभगवानना
संततेविनाघडिमात्ररेवायनहिनेंपोतानो अवगुणलेनेसंतनोअतिगुणग्रहणकरे अनेभगवाननीकथाकिर्त्तनने
भगवाननासंतनोअतिमहिमासमझेएवुंजेनेवर्त्ततुहोयतेनेपरिपक्वनिश्चेजांणवोएवा निश्चेवालानेकोइकदिवसको
इकप्रारब्धनेजोगेकरिनेकांइकवर्त्तवामांफेरपडिजायतोयपणतेनुंअकल्याणनथायनेएवोनिश्चेनहोयनेत गमेतेवो
त्यागिहोयतोयपणतेनाकल्याणमांफेरछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥६३॥ संवत१८७९नाफागणवदि१नवमि

नेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां उगमणेबारस्यओरडानिओसरिये
ढोलियाउपरस्य विराजमानहता नेधोलोखेसपेर्योहतो नेकालोछेडानोखेसओढ्योहतोनेमस्तकेहिरकोरनुंधोतियुंबां
ध्युंहतुं नेतुलसीनिनविकंठीकंठनेविषेपेरीहतिनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनी तथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभा
भराईनेबेठिहतिपछेश्रीजिमहाराजेमुनीप्रत्यंप्रश्नपुछ्युंजपुरुषोत्तमएवाजेभगवानतेनुंशरीरआत्मातथाअक्षरछेए
मश्रुतियेकयुंछेतआत्मानेअक्षरतेतोविकाररहितछेनेतआत्मानेअक्षरनेविषेकांइहेयउपाधिनथिनेजेमभगवानमा
याथकिपरछेतेमआत्मानेअक्षरपणमायाथकिपरछे एवाजेआत्मानेअक्षरतेकेइरित्येभगवाननुंशरीरकेवायछेने
जीवनुंशरीरतोजीवथकिअत्यंतविलक्षणछे नेविकारवानछेनेदेहिजेजिवतेतोनिर्विकारिछे माटेदेहनेदेहिनेतोअत्यं
तविलक्षणपणुंछे तेमपुरुषोत्तमनेनेपुरुषोत्तमनाशरीरजेआत्मानेअक्षरतेनेविषेअत्यंतविलक्षणपणुंजोइयेतेकहो
केमविलक्षणपणुंछे पछेसर्वेमुनीयेजेनीजेविबुद्धितेणेतेवोउत्तरकर्योपणयथार्थउत्तरकोईथकिथयोनहि पछेश्री
जिमहाराजबोल्याजेल्योअमेउत्तरकरियेजे आत्मानेअक्षरएबेनेजपुरुषोत्तमभगवाननुंशरीरपणुंतेतोव्याप्यपणुं
नेआधिनपणुंनेअसमर्थ्यपणुंतेणेकरीनेछेकेविरित्येतोभगवानजेतेपोतानिअंतर्यामिशक्तियेकरिने आत्मानेअक्षर
तेनेविषेव्यापकछेनेएबेयतोव्याप्यछे अनेभगवानजेतेस्वतंत्रछे नेआत्मानेअक्षरतेतोभगवाननेआधिनछेनेपरतं
त्रछे अनेभगवानजेतेअतिसमर्थ्यछेनेआत्मानेअक्षरतेतोभगवाननिआगल्यअतिअसमर्थ्यछे एविरित्येभगवा
नजेतएबेयनाशरीरीछेनेएबेयजेतेभगवाननुंशरीरछे अनेशरीरीएवाजेपुरुषोत्तमभगवानतेतोसदायदिव्यमूर्त्ति

मानछे नेएवाजेएभगवानतेजेतेव्यापकनेदृष्टाएवाजेसर्वेआत्मानेतेआत्मानेव्याप्यनेआत्मानेदृश्यएवाजेदेहएसर्वे
मांपोतानिअंतर्यामिशक्तियेकरिनेआत्मापणेरह्याछे अने एविरित्येसर्वेनाआत्माजेपुरुषोत्तमभगवानतेज्यारेरूप
वानएवुंजेदृश्यतेनाआत्मापणेकरीनेशास्त्रनेविषेकह्याहोय तारेतेपुरुषोत्तमनेदृश्यरूपेकरिनेप्रतिपादनकर्याहोय ने
ज्यारेएदृष्टानाआत्मापणेकरीनेप्रतिपादनकर्याहोय तारेएपुरुषोत्तमनेअरूपपणेकरिनेशास्त्रमांकह्याहोयछे नेवस्तु
तायेतोरूपमानजेदृश्यनेअरूपजेआत्माएबेयथकिपुरुषोत्तमभगवानन्याराछेनेसदामूर्त्तिमानछे नेप्राकृतआकारे
रहितछेनेमूर्त्तिमानथकापणदृष्टानेदृश्यएबेयनादृष्टाछे नेएआत्मानेअक्षरएसर्वेनाप्रेरकछेनेस्वतंत्रछेनेनियंताछेनेस
कलऐश्वर्येसंपन्नछे नेपरथकिपरएवुंजेअक्षरतेथकिपणपरछेएवाजपुरुषोत्तमभगवानतेजीवनाकल्याणने अर्थे
कृपायेकरिनेपृथ्वीनेविषेमनुष्यजेवाजणायछे तेनेजेआविरित्येसदादिव्यमूर्त्तिमानजाणिनेउपासनाभक्तिकरेछेते
तोएभगवाननासाधर्म्यपणानेपांमेछेनेअनंतऐश्वर्यनेपांमेछेनेब्रह्मभावनेपाम्योजपोतानोआत्मातेणेकरीनेप्रेमेस
हितनिरंतरपरमआदरथकिपुरुषोत्तमभगवाननीसेवानेविषेवर्त्तेछे अनेजेएभगवाननेनिराकारजांणिनेध्यानउ
पासनाकरेछे तेतोब्रह्मसुषुप्तिनेविषेलीनथायछे तेपाछोकोईदिवसनिसरतोनथीनेकोईऐश्वर्यनेपणपांमतोनथी अ
नेआजेवार्त्ताते अमेप्रत्यक्षदेखिनेकहिछे माटेएमांकांईसंशयनथि अनेआवार्त्तातोजेनेएभगवाननास्वरूपमांसदा
दिव्यसाकारपणे उपासनानिदृढनिष्ठाथईहोयतेथकिजपमायछेपणबिजाथकितोपमातिजनथिमाटेआवार्त्तानेअ
तिदृढकरिनेराखज्यों ॥इतिवचनामृतं॥६४॥ संवत १८७६नाफागणवदि १४चौदशनेदिवसश्रीजिमहारा

जश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां पोतानेपोढवानाओरडानिओसरियेंगादितकियानंखाविनेबिराजमान
हतानेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां नेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसतथा देशदेशनाहरिभक्तनिसभाभरा
इनेबेठिहति नेश्रीजिमहाराजकथाकरावताहतातेसमे मोटामोटापरमहंसनेपोतानेसमिपेबोल्याव्यापछेकथानोअ
ध्यायपुरोथयोतारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेहवेजेटलामोटामोटासाधुछो तेपरस्परप्रश्नउत्तरकरोकेमजेप्रश्नउत्तरक
रतारेजनेजेविबुद्धिहोयतेजांणयामांआवे पछेस्वयंप्रकाशानंदस्वामियेंपरमानंदस्वामिनेप्रश्नपुछ्युंजेआकाशनिउ
त्पत्तिनेलयतेकीयप्रकारेछे तारेपरमानंदस्वामिएप्रश्ननोउत्तरकरवालागापणथयोनहि पछेश्रीजिमहाराजबोल्या
जेजेमबालकहोयनेतेज्यारेप्रथममातानाउदरमांहोय तारेनथाजन्मसमयमांतेनेह्रदयादिकजेइंद्रियुंनांछिद्रतेसूक्ष्म
होयनेपछेजेमजेमतेबालकवृद्धिनेपांमतोजायतेमतेमतेछिद्रनिवृद्धिथातिजायनेतेमां आकाशपणउत्पन्नथातोज
णाय अनेज्यारेएवृद्धअवस्थानेपांमेतारेएनांइंद्रियुनांछिद्रतेसंकोचनेपांमतांजायनेतेमां आकाशपणलयथातोज
णायतेमज्यारेविराटदेहउपजेतारेतेनेअवांतरह्रदयादिकछिद्रमां आकाशउत्पन्नथातोजणायअनेज्यारेएविराटदेह
नोलयथायतारेआकाशलयपांम्योजणाय एमआकाशनिउत्पत्तिनेलयछे पणजेआकाशसर्वेनोआधारछे तेतोजे
मप्रकृतिपुरुषनित्यछेतेमनित्यछेएनिउत्पत्तिनेलयतेकवायनहि अनेबलिसमाधियेकरिनेपणआकाशनिउत्पत्तिनेल
यछेते निरित्यनेतोजेसमाधिवालाछेतेजांणेछेपछे परमानंदस्वामियेस्वयंप्रकाशानंदस्वामिनेप्रश्नपुछ्युंजे सुषुम्णा
नाडितेदेहनेमांहिलिकोरेकेमरहिछेनेदेहथिबाहेरकेमरहिछे तारेएप्रश्ननोउत्तरस्वयंप्रकाशानंदस्वामियेंकरवामांड्यो

पणथयोनहि पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेआब्रह्मांडमांजेटलुंकारखानुंछे तेटलुंजआपिंडमांपणछेनेपिंडमांअल्प छेनेब्रह्मांडमांमहतछेनेजेवोआपिंडनोआकारछे तेवोजब्रह्मांडनोआकारछेनेजेमब्रह्मांडमांनदियुंछेतेमपिंडमांना डियुंछेनेजेमब्रह्मांडमांसमुद्रछेतेमपिंडमांकुक्षिनेविषेजलछे नेजेमत्यांचंद्रसूर्यछेतेमपिंडमांइडापिंगलानाडिनेवि षेचंद्रसूर्यछेइत्यादिकसामग्रिजेमब्रह्मांडमांछेतेमपिंडमांछेअनेआपिंडमां जेइंद्रियुंनिनाडियुंछेतेनिब्रह्मांडसाथेए कताछेतेजिव्हानाअंतनेपामेतारेवरुणदेवपमायछे अनेवाकइंद्रिनाअंतनेपामेतारेअग्निदेवनेपांमेछेअनेत्वचाना अंतनेपांमेतारेवायुदेवनेपांमेअनेशिश्ननाअंतनेपांमेतारेप्रजापतिनेपांमेछे अनेहाथनाअंतनेपांमेतारेइंद्रनेपांमेछे अनेतेमजत्हदयनेविषेरहिजेसुषुमणानाडितेनुंअंतजेब्रह्मरंध्रतेनेज्यारेपांमे तारेशिशुमारचक्रनेविषेरहिजेवैश्वानर नामेअग्निअभिमानिदेवतातेनेपांमेछेतारेब्रह्मरंध्रथिलइनेप्रकृतिपरपुरुषसुधिएकतेजनोमारगसलंगरयोछेतेनदेखे छेतेतेजनामागरगनेसुषुमणाकहियेएविरित्येसुषुमणानाडिपिंडमांनेब्रह्मांडमांरहिछे पछेवलिपरमानंदस्वामियेस्व यंप्रकाशानंदस्वामिनेप्रश्नपुछ्योजेप्रथमजाग्रतअवस्थानोलयछेकेस्वप्ननोलयछेकेसुषुप्तिनोलयछे तारेएप्रश्ननोउ त्तरस्वयंप्रकाशानंदस्वामिननआवड्यो तारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजाग्रतअवस्थानेविषेस्नेहेकरिनेभगवाननिमू र्त्तिनेविषेलक्ष्यथाय तारेप्रथमजाग्रतअवस्थानोलयथायछेनेपछेस्वप्ननोनेसुषुप्तिनोलयथायछे अनेज्यारेमनेकरि नेचिंतवनकरतेकरतेस्वप्ननेविषेभगवाननिमूर्त्तिमांलक्ष्यथायतारेप्रथमस्वप्ननोलयथायनेपछेजाग्रतनोनेसुषुप्तिनो लयथायछे अनेज्यारेभगवाननिमूर्त्तिनुंचिंतवनकरतेकरतेउपशमपणेकरिनेलक्षथायछे तारेप्रथमसुषुप्तिनोलय

थायछेनेपछेजाग्रतनोनेस्वप्ननोलयथायछे एविरित्येएप्रश्ननोउत्तरकर्यो पछेवलिस्वयंप्रकाशानंदस्वामियेंपरमा
नंदस्वामिनेप्रश्नपुछ्योजेभगवाननेविषेज्ञानशक्तिक्रियाशक्तिनेइछाशक्तिछेतेकेमसमझवि तारेश्रीजिमहाराजह
सिनेबोल्याजेएनोउत्तरतोतमनेपणनहिआवडतोहोयएमकहिने पोतेउत्तरकरवालागाजेआजीवज्यारेसत्वगुणप्र
धानपणेवरततोहोयने तारेजेकर्मकरेतेकर्मनुंफलतेजाग्रतअवस्थाछे अनेआजीवज्यारेरजोगुणप्रधानपणेवरते
नेतेसमयमांजेकर्मकरेतेकर्मनुंफलस्वप्नअवस्थाछे अनेज्यारेआजीवतमोगुणप्रधानपणेवरततोहोय नेतेसमय
मांजेकर्मकरतेनुंफलतेसुषुप्तिअवस्थाछेअनेतेसुषुप्तिअवस्थानेआजीवपांमेछे तारेजेवीपांणानिशीलाहोयतेजेवो
जडथैजायछे अनेएनेकोईप्रकारनुंज्ञानरेतुंनथीजेहुंपंडितछुंकेमूर्खछुंकेआकामकरुंछे केआकामकरवुंछेकेआ
मारिजातिछेकेआवोमारोवर्णछेकेआवोमारोआश्रमछे केआमारुंनामछेकेआरूपछेकेहुंदेवछुंकेमनुष्यछुंकेबा
लकछुंकेवृद्धछुंकेधर्मिष्टछुंकेपापिष्टछुंइत्यादिककोइप्रकारनुंज्ञानरेतुंनथि अनेएविरित्यनोज्यारेआजिवथैजायछे
तारेजेभगवानछेतेएनेज्ञानशक्तियेंकरिनेसुषुप्तिमांथिजगाडिनेएनेएनीसर्वेंक्रियानुंज्ञानआपेछेतेनेज्ञानशक्तिकहि
ये अनेएजीवजेजेक्रियानेविषेप्रवरतेछेतेभगवाननिजे क्रियाशक्तितेनुंअवलंबनकरिनेप्रवरतेछे तेनेक्रियाशक्ति
कहिये अनेएजीवजेजेकोईपदार्थनीइछानेप्राप्तथायछे तेपरमेश्वरनीइछाशक्तिनेअवलंबनेकरिनेप्राप्तथायछेतेने
इछाशक्तिकहिये अनेएजीवनेजाग्रतस्वप्नसुषुप्तिएत्रणेयअवस्थाभोगवायछे तेकेवलकर्मेंकरिनेजनथीभोगवाति
एतोएनेकर्मनाफलप्रदाताजेपरमेश्वरतेएजीवनेज्यारेकर्मफलनेभोगवावेछे तारेभोगवेछेकेमजेआजीवज्यारेजा

ग्रतअवस्थानाफळनेभोगवतोहोयने तारेएइछेजेमारेस्वप्नमांजावुंछे तोएनीवतेस्वप्नमांजवायनहिशामाटेजेफळ
प्रदाताजेपरमेश्वरतेएनीवृत्तियुंनेरुंधीराखेछेअनेस्वप्नमांथिजाग्रतमांआववानेइछेतोजाग्रतमांअवायनहिअनेसु
षुप्तिमांपणजवायनहि अनेसुषुप्तिमांथिस्वप्नमांतथाजाग्रतमांअवायनहिएतोज्यारेजेकर्मनाफळनाभोगवावनारा
परमेश्वरछे तेएनेजेअवस्थानाकर्मफळनेभोगवावेतेनजभोगवीसकेछेपणएजीवपोतानिइछायेकरिनेअथवाक
र्मेकरिनेकर्मनाफळनेभोगवीसकतोनथिएविरित्येभगवाननेविषेज्ञानशक्तिक्रियाशक्तिनेइछाशक्तितेरहिछेएमश्री
जीमहाराजेकृपाकरिनेउत्तरकर्‍यो ॥इतिवचनामृतं॥६५॥ संवत्१८७६नाफागणवदिअमांसनेदिवसस्वा
मिश्रीसहजानंदजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां उगमणेबारणेओरडानिओसरियेंढोलियाउप
रविराजमानहताअनेकाळाछेडानोखेसपेर्‍योहतोनेधोळिपछेडिओढिहतिनेमाथेधोळोफेंटोबांध्योहतो नेपोताना
मुखारविंदनिआगळ्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेश्रीमद्भा
गवतनेविषेवासुदेवसंकर्षणप्रद्युम्ननेअनिरुद्धएचतुर्व्यूहनिजवार्त्ताछे तेकोइठेकाणेएनेसगुणकरिकहेछे अनेकोइठे
काणेएनेनिर्गुणकरिकहेछे तेज्यारेनिर्गुणकरिनेकहेछे तारेवासुदेवभगवाननेंकहेछे नेज्यारेसगुणकरिनेकहेछे तारे
संकर्षणअनिरुद्धप्रद्युम्ननेकहेछे माटेज्यारेनिर्गुणपणेकह्याहोयतारेसांभळनारानिनेवांचनारानिमतिभ्रमिजायछे
अनेएमजांणेछेजेभगवाननोतोआकारनथितेसमझनारानिअवळिसमझणयछे अनेशास्त्रमांजेशब्दछळछे तेएकां
तिकभक्तविनाबिजानेंसमझातानथि तेकियाशब्दछळतोजेभगवानअरूपछे ज्योतिस्वरूपछेनिर्गुणछेनेंसर्वव्या

पकछे एवांवचनसांभलिनेमूर्खहोयतेएमजांणेजेशास्त्रमांतोभगवाननेअरूपजकह्याछे अनेजेएकांतिकभक्तहो
यतेतोएमजांणेजेशास्त्रमां भगवाननेजेअरूपनेनिर्गुणकह्याछे तेतोमायिकएवांजेरूपनेगुणतेनानिषेधनेअर्थेक
ह्याछेपणभगवाननोनित्यदिव्यमूर्त्तिछे नेअनंतकल्याणगुणेजुक्तछे नेतेजनापुंजरूपकह्याछे तेतोमूर्त्तिविनातेज
होयनहि माटेएतेजतेमूर्त्तिनुंछे जेमअग्निनिमूर्त्तिछे तेमूर्त्तिमांथिअग्निनिज्वालाप्रगटथायछे तेणेकरिनेतेअग्निनिमू
र्त्तिदेखातिनथि अनेज्वालादेखायछे पणसमझुहोयतेएमजांणेजेअग्निनिमूर्त्तिमांथिजज्वालानिकलेछेतेमजवरुण
निमूर्त्तिमांथिजलप्रगटथायछे तेजलदेखायछेअनेवरुणनिमूर्त्तिदेखातिनथि पणसमझुहोयतेएमजांणेजेवरुणनि
मूर्त्तिमांथिसर्वेजलछे तेमब्रह्मसत्तारूपजेकोटिसूर्यजेवोप्रकाशछे तेपुरुषोत्तमभगवाननिमूर्त्तिनोप्रकाशछे अने
शास्त्रमांएवांवचनहोयजेजेमकांटेकरिनेंकांटोकाढिने पछेबेयनोत्यागकरे तेमभगवानपृथ्विनोभारउतारवानेका
जेदेहनेंधरेछे तेभारउतारिनेंदेहनोत्यागकरेछे एवाजेशब्दनाछलतेनेंसांभलिनेमूर्खहोयतेभूलापडेछे अनेभगवान
नेंअरूपसमझेछे पणभगवाननिजेमूर्त्तितेनेंदिव्यजांणतानथि अनेएकांतिकभक्तहोयतेतोएमजांणेजेज्यारेंश्रीकृ
ष्णभगवानअर्जुननि प्रतिज्ञाराखवानें काजेब्राह्मणनापुत्रलेवानेगया तारेंद्वारिकामांथि रथउपरबेसिनेअर्जुन
सोताचाल्यातेलोकालोकपर्वतनेंओलंघिनेमायानोजेअंधकारतेनेसुदर्शनचक्रेकरिने कापिनेंतेनेंविषेरथनेहांकिनें
नेतेजपूंजनेविषेप्रवेशकरिने अनेभूमापुरुषपासेथिब्राह्मणनापुत्रनेलेईआवताहवामाटेश्रीकृष्णभगवानदिव्यमू
र्त्तिहतातोतेनेप्रतापेकरिनेंलाकडानोजेरथ अनेपंचभूतनादेहवालाजेघोडातेसर्वदिव्यनेमायापरजेचैतन्यतेरूपेंथा

ताहवा अनेंजोदिव्यरूपनथयाहोयतोजेटलुंमायानुंकारजहोयतेटलुंमायामांजलिनथायपणमायाथिपरजे ब्रह्मत्यां
सुधिपोचेनहि माटेजेभगवाननिमूर्त्तिनेप्रतापेंमाइकपदारथहतांतपणअमाईकथयांएवुंजेभगवाननुं स्वरूपतेनें
मूर्खहोयतेमाइकसमझे अनेजेएकांतिकसंतछे तेतोभगवाननिमूर्त्तिनेअक्षरातितसमझेछेनेंमूर्त्तिवानएवाजेपुरुषो
त्तमभगवानतेनेब्रह्मरूपजेअनंतकोटिमुक्त अनेंअक्षरधामएसर्वेनाआत्माजांणेछे माटेकांइगमेतेवांशास्त्रवंचातां
होयनेंतेमांभगवाननुंनिर्गुणपणेकरिनेप्रतिपादनआवेतेठकांणेएमजांणवुं जेएभगवाननिमूर्त्तिनोमहिमाकल्योछे
पणभगवानतोसदामूर्त्तिवानजछे एविरित्यें जेसमझेतेनेंएकांतिकभक्तकइयें॥ ॥इतिवचनामृतं॥

॥६६॥ संवत् १८७६ नाचैत्रशुदि ७सातम्यनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचर
नादरबारमांमुनिनेउतारेविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां नेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यमुनित
थादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजेमुनिप्रत्येप्रश्नपुछ्युंजेकांइपुरुषछेतनेआलोकना
सुखमांतोप्रीतिजनथिनेपरलोकजेभगवाननुंधामतथाभगवाननिमूर्त्तितेनेविषेवासनाछे अनेजेतनोसंगकरेतेनु
पणएविजजात्यनुंहितकरेजेआमारोसंगीछे तेनेआसंसारनिवासनातुटिजायनेभगवाननेविषेप्रीतिथायतोघणुंसा
रुंछे अनेजेटलुंकांइजतनकरेतेसर्वेदेहनेमुकिनेभगवाननाधाममांगयाकेडसुखआपेएवुंजकरेपणदेहनासुखनेंअ
र्थेतोकांइक्रीयाकरेजनहिएवाजेपुरुषहोयतेनासरखाजेगुणतेमुमुक्षुनेविषेकेमसमळेतोआवेनेकेमसमळेतोनआ
वेएप्रश्नछे पछेमुक्तानंदस्वामियेकयुंजेजेनेआलोकनासुखमांइछानथि एवासतगुरुपछेतेनेविषेदेवनिबुद्धिराखेअ

नेजेवचनकहेतेसत्यमानिनेतेप्रमाणेवर्त्ततोएसतपुरुषनागुणहोयतेमुमुक्षुमांआवेनेजेएवोनहोयतेमांनआवे पछे श्रीजिमहाराजबोल्याजेएउत्तरतोखरोपणआंमसमझतोमोटासतपुरुषनागुणमुमुक्षुमांआवेछे तेसमझ्यानिरित्य कहियेतेसांभलोजेजेपुरुषनेपरमेश्वरविनानिबीजेक्यांईप्रीतिनहोयतेनोएमगुणग्रहणकरेजे आपुरुषतोअतिशेमोटाछे नेएनेआगल्यलाखुंमाणसहाथजोडिनेउभारेछे तोपणलेशमात्रसंसारनासुखनेइछतानथी अनेहुंतोअतिशेपांमरछुंजेकेवलसंसारनासुखमांआसक्तथइरयोछुं अनेपरमेश्वरनिवातमांतोलेशमात्रसमझतोजनथी माटेमुनेधिकारछे एविरित्येअनुतापकरे अनेमोटापुरुषनागुणग्रहणकरे अनेपोतानाअवगुणग्रहणकरिनेअनुतापकरे पछेएमनेएमपरितापकरतेकरतेएनाह्रदानेविषेवैराग्यउपजे नेपछेतेमांसतपुरुषनाजेवागुणआवेछे हवेजेनाह्रदामांसतपुरुषनागुणनजआवेतेनालक्षणकहियेतेसांभलोजेजेपुरुषएमसमझेजेआमोटाकेवायछेपणविवेकतोकोइप्रकारनोनथि अनेखातांपीतांपणआवडतुंनथी अनेओढतांपरतांपणआवडतुंनथिनेपरमेश्वरेसुखघणुंआप्युंछे तेनेभोगवतांपणआवडतुंनथि अनेकोइनेआपेछेतेपणविवेकविनानुंआपेछे एविरित्येसतपुरुषमांअनंतप्रकारनाअवगुणपरठेएवोजेकुमतिपुरुषहोयतेनेविषेकोइकालेसतपुरुषनागुणआवेजनहि॥ ॥इतिवचनामृतं॥

॥६७॥ ॥ संवत १८७६ नाचैत्रशुदि ९ नवमिनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराज श्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां श्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनिआगल्यलिंबडानावृक्षहेठेढोलियाउपरस्थविराजमानहतानेधोलोखेसपेर्योहतो नेधोलिचादरओढिहतिअनेमाथेधोलुंहिरकोरनुंधोतियुंबांध्युंहतुं अनेपोताना

मुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठाहता पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेअमेएक
प्रश्नपुछियेछइयेतारेमुनियेंकयुंजेपुछो पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेओगणतेराकालमांअमनेएकमैनासुधिज्यारे
निद्राआवे तारेएमभासतुंजेअमेंपुरुषोत्तमपुरिनेविषेजेनेश्रीजगन्नाथजीनीमूर्त्तिनेविषेप्रवेशकरिनेरह्याछइये ने
तेमूर्त्तितोकाष्टनिजणायपणतेनेनेत्रकरिनेअमे सर्वनेदेखताअनेपुजारिनोभक्तीभावतथाछलकपटसर्वदेखता अ
नेएविरित्येंआपणासतसंगमांजेसमाधिनिष्टपुरुषहोय तेपणसमाधियेंकरिनेबिजानादेहमांप्रवेशकरिनेसर्वनेदेखे
छे अनेसर्वशब्दनेसांभलेछेअनेशास्त्रमांपणएवांवचनछेजेशुकजीवृक्षमांरहिनेबोल्याहतामाटेमोटाजेसत्पुरुषहो
यअथवाजेपरमेश्वरहोयतेज्यांइछाआवेत्यांप्रवेशकरेछेमाटेतेपरमेश्वरपोतानिआज्ञायेंकरिनेजमूर्त्तिपूजवाआपि
होयतेमूर्त्तिअष्टप्रकारनिकहिछे तेमांपोतेसाक्षात्प्रवेशकरिनेविराजमानरहेछे तेमूर्त्तिनेजेभगवाननोभक्तपुजतोहो
यतारेजेमप्रत्यक्षभगवानविराजताहोय नेतेनिमर्यादाराखेतेमतेमूर्त्तिनिपणराखीजोइयेअनेतेमजसंतनाहृदामां
भगवाननिमूर्त्तिरहिछे तेसंतनीपणमर्यादाराखिजोईयेतेतोएभक्तलेशमात्रराखतोनथी अनेमूर्त्तिनेतोचित्रामण
निअथवापाषाणादिकनिजाणेछे अनेसंतनेबिजामांणसजेवाजाणेछे अनेभगवाननेतोश्रीमुखेएमकयुंछे जेमारि
अष्टप्रकारनिजेप्रतिमातथाजेसंततेनेविषेहुंअखंडनिवासकरिने रहुंछुंनेएभक्ततोभगवाननिप्रतिमाआगल्यतथा
संतआगल्यगमेतेटलांफलफतुरकरेछेपणलेशमात्रभगवाननोडरराखतोनथीएनेभगवाननोनिश्चेछेकेनथिएप्रश्न
छे तारेपरमहंसबोल्याजेज्यारेएभगवाननेअंतरजांमीजांणिनेमर्यादानथिराखतोतोएनेभगवाननोनिश्चेजनथिप

व॰मृ॰ छेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएनेनिश्चेतोनथिअनेउपरथीपाखंडजेवीभक्तीकरेछेतारेएनुं कल्याणथाशेकेनहिथाय ग॰प्र॰
॥६४॥ पछेसंतबोल्याजेएनुंकल्याणनहिथाय पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेनेभगवाननिमूर्त्तिनेविषेनास्तिकपणुंआवे ६९
नेसंतनेविषेनास्तीकपणुंआवेतेनेएटलेजनहिरहेएनेतोजेनुंभजनस्मरणकरेछे एवाजेप्रत्यक्षभगवानतेनेविषेपण
नास्तीकपणुंआवशेअनेएभगवाननांजेगोलोकब्रह्मपुरआदिकधामछे तेनेविषेपणनास्तीकपणुंआवशेअनेजग
तनिजेउत्पत्तिस्थितिनेप्रलयतेनेपणकालेकरिनेनेमायायेंकरीनेनेकर्मेकरिने मांनशेपणपरमेश्वरवतेकरिनेनहिमां
नेएवोपाकोनास्तीकथाशे पछेमुक्तानंदस्वामियेंपुछ्युंजेएनास्तीकपणानुंहेतुतेकोइपुर्वनुकर्मछेकेकोइकुसंगछे पछे
श्रीजीमहाराजबोल्याजेनास्तीकपणानाहेतुतोनास्तीकनाग्रंथसांभलवाएजछे अनेनास्तीकनाग्रंथनेविषेजेनेप्रती
तिहोयतेनोजसंगतेपणनास्तिकपणानोहेतुछे अनेवलिकामक्रोधलोभअहंकारमाननेईर्ष्याएपणनास्तीकपणाना
हेतुछेकेमजेज्यारेएमांयलोएकेस्वभाववर्त्ततोहोय तारेनारदसनकादिकजेवासाधुवातकरेतोयपणमनायनहि अ
नेएनास्तिकपणुंमटेक्यारेतोज्यारेश्रीमद्भागवतजेवाआस्तीकग्रंथनेविषेकहिजे जगतनिउत्पतिस्थितिप्रलयरूपएवि
भगवाननिलीलातेने सांभलेतथाभगवाननुंनेसंतनुंमाहात्मसमझेतारेएनुंनास्तीकपणुंजायनेआस्तीकपणुंआवे॥

॥इतिवचनामृतं॥ ॥६८॥ ॥संवत् १८७६ नाचैत्रशुदी
१२ द्वादशीनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां श्रीवासुदेवनारायण
नामंदिरआगल्यआथमणेबारणेओरडानिओसरियेढोलियाउपरविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यां ॥६४॥

हतां अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिअक्तनिसआअराइनेबेठिहति पछेश्रीवासुदेवना
रायणनिसंध्याआरतिथैरहि तेपछेनारायणधुन्यकरिनेंपछे श्रीजीमहाराजबोल्याजेधर्मतेकेनुंनामछे एनोशास्त्र
निरित्येकरिनेउत्तरकरो अनेजेहिंसकराजाहतातेपणशरणेआव्योहोयतेनेमारतानहि अनेमारवापणदेतानहिमा
टेशरणेआव्योजेजीवतेनेमार्यानुंजेमपापछे तेमविजानेमार्यानुंपापछेकेनथी पछेएनोउत्तरजेमजेनेआशोतेमते
णेकरवामांड्यो पणश्रीजीमहाराजेआशंकाकरिएटलेकोइथीउत्तरथयोनहि पछेमुनिसर्वेबोल्याजेहेमहाराजअमे
एजतमनेप्रश्नपुछियेछैयेजेयज्ञादिकनेविषेपशुहिंसासहितधर्मकयोछे अनेअहिंसारुपपणधर्मकयोछे माटेएजेम
जथार्थहोयतेमकहो पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेहिंसायुक्तजधर्मछेतेतोधर्मअर्थनेकामपरछे तेपणहिंसानासंक्रो
चनेअर्थेकयोछे अनेअहिंसामयजधर्मछेतेमोक्षपरायणछे अनेएसाधुनोधर्मछेनेहिंसामयजेधर्मछेतेतोरागप्रा
प्तछे पणकल्याणनेअर्थेनथि अनेजेअहिंसारूपधर्मछेतेतोकेवलकल्याणने अर्थेछेमाटेग्रहस्थअथवात्यागी एस
र्वेनेअहिंसारुपजेधर्मतेजकल्याणनेअर्थेकयोछे जेमराजाउपरिचरवसुराज्यमांहतातोयपणअहिंसाधर्मनेविषेर
याहतातेमाटेसाधुनेतोमनक्रमवचनेकरिनेकोईनुंभुंडुवांचवुंनहि अनेकोइवातनोअहंकारपणराखवोनहि नेसर्व
नादासानुदासथैनेरहेवुं अनेक्रोधयुक्तजेप्रकृतितेतोदुष्टनोधर्मछे अनेशांतस्वभावेवरतवुंतजसाधुनोधर्मछे अने
कोइकेशेजेहजारुंमांणसनेनिममांवरताववांहोयतेनेकमसाधुताग्रहणकरयेचालेसोएनोउत्तरएछेजे राजायुधिष्ठि
रनुंहजारोगाउमां राज्यहतुंतोयपणसाधुताराखिहति नेडाराढनारातोभिमसेनजेवाहजारुंहोयतेनेवारियेतोयपणते

करयां विना नुं रहेवायनहि माटे तिखास्वभाववालानि तो कांइखोट्यनथि एवा तो घणायहोयपण साधुथावुं एजघणुंदु र्लभछे ॥ ॥ इतिवचनामृतं ॥ ॥ ६९ ॥

॥ संवत् १८७६ नाचैत्रशुदि १५ पुन्यमनेदिवस श्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां उगमणेबारणेओरडानिओसरिये ढोलियाउपरविराजमानहता अनेमाथेहिरकोरनुंधोलुंधोतियुंबांध्युहतुंनेधोलोखेसपेर्योहतोनेधोलिचादरओढिहतिनेहस्तकमलमांतुलसीनीमालालेइनेफेरवताहतानेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसतथादेशदेशना हरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेमोटामोटापरमहंसमांहोमांहिप्रश्नउत्तरकरो तथाकोईहरिभक्तनेपुछवुंहोयतोपरमहंसनेपुछो तारेगांमरोजकानाहरिभक्तकाकाभाईयेंनित्यानंदस्वामिनेप्रश्नपुछ्युंजेअंतरनेमांहिलिकोरएककहेछेजेविषयनेभोगवियेंनेएकतेनिनापाडेछे तेनापाडेछेतेकोणछेनेहापाडेछेतेकोणछे तारेनित्यानंदस्वामियेंकयुंजनापाडेछेतेजीवछेनेहापाडेछेतेमनछे तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेल्योएप्रश्ननोउत्तरअमेकरियेजेआआपणछैयेंतेजेदिवसथिसमझणाथयानेमाबापनिओलखाणपडितेदिवसथिमाबापेनिश्चेकराव्योजे आतारिमानेआतारोबापनेआतारोकाकोनेआतारो भाइनेआतारोमांमोनेआतारिबोननेआतारिमांमिने आतारिकाकीनेआतारिमाशिनेआतारिभशने आतारिगायने आतारोघोडोनेआतारुंलुगडुंने आतारुंघरनेआतारिमेडिने आतारुंखेतरनेआतारांघरेणांईत्यादिकजेकुसंगीनाशब्दते आजिवनिबुधिमांरह्याछेतेकेविरित्येरह्याछेतोजेमकोईकस्त्रियुंभरतभरेछे तेमांकाचनोकटकोहोयछे तेमभरतनेठेकाणेबुद्धिछे नेकाचनाकटकानेठेकाणेतेजीवछे तेबु

द्धिमां एकुसंगीनाशब्दनेतेनांरुपतेपंचविषयेसहितरयांछे नेतेजीवनेपछेसत्संगथयोतारेसंतेपरमेश्वरनामहिमानिने
विषयखंडननिनेजगतमिथ्यानिवार्त्ताकरितेसंतनिवार्त्तानेतेसंतनांरुपतेपणएजीवनिबुद्धिमांरयांछे तेएबेळशकर
छेनेसांमसांमांउभ्यांछे जेमकुरुक्षेत्रनेविषेकौरवनेपांडवनांळशकरसांमसांमांउभ्यांहतांनेपरस्परतीरनेबरछिनेबंधु
कनेतोपनेजंजाळुंनिळडाइथातिहति अनेकोइकतरवारथिळडताहतानेकोइकगदायेळडताहतानेकोइकबथोबथळड
ताहतातेमांकोइनुंमाथुंउडीगयुंनेकोइनिसाथळकपाइगेएमकचरघांणउडतोहतोतेमआजीवनाअंतःकर्णमांपणजे
कुसंगीनांरुपछेतेपंचविषयरूपिशस्त्रबांधिनेउभ्यांछे अनेवळिजेआसंतनांरुपछेतेपणभगवानसत्यनेजगतमिथ्या
नेविषयखोटाएवाजेशब्दतेरुपिशस्त्रबांधिनेउभ्यांछे नएबेनेपरस्परशब्दनिळडाईथायछेतेज्यारेकुसंगीनुंबळथायछे
तारेविषयभोगव्यानीइछाथैआवेछे नेज्यारेआसंतनुंबळथायछेतारेविषयभोगव्यानिइछानथिथाति एमपरस्पर
अंतःकर्णमांळडाइथायछेतेजेम ॥यत्रयोगेश्वरःकृष्णोयत्रपार्थोधनुर्धरः तत्रश्रीर्विजयोभूतिर्ध्रुवानीतिर्मतिर्मम॥१
एश्लोकमांकयुंजेज्यांयोगेश्वरएवाजश्रीकृष्णभगवानछेनेधनुषनाधरतळअर्ज्जुनछेत्यांजळक्ष्मीछेविजयछेऐश्वर्य
छेनेअचळनितिछेतेमजेनिकोरआमंतमंडळछे तेनोजजयथाश एमनिश्चेराखवो तारेवळितेकांकभाईयेप्रश्नपुछ्युं
जेहेमहाराजएमंतनुबळवधेनेकुसंगीनुबळघटेतेनोशोउपायछे तारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेअंतरमांजेकुसंगीरया
छे नेबारयरयाछेतेबेएकछे अनेवळिअंतरमांसंतरयाछेनेबारयरयाछेतेबेएकछे पणजेअंतरमांकुसंगीछे तेनुंबा
रयनाकुसंगीनेपापणेकरिनेबळवधेछे अनेअंतरमांजसंतछे तेनुंपणबारयजसंतछे तेनेपापणेकरिनेबळवधेछेमाटे

बाख्यनाकुसंगिनोसंगनकरेनेबाख्यनाजेसंतछे तेनोजसंगराखेतोकुसंगिनुंबलघटिजायनेसंतनुंबलवधेएमछे एम
श्रीजीमहाराजेकयुंतारेवलिकाकेब्राइयेप्रश्नपुछ्युंजेहेमहाराजएकनेतोकुसंगीनिलडाईआलशिगैछेनेसंतनुंजबल
छेएकएवोछेअनेएकनेतोएमनेएमलडाइथातिरछेतएबेमांजेनेलडाइआलशिगैछेतमरेतारेतेनेभगवाननाधामनि
प्राप्तिथायतेमां तोकांइसंशयनथिपणजेनेलडाइएमनेएमथायछे तेमरेतेनिशिगतिथायतेकहो तारेश्रीजीमहाराज
बोल्याजेजेमएकलडवानिसस्योतेनेआगल्यवांणियाकेगरिबवर्णआव्यातेनेजितिगयोतेपणजित्याजतोअनेएक
तोलडवानिसस्योतेने आगल्यआरबनिबेरखआवितथारजबुतआव्यातथाकाठि तथाकोलिआव्यातेनेतोजितवा
कठणजछेपणकांइएवांणियानिपेठेतरतजिताइजवायएवानथिमाटेएतोएमनेएमलडेछेनेतेमांजोजित्योतोजित्यो
नेजोलडतेलडतेशत्रुनोहठाव्योतोनहठ्यो पणदेहनोआयुशअविरत्योनेमृत्युंनेपांम्योतोपणजेएनोधणिछे तेशुंनहि
जांणेजेएनेआगल्यआवां करडांमांणसआव्यांहतांतेनहिजितायनेआनिआगल्यतोवांणियाआव्याहतातेजिता
यएवाहताएमएवेयधणिनिनजरमांहोयतेमएनिभगवानसहायकरे जेआंनेआवासंकल्पविकल्पनुंबलछे नेलडा
इलेछेमाटेएनशाबाशछेएमजांणिनेभगवानएनिसहायकरेछे माटेवेफकरस्येरवुंकांइचिंताराषविनहिभगवाननेए
मनेएमभज्याकरवुंनेसंतनोसमागमअधिकराखवोनेकुसंगीथीछेटेरवुं एमप्रसन्नथैनेश्रीजीमहाराजबोलताहवा
तारेगांमजसकावालेजीवाब्राइयेनित्यानंदस्वामिनेप्रश्नपुछ्युंजेभगवाननोअडगनिश्चेकेमथायतारेनित्यानंदस्वा
मिबोल्याजेकुसंगीथकिछेटेरहियेनेसंतनो समागमअतिशेराखियेतोतेसंतनिवातेकरिनेभगवाननोअडगनिश्चेथा

यनेजोकुसंगीनोसंगकरियेतो अडगनिश्चेनथाय तारेवलिश्रीजीमहाराजबोल्याजेल्योअमे एनोउत्तरकरियेंजेभ
गवाननानिश्चेकरवोतेएकलोपोतानाजिवनाकल्याणनेजअर्थेकरवो पणकोइकपदार्थनिइछायेकरिनेनकरवो जे
हुंसत्संगकरुंतोमारोदेहमांदोछेतेसाजोथायअथवावांझियोछुंतेदिकरोआवेकेदिकरामरिमरिजायछे तेजीवतार
हेकेनिर्धनछुं तेधनवानथाउंकेगामगरासगयोछेतेसत्संगकरियेतापाछोआवे एविजात्यनिजपदार्थनिइछातेरा
खिनेसत्संगनकरवोअनेजोएविजात्यनिइछाराखिने सत्संगकरेनेएपदार्थनिइछापुरिथायतोअतिशेपाकोसत्संगी
थैजाय अनेजोइछापुरिनथायतोनिश्चेघटिजायमाटेसत्संगकरवोते पोतपोतानाजीवनाकल्याणनेजअर्थेकरवो
पणकोइपदार्थनिइछातोराखविजनहि कांजघरमांदशमाणसहोइयेनेतेदशेनुमृत्युआव्युंहोयतेमांथिएकजणजो
उगरेतोशुंथोडोछे केहाथमांरामपत्तरआववानुंहोयनेरोटलाखावामलेतोशुंथोडोछे सर्वेजानारुंहतुंतेमांथिएटलुं
रयुंतेतोघणुंछे एममानवुंएमअतिशेदुखथावानुंहोयतोतेमांथिपरमेश्वरनोआशरोकरियेतोथोडुंकअोछुंथायखरुं
पणएजीवनेएमसमझातुंनथि अनेजोसुलिखिहोयतोकांटोथिटलिजायएटलोतोफेरपडेछे त्यांएकवार्त्ताछेजेएक
गाममांचोरघणुंरेतातेमांथिएकचोरसाधुनेपासेबेसवाआवतोहतोतेनेमार्गनेविषेपगमांकांटोवागोतेपगमांसोंसरो
निकल्योतेणेकरिनेपगसुंण्योतेचोरियेनजवाणुंनेबिजाचोरतोचोरि करवागयातेएकराजानोखजिनोफाडिनेघणुं
कधनलैआव्या अनेसौएमांहोमांहिवेंचिलिधुंतेपसावछुआव्यातेनेसांभलिनेजेचोरसाधुपासेआवतोहतो नेकांटो
लागोहतोतेनेमायापस्तीनेसगांसर्वेवढवालागांजेतुंचोरिकरवानगयोनेसाधुपासेगयोतेआपणुंभुडुंथयुं नेतेचोर

चोरिकरिनेलाव्यातोकेटलायपैसाएमनेआव्याएमवार्त्ताकरेछेत्यांराजानुंलशकरआव्युंतेतेसर्वेचोरनेझालिनेसुलि
येदिध्यातेनन्नेलएनेपणझालिनेसुलियेदेवासारुलैगया तारेतेसर्वेगांमनेमांणसेतथासाधुयेंसाख्यपुरिजेआतोचो
रिकरवानोतोगयो एनेतोकांटोवागोहतो तारेतेउगरयोएमसत्संगकरेछे तेनेसुलिजेटलुंदुखहोयतोकांटेमटेछे कांजे
अमेरामानंदस्वामिपासेमागिलिधुंछे जेतमारासत्संगीहोयतेनेएकविंछिनुंदुःखथावानुंहोयतोतेमुनेएकएकरुंवाडे
कोटिकोटिविंछिनुंदुःखथावो पणतमारासत्संगिनेतथाओनहि अनेतमारासत्संगीनेप्रारब्धमांरामपत्तरलख्युंहोयते
रामपत्तरमुनेंआवे पणतमारासत्संगीअन्नवस्त्रकरिनेदुखिनथाय एवेवरमुनेआपोएममेरामानंदस्वामिपासेमाग्युं
तारेमुनेएरामानंदस्वामियेंराजीथईनेवरआप्योछे माटेजेकोइसत्संगकरेछेतेनेव्यवहारेदुखथावानुंलख्युंहोयते था
यनहि तोयपणपदार्थनाशवंतछे माटेएपदार्थनिइछायेसत्संगकरेतोएनेनिश्चेमां संशेथयाविनानोरहेजनहि माटे
सत्संगकरवोतेतोएकलोनिष्कामपणेपोताना जिवनाकल्याणनेजअर्थेकरवोतोअडगनिश्चेथाय इत्यादिकघणिक
वाततोकरिछे पणआतोदिशमात्रलखिछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥७०॥

संवत् १८७६ नाचैत्रवदि ४ चतुर्थिनेदिवससांझनेसमेश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांआ
थमणेवारणेमेडिनिआगल्यओटाउपरढोलियोढलाविनेविराजमानहतानेधोलोखेसपेर्योहतो नेधोलिचादरओ
ढिहतिनेमाथेधोलोफेंटोबांध्योहतो नेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनि सभाभराईने
बेठिहति नेमुक्तानंदस्वामिआदिकसाधुवाजित्रवजाडिने कीर्त्तनगाताहता पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेहवेकीर्त्तन

भक्तिनिसमाप्तिकरिनेमांहोमांहिप्रश्नउत्तरकरो पछेसोमलेखाचरेप्रश्नपुछ्युंजेभगवानपोतानाभक्तनासर्वेअपरा धमाफकरेछे पणएवोकोयोअपराधछेजेभगवानमाफनकरेतारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेबिजासर्वेअपराधभग वानमाफकरेछे पणभगवाननाभक्तनोद्रोहकरेएअपराधनेभगवानमाफनथिकरतामाटेभगवाननाभक्तनोकोई प्रकारेद्रोहकरवोनहि अनेवलिभगवाननासर्वेअपराधथकीजेभगवाननाआकारनुंखंडनकरवुंएमोटो अपराध छे तेमाटेएअपराधतोक्यारेपणकरवोनहिअनेएअपराधकरेतोएनेपंचमहापापकरतांपण अधिकपापलागेछेअ नेभगवानतोसदासाकारमूर्त्तिछे तेनेजेनिराकारसमझवाएजभगवाननाआकारनुंखंडनकर्युंकेहेवायछे अने पुरुषोत्तमएवाजे भगवानतेजेतेकोटिसूर्यचंद्रसरखुंतेजोमयएवुंपोतानुंअक्षरधामतेने विषेसदादिव्याकारथका विराजमानछे अनेब्रह्मरूपएवाजेअनंतकोटिमुक्तेमणेसेव्यांछे चरणकमलजेनांएवाछे अनेपरब्रह्मपुरुषोत्तम एवाजेएभगवानतेजपोतेकृपायेकरिनेजीवनाकल्याणनेअर्थेपृथ्वीनेविषेप्रगटथायछे तारेजेजेतत्वनोअंगिकार करेछेतेसर्वेतत्त्वब्रह्मरूपछे कांजेरामकृष्णादिकअवतारनेविषेस्थूलसुक्ष्मनेकारणएत्रणयदेहतथाजाग्रतस्वप्ननेसुषु प्तिएत्रणयअवस्थातेजणायछे तथादशइंद्रिपंचप्राणइत्यादिकसर्वेतत्वमनुष्यनिपेठ्येजणायछेपणएसर्वेब्रह्मछेपण मायिकनथितेमाटेएभगवाननाआकारनुंखंडनक्यारेपणनकरवुं पछेमातेरधाधलेप्रश्नपुछ्युंजेईर्षानुंसुंरूपछेतारे श्रीजीमहाराजबोल्याजेजेनिउपरव्यजेनेईर्षाहोय तेनुंरुडुंथायतारेतेथिखमायनहिनेतेनुंभुडुंथायतारेराजीथायएई र्षानुंलक्षणछे पछेश्रीजिमहाराजेमुनिप्रत्येप्रश्नपुछ्युंजेभगवाननिप्रत्यक्षमुर्त्तिनोनिश्चेहोयनेभजनकरतोहोयने

सत्संगनानियमप्रमाणेवरततोहोय नेतेनुंकल्याणथायएतोसत्संगनिरितिछेपणशास्त्रमांकल्याणनिकेमरितिछेअ
नेवेदनोअर्थतोअतिकठणछेमाटेतेनिकथाथातिनथि अनेश्रीमद्भागवतपुराणनेभारतएमांवेदनोजअर्थछेनेसुगम
छेमाटेतेनिजगतमांकथाथायछे माटेशास्त्रनिरित्यंकरिनेकल्याणथातुंहोयतेमकहोअनेशंकराचार्येतोनिराकारपणे
भगवाननुंप्रतिपादनकर्युंछे अनेरामानुजादिकजेआचार्यतेमणेतोसाकारपणेभगवाननुंप्रतिपादनकर्युंछेमाटेए
विरित्येशास्त्रनोमतलैनेउत्तरकरोपछे मुनियेंशास्त्रनिरित्येनिराकरनोपक्षखोटोकरिनेसाकारभगवाननंभजनेकरि
नेकल्याणछेएविरित्येप्रतिपादनकर्युं पछेश्रीमहाराजबोल्याजेअमेपणएजपक्षनुंग्रहणकरियेछइयेपणतेमांतम
नेएकप्रश्नपुछियेछैयेजेनिराकारएवुंजेअक्षरब्रह्मतेथीपरनेसदासाकारएवाजेपुरुषोत्तमभगवानते पृथ्वीउपरस्यप्रग
टमल्यातेकेडेब्रह्मपुरतथागोलोकवैकुंठश्वेतद्विपएआदिकजेभगवाननांधामतेधामनेदेखवानिजेनेलालच्यरहेतारेए
नेनिश्चेछेकेनथि पछेमुनिबोल्याजेभगवानमल्यापछिजेनामनमांएमरेतुंहोयजेज्यारेअक्षरादिकधामदेखशुं अथ
वाकोटिकोटीसूर्यनोप्रकाशदेखशुं तारेआपणुंकल्याणथयुंएविसमझणएयवालानेतोजथार्थभगवाननोनिश्चेनथी
पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएणेब्रह्मपुरादिकधामनेतथाब्रह्मस्वरूपनेदेख्यानिलालच्यराखिएतेशुंएणेपापकर्युंजेनि
श्चेनिनापाडोछो पछेमुनिबोल्याजेजेणेप्रत्यक्षप्रमाणभगवाननेदर्शनेकरिनेकल्यांणमान्युहोयतेब्रह्मपुरगोलोक
आदिकजेधामछेतेपणभगवाननांजछे माटेतेनिपणअरुचिशासारुराखेपणभगवानविनाएनेइछेनहि पछेश्रीजि
महाराजबोल्याजेतेधामनेतेधामनेवीषेरयाजेपार्षदतेनोचैतन्यमूर्त्तिछेनेमायापरछे माटेएमांशुंदुषणछेजेएनेइछे

नहि॥ अनेभगवानपृथ्वीउपरथ्यप्रगटविराजताहोयनेत्यांजेसेवकहोयतेपणमरिजायएवाहोयअनेघरहोयतेपणपडि
जायएवांहोयतेकेमसमझोछो॥ पछेमुनिबोल्याजेएघरनेतोअमेब्रह्मपुरादिकधामसमझियेछइयेनेएसेवकनेतोअ
मेब्रह्मरूपसमझीयेछईये॥ पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेब्रह्मपुरनेविषेरयाजेभगवाननापार्षदतेतोअखंडछेनेअवि
नाशिछे तेनेमर्त्यलोकनांनाशवंतएवांजेघरनेपार्षदतेबेबरोबरश्यकेमकहोछो॥ पछेनित्यानंदस्वामिबोल्याजेहेमहा
राजएनोउत्तरतोतमेकरो॥ पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेभगवानजीवनाकल्याणनेअर्थेज्यारेमूर्त्तिधारणकरेछे॥
तारेपोतानुजेअक्षरधामअनेचैतन्यमूर्त्तिएवाजेपार्षदअनेपोतानांजेसर्वेऐश्वर्यतेसहितजपधारेछे पणएबिजाना
देख्यामांआवेनहि अनेज्यारेकोइकभक्तनेसमाधिनेविषेअलोकिकदृष्टिथायछेतारेतेनेभगवाननिमूर्त्तिनेविषेकोटि
कोटिसूर्यनासरखोप्रकाशभासेछे अनेअनंतकोटिजेमुक्ततेपणमूर्त्तिभेलाभासेछे अनेअक्षरधामपणएभगवान
निमूर्त्तिभेलुंजभासेछे माटेएसर्वेभगवानभेलुंछेतोयपणभगवानमनुष्यजेपोतानाभक्तहोयतेनीजसेवानेअंगी
कारकरेछे॥ अनेतेपोतानाभक्तनागारथ्यमाटिनेपांणानांजेघरतेनेविषेविराजमानरेछे॥ अनेतेभक्तधुपदिपअन्नव
स्त्रादिकजेजेअरपणकरेछेतेनेभगवानप्रीतियेकरिनेअंगीकारकरेछे तेएमनुष्यसेवकछेतेनेदिव्यरूपपार्षदभेलाभे
लववावास्तेकरेछे॥ अनेजेभक्तजनजेजेवस्तुभगवाननेअर्पणकरेछेतेतेवस्तुभगवाननाधामनेविषेदिव्यरूपथा
यछेनेएभक्तदिव्यरूपथैनेतेनेपांमेछे माटेएवुंअचलअखंडसुखभक्तजननेपमाडवानेअर्थेभगवानजेतेमनुष्यएवा
जेपोतानाभक्तजनतेनिसर्वेसेवानेअंगीकारकरेछे॥ माटेभगवाननाभक्तनेभगवाननुंस्वरूपअक्षरधामसोतुंपृथ

बीउपरथ्यविराजमानछे एमसमजवुं अनेबिजाआगल्यपणएविरित्येवार्त्ताकरवी॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ७१ ॥

संवत् १८७६ नाचैत्रवदि ११ एकादशीनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां श्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनेसमीपउत्तरादेवारथ्यओरडानिओसरियेढोलियाउपरथ्यउगमणेमुखारविंदेविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्य्यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेमुक्तानंदस्वामियेपुछ्युंजेहेमहाराजकाल्यनेदिवसतमेदादाखाचरआगल्यबहुरुडिवार्त्ताकरिहतितेवार्त्तासांभलवानिअमारेसर्वेनेघणिइछाछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेभगवाननाभक्तनेभगवाननोनिश्चेमहात्म्येसहितहोयनेसंतनुंनेसत्संगीनुंमाहात्म्यघणुं जांणतोहोयनेतेभक्तनुंजोकर्मकठणहोयनेकालपणकठणहोयतोपणतेभक्तनेएविभक्तिनुंअतिशेबलछे तेकालनेकर्मएबेयमलिनेतेनुंभुडुंकरिसकतांनथि॥ अनेजेनेभगवाननेभगवाननासंतनेविषेजोनिष्ठामांकांइकफेरहोयतोतेनुंभगवानरुडुंकरवानेइछेतोयपणरुडुंथातुंनथी ॥ अनेजेगरिबनेकलपावेतेनुंतोकोईरित्येरूडुंजथायनहि ॥ अनेमहाभारतमांभिष्मपितायेराजायुधिष्टिरनेएमकह्युंछे जेजोतुंगरिबनेकलपाविशतोतुंतारावंशेसहितबलिनेभस्मथईजाईशमाटे भगवाननोभक्तहोयअथवाकोइबिजोहोयपणगरीबमात्रनेलेशमात्रदुखाववोनहि ॥ अनेजोगरीबनेंदुखाडेतोतेनुंकोइप्रकारेसारुथायनहि ॥ अनेजोगरीबनेदुखाडेतोब्रह्महत्याजेटलुंपापथायछे॥ अनेतेमजकोइकनेमाथेजुठुंकलंकदेवुं तेपणब्रह्महत्याजेवुंजछे॥ अनेजोसाचुंकलंकहोयतोपणतेनेएकांत्येतेडिनेतेनुंरूडुंथायएमकेवुंपणतेनेफजेतकरवोनहि ॥ अनेतेमजपांचप्रकारनिजे

स्त्रियुंछेतेनोजोधर्मभंगकरावेतोतेनेपणब्रह्महत्यानुंपापलागेछे तेपांचप्रकारनिस्त्रियुंकेइतोएकतोपोतानेशरणेआ
विहोय॥ अनेबिजितेपोतानिस्त्रिहोयनेव्रतउपवासनेदिवसपोतानोसंगकरवानइछतिहोयअनेत्रिजितेपतिव्रताहोय
अनेचोथितेविधवास्त्रि॥ अनेपांचमीतेविश्वासिस्त्रिएपांचप्रकारनिस्त्रियुंनेसंघाथेजोव्यभिचारकरेतोतेनेब्रह्महत्यानुं
पापलागेछेतेमांजेविधवास्त्रिछेतेनुंजोमनकुमारगनेविषेडोलतुंहोयतोतेनेसमझाविनेधर्ममांराखवि॥पछेमुनिजेते
भगवाननांरसिककिरतनगावालागातेने सांभलिनेश्रीजिमहाराजबोल्याजेभगवांनजीवनाकल्यांणनेअर्थेदेहध
रेछे तारेमनुष्यनाजेविजसर्वेक्रियाहोयतेनेदेखिनेजेभगवाननाभक्तहोयतेतोचरित्रकरिजांणे॥अनेविमुखजीवहो
यअथवाकाचोपोचोहरिभक्तहोयतेतोतेचरित्रनेविषेदोषपरठेजेमशुकजियेरासपंचाध्यायीनुंवर्णनकर्युंतारेराजा
परिक्षितनेसंशेथयो पछेएमपुछ्युंजेभगवानतोधर्मनिमर्यादास्थापनकरवानेअर्थेप्रगटथयाहतातेणेपरस्त्रीनोसंग
करिनेधर्मनोभंगकेमकर्यो।एविरित्येदोषलिधो अनेशुकजीयेतोसमझिविच्यारिनेभगवाननुंगुणगानकर्युंजेकाम
देवेब्रह्मादिकदेवतानेजितिनेपोतानेवशकर्यातेनोकामदेवनेअतिशेगर्वथयोतेगर्वनेउतारवानेकाजे भगवानेकाम
देवनेपडकार्यो। तेजेमकोइबलवानराजाहोयतेशत्रुनेपोतानागांठ्यनिदारुगोलिअपाविने पछेतेसाथेलडवाजायते
मभगवानेकामदेवरूपीशत्रुनेलज्यानोसांमांनमोरथिआप्यो तेशुंतोकामदेवनुंबलज्यारेस्त्रीनोसंबंधहोय तारेथा
यतेमांपणशरदऋतुनेविषेरात्रिमांकांमदेवनुंवधुबलथाय तथास्त्रिनारागरंगविलासनाशब्दसांभलवातथास्त्रीनुरू
पजोवुंस्त्रीनोस्पर्शकरवोतेणेकरिनेकामदेवनुंअतिशेबलवधेछे एसर्वेसांमांनश्रीकृष्णभगवानेकामदेवनेआपिनेते

नेजितिलीधो अनेअखंडब्रह्मचारिनिपेठेउर्ध्वरेतारह्या ॥ अनेएविरित्येंकामनोगर्वउतार्योएवुंअलौकिकसामर्थ्यभ
गवानविनाबिजामांहोयनहिएवुं अतिभगवाननुंसामर्थ्यजांणिनेशुकजियेभगवाननांचरीत्रगानकर्यां ॥ अनेरा
जापरिक्षितनेतेवातसमझांणिनहितारेदोषपरठ्योमाटेकोइकएमकहेजे तमेपरमहंसथइनेरसिककिरतनकेमगावो
छो तोतेनेएमकेवुंजेजोअमेरसिककिरतननगाईयेअनेभगवाननारसिकचरित्रनेविषेदोषपरठियेंतोअमेपणराजा
परिक्षिततथाबिजाजेनास्तिकविमुखजीवतेनिपंक्तिमांभलिये माटेअमारेतोविमुखनिपंक्तिमांभलवुंनथिशामा
टेजे परमहंसमात्रनागुरुजेशुकजितेणेभगवाननांरसिकचरित्रगायांछे माटेअमारेपणजरुरगाववां ॥ अनेक्षरअ
क्षरथिपरएवाजेपुरुषोत्तमभगवानछे तेज्यारेजीवनाकल्याणनेअर्थेब्रह्मांडनेविषेमनुष्यजेविमुर्त्तिकरिनेविचरेछे
तारेसर्वेमनुष्यनाजेवांजचरित्रकरेछे अनेंजेममनुष्यनेविषेहारवुंजीतवुंभयशोककामक्रोधलोभमोहमदमछर
आशात्रष्णाईर्ष्याइत्यादिकमायिकस्वभावहोयतेवाजस्वभावभगवानपणपोतामांदेखाडेछे तेसर्वेजीवुंनाकल्यां
णनेअर्थेछेपछेजेभक्तहोयतेतोएचरित्रनेगाइनेपरमपदनेपांमेछे ॥ अनेजेविमुखहोयतेदोषपरठेछे ॥ अनएभगवां
नतोजेमक्षरनाआत्माछेतेमजप्रकृतिपुरुषथकिपरजेअक्षरब्रह्मतेनापणआत्माछे ॥ अनेक्षरअक्षरएबेयनेपोतानि
शक्तियेकरिनेधरिरयाछे ॥ अनेपोतेतोक्षरअक्षरथिन्याराछे ॥ अनेभगवाननिमोटाइतोएविछेजेजेनाएकएकरोम
नाछिद्रनेविषेअनंतकोटिब्रह्मांडपरमाणुनिपेठेरयांछे एवाजमोटाभगवानतेजीवनाकल्याणनेवास्तेमनुष्यजेवडा
जथायछे तारेजीवनेसेवाकरयानोजोगआवेछे ॥ अनेजोभगवानजेवडाछे तेवडानेतेवडारहेतोब्रह्मादिकजेब्रह्मां

डनाअधिपतिदेवतेनेपणदर्शनकरवानुंकेसेवाकरवानुंसामर्थ्यरहेनहितोमनुष्यनेतोरहेजक्यांथि॥ अनेजेमवडवान
लअग्निछेतेसमुद्रनाजलनेविषेरह्योछेनेसमुद्रनाजलनेपियेछे नेसमुद्रनोओलाव्योओलातोनथिएवोमोटोछे तेअ
ग्निज्यारेआपणेघरमांदिवोजोईतोहोय तारेआविनेआपणाघरमांवसेतोआपणनेदिवाजेवुंसुखथायनहि॥अनेब
लिनेसर्वेभस्मथइजाइये॥ अनेतेजअग्निदिवारुपेहोय तोअजवालुंकरेनेंआनंदथायअनेतेदीवोछेतोतेनोतेजअग्नि
पणफुकियेतथाहाथेकरिनेंओलावियेतोओलाइजाय एवोअसमर्थछेतोपणतेथकिजआपणनेसुखथायपणवड
वानलअग्निथिसुखनथायतेमजभगवानमनुष्यजेवाअसमर्थजणाताहोयपण अनेकजीवनुंकल्याणएथकिजथा
यपणजेनाएकएकरोममांअनंतकोटीब्रह्मांडरयांछे एविमूर्त्तिनुंतोजीवदर्शनकरवापणसमर्थथायनहि माटेएवेरूपे
करिनेकल्याणनथायतेमाटेभगवानमनुष्यजेविमूर्त्तिधारिनेजेवांजेवांचरित्रकरेछे तेसर्वेगांनकरवाजोग्यछेपण
एमनसमझवुंजेभगवानथइनेएमशुंकरताहशे॥ अनेभगवाननांचरित्रतोसर्वेकल्यांणकारिजसमझवांएजभक्त
नोधर्मछे॥ अनेएवुंसमझेतेजभगवाननोपुरोभक्तकेवायछे॥ पछेराजकानाहरिभक्तकाकेभाइयेपुछ्युंजेजेनेमा
हात्म्यविनानोएकलोभगवाननोनिश्चेहोयतेनांशांलक्षणछे अनेजेनेमाहात्म्येसहितनिश्चेहोयतेनांशांलक्षणछे॥प
छेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेनेएकलोनिश्चेहोयतेनेएमघाटथायजेभगवानतोमल्याछे पणशुंजांणियेंकल्याणतो
थाशेकेनहिथाय॥ अनेजेनेमाहात्म्येसहितनिश्चेहोयतेनेतोएमसमझायजेजेदिवसेभगवाननुंदर्शनथयुंतेदिवसथि
जकल्यांणतोथईरयुंछे॥ अनेजेजिवभावेकरिनेमारुंदर्शनकरेनथामारुंवचनमांनेतेनुंपणकल्यांणथइजायतोमा

रेकल्यांणनोशोसंशेछेहुंतोकृतार्थछुं ॥ अनेजेकांइसाधनकरुंछुं तेतोभगवांननिप्रसन्नतानेअर्थेकरुंछुंएमसमझेते
नेभगवाननोमाहात्म्येसहितनिश्चेजांणवो ॥ पछेवलिकाकेभाईयेपुछयुंजेउत्तममध्यमनेकनिष्ठएत्रणयप्रकारनाजे
भगवाननाभक्ततेनांशांलक्षणछे ॥ पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेभक्तपोतानेदेहथकिजुदोजेआत्मातेरुपमांने ॥
अनेदेहनागुणजेजडदुःखमिथ्याअपवित्रपणुंइत्यादिकछेतेआत्मानेविषेमांनेनहि ॥ अनेअछेद्यअभेद्यअविनाशि
इत्यादिकजेआत्मानागुणतेदेहनेविषेमांनेनहि ॥ अनेपोतानाशरीरनेविषेरयोजेजीवात्मातेनेदेखे ॥ अनेतेआत्माने
विषेरह्याजेपरमात्मातेनेपणदेखे ॥ अनेबिजानादेहमांजेआत्मारयोछे तेनेपणदेखेनेएवोसमर्थथयोछेतोपणएआ
त्मदर्शनथकिभगवाननेंभगवाननासंततेनेअधिकजांणेछे पणपोतानेआत्मदर्शनथयुंछेतेनुंअभिमानलेशमात्र
नहोयएवांजेनांलक्षणछेतेउत्तमभक्तकेवाय ॥ हवेजेनेभगवांननोनिश्चेहोयनेआत्मनिष्ठापणहोयतोपणभगवान
नाभक्तउपरयईर्ष्याआवे ॥ अनेजोभगवानएनुंअपमांनकरेतोभगवानउपरयपणइर्ष्याआवे जेमोटाथइनेवगरवां
केआंमशिदकरताहशे एवांजेनांलक्षणहोयतेमध्यमभक्तजांणवो ॥ अनेभगवाननोनिश्चेतोहोयपणआत्मनिष्ठान
होय ॥ अनेभगवांननेविषेप्रितिहोयनेजगतनाव्यवहारनेविषेपणप्रितिहोय ॥ अनेसंसारिकव्यवहारनेविषेहर्षशोक
नेपांमतोहोयतेनेकनिष्ठभक्तजांणवो ॥   ॥इतिवचनामृतं॥ ७२ ॥   ॥संवत् १८७६नाचैत्रवदिअमांसनेदिवस
रात्रिनेसमेस्वामिश्रीसहजानंदजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां पोतानाउतारानेविषेउत्तरादेबा
रयओरडानिओसरियेविराजमानहतानेश्वेतखेसपेर्योहतो ॥ अनेश्वेतचादरओढिहतितथाश्वेतफेंटोमस्तकउपरय

बांध्योहतो॥अनेपोतानामुखारविंदनी आगल्यमुक्तानंदस्वामिआदिकमोटेरासाधुच्यारतथापंचासनेआशरेहरिभ
क्तनिसभाभराइनेबेठिहति ॥ पछेगोपाळानंदस्वामियेंप्रश्नपुछ्युंजेकांमनुंशुंरुपछे ॥ पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजे
विर्ज्यएजकामनुंरुपछे॥पछेआशंकाकरिजेवीर्ज्यतोसातधातुमांयलोधातुछे॥माटेएजकामनुंरुपकेमकेवाय॥अने
तेविर्ज्यनिउत्पत्तिशांणेकरिनेछे ॥ पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेमनोवहानामेनाडिनेविषेमनरयुंछे तेमननेविषेज्या
रेस्त्रीसंबंधिसंकल्पथायछे तारेजेमदहिंहोयतेरवाइयेंकरिनेमथायतारेघीहोयतेसर्वउपरत्यतरीआवेछे तेमस्त्रीसंबं
धिसंकल्पेकरिनेवीर्ज्यजेतेशरिरमांथिमथाइनेमनोवहानाडिनेविषेभेळुंथइनेशीश्नद्वारेआवेछे ॥ अनेजेनेवीर्ज्यशी
श्नद्वारेनआवेतेउर्ध्वरेतापुरुषकेवाय ॥ अनेतेनैष्ठिकब्रह्मचारिकेवाय ॥ अनेश्रीकृष्णभगवानेरासक्रीडानेविषेस्त्रीयुं
नोसंगकरीने पणवीर्ज्यपातथावादिधोनहितेमाटेउर्ध्वरेताब्रह्मचारीकेवांणानेकामनेजीत्यो माटेवीर्ज्यतेजकामनुंरु
पछे जेणेवीर्ज्यनेजीतीनेवशराख्युंतेणेकामनेजीत्यो॥ पछेवळिगोपाळानंदस्वामियेपुछ्युंजेज्यारेदेहनेबाळिदेछेता
रेसप्तधातुदेहभेळाबळिजायछे माटेजोविर्ज्यजकामनुंरूपहोयतोदेहभेळेवीर्ज्यनेबळवेकरिनेकांमपणबळीगयोजो
इये तारेएजीवबीजादेहमांजायछेतारेकामनाकेमउदेथायछे ॥ पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेसूक्ष्मदेहभेळुंवीर्ज्यर
हेछे तेसूक्ष्मदेहनेजोगेकरिनेस्थुळदेहउदेथैआवेछे जेमभुतहोयतेसूक्ष्मदेहप्रधानहोयपछेसूक्ष्मदेहमांथिस्थुळदेहनेध
रिनेस्त्रीनोसंगकरेछेनेतेस्त्रीनेभुतथकिबाळकउत्पन्नथायछे माटेसूक्ष्मदेहभेळुंजविर्ज्यरहेछे पछेवळिगोपाळानंदस्वा
मियेंपुछ्युंजेशीवजीउर्ध्वरेताहतापणमोहनिरुपनेजोइनेवीर्ज्यपातथयोतेमजेनादेहमांवीर्ज्यहोयनेतेनेजाग्रतमांत्र

थवास्वप्नमांस्त्रिनोजोगथाय तारेवीर्य्यपातथयाविनारहेनहि माटेज्यांसुधीदेहमांवीर्य्यहोयत्यांसुधिनिष्कामिकेमके
वाय ॥ पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेशीवजीनेपणएटलेजोगकलामांखोट्यकेवायछेअनेजेनेजाग्रतअथवास्वप्नने
जोगेकरिने स्त्रीनासंकल्पथकिवीर्य्यपातथायतोतेनेपाकोब्रह्मचारिकेवायनहि माटेआसंसारमांदृढब्रह्मचर्य्यवाला
तोएकनरनारायणऋषिछे ॥ अनेतेनरनारायणनोआपणेआश्रयछे तेनाप्रतापथकिधिरेधिरेएनरनारायणनुंभज
नकरिनेंआपणएसरखाजनिष्कामिथाशुं ॥ अनेदेहमांजेवीर्य्यरहेछेतेनेबालीनांखवानेंअर्थेजोगीकेटलाकप्रकारनुं
जतनकरेछे ॥ अनेश्रीकृष्णभगवानेस्त्रीयुंनेसंगेरहीनेनैष्ठिकब्रह्मचर्य्यराख्युंतेएवुंसामर्थ्यतोभगवानमांजहोयपण
बिजाथीएमरेवायनहि माटेबीजाजोगिनेतोजाग्रतमांअथवास्वप्नमांस्त्रिनासंकल्पनथायएवुंजतनकरवुं ॥ पछेशुक
मुनियेपुछ्युंजेद्वारिकामांशोलहजारएकशोनेआठजेभगवाननिस्त्रीयुंहतियुंतेमां एकएकस्त्रीनेविषेदशदशपुत्रनेए
कएकपुत्रीथईएमपणकयुंछे तेनुंकेमसमझवुं ॥ पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेद्वारिकांनिवातत्रिजिछे नेव्रजनिबिजि
छेद्वारिकामांतोभगवानसांख्यमतनेआशर्याहतानेसांख्यमतवालो होयतेदेहइंद्रियोमनसर्वथकिपोतानुंस्वरूपभी
न्नसमझेनेसर्वक्रियानेकरताथकोपोतानेअकर्त्तासमझेनेतेक्रियायेंकरिनेहर्षशोकनेपामेनहिएमतनेभगवानआश
र्याहतामाटेभगवाननेंनिर्लेपकया ॥ अनेभगवानद्वारिकांमांजेसांख्यमतनेआशर्याहतातेमततोजनकजेवाराजा
उंनोछेजेराजाग्रहस्थाश्रममांरहिनेप्रभुनेभजंतेजसांख्यमतनेंअनुसरे एमभगवानपणग्रहस्थाश्रममांहता ॥ अने
द्वारिकांनाराजाकेवाताहता माटेसांख्यमतनेअनुसर्याथकाएमनिर्लेपहता अनेवृंदावननेविषेतोजोगकलानेआश

स्याहतातेस्त्रियुंनोसंगकरिनेपणनैष्ठिकब्रह्मचर्य्यंव्रतराख्युंएठकांणेतो पोतानेविषेनरनारायणऋषिपणुंदेखाड्युंतेश्री
मद्भागवतमांकपिलदेवेदेवहूतिप्रत्येकयुंछे जेस्त्रीरूपजेमारिमायातेनेजीतवानेअर्थेनरनारायणऋषिविनाबिजोकोई
समर्थनथिमाटेश्रीकृष्णभगवानेस्त्रीयुंनेसंगेरहिनेकामनेजित्यो॥अनेज्यारेदुर्वासाऋषिआव्यातारेभगवानेसर्वेगो
पियुंनेअन्ननाथालभराविनेमोकलवामांडीतारेगोपियुंबोलियुंजेअमेजमुनांजिकेमउतरशुंपछे श्रीकृष्णभगवाने
कह्युंजेजमनांजिनेएमकेजोजेजोश्रीकृष्णसदाबालब्रह्मचारिहोयतोअमनेमागदेज्यो॥पछेगोपियेएमकयुंतारेजमु
नांजियेंमागदिधो॥ पछेसर्वेगोपियुंऋषिनेजमांडिनेंबोलियुंजेअमारेआडांजमनांजिछे॥ तेअमेघेरकेमकरिनेजा
शुंपछेऋषियेकयुंजेकेमकरिनेआव्यांहतां॥ पछेगोपियेकयुंजेअमेजमुनांजिनेएमकयुंजेश्रीकृष्णसदाब्रह्मचारिहो
यतोमागदेज्योएटलेजमुनांजियेमागदिधोपणहवेकेमकरिनेघेरजाइये पछेदुर्वासाऋषिबोल्याजेजमुनांजिनेएम
केज्योजेदुर्वासाऋषिसदाउपवासिहोयतोमागदेजो पछेगोपियेएमकयुंतारेजमुनांजियेमागदिधो तारेगोपियुंना
मननेविषेअतिआश्चर्यथयुं पणभगवाननोतथातेऋषिनोजेमहिमातेननजांणिसकतिहवियुंअनेंभगवानतोनैष्ठि
कव्रतराखिनेगोपियुंनेसंगेरम्याहतामाटेब्रह्मचारिहता अनेदुर्वासाऋषितोविश्वात्माजेश्रीकृष्णभगवानतेनेविषेपो
तानाआत्मानेएककरिनेसर्वेगोपियुंनाथालजमिगयामाटेऋषिपणउपवासिजहता नेअन्नतोसर्वेभगवाननेजमा
ड्युंहतुंमाटेएवाअतिमोटाहोयतेनिक्रियाकल्यामांआवेनहि ॥ अनेसांख्यवालानेखोलियेतोहजारुंजडपणजोगक
लायेकरिनेंउर्ध्वरेताहोयएवातोएकनरनारायणजछे॥अथवाजेनरनारायणनाअनन्यभक्तहोयतेपणतेनाभजननें

प्रतापेकरिनेंद्दढब्रह्मचर्य्यवाळाथायछे॥ पणविजाथिथवातुंनथिअनेजेनेइंद्रिद्वारेकरिनेंजाग्रत अथवास्वप्नमांविर
ज्यनोपातथायछेतेब्रह्मचारिकेवायनहि॥ अनेजस्त्रीनोअष्टप्रकारेत्यागराखेछेतेतोब्रह्मचर्यनेमार्गेचाल्योछेतेहवेनर
नारायणनप्रतापेकरिनेधिरेधिरेद्दढब्रह्मचारिथाशे॥अनेज्यारेअमेनांनाहतातारेएमसांभळ्युंहतुंजेविरज्यतोपरशेवा
द्वारेकरिनेपणनिकळिजायछे॥ पछेतेविर्ज्यनेउर्ध्वराखवानेंसारुअमेबेप्रकारनिजळबस्तिशिख्याहता॥ अनेंकुंजर
क्रियाशिख्याहताअनेकामनेजित्यासारुकेटलांकआसनशिख्याहता॥ अनेरात्रियेसुतातारेगोरखआसनकरिनेंसु
ताजेणेकरिनेस्वप्नमांपणविर्ज्यनोपातथावापांमेनहि॥ पछेतेकांमजित्यानुंएवुंसाधनकर्युंजेशरीरमांथिपरशेवोज
नीकळेनहि॥ अनेटाढ्यतडकोपणलागेनहिपछे अमेरामानंदस्वामिपासेआव्यातारेस्वामियेपरशेवोवळ्यासारुबधे
शरिरेआवळ्यनापाटावंधाव्याहतातोपणशरिरमांपरशेवोआव्योनहि माटेकामजित्यानुसाधनतोसौथिघणुंकठण
छे एतोजेनेभगवाननास्वरूपनिउपासनानुद्दढबळहोय॥अनेअतिशेपंचविषयमांथिनिर्वासनिकथयोहोय ॥ अनेते
निर्वासनिकपणानिअतिशेगांठ्यबंधांणिहोयतोतेपुरुषभगवाननेप्रतापेकरिनेनिष्कामिथायछे॥ पछेनित्यानंदस्वा
मियेपुछ्युंजेनिर्वासनिकथयानुकारणतेआविवातसांभळवितेछेकेवैराग्यछे॥पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेवैराग्य
तोएकलोटकिसकेनहिअंतेजातोनाशथइजायछे॥ अनेज्यारेआत्मनिष्ठाहोय ॥ अनेभगवाननिमूर्त्तिनुंयथार्थज्ञान
होय पछेएमविचारेजेहुंतोआत्माछुंसच्चिदानंदरूपछुं अनेपिंडब्रह्मांडतोमायिकछेनेनाशवंतछे माटेहुंक्यांनेएपिंड
ब्रह्मांडक्यां॥ अनेंमाराइष्टदेवजेपुरुषोत्तमभगवानतेतोअनंतकोटिब्रह्मांडनाआधारजेअक्षरतेथकिपणपरछे तेभ

गवाननोमारेदृढआशरोथयोछे एवाविचारमांथिजेवैराग्यउदेथायतेवैराग्यज्ञानेयुक्तकेवायनेएवैराग्यनोकोइका
लेनाशथायनहिजेमअग्निवलतोहोयतेनेमाथेजलपडेतोओलाइजाय ॥ अनेवडवानलअग्निसमुद्रनेविषेछे तेजल
नोओलाव्योओलातोनथितेमजेज्ञानेयुक्तवैराग्यछे तेतोवडवानलअग्नितथाविजलिनोअग्नितेवोछेतेकोइकालेओ
लायनहिं ॥ अनेतेविनाबिजावैराग्यनोतोविश्वासआवेनहि ॥ अनेंअमारोजेवैराग्यतेतोजेवोविजलिनोअग्नितथा
वडवानलअग्नितेसरखोछे ॥ तेअमारास्वभावनेतोजेअतिशेअमारेभेलारयाहशेतेजांणेछे ॥ अनेजेछेटेरहेछे तेने
अमारोस्वभावजांण्यामांआवतोनथि अनेआमुकुंदब्रह्मचारिछेतेभोलाजेवाजणायछेतोपणअमारास्वभावनेय
थार्थजांणेछे जेमहाराजतोआकाशजेवानिर्लेपछे ॥ अनेएमनेकोइपोतानुपणनथि ॥ अनेपारकुंपणनथिनेएविरि
त्येजोअमारास्वभावनेजांणेछेतोजेवाईश्वरमांगुणहोय तेवागुणएब्रह्मचारिमांवर्त्तेछे अनेअंतर्जामिसौमांरह्या
छेतेवाईभाइनेमनमांएमसमझावेछे जेब्रह्मचारिमांकोइवातनिखोट्यनथि ॥ तएवारुडागुणआव्यानुंकारणएछेजे
मोटापुरुषनेविषेजेनिर्दोषबुद्धिराखेछे तपोतेसर्वदोषथकिरहितथायछे ॥ अनेजमोटापुरुषनेविषेदोषपरठेछेतेदोष
नापरठनारानिबुद्धिभ्रष्टथैजायछे अनेकामादिकजेशत्रुतेसर्वेतेनाहइयामांआविनेनिवासकरेछे ॥ पछेएसत्पुरुषने
विषेदोषबुद्धिनोपरठनारोजेपुरुषतेनाहइयामांभुंडाभुंडाघाटपणपिज्याकरेछे ॥ अनेंएसतसंगकरेछेतोयपणदुखि
योमटेनहिं ॥ अनेजेबुद्धिमांनछे तेतोअमारेसमिपेरहिने अमारिमर्वेप्रकृतिनेजांणेछेजेजेटलांसंसारमांमोहउपजा
ववानांपदार्थधनस्त्रिअलंकारादिकतथाखानपांनादिकछे तेकोईमांमहाराजनेहेतनथि॥ अनेंमहाराजतोसर्वेथकि

दासिछे ॥ अनेकोइकनेदयाकरिनेपासेबेसवादेछेकेज्ञानवार्त्ताकरेछे तेतोकेवलतेनाजिवनाकल्यांणनेंअर्थेदयाक
रिनेंकरेछे ॥ अनेजेमुर्खहोयतेतोपासेरहेतोयपणअमारास्वभावनेएमनजांणे ॥ अनेछेटेरहेतपणएमनजांणे ॥ अने
आवातसमझायपणतेनेजनेआत्मनिष्ठाहोय अनेतआत्मानेविषेपरमेश्वरनिमूर्त्तिनेधारिनेतेनिभक्तिकरतोहोय अ
नेपोतेब्रह्मरूपथइगयोहोयतोयपणभगवाननिउपासनानोत्यागकरेनहि ॥ माटेआत्मनिष्ठाअनेभगवाननिमूर्त्तिनो
महिमासमझ्याथकिकोइपदार्थनेविषेवासनारेतिनथि ॥ अनेवासनाटल्यापछेजेवुंपोतानादेहनुप्रारब्धहोयतेवासु
खदुःखनेभोगवेखरापणइंद्रियुंनितिक्षणतामटिजायछे अनेमनोमयचक्रनिजेधारातेतोइंद्रियुंछेतेज्यारेब्रह्मनेतेथि
परजपरब्रह्मतेनुंसाक्षातदर्शनथायछेतारेबुठियुंथैजायछे ॥ पछेजेमकोइपुरुषेलिंबुचुशांहोयनेदांतअतिशेअंबाइग
याहोयनेपछेतेनेचणाचाववापडेतारेतेथिकोइरित्येचवायनहि अनेअतिशेभूख्योथयोहोयतोतेचणानेगलिजायप
णचवायनहितेमजेणेआत्मानोनेंभगवाननोयथार्थमहिमाजांण्योछे तेनेकोइलोकनाविषयसुखनेविषेआनंदथा
यनहि ॥ अनेदेहनुंप्रारब्धहोयत्यांसुधिखानपांनादिकसर्वेभोगभोगवेखरापणजेमदांतअंबाइगयाहोयनेचणाआ
खागलिजायएमभोगवे ॥ अनेवासनाटलविएपणकांमअतिशेभारेछे ॥ वासनातोसमाधिनिष्ठथायतोपणरहिजा
यछे॥अनेसमाधिथयाकेडेतोब्रह्मनास्वरूपमांथिदेहमांकोइरित्येअवातुंनथि॥अनेजोअवायछेतोतेनात्रण्यहेतुछेते
मांएकतोजोकांइसंसारनासुखनिवासनाहोयतोसमाधिमांथिपाछोदेहमांआवे॥अनेकांतोअतिसमर्थहोयतेसमा
धिमांजायनेपोतानिईछायेपाछोदेहमांआवे ॥अनेकांतोकोइकपोताथकिअतिसमर्थहोयतेपाछोसमाधिमांथिदेह

मांलावेएत्रणएयप्रकारेसमाधिमांथिपाछोदेहमांआवेछे॥अनेज्यारेसमाधिथायछेनेतेमांब्रह्मनुंदर्शनथायछेतारेको
टिकोटिसूर्यसरखोब्रह्मनोप्रकाशदेखीनेजोथोडिसमझणएयहोय तोप्रत्यक्षपुरुषोत्तमभगवाननिजेमूर्त्तिछेतेनेविषे
न्युनपणुसमझे ॥ अनेब्रह्ममांअधिकपणुंमानिलेएटलेउपासनानोभंगथयोमाटेप्रत्यक्षमूर्त्तिनेविषेअतिदृढनिश्चेथ
योजोइयेतोसर्वेकामसरे ॥ अनेअमेपणएमदृढनिश्चेकर्योछेजेकोईअमनेसाचोथईनेमनअर्पेअनेलेशमात्रअंत
रायराखेनहितोतेमांअमेकोइवातनिकसररवादेईयेनहि॥पछेमुक्तानंदस्वामियेंपुछ्युंजेजेणेमनदिधुंहोयतेनांकेवां
लक्षणहोय॥अनेमननदिधुंहोयतेनांकेवांलक्षणहोय॥पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेणेमनअर्पणकर्युंहोयतेनेजो
परमेश्वरनिवातथातिहोयतथापरमेश्वरनादर्शनथातांहोय अनेतेसमेजोपोतेनहोयतोतेनिअतिशेपोतानाहैयामां
दाझ्यथाय॥अनेज्यारेभगवाननिवातसांभलेतथाभगवांननांदर्शनकरेतेनेविषेअधिकअधिकप्रितिथातिजायपण
तेमांथिमनपाछुंहठेनहिं ॥ अनेपरमेश्वरज्यारेकोइकनेपरदेशमुक्यानिआज्ञाकरताहोयतारेजेणेमनअरप्युंहोयते
नामनमांएमथायजेजोमुंनेआज्ञाकरेतोबुरानपुरतथा काशिज्यांमुकेत्यांराजिथकोजाउंएविरित्येंपरमेश्वरनागम
तामांरईनेजेराजिरेतोहोयतेतोहजारगाउगयोहोयतोयअमारेपासेछे ॥ अनेजेणेएविरित्यमननअरप्युंहोयनेतेअ
तिशेअमारेसमिपेरेतोहोयतोयतेलाखुंगाउछेटेछे ॥ अनेजेणेअमनेमननअरप्युंहोयतेनेतोउपदेशकरतांपणबिक
लागेजेशुंजांणियेसवलुंसमझशेकेअवलुंसमझशेएविरित्येमनअरप्युंहोयनेनअरप्युंहोयतेनांलक्षणछे॥ ॥इ
तिवचनामृतम्॥ ॥७३॥ ॥संवत् १८७६ नावेशाखशुदि ११ एकादशीनेदिवससवारमां

स्वामिश्रीसहजानंदजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां श्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनिआगल्य
लिंबडानाव्रक्षनिहेठेओटाउपरढोलियोविछाव्योहतो तेउपरस्थविराजमानहताअनेंसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां
नेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति॥ पछेश्रीजीमहाराजबोल्या
जेजेनोजेटलोवैराग्यहोयनेजेनेजेटलिसमझण्यहोयतेतो ज्यारेकोईकविषयभोगनिप्राप्तिथायअथवाज्यारेकोईक
आपतकालआविपडेतारेकलायपणेतेविनाकलायनहि ॥ अनेझाझिसंपतकेआपतआवेएनिवातशिकेविपणआ
दादाखाचरनेथोडुंजआपतकालजेवुंआव्युंहतुंतेमांपणजेनुंअंतःकरणजेवुंहशेतेवुंसौनेजणाणुंहशे ॥ पछेमुक्तानंद
स्वामिबोल्याजेभगवाननाभक्तनोपक्षतोहइयामांरहेछेखरोतेपणसमझिनेरहेछे जेजोसत्संगनुंउत्कृष्टपणुंहोयतो
घणाजीवुंनेसमासथायअनेज्यारेकांईसत्संगनुंअपमानजेवुंहोयतारेकोईजीवनेसमासथायनहिएटलामाटेहर्षशो
कजेवुंथईआवेछे ॥ पछेश्रीमहाराजबोल्याजेआपणतोश्रीकृष्णनारायणनादासछईयेतेश्रीकृष्णनारायणनेजेम
गमेतेमराजिरहेवुंनेएश्रीकृष्णभगवाननिईछाहशेतोसत्संगनिवृद्धिथाशेनेजोएमनेघटाडवोहशेतोघटिजाशे ॥ अ
नेएभगवानआपणनेहाथियेबेसारेतोहाथीयेबेसिनेराजिरेवुं अनेगधेडेबेसारेतोगधेडेबेसिनेराजिरहेवुं अनेएभ
गवाननाचरणारविंदविनाबिजेक्यांइप्रीतिराखवीनहि॥ अनेएभगवाननिइछायेंकरिनेजेविरित्येसत्संगनिवृद्धिथा
तिजायतेवीरित्येराजिरहेवुंपछे एभगवाननिइछाहोयतोबधुंजगतसत्संगिथाओअथवाएनिइछायेंकरिनेसर्वेसत्सं
गिमटिजाओपणकोईरित्येहर्षशोकमनमांधारवोनहिएभगवाननुंकर्युंसर्वेथायछे माटेसुकुंपानडुंजेमवायुनेआ

धारेफरेछे तेमएभगवाननेआधीनरहिनेआनंदमांएपरमेश्वरनुंभजनकरवुंअनेकोईजात्यनोमनमांउद्वेगआववा
देवोनहि॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥७४॥ ॥संवत् १८७६नावैशाखवदि ११एकादशिनेदिव
सस्वामिश्रीसहजानंदजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांश्रीवासुदेवनारायणनामंदिरआगल्यलिं
बडानावृक्षहेठेढोलियाउपरयविराजमानहता॥ अनेपिलापुष्पनाहारकंठनेविषेविराजमानहताअनेसर्वेश्वेतवस्त्रधा
रणकर्यांहतां॥ अनेपोतानामुखारविंदनीआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति॥ पछेसु
राखाचरेप्रश्नपुछ्युंजेजेनाकुलमांभगवाननोएकभक्तथायतोतेनाइकोतेरपरीयाउधरेछे एमकयुंछेअनेतेनागोत्र
मांकटलाकतोसंतनानेभगवाननाद्वेषीपणहोयतारेतेनोकेइरित्येउधारछे॥ पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेमकर्दम
ऋषिनोदेवहुतियेपतिबुद्धियेंकरिनेप्रसंगकर्योहतोतोपणकर्दमऋषिनेविषेस्नेहहतो ताएनोउद्धारथयो॥ अनेमांन
धातराजानिदिकरियुंपंचासतेसौभरिऋषिनुंरुपजोईनेवरियुंतेनेकांमनायेकरिनेसौभरिनेविषेहेतहतुं तोतेसर्वेनुंक
ल्यांणऋषिनाजेवुंजथयुं॥ माटेजेनाकुलमांभक्तथयोहोयनेतकुटंबिसर्वएममानेजे आपणुंमोटुंभाग्यछेजेआप
णाकुलमांभगवाननोभक्तथयोछे एविरित्येभक्तनुंमाहात्म्यसमझीनेहेतराखेतोतेसर्वकुटंबीनुंकल्याणथाय अने
मरिनपित्रिजेस्वर्गमां गयाहोयतेपणजोएमजाणेजेआपणाकुलमां भगवाननोभक्तथयो तेआपणुंमोटुंभाग्यछे
एमसमझीनेभगवाननाभक्तमांहेतराखेतो तेपीत्रिनुंपणकल्याणथायअनेजेभगवाननाभक्तसंघाथेवैरबुद्धिराखे
तेनुंतोकल्याणनथाय॥ अनेजेमजेमवैरकरतोजायतेमतेमतेनिबुद्धिभ्रष्टथातिजाय अनेदेहमुकतोरपंचमहापाप

नाकरनाराजेनरकनाकुंडमांपडेतेपणतेजकुंडमांपडेछे ॥ तेमाटेभगवाननाभक्तमांजेनेहेतहोयतोसंबंधिहोयअथ
वाविजोकोईहोयतेसर्वनुंकल्याणथायछे ॥ पछेनाजेभक्तेप्रश्नपुछ्युंजेभगवाननोभक्तहोयतेएकतोदृढनिश्चेवालो
होय अनेएकतोथोडानिश्चेवालोहोयतेबेकेमओलख्यामांआवे अनेउपरथ्यथितोबेयसरादेखाताहोय॥ पछेश्रीजी
महाराजबोल्याजेजेनेआत्मानास्वरूपनुंयथार्थज्ञानहोय अनेदृढवैराग्यहोय अनेभक्तिनेस्वधर्मपणपरिपुर्णहोयते
नोनिश्चेपरिपूर्णजांणवो अनेएमांथीजोएकेवानुंओछुंहोयतोनिश्चेछे तोपणमाहात्म्यविनानोछे अनेएच्यारवांनां
संपूर्णहोयतेमहात्म्यसोतोभगवाननोनिश्चेजांणवो॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥७५॥ ॥संवत्
१८७९ नाप्रथमज्येष्टशुदि ११ एकादशिनेदिवसश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांस्वामिश्रीसहजानंदजिमहा
राजपोतानाउतारानेंविषेविराजमाहतानेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां नेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमोटामोटा
साधुकेटलाकबेठाहता तेमनिआगल्यश्रीजिमहाराजवार्त्ताकरिजे क्रोधिईर्ष्यावालोकपटिनेमांनिएच्यारप्रकारनां
जेमनुष्यतेजोहरिभक्तहोयतोपणतसाथेअमारेबनेनहिअनेक्रोधनेइर्षाएबेयमाननेंआशरेरहेछे ॥ अनेकामिनोतो
अमारेकोईकालेंविस्वासजनथीजेएसत्संगिछे॥ अनेकामितोसत्संगमांहोयतोयविमुखजेवोछे॥ अनेजेनेपंचवर्त्त
मांनमांकोइवातखोट्यनहोय॥ अनेगमेंतेवावचननाभिडामांलेइयेनेंएनुंगमतुंमुकाविनेअमारागमतामांराखिये
तोपणकोइरित्येंदेहपर्यंतमुझायनहिएवोहोयतेपाकोसत्संगिछे ॥ अनेएवाहरिभक्तउपरथ्यअमारेवगरकर्युंसहजेज
हेतथायछे ॥ अनेंएवागुणनहोयतोहेतकरवाजाइयेतोयपणहेतथायनहि अनेअमारितोएजप्रकृतिछेजेजेनाहृद

यमांभगवाननिएविपरिपूर्णभक्तिहोयतेउपस्यजहेतथायछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥७६॥

॥संवत् १८७६ नाद्वितीयज्येष्ठवदिअमावास्यानेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचर
नादरबारमांश्रीवासुदेवनारायणनामंदिरआगल्यआथमणेबारणेओरडानिओसरियेंढोलियाउपरस्य विराजमान
हता॥ अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां॥ अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभा
भराईनेबेठिहति अनेमुनिमांहोमांहिप्रश्नउत्तरकरताहता॥ पछेएकमुनियेंअणसमझणेकरिनेभगवाननानिश्चेनुं
बललेनेधर्मनेखोटाजेवाकरवामांड्या॥ पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेभगवाननाज्ञाननोओठ्यलेइनेजेधर्मनेखोटा
करिनांखेतेनेअसुरजांणवो॥ अनेभगवाननास्वरूपमांतोएवाकल्यांणकारिअनंतगुणरयाछे तेश्रीमद्भागवतनेवि
षेप्रथमस्कंधमांप्रथ्वीयेधर्मप्रत्येकयाछे माटेजनेभगवाननोआशरोहोयतेमांतोभगवाननाकल्यांणकारिगुणआ
वेछे॥ अनेजनेभगवाननास्वरूपनोनिश्चेहोय तेमांतोएकादशस्कंधमांकयांएवांजेसाधुनांत्रिसलक्षणतेआवेछे
माटेजेमांत्रिसलक्षणसंतनांनहोयतेनेपुरोसाधुनजांणवो॥ अनेजनेभगवाननोनिश्चेहोय तेनाहृदयामांतोप्रभु
नाकल्याणकारिगुणजरुरआवे॥ अनेज्यारेप्रभुनागुणसंतमांआवेतारेतेसाधुत्रिसलक्षणेजुक्तहोय माटेआजथी
जेकोईपंचवरतमांनरुपजेधर्मतेनेमुकिनेज्ञाननुंकेंभक्तिनुंबललेशेतेगुरुद्रोहिवचनद्रोहिछे॥ अनेएविधर्मभंगवात
जेकोईकरतोहोयतेनेविमुखकेवो॥ अनेएमकेवुंजेतमेताअसुरनोपक्षलिधोछेतेअमेनहिमांनियेंएमकहिनेतेअध
र्मीनिवातनेखोटिकरिनांखवि॥ पछेसंतप्रश्नपुछ्युंजेहेमहाराजकोईकभगवाननोअतिदृढभक्तहोयनेतेहमुकवाटां

णेतेनेपिडाथइआवेछेनेबोल्यानुंपणकांइठेकाणुंरेतुंनथि अनेकोइकतोकांइपाकोहरिभक्तजणातोनहोयनेतेदेहमु
कवासमेतोअतिसमर्थजणायछे नेअतिशेभगवाननाप्रतापनेजांणिनेनेंभगवाननोमहिमामुखेकहिनेसुखियोथ
कोदेहमुकेछेएनुंशुंकारणछे जेसारोहोयतेनुंअंतसमेसारुंनदेखायनेजेवोतेवोहोय तेनेअंतसमेसारुदेखायछेएनुं
कारणकहोएप्रश्नछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेदेशकालक्रियासंगध्यानमंत्रदीक्षानेशास्त्रएआठजेवांहोयतेविपु
रुषनिमतिथायछे तेजोसाराहोयतोसारीमतिथायछेनेभुंडाहोयतोभुंडीमतिथायछे अनेपुरुषनाहृदयनेविषेपरमे
श्वरनिमायानाप्रेर्याथकाच्यारजुगनाधर्मवाराफरतिवर्त्ततोहोय तेजोअंतसमेसतजुगनोधर्मआविजायतोमृत्युब
हुशोभिउठे अनेत्रेतानेद्वापरनोधर्मआवेतोतेथिथोडुंशोभे अनेकलिनोधर्ममृत्युसमेआवेतो अतिशेभुंडुदेखायएम
अंतसमेसारुंनरसुंतेतोकालेकरिनेछे अथवाजाग्रतस्वप्ननेसुषुप्तिएत्रणयअवस्थाछेतेमांजोअंतसमेजाग्रतअवस्था
वर्त्ततिहोयतोपापीहोयतेपणबोलतांचालतांदेहमुंकेछे अनेअंतसमेस्वप्नअवस्थावर्त्ततिहोयतोझंख्याजेवुंकांइनेकांइ
बोलतोथको भगवाननोभक्तहोयतोपणदेहमुंके अनेअंतसमेसुषुप्तिअवस्थाप्रधानवर्त्तेतो भगवांननोभक्तहोय
अथवाविमुखहोयतोपणघेनमांनेघेनमांरहिनेदेहमुकेपणसारुकेनरसुंकांइबोलायनहि अनेंअंतकालेएत्रणयअव
स्थाथकिपरनेब्रह्मरूपएवोपोतानाजीवात्मानेसाक्षातकारमांनतोथकोजेदेहमुंकेतेतोजेविईश्वरनेसामर्थिहोयतेवि
सामर्थिजणाविनेदेहमुकेछे नेएमब्रह्मरूपथइनेनेसामर्थिजणाविनेदेहमुकवोतेभगवाननाभक्तनेजथायछे पण
बिजाविमुखजिवनेएमथायजनहि एविरित्येकालेकरिनेअंतसमेंसारुंनरसुंजणायछे अथवाअवस्थाएनेजोगेक

रिनेसारुनरसुंजणायछे अनेविमुखहोयनेतेनेअंतकालेजाग्रतअवस्थावर्त्ततिहोयनेबोलतोबोलतो देहमुकेतेणेक
रिनेकांइतेनुंकल्याणथातुंनथिविमुखतोसारिरित्येंदेहमुकेअथवामुंडिरित्येंदेहमुकेपणनरकेजजाय अनेभगवान
नोभक्तहोयते बोलतोबोलतोदेहमुके अथवाझंख्याजेवुंबोलीनेदेहमुके अथवाशुन्यमुन्यरहिने देहमुकेपणतेनुंक
ल्यांणजछे पणएमांकांईसंशेनथीएमभगवाननाभक्तनजांणवुं अनेभगवाननोभक्तहोयतेनेअंतसमेस्वप्नादिक
नेजोगेकरिनेउपरस्यथि पीडाजेवुंजणातुंहोयपणएनेअंतरमांतोभगवाननेप्रतापेकरिनेअतिआनंदवर्त्ततोहोय मा
टेनकिहरिभक्तहोयनेअंतसमेलावांझखांकरतोथकोदेहमुकेपणएनाकल्याणमांलेशमात्रसंशेराखवोनहि॥ ॥
॥इतिवचनामृतम्॥ ॥७७॥ ॥ संवत् १८७७
नाआषाढशुदि ३ त्रिजनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां श्रीवासुदे
वनारायणनामंदिरआगल्यआथमणेबारणेओरडानिओसरियेविराजमानहतानेश्वेतखसपरस्योहतो नेश्वेतचादर
ओढिहति नेमस्तकउपरश्वेतपाघविराजमानहतिनेकंठनेविषेश्वेतपुष्पनोहारपेर्योहतोनेपोतानामुखारविंदनिआ
गल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेसर्वेसंतसांभलोएकप्रश्न
पुछियेछइयेपछेसंतकयुंजेपुछोमहाराज पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेदेशकालक्रियासंगमंत्रदेवतानुंध्यानदीक्षा
नेशास्त्रएआठसाराहोय तोपुरुपनिबुद्धिनिर्मलथायछेनेएआठभुंडाहोयतोपुरुपनिबुद्धिभ्रष्टथायछे माटेएआठमां
पूर्वसंस्कारकर्मनुंकांईजोरछेकेनथि पछेमुनिबोल्याजेपुर्वकर्मनुंजोरजणायछे तोग्वरुंजोसारांपूर्वकर्महोयतोपवि

अदेशनेविषेजन्मआवेनेभुंडापूर्वकर्महोयतोभुंडादेशनेविषेजन्मआवेतेमजेदेशकालादिकसातछेतेमांथिपणजेवां
पूर्वकर्महोयतेवानोयोगबणेछे माटेसर्वेमांपूर्वकर्मनुंप्रधानपणुंजणायछे नेदेशकालादिजेआठतेनुंतोकोईकठेकां
णेप्रधानपणुंहोयनेपूर्वकर्मनुंतोसर्वेठकाणेप्रधानपणुंछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेदेशकालथिलेईनेदेवताजेपर
मेश्वरत्यांहांपर्यंतसर्वनेविषेपूर्वकर्मनेप्रधानकहोछोतकीयाशास्त्रनेमतेकहोछोतेनुंकोइवचनआणिदेखाडोअनेएक
कर्मनुंजप्रधानपणुंतोजैननाशास्त्रमांछे पणबिजामांनथिबिजाशास्त्रमांतोपरमेश्वरनेपरमेश्वरनाभक्तनोसंगतेनुं
जप्रधानपणुंछे माटेतमेकेवलपूर्वकर्मनुंप्रतिपादनकरोछोतेउपरथिसतसंगिछोनेछांनानास्तिकछोकेशुं केमजे
नास्तिकबिनाबिजोतोकोईकर्मनुंप्रतिपादनकरतोनथी अनेनास्तिकतोवेदशास्त्रपुराणनेइतिहासजेभारतादिकते
नेखोटांजाणेछेनेपोतानामागधिभाषानाजग्रंथतेनेजसाचामानेछेमाटेमुखेथकाकर्मनुंप्रतिपादनकरेछे अनेजो
पूर्वकर्मेकरिने देशादिकआठफरताहोयतोमारवाड्यनेविषेकेटलाकपुन्यवालाराजाथयाछे तेमनेअर्थेसोहाथउंडां
पाणिहतांतेउपरथछलांथयांनथिनेजोपूर्वकर्मनेवशदेशहोय तोपुन्यकर्मवालानेअर्थेपाणिउचांआव्यांजोइयेनेपा
पिनेअर्थेउंडागयांजोईयेपणएमतोथातुंनथीनेमारवाड्यदेशमांतोपापिहोयअथवापुन्यवालाहोय पणउंडापाणि
उपजेपणतेदेशपोतानागुणनोत्यागकरतोनथिमाटेदेशकालादिकतोपूर्वकर्मनाफेरव्याफरेनहि तेमाटेजेपोतानाक
ल्याणनेइछेतेनेतोनास्तिकनिपेठेकर्मनुंबलराखवुंनहिअनेभुंडादेशकालादिकआठहोयतेनोत्यागकरिनेरुडाजेदेश
कालादिकआठतेनुंसेवनकरवुंअनेदेशतोचारणपणसारोनरसोहोय अनेपोतानोदेहरूपजेदेशतेपणसारोनरसोहो

यतेज्यारेदेहरूपजेसारोदेशतेनेविषेजीवहोय तारेशीलसंतोशदयाधर्मइत्यादिकजेकल्यांणकारिगुणतेवर्त्ततोहोय
अनेज्यारेआदेहरूपजेभुंडोदेशतेनेविषे जीवरह्योहोय तारेकांमक्रोधलोभमोहमदमछरइत्यादिकभुंडागुणवृद्धि
पांमेछे अनेसारोभुंडोजेसंगथायछेतेनिविगतिएमछेजेजेनोसंगथायतेसाथेकोइरित्येअंतररहेनहि तारेतेनोसंग
थयोजांणवो अनेउपरथ्थीतोशत्रूनेपणहइयामांघालिनेमलेछे पणअंतरमांतोतेसाथेलाखुंगाउनुंछेटुंछे एविरित्यें
उपरथ्थीसंगहोयतेसंगनकेवाय अनेमनक्रमवचनेंकरिनेजसंगकरेतेजसंगकर्योकेवाय माटेएविरित्येमनक्रमव
चनेसंगतोपरमेश्वरअथवापरमेश्वरनाभक्ततेनोजकरवोजेथीजीवनुंकल्याणथाय पणपापिनोसंगतोक्यारेयनक
रवो पछेमध्यानसमेश्रीजिमहाराजेसर्वेनानानानाविद्यार्थीसाधुने पोतानेसमिपेबोलाव्यानेएमकयुंजेतमेसर्वेवि
द्यार्थिमुनेप्रश्नपुछोपछेमोटाशिवानंदस्वामियेपुछ्युंजेजेनेभगवाननोअचलनिश्चेहोयतेकेमओलखाय पछेश्रीजी
महाराजबोल्याजेजेनेअचलनिश्चेहोयतेनेभगवानसारिक्रीयाकरेअथवानरशीक्रियाकरेतेसर्वेकल्यांणकारिभा
सेअनेभगवानजोतेअथवाहारेअथवाकोइकठेकांणेभागेअथवाक्यारेकराजीथायक्यारेकशोककरेइत्यादिकअनं
तप्रकारनिभगवाननिक्रियाउंतेनेजोइनेनिश्चेवालोभक्तहोयतेएमकेहजप्रभुनिसर्वक्रीयाकल्यांणनेअर्थेछे तेज्यारे
बोलेतारेएवुंनेएवुंबोलतोहोयतोतेनेपरिपक्वनिश्चेवालोजांणवो पछेनिर्मानानंदस्वामियेपुछ्युंजेभगवाननेभगवा
ननासंततेनेविषेदोषबुद्धिनआवेतनोशोउपायछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेवोप्रथमकयोएवोभगवाननोअ
चलनिश्चेहोयतोतेनेकोइरित्येभगवाननेविषेदोषबुद्धिआवेनहिं अनेएवामोटाजेभगवानतेनादासनोमहिमाज्या

रेविच्यारेतारेभगवाननाभक्तनोपणकोइरित्यें अवगुणआवेनहि पछेनिर्मानानंदस्वामिनेनांनाप्रज्ञानानंदस्वामिए
वेयेमलिनेपुछ्युंजेजाग्रतस्वप्ननेसुषुप्तिएत्रणेयेअवस्थानेविषेभगवाननिमूर्त्तिअखंडकेमजणायपछेश्रीजीमहाराज
बोल्याजेपूर्वजन्मनोकोईकशुभसंस्कारबलिष्टहोयतेनेभगवाननिमूर्त्तित्रणेयेअवस्थामांअखंडदेखायछे अथवा
भयकामनेस्नेहएत्रणेयजेनेविषेअखंडहोयतेतोभगवानविनाबिजुंपदार्थहोयतेपणत्रणेयअवस्थामां अखंडदेखाय
छे तोभगवानदेखायएमांशुंकेवुंएतोदेखायज पछेनांनाशिवानंदस्वामियेपुछ्युंजेसत्संगनेविषेअचलपायोजेनोहो
यतेकेमजणायएकतोएप्रश्नछे   अनेबिजुंप्रश्नएछेजेमानकामक्रोधलोभमदमछरईर्ष्याइत्यादिकजेशत्रुतेकियेप्र
कारेकरिनेनाशपांमेपछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेनेसत्संगनोअतिदृढपक्षहोयतेज्यारेकोइसत्संगनुंघसातुंबोलेता
रेखमीसकेजनहि जेमपोतानाकुटुंबिहोयनेतेसाथेकचवांणथैहोय तोयपणज्यारेतेनुंकोइघसातुंबोलेतारेखमायन
हिएविरित्येजेबोदेहनासंबंधिनोपक्षछे तेबोजेनेसत्संगनोपक्षहोयतेनोपायोसत्संगनेविषेअचलछे अनेबिजाप्रश्न
नोएउत्तरछे जेजेनेएवोसत्संगनोपक्षछे तेसंतअथवासत्संगीतेसंघाथेमानमछरईर्ष्याकेमराखिसके माटेजेनेसत्स
गनोपक्षहोयतेनामांनमदमछरईर्ष्याआदिकसर्वशत्रुनोनाशथईजायछेअनेजेनेसत्संगीनोपक्षनहोयअनेसत्संगी
नेकुसंगीनेविषेसमभावहोयतोगमेतेवोसत्संगमांमोटोकेवातोहोय पणअंतेजातांजरुरविमुखथाय पछेनांनाआ
त्मानंदस्वामियेपुछ्युंजेभगवाननेभगवाननासंततेकोईकनेतोनिधडकथैनेजमकेवुंघटेतेमकेछे अनेतेनिकोरनोए
मभरुंसोआवेछे जेआंनुमानकरिशुंअथवातिरस्कारकरिशुंतोयपणकोईरित्येएपाछोनहिपडे एवोजेभरुंसोतेभ

गवाननेभगवाननासंतनेकेमआवेएकतोएप्रश्नछे अनेबिजुंप्रश्नएछेजेजेसंतनेपासेरेताहोईयेतेनेजेवुंआपणाउप
स्थहेतहोयतेवुंसमग्रसंतनेकेमरहे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेवोशिवानंदस्वामिनाप्रश्ननोउत्तरकर्योछे तेवोस
त्संगनोजेनेदृढपक्षहोयतोतेनेकेतांसांभलतांभगवाननेभगवाननासंतनेसंशयथायनहि अनेएनोकोइरित्येकुविस
वासआवेनहिंजेआनेकेशुंतोआसत्संगमांथीजातोरशे तेनिकोरनोतोदृढविश्वासजहोयजेएनोसत्संगतोअचलछे
माटेएनेकेशुंतेनिकांइफकरत्यनथि अनेबिजाप्रश्ननोउत्तरएछे जेजेनेपासेपोतप्रथमरेताहोइये अनेतेनेसाथेपोताने
नबन्युंतारेबिजापासेजैनेरहेतोपणजेनेपासेप्रथमरयोहोयतेनुजोकांइकघसातुंबोलेतोखमीसकेनहि तारेसर्वेसंतने
एमसमझायजेआतोकृतघ्नीनथीजेनेपासेच्यारअक्षरभणयोछे तेनोगुणमुकतोनथि माटेबहुरुडोसाधुछेएमजांणि
नेसर्वेसंतनेहेतरहे अनेजेनीपासेप्रथमरयोहोयतेनेमुकिनेबिजापासेजाय तारेप्रथमजेनीपासेरयोहोयतेनीनिंदा
करे तारेसर्वसंतनेएमजणायजेआकृतघ्नीपुरुषछे तेज्यारेआपणिसाथेनहिबनेतारेआपणिपणनिंदाकरशे पछेतेउ
परत्यकेनेहेतरहेनहि पछेदहरानंदस्वामियेपुछ्युंजेभगवानतोअक्षरातितछे अनेमनवांणिथकीपरछे अनेसर्वनेअ
गोचरछे तेसर्वनेप्रत्यक्षदेखायछेतेनोशोहेतुछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेअक्षरातितनेमनवांणिथकीपरनेअगो
चरएवाजेभगवानतेजपोतेकृपाकरिनेएमधारेछे जेज्ञानीअज्ञानिएवांजेमर्त्यलोकनांमनुष्यतेसर्वेमुनेदेखोएमधा
रिनेसत्यसंकल्पएवाजेभगवानतेकृपायेकरिनेमर्त्यलोकनांसर्वेमनुष्यदेखेएवाथायछे पछेत्यागानंदस्वामियेपुछ्युं
जेभगवानराजीकेमथाय पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेनेभगवाननेराजीकरवाहोयतेनेनोढहनासुखनेइछवुंन

हिं अनेदर्शननोपणलोभराखवोनहिनेभगवानजेमकहेतेमकरवुंएजभगवाननेराजीथयानुसाधनछे पछेलक्ष्म
णानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युं जेभगवाननेभगवाननासंतनोजेसमागमतेआश्चर्यसरखोकेमसमझिये तारेजणायअ
नेआठपोरअहोअहोसरखुंकेमरहे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेभक्तएमसमझेजेआभगवाननेआसंततेसर्वेवै
कुंठगोलोकनेब्रह्मपुरतेनानिवासिछे तेसंततेनेंपरमेश्वरज्यांबिराजमानछेत्यांजएसर्वेधामछे अनेएसंतभेलोमारोनि
वासथयोछेतेमारुंअतिवडुंभाग्यछेएविरित्येसमझेतोआठपोरआश्चर्यसरखुंरहेअनेआठपोरआनंदनासमुद्रमांझि
लतोरहे पछेपरमात्मानंदस्वामियेपुछ्युंजेसंतनांएकादशस्कंधमांजेत्रिसलक्षणकयांछे तेशोउपायकरेतोआवे प
छेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेत्रिसलक्षणेजुक्तसंतहोय तेनेविषेगुरुबुद्धिनेदेवबुद्धिराखिनेमनक्रमवचनेएनोसंगक
रेतोएसंगनाकरनारानेविपेपणएत्रिसलक्षणआवेछे एविरित्येसर्वशास्त्रमांकयुंछेजेसंतनेसेवे तारेसंतसरखोथा
यछे पछेशांतानंदस्वामियेपुछ्युंजेएकतोअखंडभगवाननास्वरूपमांव्रत्तिराखतोहोय अनेबिजोतोभगवाननुंभ
जनस्मरणपणकरेअनेकथाकिर्त्तनपणकरेनेसांभलेएवेप्रकारनाजेभगवाननाभक्ततेमांकियोश्रेष्ठछे पछेश्रीजि
महाराजबोल्याजेजेनेनिर्विकल्पसमाधिथातिहोयअनेदेहनिखबरस्यरहेनहि एवोहोयतोतेकथाकिर्त्तननकरेतोपण
श्रेष्ठछे अनेजेनेदेहनिखबरस्यरेतिहोयनेभजनमांथिपोतानिमेलेउठिनेखावुंपिवुंदेहनिक्रियातेसर्वेकरतोहोय अने
जोभगवाननीकथाकिर्त्तननकरेनेनसांभलेतोतेथकितो भगवाननिकथाकिर्त्तनकरतोहोयनेसांभलतोहोयतेश्रेष्ठ
छे पछेआधारानंदस्वामियेपुछ्युंजेकेविरित्येवर्त्तियेतोभगवाननेभगवाननासंतप्रसन्नथाय पछेश्रीजीमहाराज

बोल्याजेपंचवर्त्तमानसंपुरणराखियेनेतेमांकोईरित्येंखोट्यआववादेइयेनहि तोभगवाननेभगवाननासंतप्रसन्न थायछेएमांलेशमात्रसंशेनहि पछेवेदांतानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेजेणेप्रथमकांइकगोबरुंवरतांणुंहोय पछेतेशो उपायकरेतारेतेनिउपरथभगवाननेभगवाननासंतराजिथाय पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेपोतामांभुंडोस्वभाव होयतेनेदेखिनेभगवाननेभगवाननासंतकुराजिथाताहोय तेस्वभावसाथेज्यारेवैरकरियेतारेजेनेजेसाथेवैरहोय तेतोसर्वेजगतजांणेएवुंहोयतेसंतनेपणखबरथपडे पछेसंततोतेस्वभावनावेरिछेतेआपणापक्षमांभलिनेअनेआप णउपरथदयाकरे अनेजेप्रकारेतेस्वभावनेजितियेएवोउपायबतावेमाटेजेस्वभावेपोतानेफजेतकर्योहोयतेस्वभा वसाथेसुधुदृढवैरबांधिनेतेनुंमुलउखडिजायएवोउपायकरवोनेज्यारे एविरित्येंवर्त्तियेतारेभगवाननेभगवाननासं तआपणउपरथपुरणदयाकरे अनेज्यारेहरिनिनेहरिजननिजेउपरथदयाथायतारेतेनेहईयामांअतिशेसुखवर्त्याकरे अनेकल्यांणनेमार्गेचाल्यानिपणसामर्थिवधेअनेपोतानाशत्रुजेकामक्रोधलोभादिकतेनुंबलघटिजायछे माटेजे पोतानाहृदयने विषे अतिशेशत्रुपिडतोहोयतेसाथेअतिशेवैरकरियेतोतेनिपरमेश्वरसहायकरेछे माटेपोतानाशत्रु जेकामादिकतेसाथेजरुरवैरकरवुंघटेछे नेपोतानाअंतरशत्रुसाथेवैरकर्यामांघणोजलाभछेपछेभगवदानंदस्वा मियेंपुछ्युंजेहेमहाराजजेविभगवाननिबीकपासेबेठाहइयेनेरछे तेविनेतेविविकछेटेजाइयेतोपणरहेतेकेमसमझि येतोरहे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेविपासेभगवाननीमरजादारेछेतेविछेटेजायतोयपणरहे जोभगवाननुंपु रुंमाहात्म्यसमझेतोतेमाहात्म्यएमसमझवुंजेअक्षरातीतएवाजे पुरुषोत्तमभगवानतेनिइछायेकरिनेअनंतकोटिब्र

ब्रह्मांडनिउत्पत्तिथायछेअनेतेब्रह्मांडनेपोतानिशक्तियेकरिनेंधरिरयाछे अनेतेभगवानव्यतिरेकथकासर्वमांअन्वयप
णेरयाछेअनेअन्वयथकापणव्यतिरेकछे अनेतेभगवानजेवाप्रत्यक्षप्रमाणछे तेवानेतेवाअणुअणुप्रत्येअंतरजा
मिरूपेविराजमानछे अनेतेभगवाननाडोळाव्याविनाएकत्रणपणडोळवानेसमर्थनथी अनेअनंतकोटिब्रह्मांडने
विषेजेउत्पत्तिस्थीतीप्रळयथायछे अनेंतेनेविषेसुखदुखनोजीवुंनेसंबंधथायछेतेसर्वेपुरुषोत्तमभगवाननाहाथमां
छेजेटलुंभगवानकरेतटलुंजथायछेएवाजेभगवानतेजीवुंनाकल्याणने अर्थेपृथवीउपरस्यपधारेछेतारेपोतेघोडेच
डिनेचालेतारेघोडोभगवाननेउपाडिचालेछेपणएतोघोडानाआधारछे अनेपृथवीउपरबेठाहोयतारेएमजणायजे
पृथवीभगवाननेधरिरहिछेपणएतोस्थावरजंगमसोतिसमग्रपृथवीनेधरीरयाछे अनेंज्यारेरात्रीहोयतारेचंद्रमाके
दिवोकेमशाळतेनेअजवाळेकरिनेभगवाननुंदर्शनथाय अनेदिवसेसुर्यनेअजवाळेकरिनेदर्शनथायपणएभगवा
नतोसुर्यचंद्रमाअग्निएसर्वनेप्रकाशनादाताछे एविअद्भुतसामर्थीछेतोपणजीवुंनाकल्याणनेअर्थेमनुष्यजेवाथैने
मुंनेदर्शनआपेछेएविरित्येमाहात्म्यसमझेतोजेविपासेरयेमरजादारेछेतेविनेतेविछेटेजायतोयपणरहेपछेवळिभग
वदानंदस्वामियेबिजुंप्रश्नपुछ्युंजेभगवाननाकर्याविनाकांईथातुंनथीसर्वेभगवाननुंजकर्युंथायछे तारेभगवान
नेअथवाभगवाननाभक्तनेकांइकज्यारेभुंडोदेशकाळआवेछे तारेतेदुखनेकेमभगवानटाळतानथीअनेतेनेटाळ्या
नामनसुबाकेमकरेछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएतोज्यारेभगवानमनुष्यदेहधारणकरेछे तारेंभगवाननिएवि
रित्यजछेजेमनुष्यनिपेठ्येसर्वव्यवहारकरेपणअलौकिकसामर्थिनेप्रगटकरेनहि एविरित्येंसर्वशास्त्रमांभगवाननां

चरित्रकयाछेतेथी ज्यारेभगवानकांइकनवांचरित्रकरेतारेसंशयकरज्योपणज्यांसुधिपूर्वेअवतारथयाछे तेनाजेवां
चरित्रकरेत्यांसुधितोसंशयकरवानहि पछेनिर्मलानंदस्वामियेपुछ्युंजेकेमसमझीये तारेप्रभुनासंतनोमहिमाअ
तिशेजणाय पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेमछकछवाराहवामनफरशुरामअनेरामकृष्णादिकएजेभगवाननाअनं
तअवतारतेनोमहिमाविच्यारेजेजेभगवानेरामकृष्णादिकअवतारेकरिनेअनंतजीवनोउद्धारकर्योछे तेभगवान
नाआसंतछेतेनोमारेसमागममल्योछे तेमाटेहुंपणअतिबडभागीछुं एमसमझेतोदिवसेदिवसेसंतनोमहिमाअति
शेजणातोजाय पछेनारायणानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युं जेस्थूलसुक्ष्मनेकारणएत्रणयदेहनेविषेजीवअन्वयपणेकेमछे
नेव्यतिरेकपणेकेमछेपछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेज्यारेदेहने विषेसुखदुखनोजोगथायछे तारेतेसुखदुखनेजीवपो
तानेविषेमांनेतारेतेजीवअन्वयपणेछे अनेज्यारेत्रणयदेहनासुखदुखथीपोतानेन्यारोसमझे तारेएजीवव्यतिरेकछे
पछेशुन्यातितानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युंजे ज्यारेसत्संगकरेछेतारेतोसंतमांनेसत्संगीमांअतिशेहेतहोय अनेपछेकेमओ
छुंथजायछेपछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेप्रथमतोएनेसंतनेविषेअलोकिकमतिहोयनेपछेतोतेसंतनोअल्पदोषजोइ
नेपोतानिकुबुद्धियेकरिनेझाझोदोषपरठेछे पछेएनिअसदवासनाथैजायछेतेणेकरिनेसंतनेविषेओछोभावथैजाय
छेतेजोविच्यारिनेअसदवासनानेटालेतोप्रथमहतोतेवोशुद्धथायअनेजोअसदवासनानटालेतोअंतेजातोविमुखथ
इजायछेपछेप्रसादानंदस्वामियेपुछ्युंजेजीवनेमोक्षनोशोहेतुछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेमसंतकहेतेमजसं
शयरहितथकोकरेएजजीवनेमोक्षनोहेतुछेपछेत्रिगुणातितानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेदेशकालक्रियासंगएनुंविषमप
णुंहोयतारेत्यांशोउपायकरवो पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेदेशादिकविषमहोयत्यांतोउगरवानोएजउपायछेजेत्यां

थोजेतेप्रकारेकरिनेभागिछुटवुं पछेनानानिर्वीकारानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेभगवाननो।निश्चेछे तोपणअसदवास
नाकेमटलतिनथि पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेभगवाननुंमाहात्म्ययथार्थजाण्युंनथिएटलेअसदवासनाटलतीन
थीपछेमोटाजोगानंदस्वामियेपुछ्युंजेभगवाननोनिश्चेपरिपुरणछे तोपणभगवाननेविषेनेंभगवाननीकथानेविषे
हेतकेमथातुंनथीपछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेभगवांननुंजेवुंमाहात्म्यछेतेवुंएनेसमझ्यामांआव्युंनथीअनेजोजथा
र्थभगवाननुंमाहात्म्यसमझायतोभगवांनविनाबिजामांहेतराखेतोपणरहेनहिनेएकभगवांननेभगवांननासंतअ
नेंभगवाननिकथाकीर्त्तनतेनेविषेजअचलहेतथायछे पछेप्रतोषानंदस्वामियेपुछ्युंजेभगवाननिभक्तिअचलकेम
रहे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेअनिरुद्धप्रद्युम्नसंकर्षणनेवासुदेवएजचतुर्व्यूहतथाकेशवादिकजे चोविसमूर्तियुं
तथावाराहादिकजेअवतारएसर्वेनाकारणएवाजेप्रत्यक्षश्रीकृष्णपुरुषोत्तमभगवानतेनोमहिमाअतिशेपणेकरिने
समझेतोतेनेभगवाननिश्रवणादिकजेनवधाभक्तीतेअचलरहेएविरित्येंसर्वेमुनिनाप्रश्ननोउत्तरकरिनेंपछेश्रीजीम
हाराजसर्वेनेपुछताहवा जेकांमक्रोधनेलोभएत्रणयनरकनांद्वारछेएमांथीजेनेजेअतिशेजित्यामां आव्योहोयतेस
र्वेंकहो पछेजेनेजेवातनिअतिशेदृढताहतितेतेविरित्येबोल्यातेमुनिनांवचनसांभलिनेश्रीजिमहाराजअतिशेराजि
थया अनेंआत्मानंदस्वामितथाजोगानंदस्वामितथाभगवदानंदस्वामितथाशिवानंदस्वामिएच्यारजणानेराजीथै
नेह्रदानेविषेचरणारविंददिधांनेएमबोल्याजेजेममहानुभावानंदस्वामीआदिकमोटेराछे तेभेलाआच्यारपणछे
माटेएमनुंकोइनेअपमानकरवादेशोमांएममुक्तानंदस्वामीआदिकजेमोटेरासाधुतेमनेभलांमण्यकरिनें श्रीजिम
हाराजजयसच्चिदानंदकहिनेपोतानेउतारेजमवापधार्या ॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥७८॥

श्रीसारंगपुर कारियाणी लोया पंचालाना वचनामृतं

संवत् १८७७नाश्रावणवदि५पंचमीनेदिवसस्वामिसहजानंदजीमहाराजगामश्रीसारंगपुरमध्येजीवाखाचरनादर
वारमांउत्तरादेवारस्यओरडानिओसरियेविराजमांनहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्स्यांहतांअनेपोतानामुखारविंद
निआगळ्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेमुक्तानंदस्वामियेंप्रश्नपुछ्युंजेजितंजगत्केन
मनोहियेनएश्लोकमांएमकयुंछेजेजणेपोतानुंमनजित्युंतणेसर्वजगतजित्युंतेमनजित्युंकेमजणाय पछेश्रीजीम
हाराजबोल्याजेशब्दस्पर्शरुपरसनेगंधएजेपंचविषयतेमांथिज्यारेइंद्रीयोपाछांहठे अनेकोइविषयपामवानिइछा
रहेनहितारेसर्वेइंद्रीयुंवशथायछे नेज्यारेइंद्रीयुंविषयनोस्पर्शजनकरेतारेमनपणइंद्रियुंसगणआवेनहिं नेंहइया
मांनेहइयामांरहे एविरित्येजेनेपंचविषयनोत्यागअतिद्रढपणेकरिनेथयोतारेतेनुंमनजित्युंजांणवुं अनेजोविषयउ
परयकांइप्रीतिहोयतोमनजित्युंहोयतोपणजित्युंनजांणवुं पछेवळिमुक्तानंदस्वामियेपुछ्युंजेविषयनिनिवृत्तिथया
नुंकारणतेवैराग्यछेकेपरमेश्वरनेविषेप्रितिछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेएकतोविषयनीनिवृत्तिनुंकारणआत्मनि
ष्ठाछेअनेबिजुंमाहात्म्येसहितजेभगवाननुंज्ञानतेछे तमांआत्मनिष्टातोएविरित्यनिजोइयेजेहुंचैतन्यछुंनेदेहजडछे
नेहुंशुद्धछुंनेदेहनर्करुपछेअनेहुंअविनाशिछुंनेदेहनाशवंतछे नेहुंआनंदरुपछुंनेदेहदुःखरूपछेएविरित्येज्यारेदेहथ
कोपोतानाआत्मानेसर्वप्रकारेअतिशेविलक्षणसमझेतारेदेहनेपोतानुंरुपमांनिनेविषयमांप्रीतीकरेजनहिंएविरित्ये
आत्मज्ञानेकरिनेविषयनिनिवृत्तिथायछे अनेभगवाननोमहिमाएमविच्यारेजेहुंआत्माछुंअनेजेप्रत्यक्षभगवान
मळ्याछेतेपरमात्माछे अनेगोलोकवैकुंठश्वेतद्वीपतथाब्रह्मपुरतथाअनंतकोटिब्रह्मांडनापतिजेब्रह्मादिकदेवएसर्वेना

स्वामिजेश्रीपुरुषोत्तमभगवानतेमुनेप्रत्यक्षमल्याछेअनेतेमाराआत्मानेविषेपणअखंडविराजमानछे अनेतेभग
वाननुंजेएकनिमेषमात्रनुंदर्शनतेउपरस्यअनंतकोटिब्रह्मांडनांजेविषयसुखछेतेसर्वेनेवारिफेरिनेनांखिदेइये अनेभ
गवाननाएकरोममांजेटलुंसुखरयुंछे तेटलुंसुखजोअनंतकोटिब्रह्मांडनांविषयसुखभेलां करियेतोपणतेनाकोटिमा
भागनिबरोबरस्यपणथायनहिअनेजेभगवाननुंअक्षरधामछेतेनिआगल्यबिजाजेदेवतानालोकछेतेनेमोक्षधर्मने
विषेनर्कतुल्यकयाछेएवाजेभगवानतेमुनेप्रगटमल्याछेतेनेमुकिनेनर्कनाकुंडजेवांजेविषयनांसुखतेनेहुंशुंइछुंअने
विषयसुखतोकेवलदुःखरुपजछे एविरित्येभगवाननुंमाहात्म्यजांणवेकरिनेविषयनिनिवृत्तिथायछेअनेएविरित्ये
जेआत्मज्ञाननेपरमात्मानुंज्ञानतेमांथिजेवैराग्यप्रगटेतेवैराग्येकरिनेसर्वविषयसुखनिवासनानिवृत्तिथैजायछेअने
जेणेएविरित्येसमझिनेविषयसुखनोत्यागकर्योतेनेपाछिविषयमांप्रीतिथायजनहिंनेएनुंजमनजितांणुंकेवायछेअ
नेएविसमझणयविनाझाजुंहेतजणातुंहोयपणज्यारेकोइकमाराविषयनिप्राप्तिथाय तारेभगवाननेपड्यामुकिनेविष
यमांप्रितिकरेअथवापुत्रकलत्रादिकनेविषेप्रितिकरेअथवारोगादिकसंबंधिपिडाथायअथवापंचविषयनुंसुखहोय
तेमटिजाय तारेभगवाननेविषेप्रीतिरहेनहिंनेविकलजेवोथैजाय नेजेमकुतरानुगलुंरियुंहोयतेपणनांनुंहोय तारेसा
रुंदिसेतेमएवानिभक्तिप्रथमसारिदिसेपणअंतशोभेनहि॥ ॥इतिवचनामृतं॥१॥७१॥ संवत १८७७नाश्राव
णवदि६छठ्यनेदिवसश्रीजीमहाराजगामश्रीसारंगपुरमध्येजिवाखाचरनाओरडानि ओसरिउपरस्यढोलियोबिछा
व्योहतो तेउपरस्यउत्तरादेमुखारविंदेविराजमानहता अनेश्वेतपाघमस्तकउपरस्यबांधिहति तथाश्वेतपछेडिओढिहति

तथाश्वेतखेसपेर्स्योहतो। अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति
पछेश्रीजीमहाराजमुनिप्रत्येबोल्याजेमांहोमांहिंप्रश्नउत्तरकरो पछेस्वयंप्रकाशानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युं जेभगवान
नाभक्तनेंभगवाननिमूर्त्तिमांअतिशेहेतकियेप्रकारेथाय पछेतेप्रश्ननोउत्तरमुनियेमांहोमांहिकरवामांड्योपणथयो
नहि पछेश्रीजिमहाराजेतेनोउत्तरकरवामांड्योजेस्नेहतोरुपेकरिनेंपणथायछे तथाकांमेकरिनेपणथायछे तथालो
भेकरिनेपणथायछेतथास्वार्थेकरिनेंपणथायछे तथागुणेकरिनेंपणथायछेतेमांरुपेंकरिनेजेस्नेहथायछेतेतोज्यारेते
नादेहमांपितनिसरे अथवाकोढनिसरेतारेस्नेहथयोहोयतेनाशपांमेछे तेमजलोभकामनेस्वार्थेकरिनेजेहेतथयुंहोय
तेपणअंतनाशपांमेछे अनेजगुणेकरिनेस्नेहथयोहोयतेतोअंतरहेछे तारेश्रीजिमहाराजप्रत्येसोमलोखाचरबोल्या
जेएतेगुणकियाउपरस्यलाकेमांहिला। पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेउपरस्यलेगुणेशुंथाय एतोवचनेकरिनेदेहेंकरिनेने
मनेकरिनेजेगुणहोयनेतेगुणेकरिनेजेहेतथयुंहोयतेनथिनाशपांमतुं अनेतमेपुछोछोतेभक्तनेभगवानउपरस्नेहथा
यएमजकेवलपुछोछोकेभगवाननेभक्तउपरस्नेहथायएमपणपुछोछो तारेस्वयंप्रकाशानंदस्वामिबोल्याजेएबेय
नेपुछियेछैये पछेश्रीजिमहाराजेतेनिविस्तारेकरिनेवार्त्ताकरवामांडिजेवचनेकरिनेतोकोइजीवप्राणिमात्रनेदुखव
वानहि अनेपरमेश्वरसाथेअथवामोटासंतसाथेप्रश्नउत्तरकरताहेये अनेतेमांपरस्परवादविवादथातोहोयनेतेमां
पोतेजितिये एमजणायतोपणजेमोटाथिनांनोहोयतेनेमोटानेसमीपेनमिदेवुं अनेआपणकरतांमोटासंतहोयतेस
भामांप्रश्नउत्तरेकरिनेभुंठापडेएमकरवुंनहि मोटासंतआगेनेपरमेश्वरआगेतोजरुरहारिजावुं अनेपरमेश्वरतथा

मोटासंततेपोतानेकोइवचनजोग्यकहेअथवाअजोग्यकहे तारेतवचननेतत्कालस्नेहसहितमानवुं तेमांजोग्यवचन
होयतेमांतोआशंकाथायनहि पणकोइअजोग्यवचनकह्युंहोयनेतेमांआशंकाथाय एवुंहोयतोपणतेसमानेविषे
नापाडविनहिंएतोहाजपाडवि अनेएमकेवुंजेहेमहाराजजेमतमेकेशोतेमहुंकरिश अनेतेवचनपोतानेमनायनहिए
वुंहोयतोपरमेश्वरतथामोटासंततेनिमरजीहोयतोतेमनेहाथजोडिनेभक्तियेसहितएमकहेवुं जेहेमहाराजतमेजेवच
नकह्युंतेतोठिकछे पणआटलिमुनेतेमांआशंकाथायछेएप्रकारनुंदिनथइनेवचनकेवुं अनेजोपरमेश्वरनिमरजीन
होयतोतेमनेसमीपरहेताहोय जेमोटासंततथाहरिभक्ततेमनेआगेकहेवुंजेआविरित्येपरमेश्वरेवचनकयुंछे तेतोमुं
नेमांन्यामांआवतुंनथि पछेतेनुंमोटासंतसमाधानकरेतथापरमेश्वरआगेकहिनेएवचननुंसमाधानकरावे पणपर
मेश्वरेवचनअजोग्यकेजोग्यकह्युंहोयतेसमेनापाडविनाहिं एविरित्यनिजुक्तियेमोटानावचननेपाछुंठेलवुं पणकयुं
नेतत्कालनापाडविनहिं एविरित्येतोवचननेगुणेकरिनेवरतवुं पछेतेभक्तनेउपरस्यपरमेश्वरतथामोटासंततेनेस्नेहथा
यछे अनेतेभक्तनेपणभगवाननेविषेदृढस्नेहथायछे हवेदेहनेगुणेकेमवरतवुं तोपोतानादेहमांजोकांइउनमत्तपणुंज
णायतोभजनमांविसवेकरिनेअथवाचांद्रायणव्रतकरिनेदेहनेनिर्बलकरिनांखवुं पछेतेनेदेखिनेतेनादेहनिमोटासंत
अथवापरमेश्वरखबरस्यरखावेतोभलेपणपोतानेजाणेदेहनुंजतनकरवुंनहितथादेहेकरिनेभगवाननिनेभगवानना
भक्तनिटहलचाकरिकरवि एविरित्येज्यारेएदेहनेगुणेकरिनेवरतेतारेतेनेदेखिनेतेनेउपरस्यपरमेश्वरनेमोटासंततेनेस्ने
हथायछेअनेएभक्तनेपणभगवाननेविषेप्रीतिथायछे हवेमननेगुणेजेमवरतवुंतेनिरित्यकहियेछेये जेपरमेश्वरनां

ज्यारेदर्शनकरवांतारेमनेसहितदृष्टिनेएकाग्रराखिनेकरवां अनेपरमेश्वरनादर्शनकरतोहोयनेत्यांकोइमनुष्यआव्युं
अथवाश्वानआव्युंकेविजुंकोइपशुपक्षिआव्युं तारेपरमेश्वरनादर्शनमांथिवृत्तित्रोडिनेआडिअवलिउंचिनिचिदृष्टि
करिनेतेनांपणभेलांदर्शनकरतोजाय पछेएविफाटलदृष्टिवालानेपरमेश्वरकेमोटासंतदेखिनेराजिथातानथिअनेए
दर्शनकरेछेतेकेवांकरेछेतोजेमअन्यमनुष्यकरेछेतेमतेपणकरेछे अनेएविलौकिकदृष्टिवालोतोजेमखिलकोडिबो
लेछेतेभेलेपुछडुंउंचुंकरेछेतेवोजांणवोशासारुजेपरमेश्वरभेलेविजांदर्शनकरेछे अनेएवांलौकिकदर्शनज्यारेएक
रवामांडतारेजेवोप्रथमसारोहोयतेवोरहेनहि अनेतेदिवसेदिवसेउतरतोजाय तेमाटेपरमेश्वरनांदरशनकरतांकर
तांआडिअवलिदृष्टिकरविनहि परमेश्वरनांदरशनतोप्रथमपेलेनविनथयांहोयनेतेसमयनेविषेजेवुंअंतरमांअलो
किकपणुंहोयतेवुंनेतेवुंमनमांअलोकिकपणुंरहेतुंजायनेएकदृष्टियेकरिनेमूर्त्तिनेजोतेजावुं नेदृष्टिपलटिनेअंतरमांते
विनेतेवितमूर्त्तिनेउतारविजेमधर्मपुरमांकुशलकुंवरबाइहतांतेअमारांदर्शनकरतांजातांहतां अनेदृष्टिपलटाविनेमू
र्त्तिनेअंतरमांउतारतांतेमदर्शनतोमनेजुक्तदृष्टिनेएकाग्रराखिनेकरवांपणजेमबिजांदर्शनकरेछेतेमनकरवां अने
जोपरमेश्वरनादर्शनभेलेविजांदर्शनमनुष्यनांकेकुतराबल्याडानांकरेछे तोतेनेज्यारेस्वप्नथायतारेपरमेश्वरपणदे
खायनेतेअन्यपदार्थपणभेलेंदेखाय तेमाटेपरमेश्वरनांदर्शनतोएकदृष्टियेकरवांपणचपलदृष्टियेनकरवां अनेज्यारे
परमेश्वरनांदर्शनदृष्टिनेनियममांराखिनेकरेछेतेनेएदर्शननविननांनविनरहेछे अनेपरमेश्वरेजेजेवचनकह्यांहोयते
पणतेनेनविननांनविनरहेछे अनेलौकिकबाह्यदृष्टियेंकरिनेदर्शनकर्यांहोयतेनेपरमेश्वरनांदर्शनतथावचनएसर्वेंजु

नांथईजायछेतेरोजदर्शनकरयाकरेपणएवानेतोजेमनथयांहोयतेवांनेतेवांरहेछे तेज्यारेभजनमांबेसेतारेतेनुंमन
स्थिररहेनहिंबहुधारायेजुक्तथायअनेपरमेश्वरनेधारेतारेतेभलेबिजांदर्शनजेजेकर्यांछे तेपणवगरधार्यांआवि
नेहैयामांस्फुरेछेतेमाटेदर्शनतोएकपरमेश्वरनांजकरवांनेएमजेदर्शनकरेछे तेनुंमनभजनस्मरणकरतेएकपरमेश्व
रमांजरहेछेपणतेनिबहुधारानथिरहेतीएकरहेछेअनेजेचपलदृष्टियेंदर्शनकरेछे तेनेहुंजांणुंछुंअनेजेनांदृष्टिनेमननि
यममांहोयएवाजेमोटासंततेपणजांणेजेआतोलौकिकदर्शनकरेछे पछेतेलौकिकदर्शननांकरनाराआसमागममां
थिदिवसेदिवसेउतरतोजायछे अनेजेमकोईककांमिपुरुषहोयतेनिरूपवंतिस्त्रीमांएकमनेकरिनेदृष्टिप्रोवांणिहोयते
समेवच्यमांकोइकपशुपक्षिआवेजायकेबोलेपणतेनितेनेखबर्यरहेनहिं एविरित्येंएकाग्रदृष्टियेकरिनेपरमेश्वरमां
जोडावुंपणलौकिकदर्शननकरवां तारेनिर्विकारानंदस्वामियेआशंकाकरिजेहेमहाराजअमारेतोदेशदेशमांमनुष्य
आगळ्यवार्त्ताकरविपडेतेणेकरिनेमननुंएकाग्रपणुंरहेतुंनथि तारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेमनुष्यआगळ्यवार्त्ताक
रवितेनितोअमेआज्ञाआपिछेपणआंहिमूर्त्तिनांदर्शनमेलिनेबिजांदर्शनकरवांएविकेदिवसअमेआज्ञाआपिछे ए
मकहिनेवळीवार्त्ताकरवालागाजेप्रथमज्यारेमूर्तिनादर्शनथायछेतारेएनेकेवुंअलौकिकपणुंरहेछेतेवुंनेतेवुंअलौकि
कपणुंतोतोरहेजोमनेसहितदृष्टिएकपरमेश्वरमांराखे एविरित्येंमननेंगुणेंकरिनेवरतेतारेतेभक्तनेउपरस्यनित्यप्रत्ये
भगवाननेंनविननेंनविनहेतरहेछे नेतेभक्तनेपणभगवाननेविषेनित्यप्रत्येनविननेंनवोनहेतरहेछे अनेवळिनेत्रने
श्रोत्रएबेनेतोविशेषकरिने नियममांराखवांशासारु जेज्यांत्यांग्राम्यवार्त्ताथातिहोयनेतेनेश्रोत्रनिवृत्तिद्वारेतणाई

जाई नेसांभळियेतोतेसर्वेग्राम्यशब्दभजनमांवसेतोरसांभरिआवेछे अनेफाटलनेत्रनिवृत्तियेकरिने जेजेरूपजो
युंहोयतेसर्वेभजनकरतांसांभरिआवेछे तेसारुएवेइंद्रिनेतोअतिशेनियममांराखवां अनेनेत्रनिनेश्रोत्रनि वृत्ति
ज्यारेमूर्त्तिनांदर्शनकरताहइयेनेंमूर्त्तिनेमेलिनेअन्यमांतणायतोतेने एमउपदेशदेवोजेहमुरखतुंभगवाननिमूर्त्तिवि
नाअन्यरुपनेजुवेछे केपरमेश्वरनिवार्त्ताविनाअन्यवार्त्तानेसांभळेछे तेमांतुनेशुंप्रामथाशे अनेहजितुंनेसिद्धदशा
तोआविनथिजेजेवुंचिंतव्यतेवुंतुनेततकालमलेशासारुजेहजितोतुंसाधकछुं माटेजेविषयनेतुंचिंतविशतेविषयम
लशेनहिं अनेठालांवलखांकरिनेपरमेश्वरनेशावास्तेमेलिदेछे अनेकांईकजोतुंनेंअल्पविषयमलशेतोतेनापापमां
जमपुरिनोमारखातांखातांअंतनहिंआवे एविरित्येनेत्रनेंनेंश्रोत्रनेउपदेशदेवो अनेंवलिएमकेवुंजेज्यारेतुंभगवा
ननिमूर्त्तिमां एकाग्रथइशतोतेमांथितुंसिद्धदशानेपांमिश पछेतुंजेजेब्रह्मांडमांवार्त्ताथायछे तेनेसहजेसांभलिश
अनें ब्रह्माविष्णुनेशिवनाजेवारुपनेंइछिशतोतेवारुपनेंपांमिश अनेंलक्ष्मिकेराधिकाजेवा भक्तथावाइछिशतोते
वोथईश अनेंभगवांननुंभजनकरतांकरतांसिद्धदशानेंदेहछतेनहिपांम्यतोदेहपड्या पछेमुक्तथाइशतारेसिद्धदशा
मलशे पणसिद्धदशाआव्याविनारूपनेजोईजोईनेमरिजाईशतोपणतेरूपमलशेनहि अनेग्राम्यशब्दनेपणसांभ
लिसांभलिनेमरिजाईशतोतेणेकरिनेबुद्धितोअतिशेभ्रष्टथईजाशेपणतेमांथिकांईप्रामिनहिथाय एविरित्येनेत्रनेने
श्रोत्रनेउपदेशदेइने एकभगवाननीमूर्त्तिमांजराखवां अनेएविरित्येजेवरतेतेनेभगवाननिमूर्त्तिमां दिवसेदिवसेअ
धिकस्नेहथायछे नेतेभक्तउपरत्यपरमेश्वरनेनेमोटासाधुनेस्नेहहोयतेथिपणदिवसेदिवसेवधतोजायछे॥ ॥ ॥५॥

॥ संवत् १८७७नाश्रावणवदि ७सातम्यनेदिवससांझनेसमेश्रीजिमहाराजगांमश्रीसारंगपुरमध्ये जीवाखाचरनाओरडानिओसरियेढोलियाउपरथ्यविराजमानहताअनेश्वेतपाघमस्तकेबांधिहति नेकाळाछेडानोखेसओढ्योहतोनेधोळोखेसपेर्योहतोनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनीसभाभराइनेबेठिहति पछेस्वयंप्रकाशानंदस्वामियेश्रीजिमहाराजनेप्रश्नपुछ्युंजेहेमहाराजएकभक्ततोनानाप्रकारनिपुजासामग्रीलईनेप्रत्यक्षभगवाननीपुजाकरेछे अनेएकभक्ततोनानाप्रकारनामानसिकउपचारेकरिनेभगवाननिमानसिपूजाकरेछे एबेभक्तमांश्रेष्ठतेकोणछे तारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेभगवाननेविषेप्रेमेकरीनेअतिरोमांचितगात्रथईनेतथागदगदकंठथईनेजोभगवाननीप्रत्यक्षपूजाकरेछेअथवाएवीरीत्येजभगवाननीमानसिपूजाकरेछे तोएबेयश्रेष्ठछे अनेप्रेमेकरिनेरोमांचितगात्रनेगदगदकंठथयाविनाकेवळशुष्कमनेकरिनेप्रत्यक्षभगवाननीपूजाकरेछे तोयन्यूनछेनेमानसीपूजाकरेछेतोयन्यूनछे तारेसोमळेखाचरेपुछ्युंजे एविरित्येजेप्रेममगनथईनेप्रत्यक्षभगवाननिपूजाकरतोहोयअथवामानसीपूजाकरतोहोयतेभक्तकियेलक्षणेकरिनेओळखाय तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेनेभगवाननीपूजासेवानेविषेतथाकथावार्त्ताकीर्त्तननेविषेअतिशेश्रद्धाहोय तथाभगवाननुंअतिशेमाहात्म्यसमझतोहोय नेएवोवांनोदिवसेदिवसेनवोनेनवोजरहेतोहोय पणक्यारेयगौणनपडेजेममुक्तानंदस्वामिनेअमेप्रथमलोजपुरमांदिठाहता नेजेविश्रद्धानेभगवाननुंमाहात्म्यहतुं तेवुंनेतेवुंजआजदिवससुधिनवुंनेनवुंछेपणगौणपड्युंनथि एवेलक्षणेकरिनेतेभक्तनेओळखवोअनेएविरित्येमाहात्म्यने

श्रद्धाविनानासर्वेजादवश्रीकृष्णभगवानभेळाजरहेतानेजेमविजाराजानिसेवाचाकरिकरे तेमसेवाचाकरीकरता
तोपणतेनुंकांईनांमजांणतुंनथीनेतेभक्तपणकेवायानथी अनेउद्धवजीजोश्रीकृष्णभगवाननीश्रद्धामाहात्म्येसहित
सेवाचाकरिकरतातोतेपरमभागवतकेवायानेतेनिशास्त्रमांतथालोकमांअतिशेप्रसिद्धिछेपछेनिर्विकारानंदस्वामि
येंप्रश्नपुछ्युं जेहेमहाराजश्रवणमनननिदिध्यासनेसाक्षात्कारतेकनेकेवाय तारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेश्रोत्रेकरि
नेवार्त्तासांभळवितेनेश्रवणकहियें अनेजेवार्त्ताश्रवणकरिहोय तेवार्त्तानोमनेकरिविचारकरिनेजेटलिवार्त्तात्याग
कर्‍याजोग्यहोयतेटलिनोत्यागकरेनेजेटलिवार्त्ताग्रहणकर्‍याजोग्यहोय तेटलीनुंग्रहणकरेतेनेमननकहियेअनेजेवा
र्त्तानिश्चेकरिनेमननेविषेग्रहणकरिहोय तेनेरात्यदिवससंभारवानोजेअभ्यासराखवोतेनेनिदिध्यासकहिये अनेते
वार्त्ताजेविहोयतेविनेतेविजचिंतवनकर्‍याविनापणसर्वेमूर्त्तिमाननीपेठेइदेसांभरिआवे तेनेसाक्षात्कारकहिये अ
नेजोएविरित्येआत्मानास्वरूपनुंश्रवणादिककर्‍युंहोय तोआत्मस्वरूपनोएविरित्येसाक्षात्कारथायअनेजोभगवान
नोएविरित्येश्रवणमनननिदिध्यासकर्‍योहोय तोभगवाननोएविरित्येसाक्षात्कारथायछे पणमनननेंनिदिध्यासए
बेकर्‍याविनाकेवळश्रवणेकरिनेसाक्षात्कारथातोनथी अनेजोभगवाननास्वरूपनुंदर्शनकरिनेतेनुमनननेनिदिध्या
सतेनकर्‍योहोयतो लाखवरससुधिदर्शनकरेतोपणतेस्वरूपनोसाक्षात्कारनथायनेतेदर्शनतोकेवळश्रवणमात्रसर
खुंकेवाय अनेजेणेभगवाननाअंगअंगनुदर्शनकरिने पछेतेअंगअंगनुंमनननेनिदिध्यासतेकर्‍योहशेतोतेअंगआ
जसहजेसांभरिआवतुंहशेनेजेअंगनुंदर्शनमात्रजथयुंहशेतोतेअंगनेसंभारतोहशेतोपणनहीसांभरतुंहोय अनेके

टलाकहरिभक्तकहेछेजेअमेतोमहाराजनिमूर्त्तिनेध्यानमांवसिनेघणायमंभारियेछइये तोपणएकेअंगधारयामां
नथीआवतुंतोसमग्रमूर्त्तितोक्यांथिआवेतेनुंपणएजकारणछेजेएभगवाननिमूर्त्तिनांदर्शनमात्रजकरेछे पणमनन
नेनिदिध्यासनथिकरतामाटेकेमधारयामांआवेकांजेजमायिकपदार्थछेतेपणकेवलद्रष्टिमात्रेदेख्युंहोयनेकेवलश्रव
णमात्रेसांभल्युंहोयनेतेनेजोमनमांसंभारिनराख्युंहोयतोतेविसरिजायछेतोजेअमायीकनेदिव्यएवुंजे भगवाननुं
स्वरूपतेतोमनननेनिदिध्यासकरयाविनाक्यांथिसांभरे माटेभगवाननुंदर्शनकरिनेतथावार्त्तासांभलिनेजोतेनुंमन
ननेनिदिध्यासनिरंतरकरयाकरे तोतेनोसाक्षात्कारथायनहिंतोआखिउमरदर्शनश्रवणकरेतोपणसाक्षात्कारथायन
हिं ॥इतिवचनामृतं॥३॥८१॥ संवत् १८७७नाश्रावणदि८अष्टमिनेदिवसश्रीजिमहाराजगांमश्रीसारंगपुरम
ध्येजीवाखाचरनाओरडानिओसरियेढोलियाउपरस्यउत्तरमुखारविंदविराजमानहता नेमस्तकेश्वेतपाघबांधिहतितेने
श्वेतपछेडिओढिहतिनेश्वेतखेसपेरयोहतोनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभरा
इनेबेठिहति पछेस्वयंप्रकाशानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेहेमहाराजआत्माअनात्मानिचोखिजेविक्तितेकेमसमझविजे
समझवेकरिनेआत्माअनात्माएकसमझायजनहिं पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएकश्लोककरिनेअथवाबेश्लोकेक
रिनेअथवापांचश्लोकेकरिनेअथवासोश्लोकेकरिनेअथवाहजारश्लोकेकरिनेजचोखुंसमझायतेठीकछेजेसमझां
णाकेडेआत्माअनात्मानाएकपणानोलेशोजरहेनहिअनेचोखुंसमझाइजायतेजसमझणय्सुखदाइथायछे अनेगो
वरिसमझणय्सुखदाइथातिनथि माटेएमचोखुंसमझजेहुंआत्मातेमाराजेबेगुणदेहनेविषेएकेयआवतानथि अ

नेजडदुखनेमिथ्यारुपजे देहतेनाजेगुणतेहुंचैतन्यतेमारेविषेएकेयआवतानथिएविविक्तिसमझिनेनेअत्यंतनिर्वास
निकथैनेचैतन्यरुपथकोपुरुषोत्तमभगवाननुंचिंतवनकरेएवोजेजडचैतन्यनोविवेकतेनेद्रढवीवेकजांणवो। अनेघ
डिकपोतानेआत्मारूपमांनेनेघडिकेदेहरूपमानिनेस्त्रिनुंचिंतवनकरेएनेगोबरोजांणवो।माटेएनाअंतरमांसुखनआवे
जेमसुंदरअमृतसरखुंअन्नहोयनेतेमांथोडुंकझेरनांख्युंहोयतोतेअन्नसुखदाइनथायसांमुंदुखदाइथायछे तेमआठ
पोहोरआत्मानोविचारकरिनेएकघडिपोतानेदेहरूपमांनिनेस्त्रिनुंचिंतवनकरेएटलेएनोसर्वे विचारधूडथमांमलिजा
यछे माटेअत्यंतनिर्वासनिकथवायएवोचोखोआत्मविचारकरवो अनेकोइकनेएवोसंशयथायजेअत्यंतनिर्वास
निकनहिथवायनेकाचानेकाचामरिजाशुंतोशाहवालथासेतोएवो विचारभगवाननाभक्तनेकरवोनहिनेएमसमझ
वुंजेमरशेतोदेहमरसेपणहुंतोआत्माछुंनेअजरअमरछुंमाटेहुंमरुंनहीएवुंसमझिनेहइयामांहिमत्यराखवि अनेपर
मेश्वरविनासर्वेवासनात्यागकरिनेअचलमतिकरवि अनेएमवासनाटालतांटालतांजोकांईकथोडिघणिवासनारे
गेतोजेवामोक्षधर्ममांनर्केकत्याछेतेवानर्कनीप्रामीथासे तेनरकनिविगति जेभगवाननोभक्तहोयतेनेकांईजगत
निवासनारेहेतेनेइंद्रादिकदेवतानाजेलोकतेनिप्रामिथायनेतेलोकुंनेविषेजेनेअपछराउंतथा विमानतथामणिमय
मोहोलात्यएआदिदेनेजेवेभवतेसर्वेपरमेश्वरनाधामनिआगल्यनरकजेवाछेतेनेभोगवेछे पणविमुखजीवनिपेठे
जमपुरिमांजायनहिअनेचोराशिमांपणजायनहि माटेजासवासनिकभगवाननाभक्तहशेतोपणघणुंथाशेतोदेव
नाथावुंपडशेनेदेवतामांथिपडशे तोमनुष्यथाशेनेमनुष्यथैने वलिपाछिभगवाननिभक्तिकरिनेनेनिर्वासनिकथैने

अंत्यभगवाननाधामनेपांमशेपणविमुखजीवनिपेठनरकचोराशिनेनहिभोगवे एवुंजांणिनेभगवाननोभक्तहो
य तेनेवासनानुबळदेखिनेहिमत्यहारविनहिनेआनंदमांभगवाननुभजनकर्याकरवुं अनेवासनाटाळ्यानाउपाय
मांरवुं अनेभगवाननेभगवाननासंतनावचनमांदृढविश्वासराखवो ॥इतिवचनामृतं॥४॥ ॥८२॥

संवत् ॥ १८७७ नाश्रावणवदि ९ नवमीनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजगांमश्रीसारंगपुरमध्येजीवा
खाचरनादरबारमांउत्तरादेबार्यओरडानिओसरियेढोलियाउपर्यविराजमांनहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांह
तां अनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहतिपछेमुक्तानंदस्वामियेप्र
श्नपुछ्युंजेवासनानिनिवृत्तिथयानोएवोशोजबरोउपायछेजेएकउपायनेविषेसर्वेसाधनआविजाय पछेश्रीजिमहा
राजबोल्याजे जेनेश्रद्धातथाहरिनेहरिजननावचननेविषेविश्वासतथाभगवाननेविषेप्रीतितथाभगवाननास्वरूप
नुंमाहात्म्यएच्यारवांनांजेनाह्रदामांहोयतेनिवासनानिवृत्तिथैजायछे तेमांपणजोएकमाहात्म्यअतिशेदृढहोयतोश्र
द्धातथाविश्वासतथाप्रितिएत्रणएयदुबळांहोयतोपणमहाबळवानथायछे अनेमाहात्म्यविनानिभक्तिजोझाझिजणा
तिहोयतोपणअंत्येनाशथैजायछे जेमदशबारवरसनिकन्याहोयनेतेनेक्षयरोगथाय पछेतेकन्याजुवानथयामोर
जमरीजायपणजुवांनथायनहींतेमजेनेमहात्म्यविनानिभक्तिहोयतेपणपरिपक्वथातिथातिनाशथैजायछे अनेजे
नाह्रदामांमहात्म्यसहितभगवाननिभक्तिहोयतोबिजाकल्याणकारिगुणनहोयतोपणतेनाह्रदामांसर्वेआवेछेअने
जोमहात्म्यसहितभक्तिजेनाह्रदामांनथितोशमदमादिकजेकल्याणकारिरुडागुणतेतेनाह्रदामांछेतोयपणनहि जे

व०मृ० वाजछेकमजेअंत्येनाशपांमीजाशेमाटेएकमहात्म्येसहितभक्तिहोयतोतेनिवासनापणनिवृतिथैजाय अनेकल्या सारं०
॥७॥ णकारिजेगुणतेसर्वेआविनेव्हदानेविषेनिवासकरिनेरहेते माटेमहात्म्येसहितभगवाननिभक्तिएजवासनाटल्यानुं ५
महामोटुंअचलसाधनछे पछेस्वयंप्रकाशानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेजिवअन्वयपणेकेमछेनेव्यतिरेकपणेकेमछे अ
नेईश्वरअन्वयपणेकेमछेनेव्यतिरेकपणेकेमछे अनेअक्षरब्रह्मअन्वयपणेकेमछेनेव्यतिरेकपणेकेमछे अनेपुरुषोत्त
मभगवाननेअन्वयपणेकेमजांणवानेव्यतिरेकपणेकेमजांणवा पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजन्ममरणनुंभोक्ता
एवुंजेजीवनुस्वरूपतेअन्वयजांणवुं अनेअछेद्यअभेद्यअविनाशिएवुंजेजीवनुस्वरूपतेव्यतिरेकजांणवुं अनेविराट्
सुत्रात्मानेअव्याकृतएत्रणयशरिरमांएकरसपणेवर्तेएईश्वरनुंअन्वयस्वरूपजांणवुं अनेपिंडब्रह्मांडथिपरसच्चिदानंद
पणेकरिनेजेनीरुपणकर्युंछेतेईश्वरनुव्यतिरेकस्वरूपजांणवुं अनेप्रकृतिपुरुषतथासूर्यचंद्रादिकसर्वेदेवतातेनुंजेप्रेर
कतेअक्षरनुंअन्वयस्वरूपजांणवुंअनेजेस्वरूपनेविषेपुरुषप्रकृतिआदेदेनेकांइउपाधिरेतिनथिएकपुरुषोत्तमभगवा
नजरेछेएअक्षरनुंव्यतिरेकस्वरूपछे अनेबद्धजीवतथामुक्तजीवएवेनाव्हद्रामांसाक्षिरुपथकारयाछे अनेबद्धपणुं
नेमुक्तपणुंजेनेअडतुंनथितेमजईश्वरनानेअक्षरनाव्हदामांसाक्षिरुपेरयाछे अनेतेतेउपाधिथकिरहितछेएपुरुषोत्तम
नुअन्वयस्वरुपछे अनेजीवईश्वरनेअक्षरतेथकिपरजेअक्षरातितस्वरूपएपुरुषोत्तमनुंव्यतिरेकस्वरूपजांणवुंएविरि
त्येअन्वयव्यतिरेकपणुंछे पछेवलिमुक्तानंदस्वामियेपुछ्युंजेभगवाननादर्शननोजेमहिमातथाभगवाननानामस्म
रणनोजेमहिमातथाभगवाननास्पर्शनोजेमहिमातेभगवाननाभक्तनेअर्थेछेकेसर्वेजीवनेसारुछे पछेश्रीजीमहा ॥७॥

राजबोल्याजेदर्शनादिकनोतोभेदजुदोजछे तेकहिएतेसांभलो जेज्यारेएदर्शननोकरनारोभगवाननादर्शनकरे
छे तेदृष्टिद्वारेआविनेंतसोतिदृष्टिजोदर्शनकरेतोतदर्शनएवुंथायछेजेविसारतोयपणविसरेनहिएविरित्येमनेसहवर्त्त
मानत्वचास्पर्शकरेतोतेस्पर्शपणविसरेनहि जेमगोपांगनाउंनांभगवानप्रत्येभागवतमांवचनछेजेहेभगवनजेदि
वसथितमाराचरणनोस्पर्शथयोछेतेदिवसथकितमविनाजेजेसंसारनांसुखछे तेअमनेविखजेवांलागेछेएविरित्ये
सर्वेज्ञानइंद्रियेकरिनेमनेसहवर्त्तमानजेदर्शनस्पर्शश्रवणादिकथायछे तेकोइकालेविसरिजातांनथिजेमअज्ञानि
जिवहोयतेणेमनेसहवर्त्तमानजेपंचज्ञानइंद्रियोतेणेकरिनेजेजेविषयभोगव्याहोयतेविसारेतोयपणविसरेनहि ए
विरित्येभगवाननुंपणमनेसहवर्त्तमानजेदर्शनादिककरेछेतेनेजदर्शनादिकजांणवुंनेविजानेतोदर्शनथयुंछे तोयप
णनथयाजेवुंजछेकांजेजेसमेएणेदर्शनकर्यांतसमेएनुंमनतोकांइयेफरतुंहतुं माटेएदर्शनएनेकांतोएकदिवसमांवि
सरिजाशेअथवापांचदिवसमांअथवापचासदिवसमां अथवाछमेनामांअथवावरसमां अथवापांचवरसमांज
रुरविसरिजाशेपणअंत्यरेशेनहि माटेजेमहात्म्यजांणिनेअतिप्रितियेकरिनेमनेसहितदृष्टिआदिकज्ञानइंद्रियेकरिने
दर्शनस्पर्शादिककरेछेतेनेजतमनुंफलछे अनेविजानेतोजेपरमेश्वरनांदर्शनादिकथायछेतेनुंविजवलथायछे अने
यथार्थमहिमातोजेमनेसहवर्त्तमानदर्शनादिककरेछेतेनेअर्थेछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥५॥ ॥८३॥
॥ संवत् १८७७ नाश्रावणवदि १० दशमीनेदिवसश्रीजीमहाराजगांमश्रीसारंगपुरमध्येजीवाखाचरनादरबार
मांउत्तरादेवारय्ओरडानिओसरियेंढोलियाउपरथविराजमानहतानेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोतानामुखार

विदनिआगल्यमुनितथादशदशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेनित्यानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेएकएकअ
वस्थानेविषेविजिबेबेअवस्थाओकेमरहिछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेआजीवात्माजेतेजेनेविषे रहिनेविषय
भोगनेभोगवेछे तेनेअवस्थाकहियेतेअवस्थाजाग्रतस्वप्ननेसुषुप्तिएत्रणयप्रकारनिछेतेमांजेजाग्रतअवस्थाछे तेवै
राजपुरुषनिजास्थितिअवस्थातेनुंकारज्यछे नेसत्वगुणात्मकछेननेत्रस्थानकनेविषेरहिछे एविजेजाग्रतअवस्थाते
नेविषेविश्वाभिमानिनामेजेआजीवात्मातेजेतेस्थूलदेहनाअभिमानेसहितथकोदशइंद्रियोने च्यारअंतःकरणेकरि
नेविवेकेसहितयथार्थपणेपोतानापूर्वकर्मनेअनुसारेबाह्यशब्दादिकपंचविषयनाभोगनेभोगवेछे तेनेसत्त्वगुणप्र
धानएवीजाग्रतअवस्थाकहिये अनेएजाग्रतनेविषेजोएजीवात्माभ्रांतियेकरिनेअयथार्थपणेबाह्यविषयभोगने
भोगवेछेतोतेनेजाग्रतनेविषेस्वप्नकहीये अनेएजीवात्माजेतेजाग्रतनेविषेशोकतथाश्रमादिकेकरिने विवेकेरहित
थकोजोबाह्यविषयभोगनेभोगवेछे तोतेनेजाग्रतनेविषेसुषुप्तिकहिये अनेजेस्वप्नअवस्थाछेतेहिरण्यगर्भनिजेउ
त्पत्तिअवस्थातेनुकारज्यछेनेरजोगुणात्मकछेनेकंठस्थानकनेविषेरहिछे एविजेस्वप्नअवस्थातेनेविषेतैजसाभिमा
निनामेजेजीवात्मातेसूक्ष्मदेहनाअभिमानेसहितरह्योथकोइंद्रियोअंतःकरणेकरिने पूर्वकर्मनेअनुसारेसुखदुःखरु
पवासनामयभोगनेभोगवेछे तेनेरजोगुणप्रधानस्वप्नअवस्थाकहियेअनेएस्वप्ननेविषेएजीवात्माजेतेज्यारेजाग्रत
निपेठेजविवेककरिनेजाणतोथकोवासनामयभोगनेभोगवेछे तारेतेनेस्वप्ननेविषेजाग्रतअवस्थाकहियेअनेएस्व
प्ननेविषेजणांणाजेवासनामयभोगतेमनेएजिवात्माजेतेभोगवतोथकोपणजोजडपणेकरिनेनजाणेतोतेनेस्वप्नने

विषेसुषुप्तिकहियें अनेसुषुप्तिअवस्थाछेतेईश्वरनीजेप्रलयअवस्थातेनुंकारज्यछे नेतमोगुणात्मकछे नेहृदयस्थान
कनेविषेरहिछे एविजेसुषुप्तिअवस्थातेज्यारेएजीवनेआवेछे तारेइंद्रियोअंतःकरणनिजेवृत्तियोतथाविषयभोगनि
वासनातथाज्ञातापणुंनेकर्तापणुंएसर्वेकारणदेहनेविषेलीनथइजायछे अनेतेकारणदेहनोअभिमानिजेप्राज्ञनामे
जीवात्मातेनुंप्रधानपुरुषरूपसगुणब्रह्मनासुखलेशनेविषेअतिशेलीनपणुंथइजायछेतेनेतमोगुणप्रधानसुषुप्तिअव
स्थाकहियें अनेएसुषुप्तिनेविषेकर्मसंस्कारेकरिनेकर्त्तावृत्तिनुजेउत्पन्नथावुंतेनेसुषुप्तिनेविषेस्वप्नकहियें अनेजाग्रत
नेस्वप्ननेविषेजेपिडातेनातापथकिवलितेसुषुप्तिनासुखनेविषेप्रवेशकरतिजेकर्त्तावृत्तितेनाप्रतिलोमपणानुंजेज्ञानते
नेसुषुप्तिनेविषेजाग्रतकहियें एविरित्येएकएकअवस्थानेविषेविजिबेबेअवस्थाओरहिछे अनेएजेअवस्थानाभेद
तेनुजेज्ञानतेजीवात्मानेजेवतेथायछे अनेवलितेतेअवस्थानेविषेएजीवनेकर्मानुसारेजेफलनापमाडनाराछेतेनेतु
रीयपदकहेछे अंतर्यामिकहेछेदृष्टाकहेछेब्रह्मकहेछेपरब्रह्मकहेछेपछेवलिनित्यानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेपरापश्यंती
मध्यमानेवैखरीएजे च्यारवाणीतेनेकेमसमझवीतारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएवार्त्तातोबहुमोटिछेनेअतिशेसूक्ष्म
छे नेश्रीमद्भागवतनाएकादशस्कंधनेविषेश्रीकृष्णभगवानेउद्धवजीप्रत्येकहिछे तेनेसंक्षेपेकरिनेकहियेंतसांभलो
जेप्रथमउत्पत्तिकालनेविषेपुरुषोत्तमभगवानजेते वैराजपुरुषनामस्तकनेविषेरह्युंजेसहस्रदलनुंकमलतेनेविषेप्रवे
शकरिने अक्षरब्रह्मात्मकएवोजेनादतेनेकरताहवापछेतेनादजेतेसुषुम्णामार्गेकरिने तेविराटपुरुषनानाभिकंदप्र
त्येव्यापिनेमहाप्राणेसहितथकोत्यांथिउंचोवृद्धिनेपामतोहवोतेणेकरिनेते विराटपुरुषनुंजेनाभिपद्मतेअधोमुखहतुं

तेउर्ध्वमुखथातुंहवुंएविरित्येतेविराटपुरुषनानाभिकंदनेविषे जेनादथयोतेनेपरावांणिकहियेअनेतेपरावांणिजेतेवे
दनिउत्पत्तिनेअर्थेपोतेभगवाननेविजरूपेकरिनेप्रकाशीछे नेतेजनाप्रवाहरूपछेनेअर्द्धमात्रारूपछे पछेतेपरावां
णिजेतेत्यांथकितेविराटनाह्रदयाकाशनेपांमिनेपश्यंतीनामेथातीहवी नेत्यांथकिकंठदेशने पांमिनेमध्यमानामेथा
तिहवीनेत्यांथितेविराटनामुखनेपामिनेवैखरीसंज्ञानेपामतिहवी अनेअकारउकारनेमकारएत्रण्यवर्णरूपेथइनेप्र
णवरूपेथातीहवीने पछेबावनअक्षररूपेथइनेच्यारवेदरूपेथातीहवी एविरित्येविराटपुरुषनेविषेपरापश्यंतीमध्यमा
नेवैखरीएच्यारवांणीसमझवी हवेआजीवनादेहनेविषेपणच्यारवांणिकहियेते सांभलोजेएनाएपुरुषोत्तमभगवा
नतेजीवनेविषेअंतर्यामिरूपेकरिने रह्याछेनेएजीवनीजेत्रण्यअवस्थातेनेविषेस्वतंत्रथकाअनुस्यूतछे एवाजेभग
वानतेजजीवनाकल्याणनेअर्थेपृथवीनेविषेअवतारधारेछे तारेएजीवजेतेतेभगवाननास्वरूपनुंजेप्रतिपादनकरे
तथातेभगवाननाजेधामगुणनेऐश्वर्यतेनुप्रतिपादनकरे तथातेनाचरित्रनुंवर्णनकरे तथाआत्माअनात्मानोविवेक
करिदेखाडेतथाजीवईश्वरमायाब्रह्मपरब्रह्मतेनाभेदने पृथकपृथककहिदेखाडेएवीजेवांणीतेनेपरावांणीकहीये अने
जेमायिकपदार्थ तथाविषयतेमनेविवेकेसहितयथार्थपणेकहिदेखाडेतेनेवैखरीवांणीकहीये अनेएपदार्थनेनेविष
यनेभ्रांतियेसहितअयथार्थपणेकहिदेखाडेतेनेमध्यमावांणीकहीयेअनेएपदार्थनेनेविषयनेअंधधंधसरखुंकहिदेखा
डेनेकांइसमझ्यामांनआवेतेनेपश्यंतीवांणीकहीये एविरित्येजीवनीजाग्रतअवस्थानेविषेएच्यारवाणीनुंरूपसम
झ्यामांआवेछे नेस्वप्ननेसुषुप्तिनेविषेतोकोइकसमाधिवालानेएच्यारवाणीनांरूपसमझ्यामांआवे पणबिजानेसम

ह्यामांआवतांनथी॥ ॥इतिवचनामृतम्॥६॥ ॥८४॥ ॥संवत् १८७७ नाश्रावणवदि ११ एकादशीनेदिवसरात्रिनेसमेंश्रीजिमहाराजगांमश्रीसारंगपुरमध्ये जीवाखाचरनादरबारमांउत्तरादेबारणेओरडा निओसरियेढोलियाउपरविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यमुनि तथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहती अनेश्रीजिमहाराजेश्रीमद्भागवतपुराणनाप्रथमस्कंधनिकथावं चाववानोआरंभकराव्योहतो तारेतेमांएमवार्त्ताआविजेज्यांमनोमयचक्रनिधाराकुंठितथायत्यांनेमिशारण्यक्षेत्र जांणवुंएवार्त्तानेसांभलिनेमुक्तानंदस्वामियेपुछ्युं जेहेमहाराजएमनोमयचक्रतेशुंछेनेएनिधारातेशिसमझवी पछे श्रीजिमहाराजबोल्याजेमनोमयचक्रतेमननेजांणवुं नेएनिधारातेदशइंद्रियोछेएमजांणवुं अनेतेइंद्रियोरूपजेम ननिधारातेजेठेकांणेघसाइनेबुंठिथइजाय तेनेनेमिशारण्यक्षेत्रजांणवुंनेठेकांणेजपतपव्रतध्यानपूजाएआदिकजे सुकृततेनोजेआरंभकरेतेदिनदिनप्रत्येवृद्धिपामेएवुंजेनिमिशारण्यक्षत्रतेजेठेकांणेभगवाननाएकांतिकसाधुरहेता होयतेठेकांणेजांणवुं अनेज्यारेमनोमयचक्रनिइंद्रियुंरुपजेधारातेबुंठिथैजाय तारेशब्दस्पर्शरुपरसनेगंधएपंचविष यनेविषेक्यांइप्रितीरहेनहि अनेज्यारेकोइरूपवानस्त्रिदेखायअथवावस्त्रअलंकारादिकअतिसुंदरपदार्थदेखाय तारे मुखगोतेनामनमांअतिशेअभावआवेपणतेमांइंद्रियुंनिवृतिजाइनेचोटेनहि जेमअतिनिखिअणिवालुंबांणहोय ते जेपदार्थमांचोटाडेतेपदार्थनेविंधिनेमांइप्रवेशकरिजायछे अनेपाछुकाढ्युंपणनिसरेनहि अनेतेनातेबांणमांथिफ लकादिकलिधुंहोय नेपछेथोथुंरह्युंहोयनेतेनोभित्यमांघाकरेनोत्यांथिउथडकिनेपाछुंपडेछे पणजेमफलसोतुंभित्य

नेविषेचोटिजायछेतेमचोंटेनहि तेमज्यारेमनोमयचक्रनिधाराजेइंद्रियुंतेबुंठियुंथैजायतारेगमेतेवोश्रेष्ठविषयहोय
तेमांपणइंद्रियुंनिवृत्तिचोंटेनहि अनेथोथानिपेठेइंद्रियुंनिवृत्तियुंपाछियुंहठेएवुंवरताय तारेजांणियेजेमनोमयच
क्रनिधाराकुंठितथैगेएवुंसंतनासमागमरुपिनेमिशारण्यक्षेत्रज्यांदखायत्यांकल्याणनेइछवुंनेत्यां अतिदृढमनकरि
नेरेवुं॥ ॥इतिवचनामृतम्॥७॥ ॥८५॥ संवत् १८७७नाश्रावणवदि १२ द्वादशीनेदिवसस्वामिश्री
सहजानंदजिमहाराजगांमश्रीसारंगपुरमध्येजिवाखाचरनाउत्तरादेवारयअोरडानिअोसरियें ढोलियाउपरथविरा
जमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां नेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनि तथादेशदेशनाहरिभक्तनिस
भाभराइनेबेठिहति पछेचैतन्यानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युं जेहेमहाराजइर्षानुशुंरुपछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजे
नाहृदयमांमानहोयतेमानमांथिइर्षाप्रवरतेछेअनेक्रोधमत्सरनेअसूयातेपणमानथिप्रवरतेछेनेइर्षानुएरुपछेजेपो
ताथिजेमोटाहोयतोपणतेनुंज्यारेसनमानथायतारेतेनेदेखिसकेनहि एवोजेनोस्वभावहोयतेनेएमजांणवुंजेआंना
हइयामांइर्षाछे अनेजथार्थइर्षावालोजेहोयतेतोकोइनिमोटाइनेदेखिसकेजनहि ॥इतिमवनामृतं॥८॥ ॥८६॥
संवत् १८७७नाश्रावणवदि १३ तेरशनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजिमहाराजपोतानाभक्तजननेसुखदेवानेअर्थे
सारंगपुरथिचाल्यातेगांमश्रीकुंडलपधार्यानेतेकुंडलमध्ये अमरापटगरनाअाथमणाअोरडानिअोसरियेंढोलिया
उपरथउत्तरमुखारविंदेविराजमानहता अनेमस्तकउपरथधोलिपाघबांधिहति तथाधोलिपछेडिअोढिहति तथाधो
लोसुरवालपेर्योहतो अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति प

छेमुक्तानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेहेमहाराजजिवनाह्रदयमांजुगनाधर्मप्रवरतेछेतेनुशुंकारणछे पछेश्रीजीमहाराज
बोल्याजेजुगनाधर्मप्रवरतेछे तेनुंकारणतोगुणछे तेज्यारेशुद्धसत्वगुणवरततोहोय तारेतेनाह्रदयमांसतजुगनिप्र
वृतिहोय अनेज्यारेरजोगुणवरततोहोय तारेतेनाहइयामांत्रेताजुगनिप्रवृतिहोय अनेज्यारेरजोगुणनेतमोगुणने
लावरततोहोय तारेतेनाहइयामांद्वापरजुगनिप्रवृत्तिहोय अनेज्यारेएकलोतमोगुणवरततोहोय तारेतेनाहइयामांक
लिजुगनिप्रवृत्तिहोय एमगुणेकरिनेजुगनिप्रवृत्तिछे पछेवलिमुक्तानंदस्वामियेपुछ्युंजेगुणनिप्रवृत्तिथयानोशोहेतु
छे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेगुणनिप्रवृत्तिनुकारणतोकर्मछे तेजेवांपूर्वकर्महोयतेवागुणनिप्रवृत्तिथायछे माटे
जेनेरजोगुणनेतमोगुणवरततोहोयनेतेजोएकाग्रथैनेभगवाननुध्यानकरवाजायतोथायनहि माटेएवानेतोआत्म
निष्ठानुबलराखवुं अनेभगवाननामहिमानुबलराखवुंनेएमसमझवुं जेहुंतोआत्माछुंतेमारेविषमायाकृतउपाधि
होयनहि अनेहुंतोगुणातितछुं अनेभगवाननोमहिमाएमविचारवो जेअजामेलमहापापिहतोनेदिकरानेजोगेना
रायणएवुंनामलिधुंतेसर्वपापथिछूटिनेपरमपदनेपाम्योतोमुनेतोतेभगवानप्रत्यक्षमल्याछे अनेरात्यदिवसतेभग
वाननुंहुंनामलेउछुं माटेहुंतोकृतार्थथयोछुं एविरित्येविच्यारिनेआनंदमांरहेवुं पणजेनेतमोगुणरजोगुणवरततोहो
य तेनेध्यानधारणानेअर्थेआग्रहकरवोनहि अनेजेवुंबनिआवेतेवुंभजनस्मरणकरवुंनेदेहकरिनेभगवाननितथा
संतनिपरिचर्य्याश्रद्धायेसहितकरविनेपोतपोतानाधर्ममांरहेवुंनेपोतानेपुरणकाममानवुं पछेवलिमुक्तानंदस्वामिये
पुछ्यूंजेजेनेतामसिकर्मघणांहोय तेनाहैयामांकलिजुगवर्तेतकोइउपायटलेकेनटले पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजे

जोएनेसंततथापरमेश्वरनावचननेविषेअतिशेश्रद्धाहोय अनेअतिद्रढविश्वासहोयतोगमेतेवांतामसिकर्महोयपण
तेनोनाशथैजाय अनेकलिजुगनाधर्ममटिनेसनजुगनाधर्महोयनेवर्ते माटेअतिसाचेभावेकरिनेसत्संगकरेतोतेने
कोइजात्यनोदोषहैयामांरहेनहि अनेदेहछतांजब्रह्मरुपथैजाय पछेस्वयंप्रकाशानंदस्वामियेपुछ्युंजेस्थानतेकनेकै
ये पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेच्यारवर्णनेच्यारआश्रमतेनेजपोतपोतानोधर्मतेनेस्थानजांणवुं अनेतमेत्यागीछो
तेतमथिजोत्यागनोपक्षमुकिनेग्रहस्थनेमार्गेचलायतोतेस्थानकथकिभ्रष्टथवांणुएमजांणवुं माटेगमेतेवोआपत
कालपडेअथवाअमेआज्ञाकरियेतोपणतमारेपोतानाधर्ममांथिचलवुंनहि अनेजमग्रहस्थवस्त्रतथाअलंकारेकरि
नेअमारिपूजाकरवानेइछेतेमतमारेइछवुंनहि तमारेतोपत्रपुष्पफलनजलेकरिनेपूजाकरविनेएविपूजायेकरिनेज
आनंदमानवो पणपोतानाधर्मथिचलायमानथैनेपरमेश्वरनिपूजाकरविएठिकनहि माटेसर्वेनेपोतानाधर्ममांरह्यां
थकांजेटलिपूजाथायतेटलिकरवि एअमारिआज्ञाछेतेनेद्रढकरीनेसर्वेराखज्यो॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ९ ॥

॥८७॥ ॥संवत् १८७७ नाश्रावणवदि १४ चौदशनेदिवसश्रीजीमहाराजसर्वेसंतनुंमंडललेइनेगां
मकुंडलथीचाल्यातेवाटमांगांमखांभडआव्यानेत्यांपिपरनावृक्षहेठउतर्या पछेतेगांमनामांणसेढोलियोलाविने
तेउपरचपधराव्या अनेतेसमेश्रीजीमहाराजेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोतानेच्यारेकोरेसाधूतथा दशदेशनाह
रिभक्तनिसभायेठिहतीनेसाधुकीर्त्तनगाताहतातेकीर्त्तनरखाविने श्रीजीमहाराजेतेगांमनांमांणसआगलयवातक
रिजेआसंसारनेविषेधर्मवालानेअधर्मीएय्वप्रकारनां मांणसछेतेमांधर्मवालाजेमांणसहोयतेतोचोरितथापरस्त्रिनो

संगतथाचाडिचुगलिएआदिकसर्वेपापनोत्यागकरिनेन परमेश्वरथीडरिनेधर्ममर्यादामांचालेछे तेनोसंसारमांजे
पोतानाकुटंबिहोयअथवाकोइबिजाहोयपणतेसर्वेविश्वासकरेनेतेजबोलेतेवचनसौनेसत्यजाणे अनेएवाजेधर्म
वालाहोय तेनेजसाचासंतनोसमागमगमेछे अनेजेअधर्मिमांणसहोय तेतोचोरिपरस्त्रिनोसंगमद्यमांसनुंभक्षण
वटलवुंवटलावबुंएआदिकजेसर्वेकुकर्मतेनेविषेजअरपुरहोयनेतेना संसारमांकोइविश्वासकरेजनहिनेएनां सगां
होयतेपणकोईएनोविश्वासनकरे अनेएवाजेअधर्मीहोयतेनेसाचासंतनोसमागमतोगमेजनहि अनेजोकोइबिजा
तेसंतनो समागमकरेतोतेनोपणद्रोहकरेमाटेजेनेकल्याणनेइछवुंतेनेअधर्मिनेमार्गेचालवुजनहि अनेधर्मवाला
नेमार्गेचालिनेसाचासंतनो समागमकरवोतोनिश्चेजएजीवनुंकल्याणथाय एमांकांईसंशयनथीएटलीवार्त्ताक
रितेनेसांभलिनेतेगांमनांकटलांकमांणस श्रीजिमहाराजनोआश्रयकर्योपछेत्यांथिश्रीजीमहाराजपाछासारंगपु
रपधार्या पछेजीवाखाचरनादरबारमां उत्तरादेद्वारनेओरडानिओसरियेढोलियाउपरबिराजमानथयानेतेसमे
पोतेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्याहतां अनेपोतानामुखारविंद्निआगलमुनिनथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइ
नेबेठिहति पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेगोलोकवकुंठश्वेतद्विपब्रह्मपुरएसर्वेजभगवाननांधामतेनेघाल्यदृष्टियेकरि
नेजोइयेतोपणछेटेछे अनेआत्मदृष्टिएकरीनेजोईएतोएकअणुजेटलुंपणछेटुनथी माटेघात्यदृष्टिवालानीसमझणय
छेतेमिथ्याछे अनेआत्मदृष्टिवालानिसमझणयछेतेसत्यछे अनेजसाधुएमसमझतोहोयजेमाराचैतन्यनेविषेभगवा
नसदायबिराजमानछे तेजमदेहमांजीवहोयतेममाराजीवनेविषेभगवानरयाछेनेमारोजिवछेतेतोशरिरछे अने

भगवानतोमाराजीवनाशरीरीछे अनेपोतानाजीवात्मानिस्थुलसूक्ष्मनेकारणएत्रणथशरीरथकिपृथकमानेअनेतेने
विषेअखंडभगवानविराजमानछे एमसमझेतोतेसंतथकिभगवानअथवाभगवाननांधामतेअणुमात्रछेटेनथि
अनेएविरित्यनोजे संतहोयतेतोजेवाश्वेतद्विपमांमुक्तछेतेसरखाछे अनेएवासंतनुदर्शनथयुंतारेएमजाणवुंजेमुने
साक्षात्कारभगवाननुदर्शनथयुंनेएवीसमझणयवालोजेसंततेतोकृतार्थछे अनेजेनेआविसमझणयतोआविसकेन
हिनेजोतेसंतनासमागममांपड्योरहनेतेसंतनित्यपांचखासडांमारेतो पणतेअपमाननुंसहनकरेनेसंतनोसमागम
मुकीसकेनही जेमअफीणनोबंधाणीहोय तेतेनेमुकीसकतोनथीतेमएपणकोईरीत्ये संतनोसमागमतजीसकेनहि
तोजेवाप्रथमसंतकह्यातेसरखोएनेपणजाणवो अनेजेविप्रामितसंतनेथायछेतेविजजेसंतसमागममांपड्योरहेछेते
नेपणथायछे ॥ इतिवचनामृतं ॥ १० ॥ ॥ ८८ ॥ ॥ संवत् १८७७नाश्रावणवदिअमांस
नेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजिमहाराजगामश्रीसारंगपुरमध्येजीवाखाचरनादरबारमांउत्तरादेबारणेओरडानिओं
सरियेढोलियाउपरस्यविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांअनेपोतानामुखारविंदनि आगळ्यमुनित
थादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहती पछेमुक्तानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेपुरुषप्रयत्नशास्त्रमांकह्युंछेतेपुरुष
प्रयत्नकरिनेकेटलुंकामथायछे अनेपरमेश्वरनिकृपायेकरिनेकेटलुंकामथायछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेसद्गुरुने
सतशास्त्रनेवचनेकरिनेदृढवैराग्यनेपांम्योहोयअनेदृढश्रद्धावानहोय अनेअष्टप्रकारनुंजेब्रह्मचर्यतेनेअतिदृढपालतो
होयअनेअहिंसाधर्मनेविषेदृढप्रितीवानहोय अनेआत्मनिष्ठापणअतिपरिपक्कहोयतोतेनेमाथेथी जन्ममरणनिनिवृ

त्तिथंजायछे जेमशालनेमांथेथिफोतरुंउतर्युंतशालपाछिउगनहितमकयाएवंगुणेकरिनेजेजुक्तहोयतेअनादिअ
ज्ञानरूपजेमायातेथी छुटेछेनेजन्ममरणथकिरहितथायछेनेआत्मसत्तानेपांमेछे आटलुंतोपुरुषप्रयत्नेकरिनेथाय
छे अनेपरमेश्वरनिरूपापणजेएवेलक्षणेजुक्तहोयतेउपरस्यजथायछेनेज्यारे परमेश्वरनिरूपाथायतारेएभगवान
नोएकांतिकभक्तथायछेअनेश्रुतियेकयुंछेजे निरंजनःपरमंसाम्यमुपैति एश्रुतिनोएअर्थछेजेअंजनजेमायातेथ
किजेरहितथयोतेभगवानानातुल्यपणानेपांमेछेकतांजेमभगवानशुभअशुभकर्मेकरिने बंधातानथितेमतेमुक्तप
णशुभअशुभकर्मेकरिनेबंधायनहि अनेजेमलक्ष्मीजीछेतेहतेकरिनक्यारेकतांभगवाननास्वरूपमांलीनथईजाय
छेनेक्यारेकतानोखांरह्यां थकांभगवाननीसेवामांरहेछेतेमतेभक्तपणअतिशेहेतेकरीनेभगवाननेविषे क्यारेकतो
लीनथईजायछे नेक्यारेकतामूर्त्तिमानथकांभगवाननीसेवामांरहेछे अनेजेमभगवानस्वतंत्रछेतेमएभगवानना
भक्तपणस्वतंत्रथायछे आविरित्यनिजेसामर्थितेतांभगवाननिरूपाथकिआवेछे पछेनित्यानंदस्वामियेपुछ्युंजेजे
मांएसर्वेअंगसंपूर्णहोयतेनिउपरस्यतोभगवाननिरूपाथायछे अनेजोएअंगमांथिकांइकन्यूनताहोयतातेनिशिगति
थायछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेवैराग्यब्रह्मचर्यश्रद्धाअहिंसाधर्मनेआत्मनिष्ठाएमांथीकांइअंगमांन्यूनताहोय
तोआत्यंतिकमोक्षजेभगवाननुअक्षरधामतेनेतोनपामेअनेएविनाबिजांजेभगवाननांधामछे तेनेपांमेअथवाव
धुसवासनिकहोयतोदेवलोकनेपांमेजेदेवलोकनेभगवाननाधामआगळ्यमोक्षधर्मनेविषेनरकतुल्यकयाछे अने
देवतामांथीमनुष्यथायनेमनुष्यमांथिवळिदेवताथायअनेअनेकजन्मसंसिद्धस्ततोयातिपरांगतिं एश्लोकनोपणए

जअर्थछे जेजेभगवाननाभक्तसवासनिकहोयतेनरकचोराशिमांतोनजाय अनेदेवतामांनेमनुष्यमांतोअनंतज
न्मधरे पछेज्यारेपूर्वेकयांएवांवैराग्यादिकलक्षणेजुक्तथायतारेजभगवाननिकृपानुंपात्रथायनेपछे भगवाननोए
कांतिकभक्तथइनेगुणातितएवुं जेभगवाननुअक्षरधामतेनेपांमेछे माटेएकजन्मअथवाअनंतजन्मेपणजेदिवस
प्रथमकयांएवेलक्षणेजुक्तथइने अतिशेनिरवासनिकथाशेतारेजभगवाननिकृपानुंपात्रथाशेनेआत्यंतिकमोक्षने
पांमशेपणतेविनातोनहिजपामे पछेनृसिंहानंदस्वामियेपुछ्युंजेआदेहकरिनेजसर्वेकसरमात्रमटिजायएवोकोइउ
पायछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजोखपडदारथनेमंडेतोआदेहेजसर्वेकसरमटिजायअथवाटेहपर्यंतकसरनम
टिहोयने अंतसमेजनिरवासनिकथायनेभगवाननेविषेअतिशेप्रितिथाय तोअंतकालेपणभगवाननिकृपाथायने
भगवाननाधामनेपांमे माटेएकदेहेअथवाअनंतदेहेअथवाअंतसमेएकघडिमृत्युआडिरेहोयतारेपणजो अतिशे
भगवाननेविषेवृत्तिजोडाइजायतोतेभक्तनेकांइजात्यनिकसररेतिनथी॥ ॥इतिवचनामृतम्॥१३॥ ॥८१॥
संवत् १८७७नाभादरवाशुदि १ पडवानेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजगामश्रीसारंगपुरमध्येजीवाखाच
रनादरबारमां उत्तरादेबारणेओरडानिओसरियेढोलियाउपरबिराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहता
अनेपोतानामुखारविंदनिआगलमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेनिर्विकारानंदस्वामि
येप्रश्नपुछ्युंजेसाधुनेविषे कियागुणअखंडरहेछेनेकियागुणआवेजायएवाछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजे एकतो
आत्मनिष्ठाअनेबिजोस्वधर्मनेत्रिजोभगवाननास्वरूपनोनिश्चेएत्रणयगुणतोअखंडरहेछे अनेबिजागुणतोआवेख

रानेपाछाजायपणखरामांटविजागुणतोआव्यागयारेछे अनेएत्रणयगुणतोअखंडरेछे पछेमुक्तानंदस्वामियेपुछ्युं जेदेहनिनेआत्मानिनोखिविविक्तिसमझांणिहोयतोयपणतेविगतिनेभुलिनेपाछोदेहाभिमानिकेमथायछे पछेश्रीजी महाराजबोल्याजेदेहआत्मानिविक्तिएकवारनोखिसमझांणिहोयतोपछेपाछिभुलायनहि अनेएममानेजेहुंदेहछुं तोपणदेहपोतानुरुपमनायजनहि अनेभगवाननोनिश्चेपणजोएकवारदृढथयोहोयतोपाछोटालेतोपणटलेनहि अनेएमजणायछेजेआत्मबुद्धिमटिनेदेहबुद्धिआविजायछेएतोखोटोखोटोमनमांभरमपडेछे पणदेहाभिमानतोआवतुंजनथि अनेएवोजेपरिपक्वज्ञानितेनेतोआत्मानुंजअभिमानदृढरेछेनेतेपोतानाआत्मानेब्रह्मरुपमानेछे अनेतेब्रह्मनेविषेपरब्रह्मजेपुरुषोत्तमभगवानतेअखंडविराजमानछे अनेतेभगवाननास्वरुपनोनिश्चेपणएनेअखंडनेअखंडरेछे पछेस्वयंप्रकाशानंदस्वामियेपुछ्युंजेपोतानाआत्मानोविचारकेमकरवो पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेज्यारेअंतःकरणसांमुदृष्टाएवोजेजीवात्मातेजोइरहे तारेबास्यजेस्थूलशरिरअनेतेसंबंधिजेविषयतेसर्वेविसरिजायछे अनेअंतःकरणनेदृष्टाएबेनावच्चमांजेविचारठरेछे तेविचारेकरिनेमनबुद्धिचित्तअहंकारएसर्वेनारुपनेजांणवांपछे विचारनिदृष्टियेएअंतकर्णनाघाटसांमुंजोतांजोतांज्यारेघाटबंधथयजाय तारेभगवाननिमूर्त्तिनुध्यानकरवुंअनेज्यां सुधिघाटसंकल्पनुबलहोयत्यांसुधितोसंकल्पसामुंजोइरेवुंपणध्याननकरवुं अनेजेबास्यस्थूलदेहनेविषेपंचज्ञानइंद्रियोछेतेज्यारेपोतपोतानाविषयसांमाजायछेतारेविचारनेबेप्रकारेकरवो एकतोजेविषयनेआकारेइंद्रियोथयांहोयतेविषयनेआकारेविचारकरवोअनेबिजोतेइंद्रियोनागोलकनेविषेजेजोनारोदृष्टाछेतेदृष्टानेआकारेविचारकरवो

पछेविषयने आकारेनेदृष्टानेआकारेएवेप्रकारेजेविचारछेतेएकथजायछे पछेतेविषयमांथिवृत्तिअतिशेतुटिजाय
छेनेएमविच्यारस्वाविनाजो बलात्कारेकरिनेविषयमांथिवृतिनेतोडेतोतेवृत्तिनेविषयमांथिप्रितिमटेनहि अनेज्यारे
विच्यारिनेवृत्तिनेपाछिवालेतारेतेवृत्तिपाछिविषयमांजोडायजनहि माटेज्यांसुधिइंद्रियुंनिवृत्तिनेविषयसनमुख
प्रितिहोयत्यांसुधिभगवाननुध्यानकरवुंनहि नेज्यारेइंद्रियुंनिवृतिस्थिरथायतारेभगवाननुध्यानकरवुं अनेज्यारे
वारवस्थूलदेहमां दृष्टवरतताहोयतारेचाखोविभागकरीराखवोजेज्यारेस्थूलदेहमांवरतवुंतारेसुक्ष्मदेहनाघाटसांमु
तोजोवुंजनहिअनेज्यारेअंतःकरणसनमुखजोवुंतारेस्थूलदेहनेविसारिदेवुं अनेदृष्टानेनेदृस्यनेमध्येजेविचारछेतेवि
चारेकरिनेएमसमझवुंजेदृष्टानेदृस्यतेअतिशेजुदांजछेएमसमझिनेदेहनाभावतेदेहनेविषेहोमवा अनेदृष्टाजेचैतन्य
तेनाभावतेचैतन्यनेविषेहोमवा अनेबालजोवनवृद्धस्थूलकृशजीववुंमरवुंएसर्वेदेहनाभावछे तेआत्मानेविषेमांन
वाजनहि अनेअछेद्यअभेद्यअजरअमरज्ञानरूपसुखरूपसत्तारूपएजेसर्वेआत्मानाभावछे तेकोइकालेदेहनेविषे
समझवाजनहिएगुणतेआत्मानेविषेजसमझवाएवोजे विच्यारतेज्यांसुधिघाटसंकल्पनुंबलहोयत्यांसुधिमुकवोन
हि जेमराजाहोयतेज्यांसुधिशत्रुनुंबलहोयत्यांसुधिराजगादिये बेसिनेसुखभोगवेनहि अनेज्यारेशत्रुमात्रतेना
शथैजाय तारेपोतानाराज्यनाजवैभवछेतेनेभोगवेछे तेमजेभगवाननोभक्तहोयतेनेज्यांसुधिमननेइंद्रियुंरूपिश
त्रुपिडताहोयत्यांसुधिपूर्वेकयोएवो जेविच्यारतेदृढपणेराखवो अनेज्यारेमनइंद्रियुंनाघाटसर्वेशमिजायतारेपरमे
श्वरनास्वरूपनुध्यानकरवुं॥ ॥इतिवचनामृतं॥१२॥ ॥९०॥ ॥संवत् १८७७

भादरवाशुदि २ बिजनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजगामश्रीसारंगपुरमध्येजीवाखाचरनादरबारमां उत्तरादेबारनेओरडानिओसरियेविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपोतानामुखारविंदनिआ गल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेमुक्तानंदस्वामियेपुछ्यूं जेजेनेभगवाननास्वरूपनो निश्चेप्रथमथैनेपछेमटिजायछे तेनेतेप्रथमनिश्चेथयोतोकेनोतोथयो पछेस्वयंप्रकाशानंदस्वामिबोल्याजेजेनेपो तानाजीवात्मानेविषेनिश्चेथयोहोयतेतोकोइरित्येटलेनहि अनेशास्त्रनिरित्येजोनिश्चेथयोहोयतोशास्त्रमांनमलेएवुं चरित्रज्यारेपरमेश्वरकरेतारेभगवाननोनिश्चेहोयतेटलिजायछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेशास्त्रनेविषेतोपरमे श्वरनुंसमर्थपणुंअसमर्थपणुंकर्तापणुंअकर्तापणुंएविअनंतजात्यनिवातछे माटेएवुंकियुंशास्त्रबाह्यचरित्रपरमेश्व रेकर्युंहशेजेणेकरिनेएनोनिश्चेटलिगयोएप्रश्ननोउत्तरकरो पछेसर्वेमुनिबोल्याजेशास्त्रबाह्यतोकोइचरित्रनथिभा टेहेमहाराजएजीवनेनिश्चेथैनेपाछोटलिजायछेतेनुंशुंकारणछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेनेभगवाननोनिश्चे थायछेतेनेशास्त्रेकरिनेजथायछेकांजेशास्त्रमांपरमेश्वरनांपणलक्षणकयाहोयअनेसंतनांपणकयांहोयमाटेशास्त्रेक रिनेनिश्चेथायतेजअचलरहेछेअनेशास्त्रविनापोतानेमनेकरिनेजनिश्चेकर्योहोयतेनिश्चेटलिजायछे अनेवलिधर्म नीप्रवृत्तिनुंजेकारणछेतेपणशास्त्रजछेअनेजेणेशास्त्रकोइदिवससांभल्यांजनथिएवाजेअज्ञानिजीवतेमनेविषेपण माबोनदिकरिनेस्थितेनिविगतिरूपजेधर्मनिमर्यादातेआजसुधीचालिआवेछे तेनुकारणपणशास्त्रजछेकेमजेशास्त्र मांथिकोइकेप्रथमएविवातसांभलिछे तेपरंपरायेकरिनेसर्वेलोकमांप्रवरतिछे माटेजेनेभगवाननोनिश्चेथैनेटलि

जायछेतेनेतोशास्त्रनावचननिप्रतितिजनथिएतोकेवलमनमुखिछे नेनास्तिकछेनेजोशास्त्रनिप्रतितीहोयतोकोइका
लेपरमेश्वरथिविमुखथायजनहिकांजेशास्त्रमांतोअनंतजात्यनांभगवाननांचरित्रछे माटेपरमेश्वरगमेतेवांचरित्र
करे पणशास्त्रथीबारणेहोयजनहिमाटेजेनेशास्त्रनावचननो विश्वासहोयतेनेजभगवाननास्वरूपनोनिश्चेअडगथ
याछे नेकल्याणपणतेनुंजथायछे अनेतेधर्ममांथिपणकोइकालेडगेजनहि॥ ॥इतिवचनामृतं॥
॥१३॥ ॥९१॥ ॥संवत् १८७७ नाभादरवाशुदि ३ त्रिजनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहा
राजगामश्रीसारंगपुरमध्येजीवाखाचरनाओरडानिओसरियेढोलियाउपरविराजमानहता अनेकालाछेडानोश्वे
तखेसपेरयोहतो अनेश्वेतचादरओढिहतिनेमस्तकउपरश्वेतपाघबांधिहति नेकांनउपरपिलापुष्पनागुछविराज
मानहता अनेपाघमांपिलापुष्पनांछोगांधारणकर्यांहतां अनेकंठनेविषेपिलापुष्पनोहारनाभिसुधिहिंडलतोविरा
जमानहतो अनेआथमणुंमुखारविंदकरिनेश्रीजीमहाराजविराजमानहतानेपोतानामुखारविंदनिआगलमुनित
थादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेस्वयंप्रकाशानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेभगवाननोभक्तहोयतेभ
गवाननांधामजेवैकुंठादिकतेनेपांमिनेपाछापडतानथि एमभगवानेगीतामांकह्युंछे नेजेपडतोहशेतेशदोषेकरि
नेपाछोपडतोहशे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेकोणभगवाननाधामनेपांमिनेपाछोपड्योछे एकतोयतावांपछेस्व
यंप्रकाशानंदस्वामियेकह्युंजेएकतोवैकुंठमांथिजयविजयभगवाननापार्षदपड्या अनेगोलोकमांथिराधिकाजिने
श्रीदामपड्या पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजयविजयपड्या एतोभगवानेपोतानासंतनोमहिमादेखाडवासारुपा

ड्याजेसनकादिकजेवासंतनोद्रोहकरेतोवैकुंठादिकजेवाधामनेपाम्योहोयतोयपणपडिजायछे अनेजयविजयतो
पाछात्रिजेजन्मेभगवाननावैकुंठधाममांपोतामाटेएकांइपड्यानकेवाय एतोभगवाननिइछायेथयुं अनेपडशेतो
तेकेवायजेतेनेपाछोभगवाननोसंबंधजनरहे अनेगोलोकथिराधिकाजिपड्यां तेपणभगवाननीजइछाहति अने
पोतानेपणमनुष्यदेहधरिनेअनंतजिवनोउद्धारकरवोहतो अनेपोतानांकल्यांणकारिजेचरित्रतेनोविस्तारवोहतो मा
टेराधिकाजीनेकोइपड्यांकहेतोभगवानपणतेभेलेपड्याकेवायतेसारु भगवाननिइछायेजगोलोकथिपृथ्विनेविषे
आव्यांएतेकांइपड्यांनकेवाय एठेकांणेतोभगवाननिजइछाजांणवितेभगवाननिइछायेतोअक्षरधाममांथिपण
देहधरे अनेजडहोयतेचैतन्यथैजाय अनेचैतन्यहोयतेजडथैजायकेमजेभगवानतोअतिसमर्थछेतेजेमकरेतेमथा
यपणतेभगवाननिइछाविनातोभगवाननाधामनेपांमिनेकोइपडेजनहि अनेजेपडेछेतेतोआधुनिकभक्तहोयतेसा
धनकालमांथिजपडेछेतेतोजोगभ्रष्टकेवाय पणवैराग्यनेआत्मनिष्ठानेभगवाननिभक्तिनेब्रह्मचर्यादिकजेधर्मतेणे
करिनेंजेसिद्धथयातेतोजेवाश्वेतद्विपनेविषेमुक्तछेतेसरखाछे तेतोकोइकालेपडतानथि एविरित्येश्रीजीमहाराजएट
लिवातकरिनेपछेबोल्यानेल्योहवेअमेंएकप्रश्नपुछीये पछेमुनियेंकह्युंजपुछोतारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेमहाभा
रतनाउद्योगपर्वनेविषेसनतसुजातऋषियेधृतराष्ट्रप्रत्येकह्युंछेजेएकतोप्रमादनेबिजोमोह एबेयनोजेत्यागकरेतोते
सर्वेप्रकारेभगवाननिमायानेतरिरह्योछेअनेप्रमादनेमोहएनुंजनांममायाछेमाटेंआपणेंत्यागीएवाभगवाननाभ
क्तकेवाइयेंछैये नेतेमांजेनेप्रमादनेमोहवरतताहशेनेभगवाननामहिमांनुंबललेनेतेभक्तप्रमादनेनेंमोहनेंटाल्यानो

व०प्र० खटकोनहिंराखतोहोयतेभक्तनेंदेहछतेकेवुंसुखहशे अनेंमरिनेतेकेवासुखनेंपांमशेएप्रश्नछे पछेस्वयंप्रकाशानंद सारं०
॥१६॥ स्वामिबोल्याजेजेभगवाननोभक्तहोयतेभगवाननुंमहात्म्यअतिशे विचारिनेप्रमादकेमोहनटले तोपणतेनिकांई १४
झाझिचिंताराखेनहि पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेभगवाननोभक्तहोयनेतेनेप्रमादनेमोहवरतताहोयनेतेनेटाल्या
नोखटकोराखेतेनेखोट्यकेटलिछे अनेजेटाल्यानोखटकोनराखेतेमांशोविशेषछे पछेस्वयंप्रकाशानंदस्वामिबोल्या
जेभगवाननुंबलराखे अनेसाधननुंबलनराखेमाटेएविशेषजछेतो पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेनेप्रमादनेमोहरु
पशत्रुरयाछे तोयपणजेगाफलरहेछे तेनेतोतमेश्रेष्टकहोछो जेमपतिव्रतास्त्रिहोयनेतपोतानापतिनिर्बलकेनेपतिव्रता
नोधर्मराख्यानिथिकेअतिशेमनमांखटकोराखिनेंकोइपुरुषसाथेहसीनेतालिलेनहिंने तेनेएममनमांबिकरहेजेजोहुं
गाफलाइराखिशतोमारोपतिमुंनेव्यभिचारणिजांणशेतोमारिसेवाअंगीकारनहिंकरे एटलेमारेपतिव्रतानाधर्ममां
खोट्यपडशे एवुंजांणिनेमनमांखटकोराखेछे तेमजेभक्तएपतिव्रतानाजेविभक्तिराखेनेप्रमादनेनेमोहनेटालवानो
खटकोराखेतेनेतोतमेमुलगोखोट्यवतावोछो अनेवलीजेमकोईकस्त्रीपोतानेमनमांआवेतपुरुषसाथेतालियुंदेतिफ
रेनेपतिव्रतानाधर्मपालवानोखटकोनराखेतेंमजेभक्तप्रमादनेनेमोहनेटाल्यानोखटकोनराखेतेनेतोतमेश्रेष्ठवतावो
छो एतेशुंतमारिएविअवलिसमझणयछेकेकेमछे अनेजेगाफलाईराखशेनेतेभगवाननोभक्तहशेतोपणतेनेप्रमा
दनेमोहएबेशत्रुनड्याविनानहिरहेजेममदिरापियेंतथाभांग्यपियेंतोजेमविमुखनेंकेफचडेछे तेमजभगवाननोभ
क्तहोयतेनेपणकेफचडेनेगांडोथायतेममदिरानेभांग्यरुपजेप्रमादनेमोहतेतोजेमविमुखजीवनेनडेतेमज भगवान ॥१६॥

नाभक्तनेपणनडे अनेविमुखमांनेहरिभक्तमांएटलोजफेरछे जेविमुखनेएवेशत्रुटलेनहिं अनेभगवाननोभक्त जोखटकोराखिनेटालवानो उपायकरेतोएवेशत्रुनाशपामिजायएटलोभगवाननाभक्तनेविशेषछे अनेजेगाफलाईराखेतेतोभगवाननोभक्तहोयतोयसारोनहिं पछेश्रीजीमहाराजेफरिनेप्रश्नपुछ्युं जेस्थूलशरिरतेकेटलातत्वनुंछे अनेसुक्ष्मशरिरतेकेटलातत्वनुंछे अनेस्थूलदेहमांनेसुक्ष्मदेहमांवरोवरयतत्वछेकेकांइओछांअधिकांछेएवेशरिरनुंरूपकरोपछेस्वयंप्रकाशानंदस्वामियें एप्रश्ननोउत्तरकरवामांड्योपणथयोनहिंपछेसर्वेमुनिबोल्याजेहेमहाराज एनोउत्तरतमेकृपाकरिनेकरो पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेस्थूलदेहछेतेतोपृथवीआदिकपंचमहाभूतनामेजेपांचतत्वतेनुंछे अनेसुक्ष्मदेहछेतेतोपांचज्ञानेंद्रियोपांचकर्मेंद्रीयोपंचप्राणने च्यारअंतःकरणएनामेजेओगणिसतत्वतेनुंछे अनेतेस्थूलदेहनेविषेपण ज्यारेसूक्ष्मदेहअनुस्युतपणेवरतेछे तारेजसर्वेक्रियायथार्थपणेथायछे पणतेविनाथातिनथि केमजेकांननेत्रआदिकजेइंद्रियोनांगोलकतेमणेजुक्तएवोजेस्थूलदेहतेनेविषेतेतेइंद्रियादिकेजुक्तएवोजेसूक्ष्मदेहतेभलेछे तेणेकरिनेतेतेइंद्रियानाविषयनुंग्रहणथायछेपणकेवलस्थूलदेहनागोलकेकरिनेथातुंनथी तेमाटेपंचतत्वनुंजेस्थूलदेहतेनेविषेओगणिसतत्वनुंजेसूक्ष्मदेहतेअनुस्युतपणेरह्युंछेतसारुस्थूलदेहनेविषेपणचोविशतत्वछे अनेतेमजसूक्ष्मदेहनेविषेपणपंचतत्वनुंजेस्थूलदेहतेएकत्वपणेवर्त्तेछे तारेजसूक्ष्मदेहनाभोगसिद्धथायछेअनेसूक्ष्मदेहओगणिसतत्वनुंछे तेनेविषेपंचतत्वनुंस्थूलदेहभलेछे माटेसूक्ष्मदेहपणचोविशतत्वनुंछे अनेजोसूक्ष्मदेहमांस्थूलदेहछेतोसूक्ष्मदेहमांस्त्रिनोसंगकरेछे तेनोस्थूलदेहमांविर्यपातथैजायछे माटेस्थूलदेहनेसुक्ष्मदेहनिजाग्रतअवस्थाने

विषेनेस्वप्नअवस्थानेविषेएकताछे पछेमुनियेंप्रश्नपुछ्युंजेहेमहाराजआतोजेवुंस्थूलदेहछे तेवुंजसुक्ष्मदेहथयुंतारेजे
मस्थूलदेहमांकर्मलागेछे तेमजसूक्ष्मदेहमांलागेछेकेकांइफेरछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेस्थूलदेहनेविषेजविद्वद
पोतापणानिमानीनताछे तेविजजोसूक्ष्मदेहनेविषेमानिनताहोयतोजेवुंस्थूलदेहमांकर्मलागेछे तेवुंजसूक्ष्मदेहमांप
णलागेअनेजेसुक्ष्मदेहनाकर्मनेअल्पकयांछेतेतोजीवनेहिंमत्यदेवासारुछेअनेजेनेस्थूलदेहनेविषेतथासूक्ष्मदेहनेवि
षेअभिमाननथितेनेतोस्थूलदेहनुंकर्मपणलागतुंनथीनेसूक्ष्मदेहनुंपणलागतुंनथिकेमजेएतोकेवलआत्मसत्तारूपेज
वरतेछे माटेएवाजेआत्मज्ञानिहोयतेनेतोस्थूलदेहसंबंधितथासूक्ष्मदेहसंबंधिकर्मलागेनाहिंअनेतेआदेहेकरिनेअशु
भकर्मनेतोकरेजनहिनेप्रारब्धानुसारेजेसुखदुःखआवेतनेभोगवेनेभोगवतोथकोएममांनेजहुंएनो भोक्तानथीहुं
तोआत्माछु अनेजेअज्ञानिदेहाभिमांनिहोयतेनेतोस्थूलदेहअथवासूक्ष्मदेहसंबंधिसर्वकर्मलागेछे अनेतेकर्मप्रमा
णेसुखदुखनेपणभोगवेछेकेमजेजेअज्ञानिछे तेजेजेविषयनेभोगवेतेभोगवतोथकोपोतानेदेहरूपेमांनिनेएममां
नेजेहुंएविषयनोभोक्ताछुं पछेज्यारेअंतसमोआवेतारेतेअज्ञानिजीवनेतोजमनादुतदेखायनेदेहनिविस्मृतिथैजाय
नेमूर्छाअवस्थाआवेछे पछेतेजमनादूतदेहनेमुकाविनेजीवनेजुदोकरेछे तारेएजीवनेप्रेतनोदेहबंधायछे पछेतेदे
हेकरिनेजमपुरिनाकष्टनेभोगवेछे अनेज्ञानिएवोजेभगवाननोभक्ततेनेतोअंतकालेभगवानकेभगवाननासंतदे
खायछेनेएनेपणदेहनीविस्मृतिथैजायनेमूर्छाअवस्थाआवेछे पछेएदेहनेमुकिनेजुदोथायछे तारेएभक्तनेभगवान
भोगवतितनुंआपेछेनेतेदेहकरिनेएभगवाननाधामनेविषेरहेछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥१४॥ ॥९२॥ ॥संवत्

१८७७नाभादरवाशुदि४ चोथ्यनेदिवसश्रीजीमहाराजगामश्रीसारंगपुरमध्येजीवाखाचरनाओरडानिओसरियें
ढोलियाउपरस्यविराजमांनहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यमुनितथादेशदेश
नाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेल्योअमेप्रश्नकरियेछैये जेवेप्रकारनाभगवान
नाभक्तछे तेमांएकनेतोभगवाननेविषेअत्यंतप्रितिछेअनेभगवाननादर्शनविनाक्षणमात्रपणरेवातुंनथि अनेतेनो
प्रेमबारुयपणघणोदिठामांआवेछे अनेविजोजेभगवांननोभक्तछे तेनेतोआत्मनीष्ठापणछे अनेवैराग्यपणपरिपुर
णछे अनेभगवाननेविषेप्रितिपणछेतोपणतेनोप्रेमप्रथमकह्योजेभक्ततेनाजेवोजणातोनथि अनेप्रथमकह्योतेने
तोआत्मनिष्ठानेवैराग्यएबेयनथितोपणएनिभक्तिअतिशेशोभेछे अनेआत्मनिष्ठानेवैराग्येयुक्तछेतोपणतेनिभक्ति
तोप्रथमकह्योजेभक्ततेनाजेविशोभतिनथि एवेप्रकारनाभक्तमांकनिभक्तिश्रेष्ठछे नेकेनिभक्तीकनिष्ठछेएप्रश्नछे
पछेस्वयंप्रकाशानंदस्वामिबोल्याजेआत्मनिष्ठानेवैराग्यनथितोपणजेनेभगवांनमांअतिशेप्रेमछेतेजसरसछे पछे
श्रीजीमहाराजबोल्याजेजेनेवैराग्यनेआत्मनिष्ठानथीतेनेश्रेष्ठकोछोतेशिसमझणेयेकहोछोकेमजेएतोदेहाभिमानि
छे माटेज्यारेएनादेहनेसुखथायएवापंचविषयनोजोगथाशेतारेएनेविषयमांप्रितिथइजाशे पछेभगवाननेविषेएवि
प्रितिनहिरहेतेनेतमेश्रेष्ठकेमकोछो पछेस्वयंप्रकाशानंदस्वामिबोल्याजेजेनेविषयमांप्रितिथइजायएनेअमेप्रेमिके
तानथिअमेतोगोपीयुंजेवाभक्तहोयतेनेकैयेछैये पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेगोपीयुंकांइभोळियुंनोतियुंएतोआ
त्मनिष्ठानेवैराग्येयुक्तहोयतेनिसमझणेयनेउलंघिजायएविडाइयुंहतियुंजेमकोइकराजनितिनोजांणनारोहोयनेतेवो

क्षेतनाजेवुंतागोपीयुंनेबोल्यामांडापणहतुं   अनेभगवानने पणजेमयथार्थपणेजांण्याजोईयेतेमजांणतियुंहतियुं
अनेसर्वेयादवमांअतिशेडायानेभगवनना चोवटियाएवाजेउद्धवजीतेगोपियुंनीसमक्षएयनेजोईनेगदगदकंठथैग
या अनेतेउद्धवजीएमबोल्याजेगोपीयुपासेमुनेज्ञानकेवामोकल्यो   तेतोभगवानेमारेउपरअतिशेअनुग्रहकर्यो
अनेपोतेगोपीयुंनेउपदेशकरवागयाहतापणगोपीयुंनांवचनसांभलिनेपोतेसांमोउपदेशग्रहणकर्यो अनेतमेकेशो
जेगोपीयुंतोएविबुद्धिमाननोतितोएमांतोमुग्धामध्यानेप्रौढाएत्रणप्रकारनाभेदहतातेमांमुग्धानुंएवुंलक्षणछे   जे
एकतोभगवानउपरधोखोघणोकरे अनेएमबोलेजेअमेतमारेअर्थेकरिकरिनेमरिगयांतोपणतमेनजरमांलावता
नथि अनेएमकरतांजोवधुछेडतोभगवानसाथेरिशकरे   अनेतोछडांतोछडांवचनबोलेजेजांणीयेंहमणांविमुखथ
ईजाशेएवीजात्यनांजेनांशास्त्रनेविषेवचनहोयतेगोपीनेमुग्धाजांणवि   अनेजेमध्याहोयतेतोकोइदिवसभगवांन
सांमोक्रोधनकरे अनेतोछडुंवचनपणनकहेअनेडापणेकरिनेजुक्तियेंजुक्तियेंपोतानुंस्वार्थिपणुंबिजानेजणावादेन
हि अनेपोतानुंकांमसाधेतेभलुंभगवांननुंगमतुंकरेपणएकलुंभगवाननुंगमतुंकरेनहि अनेजोभगवांननुंजगमतुं
करवुंपडेतोपणकांईकपोतानुंगमतुंकरवानिजुक्तिजरुरराखेएवांजेनांशास्त्रनेविषेवचनहोयतेगोपिनेमध्याजांणवि
अनेजेप्रौढाहोयतेतोकेवलभगवाननागमताप्रमाणेजचालेअनेकोइरित्येपोतानास्वार्थनेअर्थेजुक्तिकरेनहि   अने
केवलभगवांननेराजीकरवानेइछे अनेजेरित्येभगवांनराजीथायतेरीत्येजपोतेराजीरहेअनेपोतानिबराबरयनिजे
बिजिगोपीयुंहोयतेउपरईर्षाक्रोधकरेजनहि   अनेमांनमछरआदिकसर्वविकारनोत्यागकरिनेभगवांननिसेवामां

सावधानरहे अनेजेणेकरीभगवानकुराजीथायतेवुंआचरणतोमनकर्मवचनेकरिनेकोइकालेकरेनहि एवांजेनां
शास्त्रमांवचनहोयतेगोपीनेप्रौढाजांणवि एविरित्येमुग्धामध्यानेप्रौढाएवागोपीयुंनाभेदछे माटेगोपीयुंनिसमझ
णयमांतोअतिशे विवेकहतोतेमाटेएनीप्रितिअणसमझणयनिकेवायनहिंनेगोपीयुंतोजथार्थ भगवांननामहिमाने
जांणतिहतियुंनेतेमहिमानेप्रतापेकरिनेआत्मनिष्ठानेवैराग्यसहेजेएनाहइयामांवरततांहता माटेएगोपीयुंनेविषेतो
आत्मनिष्ठानेवैराग्यआदिकअनंतजे कल्याणकारिगुणतेभगवाननामाहात्म्यनेप्रतापेकरिनेसर्वेसंपूर्णहता अनेए
वाभक्तनिरित्यतोआंमछेजेशब्दस्पर्शरूपरसनेगंधएजेपांचविषयतेभगवानसंबंधिजइछे पणविजाकोइसंबंधिइ
छेनहिं अनेभगवाननेविषेएपंचविषयेकरिनेजेअतिशेहेततेहेतेकरिनेवैराग्यनेआत्मनिष्ठानथितो पणभगवानवि
नाबिजाकोईजगतनोघाटहइयामांथायनहि अनेजेमवरसातनवरशोहोयतारेनानाप्रकारनातृणनांजेबिजतेपृथ
विउपरकांईयेभासेनहि अनेज्यारेवरसातवरसेतारेएटलांतृणउगेजेपृथ्वीजदेखायनहितेमजेआत्मनिष्ठानेवैराग्ये
करिनेरहितछे तेनेजोभगवानविनाबिजाकोईविषयनाघाटजणातानथीतोयपणज्यारेएनेकुसंगनोजोगथाशेतो
रेविषयनाघाटथावालागशेनेबुद्धिभ्रष्टथैजाशेनेपरमेश्वरनितोहइयामांस्मृतिपणनहिरहेने अखंडविषयनुंध्यानथा
शे पछेएजेवैराग्यनेआत्मनिष्ठाविनानोप्रेमितेनेएमभासशेजेमारेभगवानमांलेशमात्रप्रीतिनथीमाटे आत्मनिष्ठा
नेवैराग्यविनानोजेप्रेमिभक्तजणातोहोयततोअतिशेन्यूनछे अनेजेनेआत्मनिष्ठाछेनेवैराग्यछेनेभगवानमांप्रीति
पणसाधारणजेविछेतेतोएमजांणेछेजेमाराजीवात्मानेविषेजआभगवाननिमूर्त्तिअखंडविराजमानछेएमजांणि

नेउपरस्थितोभगवाननिमूर्त्तिनादर्शनस्पर्शादिकनेविषेआतुरताजेवुंनथीजणातुंनेशांतपणाजेवुंजणायछे तोपण एनिप्रितिनांमूळउडांछेतेकांईकुसंगनेजोगेकरिनेपणएनिप्रीतिओछीथायएविनथीमाटेएभक्तश्रेष्ठछेनेएकांतिकछे ॥इतिवचनामृतं॥ १५॥ ॥१३॥ ॥संवत् १८७७नाभादरवाशुदि ५ पंचमीनेदिवसश्री जीमहाराजगांमश्रीसारंगपुरमध्येजीवाखाचरनाओरडानिओसरियेंढोलियाउपरस्थविराजमानहता अनेसर्वेश्वेत वस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछे परमानंदस्वामियेंप्रश्नपुछ्युंजेश्रीमद्भागवतमांकह्युंछेजेश्रीनरनारायणऋषिजेतेबदरिकाश्रममांरह्याथकाआभ रतखंडनासर्वेमनुष्यनाकल्याणनेअर्थेनेसुखनेअर्थेतपनेकरेछेतारेसर्वेमनुष्यकल्याणनामार्गनेविषेकेमनथिप्रवर ततांपछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेएनोउत्तरतोतेश्रीमद्भागवतनापंचमस्कंधनेविषेजछेजेएभगवानतपकरेछे तेतो पोतानाभक्तनेअर्थेकरेछेपणअभक्तनेअर्थेनथिकरताकेविरित्ये तोआभरतखंडनेविषेअतिशेदुर्लभएवुंजेमनुष्यदे हतेनेजांणिनेजेजनभगवाननाशरणनेपांमेछेने भगवाननिभक्तिकरेछेतेजननाअनुग्रहनेअर्थेतपस्विनाजेवोछेवे शजेनोएवाजेश्रीनरनारायणभगवानतेजेतेकृपायेकरिनेमांटेतपकरेछे अनेपोतानेविषेनिरंतरअधिकपणेवरतता एवाजेधर्मज्ञानवैराग्यउपशमऐश्वर्यएआदिकगुणतेणेजुक्तएवुंजे तपतेनेकरताथकातेभगवानजेतेआजगतनोरा त्रिप्रळयथायत्यांसुधिबदरिकाश्रमनेविषेरह्याछेअनेभरतखंडनेविषेरह्याजेतेपोतानाभक्तजनतेमनाजेधर्मज्ञाना दिकगुणतेजतेअतिशेअल्पहोयतोपणतेभगवाननागुणेजुक्ततपनेप्रतापेकरिनेथोडाककाळमांजअतिशेवृद्धिनेपां

मेछेअनेतपछेतेभक्तजननाहृदयनेविषेभगवाननिइछायेकरिने जणातुंजेअक्षरब्रह्ममयएवुंतेजतेनेविषेसाक्षात
एवाजेश्रीकृष्णभगवानतेनुंदर्शनथायछेएविरित्येजेपोतानाभक्तछेतेमनुंतेभगवाननातपेकरिने निर्विघ्नकल्याण
थायछे पणजेभगवाननाभक्तनथितेमनुंकल्याणथातुंनथिएविरित्येएप्रश्ननोउत्तरछे ॥इतिवचनामृतं॥१६॥
॥९४॥ संवत् १८७७नाभादरवाशुदि ६छठ्यनेदिवससंध्यासमेश्रीजीमहाराजगांमश्रीसारंगपुरमध्येजीवा
खाचरनाओरडानिओसरिये ढोलियाउपरत्यविराजमानहतानेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां नेपोतानामुखारविंद
निआगळ्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेभगवाननाभजन
नोकरनारोजेजीवतेनिद्रष्टिजेमजेमसूक्ष्मथातिजायछेतेमतेमएनेपरमेश्वरनुंपरपणुंजणातुंजायछेनेभगवाननोम
हिमापणअधिकअधिकजणातोजायछे तेज्यारेएभक्तपोतानेदेहरूपेमानतोहोय तारेभगवाननेजाग्रतस्वप्नसुषुप्ति
नासाक्षिजांणे अनेज्यारेपोतानेजाग्रतस्वप्नसुषुप्तिथकिपरमांनेतारेभगवानतेथकिपरभासेछेपछेजेमजेमसूक्ष्मद्र
ष्टिथातिजायतेमतेमभगवाननेपोताथकिपरजांणतोजायअनेमहिमापणवधुवधुसमझातोजाय अनेपछेजेमजे
मपोतानिवृत्तिहेतेकरिनेभगवानसंघाथेचोटतिजाय तेमतेमउपासनासुधिद्रढथातिजाय त्यांद्रष्टांतछेजेमसमुद्रछे
तेनेविषेकिडिपणजइनेपांणिपियेअनेचरकलुंपणपियेनेमनुष्यपशुघोडाहाथि तथामोटामोटामगरमछएसर्वेसमु
द्रनुंजळपिनेबळियाथायछे पणसमुद्रलेशमात्रओछोथातोनथि अनेजेजेजीवनुंजेवुंजेवुंमोटुंगजुंहोयतेतेजीवते
प्रमाणेसमुद्रनोमहिमावधुजांणेछे वळिबिजुंद्रष्टांतछेजेमआकाशछे तेनेविषेमछरउडेनेचरकलुंउडेनेसमळाउडेने

सिचांणोपणउडेनेअनलपक्षिपणउडेनेगरुडपणउडेतोपणएसर्वेनेआकाशअपारनोअपाररहेछेअनेजेनेपांखनेवि
षेवधुबलहोयतेआकाशनोमहिमावधुजांणेछे अनेपोतानेविषेन्यूनपणुसमझतोजायछेतेममरिच्यादिकप्रजापति
निपेठेअल्पउपासनावालाभक्तोमछरजेवाछे अनेब्रह्मादिकनिपेठेतेथिअधिकउपासनावालाभक्तोचरकलाजे
वाछे अनेविराटपुरुषादिकनिपेठेतेथिअधिकउपासनावालाभक्तोसमलाजेवाछे अनेप्रधानपुरुषनिपेठेतेथिअधि
कउपासनावालाभक्तोसिंचाणाजेवाछेअनेशुद्धप्रकृतिपुरुषनिपेठेतेथिअधिकउपासनावालाभक्तोअनलपक्षि
जेवाछे अनेअक्षरधाममांरेहनाराजेअक्षरमुक्ततेनिपेठेतेथिअधिकउपासनावालाभक्तोगरुडजेवाछे अनेएस
र्वेभक्तजेमजेमवधुवधुसामर्थिनेपांम्याछे तेमतेमभगवाननोमहिमावधुवधुजांणतागयाछे अनेजेमजेमवधुसा
मर्थिनेपांमतागयातेमतेमभगवाननेविषेस्वामिसेवकपणानोभावपणअतिदृढथातोगयोछे अनेज्यारेभजनना
करनारोजीवरुपेहतोतारेएजीवमांखद्योतजेटलोप्रकाशहतो पछेजेमजेमभगवाननुंभजनकरतांकरतांआवरणट
लतुगयुंतेमतेमदिवाजेवोथयो पछेमशालजेवोथयो पछेअग्निनिज्वालाजेवोथयो पछेदावानलजेवोथयो पछेवि
जलिजेवोथयो पछेचंद्रमाजेवोथयो पछेसुरज्यजेवोथयो पछेप्रलयकालनाअग्निजेवोथयो पछेमहातेजजेवोथ
योएविरित्यंप्रकाशपणवृद्धिनेपांम्योअनेसामर्थिपणवृद्धिनेपांमि अनेसुखपणवृद्धिनेपांम्युंएविरित्यंखद्योतथीकरि
नेमहातेजपर्य्यंतआद्यमध्यनेअंतजेभेदकयातेसर्वेमुक्तनाभेदछेतेजेमजेमअधिकस्थितिनेपांमतागयानेभगवान
नोमहिमाअधिकजांणतागयातेमतेममुक्तपणामां विशेषपणुंआवतुंगयुंएमकहिनेश्रीजीमहाराजजयसच्चिदानंद

कहिनेउठ्यापछेआंबलि निडाखविनेझालिनेउगमणेमुखारविंदउच्चारयाथकाबोल्याजेजेमपुन्यमनाचंद्रमानुमंड
लहोयतेआंहिथीतोनांनीथालिजेवुंदेखायछे पणजेमजेमएनिसमिपेजायतेमतेममोटुंमोटुंजणातुंआयपछेअतिशे
टुंकडोजायतारेतोदृष्टिपणपोचिसकेनहिएवुंमोटुंजणायतेममायारूपीअंतरायटलिनेजेमजेमभगवाननेतुंकडुंथवा
यछे तेमतेमभगवाननिपणअतिअपारमोटयपजणातिजायछे अनेभगवाननेविषेदासपणुंपणअतिदृढथातुंजा
यछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥१७॥ ॥९५॥ ॥संवत् १८७७नाभादरवाशुदि ८ आठम्यनेदिवसस्वामि
श्रीसहजानंदजीमहाराजगांमश्रीसारंगपुरमध्ये जीवाखाचरनाउत्तरादेबारणेओरडानिओसरियेंविराजमानहता
नेधोलोखेसपेर्योहतोनेधोलिचादरओढिहति अनेमस्तकउपरश्वेतपाघबांधिहतिनेउत्तरादेमुखारविंदेविराजमा
नहतानेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजीमहाराजबो
ल्याजेजेश्रद्धावानपुरुषहोयनेतेनेजोसाचासंतनोसंगमलेनेतेसंतनावचननेविषेश्रद्धावानथायतोएनाहृदयनेविषे
स्वधर्मवैराग्यविवेकज्ञानभक्तिआदिकजेकल्याणकारिगुणतेसर्वेप्रगटथइआवेछेने कामक्रोधादिकजेविकारतेथ
लिजायछे अनेजोकुसंगमलेनेंकुसंगिनावचननेविषेश्रद्धावानथायतोवैराग्यवीवेकादिकजेगुणतेसर्वेनाशपांमि
जायछे जेमखारभुमीहोयनेतेनेविषेगमेतेटलोमेघवरसेपणतेमांतृणयादिकउगतांनहोयनेतेजखारभुमीनेविषेजो
पांणिनिरेल्यआवेतोखारसर्वेधोवाइजाय अनेजेठकांणेखारहतोतेठकांणेकांपचडिजाय पछेतेकांपमेलांवडपि
पलाआदिकवृक्षनांबिजआव्यांहोयतेबिजउगिनेमोटांमोटांवृक्षथायछे तेमजेनाहृदयनेविषेपूर्वेकयाजेस्वधर्मा

दिकगुणतेदृढहोयने जगतसंबंधिविषयसुखनोअंकुरपणउठेएमनहोयनेतेनेजोकुसंगथायतोतेनाहृदयनेविषेकुसं
गरूपिपांणिनेवेगेकरिनेजगतवार्त्तारूपियोआविनेकांपभराय पछेतेकांपमांकामक्रोधलोभमोहमदमछरादिक
जेबिजरह्यांछे तेसर्वेउगिनेमोटांमोटांवृक्षथायछे माटेभगवाननाभक्तहोयतेनेकोईदिवसकुसंगनकरवो अनेव
ळीपोतामांकोईस्वभावहोयनेतेनेसंतनोसमागमकरीनेसमजिविचारिनेटाळेतोतेस्वभावनोनाशथैजायछे पणमु
र्खाइयेकरीनेगमेतेटळाउपायकरेतोयभुंडोस्वभावटळेनहि अनेमुर्खहोयतेज्यारेमुझायतारेकांतोसुइरहेनेकांतोरुवे
अनेकांतोकोईकसाथेवढनेकांतोउपवासकरे एच्यारप्रकारेकरिनेमुझवणयटाळ्यानोउपायकरे अनेएमकरतांजो
अतिशेमुझायतोछेळिबाकिमरेपणखरोएविरित्येमुर्खनेशोकटाळ्यानोउपायछे पणएमकर्याथकिदुःखपणमटेन
हिनेस्वभावपणटळेनहि अनेसमजिनेटाळेतोदुःखने स्वभावएबेयटळिजायमाटेसमजुहोयतेजसुखिथायछे अने
जेमअग्निनिमोटिज्वाळाहोयनेजोउपरथिजळवरसेतोतत्काळओळाइजाय अनेविजळिनाअग्निनोतोथोडोकळ
यकारोथातोहोयपणतेअग्निमेघनिघटामांरहेछेतोपणओळातोनथितेमसमझ्याविनागमेतेटळोवैराग्यहोयअथवा
भगवांनमांप्रितिहोयपणअग्निनिज्वाळानिपेठेकुसंगरूपिजळेकरिनेसर्वेनाशथइजायछे अनेसमजिनेजेवैराग्यने
प्रितिहोयतेतोविजळिनाअग्निजेविछे तेथोडिहोयतोपणनाशनपांमे पछेनिर्विकारानंदस्वामियेपुछ्युंजेहेमहाराज
कोइकपुरुषमांक्रोधादिकभुंडास्वभावहोयतेटळेकेनटळे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेमवांणियोहोयतेजेटलोवे
पारकरेतनुंनांमुंमांडिराखेछे तेनिपेठेंजेदिवसथकिसत्संगथयोछे तेदिवसथिजेणेनांमुंमांडिराख्युंहोयतेनोस्वभावट

लेछेअनेतेएमविचारेजेज्यारेमारेसत्संगनोतोतारेमारेआटलोमलिनस्वभावहतो अनेसत्संगकर्यापछेआटलोस्व
भावउत्तमथयोछे अनेवरसोवरशपोतानोवधारोथातोहोयअथवाकांइफररेतोहोयतेसर्वेनेतपाशाकरेपणमुर्खवां
णियोजेमनामुंमांडनहितेनिपेठनकरे एविरित्येजेसत्संगकरिनेपोतानोजोतपासकरतोरहेतोतेनाजेजेस्वभावहोयते
सर्वेनाशपांमिजायछे पछेमुक्तानंदस्वामियेपुछ्युंजेकुसंगहोयतारेतोभुंडोस्वभावहोयजपणसंतनोसमागमकरिने
पछेमलिनस्वभावआवीजायछेतेनुंशुंकारणछेपछे श्रीजीमहाराजबोल्याजेज्यारेबालअवस्थाहोयतारेकामक्रोध
लोभादिकशत्रुहोयनहिअनेभगवानमांप्रितिपणविशेषहोयपछेज्यारेजवानअवस्थाआवेतारेकामादिकशत्रुनोव
धारोथाय अनेदेहाभिमानपणवधे पछेतजोजेसंतनेविषेकामादिकशत्रुनहोयतथादेहाभिमानेरहितहोयएवासंत
नोसमागमराखेतोजवानअवस्थारूपिसमुद्रनेतरिजायछे अनेजोएमनकरेतोकामादिकशत्रुयेंकरिनेपराभवपा
मिनेभ्रष्टथइजायछेअनेजेनिप्रौढअवस्थाहोयअनेतसत्संगकरतांथकांबगडेछे तेनुंतोकारणएछेजेमोटापुरुषहोय
तेनेविषेजेजजात्यनादोषपरठतेतेजात्यनादोषपोतानाहईयामांआविनेनिवासकरेछे अनेजोमोटापुरुषनागुणनुंग्र
हणकरेअनेएमजाणेजेमोटापुरुषजेजेस्वभावराखेछेतेतोजीवनाकल्याणनेअर्थेछेअनेमोटापुरुषतोनिर्दोषछेअने
मुंनेदोषजणांणोनेतोमारिकुमतियेकरिनेजणांणोछेएमविचारिनेसतपुरुषनागुणग्रहणकरेअनेपोतानाअपराधने
क्षमाकरावेतोतेपुरुषनिमलिनतामटिजायछे पछेमहानुभावानंदस्वामियेंपुछ्युंजेराजसीतामसीनेसात्वकीएजेत्र
एयगुणनास्वभावतेसाधनकरतांथकांटलेछेकेनथिटलता पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेएसर्वेस्वभावटाल्याटलेछे

पछेवलीमहानुभावानंदस्वामियेपुछ्युंजेदुर्वासादिकमुक्तथयाछे तोपणतेतामसिकेमरत्याछे पछेश्रीजीमहाराज
बोल्याजेदुर्वासादिकमांजतमोगुणआदिकगुणवर्त्तेछेततोपोतानेएगुणराखवाछेमाटेरत्याछे नेतेएमजांणेछेजे
कोईकअवलोचालतोहोयतेनेशिक्षाकरयासारुआपणेतमोगुणछे तेवडुरुडोछेएमगुणजांणिनेराख्योछे अनेज्यारे
पोतामांजेस्वभाववर्त्ततोहोयनेतेउपरयअभावआवेजेहुंभगवाननो भक्तछूंतेमारेआवोभुंडोस्वभावजोईयेनहि
एविरित्येदोषरूपजांणिने जेजेस्वभावनेतजवानेइछेतोभगवाननेप्रतापेकरिनेतेतेस्वभावनिनिवृत्तिथईजायछे॥
इतिवचनामृतं॥१८॥ ॥१६॥ ॥संवत् १८७७नाभादरवाशुदि १२द्वादशीनेदिवसगांमश्रीकारियां
णिमध्येवस्ताखाचरनादरबारमांउत्तरादेवारयओरडानिओसरियें सुरतनाहरिभक्तजादवजीछपरपलंगलाव्याह
तातेढाल्योहतोनेते पलंगउपरयरेशमनुंगादलुंधोलाओछाडेसहितविछाव्युंहतुंनेतेनिउपरयधोलोतकीयोतथालाल
मशरुनांढिंचणियांमुक्यांहतां अनेतेपलंगनिउपरयचारेकोरेसोनेरिकसबनासेजबंधलटकताहताएविशोभायेंजुक्त
जेतेपलंगतेनि उपरयश्रीजीमहाराजउत्तरादेमुखारविंदेविराजमानहता अनेसोनेरिछेडानोधोलोफेटोमस्तकेबां
ध्योहतो अनेसोनेरिछेडानुंशेलुंओढयुंहतुंनेकालाछेडानोधोलोखेसपेर्योहतो अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमु
नितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति अनेश्रीजीमहाराजनामुखारविंदरूपचंद्रमासांमाचकोरनिपेठे
सर्वेभक्तजनजोइरत्याहता पछेश्रीजीमहाराजपरमहंसप्रत्येबोल्याजेमांहोमांहिप्रश्नउत्तरकरो तारेभूधराननंद
स्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेभगवाननोनिश्चेथायछे तेअंतःकरणमांथायछेकेजीवमांथायछे तारेतेनोउत्तरशिवानंदस्वा ॥२२॥

मियेकरवामांड्योपणथयोनहि पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेआजीवछे तेबुद्धियेकरिनेजांणेछे नेतेबुद्धिछेतेसर्वनुं
कारणछेनेसर्वथिमोटिछे माटेतेबुद्धिमननेविषेरहिछे चित्तनेविषेरहिछे अहंकारनेविषेरहिछे श्रोत्रनेविषेरहिछे च
क्षुनेविषेरहिछे घ्राणनेविषेरहिछे जिव्हानेविषेरहिछे वाणिनेविषेरहिछे त्वचानेविषेरहिछे हाथनेविषेरहिछे पगनेवि
षेरहिछेशिष्णनेविषेरहिछेगुदानेविषेरहिछे एविरित्येबुद्धिजेतनखशिखापरजंतआशरीरनेविषेव्यापिनेरहिछे नेतेबु
द्धिनेविषेजीवरयोछे पणतेजीवजणातोनथिनेएकलिबुद्धिजणायछेत्यांद्रष्टांतछे जेमअग्निनिज्वालाघटेछेनेवधेछे
तेवायुयेकरिनेवधेछेनेघटेछेअनेतेअग्निनिज्वालावधतिघटतिजणायछेपणवायुजणातोनथिअनेजेमअग्निलेनेछां
णामांमुकियेनेतेछांणामांसलगवामांडेतेनेलैने ज्यांवायुनहोयत्यांमुकियेतेधुंवाडोउंचोचडवामांडेतेधुंवाडोजउं
चोचडतोजणायपणतेमांवायुजणातोनथि अनेजेमआकाशनेविषेवादलांचालेछे तेवायुयेकरिनेचालेछे तेवाद
लांचालतांजणायछे पणतेमांरयोएवोजेवायुतेजणातोनथि तेमज्वालांधुवाडोने वादलांतेनेठेकांणेबुद्धिजांणविने
वायुनेठेकांणेजीवजांणवोतेजोवकेवोछेतोबुद्धियेकर्योजेनिश्चेतेनेजांणेछे नेतेबुद्धिमांनिश्चेनिविगतिनोकरनारो
जेब्रह्मातेनेपणजांणेछेनेमननासंकल्पनेजांणेछेअनेतेमननासंकल्पनिविगतिनोकरनाराजेचंद्रमातेनेपणजांणेछे
अनेचित्तनाचिंतवननेजांणेछे अनेतेचित्तनाचिंतवननिविगतिनाकरनाराजेवासुदेवतेनेपणजांणेछे अनेअहंका
रनिअहंमतिनेजांणेछे अनेतेअहंमतिनिविगतिनाकरनाराजेरुद्रतेनेपणजांणेछे एविरित्येजच्यारअंतःकरणनेदश
इंद्रियोतेनाजेविषयनेतेविषयनिविगतिनाकरनाराजेदेवताएसर्वेनेएककलावछिन्नजांणेछे एवोजेजीवतेजीवजे

तेएकदेशस्थजणायछे अनेवरछिनिअणिजेवोतिखोजणायछे अनेअतिशेसूक्ष्मजणायछे तेबुद्धियेसहितछे माटे
एवोसूक्ष्मजणायछे पणज्यारेएजीवनेदेहइंद्रियुअंतःकरणदेवतानेविषयतेनाप्रकाशकपणेजांणियेतारेतोजीवब
हुमोटोजणायछे अनेव्यापकजणायछे तेबुद्धियेरहितछेनेअनुमानेकरिनेजणायछे पणसाक्षात्कारनथिजणातो
त्यांद्रष्टांतछेजेमकोईकदेशमणनितरवारेयहोयतेनेजोइनेमांणसअनुमांनकरेजेएतरवास्यनोउपाडनारो बहुमोटो
हशेतेमएसर्वदेहइंद्रियादिकनेएककालेप्रकाशेछेमाटेएजीवबहुमोटोछेएविरित्येअनुमानेकरिनेंजणायछेएविरित्ये
श्रीजीमहाराजेउत्तरकर्यो तारेनित्यानंदस्वामियेपुछ्युंजेहेमहाराजएमांतेशुंउत्तरथयो तारेश्रीजीमहाराजबोल्या
जेएमांतोएउत्तरथयोजेज्यारेबुद्धिमांनिश्चेथयो तारेजीवमांपणनिश्चेथैगयोएमजांणवुंतेकेविरित्येथायछे तोप्रथ
मइंद्रियुमांनिश्चेथायछे पछेअहंकारमांनिश्चेथायछे पछेचित्तमांनिश्चेथायछे पछेमनमांनिश्चेथायछे पछेबुद्धिमां
निश्चेथायछे पछेजीवमांनिश्चेथायछे एमश्रीजीमहाराजेकयुंतारेनित्यानंदस्वामियेंवलिपुछ्युंजेहेमहाराजइंद्रियुं
मांनिश्चेहोयतेकेमजणायनेअंतःकरणमां निश्चेहोयतेकेमजणायनेजीवमां निश्चेहोयतेकेमजणाय तारेश्रीजीम
हाराजबोल्याजेइंद्रियुंमांनिश्चेतेएमजाणवोजेआजगतनेविषेजेजेपदार्थछे तेदिठामांसांभल्यामांसुंघ्यामांअड्या
मांआवेछे तेमांकेटलांकशुभछेने केटलांकअशुभछेने केटलांकसुखरूपछेने केटलांकदुखरूपछेने केटलांकप्रियछे
ने केटलांकअप्रियछे नेकेटलांकजोग्यछे केटलांकअजोग्यछे एसर्वेभगवानमांजणायतेणेकरिनेंकोइसंशयनथाय
ताएनेइंद्रियुंमांनिश्चेजांणवो अनेसत्वरजनेंतमएत्रणयगुणनांजेकार्यछे तेमांआलसनिंद्रादिकतमोगुणनुंकार्यछे

नेकामक्रोधादिकरजोगुणनुंकार्यछे अनेशमदमादिकसत्वगुणनुंकार्यछे एसर्वेभगवानमांदखायपणतेमांकोईसं
शयनथायतोएनेअंतःकरणमांभगवांननोनिश्चेजाणवो अनेजेमऋषभदेवभगवाननिर्विकल्पसमाधियेकरिनेउ
नमत्तथकाविचरयानेमुखमांपांणोराख्योने पोतानोदेहदावानलमांवलिगयोतोयखबरपनरहि एविरित्येजगुणाती
तास्थितितेभगवानमांजणायतेमांकांइसंशेनथायतोएनेजिवनेविषे निश्चेजाणवोत्यांदृष्टांतछेजेमसमुद्रमांवाणचा
लेछे तेमांजेलोढानांनांगलहोयतेनेसमुद्रमांनांखे तेजोधरतिलगणनपुग्योहोयनेतेनेजोतरततांणिलेतोकाकिमें
नत्यनपडेनेतरतनिसरिआवे अनेतेनेधरतिलगणजावादइनेतांणेतोघणिमेंनत्येनिसरेअनेजोधिरेधिरजावादेनेधर
तिमांखुतेनेभराईजायतोपाछोतेतताएयो तणायनहिनेनिसरेपणनहिंएमजनेजिवनेविषनिश्चेथायतोतेनोनिश्चेको
इप्रकारेतांणयोतणायनहिंएविरित्येश्रीजीमहाराजवार्त्ताघणिककरिपणआतोदिशमात्रलखिछे पछेचैतन्यानंदस्वा
मियेपुछ्युंजेहेमहाराजभगवानतोमनवाणिथकिपरछे अनेगुणातीतछेतेनेमायिकएवांजेइंद्रियुंअंतःकर्णतेकेम
पांमे तारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेआदेहइंद्रियुंनेअंतःकर्णतेनेजांणनारोजेजीवतेज्यारेसुषुप्तिमांलिनथायछेतारे
एनांइंद्रियुंअंतःकर्णपणसुषुप्तिमांलिनथायछे तारेतेसमयमांएजीवनेभगवानप्रकाशेछेअनेज्यारेसुषुप्तिमांथीस्व
प्नमांआवेछे तारेतेस्वप्नसंबंधिजेस्थानभोगविषयनेजीवएसर्वेनेभगवानप्रकाशेछे अनेजाग्रतमांपणभगवान
प्रकाशेछे एविरित्येरुपपणेनेअरुपपणेकरिनेरयोजेजीवतेनेभगवानप्रकाशेछेअनेप्रधानमांथीमहतत्वथयुंअने
महतत्वमांथीत्रणयप्रकारनोअहंकारथयो नेतेअहंकारमांथीइंद्रियुंदेवतापंचभुतपंचमात्राएसर्वेथयांतेमनेपणजे

भगवानेप्रकाश्यांछे अनेएसर्वेतत्वेमळिनेरच्योएवोजेविराटतेनेपण भगवानप्रकाशेछेअनेएसर्वेज्यारेमायामांलि
नथायछेतारेतेमायानेपण भगवानप्रकाशेछे एविरित्येजीवनेईश्वरएवेयज्यारेरुपपणेथायछेतारेजेभगवानप्रका
शेछेअनेज्यारेएजीवनेईश्वरबेयनामरुपरहितथकासुषुप्तिमांनेप्रधानमांरहेछे तारेपणजेभगवानप्रकाशेछेनेजेका
ळतेएमायादिकतत्वनेनामरुपपणानेपमाडेछेनेअरुपपणानेपमांडेछे एवोजेकाळतेकाळनेपणजेभगवानप्रकाशे
छेएवाजेभगवानतेजेतेएइंद्रियोअंतःकर्णेकरिनेकेमजांण्यामांआवेएतमारोप्रश्नकेनहिं तारेसौयेकयुंजेहेमहारा
जएजप्रश्नछे तारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेएनोएमउत्तरछे जेएवाजेभगवानतेनेआजगतनिउत्पत्तिनेस्थितिनुंकर
वुंछेतेकांइपोतानेअर्थेनथि कांजेश्रीमद्भागवतमांकयुंछेजे बुद्धींद्रियमनःप्राणान्जनानामसृजत्प्रभुः मात्रार्थंच
भवार्थंचत्यात्मनेकल्पनायच १ एश्लोकमांएमकयुंछेजेसर्वेजननाबुद्धिइंद्रियोमननेप्राणतेनेभगवानजेतेसृज
ताहवा तेजीवनेविषयभोगनेअर्थेतथाजन्मनेअर्थेतथाल्लोकांतरमांजावानेअर्थेतथामोक्षनेअर्थेसृज्यांछे माटेआ
जगतनिउत्पत्तिकरेछेतेपणजीवनाकल्याणनेअर्थेकरेछे अनेस्थितिकरेछेतेपणजीवनाकल्याणनेअर्थेकरेछेअनेप्र
ळयकरेछेतेपणजीवनेअर्थेकरेछेकांजेनानाप्रकारनिसंसृतियेकरिनेथाकाजेजीवतेनाविश्रामनेअर्थेप्रळयकरेछेए
विरित्येसर्वप्रकारे जीवनाहितनेअर्थेप्रवरत्याएवाजेभगवानतेजेतेज्यारेकृपाकरिनेमनुष्यसरखाथायछेतारेजेजी
वतेभगवाननासंतनोसमागमकरेछे तेजीवनाजांण्यामांकेमनआवेएतोआवेजएमश्रीजीमहाराजेकयुंतारेभज
नानंदस्वामियेपुछ्युंजेहेमहाराजआश्रुतिमांएमकेमकयुंछेजे यतोवाचोनिवर्त्ततेअप्राप्यमनसासह तारेश्रीजीम

हाराजप्रसन्नथकाबोल्याजेएनुंएमछेजेजेमपृथविआकाशमांरहिछेपणआकाशनाभावनेनथिपामति अनेजळ
आकाशनेविषेरयुंछेपणआकाशनाभावनेनथिपांमतुं अनेतेजआकाशनेविषेरयुंछेपणआकाशनाभावनेनथि
पांमतु अनेवायुआकाशनेविषेरयोछेपणआकाशनाभावनेनथिपांमतो एममनवांणिभगवाननेनथिपांमतां ता
रेनित्यानंदस्वामियेपुछ्युंजे हेमहाराजश्रुतिस्मृतिमांएमकयुंछेजे निरंजनःपरमंसाम्यमुपैति बहवोज्ञानतपसापू
तामद्भावमागताः तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएतोअमेअभक्तनांमनइंद्रियुंनेकयुंछेपणभक्तनांमनइंद्रियुंतोभ
गवाननेसाक्षात्कारपणेपामेछे जेमआकाशनेविषेरहिछेजेपृथवितेप्रळयकाळनेसमेआकाशरुपथैजायछे अने
जळपणआकाशरुपथैजायछे अनेतेजपणआकाशरुपथैजायछेअनेवायुपणआकाशरुपथैजायछेएमजेभग
वाननाभक्तहोयतेनांजेदेहइंद्रियोअंतःकर्णनेप्राणतेसर्वभगवाननेज्ञानेकरिनेभगवाननेआकारेथैजायछे नेदिव्य
थैजायछेकांजेभगवानपोतेदिव्यमूर्त्तिछे तेनाइंद्रियोअंतःकर्णदेहतेनेआकारेएभक्तनांदेहइंद्रियोअंतःकर्णथायछे
माटेदिव्यथैजायछे त्यांदृष्टांतछे जेमभमरिइयळनेझालिलावेछेनेतेनेचटकोदैनेउपरत्यगुंजारवकरेछेतेणेकरिनेते
इयळतेनेतेदेहेकरिनेतदाकारथैजायछेपणकोइअंगइयळनुंरेतुंनथिभमरिजेविजभमरिथैजायछे तेमभगवानना
भक्तपणएनेएदेहेकरिनेभगवाननेआकारेथैजायछे अनेआजेअमेवार्त्ताकहितेनुंहारदएछे जेआत्मज्ञानेसहितजे
भक्तिनिष्ठावाळोछेतथाकेवळभक्तिनिष्ठावाळोछेतेबेयनिएगतिकहिछे पणकेवळआत्मनिष्ठावाळोजेकैवल्यार्थि
तेनादेहइंद्रियुंनेअंतःकर्णतेनुंभगवाननिमूर्त्तिनेतदाकारपणुंनथिथातुंएतोकेवळब्रह्मसत्तानेपांमेछे एमवार्त्ताकरि

नेबोल्याजेहवेएटलिवार्त्ताराखोअनेसभासर्वेशून्यथैगइछे माटेकोइकसारांसारांकिर्त्तनबोलोएमकहिनेपोतेध्य।न
करवामंड्यानेसंतकीर्तनगावालागा ॥इतिवचनामृतं॥ १॥ ॥९७॥ ॥संवत् १८७७ नाआसोशु
दि २ द्वितीयानेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजिमहाराजगांमश्रीकारयाणिमध्येवस्ताखाचरनादरबारमां उत्तरादेबा
रयओरडानिओसरियेविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यपरम
हंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहता अनेश्रीजीमहाराजनिआज्ञायेकरिनेनांनानांनापरमहंसआ
गळ्यआविनेप्रश्नउत्तरकरताहता पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेल्योअमेएकप्रश्नपुछियेतारेसर्वेबोल्याजेपुछोमहा
राज पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेएकनिबुद्धितोएविछेजेजेदाडाथिसत्संगकर्योहोयतेदाडाथिभगवाननोतथासं
तनोअवगुणआवेखरोपणरहेनहिंटलिजाय पणएमनेंएमगुणअवगुणआव्याकरेपणसत्संगमुकिनेकोइदिवसजा
यनहिंशामाटेजेएनेबुद्धिछेतेएमजांणेजेआवासंतब्रह्मांडमांक्यांइनथिअनेआमहाराजविनाबिजोकोइभगवानन
थि एमसमजांणहोयमाटेसत्संगमांअडगपणेरहेछे अनेएकनितोएविबुद्धिछेजेसंतनोअथवाभगवाननोकोइदिव
सअवगुणजआवतोनथिअनेबुद्धितोएवेयनिसरखिछे अनेभगवाननानिश्चेपणबेयनेसरखोछेपणएकनेअवगुण
आव्याकरेछेनेएकनेनथिआवतो तेजेनेअवगुणआवेछेतेनिबुद्धिमांशोदोषछे एप्रश्ननांनाशिवानंदस्वामिनेपुछि
येछैये पछेएशिवानंदस्वामियेएनोउत्तरकरवामांड्योपणउत्तरथयोनहिं पछेभगवदानंदस्वामिबोल्याजेएनिबुद्धि
शापितछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेएठिककेछे एनोउत्तरएजछेजेकोइजगतमांकेतानथि जेएनेतोकोइकनाफ

टकारलागोछे एममोटासंतनेंदुखाव्याहोयअथवाकोइगरिबनेदुखाव्याहोयअथवामाबापनिन्त्राकरिनकरिहोयते माटेएमणेंशापदिधोहोयतेणेकरिनेएनिबुद्धिएविछेपछेभगवदानंदस्वामियेपुछ्युंजेहेमहाराजएनिशापितबुद्धिछेते केमसारिथाय तारेंश्रीजीमहाराजबोल्याजेएनुंताएमछेजेएकताश्रमेंआमाथेबांधिरयाएवस्त्रनेंधावुंहोय अनेएक तोमोघजेवुंजजाडुंवस्त्रतेनधावुंहोय तारेंतकांइसरखदाखडधोवायनहिं कांजेआकिणुंवस्त्रधोवुंहोय तारेंतमांलगा रेकसाबुदेइनेंधाइनांखियेएटलेतरतउजलुंथायअनेंज्यारेंजाडावस्त्रनेंधावुंहोय तारेंतनेंचारदिवससुधिपांणिमांप लालिमुकनेपछेअग्नियेकरिनेबाफेनपछेसाबुदेइनेधुवेतारेउजलुंथायतमजेनिबुद्धिशापितहोयतेसर्वपालेछेएटलुंज पालेताएदोषटलेनहिं नेबिजाजेमनिष्कामिरहेछेनिःस्वादिरहेछेनिर्लोभिरहेछेनिःस्नेहिरहेछे निर्मानिरहेछेतमजएने नेरवुं बिजानिष्कामिरहताहोयतेथिएनेविशेषेनिष्कामिरहेवुं अनेबिजानिर्लोभिरहेताहोयतेथिएनेविशेषनिर्लोभि रहेवुं अनेबिजानिःस्वादिरहेताहोयतेथिएनेविशेषनिःस्वादिरहेवुं अनेबिजानिःस्नेहिरहेताहोयतेथिएनेविशेषनिःस्ने हिरहेवुं अनेबिजानिर्मानिरहेताहोयतेथिएनेविशेषनिर्मानिरहेवुं अनेबिजासुइरहेतेकेडघडिमांडुंएनेसुवुं अनेबिजा मालाफेरवेतेथिएविशेषमालाफेरवेअनेबिजाउठेतेथिघडिवेलाउठे एमसर्वथिविशेषपालेताएनिबुद्धिशापितटलेने तोटलेनहिं पछेमोटाशिवानंदस्वामियेमोटाजोगानंदस्वामिनेप्रश्नपुछ्युंजेकर्ममूर्त्तिमानछेकेअमूर्त्तछे तारेंमोटाजो गानंदस्वामियेकयुंजेएनोउत्तरतोमुनेआवडेएमजणातुंनथि तारेंश्रीजीमहाराजबोल्याजेवस्तुतायेकर्मताअमूर्त्त छे अनेकर्ममांथिथयुंएवुंजेशुभअथवाअशुभएवुंफलतेतोमूर्त्तिमानछे अनेजेकर्मनेमूर्त्तिमानकेछेतेतोनास्तिक

केछेकांजेकर्मजेक्रियातेकांइमूर्त्तिमाननहोय एविरित्येश्रीजिमहाराजेघणिकवार्त्ताकरितेमांथिआतोदिशमात्रल खिछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥ २॥ ॥ १८॥ ॥संवत् १८७७नाआसोवदि ७सातम्यनेदि वससायंकाळनेसमेश्रीजिमहाराजगांमश्रीकारियांणिमध्ये वस्ताखाचरनादरबारमांउत्तरादाबारयनाओरडानि ओसरियेढोलियाउपरथ्यविराजमानहतानेमाथेश्वेतफेंटोबांध्योहतो अनेश्वेतखेसपेर्योहतो अनेश्वेतचादरओढिह तिनेउत्तरादेमुखारविंदेविराजमानहता नेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिस भानिसराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेआशुकमुनिबहुमोटासाधुछेनेजेदिवसथिअमारेपासेरयाछे ते दिवसथिएनोचडतोनेचडतोरंगछेपणमंदतोपडतोनथि माटेएतोमुक्तानंदस्वामिजेवाछेएमकहिने श्रीजिमहाराज बोल्याजेमनुष्यनेपरस्परहेतथायछेतेगुणेकरिनेथायछे नेअवगुणआवेछेतेदोषेकरिनेआवेछे तेगुणनेदोषतोमां णसनिउपरथ्यनिप्रकृतियेकरिनेओळखातानथि कांजेकोइकमनुष्यतोबल्याडानिपेठेहेठुंजोइनेचालतोहोय पणमां हितोअतिकांमिहोय तेनेदेखिनेअणसमझुंहोयतेकहेजेएतोबहुमोटोसाधुछे अनेकोइकतोफाटिद्रष्टियेचालतोहोय तेनेजोइनेअणसमजणयवालोहोयतेएमकहेजेआतोअसाधुछे पणतेमांहीतोमहानिष्कामिहोयमाटेशरीरनिउपरथ्य थिप्रकृतिजोइनेमनुष्यनिपरिक्षाथायनहिंपरिक्षातोभेळारयांथायछे भेळारहेतारेबोल्यामांजणायचाल्यामांजणा यखातेजणायपीतेजणायसुतेजणायउठतेजणायबेठतेजणायइत्यादिकक्रियानेविषेजणायछे अनेविशेषेकरिनें तोगुणअवगुणजवांनिअवस्थामांजणायछे पणबाल्यअवस्थामांतथावृद्धअवस्थामांतोनथिजणाताकांजेकोइ

कबाल्यअवस्थामांठीकनहोयनेजवांनिमां सरसथायनेकोइकबाल्यअवस्थामांसारोहोयनेजवांनिअवस्थामांब
गडिजायछे अनेजेनेखटकोहोयजेमुंनेआघाटथयोतेठिकनहिंनेतेघाटनेटाल्यानोजतनकर्‍याकरेनेतेज्यांसुधिटलेन
हित्यांसुधिखटकोराखेएवोजेनोस्वभावहोयतेजवांनिअवस्थामांवधिजायअनेजेनेखटकोनहोयनेप्रमादीहोयतेव
धेनहिंनेएवोसारोहोयतेतोबालकपणामांथिजजणायते उपरयपोतेपोतानाबालकपणानात्यागिस्वभावनिघणिक
वार्त्ताकरिनेबोल्याजेसारोहोयतेनेतो बालपणामांथिजछोकरानिसोबतगमेनहिंनेजीव्हानोस्वादियोहोयनहिं ने
शरीरनेदम्याकरेजुवोनेंमुने बालपणामांस्वामिकार्त्तिकनिपेठेएवोजविच्यारउपनोजेमारेमाराशरीरमांमातानोभा
गजेरुधिरनेमांसतेरेवादेवुंनथि माटेघणेकप्रयत्नेकरिनेशरीरएवुंसुकविनाख्युंजेशरीरमांकांइकवागेतोपाणिनुंटिपुं
निसरेपणरुधिरतोनिसरेजनहिं एविरित्येजेसारोहोयतेतोबालपणामांथिजजणाय तारेभजनानंदस्वामियेपुछ्युं
जेहेमहाराजएवोविच्यारतेमनेकरिनेराखेतेठिककेशरीरनेदमेतेठिक तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेकेटलाकतोशरी
रनादोषछे तेजांण्याजोइयेनेकेटलाकतोमननादोषछे तेपणजांण्याजोइयेतेमांशरीरनादोषतेशुंजेशिश्नइंद्रिवारं
वारजाग्रतथायतथातेमांचलथाय तथाठेकडोभरवोतथाघडियेकमांसर्वनेजोइवलवुंतथाघडियेकमांघणाकप्र
कारनागंधसुंघिलेवातथाविशपचीसगौनिमजलकरवीतथाबलेकरिने कोईकनेमलिनेतेनांहाडकांभांगीनांखवांत
थास्वप्नमांवीर्यपातथायइत्यादिकजेदोषछे तेसर्वेदेहनादोषछे पणमननानथितेएशरीरनाजेदोषतेअतिशेक्षिणथइ
जायतोयपणमनमांजेकांमनो संकल्पतथाखाधानो तथापिधानो तथाचाल्यानो तथास्पर्शनोतथागंधनो तथाश

ब्दनो तथास्वादनोजेसंकल्पतेरयाकरे तेमननादोषजांणवाएममननानेशरीरनादोषजांणिनेशरीरनादोषनेशरीरने
दमवेकरिनेटालवानेशरीरक्षिणथया पछेजेमनमांदोषरयातेनेविच्यारेकरिनेटालवाजेहुंआत्माछूंनेसंकल्पथकि
भिन्नछूंनेसुखरूपछूं एविरित्येशरीरनुंदमननेविच्यारएवेजेनेहोयतेमोटोसाधुछे नेजेनेएकलुंदमनछेनेविच्यारन
थितोतेठीकनहितथाजेनेएकलोविचारछे नेदमननथितेपणठीकनहिमाटेएवेजेनेहोयतेश्रेष्ठछे अनेशरीरनुंदमनने
विच्यारएवेवांनांतोग्रहस्थसत्संगीनेपणजरुरराख्यांजोइये तारेत्यागीनेतोजरुरराख्यांजजोइये तारेनिष्कुलानंद
स्वामियेपुछ्युंजेहेमहाराजएमजेरवायछे तेविच्यारेकरिनेरवायछेकेवैराग्येकरिनेरवायछे तारेश्रीजिमहाराजबो
ल्याजेएतोमोटासंतनासमागमेकरिनेथायछे अनेजेनेमोटासंतनासमागमेकरिनेपणनथायतेतोमहापापिछे एम
कहिनेवलिश्रीजिमहाराजबोल्याजेत्यागीथइनेग्रहस्थनेभोगववाजोग्यभोगनिइछाराखेछे तेखडखायछेकांजे
एनेएभोगप्राप्तथनाराछेनहि नेतेनिइछाराखेछेमाटेएनासमज्यामांएवातआविनथिकांजेजेगांमजावुंनहिंतेनुंनां
मशुंपुछवुं तेमएणेजेपदार्थनोत्यागकर्योछेनेतेनिपाछिअभिलाखाराखेछेतशुंआदेहकरिनेएनेप्राप्तथवानुंछेतेतो
जोआसत्संगमांथिविमुखथायतोप्राप्तथायपणसत्संगमांरहेथकेतोथायनहिं माटेसत्संगमांरहेथकेतभोगनिजेइ
छाराखेछेतेमुर्खछे केमजेसत्संगमांजेरेहेशेतेनेतोजरुरपाल्युंजोइशेजेमकोइसतिथावानेनिसरिनेपछेअग्निजोइने
पाछिवलेतोतेनेशुंतेनांसगांपाछिवलवादेएतोजारेकरिनेबाले अनेजेमकोइकब्राह्मणिहोयनेतेविधवाथइनेतेजोसु
वासणिनाजेवांवेशराखेतेशुंतेनांसगांराखवादेनराखवादे तेमजेसत्संगमांरहिनेअजोग्यस्वभावराखेछेतेनेएविरि

त्येवातसमळ्यामांआविनथिनेजोआविहोयतोअजोग्यस्वभावरहेनहिं एविरित्येवातकरिनेश्रीजिमहाराजजय स्वामिनारायणकहिनेशयननेअर्थेपधारताहवा॥ ॥इतिवचनामृतं॥३॥ ॥९९॥ ॥संवत्१८७७ नाआसोवदि ८ अष्टमिनेदिवसडाढपोर दिवसचढतेश्रीजिमहाराजगांमश्रीकारयांणिमध्ये बस्तास्वाचारनादरबा रमांउत्तरादेबारनेओरडानिओसरियेविराजमानहताअनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकरयांहतां अनेपोतानामुखारविंदनि आगल्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेमांहोमांहिप्रश्नउ त्तरकरो तारेगोपालानंदस्वामियेभजनानंदस्वामिनेपुछ्युंजेआदेहनेविषेजीवनुंजांणपणुंकेटलुछेनेसाक्षिनुजांणप णुंकेटलुंछे पछेभजनानंदस्वामियेउत्तरकरवामांड्योपणउत्तरथयोनहि तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेबुद्धिछेतेआ देहनेविषेनखशिखापर्यंतव्यापिनेरहिछे तेबुद्धिजेतेसर्वइंद्रियुनिक्रियानेएककलावछिन्नजांणेछेतेबुद्धिनेविषेजीव व्यापिनेरयोछे तेजीवनाजांणपणानेंकेवेकरिनेबुद्धीनुंजांणपणुंकेहवाणुंनेतेजिवनेविषेसाक्षिरयाछे माटेसाक्षिना जांणपणानेंकेवेकरिनेजीवनुंजांणपणुंपणकेहवाणुं तारेश्रीजिमहाराजनेनित्यानंदस्वामियेंपुछ्युंजेहेमहाराजजे आजिवनेविषेसाक्षिरयाछे तेसाक्षिजेहोयतेतोमूर्त्तिमानहोयनेजमूर्त्तिमानहोयतेव्यापककेमहोय तारेश्रीजिमहा राजबोल्याजेमूर्त्तिमानहोयतेपणव्यापकहोयजेमअग्निदेवछे तेपोतानालोकनेविषेमूर्त्तिमानछेनेपोतानिशक्तिये करिनेकाष्टनेविषेरह्योछे तेमभगवानपणपोतानाअक्षरधामनेविषेमूर्त्तिमानथकापोतानिअंतर्यामिशक्तियेकरि नेजीवुंनेविषेव्यापिनेरह्याछेनेमूर्त्तिमाननिपेठेक्रियानेकरेछेमाटेएनेपणमूर्त्तिमानजांणवा॥ इतिवचनामृतं॥

॥४॥ ॥१००॥ ॥ संवत् १८७७ नाआसोवदि १४ चौदशनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंद
जिमहाराजगामश्रीकारियांणिमध्येवस्ताखाचरनादरबारमां उत्तरादेबार्यओरडानिओसरियेछपरपलंगउपर्य
विराजमानहता अनेसर्वश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभ
क्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेअमेएकप्रश्नपुछियेछैये पछेमुनिबोल्याजेपुछोमहाराज
पछेश्रीजिमहाराजेपुछ्युंजेभगवानजीवनाकल्याणनेअर्थेपृथवीउपर्यअवतारधरेछे तेअवतारधर्याविनापोता
नाधाममांरयाथकाशुंकल्यांणकरवानेसमर्थनथी अनेकल्यांणतोभगवानजेमधारेतेमकरेतारेअवतारधर्यानुंशुं
प्रयोजनछे अनेजोअवतारधरेतारेजभगवानमांकल्यांणकरवानिसामर्थिहोयअनेअवतारधर्याविनाजीवनांक
ल्यांणनकरिसकताहोयतोभगवांननेविषेपणएटलुंअसमर्थपणुंआवे माटेभगवानतोअवतारधरिनेपणकल्यांण
करेअनेअवतारनधरेतोपणजीवनांकल्यांणकरवासमर्थछे माटेएवाजेभगवानतेनेअवतारधर्यानुंशुंप्रयोजनछे
एप्रश्नछे पछेमोटामोटासंतहतातेमणेजेनिजेविबुद्धितेणेतेवोउत्तरकर्योपणश्रीजीमहाराजनाप्रश्ननुंकोइथीसमा
धाननथयुं अनेश्रीजीमहाराजेआशंकाकरितेसर्वनाउत्तरखोटाथैगया पछेमुनिसर्वेहाथजोडिनेंबोल्याजेहेमहारा
जएप्रश्ननोउत्तरतोतमेजकरोतोथाय पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेभगवाननेअवतारधर्यानुंएजप्रयोजनछेजेभ
गवाननेविषेअतिशेप्रीतीवालाजेभक्तहोय तेनिभक्तीनेआधिनथइनेतेभक्तनेसुखदेवानेअर्थेजेविभक्तनिइछाहो
यतेवारूपनुंधारणकरेछे पछेजेवाजेवापोतानाभक्तनामनोरथहोयतेसर्वेपुराकरेछे अनेतेभक्तहोयतेस्थूलभावेजु

कछे अनेदेहधारिछेमाटेभगवानपणस्थूलभावनेधारणकरिनेदेहधारिजेवाथायछे अनेतेपोतानाभक्तनेलाडल डावेछे अनेपोतानिसामर्थिनेछपाडिनेतभक्तसंघाथेपुत्रभावेवर्त्तेछेअथवासखाभावेवर्त्तेछेअथवामित्रभावेव र्त्तेछेअथवासगासंबंधिनेभावेवर्त्तेछेतेणेकरिनेएभक्तनेभगवाननिकांइमरजादारहेतिनथि पछेजेविएभक्तनेइ छाहोयतेविरित्येलाडलडावेछे माटेपोतानाजेप्रेमीभक्ततेनामनोरथपुराकरवाएजभगवाननेअवतारधर्यानुंप्र योजनछे अनेतेभेलुंअसंख्यजीवनुंकल्याणपणकरेछेनेधर्मनुंस्थापनपणकरेछेहवेएमांआशंकाथातिहोयतोबो लो पछेमुनियेकयुंजेहेमहाराजजथारथउत्तरथयो॥ ॥इतिवचनामृतं॥५॥ ॥१०१॥

॥संवत् १८७७ नाआसोवदिअमांसजेदिवालितेनेदिवसगांमश्रीकारयांणिमध्येवस्ताखाचरनादरबारमां उत्त रादेबारयेओरडानिआगल्यदिपमालपुरिहति अनेतेदिपमालमध्येमंचबांध्योहतोनेतेमंचउपरथछपरपलंगबिछा व्योहतो तेउपरथस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजविराजमानहता अनेसोनेरिबुटादाररातोकीनखापनोसुरवालपे र्योहतो अनेनरनारायणस्वामिनारायणनामेअंकितएवाकालाकिनखापनिडगलिपेरिहति अनेमाथाउपरसोनेरि तारनाफरताछेडानिकसुंबलपाघबांधिहति अनेअसमांनिरंगनोफेटोकमरेकसीनेबांध्योहतो अनेकंठनेविषेपीला पुष्पनाहारधारणकर्याहता अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिह ति पछेदिववंदरनाहरिभक्तआव्याहतातेणेश्रीजीमहाराजनिपुजाकर्यानेअर्थेप्रार्थनाकरि पछेश्रीजीमहाराजते सिंहासनउपरथीउतरिनेनेतेभक्तजनसांमाजेनेतेनिपुजाअंगीकारकरि पछेतेनांआपेलवस्त्रतथापालुंछत्रतथापा

दुकातेनुंगृहणकरिनेपाछातेसिंहासनउपरस्थविराजमानथाताहवापछे श्रीजीमहाराजएमबोल्याजेआटलांआटलां
वरसथयांतेमांअमारेअर्थेकेटलाकहरिभक्तवस्त्रतथाहजारुंरुपैयानाअलंकारलावेछे पणअमेआविरित्येकोइसां
माजेनेलेतानथी अनेआविरित्येकोइनांवस्त्रघरेणांपेरिनेराजीथयानथि अनेआजतोअमारेएहरिभक्तउपरस्थअति
शेंराजीपोथयोपछेमुनिबोल्याजेएवाजएप्रेमिहरिभक्तछे एवासमामांदिनानाथभट्टआविनेश्रीजीमहाराजनेपगे
लागीनेबेठा पछेश्रीजीमहाराजेचारेचारेवस्त्रहतांतेसर्वेदिनानाथभट्टनेआप्यां पछेमुक्तानंदस्वामीयेपुछ्युंजेहेम
हाराजभगवानपोतानाभक्तउपरस्थकियेगुणेकरिनेराजीथाताहशे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेभक्तजनकाम
क्रोधलोभकपटमानइर्ष्यानेमछरएटलांवानांयेरहितथइनेभगवाननिभक्तिकरेतेनिउपरस्थ भगवानराजीथायछे
तेमांपणमछरछेतेसर्वविकारमात्रनोआधारछे माटेश्रीव्यासजीयेश्रीमद्भागवतनेविषेनिरमछरएवाजेसंततेनेज
भागवतधर्मनाअधिकारिकयाछे माटेमछरतेसर्वविकारथीकठिणछेअनेमछरटलवोतेपणघणोकठणछेपछेब्रह्मा
नंदस्वामियेपुछ्युं जेमछरटल्यानोशोउपायछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेसंतनेमार्गेचालेनेजेसंतहोयतेनोतोम
छरटले अनेजेनेसंतनेमार्गेनचालवुंहोयतेनेतोमछरनटले पछेवलिमुक्तानंदस्वामियेपुछ्युं जेमछरउपज्यानोशोहे
तुछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेएकस्त्रीधनअनेसारुंसारुंभोजनएत्रणयमछरनांहेतुछे अनेजेनेएत्रणयवांनांनहो
यतेनेमानछेतेमछरनोहेतुछेअनेजेमछरवालोहशेतेनेतोअमेआभटनेवस्त्रदिधांतेमांपणमछरआव्योहशे पणमछ
रवालानेएवोविच्यारनआवेजेवस्त्रलाव्याहतातेनेधन्यछेजेआवांचारेवस्त्रमहाराजनेपेराव्यां अनेमहाराजनेपणध

न्यछेजेनरतब्राह्मणनेंदेइदिधांएवोजेविच्यारतेंमछरवालानाहृदामांनआवे अनेकोइकलेनेकोइकदेतोपणमछरवा।
लोहोयतेठालोठालोवच्यमांवलिमरे अनेअमारेतोकांमक्रोधलोभमानमछरईर्ष्याएसर्वेनो क्यारेयहइयामांलेश
पणआवतोनथी अनेशब्दस्पर्शरूपरसनेगंधएजेपंचविषयतेनोतोहईयामांअतिशेअभाववर्त्तेछे पणपंचविषयमां
थीएकेनेविषेलेशमात्रभावथातोनथि अनेजेटलुंकांइकअन्नवस्त्रादिकनुंग्रहणकरताहशुंतेतोभक्तनिभक्तीनेदेखीने
करताहशुंपणपोतानादेहनासुखनेंअर्थेनथीकरता अनेअमारेजेखावुंपीवुंओढवुंपेरवुंछेतेसर्वेसंतनेसतसंगीनेअर्थे
छे अनेजोएमनेअर्थेनजणायनेपोतानेअर्थेजणायतोअमेअनोततकालत्यागकरिदइये अनेअमेआदेहराखीयेछै
येतेपणसतसंगीनेअर्थेजराखीयेछैयेपणबिजोकोइदेहराख्यानोअर्थनथीतेअमारास्वभावनेतोमूलजीब्रह्मच्यारिने
सोमलोखाचरआदिकजेहरिजनछे तेंकेटलाकवरसथीअमारेपासेनेपासेरेछेतेजांणेछेजेमहाराजनेएकप्रभुनाभ
क्तविनाकोइसंघाथेंहेतसंबंधनथी नेमहाराजतोआकाशसरखानिरलेपछे एमनिरंतरअमारेपासेनारेनाराछेतेअ
मारास्वभावनेजांणेछे अनेअमेतोजेमनकर्मवचनेपरमेश्वरनाभक्तछे तेनेअर्थेअमारोदेहपणश्रीकृष्णार्पणकरिरा
ख्योछेमाटेअमारेतोसर्वप्रकारेजेकोइभगवाननाभक्तछे तेसंघाथेसंबंधछे अनेभगवाननाभक्तविनातोअमारेचौ
दलोकनिसंपत्तितेत्रखलाजेविछे अनेजेभगवाननाभक्तहशेनेभगवानसंघाथेजद्रढप्रितिहशेतेनेपणरमणीकजेपं
चविषयतेनेविषेतोआनंदउपजेजनहि अनेंदेहनेराख्यासारुतोजेवातेवाजेशब्दादिकविषयतेणेकरीनेगुदराणकरेप
णरमणिकविषयथकीतोततकालउदासथैजाय अनेएवाजेहोयतेजभगवाननापरिपूरणभक्तकेवाय॥ ॥इति

व०मृ० वचनामृतं॥६॥ ॥१०२॥ संवत्१८७७नाकार्त्तिकशुदि१पडवानेदिवसरात्रिनेसमेगांमश्रीकारयांणिमध्येव कारि०
॥३०॥ स्ताखाचरनादरबारमांउत्तरादेद्वारओरडानिआगल्यदिपमाळापुरिहति अनेतेदिपमाळामध्येमंचहतोनेतेउपरप ७
लंगबिछाव्योहतोनेतेपलंगउपरश्रीजीमहाराजविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपोतानामु
खारविंदनिआगल्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेगांमबोचासणवाळाकाशिदासे
श्रीजीमहाराजनेप्रश्नपुछ्युंजेहेमहाराजत्यागीहोयतेतोनिवृत्तिमार्गनेअनुसर्याछे तेअखंडभगवाननास्वरूपमांवृ
त्तिराखेछे अनेजेगृहस्थाश्रमिछेतेतोप्रवृत्तिमार्गनेअनुसर्याछे माटेतेनेतोसंसारनिअनंतविटमनावळगीछे माटेते
ग्रहस्थाश्रमिकेमसमजेतोअखंडभगवाननास्वरूपमांवृत्तिरहे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेगृहस्थनेतोएमसमजवुं
जेजेमपूर्वेचोराशीलाखजात्यनांमारमाबापतथास्त्रीछोकरांथयांहतांतेवांनेतेवांजआदेहनांपणछे नेकेटलाकजन्म
निमाबापनेदिकरियुंतेकेटलिकरझळतिहशेतेनिजेममारेममतानथीतेमआदेहनासंबंधितेनिपणमारेममतानराखवि
एविरित्येविचारकरिनेसर्वमांथीप्रितितोडिनेभगवांननेविषेदृढप्रितिकरेनेसाधुनोसमागमराखेतो ग्रहस्थनेपणत्या
गीनिपेठेअखंडभगवानमांवृत्तिरहे पछेएविरित्येश्रीजीमहाराजनिवातसांभळिनेजेग्रहस्थसर्वेसभामांबेठाहता
तेमणेहाथजोडिनेपुछ्युंजेहेमहाराजजेग्रहस्थनेएविरित्यनवरतायतेनाशाहालथाशे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजे
एतोजेभगवानविनाअन्यपदार्थमांथिवासनामात्रनेटाळिनेभगवानमांअखंडवृत्तिराखेतेनिवातकेछे अनेजेएवो
बळियोनहोयतेनेतोसत्संगनिधर्ममरजादामांरहेवुं नेसंतनेभगवानतेनोजेपोतानेआशरोछेतेनुंबळराखवुंजेभग ॥३०॥

वांनतोअधमउधारणनेपतितपावनछेतमुंनेसाक्षातमल्याछे पछेएवांश्रीजीमहाराजनांवचनसांभलीनेंसर्वेहरिज
नअतिशेराजीथयापछेश्रीजीमहाराजेसंतनेंप्रश्नपुछ्युंजवैराग्यउदथयानुंशुंकारणछेपछेजेनेजेवोआशातेवोउत्त
रकर्योपणश्रीजीमहाराजनाप्रश्ननुंसमाधानथयुंनहिं पछेसर्वेमुनिबोल्याजेहेमहाराजएनोउत्तरतमेकरो पछेश्री
जीमहाराजबोल्याजेवैराग्यनुंकारणतोएछे जेसद्ग्रंथनेसतपुरुषनांवचनतेनेसांभलिनेजेनेचटकिलागेअनेचटकि
लागेतेंपाछिमटेजनहिं एविजेचटकितेजवैराग्यनोहेतुछे विजोवैराग्यनोहेतुनथीअनेजेनेचटकिलागतिहोयनेतेता
मसीहोयतथाराजसीहोयतथासात्वकीहोयतेसर्वेनेंवैराग्यउपजे अनेजेनेचटकिलागतिनहोयतेनेवैराग्यनउपजेअ
नेजेनेचटकिलागीनेंथोडादिवसकेडेटलिजातिहोय तेनेतोएचटकिनोवैराग्यअतिशेखवारकरेकमजेज्यारेचटकिला
गेतारेघरमुकिनेजातोरहेपछेजेखलीधाकेडजेचटकिलागीहोयतेउतरिजाय अनेपछवाडेघरतोधुडधांणिथईगयुंहो
य पछेजेमधोबिनोकुतरोवाटनोनहिनेघाटनोनहिं तमतेपुरुषउभयभ्रष्टथायछे अनेजेदृढवैराग्यवालाहोयछेतेपर
मपदनेपांमेछे पछेश्रीजीमहाराजअतिप्रसन्नथकाबिजुंप्रश्नपरमहंसप्रत्यपुछताहवाजेआत्यंतिककल्यांणतेकने
कहिये अनेआत्यंतिककल्यांणनेपांमिनेजेसिद्धदशानेपांम्योहोयतेपुरुषनिसर्वक्रियानेविषेकविदशावरततिहोय
पछे जेनेजेवोआशातेवोसर्वेमुनियेंउत्तरकर्योपणश्रीजीमहाराजनाप्रश्ननुंसमाधानथयुंनहिं पछेसर्वेमुनिहाथ
जोडिनेश्रीजीमहाराजप्रत्येबोल्याजेहेमहाराजएनोउत्तरतमेकरो पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेज्यारेब्रह्मांडनोप्रल
यथायछेतारेप्रकृतिनांकार्यजेचोविसतत्वतेसर्वेप्रकृतिनेविषेलिनथैजायछे अनेतेप्रकृतिपुरुषपणअक्षरब्रह्मनातेज

मांअदृश्यथैजायछे अनेपछेएकलुंसच्चिदानंदचिदघनजेतजतेरहेछे अनेतेतेजनेविषेदिव्यमूर्त्तिएवाजेपुरुषोत्तमभ
गवानवासुदेवतेअखंडविराजमानरहेछे अनेतेजपोतेदिव्यमूर्त्तिथकाजीवनाकल्याणनेअर्थेमनुष्याकृतियेकरिने
पृथवीनेविषेसर्वजननेनयनगोचरथकाविचरेछे तारेजेजगतमांअणसमकुमूर्खजीवछेतेतेभगवाननेमायिकगुणे
जुक्तकहेछेपणएमायिकगुणेजुक्तनथीएतोसदागुणातितदिव्यमूर्त्तिजछे अनेतनुंतेजेभगवाननुंसाकारदिव्यस्वरूप
तनेजेवेदांतशास्त्रछेतेनिर्गुणअछेद्यअभेद्यसर्वत्रव्यापकएविरित्येकरिनें प्रतिपादनकरेछेतेजीवनिबुद्धिमांथीमाइ
कभावटालवानेअर्थेनिर्गुणपणेकरिनेंप्रतिपादनकरेछे अनेंएभगवानतोउत्पत्तिस्थितिनेंप्रलयएसर्वेकालनेंविषेए
करूपेकरिनेजविराजमानछे पणमाइकपदार्थनिपेठ्येविकारनेपामतानथीसदादिव्यरूपेकरिनेंविराजमानरहेछे ए
विरित्येप्रत्यक्षपुरुषोत्तमनेविषे जेदृढनिष्टातेनेआत्यंतिककल्याणकहिये अनेएविनिष्टानेपामिनेजेसिद्धदशानेपा
म्योहोयतेनिआविदशाहोयजेपिंडब्रह्मांडनोतथाप्रकृतिपुरुषनोप्रलयथया पछेअक्षरधामनेविषेजे भगवाननिमू
र्त्तिअखंडविराजमानरहेछेतेमूर्त्तिनेस्थावरजंगमसर्वेआकारनेविषे ज्यांज्यांद्रष्टिजायत्यांत्यांसाक्षात्कारदेखेनेएमू
र्त्तिविनाबिजुंअणुमात्रपणभासेनहिएसिद्धदशानुंलक्षणछे ॥ इतिवचनामृतं ॥ ७ ॥ ॥ १०३ ॥
संवत् ॥ १८७७ नाकार्त्तिकशुदि ४ चतुर्थीनेदिवसश्रीजिमहाराजगांमश्रीकारियांणिमध्येवस्ताखाचरनादरबार
मांउत्तरादेबारस्यओरडानिओसरियेढोलियाउपरस्यविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपोताना
मुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेंबेठिहति पछेमुक्तानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेहेम

हाराजवेदशास्त्रपुराणनेइतिहासतेनेविषेभगवाननुंसगुणस्वरूपनिरूपणकर्युंछे अनेनिर्गुणस्वरूपपणनिरूपणक
र्युंछे तेभगवानजेश्रीपुरुषोत्तमतेनुंनिर्गुणस्वरूपकेईरित्यसमजवुं अनेसगुणस्वरूपतेकेईरित्यसमजवुं अनेतेभग
वाननुनिर्गुणस्वरूपसमजवेकरिनेभगवाननाभक्तनेकल्याणसमासछे अनेतेभगवाननुंसगुणस्वरूपसमजवेकरिने
कल्याणसमासछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेभगवाननुंनिर्गुणस्वरूपछेतेतोसुक्ष्मथकिपणअतिसुक्ष्मछे अनेपृथि
व्यादिकजेसर्वेतत्वतेनुंआत्माछे अनेतेथकिपरजेप्रधानपुरुषतेनुंआत्माछे अनेतेप्रधानपुरुषथकिपरजेशुद्धपुरुष
नेप्रकृतितेनुंआत्माछे अनेतेथिपरजेअक्षरतेनुंपणआत्माछे अनेएसर्वेभगवाननुंशरिरछे अनेजेमदेहथकिजीव
छेतेसुक्ष्मछेनेशुद्धछेनेघणोप्रकाशमानछे तेमएसर्वेथकिभगवानअतिशेसुक्ष्मछे अनेअतिशेशुद्धछे अनेअतिशे
निर्लेपछे अनेअतिप्रकाशेजुक्तछे अनेजेमआकाशछेतेपृथिव्यादिकच्यारभुतमांव्यापकछेनेपृथिव्यादिकच्यारभु
तथकिअसंगीछे अनेएच्यारभुतनिउपाधितेआकाशनेअडतिनथी आकाशतोअतिशेनिर्लेपथकोएच्यारभुतनेविषे
रयोछे तेमपुरुषोत्तमभगवानसर्वनाआत्मारूपेकरिनेसर्वनेविषेरयाछे तोपणअतिशेनिर्विकारछेनेअसंगीछेने
पोतेपोतानेस्वभावेजुक्तछे अनेतेसरखोथावानेकोइसमर्थनथीथातोजेमआकाशच्यारभुतमांरयोछे पणच्यारभु
तआकाश जेवांनिर्लेपतथाअसंगीथावानेसमर्थनथीथातांतेमजपुरुषोत्तमभगवानसर्वनाआत्माछे तोपणअ
क्षरपर्यंतकोईपणपुरुषोत्तमभगवानजेवासमर्थ थावानेसमर्थनथीथाता एविरित्येजेअतिशेसुक्ष्मपणुं अनेअति
शेनिर्लेपपणुंअनेअतिशेशुद्धपणुंअनेअतिशेअसंगीपणुं अनेअतिशेप्रकाशेजुक्तपणुं अनेअतिशेएश्वर्येजुक्तपणुंते

एभगवाननिमूर्त्तिनेविषेनिर्गुणपणुंछे अनेजमगिरनारपर्वतछेतेनेलोकालोकपर्वतनिपासेमुकीयेतारेतेअतिशेनां
नोनासेपणगिरनारपर्वतकांइनांनाथयांनथी एतोलोकालोकनिअतिशेमोटाईआगलयनांनोजणायछे तेमपुरुषो
त्तमभगवाननिमोटाईआगलयअष्टआवरणेजुक्तजेअनंतकोटिब्रह्मांडतेअणुनिपेठेअतिसुक्ष्मभासेछे पणतेब्रह्मांड
कांइनांनांथईगयांनथिएतोभगवाननिमोटयपआगलयनांनांजणायछे एविरित्येभगवाननिमूर्त्तिनेविषेजेअतिशे
मोटाईतेभगवाननुंसगुणपणुंछे तारेकोईकनेएमआशंकाथायजेभगवाननिर्गुणरूपेतोअतिसूक्ष्मकरतांपणसूक्ष्म
छे अनेसगुणरूपेतोअतिस्थूलकरतांपणस्थूलछेतारेएबेयरूपनुंधरनारुंजेभगवाननुमूलस्वरूपतेकेवुंछेतोतेनोउत्त
रएछेजेजेप्रगटप्रमाणमनुष्याकारेदखायछेएजभगवाननुंसदायमूलस्वरूपछे अनेनिर्गुणपणुंनेसगुणपणुंएतोए
मूर्त्तिनुंकोइकअलोकिकएश्वर्यछे जेमश्रीकृष्णभगवानब्राह्मणनापुत्रलेवासारुअर्जुनसोतारथेबेसिनेचाल्याते
लोकालोकपर्वतनेओलंघिनेमायानुंतमआव्युंतनेसुदर्शनचक्रेकरिनेकापिनेतथिपरजेब्रह्मज्योति तेनेविषेरह्याजे
भूमापुरुषतेनिपासेथिब्राह्मणनापुत्रनेलेई आव्यातारेतेरथनेघोडातेमाइकहतानेस्थूलभावेजुक्तहतापणतेश्रीकृष्ण
भगवाननेजोगेकरिने अतिसूक्ष्मनेचैतन्यरूपथइनेभगवाननानिर्गुणब्रह्मधामनेपांम्याएविरित्येजेस्थूलपदार्थने
सूक्ष्मपणानेपमाडिदेवुंएश्रीकृष्णभगवाननिमूर्त्तिनेविषेनिर्गुणपणुंछे अनेएजश्रीकृष्णभगवानतेणेपोतानिमा
ताजेजसोदाजितेनेपोतानामुखनेविषेअष्टावरणेजुक्तसमग्रब्रह्मांडदखाड्युं अनेवलीअर्ज्जुननेपोतानिमूर्त्तिनेविषे
विश्वरूपदेखाड्युं अनेअर्ज्जुनविनाजेबिजाहतातेतोसादात्रणयहाथनिभगवाननीमूर्त्तिनेदेखताहता अनेज्यारेभग

वानेवामनावतारधार्योतारेप्रथमतोवामनरूपेदर्शनआप्युंअनेत्रणपगळांधरतिबळिपासेश्रीकृष्णार्पणकराव्याप
छिएवुंपोतानास्वरूपनेवधार्युंजेसातपाताळनुंतोएकपगलुंकर्युं अनेआकाशमांतोपोतानुंशरीरवधेयमाइर्युं अने
बिजुंपगलुंउंचुंमेल्युंतेणेसातस्वर्गनेवधिनेइंडकटाहफोड्युं एवुंजेभगवाननुंमोटुंस्वरूपथयुंतेनेबळिराजायेदिठुं अने
बळिविनाजेबिजाहतातेणेतोजेवुंवामनस्वरूपभगवानेधारणकर्युहतुंतेवुंनेतेवुंदिठुं एविरित्येजेभगवाननेविषेअ
तिशेमोटाइथकिजेमोटाइदेखायएभगवाननिमूर्त्तिनेविषेसगुणपणुजांणवुं जेमआकाशछेतेशीतकाळेतथाउष्ण
काळेवादळांयेरहितहोय अनेज्यारेवर्षाऋतुआवे तारेअसंख्यवादळांनिघटायेकरिनेंभराईजायछे तेकाळेकरिने
आकाशमांवादळांउपजेछे नेपाछांलिनथैजायछे तेमभगवानपोतानिइछायेकरिनेपोतामांथीनिर्गुणनेसगुणरूप
जेऐश्वर्यतेनेप्रगटकरिनेपाछुंपोतानेविषेलिनकरेछे अनेएवाजेभगवानतेमनुष्यजेवाजाणताहोयपणतेनामहिमा
नोपारकोइपांमतानथी अनेजेभक्तएविरित्येभगवाननिमूर्त्तिमांनिर्गुणपणुंनेसगुणपणुंसमजेतेभक्तनेंकाळकर्म
नेंमायातेबंधनकरवानेसमर्थथातानथी अनेतेनेआठेपोरअंतरमांआश्चर्यरयाकरेछे॥ ॥इतिवचनामृ
तम्॥८॥ ॥१०४॥ ॥संवत् १८७७नाकार्त्तिकशुदि ५ पांचमनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहारा
जगांमश्रीकारियांणिमध्ये वसताखाचरनादरबारमांउत्तरादाओरडानिओसरियेढोलियाउपरस्थविराजमानहता
अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनें
बेठिहति पछेश्रीजीमहाराजेनित्यानंदस्वामितथाब्रह्मानंदस्वामिप्रत्येंप्रश्नपुछ्युं जेजेनेएविमलिनरिसहायजेजेनि

उपरस्यआंटिपडेतेसंघाथेआंटिमुकेजनहि पाडानिपेठ्यरिसराख्याजकरे एवोजेहोयतेनेतेसाधुकेयकेनकेय पछेएवे
बोल्याजेजेएवोहोयतेनेतोसाधुनकेवाय पछेमुक्तानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेहेमहाराजजेभगवांननोभक्तहोयनेतेने
कोइकभगवदिनाहइयामांअवगुणआवतोहोय अनेतेणेकरिनेतेभगवाननाभक्तउपरस्यरिशच्चढतिहोय तातेअवगु
णटल्यानोशोउपायछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेनाहइयामांभगवाननिभक्तिहोयनेभगवाननोमहिमांजण
तोहोयतेनेभगवाननाभक्तनोअवगुणआवेनहिं अनेभगवाननाभक्तउपरस्यरिसनिआंटिबंधायजनहिंजेमउद्धव
जीजोभगवाननामहिमानेसमझताहता तोएमवरमाग्योजेआगोपियुंनाचरणरजनाअधिकारिएवांजेवृंदावनने
विषेलतातथात्रणतथागुछतेनेविषेहुंपणकोइकथाउं अनेश्रीकृष्णभगवांनेवृंदावननेविषेवृक्षनेतथापक्षिनेतथामृ
गलांनेबलदेवजीआगल्यअतिमोटाभाग्यवालाकयाछे अनेब्रह्मायेपणश्रीकृष्णभगवानपासेएमवरमाग्योछे जे
हेप्रभोआजन्मनेविषेअथवापशुपक्षिनाजन्मनेविषेहुंजेततमारादासनेविषेरहिनेतमाराचरणारविंदनेसेवुं एवुंमा
रुंमोटुंभाग्यथाओमाटेएवोज्यारेभगवाननाभक्तनोमहिमासमझे तारेतेनेभगवाननाभक्तउपरस्यकोईदिवसअव
गुणनिगांठ्यनबंधाय अनेपोतानाइष्टजेप्रत्यक्षभगवानतेनोजेभक्ततेनेविषेजेकांइकअल्पदोषहोय तेमहिमानास
मझनारानिदृष्टिमांआवेजनहिं अनेजेभगवाननामहिमानेजांणतोहोयतेतोभगवाननासंबंधनेपांम्याएवाजेपशु
पक्षितथावृक्षवेलिआदिकतेने पणदेवतुल्यजांणेतो।जेमनुष्यहोयनेभगवाननिभक्तिकरताहोयतथावर्त्तमानपाल
ताहोयतथाभगवाननुंनामस्मरणकरताहोयने तेनेदेवतुल्यजांणेनेअवगुणनलेतेमांशुंकेवुं माटेभगवाननोमहि ॥३३॥

मासमझेतेनेभगवाननाभक्तसंघाथेवैरनबंधाय अनेजेमहात्म्यनसमझेतेनेतोभगवाननाभक्तसंघाथेवैरबंधाय
खरुं माटेजेभगवाननुंतथाभगवाननाभक्तनुंमाहात्म्यनजांणतोहोयनेतेसत्संगीछे तोपणतेनेअरधोविमुखजांण
वो अनेभगवाननोनेभगवाननाभक्तनोजेमहिमासमझेतेनेजपुरोसत्संगीजांणवो॥ ॥इतिवचनामृतं॥१॥
॥१०८॥ ॥संवत् १८७७नाकार्त्तिकशुदि १० दशमीनेदिवसरात्रिनेसमेस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजगांम
श्रीकारियांणिमध्येवस्ताखाचरनादरबारमांउगमणेबास्थओरडानेविषेविराजमानहता अनेपोतानामुखारविंदनि
आगल्यदशबारमोटेरासाधुबेठाहता तथापांचछोहरिभक्तबेठाहता अनेश्रीजीमहाराजनाशरिरमांकांइकतावजे
वुंजणातुहतुं अनेआगल्यशघडिमेलिनेतापताहता पछेश्रीजीमहाराजेमुक्तानंदस्वामिनेकयुंजेअमारिनाडिजुवो
शरीरमांकांइककसरजणायछे पछेमुक्तानंदस्वामियेनाडिजोइनेकयुंजेहेमहाराजकसरतोबहुछेनेवलिएमकह्युंजे
हेमहाराजहमणांसत्संगिनेंकठणकालवर्त्तेछे केमजेहेमहाराजतमेतोसर्वेसत्संगीनाजिवनप्राणछोतेमहाराजनश
रिरेकसरजेवुंछेएजसर्वेसत्संगीनेकठणकालछेपछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेभगवाननेप्रसन्नकरवानेअर्थेनारदजी
येकेटलाकजुगपर्यंतटाढ्यतडकानेतथाभुखतरसनेंसहनकरिनेंमहातपकर्युं अनेतेतपेकरिनेंभगवाननेराजिकर्या
एविरित्येजेविवेकिहोयतेतोजांणिनेंपोतानादेहइंद्रियोनेदमिनेंतपकरेछे माटेजेविवेकिसाधुहोयतेनेतोजांणिनेंदे
हइंद्रियुंनेकष्टथायएमवर्त्युंजोइये तोइश्वरइछायेजेकांइकष्टआवेतेनेशीदटालवानेंइछे अनेवलित्यागिसाधुनेतोपो
तानामनमांएमजदृढरुचिराखिजोइयेजे मारेतोदेवलोकब्रह्मलोकनेवैकुंठादिकलोकनांजेपंचविषयसंबंधिभोगसु

खतनथीजोईतांनमारेतोहमणादेहछतेतथादेहनोत्यागकरिने वद्रिकाश्रमतथाश्वेतद्वीपमांजाईनेनेतपकरिने भग
वाननेराजिकरवाछेतेएकजन्मतथावेजन्मतथासहस्रजन्मसुधिपणतपकरिनेजभगवाननेराजिकरवाछे अनेजी
वनुंकल्यांणतोआटलिजवातमांछेजेप्रगटप्रमाणएवाजेश्रीकृष्णनारायणतेनुंजकर्युंसर्वेथायछे पणकालकर्मने
मायादिककोइनुंकर्युंकांईथातुंनथिएविरित्येभगवाननेविषेजएककर्त्तापणुंसमझवुंएजकल्याणनुं परमकारणछे
अनेजतपकरवुंततोभगवाननिप्रसन्नतानुंकारणछे अनेतेतपनेविषेपणजेवोराधिकाजितथालक्ष्मीजिभगवानने
विषेप्रेमलक्षणाभक्तियेंकरिनेभावराखेछेतेवोभावराखवो अनेजोतपनकरेनेभगवाननेजसर्वकर्त्ताजांणेतोयप
णजन्ममरणनादुखथितोजीवतरिजायपण तपकर्याविनातेजीवउपरथ्यभगवाननोराजिपोथायनहि अनेजेजी
वभगवाननेसर्वकर्त्ताहर्त्तानथिजांणतोतोतेथिबिजोकोईपापिनथि अनेगौहत्यागुरुस्त्रीनोसंगतथाब्रह्मवेत्तासद्गुरु
नोद्रोहतेथकीपणएनेवधुपापिजांणवोकांजेभगवानविनाबिजाजेकालकर्मादिकतेनेएककर्त्ताजांणेछे माटेएवोजे
नास्तिकचंडालहोयतेनितोछायामांपणउभुंरेवुंनहिनेभुल्यमांपणतेनामुखनुंवचनसांभलवुंनहि अनेजेभगवान
नाभक्तहोयतेभगवाननेप्रतापेकरिनेब्रह्माशिवशुकजीनारदतेजेवापणथाय अनेप्रकृतिपुरुषजेवापणथाय अने
ब्रह्मतथाअक्षरजेवापणथायतोपणश्रीपुरुषोत्तमनारायणजेवोथावानेतोकोईसमर्थनथी माटेजेनोसंगकर्याथ
कितथाजेशास्त्रसांभलवाथकिभगवाननि उपासनानुंखंडनथईनेस्वामिसेवकभावटलिजातोहोयतोतेसंगनोतथा
तेशास्त्रनोश्वपचनिपेठेतत्कालत्यागकरवो पछेमुक्तानंदस्वामियेंपुछ्युंजेहेमहाराजजे भक्तसुंदरवस्त्रतथाअलंकार

तथानांनाप्रकारनांभोजनादिकवस्तुतेणेकरिने भगवाननिसेवाकरेछेतेपणभगवाननेराजिकरवानेईछेछे अनेत
मेतोतपेकरिनेजभगवानराजिथायएमकहोछोतेतपविनाएविसेवायेंकरिनेराजिकरेतेमांशोबाधछेपछेश्रीजिमहा
राजबोल्याजेजेसारांसारांपदार्थेकरिनेभगवाननिभक्तिकरेछे तेजोनिष्कामभावेकरिनेकेवलभगवांननिप्रसन्न
तानेअर्थेजकरतोहोयतोतोठीकछे पणजोपोतेपणभगवाननिप्रसादीजांणिनेतेपदार्थनेविषेलोभाइनेंनेंभगवांननें
पड्यामेलिनेंअनेंतेपदार्थनेविषेप्रितिकरेतोतेपदार्थनेंभोगवतोथकोविषइथैनेंभ्रष्टथैजायछे एवाधछेमाटेजेत्यागि
भक्तहोयतेनेतोभगवाननेंसर्वेकरताजांणिनेतपेकरिनेंजभगवाननेंराजाकरवाअनेंराधिकाजितथालक्ष्मिजीतेनि
पेठेभगवाननेप्रेमलक्षणाभक्तियेकरिनेभजवाएअमारोसिद्धांतछे पछेब्रह्मानंदस्वामियेंपुछ्युंजेहेमहाराजअमारुं
आलोकनेविषेतथापरलोकनेविषेसारुंथायतेकहो पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेअमारुंजआसिद्धांतछेतेजआलो
कनेंपरलोकनेविषेपरमसुखनुहेतुछे ,पछेगोपालनंदस्वामियेंपुछ्युंजेहेमहाराजत्यागनोनेंतपकरवानोमनमांइसक
ताहोयअनेंत्यागकेतपकरतांवच्यमांकोइकविघनआविपडेतोतेनुंकेमकरवुं पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेनेजेवा
तनोईसकहोयनेतेवच्यमांहजारुंअंतरायआवेतोपणते अंतरायनोरोक्योरोकायनहिं तारेतेनोसाचोइसकजांण
वोजुवोअमेएकविसवरसथयांश्रीरामानंदस्वामिपासेआव्याछैयेतेमांअनंतभात्यनांवस्त्रतथाअलंकारतथाखान
पानादिकतेणेकरिनेंसेवानाकरनाराअनंतभक्तमल्याछेपण अमारुंमनकोइपदार्थमांलोभाणुंनथीशामाटेजेअ
मारेत्यागनोजइसकछे अनेंआसंसारनेविषेकटलिकरांडुछेतेधणिमरिगयाहोयतोतेनेवांसेछातिकुटिकुटिनेरोयाज

करेछे अनेंकेटलिकबाईयुंछेतपोतानापरएयाधणिनोपणत्यागकरिनेंभगवाननुंभजनकरेछे अनेंकेटलाकमुरख पुरुषहोयछेतपोतानिस्त्रीमरिगइहोयतोतेनवांसेरोयाकरेछे अनेंविजीस्त्रीनेंवास्तेहायवोयकरताफरेछे अनेकेटला कवैराग्यवानपुरुषहोयतेघरमांपरणेलीस्त्रीहोयतेनोत्यागकरिनेंपरमेश्वरनुंभजनकरेछे एविरित्येसौसौनाइसकजु दिजुदिजात्यनाछे अनेअमारोतोएजइसकछेनेएजसिद्धांतछेजेतपेकरिनेभगवाननेराजिकरवानेभगवाननेसर्वे नाकर्त्ताहर्त्ताजांणिने अनेस्वामिसेवकनेभावेकरिनेतेभगवाननिभक्तिकरवीअनेकोइरित्येते भगवाननिउपासना खंडनथावादेविनहिमाटेतमोपणसर्वेआअमारावचननेपरमसिद्धांतकरिमांनज्यो ॥ ॥ इतिवचनामृतं ॥ ॥ १० ॥ ॥ १०६ ॥ ॥ संवत् १८७७ नाकार्त्तिकशुदि ११ एकादशीनेदिवसश्रीजिमहाराजगांम श्रीकारियांणिमध्येवस्ताखाचरनादरबारमांउगमणेबास्यओरडानिओसरियेंरात्रिनेसमेविराजमानहता अनेधो लोखेसपेर्‍योहतोनेधोलिछिंटयनिडगलिपेरीहती अनेमस्तकउपरधोलिपाघबांधिहति अनेपिलांनेरातांजेगुलदा वदिनांपुष्पतेनाहारपेर्‍याहताअनेपाघमांपिलापुष्पनातोरालटकताहताअने पोतानिआगल्यवेकोरेवेवालंदमशाल लेइनेउभाहता अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्री जीमहाराजनेसच्चिदानंदस्वामियेंप्रश्नपुछ्युं जेभगवाननेविषेप्रितिहोयतेनांशांलक्षणछे पछेश्रीजीमहाराजबो ल्याजजेनेपोतानाप्रितमजेभगवानतेनेविषे प्रीतिहोयतेपोतानाप्रीतमनिमरजीनेलोपेनहिंएप्रीतिनुंलक्षणछे जो गोपीयुंने श्रीकृष्णभगवाननेविषे प्रीतिहति तोज्यारे श्रीकृष्णभगवानमथुरांजावातयारथयातारे गोपीयुंसर्वेम

स्त्रिनेएम विच्यारकर्योजेआपणेकुटंबिनितथालोकनिलाजनोत्यागकरिनेभगवानने जोराईयेराखशुं पछेचाल
वासमे श्रीकृष्णभगवाननानेत्रसामुंजोयुंतारेभगवाननिरयानिमरजीदेखीनहिं तारेसर्वेडरिनेछेटेरहियुं अनेअं
तरमांएमबिनियुंजेजोआपणभगवाननागमतामांनहिंरहिदेतो भगवाननेआपणाउपरस्थिहेतउतरिजाशे एम
विच्यारिनेंकांइकहिसकियुंनहिं पछेभगवानमथुरांपधार्यातारेपणत्रणयगाउउपरस्य भगवानहतातोपणगोपियुं
कोइदिवसमरजिलोपिनेदर्शनेगइनहि अनेगोपियेएमजाण्युंजे भगवाननिमरजीविनाजोआपणमथुरांजाशुंतो
भगवाननेआपणाउपरस्थहेतछेतेटलिजाशेमाटेहेतनुएजरूपछे जेजेनेजेसाथेहेतहोयतेतेनिमरजीप्रमाणेरहे अने
जोपोतानाप्रीतमनेपासेरयेराजीजांणेतोपासेरहे अनेजोपोतानाप्रीतमनेछेटेरयेराजीजांणेतोछेटेरहे पणकोइरि
त्यपोतानाप्रितमनिआज्ञानेलोपेनहिं एप्रेमनुंलक्षणछेजोगोपियुंनेभगवाननेविषेसाचोप्रेमहतो तोआज्ञाविना
भगवाननेदर्शनेगइनहिं अनेज्यारेभगवानकुरुक्षेत्रमांतेडीतारेभगवाननुंदर्शनकर्युं पणकोइरित्येभगवाननाव
चननोभंगकर्योनहिं माटेजेनेभगवाननेविषेप्रितिहोयतेभगवाननिआज्ञाकोइकाललोपेनहिंजेमभगवाननुंगम
तुंहोयतेमजरहेएप्रीतिनुंलक्षणछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेल्योएकअमेप्रश्नपुछियें पछेमुनियेकयुंजेहेमहारा
जपुछो पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेभगवाननोभक्तहोयतेभगवाननिमूर्त्तिनासंबंधविनानाजेअन्यसंबंधीपंच
विषयतेनेतुछकरिनांखेछे अनेपंचप्रकारेएकभगवाननोसंबंधराखेछे एवोजेभक्ततेनेभगवानएमआज्ञाकरेजे
तमेअमथकिछेटेरहो तारेतेजोभगवाननादर्शननोलोभराखेतोएनेआज्ञानोभंगथाय अनेजोआज्ञानपालेतोभग

वाननेंएभक्तउपरस्यहेंतनरहे माटेएभक्तेजेममाइकशब्दादिकपंचविषयनोत्यागकर्योछे तेमजभगवानसंबंधिजें
शब्दस्पर्शरूपरसनेगंधएपंचविषयछे तेनोपणत्यागकरेकेनकरेएप्रश्नछे पछेसर्वेमुनिमळिनेंजेनेजेविबुद्धिहति तेणे
तेवोउत्तरकर्योपणएप्रश्ननुंसमाधानथयुंनहिंपछेश्रीजीमहाराजनेकयुंजेहेमहाराजएनोउत्तरतमेकरोपछेश्रीजीम
हाराजबोल्याजेजेनेभगवाननेविषेदृढप्रितिछे अनेभगवाननेअखंडसंबंधेरहितजेमाइकपंचविषयतेनेतुछकरिना
ख्याछे अनेशब्दादिकपंचविषयेकरिनेंभगवानसंघाथेद्रढपणेजोडांणाछे तेभक्तभगवाननिआज्ञायेकरिनेंज्यां
ज्यांजायछे त्यांत्यांभगवाननिमूर्त्तिपणएभक्तभेळिजजायछे नेजेमएभक्तनेभगवानविनारेवातुंनथि तेमजभग
वाननेपणएभक्तविनारेवातुंनथि अनेएभक्तनाह्रदामांथीआंखनुंमटकुंभरियेएटलिवारछेटेरेतानथि माटेएभक्त
नेपांचेप्रकारेभगवानसंघाथेअखंडसंबंधरेछे केमजजेशब्दादिकपंचविषयविनाजिवमात्रनेंरेवातुंनथि तेशब्दादि
कपंचविषयनेएणेतुंछकर्याछेनेपंचेप्रकारेकरिनेभगवाननेंविषेजोडांणाछे तेमाटेएभक्तनेभगवानसाथेअखंडसं
बंधरहेछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ११॥ ॥१०७॥ ॥संवत् १८७७नाकार्त्तिकशुदि १५
पुन्यमनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजगांमश्रीकारियांणिमध्येवस्ताखाचरनादरबारमां उगमणेबारणेओ
रडानिओसरियेढोलियाउपरस्य विराजमानहताअनेधोळोखेशपेर्योहतोनेधोळिछिठ्यनिडगलिपेरिहतिअनेधोळो
फेंटोबांध्योहतो अनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यपरमहंसतथा देशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइ
नेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेप्रश्नउत्तरकरोपछेमुनियेमांहोमांहिघणिवारसुधिप्रश्नउत्तरकर्यातेमां स्थू

लसूक्ष्मनेकारणएत्रणयशरिरनोविच्यारनिसस्यो तथाविराटसूत्रात्मानेअव्याकृतएत्रणयशरीरनोविच्यारनिसस्यो
पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेकारणशरीरछे एजीवनिमायाछेतेजकारणशरीरतेस्थूलसूक्ष्मरूपेथायछे माटेस्थूल
सूक्ष्मनेकारणएत्रणयजिवनिमायाछे तेमजविराटसूत्रात्मानेअव्याकृतएईश्वरनिमायाछेतजीवनिकारणशरीररूप
जेमायातेवज्रसारजेविछेतेकोइरित्येजीवथीजुदिपडतिनथि माटेज्यारेएजीवनेसंतनोसमागममलेनेतेसंतनेवच
नेकरिनेपरमेश्वरनुंस्वरूपओलख्यामांआवे नेतपरमेश्वरनास्वरूपनुंध्यानकरे नेतेपरमेश्वरनावचननेदृढामांधारे
तेणेकरिनेएकारणशरीरछेतेबलिनेखोखुंजेवुंथइजायछे जेमआंबलिनुंबिजहोयनेतेबीजनिछाल्यबिजसाथेअति
दृढचोटिहोय पछेतेनेज्यारेअग्निमांशेकेतारेतेछाल्यदाझिनेखोखुंजविथईजायने पछेहाथमांलइनेचोलेतोजुदिथइ
जायतेमभगवाननुंध्याननेभगवाननुंवचनतेणेकरिनेकारणशरिरशेकाइनेआंबलिनाफोतरानिपेठेजुदुंथई जाय
छेनेतेविनाबिजाकोटिउपायकरेतोयपणकारणशरिररूपजेअज्ञानतेनोनाशथातोनथि एविरित्येश्रीजीमहाराजे
वार्त्ताकरि पछेश्रीजीमहाराजेमुनिप्रत्येप्रश्नपुछ्योजेजाग्रतअवस्थामांसत्वगुणवर्त्तेछे अनेसर्वेपदार्थनुंजथार्थज्ञा
नवर्त्तेछे तोपणजाग्रतअवस्थामांजेश्रवणकर्युंहोय तेनेसूक्ष्मदेहमांज्यारेमननकरे तारेतेसांभल्युंहोयतेपाकुंथाय
छेअनेशूक्ष्मदेहमांतोरजोगुणवर्त्तेछेतेरजोगुणमांतोअजथार्थज्ञानरयुंछेतोपणजेजाग्रतमांसांभल्युंहोयतेनुंसूक्ष्म
देहमांमननकरे तारेयथार्थज्ञानथायछेएनुंशुंकारणछे पछेमुनिसर्वेमलिनेजेनिजेविबुद्धिहतितेणेतेवोउत्तरकर्योप
णश्रीजीमहाराजनाप्रश्ननुसमाधानथयुंनहिं पछेमुनिसर्वेहाथजोडिनेबोल्याजे हेमहाराजआप्रश्ननोउत्तरतोनमे

व० मृ० करोतांथाय पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेएनोउत्तरतोएछेजेहृदयनेविषेक्षेत्रज्ञजेजीवतेनोनिवासछेतेक्षेत्रज्ञचौदइं ळोया०
॥३७॥ द्रियनोप्रेरकछेतेमांअंतःकरणजेतेक्षेत्रज्ञनेसमीपवर्त्तेछे माटेअंतःकरणमांमननकरे तारेदृढथायछेकांजेक्षेत्रज्ञछे १
तेसर्वेइंद्रियोअंतःकरणथकिसमर्थछे माटेक्षेत्रज्ञप्रमांणकरेएवातअतिदृढथायछे एविरित्येएप्रश्ननोउत्तरकर्योता
रेसर्वेमुनियेकयुंजेहेमहाराजजथार्थउत्तरकर्योएवोउत्तरबिजाकोइथिथायनहि पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेगमे
तेवोकांमिक्रोधिळोभिलंपटजीवहोय अनेजोआविरित्यनिवातमांविश्वासराखिनेंप्रित्येकरिनेंसांभळेतोतेनासर्वे
विकारटळिजायछे जेमकोइपुरुषनेप्रथमतोकाचाचणाभावेएवुंदांतमांबळहोयनेतेजोकाचिकेरिसारिपेठेखायतो
तेथीभातपणचवायनहिं तेमगमेतेवोकामादिकनेविषेआसक्तहोय पणआविरित्यनिवातनेआस्तिकथइनेंश्रद्धाये
सहितसांभळेतोतेपुरुषविषयनांसुखभोगववानेंसमर्थरहेनाहिं अनेंतप्तकृछ्रचांद्रायणादिकव्रतकरिनेजोदेहनेसुक
विनांखेतोपणजेवुंआविभगवतवार्त्तासांभळनारानुंमननिरविषइथायछे तेवुंतेनुंथातुंनथि अनेआविवातसांभ
ळिनेजेवुंतमारुंसर्वेनुंमननिर्विकल्पथातुहशेतेवुंध्यानकरताहशोतथामाळाफेरवताहशोतारेनहिथातुंहोय माटेवि
श्वासराखिनेंप्रीतियेसहितजेभगवानपुरुषोत्तमनारायणनिवातसांभळवि एथीबिजुंमननेस्थिरथावानुंनेनिरविष
इथावानुंकोइमोटुंसाधननथि॥ ॥इतिवचनामृतं॥१२॥ ॥१०८॥ ॥संवत् १८७७नाकार्त्तिकव
दि१० दशमीनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजगांमश्रीळोयामध्येसुराभक्तनादरबारमांपरमहंसनाउतारा
मध्येढोलियाउपरथ्यविराजमानहता अनेरुनोभरेलोधोळोसुरवाळपेर्योहतो अनेधोळिछिंत्यनिडगलिपेरिहति अ ॥३७॥

नेमाथेधोलोफेंटोबांध्योहतो अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठाह
ति पछेश्रीजिमहाराजमुनिप्रत्येबोल्याजेशंकरशब्दनोशोअर्थछे पछेमुनिबोल्याजेसुखनेकरेतेनेशंकरकहिये पछे
एवातनेसांभलिनेश्रीजिमहाराजबोल्याजेआजपाछलिच्यारघडिरात्यहती तेसमेस्वप्नमांअमनेशिवजियेंदर्शनदि
धांतशिवजीमोटोजवरोनंदिश्वरतेउपरस्यबेठाहता अनेशरीरेवद्धपुष्टहतानेचालिसवर्षनिअवस्याहतिनेमोटीजवरी
जटाहतिनेतेशिवजीभेलेपारवतिहतांतेणेधोलांवस्त्रपेर्यांहतां अनेतेशिवजिमोटासंतनिपेठेशांतमुर्त्तिहतानेमारेउप
स्यतोशिवजिनेघणुंहेतजाणांणुतोपणमारेतोशिवउपरस्यहेतनजणांणुंकेमजेहुंएमजांणछुंजेशिवतोतमोगुणनादेव
ताछे अनेआपणतोशांतमुर्त्तिएवाजेश्रीकृष्ननारायणतेनाउपासकछइयेतेमाटेरजोगुणितमोगुणिदेवएवाजेब्रह्मा
शिवनेइंद्रादिकदेवतातेमनीउपरस्यभाववेसेनहि अनेतेमांपणक्रोधउपरस्यतोमारेघणुंवेरछेनेक्रोधीजेमांणसअथ
वादेवतातेमुंनेगमेजनहितथापिजेशिवजिनेअमेमांनियेछइयेतेनुंशुंकारणछे तोशिवजीतोत्यागिछेनेजोगीछेनेभ
गवाननामोटाभक्तछे माटेशिवनेमानियेछेयेअनेक्रोधतोकेवोछेतोजेवुंहडकायुंकुतरुंहोयतेवोछेजेमहडकायाकुत
रानिजलालतेढोरअथवामनुष्यजेनेअडेतेहडकायाकुतरानिपेठेडाचियुंनांखिनेमरिजाय तेमक्रोधनीजेनेलालअडे
तेपणहडकायाकुतरानिपेठेडाचियुंनांखिनेसंतनामारगथकिपडिजाय अनेवलीक्रोधकेवोछेतोजेवाकसाईआर
वभावरवाघदीपडोकालोसर्पतेजेमसर्वनेविवरावेछेनेविजानाप्राणनेहरिलेछेतेमक्रोधछे तेपणसौनेविवरावेछेने
विजानाप्राणनेहरिलेछे एवोजेक्रोधतेजोसाधुमांआवेतेनोअनिभुंडोलागेकेमजेसाधुतोशांतहोयपणज्यारेतेमां

क्रोधआवेतारेतेसाधुविजानेकूरलागेनेतेसाधुनीआकृतिपणफरिजाय केमजेएक्रोधनुंनामविरुपछेमाटेएक्रोधजे
नादेहमांआवेतनादेहनेविरूपकरिनांखे तारेशुकमुनियेपुछ्युंजेहेमहाराजजेलगारेकक्रोधचढिआवेनेपछेतेनेटा
लिनांखेएवोजक्रोधतेकांइनडतरकरेकेनकरे तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेमआसनाबेठिछेतेमांजोहमणेसर्पनि
कलेनेकोईनेकरडेनहितोपणउठिनेसौनेनागवुंपडेतथासौनाअंतरमांत्रासथाय अनेवलिजेमगामनेझांपेआविने
वाघहुंकाराकरतोहोयनेकोईनेमारेनहि तोपणसौमांणसनेअंतरमांभयलागेनेबारणेनिकालयनहितेमथोडोक
क्रोधउपजेतेपणअतिशेदुखदाईछे पछेनांनानिर्मानानंदस्वामीयेप्रश्नपुछ्योजेकामनेमूलमांथिउखेडिनांखवोतेनुं
शुंसाधनछे तारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेएकतोआत्मनिष्टाअतिदृढहोय अनेअष्टप्रकारेब्रह्मचर्यव्रतराखवुंएआदि
कजेपंचवर्त्तमानतेनेदृढकरिनेपालेनेभगवाननोमहिमाअतिशेसमझेएउपायेकरिनेकामनुंमूलउखडिजायछे अने
कामनुंमूलउखडिजायतोपणब्रह्मचर्यादिकनियममांथिकोइरित्येडगवुंनहि अनेअतिशेकामनुंमुलउखाड्यानोतो
उपायएछेजेभगवाननोमहिमासारिपेठेसमझवो अनेतेपछेभजनानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्योजेहेमहाराजकनिष्टवैरा
ग्यनेमध्यमवैराग्यनेउत्तमवैराग्यएत्रणयप्रकारनावैराग्यनुंशुंरूपछेपछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेकनिष्ठवैराग्यवालो
जेहोय तेतोधर्मशास्त्रमांकयाजेस्त्रीनात्यागसंबंधिनियमतेमांसारिपेठेवरतेत्यांसुधितोएनेठिकरहेपणजोकोइस्त्रिना
अंगनेदेखिजायतोतेअंगमांएनुंचित्तचोटीजायनेएनुंठकांणुंनरहेतेनेकनिष्ठवैराग्यवालोकहियेअनेजेमध्यमवैराग्य
वालोहोयतेतोकदाचितजोस्त्रिनउघाडिथकिदेखीजाय तोयपणजेमपशुनेउघाडांदेखिनेक्षोभथातोनथितेमतेना

मनमांक्षोभनथायनेतेस्त्रिनांअंगमांचित्तचोटिजायनहितेनेमध्यमवैराग्यवाळोकहिये अनेजेउत्तमवैराग्यवाळोहो
यतेनेतोजोकदाचितएकांतमांस्त्रीयादिकपदार्थनोयोगथायतोपणएडगेनहितेनेउत्तमवैराग्यवाळोकहिये अनेवळि
भजनानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्योजेकनिष्ठमध्यमनेउत्तमएत्रणप्रकारेजेभगवाननुंज्ञानतेनुंशुंस्वरूपछे तारेश्रीजीम
हाराजबोल्याजेकनिष्ठज्ञानवाळोतेतोप्रथमभगवाननोप्रतापदेखिनेनिश्चयकरेनेपछे तेवोप्रतापनदेखायनेभगवा
ननोकोइकदुष्टजीवद्रोहकरताहोयतेनुंकांइभुंडुनथायतारेतेनेनिश्चयरहेनहिएनेकनिष्ठज्ञानवाळोकहीयेंअनेमध्यम
ज्ञानवाळोजेहोयतेतोज्यारेभगवाननांशुभअशुभएवांमनुष्यचरित्रनेदेखेतारेतेमांमोहथायनेनिश्चयरहेनहितेनेम
ध्यमज्ञानवाळोकहिये अनेउत्तमज्ञानवाळानेतोएमवर्त्तेजेभगवाननेगमेतेवि शुभअशुभक्रियानेकरतादेखिनेप
णतेमांमोहथायनहिनेनिश्चयजायनहितथाजेणेपोतानेनिश्चयकराव्योहोयनेतेजवळिकहेजेएभगवाननथी तारेते
नेएमजाणेजेएनुंमाथुंफर्युंछेएवोजेहोयतेनेउत्तमज्ञानवाळोकहिये अनेतेमांजेकनिष्ठज्ञानवाळोतेतोअनेकजन्मे
करिनेसिद्धथायअनेमध्यमज्ञानवाळोबेत्रणयजन्मेकरिने सिद्धथायनेउत्तमज्ञानवाळोतेजजन्मेकरिनेसिद्धथायए
विरित्येवार्त्ताकरि तारपछेमोटाशिवानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्योजेभगवाननोनिश्चयतोसंपूर्णहोयतोपणअंतरमांकृता
र्थपणुंमनातुंनथीतेनुंशुंकारणछे तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेकामक्रोधलोभस्वादस्नेहमानइत्यादिकजेशत्रुतेणेक
रिनेजेनुंअंतःकरणदग्धवर्त्ततुंहोयनेतेनेनिश्चयहोयतोपणपोतानेकृतार्थमानेनहि पछेनित्यानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्यो
जेएकामादिकशत्रुनेटाळ्यानोशोउपायछे तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएकामादिकशत्रुतोतोटळेजोएनेउपरथनि

दंयथकोदंडदेवानेतत्पररहेजेमधर्मराजछेतेपापिनेमारवानेअर्थेदंडलेइनेरात्यदिवसतयाररछे तेमइंद्रियुंकुमार्गेचा
लेतोइद्रियुंनेदंडदेनेअंतःकरणकुमारगेंचालेतोअंतःकरणनेदंडदेतेमांइंद्रियुंनेकृछ्रचांद्रायणेकरिनेदंडदेनेअंतःकरण
नेविचारेकरिनेदंडदेतोएकामादिकशत्रुनो नाशथइजायनेपोतानेन्नगवाननानिश्चयेकरिनेसंपूर्णकृतार्थमांने ता
रपछेमुक्तानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्यो जेसंपूर्णसत्संगथयोतेकेनेकहिये पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेएकतोअतिशेद्रढ
आत्मनिष्ठाहोयनेतेपोतानाआत्मानेदेहइंद्रियोअंतःकरणथिअतिशे असंगीमांननेएदेहइंद्रियादिकनिक्रियाउंतेपो
तानेविषेनमांनेतोपणपंचवर्त्तमाननानियममांलेशमात्रफेरपडवादेनहि अनेपोतब्रह्मस्वरूपेवरतेतोपणपरब्रह्मजे
पुरुषोत्तमन्नगवानतेनुंदासपणुंमुकेनहिस्वामिसेवकपणेकरिनेन्नगवाननिद्रढउपासनाकरे अनेप्रत्यक्षमुर्त्तिजेन्न
गवानतेनेआकाशनिपेठेअतिशेअसंगीसमझेजेमआकाशछे तेच्यारन्नूतमांअनुस्यूतपणेव्यापिनेरयोछेनेच्यारन्नू
तनिजेक्रियातेआकाशनेविषेथायछे तोपणआकाशनेएपृथवीआदिकच्यारन्नूतनाविकारअडतानथीतेमप्रत्यक्ष
जेश्रीकृष्णनारायणते शुन्नअशुन्नसर्वक्रियानेकरताथकाआकाशनिपेठेनिर्लेपछेएमजांणे अनेतेन्नगवाननांजे
असंख्यातऐश्वर्यछेतेनेसमझेजेआन्नगवानजीवुनाकल्याणनेअर्थेमनुष्यजेवाजणायछेतोपणएअनंतकोटीब्रह्मां
डनाकर्त्ताहर्त्ताछे अनेगोलोकवैकुंठश्वेतद्विपब्रह्मपुरइत्यादिकजेधामतेसर्वनास्वामिछे अनेअनंतकोटिएवाजेअक्ष
ररूपमुक्ततेसर्वनास्वामिछे एवोन्नगवाननोमहिमाजांणिनेतेन्नगवाननेविषेश्रवणादिकन्नक्तिनेद्रढकरिनेराखे अ
नेतेन्नगवाननान्नक्तनिसेवाचाकरिकरएविरित्येजेवरतेतेनोसंपुर्णसत्संगकहिये पछेनांनाशिवानंदस्वामियेप्रश्नपु

छ्योजेक्यारेकतांभगवाननाभक्तनोमहिमाअतिशेसमजायछे तेक्यारेकतांअतिशेसमजातोनथितेनुशुंकारणछे
पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेसंतछेतेतोधर्मवालाछे तेज्यारेकोईकनेअधर्ममांचालतोदेखेतारेतेनेटोकेपछे जेदेहा
भिमानिहोयतेनेसवलोविचारकरिने शिक्षाग्रहणकरतांआवडेनहिनेसांमोतेसंतनोअवगुणलेमाटेज्यांसुधिएनेदु
खाडिनेकहेनहित्यांसुधिमाहात्म्यरहेने ज्यारेहितनिवातपणदुखाडिनेकहेतारेअवगुणलेनेमाहात्म्यनजाणे अनेजेने
संतनोअवगुणआव्योतेनेकोईरित्येप्रायश्चित्तकरिनेपणशुद्धथवातुंनथिजेमकामादिकदोषनोपापनिवारणछे तेम
संतनाद्रोहनुंपापनिवारणछेनहि अनेजेमकोइनेक्षयरोगथायतेनेटाल्यानुंकोइऔषधनथी तेतोनिश्चेमरेतेमजेने
संतनोअवगुणआव्योतेनेतोक्षयरोगथयोजांणवोतेतो पांचदिवसमोडोवेलोनिश्चेविमुखथाशे अनेवलीजेमम्मनु
ष्यनांहाथपगनाकआंख्यआंगलियुंएआदिकजे अंगतेकपायतोपणएमनुष्यमुवोकेवायनहि अनेज्यारेधडमांथि
माथुंकपाइजायतारेतेनेमुवोकेवाय तेमहरिजननोजनेअवगुणआवेतेनुंतोमाथुंकपांणुं अनेबिजावर्त्तमानमांक
दाचितफेरपडेतोअंगकपांणुकेवायपणतेजीवेखरोकेतांतेसत्संगमांटकेखरोनेजेने संतनोअवगुणआव्योतेतोनिश्चे
सत्संगथिज्यारे तारेविमुखजथायएएनुंमाथुंकपांणुंजांणवुं पछेभगवदानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्यो जेहरिजननोअ
वगुणआव्योहोयतेनेटाल्यानोकोइयेउपायछेकेनथि तारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेउपायतोछेपणअतिकठणछे त
अतिशेश्रद्धावालोहोयतेथिथायछे ज्यारेकोईसंतनोअवगुणआवेतारेएमविचारकरेजेमेंअतिमोटुंपापकर्युं जेमा
टेब्रह्मस्वरूपएवाजेभगवाननाभक्ततेनोअवगुणलिधो एवाविचारमांथिअतिशेदाझ्यहैयामांथायनेदाझ्यनेमारेअ

अजमतेतोतेनास्वादुकुस्वादुपणानिखबरूपडेनहि तथारात्रिनेविषेनिद्रापणआवेनहि अनेज्यांसुधिसंतनोअवगुण
हैयामांथिटलेनहि त्यांसुधीजेमजलविनानुंमाछलुंतडफडेतेमअतिव्याकुलथाय अनेज्यारेएसंतनोहैयामांअतिशे
गुणआवेनेतसंतकोइवातदुखांणाहोयतोतेनेअतिदिनथईनेप्रसन्नकरे एविजात्यनोजेनाहृदयमांविचाररेतोहोय
तोतेनेसंतनोअवगुणआव्याहोयतेपणटलिजाय नेसत्संगमांथिपणविमुखनथायपणएविनाबिजोकोईएनोउपाय
नथिकयोएजएकउपायछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥ १॥ ॥१०९॥

॥संवत् १८७७नाकार्त्तिकवदि ११ एकादशीनेदिवसस्वामीश्रीसहजानंदजीमहाराजगामश्रीलोयामध्येसुराभक्त
नादरबारमांदक्षणादमुखारविंदेढोलियाउपरथविराजमानहता अनेराताकिनखापनोसुरवालपेर्योहतो अनेनर
नारायणनामेअंकितएवोजेकालोकिनखापतेनिडगलिपेरिहती अनेमांथेबुरानपुरिअसमानिरंगनोरेटोसोनेरितार
नाफरताछेडानोबांध्योहतो अनेकसुंबीरंगनोरेटोकेड्येबांध्योहतो अनेपोतानामुखारविंदनीआगल्यमुनितथादेश
देशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति अनेमुक्तानंदस्वामिआदिकजेपरमहंसतदुकडसरोदासतारमंजिरादिकवा
जित्रनेवजाडीनेकीर्त्तननुंगानकरताहता पछेकीर्त्तननिसमाप्तिथईरहि तारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेसर्वेपरमहंस
सांभलोहुंतमनेएकप्रश्नपुछूंछुं तारेमुनिबोल्याजेहेमहाराजपुछो पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेआसत्संगमांहरिभ
क्तनेक्यारेमृत्युनोभयटलिजाय अनेदेहछतेजपोतानुंकल्याणमनाईजाय पछेमुक्तानंदस्वामियेंजेवोआवड्योतेवो
उत्तरकर्यो पणश्रीजीमहाराजनाप्रश्ननुंसमाधानथयुंनहि पछेबिजापरमहंसबोल्याजेहेमहाराजएप्रश्ननोउत्तरतो

तमेजकरो पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेतमेज्यांसुधिकीर्त्तनबोल्यात्यांसुधिअमेएनोविचारकर्योछे तेअमारिने
जरमांतोएमआव्युंछे जेच्यारप्रकारनाहरिभक्तहोयतेनेमृत्युनोभयनाशपांमेछे अनेकृतार्थपणुमनायछे तेच्यारप्र
कारनाहरिभक्तनिविक्तिएकतो विश्वासिबिजोज्ञानीत्रिजोशूरविरचोथोप्रितिवाळोएच्यारप्रकारनाजेभक्ततेनेतो
मृत्युनोभयनथीरतोनेदेहछतेकृतार्थपणुंमनायछे हवेएच्यारप्रकारनाभक्तनांलक्षणकहियेछइये तेमांजेविश्वासि
होयततोप्रत्यक्षभगवाननेतेनासाधुतेनावचननेविषेअतिशेविश्वासनेपांम्योछे माटेतेभगवाननानिश्चयनाबळव
डेकरिनेमृत्युनोभयराखेनहिनेएमजांणेजेमुने प्रत्यक्षपुरुषोत्तमभगवानमल्याछेमाटेहुंकृतार्थछुं अनेज्ञानिनेतो
आत्मज्ञाननुंबळहोयतेएममांनेजेहुंतो ब्रह्मस्वरूपएवोभगवाननोभक्तछूंमाटेएनेपणमृत्युनोभयहोयनहि अनेशु
रवीरहोयतेथकिताइंद्रियुं तथाअंतःकरणएसर्वेथरथरकंपतारहे अनेबीजाकोइथिपणडरेनहिमाटेएनेकोईरित्येपर
मेश्वरनिआज्ञामां भंगथायनाहिं माटेपोतानेकृतार्थपणुंमांने अनेमृत्युनोत्रासतेनामनमांलेशमात्रपणहोयनहि
अनेचोथोजेप्रीतिवाळोतेनेतोपतिव्रतानुंअंगछे जेमपतिव्रतास्त्रीहोयतेनेपोतानापतिविनाबिजेठेकांणेवृतिडोलेन
हिनेएकपोतानापतिनेविषेजप्रीतिराखेतेमतेभगवाननोभक्ततेपतिव्रतानिपेठेपोतानापति एवाजेभगवानतेनेवि
षेजप्रीतिराखे माटेपोतानेकृतार्थपणुंमांने अनेतेनेमृत्युनोभयपणलेशमात्रहोयनहि अनेएच्यारअंगमांयलुंएकप्र
धानहोयनेबिजांत्रणएयगौणहोय तोपणजन्ममृत्युनाभयथकितरेछे अनेच्यारमांयलुंएकपणनहोयतेनेतोमृत्युनोभ
यटळेनहि एटलिवार्त्ताकरिनेपछेश्रीजीमहाराजसर्वपरमहंसतथाहरिभक्तप्रत्येबोल्याजेएच्यारमांयलांजेनेजेअंग

प्रधानपणेवरततांहोयतेकहो पछेपरमहंससमग्रनेजेजेअंगवरततांहतांतेकयां अनेहरिभक्तनेपणजेनेजेअंगवरत
तांहतांतेकयांतेसांभलिनेश्रीजिमहाराजघणुप्रसन्नथया पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेएच्यारअंगमांथिजेनेसुरवी
रनुंअंगहोय तेसर्वेआविनेअमारेपगेलागो पछेजेनेजेनेशुरविरनांअंगवरततांहतांतेसर्वेश्रीजिमहाराजनाचरणा
रविंदनेछातिमांलैनेपगेल्यागा पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेवलिजेनेप्रश्नपुछवोहोयतेपुछो तारेब्रह्मानंदस्वामियेपु
छ्युंजेजेकारणहोयतेतोकार्यथिमोटुंजोइयेतारेवडनुंविजतेतोनानुंछेनेतेथकिमोटोवडकेमथायछे पछेश्रीजिमहा
राजबोल्याजेकारणहोय तेतोनानुंहोयनेसुक्ष्महोयतोपणमोटाकार्यनिउत्पत्तिकरवानेसमर्थछेएवाकारणमांमोटा
इछे जेममुलप्रकृतिनांकार्यएवांजेअनंतप्रधानतेनोमोटोविस्तारछे पणकारणरुपजेमुलप्रकृतितेतोत्रिनेआकारेछे
तथापृथवीनुंकारणजेगंधतेसूक्ष्मछेनेतेनुंकार्यजेपृथवितेमोटिछे एमजआकाशआदिकजेबिजांच्यारभूततेनोमो
टोविस्तारछेनेतेनाकारणजेशब्दादिकतेसुक्ष्मछे अनेजेकारणहोयतेनांनुंहोयतोपणतेमोटाकार्यने उत्पन्नकरवासम
र्थथायए विएमांकलारहिछेजेमअग्निदेवछे तेतोमनुष्यजेवोमूर्त्तिमानछे अनेमाणसजेवडोछे अनेतेनुंकार्यजे
अग्निनीज्वालाउंतेतोअतिमोटियुंछे तथाजेमवरुणनिमूर्त्तितेतोमनुष्यजेवडिछे अनेतेनुंकार्यरूपजेजलतेतोअति
काजुंछे अनेजेमसुर्यनिमूर्त्तितोमनुष्यजेविरथमांबेठिछे अनेतेनुंकार्यजेप्रकाशतेतोआखाब्रह्मांडमांव्यापीरयोछे
तेमसर्वनाकारणएवाजेश्रीपुरुषोत्तमनारायणश्रीकृष्णतेतोमनुष्यजेवडाछे तोपणअनंतकोटिब्रह्मांडनाकारणछे
अनेजेमूर्खहोयतेतोएमसमजेजेनुंकार्यआवडुमोटुंछे तोतेनुंकारणतोकेवडुंमोटुंहशेएतोमूर्खनीसमजणयछे अने

सर्वनाकारणरुपएवाभगवानतेमनुष्यजेवाछे तोपणपोतानाअंगमांथियोगकलायेकरिने अनंतकोटिब्रह्मांडनेउ त्पन्नकरवानेसमर्थछेनेपाछांपोतानेविषेलयकरवानेसमर्थछे जेमअग्निवरुणसूर्यतेपोतानाकार्यरूपेमोटाजणाय छे नेतलोकार्यनेपोतामांलीनकरिनेएकपोतेजरेछे तेमभगवाननाएकएकरोममांअनंतकोटिब्रह्मांडअणुनिपेठेरयां छेतेअष्टावर्णनेचौदलोकसुधांरयांछे एविरित्येकारणमांअलौकिकपणुंछेनेमोटाईपणुछेतेनेसमजुहोयतेजाणेजे भगवानमनुष्यजेवाजणायछेतोपणएभगवानसर्वनाकारणछे अनेसर्वनाकरताछेनेसमर्थछेएमकहिनेश्रीजीम हाराजशयनकरवापधार्या ॥ ॥ इतिवचनामृतम् ॥ २ ॥ ॥ ११० ॥

॥ संवत् १८७७नाकार्त्तिकवदि १३ नेरशनेदिवसश्रीजीमहाराजगामश्रीलोयामध्ये सुराखाचरनादरबारमांरा त्रिनेसमेढोलियाउपरविराजमानहतानेधोलीछिंत्यनिडगलीपेरिहति तथारुनोभरेलोधोलोसुरवालपेर्योहतोने मस्तकउपरधोलोफेंटोबांध्योहतोतथाधोलीपछेडीओढीहति अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेश नासत्संगीनिसभाभराईनेबेठिहति तेसमयनेविषेश्रीजिमहाराजनेभगवदानंदस्वामितथाशिवानंदस्वामियेप्रश्न पुछ्यो जेभगवानतथासंततेनोजेनेमाहात्म्यज्ञानेसहितनिश्चयहोयतेनांशांलक्षणछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजे जेनेभगवाननोनेसंतनो माहात्म्यज्ञानेसहितनिश्चयहोयतेथिभगवाननेअर्थेनेसंतनेअर्थेशुंनथाय एनेअर्थेकुटुंब नोत्यागकरेलोकलाजनोत्यागकरे राज्यनोत्यागकरेसुखनोत्यागकरेधननोत्यागकरेस्त्रीनोत्यागकरे अनेस्त्रीहोयते पुरुषनोत्यागकरेएमकहिनेपछेआसर्वेहरिभक्तनीवार्त्ताउंएकबीजाफेडेकरी गामडड्डुसरवालारजबुतगलुजितथा

धर्मपुरवाळांकुशळकुवरबाई तथापर्वतभाइतथाराजबाईतथाजीवुंबाईतथाळाडुबाई तथामोटारामबाईतथा
दादाखाचरतथामांचाभक्ततथामूळजीब्रह्मचारितथाभुजवाळांलाधीबाईनेमाताजीत० मुक्तानंदस्वामित०वाळा
कदेशनोआहीरपटेलसांमतत० गांममानकुवानामूळजीत० कृष्णजीत० वाळाकदेशमां गुंदाळीगामनाबेकाठिहरि
भक्तइत्यादिकजे सत्संगीतमणेभगवाननअर्थेनसंतनअर्थेजेजेकर्युंतनेविस्तारिनेकताहवा अनेवळीएमकयुंजे
जेनेभगवाननोनिश्चयमाहात्म्यज्ञानेसहितहोयतेभगवाननावचनमां फेरपाडनहिनेजेमकेहतेमकरेतउपस्यपोता
निवातकरिजेअमारोस्वभावकवोहतोतो गोदोहनमात्रएकस्थानकमांरेवायपणवधुरेवायनहिएवात्यागिहताने
वैराग्यअतिशेहतोनेश्रीरामानंदस्वामिउपस्यहतपणअसाधारणहतुंतोपणस्वामियेभुजनगरथिकावीमोकल्युं जे
जोसत्संगमांरयानोखपहोयतोथांभलानेबाथलईनेपण रवुंपडशेएममयारामभट्टआविनेकयुंतारेअमेथांभलाने
बाथलिधितारपछेतमणेकयुंजमुक्तानंदस्वामिनिआज्ञामांरहो पछेअमेस्वामिनांदर्शनथयामोरनवमहिनासुधि
मुक्तानंदस्वामिनीआज्ञामांरयाएवेलक्षणेकरिनेजेने संतनोनेभगवाननोएवोनिश्चयहोयतेनेजाणीये अनेपछे
सुंदरजीसुतारनेडोसावाणियानीवातकरि अनेवलिजेनेभगवाननोनेसंतनोएवोनिश्चयहोयतनेतेनिकोरनोकेफव
रतएमकहिनेरांणाराजगरनीवार्त्ताकरी अनेप्रह्लादनिवार्त्ताकरिजेप्रह्लादजेतेनृसिंहजोप्रत्येबोल्याजे हेमहाराजहुं
आतमाराविकराळरूपथिनथीबीतोनेतमेजेमारिरक्षाकरितेनेहुंरक्षानथी मांनतोनेतमेज्यारेमाराइंद्रियुंरूपशत्रुना
गणथकीरक्षाकरशोतारेहुंरक्षामानीशमाटेजे भगवाननोभक्तहोयतेदैहिकरक्षाभगवानकरेतेणेकरिनेहर्षनपांमे

नेरक्षानकरेतेणेकरिनेशोकनकरे अनेअलमस्तथकोभगवाननेभजेनेभगवाननेसंततेनुं माहात्म्यबहुजांणेतेउप
रयगामकठलालनीडोसिनीवातकरि अनेआविरीत्यनोजेहरिभक्तहोयतेनोदेहपगघसिनेपडेवाघषाईजायसर्पकर
डेशस्त्रवागेपाणीमांबुडिजायइत्यादिकगमेतेविरित्येअपमृत्युयेकरिनेदेहपडेतोपणएमसमजेजे भगवाननाभक्त
नीअवलीगतिथायजनहिएतोभगवाननाधामनेजपामे अनेभगवानथिविमुखहोयतेनोदेहसुधीसारिपेठेपडेनेचं
दननालाकडामांसंस्कारेजुक्तबलेतोपणतेतोनिश्चेयमपुरीमांजायएवेनी व्यक्तिसारिपेठेसमजेएसर्वेप्रकारनीजेना
ह्रदयमांदृढगांठ्यपडिहोयतेनेभगवाननानेसंतनोमाहात्म्यसहितनिश्चयछे एमजांणवुअनेएवोनिश्चयवालोजेहो
यतेजरुरब्रह्ममोहोलमांजपुगेपणविजेक्यांइकोइधाममांओरोरेहेनहिं ॥ ॥ इतिवचनामृतं ॥
॥ ३ ॥ ॥ १११ ॥ ॥ संवत् १८७७नाकार्तिकवदि १४ चौदशनेदिवसपोरए
कदिवसचढतेस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजगामश्रीलोयामध्येसुराभक्तनादरबारमांविराजमानहता अनेधोला
सुरवालपेर्योहतो अनेधोलिछिंटनिडगलिपेरिहति अनेमस्तकउपरश्वेतपाघबांधिहति अनेपोतानामुखारविंद
निआगल्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेअखंडानंदस्वामियेश्रीजीमहाराजनेप्रश्न
पुछ्योजेअनंतकोटिब्रह्मांडछे तेब्रह्मांडुनेविषेजविआब्रह्मांडमांवर्त्तमानकालेभगवाननीमूर्त्तिछे तेविनेतेविजदे
खायछेकेनथिदेखाती पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेभगवानपोतपोतानाअक्षरधामनेविषेसदाविराजमानछे अ
नेमूलमायामांथिउपज्यांजेअनंतकोटिप्रधानपुरुषतेथकी अनंतकोटिब्रह्मांडउपजेछे पछेतेभगवानपोतानाअक्ष

रथाममांएकठेकाणेरह्याथका पोतानीइछायेकरिनेतेअनंतकोटिब्रह्मांडनेविषेपोतानाभक्तनेअर्थेअनंतरूपेदेखाय
छे पछेवलीअखंडानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्यो।जेश्रीकृष्णनारायणतोसदामनुष्याकृतिछे नेतेभगवाननुंस्वरूपसर्वकाले
सत्यछेअनेतेजभगवानक्यारेकमच्छकच्छवराहनृसिंहादिकअनंतरूपेकरिनेभासेछेतेकेमसमजवुं अनेवलीब्रह्मां
डेब्रह्मांडप्रत्येकल्याणनिरित्यतथाभगवाननीमूर्त्तितएकसरखिछेकेजुदिजुदिछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेभग
वाननिमूर्त्तितोसदाएकसरखिछे तोपणभगवानपोतानीमूर्त्तिनेज्यांजवीदेखाडिजोइयेत्यांतेविपोतानिइछायेकरि
नेदेखाडेछेअनेज्यांजेटलोप्रकाशकरवोघटेत्यांतेटलोप्रकाशकरेछेअनेपोतेतोसदाद्विभुजछेतोपणपोतानीइछायेक
रिनेक्यांईच्यारभुजक्यांईअष्टभुजक्यांईअनंतभुजनेदेखाडेछे तथामच्छकच्छादिकरूपेकरिनेभासेछे एविरित्येज्यां
जेवुंघटेत्यांतेवुंरूपप्रकाशेछेअनेपोतेतोसदाएकरूपेजविराजमानरहेछे अनेवलीएकठेकाणेरयाथकाअनंतकोटिब्र
ह्मांडनेविषेअंतर्यामिरूपेव्यापिनेरहेछे जेमव्यासजिएकहतातेशुकजिनेसादकर्यो तारेस्थावरजंगमसर्वेजीवमांर
हिनेसादकर्यो अनेशुकजियेहुंकारोदिधो तारपणस्थावरजंगमसर्वेसृष्टिमांरहिनेहुंकारोदिधोएविरित्येशुकजीजे
वामोटासिद्धहोयतेपणजेसर्वजगतमांव्यापवानेसमर्थथायछे तेताभगवाननाभजननाप्रतापेकरिनेएवीयोगक
लानेपांम्याछे तोपोतेभगवानपुरुषोत्तमतेतोयोगेश्वरछे नेसर्वयोगकलानानिधिछे तेएकठेकाणेरयाथकाअनंतको
टिब्रह्मांडमांपोतानीइछायेकरिनेज्यांजेमघटेत्यांतेमभासेछेतेमांशुंकेवुं अनेएभगवानमांएमहोयतेनुंशुंआश्चर्यछे
केमजेकोईकगोडियोहोयतेतुछमायानेजांणेछेतेमांपणलोकुंनकेवुंआश्चर्यथायछे नेतेनियथार्थखबरज्यपडतीनथि

तोभगवानमांतोसर्वयोगकलाउंरहिछे तेमहाआश्चर्यरूपछेतेनेजीवकेमजांणीशकेमाटेभागवतमांकयुंछे जेआट
लाभगवाननीमायानेतर्याछेनेवलीएमकयुंजेकोईभगवाननीमायानाबलनेपारपांम्यानथितेणेकरिनेएमजांणवुं
जेएभगवाननीयोगकलामांब्रह्मादिकजेवानेकुतर्कथायतोएभगवाननी मायानाबलनापारनेनपांम्याकेवायतेकु
तर्कतेशुंतो जेएभगवानतेकेमएमकरताहशे अनेभगवाननेएमसमझेजेएतोसमर्थछेतेजेमकरताहशेतेठीककरता
हशेएविरित्येभगवाननेनिर्दोषसमझेतोमायानेतर्याकेवाय अनेकल्याणनिरीत्यतोएकसरखिछेपणभजनाराजे
पुरुषतेनेविषेउत्तममध्यमकनिष्टएत्रण्यप्रकारनाभेदछे नेतेमनिश्रद्धाअनंतप्रकारनिछेतेनेयोगेकरिकल्याणनामा
र्गमांपणअनंतभेदथयाछे अनेवस्तुगत्येतोकल्याणनोमार्गएकछे अनेभगवाननुंस्वरूपपणएकजछे नेतेभगवान
अतिसमर्थछेनेतेजेवाथावानेकाजेअक्षरपर्यंतकोईसमर्थथातोनथिएसिद्धांतछेपछेमुक्तानंदस्वामियेश्रीजिमहारा
जनेकह्युंजेझिणाभाईतोआजबहुदलगिरथया अनेएमबोल्याजेज्यारेमहाराजअमारेघेरआव्यानहि तारेअमारे
पणघरमांरयानुंशुंकामछे एवातसांभलिनेश्रीजिमहाराजबोल्याजेमुझाईनेरिसेकरिनेजेप्रेमकरेतेप्रेमअंतनभावा
नोनहि अनेरिशवालानिभक्तितथाप्रेमएसर्वेअंतेखोटांथैजायछे माटेमुझाईनेझांखुंमुखकरवुंतेतोअतिमोटिखो
ट्यछे पछेझिणेभाईयेकयुंजेभगवाननेभगवाननासंततेपोतानेघेरआवेतारेमुखप्रफुल्लितथयुंजोइयेअनेज्यारेभ
गवाननेसंतनआवे तारेतोमुखझांपुंथयुंजजोईये अनेहैयामांशोकपणथयोजोइये पछेएवात्तासांभलिनेश्रीजि
महाराजबोल्याजेभगवाननेसंततेआवे तारेराजिथावुंपणशोकतोक्यारेपणकरवोनहि अनेजोशोककरस्यानोस्व

नावहोयतोअंतजरुरकांईकनुंडुंथयाविनारहेनहि माटेपोतपोतानाधर्ममांरहिनेजेरित्यनिभगवाननीआज्ञाहोय तेनेराजिथकापालविपणपोतानुंगमतुंकरवासारुंकोईरित्येमुकावुंनहि अनेभगवानक्यांईकजावानीआज्ञाकरेने जेशोककरिनेमुकायतोप्रथमजभगवानदर्शनआप्यांहोय तथाप्रसादआप्योहोयतथाअनंतप्रकारनिज्ञानवार्त्ता करिहोयइत्यादिकक्रियायेकरिनेजेपोतानेसुखप्राप्तथयुंहोयतेजातुंरहे अनेमुंझवणयेकरिनेबुद्धिमांएकलोतमोगु णछाईजायतेणेकरिनेकेवलदुखियोथकोजज्यांमुकेत्यांजाय पछेएमुंझवणयेकरिनेआज्ञापणयथार्थपलेनहि माटे भगवाननाभक्तनेतोसदाअतिप्रसन्नरहेवुं अनेप्रसन्नमनेकरिनेभगवाननुंभजनकरवुंपणगमेतेवोभुंडोदेशकाल होयतोपणहैयामांलेशमात्रमुंझवणयआववादेविनहि ॥इतिवचनामृतं॥४॥ ॥११२॥ ॥संवत् १८७७नाकार्तिकवदि अमांसनेदिवसरात्रिनेंसमेस्वामिश्रीसहजानंदजी महाराजगामश्रीलोयामध्येसुराभक्त नादरबारमांविराजमानहता अनेधोलोसुखालपरयोहतोअनेधोलिछिंट्यनिडगलिपेरिहतीनेमस्तकउपरश्वेतपा घबांधिहतिनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनीसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजीम हाराजेसर्वपरमहंसनेप्रश्नपुछ्यो जेकेटलासंकल्पकेवायतारेनिष्कपटकेवायनेकेटलासंकल्पनकेवायतारेकपटीके वाय पछेपरमहंसवतेएनोउत्तरनथयो तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेपंचवर्त्तमानसंबंधिपोतामांकाच्यपहोयनेतेपो ताथिविचारेकरिनेटलतीनहोयतोतेकाच्यपजेमांनहोय एवाजेसंततेनेआगल्यकेवुंअनेकोईकसंतनाअवगुणपो तानेआव्योहोयतोतेकेवोतथाभगवाननानिश्चयमांअनिश्चयनोघाटथयोहोय तेपणकेवोतारेतेनिष्कपटकेवाय ॥५८॥

अनेएमांहीलोसंकल्पथयोहोयनेतेनेजेसंतनीआगल्यनकेहेतनेकपटीजांणवो पछेवलीश्रीजीमहाराजेप्रश्नपुछ्यो
जेएवोकपटिहोयनेतेडायोहोयतेनेकेवीबुद्धियेकरिनेओलखिये तारेएनोउत्तरपणपरमहंसनेनआवड्योतारेश्रीजी
महाराजेकयुंजेएतोएमओलखायजेएनोसहवासहोय नेखाधेपिधेबेठतेउठतेचालतेहालतेपोतानेलोरहेतोहोयता
रेपोतेतेनिखबरस्यराखेनेपोताथिनोखोपडेतारेपणविजामांणसपासेतेनिछां निखबरस्यरखावेतारेतेनुंकपटओलख्या
मांआवेपछेवलीश्रीजीमहाराजेप्रश्नपुछ्योजेदंभेकरिनेवर्त्तमानपालेनेदंभेकरिनेभगवाननोनिश्चयराखतोहोयने
तेपोतेबुद्धिवालोहोयनेमानिहोय तेपोतानावर्त्तमाननेनेपोतानानिश्चयनेविजानासाचावर्त्तमाननेनिश्चयतेनिआ
गल्यअधिककरिदेखाडतोहोयतारेतेनेएमकेमकलियेजेएनोदंभेकरिनेवर्त्तमाननेनिश्चयछे तारेएप्रश्ननोउत्तरपण
परमहंसवतेनथयो तारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेएनिप्रतिष्ठानोभंगथायतारेएनोदंभकलायनहितोनकलाय अने
वली श्रीजीमहाराजेप्रश्नपुछ्योजेभगवाननो निश्चयतथावर्त्तमानतेबेमांथिकेवोघाटहोयतेपाडनेकेवोघाटहोय
तोपणनपाडे अनेतेनोअवधिहोयतेकेवोजेक्यांसुधिएघाटरहेतेधर्ममांथिपाडेनेभगवाननानिश्चयमांथिपाडे तारे
एनोउत्तरपणपरमहंसवतेथयोनहि तारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेघाटनेटाल्यानोजतनकरेतोपणटलेनहिएवोजे
कांईकधर्मपाल्यामांअयोग्यघाटरहेतोहोय अनेतेघाटपंनरदिवसतथामहिनासुधिनथायनेवलीकोईकदिवसप्रग
टथईआवेएवोजेघाटतेधर्ममांथिपाडे अनेएमजभगवाननानिश्चयमांपणजांणवुंअनेजेघाटथयोनेतेनेविचारक
रिनेटालिनांखेनेपाछोफरिनेतेघाटथायनहिएवोजेघाटतेएबेमांथिपाडिसकेनहि अनेवलीश्रीजीमहाराजेप्रश्नपु

छ्योजेसत्संगमांदृढपायोंकनोथायनेंकनोनथाय पछेएनोउत्तरपणपरमहंसनेनन्त्रावद्योतारेश्रीजीमहाराजेकरयो जेजेमदत्तात्रेयेपंचभूतचंद्रमापशु वेश्याकुमारिपोतानोदेहइत्यादिकसर्वेमांथिपणगुणलिधाएविरित्येसंतमांजेने गुणग्रहणकरयानोस्वभावहोयतेनोजसत्संगमांदृढपायोथायछे अनेजनेसंतमांगुणलिधानोस्वभावनहोयतेसत्सं गमांरयोछेतोपणएनोदृढपायोनथी पछेवलीश्रीजीमहाराजेप्रश्नपुछ्योजेसंततथाशास्त्रतथापोतानोविचारएत्र एयेहोयतारेअतिशेइंद्रियुंअंतःकरणजितायकेएमांथिएकेवांनुहोयतोपणजिताय अनेजोएमकेशोजेएत्रएयेवांनां भेलांहोयतोजितायतारेसंतपासेथिकेवीजुक्तिशिखवीअनेशास्त्रमांथिशिजुक्तिशिखवी अनेपोतानोविचारकरिने शिजुक्तिशिखवीतेकहो तारेएनोउत्तरपणपरमहंसथिथयोनहितारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेशास्त्रेकरिनेतोभगवा नतथासंततेनुंमाहात्म्यसमझवुं अनेसंतथिएमशिखवुंजेजेरित्येसंतइंद्रियुंनेजित्यानिजुक्तिबतावेजेआरित्येनेत्र निदृष्टिनासिकाउपरस्थिराखवीतथाग्राम्यवार्त्तानसांभलवीइत्यादिकजेजुक्तितेसंतथकीशिखवी अनेतेसंतेशिखावीजे जुक्तितेनेपोतानेविचारेकरिनेपोतानाकल्यांणनेअर्थेसवलिसमझिनेमांनविनेतेमवरतवालागवुं एमत्रणयेवांनां येकरिनेइंद्रियुंअंतःकरणजितायछे अनेतेपछेवलीश्रीजीमहाराजेप्रश्नपुछ्योजेइंद्रियुंनेजीत्येअंतःकरणजिताय छेकेअंतःकरणनेजीत्येइंद्रियुंजीतायछे पछेएप्रश्ननोउत्तरपणपरमहंसनेनआवड्योतारेश्रीजीमहाराजेकरयोजेबा ह्यइंद्रियुंनेदेहदमनकरिनेजीते अनेदेहदमनेकरिनेबाह्यइंद्रियुंजीतांणीहोयतोपणपांचवर्त्तमाननानियममांदृढथै नेरहेतोहोय तोबाह्यइंद्रियुंनेजितवेकरिनेअंतःकरणजितायपणएकलेअंतःकरणनेजितवेकरिनेबाह्यइंद्रियोजिता

यनहि अनेबाह्यइंद्रियुंनेजितवेकरिनेतोअंतःकरणजितायछेकेमजेजोबाह्यइंद्रियोनेजितेनेविषयमांप्रवरतवादेन
हितोरअंतःकरणमांहिलिकोरथिनिराशथैजायछेजेआदेहकरिनेआवातबणवानिनथी अनेतेपछेवलीश्रीजिमहा
राजेप्रश्नपुछ्योजेबाह्यइंद्रियोशाणेकरिनेजितायनेअंतःकरणशाणेकरिनेजीताय पछेएनोउत्तरपणपरमहंसनेन
आवड्योतारेश्रीजिमहाराजेकह्योजेधर्मशास्त्रमांकयाछे जेत्यागिनानियमतेनेराखेतथाआहारनेनियममांराखेत
थातमकृच्छ्चांद्रायणादिकव्रतकरे तथाजांणीजांणीनेटाढ्यतडकोभुखतरसतेनुंसहनकरे अनेभगवाननांकथाकी
र्त्तनवार्त्ताकरेतथाभजनस्मरणमांबेसेतथाआसनजितेइत्यादिकसाधनेकरिनेबाह्यइंद्रियोजितायछे अनेभगवा
ननामाहात्मनोविचारनेभगवाननुंध्यांनतथाआत्मनिष्ठाएटलेकरिनेअंःतकरणजितायछे ॥इतिवचनाम्रतम्॥५॥
॥११३॥ ॥संवत् १८७७नामागशरशुदि१ पडवानेदिवसश्रीजिमहाराजगामश्रीलोयामध्येसुराखाचरनाद
रबारमांरात्रिनेसमेविराजमानहता अनेधोलोखेसपेर्योहतोतथाधोलीछिंट्यनीडगलीपेरिहति तथाधोलोफेंटोमा
थेबांध्योहतो तथाबिजधोलेफेंटेकरिनेबेउकानिवालिहतीनेतेधोलाफटानुंछोगलुंमांथेलटकतुंहतुंनेचोफालओढ्योह
तो नेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनीसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजीमहाराजे
परमहंसप्रत्येप्रश्नपुछ्यो जेसत्संगथयापछेदुर्लभमांदुर्लभतेशुंसाधनमांन्युछे पछेएप्रश्ननोउत्तरपरमहंसवतेनथ
यो तारेश्रीजीमहाराजेकह्योजेएकांतिकपणुंएमांआवेएअतिशदुर्लभछे तेएकांतिकपणुंतशुंतोधर्मज्ञाननेवैराग्य
एत्रण्येजुक्तजेभगवाननीभक्तिकरवीनेनेएकांतिकपणुंकहीय पछेवलिश्रीजीमहाराजेप्रश्नपुछ्योजेधर्मसंबंधिसा

धनमांएवुंकीयुंसाधनछे जेएकराखेकरिनेसर्वेधर्मरहेनेभगवानसंबंधिजेभजनस्मरणकीर्त्तनवार्त्ताएआदिकसा
धनछे तमांएवुंएकसाधनकियुंछेजेआपतकालहोयनेसर्वेजायनेजोएकरहेतोसर्वेरहे पछेतेनोउत्तरपणपोतेकर्यो
जेधर्मसंबंधिसाधनमांतोएकनिष्कामपणुंहोयतोसर्वेसाधनआवे अनेभगवानसंबंधितोएसाधनछे जेनिश्चयरहे
तोसर्वेआवे अनेवलीश्रीजीमहाराजेप्रश्नपुछ्योजेकेविमतिएकप्रकारनीराखेरुडुंथायनेतेनेजोफेरवीयेतोभुंडुंथा
यनेकेवीमतिनेवारंवारफेरवीयेतोरुडुंथायनेनफेरवीयेतोभुंडुथाय पछेतेनोउत्तरपणपोतेकर्योजेभगवाननानिश्च
यरूपजेमतितेनेतोफरवाजदेवीनहिनेभगवाननुंमाहात्म्यसांभलीनेतेनिपुष्टिवारंवारकर्याकरवितोरुडुंथायने एम
तिनेवारंवारफेरवेतोभुंडुंथाय अनेपोतपोतानामननेजांणयेजेमतिमांनिश्चयकर्योहोयजेमारेआंमकरवुंछेतेमतिने
संतनेवचनेकरिनेवारंवारफेरववीनेसंतकेजेआंईवेसवुंनहीनेआकरवुंनहीतोतेठेकांणेवेसवुंनहीनेतेकरवुंनही एवि
रित्येमतिनेफेरवेतोरुडुंथायनेएमतिनेफेरवेनहीनेपोतानुंधार्युंकरेतोभुंडुंथाय अनेवलिश्रीजीमहाराजेप्रश्नपुछ्यो
जेकेवीजात्यनोसत्संगीअथवापरमहंसहोयने धर्ममांसंपूर्णरेतोहोयनेतेनेपासेबेसीयेनेवातसांभलीयेतोदोषलागे
तारेतेनोउत्तरपणपोतेकर्योजेजेनेभगवाननोनिश्चयहोयनेधर्ममांपणपोतेरेतोहोयतोपणजोतेनेव्यवहारमांआस
क्तिहोयतथादेहाभिमानहोयतथामानहोयने तेनेभगवानतथासंततेखोटेतोतेभगवाननोनेसंतनोअवगुणजरुरले
पछेबिजानेआगल्यपणभगवाननातथासंतनाअवगुणनिवातकरिनेतेनेविमुखजेवोकरे एवोजेहोयतेनोकोईरि
त्येसंबंधनराखवोनेराखेतोभुंडुंथाय अनेवलिश्रीजीमहाराजेप्रश्नपुछ्योजेकेवोसाधुहोयनेतेधर्ममांरेतोहोयनेनि

श्वयपणहोयतोपणतेनेन्नेलेनावाजावुंनही नेपासेपथारिकरवीनहीनेतेनिवातपणनसांन्नलवी पछेतेनोउत्तरपण पोतेकरयोजेजेसंतहिमत्यरहितवातकरतोहोय जेशुंएकजन्मेकरिनेनिष्कामादिकगुणआवेछे एतोन्नगवानकृपाक रतोआवेनहितो अनेकजन्मेकरिनेकल्याणथायपणआजदेहेकरिनेशुंकल्याणथायछे एविरित्येजेहिमत्यरहितवात करतोहोयतेनासंगनोसर्वप्रकारेत्यागकरवो अनेजेएमकेतोहोयजेआनेआदेहेकरिनेकृतार्थथयाछैयेनेकामक्रोध मदमछरमानइत्यादिकदोषनोशोन्नारछे न्नगवाननेसंतनाप्रतापेकरिनेएसर्वेनोनाशकरिनांखशुंएमजेकेतोहोय नेतेकामादिकदोषनेनाशकरवानाउपायमांतत्परथईनेमंड्योहोय तेनोसंगसर्वप्रकारेकरवो अनेवलीश्रीजीमहा राजेप्रश्नपुछ्यो जेकेवोसाधुहीमत्यसहितवातकरतोहोयतोपणतेनोत्यागकरवोपछेतेनोउत्तरपणपोतेकरयोजेजेसं तकेवलपोतानापुरुषार्थनेजअधिककेतोहोयनेपुरुषार्थेकरिनेजपोतानेकृतार्थमांनतोहोय पणन्नगवाननुंबलनरा खेनेएमनसमजेजेआसाधनेकरिनेन्नगवाननेराजिकरवाछेतोतेनोपणत्यागकरवो अनेवलिश्रीजीमहाराजेप्रश्न पुछ्योजेकेवोसाधुहोयतेनोसंगकरवोनेकेवानोनकरवो तारेतेनोउत्तरपणपोतेकरयोजेवर्त्तमानपणसुधांसारांपा लतोहोयनेनीश्वयसुधोहोयने तेपासेआपणेरेताहोइयेनेआपणनेटोकेनहिनेपंपोलीनेराखेनेजापरोराखेतोतेमुक्ता नंदस्वामिजेवोलोकव्यवहारमेंमोटोकेवातोहोयतेनोपणसंगनकरवो अनेजेसंतपोतानेटोक्याकरेनेजेस्वन्नावदेखेते उपरयखटकोराखेनेतेनटलेत्यांसुधीवातकरयाकरेनेलोचपोराखेनहि नेतेलोकव्यवहारेमोटोनकेवातोहोयतोपण तेनोसंगकरवो पछेवलिश्रीजीमहाराजेप्रश्नपुछ्योजेजेसंतमांवधागुणसारामोटामोटान्नक्तिज्ञानादिकहोयपणते

मांएकएवोकीयोन्नुंडोदोषहोयजेणेकरिनेतेनोसंगनकरिये तारेतेनोउत्तरपणपोतेकर्योजेजेनेआलसघहुहोयनेनि
द्रावहुहोयनेस्नानध्यानादिकजेनियमतेनेपालवानुंकोईककहेतोकेजेहमणांकरशुंशीउतावलछे धीरेधीरेथाशेए
मबोलेतेसुधोसारोहोयतोपणतेनोसंगनकरवो अनेवलीश्रीजीमहाराजेप्रश्नपुछ्योजेसुधिसारिवातकरतोहोय प
णतेनिवातनसांभलियेएवोएनिवांणिमांशोदोषजांणवो तारेतेनोउत्तरपणपोतेकर्योजेवातकरवामांपोतानेविषे
जेभक्तिज्ञानवैराग्यधर्मतेनिजअहंकारेकरिनेपोतेसरसाईदेखाडेनेबिजासंतमांजे ज्ञानभक्तिआदिकगुणतेनोकां
ईकन्युननादेखाडेएवोजेनोवाणिमांदोषहोयतेनिवातनसांभलवी अनेवलीश्रीजीमहाराजेप्रश्नपुछ्योजेजेनिवाणी
मांतोकुछितपणुंहोयतोपणतेवाणीनेअमृतनीपेठेपानकरियेएवितेकेइवाणीछे पछेतेनोपणपोतेउत्तरकर्योजेजेसं
तवातकरेतारेपोतेपोतानासंबंधिमाबापबोनभाइतथापोतानीजातीतेनीकुछितशब्देकरिनेनिंदाकरतोहोय तोतेनी
तेवाणीसारीजांणवी शासारुजेतेवाणीनेजेसांभलेतेनेतेसंतनीकोरनोएमगुणआवेजेआसंतनेतोकोईरीत्येपोता
नादेहसंबंधिआदिकमांहेतनथीमाटेतेवाणीनेअमृतनीपेठेपानकरवी अनेवलीश्रीजीमहाराजेप्रश्नपुछ्योजेकीयेठे
काणेमानराखवुंनेकीयेठेकाणेमाननराखवुं पछेतेनोउत्तरपणपोतेकर्योजेभगवाननोद्रढआश्रितहोयनेतेजेवोते
वोगरिबहरिभक्तहोयतोपणतेआगलयमाननराखवुं अनेजेनेसत्संगथकोकांईकपाछोपगपडीगयोहोयतेनेआग
लयतोमानराखवुंपणतेथिदबाईजावुंनही नेप्रश्नउत्तरमांतेनावेंणउपरवेंणलावबुं अनेवलीश्रीजीमहाराजेप्रश्नपु
छ्योजेकीयेठेकांणेहेतराखवुंनेकीयेठेकांणेनराखवुं तारेतेनोउत्तरपणपोतेकर्योजेअमेसर्वेसंतनेसाधारणपणेके

ताहोईयेजेवरानपुरतथाकाशियेकोणजाशेतारेकोईबोलेनहीतारेतसन्नामांथिपोतेउठिने अमनेएमकहेवुंजेकहो तोमहाराजहुंजाउंएमकहिनेअमारिआज्ञालेईनेत्यांजावुं एवेठेकांणेअमारिप्रसन्नतानेअर्थेअमारादर्शनादिकनुंहे तपणनराखवुं अनेअमेतथासंततेजेनेकचवांणाहोईयेनेवठिनेतिरस्कारकरिनेबाहेरकाढिमुक्योहोयनेते शोककरिने रोतोहोयनेतेपासेकोइएकडमलविमुखजेवोआविने संतनोअथवाअमारोअवगुणकेवालागेतारेतेनीआगल्यतेसं तनिकोरनुंनेभगवाननीकोरनुंबहुहेतजणावेनेएमकहेजेहुंतोएनोवेचांणछुंने माराकटकाकरिनांखेतोपणमारेएम नोअवगुणनआवेएतोमाराकल्याणनाकरतलछे एविरित्यतेठेकांणेअतिशेहेतजणववुं अनेवलीश्रीजीमहाराजेप्र श्नपुछ्योजेजेणेकरिनेभगवानराजिथाताहोयतोपणतेकरवुंनहि अनेजेणेकरिनेभगवानकुराजिथायतोपणतेकर वुंएवुंतेशुंछे पछेएनोउत्तरपणपोतेकर्योजेअमेकोइकवचनकहियेनेतमांजोअधर्मजेवुंहोयतोतेनेविषेचिरकारीथा वुंकतांतेमां घणिकवारलगाडवीपणतुरतमांनवुंनहीजेमश्रीकृष्णभगवानेअर्जुननेकयुं जेअश्वत्थामानुंमाथुंकापी नांखो पछेतेवचनअर्जुनेनमांन्युंतेमएविरित्यनुंजेवचनतेमां अमेराजिथाताहोईयेतोपणनमानवुंतथापंचवर्त्तमा नसंबंधिजेनियमकयाछे तेमांथिजेणेकरिनेभगथातोहोयएवुंजेवचनतेनमांनवुंअनेएवेवचननमांनियेने भग वानकचवाताहोयतोसारिपेठेकचवाववापणतेमांराजिनकरवा अनेवलीश्रीजीमहाराजेप्रश्नपुछ्योजेभगवाननुं ध्यानकरतेथकेमननेविषे अनेकप्रकारनाभुंडाघाटनातरंगउठवामांडजेमसमुद्रनामोटामोटातरंगउठेतेमभुंडाघा टउठवालागेनारेतेघाटनेकेमटालवा पछेएनोउत्तरपणपोतेकर्योजेज्यारेएवाभुंडाघाटथावामांडे तारेध्याननपडयुं

मुकीनेजोभेकरिनेउंचेस्वरेनिर्लजथईनेतालिवजाडिनेस्वामिनारायणस्वामिनारायणभजनकरवुंनेहेदीनबंधोहेदया
सिंधोएविरित्येभगवाननीप्रार्थनाकरवी ,तथाभगवाननासंतजेमुक्तानंदस्वामिजेवामोटाहोयतेनांनांमलईनेतेनि
प्रार्थनाकरवीतोघाटसर्वेटलीजायनेनिरांत्यथायपणएविनाबिजोएवोघाटटाल्यानोउपायनथी अनेवलीश्रीजीम
हाराजेप्रश्नपुछ्योजेआसत्संगमांजेअतिमोटोगुणजणातोहोयनेतेगुणनांसर्वेवखांणकरताहोय तोपणतेत्यागक
रवायोग्यहोयएवोकियोगुणछे अनेदोषहोयनेतेग्रहणकरवायोग्यहोयएवोकीयोदोषछे तारेतेनोउत्तरपणपोतेक
ह्योजेमुक्तानंदस्वामिजेवाहोयतेसर्वेथिसरसवर्त्तमानपालताहोय नेतेणेकरिनेबिजासंतनेउद्वेगथायकेमजेएमनि
बरोबरस्यवरतायनहितेसारुंएगुणजद्यपिमोटोछेतोपणतेनोत्यागकरिनेसर्वसंतनेबरोबरवरतवुं अनेबरोबरवर्त्त
वारूपदोषछेतोपणएनुंग्रहणकरवुं अनेवलीश्रीजीमहाराजेप्रश्नपुछ्योजेआसंतमांएवोकीयोएकदोषछेजेजेनो
त्यागकरेतोरसर्वेदोषमात्रनोत्यागथईजायअनेएवोकियोएकगुणछेजेएकआव्येसर्वेगुणआवे तारेतेनोउत्तरपण
पोतेकह्योजेजोदेहाभिमानरूपदोषछेतोतेमांसर्वेदोषरयाछेनेतेनोत्यागकरेतोसर्वेदोषनोत्यागथईजायछे अनेहुं
तोदेहथिनोखोजेआत्मातेछुंएवोजेआत्मनिष्ठारूपएकगुणतेआवेतोसर्वेगुणमात्रआवेछे अनेवलीश्रीजीमहाराजे
प्रश्नपुछ्योजेकेवापंचविषयनेसेववेकरिनेबुद्धिमांप्रकाशथायछे अनेकेवापंचविषयनेसेववेकरिनेबुद्धिमांअंधका
रथईजायछे तारेतेनोउत्तरपणपोतेकह्योजेभगवानसंबंधिजेपंचविषयतेनेसेवेतोबुद्धिमांप्रकाशथायछे अनेजग
तसंबंधिपंचविषयनेसेवेतोबुद्धिमांअंधकारथईजायछे अनेवलीश्रीजीमहाराजेप्रश्नपुछ्योजेकेवोदेशकेवोकाल

कवोसंगकेवीक्रियाजेनोसंबंधभगवाननिआज्ञायेकरिनेपणनकरवो तारेएनोउत्तरपणपोतेकरयोजेजदेशमांरहे
थकेपोतानादेहनासंबंधिनोवारंवारबेठाउठ्यानोजोगथातोहोयतोतेदेशमांभगवाननीआज्ञायेकरिनेपणनरहेवुंअ
नेअमारांदर्शनथातांहोयनेतेभलेआयुंनांदर्शनथातांहोयएवोसंगतथाक्रियाहोयत्यांअमेवेसारियेनेकहियेजेअमा
रांदर्शनकरोतोपणतेठकाणेवेसवुंनहिकोईकमिसलेईनेउठिजावुं अनेजेकालमांविशमपणुंवर्त्ततुंहोयनेमारकुट
थातीहोयनेजोभगवाननीआज्ञाहोयतोपणत्यांथिचालिनीकलवुंपणतेजठेकाणेरहिनेमारनखावो अनेवलीश्री
जिमहाराजेप्रश्नपुछ्योजेकीयाशास्त्रनेसांभलवांनेभणवांनेकीयाशास्त्रनेनसांभलवांनेनभणवां पछेतेनोउत्तरप
णपोतेकरयोजजेशास्त्रमांभगवाननुंसाकारपणुंप्रतिपादननकर्युंहोय तथाभगवाननाअवतारनुंनिरूपणनहोय
नेतेग्रंथजोशुद्धवेदांतनाहोय नेएकअद्वितीयनिराकारनुंप्रतिपादनकरताहोयनेतेग्रंथसुधाबुद्धिवानानाकरेलाहोय
तोपणतेग्रंथनेकोईदिवसभणवानहिनेसांभलवापणनहि अनेजोरणछोडभक्तनाजेवांकीर्त्तनजहोयनेतेमांभग
वाननीमूर्त्तिनुवर्णनहोयतोतेनगाववांनेसांभलवांतथाएविरित्यनाजेग्रंथहोयतेनेभणवानेसांभलवा ॥ ॥इति
वचनामृतं॥६॥ ॥११४॥ संवत १८७७नामागशरशुदी ३ त्रिजनेदिवसश्रीजीमहाराजगामश्रीलो
यामध्येसुराखाचरनादरबारमां ढोलीयाउपरथविराजमानहताअनेमाथेधोलीपाघनुंछोगलुंविराजमानहतुंतथा
धोलीछिंटनीडगलीपेरिहतिअनेरुनोभरेलोधोलोसुरवालपरयोहताअनेधोलीपछेडीओढीहती अनेपोतानामुखार
विंदनिआगलयमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेवेठिहती अनेतेसमयमांवचनामृतनुंपुस्तकनित्यानंद

स्वामियेंआवीनेश्रीजीमहाराजनेआप्युं पछेतेपुस्तकनेजोईनेबहुराजिथयानेपरमहंसप्रत्येबोल्याजेआजतोआरे
आरेप्रश्नपुछो।तोवातकरियें तारेमुक्तानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्योजेश्रुतिमांकयुंछे जेऋतेज्ञानान्नमुक्तिःतमेवविदित्वा
तिमृत्युमेतिनान्यःपंथाविद्यतेयनाय एश्रुतिमांएमकह्युंजेभगवाननुंसाक्षातज्ञानथायतारेजीवनुंकल्याणथायछे
तारेशास्त्रमांजेबीजांसाधनकल्याणनेंअर्थेंबताव्यांछेतेनुंशुंप्रयोजनछे केमजेकल्याणतोज्ञानेकरिनेजथायछे ए
वाप्रश्ननेसांभलीनेश्रीजीमहाराजबोल्याजेज्ञानतेजांणवानुंनामछे तारेनित्यानंदस्वामियेआशंकाकरिजेजांण
वुंएजज्ञानहोय तोशास्त्रेकरिनेभगवाननेसर्वेजगतजांणेछे तेणेकरिनेसर्वेनुंकल्याणथातुंनथीतारेश्रीजीमहाराज
बोल्याजेशास्त्रेकरिनेपरोक्षपणेभगवाननेजांण्यातेणेकरिनेजेमकल्याणनथीतेमजरामकृष्णादिकभगवाननाअ
वताररहता तारेतेमनेसर्वेमनुष्येप्रत्यक्षदीठाहतातोतेणेकरिनेपणशुंकल्याणथयुंछे तारेमुक्तानंदस्वामियेंकह्युंजेजे
णेभगवाननेप्रत्यक्षदिठाहोय तेनुंतोजन्मांतरेकल्याणथायछे तारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेणेशास्त्रेकरिने भग
वाननेजांण्यातेणेकरिनेपणजन्मांतरेकल्याणथायछेकांजेजेनेशास्त्रेकरिनेजांण्याछेतेनेजनेत्रेकरिनेदेखेछे अनेजे
नेनेत्रेकरिनेदेखेछेतेनेजशास्त्रेकरिनेजांणेछे माटेबेनुंबिजवलबरोबरथायछेनेबेनुंजन्मांतरेकल्याणपणबरोबर
छेकेमजेश्रवणेकरिनेभगवाननेसांभल्यातेमांशुंज्ञाननथी पणतेनेतेसांभल्याजकेवाय अनेत्वचायेकरिनेस्पर्श
कर्योतेमांशुंज्ञाननथीपणतेनेस्पर्शकर्योजकेवाय अनेनेत्रेकरिनेजोयातेमांशुंज्ञाननथी पणतेनेतेजोयाजकेवा
य अनेनासिकायेकरिनेसुंघ्यातेमांशुंज्ञाननथी पणतेनेतेसुंघ्याजकेवायअनेजिव्हायेकरिनेवर्णनकर्यातेमांशुंज्ञा

ननथि पणतेनेतेवर्णनकरयाजकेवायएरित्येबाह्यइंद्रियोयेकरिनेजज्ञानछेतथाअंतःकरणेकरिनेजेज्ञानछे अनेअंतःकर्णइंद्रियुंपरजेजोवसत्तातदाश्रितजेअनुभवज्ञानछे तेमांथितमेकियाज्ञाननेकहोछो अनेजेभगवानछेतेणेताआजगतनिउत्पत्तिनेअर्थे अनिरुद्धएवुंस्वरूपधार्युंछे जेनेविषेस्थावरजंगमरूपजेविश्वतेसावकाशेकरिनेरह्युंछे अनेसंकर्षणरूपेकरिनेजगतनोसंहारकरेछे अनेप्रद्युम्नरूपेकरिनेजगतनिस्थितीकरेछेतथामच्छकच्छादिकअवतारनुंधारणकरेछे एविरित्येज्यांजेवुंकार्यत्यांतेवाकार्यनिसिद्धिनेअर्थेतेवारूपनुंग्रहणकरेछे तेमांकोइकार्यतोएवुंछेजेजमांअंतःकर्णइंद्रियोनथीपुगतांकेवळअनुभवज्ञानेकरिनेजजणायछेतारेतेवाकार्यनिसिद्धिनेअर्थेभगवानपणतेवास्वरूपनुंधारणकरेछेअनेकोइकार्यएवुंछेजेइंद्रियोअंतःकर्णेकरिनेजाणयामांआवेछे तारेतेकार्यनिसिद्धिनेअर्थेभगवानपणतेवाजथायछे माटेतमेकीयाभगवाननास्वरूपनेज्ञानेकरिनेकल्याणथायएमपुछोछो तारेनित्यानंदस्वामियेंकह्युंजेजेभगवाननास्वरूपनेविषे इंद्रियोअंतःकरणनेअनुभवएत्रणेयपुगेएवाभगवाननास्वरूपनेज्ञानेकरिनेमोक्षथायएमकहियेछैयेतारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेएवाजेभगवानतेतश्रीकृष्णछेतेतापोतपोतानेएमकेछेजे यस्मात्क्षरमतीतोहमक्षरादपिचोत्तमः विष्टभ्याहमिदंकृत्स्नमेकांशेनस्थितोजगत् मयिसर्वमिदंप्रोतंसूत्रेमणिगणाइवमत्तःपरतरंनान्यत्किंचिदस्तिधनंजय पश्यमेपार्थरूपाणिशतशोथसहस्रशः इत्यादिकवचनेकरिनेपोतपोतानेइंद्रियुंअंतःकर्णथकिअगोचरकेछे माटेभगवाननेतत्वेकरिनेसमजवातेतोएमछे जेइंद्रियुंअंतःकर्णतथाअनुभवएत्रणेयकरिनेयथार्थपणेप्रत्यक्षभगवाननेजाणेनारपुरोज्ञानी केवायअनेएत्रणेयप्रकारमांथिजोएकओछोहोयतोते

नेआत्यंतिकज्ञाननकेवायने तेणेकरिनेजन्ममृत्युनेपणनतरे अनेकोइकसाधनेकरिने ब्रह्मस्वरूपनेपांम्योहोयतेपण
जोप्रत्यक्षभगवाननेएविरित्येनजांणेतोतेपणपुरोज्ञानीनकेवाय माटेश्रीमद्भागवतमांकयुंछेजे नैष्कर्म्यमप्यच्युत
भाववर्जितंनशोभतेज्ञानमलंनिरंजनं तथागीतामांकह्युंछेजेकर्मणोह्यपिबोद्धव्यंबोद्धव्यंचविकर्मणः अकर्मण
श्चबोद्धव्यंगहनाकर्मणोगतिः अकर्मजेज्ञानतेनेविषेपणजांणवुंरयुंछेतशुंतोजेब्रह्मरूपथयोतेनेपणपरब्रह्मपुरुषोत्त
मतेजांणवारयाछे अनेजेब्रह्मरूपथयोतेनेजपुरुषोत्तमनिभक्तिनोअधिकारछेतेभक्तितेशुंतोजेमश्वेतद्वीपवासीजे
निरन्नमुक्तछे तेब्रह्मरूपथकाचंदनपुष्पादिकनानाप्रकारनीपूजासामग्रियेकरिनेपरब्रह्मजेवासुदेवतेनेपुजेछे तेमए
पणब्रह्मरूपथकोप्रत्यक्षभगवाननीभक्तिचंदनपुष्पश्रवणमननादिककरिनेकरेतेभगवानेगीतामांकयुंछेजे ब्रह्मभू
तःप्रसन्नात्मानशोचतिनकांक्षतिसमःसर्वेषुभूतेषुमद्भक्तिंलभतेपराम् माटेब्रह्मरूपथैनेजपरब्रह्मनीभक्तिनकरेतोते
पणआत्यंतिककल्याणनेनपांम्योकेवायअने॥ भूमिरापोनलोवायुःखंमनोबुद्धिरेवच॥अहंकारइतीयंमेभिन्नाप्रकृ
तिरष्टधा॥ एव्यापएवीजडप्रकृतिछे अपरेयमितस्त्वन्यांप्रकृतिंविद्धिमेपरां जीवभूतांमहाबाहोययेदंधार्यतेजगत्॥
एव्यापकएवीचैतन्यप्रकृतिछे अनेजेप्रत्यक्षभगवानछेतेकवाछेतोएअष्टप्रकारनीजेव्याप्यप्रकृति अनेतेनेविषेव्या
पकएवीजएचैतन्यप्रकृतितेबेयनाआधारछे जेमआकाशछेतेपृथव्यादिकच्यारतत्वनोआधारछेनेपृथवीनीज्या
रेसंकोचअवस्थाथायछे तेभेलोआकाशपणसंकोचनेपांमेछेनेपृथवीनिवीकाशअवस्थाथायछे तेभेलिआकाश
निपणविकाशअवस्थाछे तथाजलतेजनेवायुंनीसंकोचविकाशअवस्थाभेलिआकाशनीपणसंकोचविकाशअव

स्थाछेअनेपृथ्व्यादिकतत्वनिसंकोचविकाशअवस्थातेबेयआकाशनेविषेथायछे तेमएबेप्रकृतिनीसंकोचविकाश
अवस्थानेलिभगवाननीपणसंकोचविकाशअवस्थाछेनेएबेप्रकृतिनीसंकोचविकाशअवस्थाते भगवाननेविषे
छेएवाजेभगवानतेसर्वनाआत्माछेत्यांश्रुतियोछे यस्याक्षरंशरीरंयस्यात्माशरीरंयस्यपृथवीशरीरंइत्यादिकश्रुतियुं
छेतथाअन्नमयब्रह्मकयं।छेमनोमयब्रह्मकयोछेविज्ञानमयब्रह्मकयोछे आनंदमयब्रह्मकयोछेइत्यादिकघणिकप्र
कारनिब्रह्मविद्याकहिछेतेनुंशुंतात्पर्यछेजेभगवानसर्वनाकारणछेनेसर्वनाआधारछे माटेएसर्वनेब्रह्मकयाछेपणए
सर्वशरीरछेनेएसर्वनाशरीरीतेभगवानश्रीकृष्णप्रत्यक्षपुरुषोत्तमछेतेभगवाननेविषेएजडचैतन्यरूपजेबेप्रकृतितेसं
कोचविकाशअवस्थायेकरिनेपोतानाकार्यसोतीसुखेकरिनेरहिछे अनेएसर्वनेविषेभगवानजेतेअंतर्यामिरूपेकार
णपणेकरिनेरह्याछेअनेतेजभगवानआप्रत्यक्षप्रमाणछेएविरित्येमहिमायेसहितजेभगवाननेजाणेनेदेखेतेनेपरि
पूर्णज्ञानकहियेतारेमुक्तानंदस्वामियेपुछ्युंजेएविरित्येदेखातुंतोनहोयनेअंतःकर्णमांतोएविरित्यनीदृढआंटिहोयतेने
परिपूर्णज्ञानकेवायकेनही तारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेमअंधारुंघरहोयनेतेमांकोठितथाथांभलारयाहोयतेनेदे
खेछेतोपणयथार्थदेख्यानकेवायतेमपुरुषोत्तमभगवाननेविषेजडचिद्प्रकृतिरहीछे नेएप्रकृतिनेविषेपोतेरह्याछेते
नेअनुमानेकरिनेजाणेछेपणजोदेख्यामांनथीआवतुंतोपरिपूर्णज्ञानीनकेवायअनेजोएनेएवीआंटिठावकीछेतोकां
इकएनेअलौकिकपणुंजणाणुजोइयेनहितोजणाशेअनेनिःसंदेहएवीआंटिछेनेजणातुंनथितोएमएसमजेजएभग
वाननेविषेतोसर्वेछेपणमुंनेदेखाडतानथीएवीजएनीइछाछे एमसमजिनेतेभगवाननीभक्तिकरतोथकोपोतानेकृ

व०म० ताथमांनेछेतोएपरिपूर्णज्ञानीछे माटेइंद्रियुंअंतःकर्णनेअनुभवएत्रणेयेप्रकारेकरिनेजेभगवाननेयथार्थपणेजाण लोया०
॥५१॥ ताहोयतेनेज्ञानीकहीयेनेतेवाज्ञानिनेभगवानेगीतामांश्रेष्टपणेकयोछे॥आर्तोजिज्ञासुरर्थार्थीज्ञानीचभरतर्षभ॥ते ८
षांज्ञानीनित्ययुक्तएकभक्तिर्विशिष्यते एवोजेज्ञानीतेतोसदासाकारमूर्त्तिएवाजेप्रत्यक्षभगवानतेनेप्रकृतिपुरुषअ
क्षरतथकिपरनेसर्वनाकारणसर्वनाआधारजांणीनेअनन्यपणेसेवेछे एविरित्येजेसमझवुंतेनेज्ञानकहियेअनेएज्ञा
नेकरिनेआत्यंतिकमोक्षथायछे अनेजेएमनथीसमझतानेकेवलशास्त्रेकरिनेअहंब्रह्मास्मिथइबेसेछेनेकेछेजेराम
कृष्णादिकतोब्रह्मरूपएवोजेहुंतेमारिलीलेहेरीछेएवाजेब्रह्मकुदालआधुनिकवेदांतितेतोअतिदुष्टछेनेमहापापीछे अने
मरिनेनर्कमांपडेछेतेकोईदिवसएनोछूटकोथातानथि ॥इतिवचनामृतं॥७॥ ॥११५॥ ॥संवत् १८७७
नामागशरशुदि ५ पंचमीनेदिवसरात्रिनेसमेश्रीजीमहाराजगांमश्रीलोयामध्ये सुराखाचरनादरबारमांविराजमा
नहता अनेधोलोफेंटोमस्तकेबांध्योहतोनेधोलीछिंत्यनीडगलीपेरिहति नेधोलोखेसपेर्योहतोनेपोतानामुखारविंद
निआगळ्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनीसभाभराईनेबेठीहती तेसमयनेविषेश्रीजीमहाराजनेमुक्तानंदस्वा
मियेप्रश्नपुछ्योजेजभोलाहोयतेनेताकोईस्वभावदेखीनेसंतनोअवगुणआवे पणजेडाह्योहोयतेनेसंतनोअवगुण
केमआवेछे तारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजडाह्योहोयतेनेपोतामांजकोईअजोग्यस्वभावदेख्यामांआव्योनेतेनीउ
परपखपातेअतिदोषबुद्धिराखिने द्वेषसहिततेस्वभावनेटाल्यानोदाखडोकरताहोय अनेतेस्वभावउपरपोतानेअति
खारहोय अनेतेनोतस्वभावकोईबिजासंतमांदेखाय तारेतेनोअभावआवेछे अनेजेमूर्खहोयतेतोपोतानास्वभाव ॥५१॥

नेटाळेनहींनेबीजासंतमांकांइकतस्वभावदेखेतोतेनोअवगुणलेछेतेनेमुर्खकहियें तारेपछेश्रीजीमहाराजनानाना
नापरमहंसनेतेडाविनेपोतेप्रश्नशिखाववालागानेपोतेउत्तरकरवालागा तेमांप्रथमतोपोतेएमप्रश्नपुछ्योजेकांम
क्रोधनेलोभादिकशत्रुनोजेवेगतेनुंजेतीव्रपणुंनेमंदपणुंतेबाल्ययौवननेवृद्धतेणेकरिनेछे केइरित्येतोबाल्यपणामां
मंदवेगहोय अनेयौवनअवस्थामांतीव्रवेगहोयनेवळीपाछुंवृद्धपणामांमंदपणुंथाय एमकामादिकनुंतीव्रमंदपणुं
छे तेतोजणायछेपणवीचारेकरिनेएनुंमंदपणुंछेकेनही तारेतेनोउत्तरपोतेजकर्योजेविचारेकरिनेपणकामादिकनुं
मंदपणुंछे तेवीचारकेमकरेतोबाळकअवस्थामांमंदपणुंछेनेयौवनअवस्थामांतीव्रपणुंछेनेवृद्धअवस्थामांपाछुंमं
दपणुंछेतेतोआहारेकरिनेछे जेबाल्यअवस्थानेविषेपणआहारथोडोछे माटेकामपणओछोछेनेवृद्धअवस्थामांप
णआहारओछोहोय एटलेकामपणओछोहोय अनेयौवनअवस्थामांआहारनीवृद्धिहोयएटलेकामनिपणवृद्धिहो
य तमाटेजोयौवनअवस्थामांआहारओछोकरेनेदेहकरिनेशीतउष्नवरसातभुखतेनुंजांणीजांणीनेसहनकरे एवो
जेवीचारराखेअनेमोटासाधुनोसमागमराखेतोतेनेयौवनअवस्थामांपणकाममंदपडीजाय अनेवळीश्रीजिमहा
राजेप्रश्नपुछ्योजेजीवनेनानाप्रकारनांव्यसनपडेछे कांइकनेभांग्यनुंअफीणनुंदारुनुंगांजानुंइत्यादिकअनेकप्रका
रनांपडेछेतेव्यसनक्रियमाणछेकेप्रारब्धेकरिनेछे तारेतेनोउत्तरपणपोतेजकर्योजेएव्यसनतोकर्यांथायछे पणप्रा
रब्धेकरिनेनथी माटेजोएव्यसननेटाळ्यानोश्रद्धासहितआग्रहकरेनेशूरवीरपणुंहोयतोतेटळीजाय पणश्रद्धानहोय
नेफोशिहोयतेथिएस्वभावटळेनही पछेवळीश्रीजीमहाराजेप्रश्नपुछ्योजेकेटलाकबाळकनेतोवृद्धनासरखीप्रकृति

होयछेनेकेटलाकनेतोअतिचंचलप्रकृतिहोयछे तेसंगेकरिनेथायछेकेएनाजीवमांजएवीप्रकृतिरहिछे तारेतेनोउत्त
रपणपोतेजकरयोजेवहुधातोसंगेकरिनेजसारिनरसिप्रकृतिथायछे नेकेटलाकनेपूर्वकर्मानुसारेपणथायछे पछेक
पिलेश्वरानंदस्वामियेंपुछ्युंजेहेमहाराजपूर्वनोस्वभावहोयतेकेमजांणवोनेहमणांनोस्वभावहोयतेकेमजांणवो तारे
श्रीजीमहाराजेतेनोउत्तरकरयोजेजेस्वभावहमणांनोहोयतेतोजोरुडासंतनेसंगेरहिने थोडोकतेनेटाल्यानोउपायक
रेतोटलीजायजेमवंडीउपरथ्यत्रणउगांहोयतेपांचदाडामेघनवरसेतोसुकाईजाय तेमहमणांनोजेस्वभावतेतोथोडा
कदिवसमांटलिजायछे अनेजेपूर्वनोस्वभावहोयतेनेटाल्यानोतोअतिदाखडोकरे तारेमांडमांडटलेजेमधरतिमांद्रो
नोछोडहोय अथवाथोरडिनांझाडहोय तेनेतोखेडुअग्निलगाडिनेबालेतोपणपाछोफुटिआवेनेजोकोदालिलेईनेमू
लमांथिखोदिनांखेतोजाय तेमजेपूर्वनोस्वभावहोयतेनेरुडासंतनासमागममांरहिने अतिप्रयासेकरिनेटालेतोमांड
मांडटले अनेतारपछेवलिश्रीजीमहाराजेप्रश्नपुछ्योजेजेनांइंद्रियोचंचलहोयतेचंचलतानेटाल्यानापृथकपृथककि
याउपायछे तारेतेनोउत्तरपणपोतेजकरयोजेचक्षुइंद्रिनीचंचलताटाल्यानोएउपायछे जेनासिकाग्रद्रष्टिराखेनेआ
डुंअवलुंजुवेनहिभणवुंहोयतोभणयाकरेतथाभजनस्मरणकरयाकरे अनेएमकरतांस्त्रीआदिकदेखाईजायनेअयो
ग्यघाटनथयोहोय तोपणनेत्रनेउघाडांराखिनेमेषोन्मेषरहितकरिनेज्यांसुधीनेत्रसारिपेठेबलेनेआंसुचालेत्यांसुधी
घडिबेघडिपरजंतजोईरहेतारेतेनीदृष्टिचंचलहोयतोपणवशथैजायछेअनेनासिकाइंद्रिछेतेकोईनुंशरीरअथवामुख
केवस्त्रतेगंधातुंहोय तेनोगंधलेतारेतेनगमेतारेतेनोएमविचारकरेजेमारोदेहपणउपरथिसारोछेपणमांहितोरुधिर

मांसहाड्यकांछेतथापेटमांमळमूत्रआंतरडांछेएमविचारेतोनासिकानिचंचळताटळे अनेकाननीचंचळताएमटळे
जेकोइरमुंजथातीहोय अथवाभवाइथातीहोयतोतेनेसांभळ्यामांहेतथायनेभगवाननीकथाकीर्त्तनसांभळ्यामां
नीद्राआवतीरेउभाथावुंनेनिद्राआळसनेटाळवुंनेभगवाननीकथासांभळ्यामांश्रद्धाराखवीनेहेतराखवुंतोकानजी
ताय अनेत्वचाइंद्रिनेएमजितजेजाणीजाणीनेटाढ्यतडकोवरसाततेनेखमवोनेगोदडीहोय तेउशिकेमुकीराखवी
नेसारिपेठेटाढ्यवायतारेओढवीतथाज्यांत्यांपडीरेवुंएमकरिनेत्वचानेवाळीनांखेएमकरेतोत्वचाइंद्रिनीचंचळताटळे
अनेहाथनिचंचळताएमटळेजेज्यारेहाथनवराहोयतारेहाथमांमाळाराखिनेस्वासोस्वासेभगवाननुंनामलेइनेतेमा
ळाफेरववीपणउतावळीलहरकेमाळानफेरववीनेकटळाकएमकेछे जेमनेकरिनेतोनामवधुलेवायएवातखोटीछेजे
टलांजीभेलेवायतेटलांजमनेकरिनेलेवायछेएमकरेतोहाथनिचंचळताटळे अनेपगनचंचळहोयतोआसननेजितवुं
तोपगजीतायअनेशिघ्नचंचळहोयतोजेमक्षीणीखसहोयकेरातिदादरहोयतेनेखरज्यकरियेतोलोहिनीकळेत्यांसुधी
खरजटळेनही अनेजोनखंजोखियेतोतेएमनेएमवळीजायतेमशिघ्नइंद्रिमांचळआवेतोपणतेनेहाथेकरिनेअडेजन
ही अनेजोशिघ्नमांवायुभरातोहोयतोआहारथोडोकरेनेउपवासकर्याकरेनेदेहनेबळहीनकरिनांखेतोशिघ्नजीता
य अनेजिव्हाइंद्रिनेजितविहोयतोजेवस्तुजीभनेगमतीहोयतेवस्तुनआपवी अनेआहारजुक्तकरवोतोजिव्हानीचं
चळताटळेअनेवाणिचंचळहोयतोएमटळेजेमुक्तानंदस्वामीजेवावार्त्ताकरताहोयतथाकथावांचताहोयतेवच्यमांपो
तेडापणकरिनेबोलवुंनहीअनेजोवच्यमांबोलाइजायतोपचवीशमाळाफेरववीतोवाणीनिचंचळताटळिजाय अने

वळीश्रीजीमहाराजेप्रश्नपुछ्योजेएसर्वेइंद्रियोछे तेमांथिएकनेपरिपक्वजीतेतोसर्वेइंद्रियोजीतायएवीएककोईइंद्रिछे
तारेतेनोउत्तरपणपोतेजकर्योजेएकजिव्हानेपरिपक्वजितेतोबिजांसर्वेइंद्रियोजितायछे तारपछेवळीश्रीजिमहारा
जेप्रश्नपुछ्योजेजेपुरुषनेअंतरमांकामव्याप्योहोयतेनेबाहेरथिकेमजाणियेजेएनेकामव्याप्योछे अनेएनुंजेअंगते
तोवस्त्रमांढांक्युंहोयछे तारेएनोउत्तरपणपोतेजकर्यो जेजनेकामव्यापेतेनांनेत्रआदिकजेसर्वेइंद्रियोतेचंचळथाय
तारेजांणवुंजेएकामव्याकुळथयोछे अनेवळीश्रीजीमहाराजेप्रश्नपुछ्योजेजेनोचंचळस्वभावहोयतेनेशांतथावुंअ
नेजेनोशांतस्वभावहोयतेनेचंचळथावुंतेकीयाविचारेकरिनेथायछेतारेतेनोउत्तरपणपोतेजकर्योजेजेचंचळहोयते
एमविचारेजेहुंआत्माछुंब्रह्मछुंअलिंगछुंनेआकाशनिपेठेस्थिरछुं एवेविचारेकरिनेउपशमअवस्थानेपांमेतोचंचळ
होयतेशांतथाय अनेजेशांतनेचंचळथावुंहोयतेनेतोभगवाननेभगवाननाभक्तनुंमाहात्म्यजांणवुंनेमाहात्म्यजांणे
तारेभगवाननिनवप्रकारेभक्तिकरे तथाभगवाननाभक्तनीसेवाचाकरीकरेतेणेकरिनेएनोचंचळस्वभावथायछे
अनेवळीश्रीजीमहाराजेप्रश्नपुछ्योजेश्रीमद्भागवतादिकजेआठसतशास्त्रतेमांथिकांईत्यागकरवायोग्यछे केसर्वेग्र
हणकरवायोग्यछे तारेतेनोउत्तरपणपोतेजकर्योजेएसर्वेग्रंथमांपणअनेकप्रकारनांप्रकरणछेतेसर्वेप्रकरणेकरिने
भगवाननेपांम्याजेभक्ततेमनांअंगकयांछे माटेएसर्वेग्रहणकरवायोग्यछेपणसर्वप्रकरणमांथिजेप्रकरणपोताना
अंगमांमळतुंआवतुंहोयतेनेग्रहणकरवुंने बिजानोत्यागकरवोनेएमजांणवुंजेएछेतोसाचुंपणएबीजाभक्तने अर्थे
छेपणमारेअर्थेनथी अनेवळीश्रीजीमहाराजेप्रश्नपुछ्यो जेआतमसर्वेनांनाछोकराबेठाछोतेमांथिकोईकनेतोआ

सर्वेसंतप्रमाणकरेछेनेकोईकनेतोनथीकरताअनेसर्वेनीअवस्थासरखीछेनेसंगपणएकसरखोछे अनेभोजनवस्त्र
उपासनाशास्त्रउपदेशमंत्रतेसर्वेनएकसरखाछेतोपणजेन्यूनाधिकपणुंरहीगयुंतेनुंशुंकारणछे अनेजेसंतछेतेतोस
मद्रष्टिवालाछेनेनिरपक्षछेनेधर्मवालाछेतेतोजजेवोहोयतेनेतेमकेहमाटेएनोउत्तरकहो पछेपोतेजएनोउत्तरकर्यो
जेजेनांसंतवखांणकरेछेतेनेजश्रद्धाछेमाटेधर्मपाल्यानवीषेतेनोवधारोछे नेतेनसंतनीसेवाकरवानेविषेतथाभग
वाननीवातसांभलवानेविषेपणश्रद्धाछेनेसंतनोविश्वासछे माटेएवधीगयोअनेजेआवासमागममांरयोथकोव
ध्योनहीतेश्रद्धारहितछेएमजाणवुं॥ ॥इतिवचनामृतं॥८॥ ॥११६॥ ॥संवत् १८७७नामागसरशुदि६
छठ्यनेदिवसश्रीजीमहाराजगामश्रीलोयामध्येसुराभक्तनादरबारमां विराजमानहतानेधोलीछिंटयनिडगलीपेरि
हति तथाधोलोसुरवालपेर्योहतोतथाधोलोफेंटोमस्तकेबांध्योहतोनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंस तथा
देशदेशनाहरिभक्तनीसभाभराईनेबेठिहती पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेसर्वेपरमहंसपरस्परप्रश्नउत्तरकरो तारे
आत्मानंदस्वामियेअखंडानंदस्वामिने प्रश्नपुछ्योजेवैराग्यज्ञानभक्तिनेधर्मएच्यारनेउपज्यानोहेतुशुंछे पछेतेनोउ
त्तरश्रीजीमहाराजेकर्यो जेवैराग्यतोएमउपजेजेजोकालनुंस्वरूपजांण्यामां आवेतकालनुंस्वरूपतशुंतोनित्यप्रल
यनेजांणेनेनैमित्तिकप्रलयनेजांणेनेप्राकृतप्रलयनेजांणेनेआत्यंतिकप्रलयनेजांणेतथाब्रह्मादिकस्तंबपर्यंतसर्वजी
वनाआयुषनेजांणेने एमजांणिनेपिंडब्रह्मांडसर्वपदार्थनेकालनुंभक्षसमजेतारेवैराग्यउपजे अनेज्ञानतोएमथा
यजेजोबृहदारण्यछांदोग्यकठवल्लीआदिकजेउपनिषद् तथाभगवद्गीतातथावासुदेवमाहात्म्यतथाव्याससूत्रइत्या

दिकग्रंथनुंसद्गुरुथकीश्रवणकरेतोज्ञानउपजे अनेधर्मतोएमउपजेजोयाज्ञवल्क्यस्मृतिमनुस्मृतिपराशरस्मृति शंख
लिखितस्मृतिइत्यादिकस्मृतिनुंश्रवणकरेतो धर्मउपजेनेतेमांनिष्ठाआवे अनेभक्तिएमउपजेजेभगवाननीजेवि
भूतियुंछेतेनेजाणेतेकेमजाणेतोखंडखंडप्रत्येभगवाननीमूर्त्तियुंजेरहीछेतेनुंश्रवणकरे तथाभगवाननांगोलोकवै
कुंठब्रह्मपुरश्वेतद्वीपादिकधामछे तेनेसांभळेतथाजगतनीउत्पतिस्थितिप्रलयरूपजेभगवाननीलीलातेनेमाहात्म्येस
हितसांभळे तथारामकृष्णादिकजेभगवाननाअवतारतेनीजेकथाउंतेनेहेतसहितसांभळेतोभगवाननेविषेभक्तिउ
पजे अनेएच्यारमांजेधर्मछेतेतोकांयिबुद्धिहोयनेप्रथमजकर्मकांडरूपजेस्मृतियुंतेनुंश्रवणकरेतोउपजेअनेज्यारेध
र्मनेविषेद्रढताथायतारपछे उपासनानाग्रंथनुंश्रवणकरेतारेएनेज्ञानभक्तिवैराग्यएत्रणेयेउपजे एविरित्येएच्यारने
उपज्यानाहेतुछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥१॥ ॥११७॥ ॥संवत् १८७७ नामागशरशुदी ८ आठ
म्यनेदिवसश्रीजीमहाराजगामश्रीलोयामध्येसुराखाचरनादरबारमां ढोलियाउपरप्रातःकाळनेसमे वीराजमान
हतानेधोळीछिंटनोडगलोपेरिहतोतथाधोळोसुरवाळपेर्योहतोतथाधोळोफेंटोमस्तकउपरबांध्योहतोनेपोतानामु
खारविंदनि आगळ्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनीसभाभराईनेबेठिहतीतेसमयमांनित्यानंदस्वामियेंप्रश्नपुछ्यो
जेआजगतमांकेटलाकमनुष्यनेस्त्रीयादिकपदार्थमांएवुंहेतथायछे जेतेनोविजोगथयोहोयतोप्राणनोत्यागथईजा
यअनेकेटलाकनेस्त्रीयादिकपदार्थमांहेतछेपणसाधारणछे माटेतेनाविजोगेकरिनेप्राणनोत्यागनथाय एवंप्रकार
नाजीवछेतेजेमसंसारमांहेतेकरिनेजोडायछेनेमतेहेतवाळाने जोभगवानमळेतोतेमांपणएमजजोडायजेभगवा

ननांविजोगथायतोप्राणजायअनेजेनेसंसारमांसाधारणहेतछे नेतेनेभगवानमळेतोभगवानमांपणसाधारणहे
तथायतेएबेप्रकारनाजेमनुष्यतेनेविषेकर्मेकरिनेएवोभेदछेकेएवेप्रकारनाजीवअनादिनाजछेपछेश्रीजीमहाराज
बोल्याजे एभेदजीवमांस्वाभाविकनथीएतोकर्मेकरिनेथायछेतेकेविरित्येथायछे तोज्यारेजीवकर्मकरेछेतारेजीव
नीवृत्तिनोवेगत्रण्यप्रकारेथायछे एकमंदवेगनेबिजोमध्यवेगनेत्रिजोतीव्रवेगतेमांजेवेवेगेवृत्तिपदार्थमांचोटेतारे
तेनेतेविजात्यनुंकर्मलागेछेतेकर्मेकरिनेस्नेहमांपणत्रण्यप्रकारछेपछेवळिनित्यानंदस्वामियेपुछ्युं जेवृत्तिनावेगमां
एत्रण्यप्रकारथयातेगुणेकरिनेथयाकेकोईविजाहेतुयेंकरिनेथया तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएत्रण्यप्रकारनाजे
भेदतेगुणेकरिनेनथीएतोजपदार्थमां केवळइंद्रियुंजप्रवरतेतारेमंदवेगथायछे अनेज्यारेमनेसहितइंद्रियुंपदार्थमां
जायतारेमध्यवेगथायछे अनेज्यारेइंद्रियोमननेजीवएत्रण्येभेगाथईनेपदार्थमांप्रवरतेछेतारेतेवृत्तिनोतीव्रवेग
थायछे अनेतेतीव्रवेगएकचक्षुइंद्रिनेविषेलागोहोयतोविजिइंद्रियुंतेनेअनुवरतिथैनेसर्वेइंद्रियुंमांलागेछे एविरित्ये
जेजेइंद्रिमांमुख्यपणेतीव्रवेगलागोहोयतारेबिजीइंद्रियुंतेने अनुवरतिथईरहेछे अनेएजतीव्रवेगतेरजोगुणःसत्वगु
णीनेतमोगुणीएत्रण्येनेलागेछे अनेएकएकइंद्रिमांतोसर्वनेतीव्रवेगहोयछे अनेतदनुसारेपदार्थमांहेतथायछे तारे
वळिनित्यानंदस्वामियेपुछ्युंजे एनेभगवानमांकेमतीव्रवेगेकरिनेहेतथातुंनथीतारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेदेशका
ळक्रियाध्यानशास्त्रदीक्षामंत्रनेसंगएटलानेयोगेकरिनेशुभअथवाअशुभआचरणथायछेतेजोरुडादेशकाळसंगा
दिकप्रापथयाहोयतोभगवाननेविषेपणतीव्रवेगेकरिनेस्नेहथायछे अनेजोभुंडादेशादिकनोजोगथायतोभगवान

विनाअन्यपदार्थमांप्रीतिथायछेतारेचैतन्यानंदस्वामियेपुछ्युं जेकालविशमहोयतारेकमकरवुंपछेश्रीजीमहाराज
बोल्याजेज्यारेजेस्थलमांकालनुंविशमपणुंहोयतारेतठेकांणेथिअन्यस्थलमां न्हागीजावुंपणविशमकालमांरेवुंन
हीतेकालसत्ययुगत्रेताद्वापरकलिरूपेकरिनेबाहेरवरतेछे नेपोतानाअंतरमांपणवरतेछे तेज्यारेहइयामांकलिवरत
तोहोयतारेन्हगवाननीमूर्त्तिहईयामांधारवीनहीवाहेरनेत्रनेआगल्यधारवी पछेमुक्तानंदस्वामियेपुछ्युंजेजेनाहृद
मांमंदवेगमध्यवेगनेतीव्रवेगवरततोहोयते कमजांणवोपछेश्रीजीमहाराजबोल्याजे ज्यारेमंदवेगवरततोहोयता
रेनांनीबालकीतथानवयौवनवालीस्त्रीतथावृद्धस्त्रीएत्रणयेनेदेखीनेसरखोन्हावरहेकमजे त्यांएकस्त्रीइंद्रिनीजवृत्तिग
इछे माटेतेमांमंदवेगछेअनेज्यारेइंद्रिनेविषेमनन्हलेछेनेएत्रणयप्रकारनीस्त्रिनेदेखेछे तारेबालकीनेवृद्धस्त्रीतेनातोन्हुं
डोघाटनथीथातो अनेजुवानस्त्रीनेविषेन्हुंडोघाटथायछे नेविकारनेपांमीजायछेएनेमध्यवेगजांणवो अनेज्यारेइं
द्रिनेविषेमननेजीवएवेयन्हलिनेएत्रणयप्रकारनिस्त्रिनेदेखेछेतारेताएत्रणयेप्रकारनीस्त्रिनेविषेन्हुंडाघाटथायछे नेवि
कारनेपांमेछेअनेपोतानीमावोनहोयतोतेनेदेखीनेपणविकारनेपांमेएनेतीव्रवेगजांणवो पछेब्रह्मानंदस्वामियेप्रश्न
पुछ्योजेएत्रणयप्रकारनीजेस्त्रीयुंतेनेदेखीनेव्यक्तिजणायतथारूपकुरूपणजणायअने विकारतोथायनहीतारेतेनेकी
योवेगजांणवोपछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेपदार्थनेअत्यंतदुखदाईजांणीनेमननथयुंहोय पछेतेमननेकरिनेतेप
दार्थनेविषेअत्यंतदोषजणायछे तेदोषनोमनमांविचारथैनेजीवमांतेदोषप्रवेशकरेछे अनेजीवथिपरजेसाक्षीतेणे
पणतेदोषनुंप्रमाणकर्युंछे तेणेकरिनेएदोपनिअनिद्दढताथईछे माटेपदार्थनेविषेज्यारेइंद्रिनीवृत्तिजायछेतारेतेवृत्ति

भलेमनतथाजीवएवेयआवेछे पणजीवमांजेअतिशेदोष।निदृढताछे तेदोषनिसेढ्यमनइंद्रियुनेविषेसोंसरिनिसरे
छेमाटेतेपदार्थयथार्थदेखायनेजांण्यामांआवेपणतेनेविषेअत्यंतअभावआविजायछेजेमदुधसाकरनुंपात्रभर्युं
होयने तेमांसर्पेलालनांखिहोयनेतेनेनांखतांदीठिहोय पछेतेदुधजेवुंपूर्वेदेखातुहतुंतेवुंनेतेवुंजदेखायपणतेनोअति
अभावेहयामांवरतेछे केमजेएणेएमजाण्युंछेजेएनेपीयेंतोतत्कालप्राणजाय तमजेनेएमसमज्यांणुंजेआरूपवान
स्त्रीछेतेकल्याणनामार्गमांविरोधीछे अनेआलोकपरलोकनेविषेपरमदुखदाईछेनेस्त्री निप्राप्तितो मुंनेसर्वेपशुआदि
कजन्मनेविषेअनंतवारथइछे अनेहजीजोपरमेश्वरनेनहिभजुंतोअनंतस्त्रीनीप्राप्तिथाशे माटेएवातदुर्लभनथी अने
भगवाननेभगवाननासंततेनोसंगतेतोमहादुर्लभछे अनेएदुर्लभवस्तुनिप्राप्तिनेविषेएस्त्रीजपरमविघ्नरूपछे एवुं
जांणीनेजेहैयामांदोषनिदृढताथईछे तेणेकरिनेगमेतेविरूपवानस्त्रीदेखाईजायतोपणविकारथायनहि अनेवलीए
नेविषेअविकारीरयानुंबीजुंपणकारणछे जेमजनकवीदेह।जेवाजेमोटाभगवाननाभक्तराजाहतातेराज्यमांरयाह
तानेरमणीकएवाजेशब्दादिकपंचविषयतेनेभोगवताथकापणज्ञाननिदृढतायेकरिनेनिर्विकारपणेरह्या।अनेएजन
कजेवाजेज्ञानिहोयतेएमविचारेजेहुंआत्माछुंशुद्धछुंचैतन्यछुंनिर्विकारछुंसुखरूपछुंअविनाशीछुं अनेस्त्रियादिक
जेविषयछे तेतोदुखरूपछेनेतुच्छछे नेजडछेनेनाशवंतछे एमविचारिनेकेवलपोतानाआत्मस्वरूपनेजसुखरूपजां
णेछे अनेशब्दादिकविषयमांजेसुखजेवुंजणायछेनेमाराजेवुंजणायछे तेआत्मावतेजणायछेनेआत्मादेहमांथि
निकलिजाय तारेसुखरूपहोय तेभुंडुंथईजायछे एविरित्येपोतानाआत्मानेविचारेअनेआत्माथकिपरजेपरमात्मा

तेनोविचारकरेजेआवुंजेमायाथकेपरशुद्धआत्मातुंज्ञानतेनेहुंपाम्योतेसंतनेप्रतापेपाम्योछुं अनेतेसंतपरमेश्वरना
भक्तछे अनेपरमेश्वरछे तेतोसर्वात्माएवाजेब्रह्मतेनापणआत्माछे अनेअक्षरनापणआत्माछे अनेअनंतकोटिजे
मुक्ततेनापणआत्माछेएवाजेपरब्रह्मपरमात्मानारायणतेनोहुंब्रह्मरूपएवोदासछुं अनेतेभगवाननोमहिमातोएम
समझेजे ॥ द्युपतयएवनतेययुरंतमनंततया॥ इत्यादिकश्रुतियेभगवाननोमहिमाअतिशेप्रतिपादनकर्योछे एवि
रित्येपोतानास्वरूपनुंतथापरब्रह्मनास्वरूपनुंजेनेज्ञानछे तेनेगमेतेवासुंदरविषयप्राप्तथाय पणतेणेकरिनेकांईलेश
मात्रपणतेनुंमनविकारनेपांमेनहि अनेअवश्यजेशब्दादिकविषयग्रहणकर्याजोईताहोयतेनेग्रहणकरे पणतेविष
यनेआधीनथईजायनहिस्वतंत्रपणेग्रहणकरेजेमकरोलीयोपोतानिलालनेविस्तारिनेपाछीस्वतंत्रपणेगलविघटेता
रेगलिलेछे तेमएवोजेज्ञानीतेपोतानाइंद्रियुंनीवृत्तिनेविषयमांप्रसारिनेपाछोस्वतंत्रथकोसंकेलीलेछे अनेएवोजेहो
यतेराज्यमांहोयतोपणवनमांछे अनेवनमांहोयतोपणतेनेराज्यकरतांवधताआनंदछे अनेएवोजेज्ञानीतेराज्यमांर
योहोयनेहजारोमनुष्यपोतानीआज्ञामां रहेतांहोयनेसमृद्धियेयुक्तहोयतेणेकरिनेपोतानेकांईएमनमांनेजेहुंवडुमो
टोथैगयो अनेतेराज्यनोनाशथईजायनेहाथमांमृत्तिकानुंपात्रलैनेघरोघरमागीखायतेणेकरिनेएमनमांनेजहुंतोह
वेगरीबथैगयो केमजेततोपोतानाकफमांमाहाअलमस्तरहे तथातेणेपोतानास्वरूपनोतथाभगवाननास्वरूपनोम
हिमाजांण्योछे तेमाटेएनेसोनानुंकुचोलोढुंपाषाणएसर्वनेविषेसमबुद्धिवरतेछे तथामानअपमाननेविषेसमबुद्धिवर
तेछे अनेएवोजेज्ञानितेनेकोईपदार्थबंधनकरवासमर्थनथीकेमजेएनिद्रष्टितोअतिमोटिथईगईछे तेमायीकसर्वेप

दार्थनेतुच्छजांणेछे जेमकोईकपुरुषप्रथमकंगालहोयने पछेतेनेराज्यमले तारेतेनिद्रष्टिमोटिथायछे नेप्रथमल्हा कडांनाऋाराबेचतोहोयतथाबीजांतुच्छतुच्छकांमकरतोहोयतेसर्वेएनेविसरिजायने मोटांमोटांराज्यसंबंधिकारज्य करवालागेतेमएवाज्ञानिनेसर्वपदार्थमात्रतुच्छथईजायछे नेएवाज्ञाननेविषेएनीविशालद्रष्टिथायछे अनेएविरित्ये जेसमझ्योछे तेसुखियोछे तथाजेविश्वासिहोयकेतांएमसमझतोहोयजेआवामोटासंततथाभगवानजेवातकेछे तेएमजछे पणएमांकांईसंशयनथीएमसमझिनेतेभगवानतथासंतजेमकेहेतेमकरवालागेएवेजएजसुखियाछेने एवीनाजेबिजाछे तेसुखीयानथीत्यांश्लोकछे ॥ यश्चमूढतमोलोकेयश्चबुद्धेःपरंगतःतावुभौसुखमेधेतेक्लीश्यत्यंतरि तोजनः तथाभगवद्गीतामांकयुंछेजेविषयाविनिवर्त्तंतेनिराहारस्यदेहिनः रसवर्ज्जंरसोऽप्यस्यपरंदृष्ट्वानिवर्त्तते॥ ए विरित्येजेनेअलोकिकद्रष्टिथायछेतेनेपरमेश्वरविनासर्वेपदार्थतुच्छथईजायछे अनेआवेश्लोकछेतेनोपणएकसर खोभावछे पछेमुक्तानंदस्वामियेश्रीजीमहाराजनेकयुंजेहेमहाराजहवेतमेजेप्रश्नपुछताहतातेपुछो तारेश्रीजीमहा राजबोल्याजेमायामांतेकेवलदुखछे केसुखपणकांईकछेएप्रश्नछे पछेमुक्तानंदस्वामियेकयुंजेमायातोकेवलदुख दाईछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेमायामांथिउपनाएवाजेसत्वरजनेतमएत्रणयगुणतेमांजेसत्वछे तेतोसुखरूप केवायछे तथाश्रीमद्भागवतमांकयुंछेजे सत्वंयद्ब्रह्मदर्शनं तथासत्वगुणनिसंपत्तितेज्ञानवैराग्यविवेकशमदमादि कछे एवीजेमायातेकेइरित्येदुखरूपछे अनेवलीएकादशस्कंधमांकयुंछेजे विद्याविद्येममतनूविद्ध्युद्धवशरीरिणा म् बंधमोक्षकरीआद्येमाययामेविनिर्मिते माटेमोक्षनेकरेएविजेविद्यारूपमायातेकेइरित्येदुखदाइछे पछेएप्रश्नने

सांभलीनेमुक्तानंदस्वामिआदिकसर्वेपरमहंसबोल्याजेहेमहाराजएनोउत्तरअमथिथायनहिएनोउत्तरतो कृपाकरि
नेतमेजकरो पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेमयमराजानुंजेरूपतेपापीजीवनेअतिभयानकविकरालजणायछेत
थामोटामोटादांतनेमोटुंमुखभयांनकदेखायछे तथाकाजलजेवुंकालुंनेपर्वतजेवुंमोटुंनेकालजेवुंभयानकएवुंदुख
रूपदेखायछे अनेपुण्यवालाजेजीवतेनेतोतेयमराजानुंरूपअतिशेसुखदाईविष्णुनाजेवुंजणायछे तेममायाछेतजे
भगवानथिविमुखछेतेनेतोअतिबंधनकरनारीछे नेअतिदुखदाईछे अनेजेभगवाननाभक्तछे तेनेतोएमायाअति
शेसुखदाईछे अनेमायानांकार्यजेइंद्रियुंअंतःकरणनेदेवतातेसर्वेभगवाननीभक्तिनेअतिपुष्टकरेछे माटेभगवान
नाभक्तनेतोमायादुखदाईनथीपरमसुखदाईछे पछेमुक्तानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्योजेज्यारेमायासुखदाईछे तारेपरमे
श्वरनोभक्तहोयतेभगवाननीमूर्त्तिनेहृदयमांधारिनेभजनकरवाबेसेछे तारेएनेअंतःकरणरूपमायातेसंकल्पविक
ल्परूपेकरिनेकमदुखआपेछेपछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेनेभगवाननुंमाहात्म्यसारिपेठ्येसमझिनेअतिशेदृढभ
गवाननोआश्रयहोयतेनेतोअंतःतकरणरूपमायाछेतेदुखदेतिनथीअनेजेनेएवाआश्रयमांफेरहोयतेनेदुखदेछे जेम
काचोपोचोसत्संगिहोयतोतेनेकुसंगिहोयतेडगावबानोआग्रहकरेपण जेपाकोसत्संगीहोयतेनेडगाव्यानीकोईलाल
च्यराखेनहि अनेतेनेसांभलतांकोईसत्संगनुंघसातुंबोलीसकेनहीतेमजेनेएवोपरिपक्वपरमेश्वरनोआशरोथयोछे
तेनेडगाव्यानीलालच्यअंतःकरणरूपमायाराखेनही अनेसांमीतेनीभक्तिमांपुष्टिकरवालागे अनेजेनाजीवनेंवीषेए
वाआशरामांकांईकाच्यपहोयतेनेएमायाडगावेछेनेदुखदेछे अनेज्यारेएनोएजोवएविरित्येभगवाननोपरिपक्वआ

श्रयकरशे तारेएनेडगाव्यानेअर्थेनपीडवानेअर्थेमायासमर्थनहिथायमाटेएनोउत्तरएजछे जेजेनेभगवाननोएवो परिपक्कनिश्चयछे तेनेकोईरित्येमायादुखदेवाने अर्थेसमर्थथातीजनथी ॥ ॥ इतिवचनामृतं ॥ १० ॥

॥ ११८ ॥ संवत् १८७७ नामागशरवदि ८ आठम्यनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजगामश्री लोयामध्येसुराखाचरनादरबारमांप्रातःकालनेसमे विराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपो तानामुखारविंदनिआगल्यसाधु तथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजनेशुकमुनि येप्रश्नपुछ्यो जेश्रीमद्भागवततथाभगवद्गीताएआदिकजेसतशास्त्रतेथकिअसत्पुरुषजेतेकेविसमजणेयनुंग्रहणक रेछे तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएनोउत्तरकरियेछेयेजेअसतपुरुषनीएमसमजणयछेजेआविश्वनेविषेस्थावरजं गमरूपएवीजेस्त्रीपुरुषनिसर्वेआकृतियुंतजेतेविराटरूपएवाजे आदिपुरुषनारायणतेथकिमायायेंकरिनेउपजीछे माटेएसर्वेआकृतियुंतेनारायणनीजछे तेसारुजेमुमुक्षुकल्याणनेइछ्तोहोयतेनेप्रथमपोतानुंमनवशकरवुंतेमनजे तेस्त्रीयुंतथापुरुषरूपएविउत्तमनीचजेजेआकृतियुंतेनेविषेआसक्तथाय तारेतेनेतजआकृतिनुंमननेविषेध्यानकरवुं तोएनेसद्यसमाधिथाय अनेतेआकृतिनेविषेजोमनठोषनेकल्पेतोतेमांब्रह्मनिभावनालावविजेसमग्रजगततेब्रह्म छे एमविचारकरिनेतेसंकल्पनेखोटोकरवोएविरित्येजेसतशास्त्रमांथिअनुभवनुंग्रहणकरवुंतेअसतपुरुषनिसमज एयछेअनेएमसमजवुंएएनामननोअतिदुष्टभावछे अनेएनुंफलअंतकालेघोरतमनरकछेनेसंसृतिछे तारेवलीश्री जिमहाराजनेशुकमुनियेप्रश्नकर्योजेएसतशास्त्रथकिसत्पुरुषजेतेकेविसमजणेयनुंग्रहणकरेछे तेकहो तारेश्रीजीम

हाराजबोल्याजेएसतशास्त्रनेविषेजएप्रश्ननोउत्तरकर्योछे जेएकपुरुषोत्तमनारायणविनाबिजाजेशिवब्रह्मादिकदे
वतातेनुंध्यानजेमोक्षनेइछतोहोयतेनेकरवुंनहि अनेमनुष्यनेविषेतथादेवतानेविषे जेपुरुषोत्तमनारायणनीराम
कृष्णादिकमूर्त्तियुंतेनुंध्यानकरवुं नेतेनेविषेपणजेडायाछे तेजेतेजेस्थानकमांएरामकृष्णादिकभगवाननिमनुष्य
रूपमूर्त्तियुंरहिछे तेस्थानकनेविषेवैकुंठगोलोकश्वेतद्विपब्रह्मपुरएलोकनिभावनाकरेछे अनेतेलोकुंनेविषेरयाजेपा
र्षदतेनिभावनारामकृष्णादिकनापार्षदजेहनुमानउद्धवादिकतेनेविषेकरेछे अनेकोटिकोटिसूर्यचंद्रमाअग्नितेनाप्र
काशजेवीप्रकाशमांनएविजेतेलोकुंनेविषेरहिपुरुषोत्तमनारायणनिदिव्यमूर्त्तियुं तेनीभावनातेरामकृष्णादिकनेवि
षेकरेछे एविरित्येजेसतशास्त्रथकिसमजणयनुंग्रहणकरिनेदिव्यभावेसहितमनुष्यरूपभगवाननिमूर्त्तिनुंध्यानकरे
छे तेनेभगवाननाअवतारनीजेमूर्त्तियुंतथातेविनानाजेअन्यआकारतेवेयनेविषेसमपणुंथायजनहि अनेभगवा
ननाअवतारनीजेमूर्त्तियुंतेछेतोद्विभूजअनेतेनेविषेच्यारभूजानिभावनाअष्टभुजानिभावनाकहीछे तेपणभगवा
ननीमूर्त्तिनेतेविनानाअन्यआकारतेवेमांजेअविवेकीपुरुषनेसमभावथायछेतेनिनिवृत्तिनेअर्थेकहीछे अनेजेवि
भगवाननीमूर्त्तिपोतानेमलिहोयतेनुंजध्यानकरवुंअनेपूर्वेभगवाननाअवतारथैगयातेमूर्त्तिनुध्याननकरवुं अने
पोतानेभगवाननीजेमूर्त्तिमलिहोयतेनेविषेजपतिव्रतानिपेठेटेकराखवीजेमपार्वतीयेकह्युंछे जेकोटिजन्मलगरग
डहमारिवरुंशंभुकेरहुंकुमारि एविरित्येपतिव्रतापणानिटेकतेपणभगवाननुंरूपनेअन्यजीवनुंरूपतेवेनेविषेअवि
वेकीपुरुषनेसमभावथायछेतेनिनिवृत्तिनेअर्थेकहिछे केमजेपोतानेमलिजेमूर्त्तितनेमुकीनेतेनाजपूर्वेपरोक्षअव

तारथयाछे तेनुंजोध्यानकरेतोतेभगवानविनाबिजाजेदेवमनुष्यादिकआकारछे तेनुंपणध्यानकरेमाटेपतिव्रताना
जेविटेककहिछेपणभगवाननीमूर्त्तियुंनेविषेभेदनथिआविरित्येसत्पुरुषनीसमझण्यछेमाटेजेसतशास्त्रनुंश्रवणक
रवुंतेसतपुरुषथकिजकरवुंपणअसतपुरुषथकिसतशास्त्रनुंकोईदिवसश्रवणकरवुंनहि॥ ॥ इतिवच
नामृतम्॥ ११ ॥ ॥ ११९ ॥ ॥ संवत् १८७७नामागशरवदि ९ नवमीनेदिवसस्वामीश्रीस
हजानंदजीमहाराजगांमश्रीलोयामध्येसुराभक्तनादरबारमां रात्रिनेसमेविराजमानहतानेगरमपोसनिरातिडग
लोपेरिहतिनेबिजांसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यपरमहंसनिसभातथादेशदेश
नाहरिभक्तनीसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजीमहाराजेप्रश्नकर्योजेभगवाननोनिश्चयबेप्रकारनोछे एकसविक
ल्पनेबिजोनिर्विकल्पनेतेबेमांपणउत्तममध्यमनेकनिष्टएत्रण्यप्रकारनाभेदछे तेबेमलिनेछोभेदथयातेनांलक्षण
पृथक्पृथककरिनेकहो पछेतेनोउत्तरपरमहंसवतेथयोनहि तारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेसविकल्पनिश्चयमांकनि
ष्टभेदतोएजेभगवानजेतेअन्यमनुष्यनिवरोवरयकामक्रोधलोभस्वादमानएआदिकनेविषेप्रवरते त्यांसुधीतोभग
वाननोनिश्चयरहेपणजोवधारोकरेतोनरहे अनेमध्यमभेदतोएजेमनुष्यथकिबमणाकामादिकनेविषेअधिकप्रवर
तेत्यांसुधीपणनिश्चयरहे अनेउत्तमभेदतोएजेभगवानगमेतेवुंनीचजातिनीपेठेआचरणकरे तथामद्यमांसपरस्त्री
क्रोधहिंसाइत्यादिकगमेतेवुंआचरणकरेतोपणसंशयथायनहि केमजेएभक्तभगवाननेएमजांणेछे जेभगवान
तोसर्वनाकर्त्ताछेनेपरमेश्वरछेनेसर्वनाभोक्ताछे माटेजेजेक्रियाप्रवरतेछेतेअन्वयपणेनियंतारूपेकरिनेसर्वनेविषे

रयाजेभगवानतेथकिजप्रवरतेछेतोएतोकांइकथोडीकएवीनीचजेवीक्रियाकरितेणेकरिनेएमनेकांइबाधनथि के
मजेएतोसर्वकर्त्ताछे एविरित्येभगवाननेविषेसर्वेश्वरपणुंजांणे माटेएनेउत्तमसविकल्पनिश्चयवाळोभगवद्भक्त
कहियें अनेहवेनिर्विकल्पमांकनिष्ठभक्तकीयेतोभगवाननेसर्वशुभअशुभ क्रियाकरतादेखेतोपणएमसमजेजे
सर्वक्रियानेकरेछे तोपणअकर्त्ताछेकेमजेएभगवानतोब्रह्मरूपछे तेब्रह्मकेवुंछेतोआकाशनिपेठेसर्वनेविषेरयुंछेने
सर्वनिक्रियाउंतेनेविषेजथायछे एवुंजेब्रह्मपणुंतेभगवाननेविषेजांणेजेमरासपंचाध्यायीमांशुकजिप्रत्येपरीक्षित
राजायेप्रश्नपुछ्योजेधर्मरक्षकभगवाननोअवतारतेणेपरदारानोसंगकेमकर्यो तारेतेनोउत्तरशुकजियेकर्योजे
श्रीकृष्णतोअग्नीनीपेठेतेजस्वीछे तेजेजेशुभअशुभक्रियानेकरेछे तेसर्वेभस्मथैजायछे एविरित्येभगवाननेनिर्लेप
एवाब्रह्मरूपजांणेतेनेकनिष्ठनिर्विकल्पनिश्चयवाळोकहीये अनेश्वेतद्विपनेविषेरयाजेषट्ऊर्मियेरहितएवानिरन्नमु
क्ततेजेवोपोतेथैनेवासुदेवनिउपासनाकरेतेनेमध्यमनिर्विकल्पनिश्चयवाळोकहीये अनेअष्टावरणेजुक्तएवांजेको
टिकोटिब्रह्मांडतेजेअक्षरनेविषेअणुनिपेठेजणायछे एवुंजेपुरुषोत्तमनारायणनुंधामरूपअक्षरतेरूपेपोतेरयोथको
पुरुषोत्तमनिउपासनाकरे तेनेउत्तमनिर्विकल्पनिश्चयवाळोकहीये तारेचैतन्यानंदस्वामियेपुछ्युं जेहेमहाराजएवि
रित्यनिश्चयनाभेदतेशांणेकरिनेथयाछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेज्यारेमुमुक्षुप्रथमगुरुपासेआवे तारेवक्ताजे
गुरुतेनेविषेदेशकाळसंगदीक्षाक्रियामंत्रशास्त्रादिकनुजेशुभअशुभपणुं तथापोतानीजेश्रद्धातेनुंजेमंदतीक्ष्णपणुं
तणेकरिनेएवाभेदपडिजायछे माटेसारादेशादिकनेसेववातथावक्तापणसुधोशांतहोयनेतेमांकोईदोषनहोयतेस

मेतेथकोज्ञानसांभलवुं तारेवलीचैतन्यानंदस्वामियेंपुछ्युंजेकदाचितल्कोइकजोगेकरिनेकनिष्ठनिश्चयथयोहोयतेने पाछोवलीउत्कृष्टनिश्चयथायकेनही तारेश्रीजिमहाराजवोल्याजेजोश्रोतानेउत्कृष्टश्रद्धाउपजेतथारुडादेशादीकप्रा प्तथाय तथाउत्कृष्टज्ञानवालोवक्तामलेतोसर्वोत्कृष्टनिश्चयथायनहितोजन्मांतरेकरिनेउत्कृष्टनिश्चयनेपांमे॥ ॥

॥इतिवचनामृतं॥ ॥१२॥ ॥१२०॥ ॥संवत् १८७७ नामागशरवदि १० दशमने दिवसप्रातःकालनेसमेश्रीजिमहाराजगांमश्रीलोयामध्ये सुराखाचरनादरबारमांढालियाउपरथ्यविराजमानहता अनेमाथेधोलोफेंटोबांध्योहतो नेबिजाधोलाफेंटानिबोकांनिवालीहति नेगरमपोसनिरातिडगलिपेरिहतिनेधोलो खेसपेर्योहतोनेचोफालओढ्योहतो अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसनिसभातथादेशदेशनाहरिभक्त निसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजेकह्युंजमोटामोटापरमहंसपरस्परप्रश्नउत्तरकरो तारेगोपालानंद स्वामियेब्रह्मानंदस्वामिनेप्रश्नपुछ्योजेकवोपुरुषहोयतेनेदेशकाल क्रियासंगादिकेकरिनेपराभवनथायनेकवोहोय तेनेथायअनेसांभल्यामांतोएमआवेछे जेब्रह्मानेपणसरस्वतीनेदेखीनेमोहथयोनेशिवजिनेपणमोहनीनेदर्शनेक रिनेमोहथयोमाटेविचारिने उत्तरकरोकेमजेएवामोटानेपणदेशकालादिकेकरिनेपराभवथयोछे पछेतेनोउत्तर ब्रह्मानंदस्वामियेंकरवामांड्योपणथयोनही तारेश्रीजीमहाराजवोल्याजेएनोउतरएछेजेनाडीप्राणसंकल्पाईनेनि र्विकल्पस्थितियेंकरिने श्रीनारायणनाचरणारविंदमांरयोहोयतोतुछजवोजीवहोयतेनेपणदेशकालसंगादिकेक रिनेपराभवनथायनेएविरित्येब्रह्मादिकरयाहोयतो तेनेपणपराभवनथायअनेएविरीत्येंस्थितिनथईहोयनेदेहमांव

त्तेताहोयतोबिजाजीवनेघपरान्नवथायनेएवामोटाजेब्रह्मादिकतेनेपणथायअनेएमनहोयतो ततस्त्वष्टस्त्वष्ठस्त्वष्टेपुको
न्वाखंडितधीःपुमान्ऋषिनारायणमृतेयोषिन्मय्येहमायया॥ एश्लोकनोअर्थठीकवेसेनहिमाटेएनेविषेरयाथकातो
एकनारायणऋषिनेपरान्नवनथायनेबिजोतोगमेएवोमोटोहोयनेतजोनारायणनाचरणारविंदनेविषेनिमग्ननरहे
तोतेनेपरान्नवथायअनेजोनिमग्नरहेतोनथायएविरित्ये अमेअमाराअंतरमांअचलसिद्धांतकरिराख्योछे अनेतेन्भा
गवतमांकयुंछेजे॥एतदीशनमीशस्यप्रकृतिस्थोपितद्गुणैःनयुज्यतेसदात्मस्थैर्यथाबुद्धिस्तदाश्रया तथान्नगवानेकयु
छेजे दैवीह्येषागुणमयीममममायादुरत्यया मामेवयेप्रपद्यंतेमायामेतांतरंतिते एविरित्येमायायेकरिनेनिर्लेपपणुंतेए
कनारायणनेजछे अथवातेनारायणनेनिर्विकल्पपणेपांम्योहोयतेनेपणपरान्नवनथायअनेसविकल्पपणेजोनारा
यणनेपांम्योहोयतोतगमेतेवोमोटोहोयतेनेपणपरान्नवथाय अनेतारपछेनित्यानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्यो जेहमहारा
जज्यांसुधिएमुक्तनेगुणनोसंबंधछेत्यांसुधितोतेनेदशकालादिककरिनेविपर्ययपणुंथायअनेनारायणछे ततोगुण
मांरयाथकादेशकालादिककरिनेपरान्नवनेनपांमएतोठिकपणज्यारेएसर्वेमुक्तने गुणनोसंबंधनहोयनेनिर्गुणपणे
करिनेअक्षरधामनेविषेरयाहोयअनेनारायणपणत्यांतविजरित्येरयाहोयतेवारेएसर्वेचैतन्यमयछेनेनिर्गुणछेने॥म
मसाधर्म्यमागताः एविरित्येनारायणनासाधर्म्यपणानेपांम्याछेएवाजमुक्तअनेनारायणतेनेविषेकमन्नेदसमजवो
तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेमचंद्रमाछेनेताराछेतेमांन्नेदछेकेनहीजुवोनेप्रकाशपणेकरिनेसरखानथीअनेबिंब
मांपणघणोन्नेदछेअनेसर्वेऔषधीनुंपोषणतेपणचंद्रमावतेजथायपणबिजेतारेनथायअनेरात्रिनोअंधकारतेपण

चंद्रमायेंकरिनेटळेपणतारायेकरिनेटळेनहीतेमनारायणनथामुक्तमांभेदछे अनेवळीजेमराजानेराजानाचाकरतेम
नुष्यजातियेकरिनेसरखाछेपणराजानुंसामर्थ्यऐश्वर्यरूपलावण्यतातेसर्वोपरिछे अनेजेराजावतेथायतेचाकरवते
थायनहीमुक्तेएवडोमोटोहोयतोपणनथायतेमपुरुषोत्तमनारायणतेसर्वकर्ताछेसर्वकारणछेसर्वनियंताछे अनेअ
तिरूपवानछेअतितेजस्वीछे अनेअतिसमर्थछेनेकर्तुमकर्तुमन्यथाकर्तुंछेतेजोपोतानिइछामांआवेतोएअक्षरधा
मनेविषेरयाजेमुक्ततेसर्वेनेपोतानातेजनेविषेलीनकरिनेपोतेएकजविराजमानरहे अनेमुक्तोएसर्वेमुक्ततेमणेसे
व्यायकाएमनिभक्तिनेअंगीकारकरेनेएसोतोविराजमानरहेअनेजेअक्षरधामनेविषेपोतेरयाछेतेअक्षरनेपणलीन
करिनेपोतेस्वराटथकाएकलाजविराजमानरहे अनेपोतानेमनमांआवेतोएअक्षरधामविनापणअनंतकोटिमुक्तुंने
पोतानेऐश्वर्येंकरिनेधारवानेसमर्थछे जेमपृथुभगवानेपृथ्वीनेकर्युंजेमाराधनुषथकीनिसर्यांजेबाणतेणेकरिनेतुं
नेमारिनेमारासामर्थ्येंकरिनेआसर्वजगतनेधारवानेहुंसमर्थछुं तेमएनारायणपोतानेऐश्वर्येंकरिनेसर्वोपरिवरतेछे
तेएनेनेबिजाअक्षरादिकमुक्तुंनेसरखाकेछेतेदुष्टमतवालाजाणवानेतेनेअतिपापिजाणवा अनेएनांदर्शनपणकर
वांनहीनेएविरित्यनीसमजणएयवालानांदर्शनकरियेतोपंचमहापापजेवुंपापथाय अनेएनारायणनेलेईनेतोजेनेवि
षेमोक्षपकहीयेतेनेविषेसंभवे अनेएनेलेईनेविष्णुब्रह्माशिवनारदसनकादिकएसर्वेनेभगवानकेवायछे अनेउद्ध
वजिनेविषेएनारायणनेलेईनेउद्धवनेभगवानकेवाय अनेहमणांआमुक्तानंदस्वामिजेवासंतनेविषे एनारायणने
लेईयेतोएमनेपणभगवानजेवाकेवाय अनेएनारायणनेलिधाविनातोअक्षरनेपणभगवाननकेवायतोबिजानी

शिवार्त्ताकिंहवीअ्रने अपरिमिताध्रुवास्तनुभृतोयदिसर्वगताः एवेदस्तुतिनागद्यनोपणएजअ्रर्थछे अ्रनेजोएमनहोय
तोआआपणसर्वेछैयेतेआदेहथकीनोषांजेआत्मातेनेब्रह्मरूपजांणीयेछैये अनेज्ञानवैराग्यादिकसाधनयुक्तछैयेतो
पणएनारायणनेप्रसन्नकरवाने अर्थेरात्यदिवसउजागराकरियेछैयेनेकीर्त्तननामस्मरणतेताळीयुंवजाडीवजाडीने
हाथनीआगळीयुंफाटीजायएमकरियेछैयेतथाकथावार्त्तारात्यदिवसकरियेकराविर्येछैयेतेजोएनारायणसरखाथ
ईजवातुंहोयतोएवडोदाषडोशुंकरवाकरियेमाटेएनारायणजेवातोएकनारायणजछे पणबिजोकोईएजेवोथातो
नथीअ्रने॥ एकमेवाद्वितीयंब्रह्म॥एश्रुतिनोपणएजअ्रर्थछेजेएनारायणजेवातोएकनारायणजछेएमसर्वशास्त्रनोसि
द्धांतछेएविरित्येभक्तजननिशिक्षानेअ्रर्थेश्रीजिमहाराजेवार्त्ताकरिनेपोतेतोसाक्षातपुरुषोत्तमनारायणछे॥ ॥
॥इतिवचनामृतम् ॥१३॥ ॥१२१॥ ॥संवत्
१८७७नामागशरवदि ११ एकादशीनेदिवसश्रीजिमहाराजगांमश्रीलोयामध्येसुराभक्तनादरबारमां ढोलिया
उपरस्थविराजमानहतानेमाथे धोळोफेंटोधारणकर्योहतोतथाधोळीचादरओढिहतितथाधोळोखेसपर्योहतोनेपो
तानामुखारविंदनिआगळ्यपरमहंसनिसभातथा देशदेशनाहरिभक्तनीसभाभराईनेबेठिहतिपछेश्रीजीमहाराज
परमहंसप्रत्येबोल्याजेमोरेआचार्यथईगयाछे तेनेपृथकपृथकरुचिछेतेमांशंकरस्वामिनेअद्वैतज्ञानांशप्रधानजणा
यछे तथारामानुजनोएममतछेजेजीवमायानेपुरुषोत्तमएत्रणयेनित्यछेनेपुरुषोत्तमछे तेजीवमायानानियंताछेने
सर्वनाकारणछेनेपोतानाअक्षरधामनेविषेसदादिव्यआकारथकाविराजमानछे नेसर्वेजेअवतारतेतेनाछे एवाजे

पुरुषोत्तमनारायणतेनिउपासनाजीवनेकरवी एविरित्येरामानुजनिसमझण्यजणायछेतथावल्लभआचार्यनेकेवळ
भक्तिउपरस्थनिष्ठायहुजाणायछे अनेएसर्वेआचार्येपोतानाग्रंथुमांप्रसंगेकरिनेबिजीवार्त्ताउंलखिछेपणगमेतेवी
रित्येकरिनेअंतपोतानिरुचिउपरस्थजायएमतेमनाग्रंथुंनेविषेतेमनांवचनछे तेणेकरिनेतेमनोअभिप्राययथार्थजा
णयामांआवेछे तेमअमारिवार्त्तासांभळीनेतमनेसर्वेनेअमारीकविरुचिजणायछेनेजमसोयकेडदोरोचाल्योजाय
छेनेवळीजेममाळानामणयकानेविषेदोरोसुंसरोछेतेमअमारिजेसर्वेवार्त्तातेमांशोअभिप्रायनिरंतरसुंसरोचाल्यो
आवेछे तेजेनेजमजणातोहोयतेतेमकहो तारेसर्वेमोटेरापरमहंसेजनेजेमजणाणुंतेणेतेमकह्युं पछेश्रीजिमहारा
जबोल्याजेस्योअमेअमारोअभिप्रायतथारुचितेकहीयेएकतोअमनेएगमेछे जेऋषभदेवभगवानवासुदेवसंघा
थेएकात्मतानेपांम्याहतातोपणज्यारेसिद्धियुंआविनेप्राप्तथईयुं तारेपोतेभगवानहतातोपणबिजात्यागिनिशिक्षाने
अर्थेतेसिद्धियुंनेग्रहणनकरताहवाते श्रीमद्भागवतमांकह्युंछे जेजोगिसिद्धथयोहोयनेपोतानुंमनवशथयुंहोयतो
पणतेमननोविश्वासनकरवो त्यांश्लोकछे ॥ नकुर्यात्कर्हिचित्सख्यंमनसिह्यनवस्थिते यद्विश्रंभाच्चिराच्चीर्णंचस्कंद
तपऐश्वरम् १ ॥ नित्यंददातिकामस्यच्छिद्रंतमनुयेऽरयः योगिनःकृतमैत्रस्यपत्युर्जायेवपुंश्चली २ ॥ एविरित्येजेमन
नोविश्वासनकरेतेवोत्यागअमनेगमेछे तथाअमारामनमांश्वेतद्वीपतथाबदरिकाश्रमजेवोगमेछे तेवाबिजालोक
गमतानथीनेएममनमांरछे जेश्वेतद्वीपनेविषेतथाबदरिकाश्रमनेविषेजाइनेनिरन्नपणेरयाथकातपकरियेतेबहुसा
रुलागेपणबिजालोकुंमांअनेकप्रकारनावैभवभोगववानेनथीगमतातथाभगवाननाजे घणाकअवतारथयाछे

तेनेएमजांणीयेछैयेजेएसर्वेअवतारनारायणनाछे तोपणतेअवतारमांऋषभदेवजीबहुगमेतथातेथीउत्तरताक
पिलजीतथादत्तात्रेयएवेसरखाजणायछेअनेएत्रणयेअवतारकरतांकोटिघणुंश्रीकृष्णनेविषेअमारेहेतछे नेएमजा
णीयेछैये बिजासर्वेअवतारकरतांआअवतारबहुमोटाथयानेबहुसमर्थछे अनेएमांअवतारअवतारिएवोभेदन
थीजणातोअनेबीजाजेमच्छकच्छादिकतेभगवाननाअवतारछे पणतेमांअमारिअतिरुचिनथीअनेआविरित्येतो
अमारेउपासनाछेजेसर्वेथिपरएकमोटोतेजनोसमूहछे तेतेजनोसमूहअधोउर्ध्वतथाच्यारेकोरेप्रमाणेरहितछेने अ
नंतछेनेतेतेजनासमूहनामध्यभागनेविषेएकमोटुंसिंहासनछे नेतेनिउपरयदिव्यमूर्त्तिएवाजेश्रीनारायणपुरुषोत्त
मभगवानतेविराजमानछे नेतेसिंहासननेच्यारेकोरेअनंतकोटिमुक्तबेठाथकातेनारायणनांदर्शनकरेछे एवाजेमु
क्तसहितश्रीनारायणतेनेअमेनिरंतरदेखियेछैये अनेतेभगवाननेविषेतेजनुंअतिशेपणुंछे तेणेकरिनेज्यारेएसभा
सहिततेभगवाननांदर्शननथिथातांतारेअमनेअतिशेकष्टथायछे अनेतेतेजनोसमूहतोनिरंतरदेखायछे तोपणएने
विषेरुचिनथि अनेभगवाननीमूर्त्तिनादर्शनेकरिनेजअतिसुखथायछे अमारेएविरित्येउपासनाछे अनेएभगवान
नेविषेभक्तितोजेवीगोपीयुंनेहतितेविगमेछे तेसारुअमेसौमांणसनेजोतारहीयेछैये जेकोईककामीस्त्रिहोयतेनेपुरु
षनेविषेजेवुंहेतहोय तथाकामीपुरुषनेस्त्रीनेविषेजेवुंहेतहोयतेनेदेखीनेएमथाय जेएवुंहेतआपणेभगवानमांहोयतो
ठीक तथाकोईकनेपुत्रमांधनमांबहुहेतजणाय तेनेदेखीनेएमथायजेएवुंहेतआपणेभगवानमांहोयतोठीक तथा
कोईकगातोहोयतोतेनेसांभलीनेतेनपासेकोईमांणसने मोकलीयेअथवाअमेपंडेएनिपासेजाईयेनेजांणीयेजेएव

दुःखीककरेछे अनेअमारेसुवांण्यतोएवासाथेथायछे जेजेमांकामक्रोधलोभस्वादस्नेहमानईर्ष्यादंभकपटइत्यादिक
दोषनहोयनेधर्मशास्त्रमांकयुंछे एवीरित्येधर्मपालतोहोयनेभगवाननिभक्तियेंजुक्तहोयतेसाथेजअमारेबेठाउठ्या
नीसुवाणथायछे अनेएवोनहोयनेतेअमारेभेगोरेतोहोयतोपणतेनिसाथेसुवांणथायनहितेनितोउपेक्षारहेछे अ
नेमोरेतोअमारेकामिउपरत्यबहुअभावरेतो अनेहवेतोक्रोधमानइर्षाएत्रण्यजेमां होयतेउपरत्यबहुअभावरेहेछे
कांजेकामी होयतेतोगृहस्थनीपेठेनिर्मानिथेनेसत्संगमांपड्योरेछे अनेजेमांक्रोधमाननेईर्षाहोयछेतेतोसत्संगमां
थिजरूरपाछापडीजातादेखायछे माटेएत्रण्यउपरत्यबहुखेदरेछे तेमानतेशुंतोजेमानिहोयतेनेपोताथिमोटोहोयते
नीआगल्यपणस्तब्धपणुंरहे पणतेनिआगल्यहलकोथैनेतेनिसेवामांवरतायनही अनेएसर्वेजेअमारोअभिप्रायते
थोडाकमांल्योकहीयेंजे जेविरित्येशंकरस्वामियेंअद्वैतब्रह्मनुंप्रतिपादनकर्युंछे तेनेविषेतोअमारेरुचिनथि तथारा
मानुजस्वामियेंजेवीरित्येक्षरअक्षरथकिपरजेपुरुषोत्तमभगवानतेनुंनिरूपणकर्युंछे तेपुरुषोत्तमभगवाननेविषे
तोअमारेउपासनाछे तथागोपीयुंनाजेवीतोएपुरुषोत्तमभगवाननेविषेअमारेभक्तिछे तथाशुकजीनाजेवोतथा
जडभरतनाजेवोतोअमारेवैराग्यछेनेआत्मनिष्ठाछे एविरित्येअमारोअभिप्रायतथारुचिछे तेअमारीवार्त्तायेक
रिनेतथाअमेमांन्याजेअमारासंप्रदायनाग्रंथतेणेकरिनेजोपूर्वापरविचारिनेजुवेतोजेबुद्धिवानहोयतेनाजांण्यामां
आवेछेएविरित्येपोतानाभक्तजननिशिक्षानेअर्थेश्रीजिमहाराजेवार्त्ताकरिनेपोतेतोसाक्षातपुरुषोत्तमनारायणछे
॥इतिवचनामृतं॥१४॥ ॥१२२॥ ॥संवत् १८७७नामागशरवदि १३तेरशनेदिवसरात्रिनेसमेश्रीजि

महाराजगामश्रीलोयामध्ये सुराभक्तनादरबारमांविराजमानहताअनेधोलोफेंटोमाथेबांध्योहतोतथाविजधोलं
फेंटेबोकांनिवालिहतोतथागरमपोसनिरातिडगलिपेरिहती तथाधोलोखेसपेरयोहतोनेधोलोचोफालने धोलिपछे
डितभ्नगांकरिनेओढ्यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यदेशदेशनाहरिभक्तनी सभातथापरमहंसनिसभाभरा
ईनेबेठिहतिपछेश्रीजिमहाराजकृपाकरिनेबोल्याजेआजीवछेतेअध्यात्मअधिभूतनेअधिदेवपणेकरिनेसर्वदेहमां
नखशिखापर्यंतव्यापिनेरयोछेअनेदेवतानेइंद्रियुंरुपेकरिने जीवनुभोक्तापणुंछेपणदेवताइंद्रियुंथिपृथकपणेभो
क्तानथी तारेनित्यानंदस्वामियेआशंकाकरिजेहेमहाराजतारेएमकेवायछेजजीवजेतसामान्यपणेसर्व देहमांव्या
पिनेविशेषपणेह्रदयाकाशमांरयोछे तारेसर्वेठेकांणेसरखुंजांणपणुंनथीजणातुंतेनुंकेमसमजवुं पछेश्रीजिमहारा
जबोल्याजेजेमसूर्यछेतेकिरणेकरिनेसर्वपदार्थमांव्यापिनेरयोछेपणआगल्यजेवुं पदार्थछेत्यांतवोसूर्यनोप्रकाश
जणायछे केमजेकाचनीभूमिहोयतथास्वछनिर्मलपाणीहोयत्यांजेविरित्येसूर्यनोशुद्धप्रकाशजणायछे तेविरित्ये
पांणानीभूमिरेत्यनीभूमितथाडोलायलुंपाणीतेमांजणातोनथीएविरित्येसूर्यनाप्रकाशमांन्यूनअधिकपणुंजणाय
छेतेमएजीवइंद्रियुंअंतःकरणगोलकएसर्वनेविषेसमानपणेरयोछेपणइंद्रियोनेविषेस्वच्छपणुंछे माटेतेनेविषेविशे
षप्रकाशजणायछे जुवोनेनेत्रमांजेवुंतेजजणायछेतेवुंनाककानमांकोईदिवसजणायछेनथिजणातुअनेच्यारअं
तःकरणनुंअतिस्वच्छपणुंछे तोत्यांजीवनोअधिकप्रकाशजणायछे अनेबीजांइंद्रियोमांन्युनजणायछेपणजीव
तोसर्वदेहनेविषेसमानपणेरयोछे तारेब्रह्मानंदस्वामियेंप्रश्नपुछ्योजेएजीवनेकेटलाकतोताराजेवोदेखेछे तथाठि

वानिजोत्यजेवोदेखेछे तथाअपोरियाजेवोदेखेछे तेकेमसमजवुंतारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएतोएमछेजेजमजेने
अक्षिविद्याछे तेनेनेत्रद्वारायेजीवनुंदर्शनथायछेनेतेनेविषेभगवाननिमूर्त्तिनेपणदेखेछे तेमजेनेइंद्रिद्वारालक्षथयो
तेतेवोआत्मानेदेखेछे जेमकाचनुंपुतलुंमनुष्यनेआकारेकर्युंहोयतेनेजेजे अवयवतथामुवालातथानाडीयुंतेसर्वे
काचनाहोयनेते पुतलानिमाहेलोकोरेतेजभर्युंहोयतेतेजदेखायतेजेवोभुंगलीनोअवकाशहोयतेप्रमाणेदेखायछे
पणसमग्रनथिदेखातुं तेमएजिवनुंस्वरूपजेणेजवुंदीठुछेतेतेवुंकेछे पणएनिनिरावरणद्रष्टिनथीथई माटेएनेजेवो
आत्माछेतेवोनथीदेखातो अनेज्यारेएनिनिरावरणद्रष्टिथईनेआत्माकारेथायछे तारेइंद्रियुंनागोलकनाजेविभाग
तेएनिद्रष्टिमांनथिआवतानेजेवोआत्माछेतेवोजणायछे जेमजेआकाशनिद्रष्टिनेपांम्योहोयतेनिद्रष्टिमांबिजांच्या
रभूतनथीआवतांतमजेनिनिरावरणद्रष्टिथायछे तेनेगोलकइंद्रीयुंदेवताअंतःकरणतेणेकरीनेजणाताजेजीवनाप्र
काशनाभेदतेद्रष्टिमांनथीआवतानेजेवोजीवछे तेवोयथार्थजणायछे अनेभेदद्रष्टिवालानेजेवोछेतेवोनथीजणा
तोजेमकोईकेगायनुंपुंछडुंदीठुंकोईकेमुखदीठुंखुरदीठोपेटदीठुंस्तनदीठोतेणेजेजेअंगदीठुंतेगायनुंजदीठुंछे पणजेवी
गायछेतेवीकोईयेदीठिनथीनेएकअंगदीठुंमाटेगायदीठीपणकेवाय तेमआत्मानाप्रकाशनुंदर्शनजेटलुंजेनेइंद्रियुंद्वा
राअथवाअंतःकरणद्वाराथयुंतेटलोतेआत्मदर्शीकेवायपणसम्यक्आत्मदर्शनएनेकेवायनहि माटेअमेतोएजीवने
विषेएविरित्येसामान्यविशेषपणुंकहीयेछैये तारेनित्यानंदस्वामियेंप्रश्नपुछ्योजेहेमहाराजतमेजीवनेतोनिराकारक
ह्योतारेतेजीवनेविषेभगवानरयाछेतेपणअलिंगपणेरयाछे केमूर्त्तिमानरयाछेपछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेभग

व०म० वानतोइंद्रियुंदेवताअंतःकरणनेजीवएसर्वनाआश्रयपणेरयाछे तेश्रीकृष्णभगवानेउद्धवभलेगोपीयुंनेकवराव्युंछे लोया०
॥६४॥ जेइंद्रियुंअंतःकरणदेवतानेजीवतेनाआश्रयपणेकरिने तमारेसमीपेहुंरयोछुंजेमपंचमहाभूतब्रह्मांडनेविषेरयांछेने १५
तेनांतेजसर्वनादेहमांरयांछेतेमजेहुंआमथुरामांरयोछुं ततोजेममहाभूतविशेषपणेकरिनेब्रह्मांडनेविषेरयांछेतेमर
योछुंनेजेमएभूतजीवुनादेहुंमांसामान्यपणेरयांछे तेमहुंतमारेपासेरयोछुंअनेजेहुंदेखातोनथीतेतोतमाराचित्तनि
वृत्तिनामारेविषेनिरोधथायतेनेअर्थेनथीदेखातोपणरयोतोमूर्त्तिमानछुं तारेवलीनित्यानंदस्वामियेपुछ्युंजेहेमहा
राजएभगवानइंद्रियादिकनाआश्रयपणेरयाछे तेपुरुषरूपेकरिनेरयाछेकेअक्षररूपेरयाछेकेपोतेस्वयंपुरुषोत्तमप
णेरयाछे तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजीवपुरुषअक्षरनेपुरुषोत्तमएसर्वेनुंतेजप्रकाशपणेतोसजातीछेमाटेएमना
प्रकाशनाभेदपाडवानेतोकोइसमर्थछेनही नेभेदतोअतिशेछेपणतेभेदनेदेखवानेकोइसमर्थनथीअनेजेनेएभग
वानकृपाकरेछेतेणेकरिनेतेनेप्रकाशमयएवोदिव्यदेहबंधायछे पछेतेएमजाणेछेजेआहुंछुंनेआपुरुषछेनेआअक्ष
रछेनेएसर्वेथिविलक्षणएवाआपुरुषोत्तमछे एविरित्येएसर्वेनेपृथक्पणेदेखेछेनेएमनाप्रकाशनेपणविलक्षणपणे
देखेछेपणबीजोतोकोइपृथक्देखवानेअर्थेसमर्थथायनहीमाटेएभगवानसुझेएरूपेकरिनेरयाछे पणपोतेजरयाछे
अनेवेदांतजेउपनिषदतथायोगतथासांख्यएत्रणेयशास्त्रसनातनछेतेएश्रीकृष्णपरमात्मानुंजवर्णनकरेछे तेएत्रणेय
शास्त्रनामततमनेअमेपृथक्पृथक्पणेकरिनेकहीयेतेसांभलो तेमांजेसांख्यवालाछेतेताचोविसतत्वनेकहीनेतेथि
परपचविसमापरमात्मानेकछेपणजीवईश्वरनेपृथक्पणेनथीकेतातेनोएअभिप्रायछेजेतत्वछेतेजीवविनानांहोय ॥६४॥

नहीमाटेतत्वन्नेलोतदात्मकपणेरयोजेजीवतेनेतत्वरूपजकेछे पणतत्वथकिपृथक्नथीकेताअनेजेमजीवनेचोविस
तत्वरूपमांनेछेतेमब्रह्मांडाभिमानिजेईश्वरतेनेपणचोविसतत्वरूपमांनेछे एविरित्येजीवईश्वरएवेयनेतत्वरूपमानि
नेतत्वन्नेलेजएनेगणेछेपणतत्वथिनोखानथीगणतानेपचवीसमापरमात्मानेकेछे एसांख्यनोमतछेपणएमनसम
जवुंजेजीवनथीकांजेसांख्यवालेषटसंपत्तिश्रवणमनननिदिध्यासनादिकसाधनकयांछे तेजीवनेजकरवानांकयां
छे पछेतेसाधनेकरिनेविचारनेपांमेनेतेविचारेकरिनेतत्वथकिपोतनोखोपडेनेपोतानेब्रह्मरूपमांनेनेपरमात्मानेन्नजे
एविरित्येसांख्यमतछे तेमोक्षधर्ममांशुकजीप्रत्येनारदजीयेकयुंजे॥ त्यजधर्ममधर्मंचउभेसत्यानृतेत्यज उभेसत्या
नृतेत्यक्वायेनत्यजसितत्त्यज॥एनोएमअर्थछेजेज्यारेमुमुक्षुआत्मविचारकरवाबेसेतारेतेनेआडाजेधर्मरूपअथवा
अधर्मरूपसत्यरूपअसत्यरूपजजेसंकल्पआवेतेनोत्यागकरिनेनेजविचारेकरिने एनेतजेछेतेवीचारनोपणत्याग
करिनेब्रह्मरूपेरेवुंपणदेहकरिनेधर्मरूपनियमनोत्यागकरवोकह्योनथीएश्लोकनोएअर्थछे अनेयोगवालाछेतेचो
विसतत्वनेपृथक्गणेछे नेजीवईश्वरनेपचवीशमाकेछेनेपरमात्मानेछविसमाकेछे अनेविवेककरिनेपचविसमा
नेतत्वथकीपृथक्समजिने तेनेविषेपोतापणानीदृढतामांनिनेचोविसतत्वनीजेवृत्तियुंतेनोपींडिभावकरिने बला
त्कारेछवीसमानेविषेराखे पणविषयसन्मुखजावादेनहिनेएमसमजेजेमारिवृत्तिभगवाननेमुकिनेबिजेठकांणेजा
शेतोमुनेसंसृतिथाशेमाटेअतिआग्रहकरिने इंद्रियुंअंतःकरणनीजेवृत्तियुंतेनेभगवाननेविषेराखे अनेजेसांख्यवा
लाछे तेतोएमसमजेजेमारेइंद्रियोअंतःकरणजनथीतोजाशेक्यांमाटेपोतानेब्रह्मरूपमानिनेनिर्भयरहेछे अनेजयो

गवालोछेतेतोडरतोजरेहेछे जेमकोईकपुरुषनाहाथमांतेलनुंमाथालगणभरेलुंपात्रहोयनेतेपुरुषनेपगथियानेउप
रउंचुंचढवुंहोयने बेकोरेथिउघाडितरवारुंवालापुरुषडरावावानेउगारयाहोयनेतेतेलनेढलवादेवुंनहोयनेतेपुरुष
जेवोभयनेपामेतेमयोगवालोविषयथकिविनेभगवाननेविषेवृत्तियुंनेराखेछेएयोगनोमतछे अनेवेदांतजेउपनि
षदतेनोमतएछेजेसर्वनाअतिशेमोटाकारणएवाजेपुरुषोत्तमनारायणब्रह्मतेनुंजग्रहणकरिनेबिजासर्वेनेमिथ्यामा
नेछेजेमआकाशनिद्रष्टिनेजपाम्योहोयतेबिजातत्वनेदेखेनहितेमएब्रह्मनेजेदेखतोहोयतेबिजाकोइनेदेखेनहिएविरि
त्येवेदांतनोमतछे ॥ ॥इतिवचनामृतं॥ १५॥ ॥ संवत् १८७७ नामागशरवदि १४
चौदशनेदिवससंध्याआरतिथयाकेडेश्रीजीमहाराजगामश्रीलोयामध्ये सुराभक्तनादरबारमांढोलीयाउपरविरा
जमानहतानेधोलांखेसपेर्योहतोतथागरमपोसनिरातिडगलिपेरिहति तथामाथेधोलोफेंटोबांध्योहतोनेबिजेधोले
फेंटेकरिनेबोकांनिवालिहतिनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसतथा देशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठि
हति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेसर्वेपरमहंसपरस्परप्रश्नउत्तरकरोएमकहिनेपोतेजप्रश्नपुछ्यो जेजेनेवासनाकुंठि
तनथईहोयनेजेनेवासनाकुंठितथैगईहोयनेजेनेवासनानिर्मूलथैगईहोयतेनांशांलक्षणछे पछेमुक्तानंदस्वामियेएप्र
श्ननोउत्तरकरवामांड्योपणथयोनहि तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेनिवासनाकुंठितनथईहोयतेनाइंद्रियुंनीवृत्ति
विषयमांचोटिजायतेपाछीविचारेकरिनेपणनिसरेनहि अनेजेनेकुंठितवासनाथईगईहोयतेनिवृत्तिविषयमांतत्का
लप्रवेशकरेनहि अनेकदाचितवृत्तिविषयमांप्रवेशकरिजायनेतेवृत्तिनेपाछिवालेतोतरतपाछिवलेपणविषयमांआ

सक्तथायनहि अनेजेनेवासनानिर्मूळथईगईहोयतेनेतोजाग्रतनेविषेसुषुप्तिनिपेठेविषयनोअभाववरतेनेसारानर
साजेविषयतेवेयसमानपणेजणायनेपोतेगुणातीतपणेवरते तारेगोपाळानंदस्वामियेंपुछ्युंजेवासनाकुंठिततोहोय
पणतेमूळमांथिटळिनथिजातितेनुंशुंकारणछे तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएनोउत्तरएछेजेआत्मनिष्ठारूपएवुंजे
ज्ञानतथाप्रकृतिनांकार्यएवांजेपदार्थमात्रतेनेविषेअनासक्तिरूपएवोजेवैराग्य तथाब्रह्मचर्यादिकरूपजेधर्मतथा
माहात्म्येसहितएवीजेभगवाननिभक्तिएच्यारवांनांजेमांसंपूर्णहोयतेनेवासनानिर्मूळथईजायछे अनेएच्यारमांजे
टळिन्यूनतारेहछेतेटळिवासनानिर्मूळथातिनथि पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेल्पोअमेप्रश्नपुछियेंजेमुमुक्षुनेभगवा
ननिप्राप्तिनेअर्थेअनंतसाधनकरवानांकयांछे तेमांएकएवुंमोटुंकियुंसाधनछेजेणेकरीने सर्वेदोषटळिजायनेतेमां
सर्वेगुणआवे तारेएप्रश्ननोउत्तरपरमहंसवतेथयोनहिपछेश्रीजिमहाराजेएनोउत्तरकर्यो जेभगवाननुंमाहात्म्यजे
मकपिलदेवजियेंदेवहूतिप्रत्येकयुंछेजे॥मद्भयाद्वातिवातोयंसूर्यस्तपतिमद्भयात्॥एविरित्येअनंतप्रकारनामाहात्म्ये
सहितएविजेभगवाननिभक्तितेजेनेहोयतेनादोषमात्रटळिजायछे नेतेनेज्ञानवैराग्यधर्मएनहोयतोपणएसर्वेआ
वेछेमाटेएसाधनसर्वमांमोटुंछे ॥ अनेवळिश्रीजिमहाराजेप्रश्नपुछ्योजेजेकपटीहोयनेतेबुद्धिवाळोहोयमाटेपोता
माकपटनेजणावादेनहितेनुंकपटकेईरित्येकळायतेकहो ॥ तारेएनोउत्तरब्रह्मानंदस्वामियेंकर्योजेजेनिबेठ्यकउठ्य
कतेजसत्संगनोद्वेषीहोयनेसंतनुने भगवाननुंघसातुंबोलतोहोयतपासेहोयतेणेकरिनेतओळखायपण विजीरित्ये
तोनओळखाय पछेएउत्तरनेश्रीजिमहाराजेमान्योनेतपछेपोतेबोल्याजेएवानोसंगनकरतोहोयतोकेमकळीये तारे

ब्रह्मानंदस्वामियेंकयुंजेकोईकदेशकाळनुंविशमपणुंआवेतारेएनुंकपटकळाईजायतारेश्रीजिमहाराजेकयुंजेएठीक
उत्तरकर्युं। अनेवळीश्रीजिमहाराजेप्रश्नपुछ्योजेएवोकीयोएकअवगुणछेजेजेणेकरिनेसर्वेगुणमात्रतेदोषरूपथ
ईजायछेतेकहो तारेश्रीपातदवानंदस्वामीबोल्याजेभगवाननाभक्तनोजेद्रोहकरेतेनाजेसर्वेगुणतेदोषरूपथईजाय
छे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएउत्तरपणखरोपणअमेतोएनोउत्तरबिजोधार्योछेजेसर्वेगुणेसंपन्नहोयनेजोभग
वाननेअलिंगसमझतोहोयपणमूर्त्तिमाननसमझेएमोटोदोषछेएणेकरिनेएनाबिजासर्वेगुणदोषरूपथईजायछेअ
नेवळीश्रीजीमहाराजेप्रश्नपुछ्योजेसंतनोअभावशाणेकरिनेआवेछेतेकहो पछेएनोउत्तरपरमहंसेकरवामांड्यो
पणथयोनहि तारेश्रीजीमहाराजेएनोउत्तरकर्योजेजेनेमानहोयतेनेसंतनोअभावआवेछे केमजेजेमानीहोयते
नोएवोस्वभावहोयजेजेपोतानेवखाणेतेमांसोअवगुणहोयतसर्वनेपड्यामुकीनेतेमां एकगुणहोयतेनेबहुमांनेअ
नेजेपोतानेवखांणतोनहोयनेतेमांसोगुणहोयतेसर्वनेपड्यामुकीनेतेमांकोईकजेवोतेवोएकअवगुणहोयतेने बहु
मांनिनेतेनोप्रथमतोमनतथावचनतेणेकरिनेद्रोहकरेनेपछेदेहेकरिनेपणद्रोहकरेमाटेएमानरूपमोटोदोषछे अनेते
मानसमझुमांजहोयनेभोळामांनहोयएमजांणवुंनही भोळामांतोसमझुकरतांयझाझुंहोयछे पछेमुक्तानंदस्वामि
येंश्रीजिमहाराजनेप्रश्नपुछ्योजेहेमहाराजएमानकेमटळे तारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेभगवाननुंमहात्म्यअति
शेसमझतोहोय तेनेमाननआवेकेमजेजुवोनेउद्धवजीकेवाडायाहतानेनीतिशास्त्रमांकुशळहतानेदेहेकरिनेराजाजे
वाहतापणजोभगवाननुंमहात्म्यसमझताहता तोगोपीयुंनेविषेभगवाननोस्नेहजोईनेतेनीआगळ्यपोतानुंमाननर

युंनेएमबोल्याजेएगोपीयुंनाचरणनीरजजेनेअडतीहोयएवाजेब्रक्षलतातृणगुच्छतेमांहेलोहुंकोईकथाउं अनेतुल
सिदासजीयेकह्युंछेजे तुलसीज्याकेमुखनसेंनूलेईनिकसेराम ताकेपगकिपेंहनीयांमेरेतनकीचाम एमजेनेनुलेप
णभगवाननुंनाममुखथिनिसरेतेनेअर्थेपोतानाशरीरनाचर्मनाजोडाकराविआपेतोजेभगवाननाभक्तहोयनेभग
वाननुं निरंतरनामस्मरणभजनकीर्त्तनवंदनकरताहोयनेजोभगवाननुंमहात्म्यसमझतोहोयतोतेनेआगल्यशुंमा
नरहेनजरहेमाटेमाहात्म्यसमझेतारेमानजायछे पणमाहात्म्यसमझ्याविनातोमानजातुंनथी तेसारुजेनेमानटाल
वुंहोयतेनेभगवाननुंनेसंतनुंमाहात्म्यसमझवुं॥ ॥इतिवचनामृतम्॥१६॥ ॥१२४॥ ॥संवत्
१८७७नामागशरवदि अमांसनेदिवसश्रीजीमहाराजगांमश्रीलोयामध्ये सुराभक्तनादरबारमांढोलियाउपरञ्च
विराजमानहता अनेमस्तकउपरस्यधोलोफेंटोवांध्योहतोनेबिजेधोलेफेंटेकरिनेबोकांनीबालिहतितथागरमपोसनी
रातिडगलीमांहेलीकोरधोलेअंगरखेसहितपेरिहति तथाधोलोखेसपेर्योहतोतथाचोफालओढिनेतेउपरस्यपीलिरजा
इओढिहति अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनिनिसभातथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेवेठिहतिएवि
रित्ये श्रीजिमाहाराजप्रसन्नथकारात्रिनेसमेविराजमानहता पछेश्रीजिमहाराजपोतानिमेलेबोल्याजेजुवोनेभ
गवाननीमायानुंबलकेवुंछे जेणेकरिनेविपरितपणुंघणुंथायछेकेमजेप्रथमकेवोसारोजणातोहोयनेपछेअतिशे
भुंडोथईजायछे एमकहिनेपछेवलिपरमहंसप्रत्येबोल्याजेआजताप्रश्नपुछोतोवार्त्ताकरिये तारेनित्यानंदस्वामिये
पुछ्युंजेहेमहाराजप्रथमसारोहोयनेस्तुतिकरतोहोयनेतेनोतपाछोनिंदाकरवामांडछे माटेसुझेएवोदेशकालक्रिया

संगविशमथायतोपणसारोनेसारोजरहेपणकोईरित्येविपरीतमतिथायनहितेशांणेकरिनेथाय तारेश्रीजिमहारा
जबोल्याजेजेनेदेहनोअनादरहोयनेदृढआत्मनिष्ठाहोयनेपंचविषयमांवैराग्यहोय अनेभगवाननोमाहात्म्येसहि
तयथार्थनिश्चयहोयएवानेसुंकरूंएवुं देशकालादिकनुंविशमपणुंथायतोपणएनिमतिअवलिथायनहि अनेजदेहा
भिमानिहोयनेपंचविषयनोअतिशअभावनथयोहोयतेनेज्यारेसंतएविषयनुंखंडनकरे तारेतेसंतमोटेराहोयतेनोप
णअभावआवेनेभगवाननोपणअभावआवे अनेभगवाननोतोयथार्थनिश्चयहोयतोपणजोपंचविषयनोअत्यं
तअभावनथैगयो होयनेतेनिआसक्तिहोयनेतेविषयनुमुक्तानंदस्वामिजेवाखंडनकरे तोतेनुंमाथुंशस्त्रेकरिनेमुका
वीदेएवोद्रोहकरे पछेवलोनित्यानंदस्वामियेपुछ्युंजेकोईकनेदेहाभिमानतथापंचविषयनीआसक्तिहोयतोपणते
सत्संगमांनभ्योजायछेतेकेमसमजवुं तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएनेज्यांसुधीकोईकधकोनथीलागोत्यांसुधी
नभ्योजायछे पणज्यारेकोईकमोटासंतअथवाभगवानतेमाननेखोदशेतथास्वाददेहाभिमानलोभकामक्रोधएने
खोदशे तारेएनेजरुरतेसंतनोअभावआवशे तारेएजरुरसंतनोद्रोहकरशेनेसत्संगमांथिविमुखथाशेजेमसर्पेलाल
नांखिहोयएवुंजे दुधसाकरतेनेजेणेपीधुंहोयनेतेजीवेछे तोपणतेघडीबेघडीमांसांजसवारेआजकाल्यजरूरमरना
रोछे तेमजेदेहाभिमानिछे तेमहिनेबेमहिनेवरसेबेवरसेदशवरसेदेहमुक्यासमेदेहमुकीनेज्यारे तारेपणएजरुरसंत
नोअभावलेईनेपडीजाशे अनेजेनेदेहाभिमाननहोयनेएमसमजतोहोयजेअंतःकरणइंद्रियोनोप्रकाशकनेजेणेक
रिनेदेहचालेहालेछे एवोजेसत्तारूपआत्मातेहुंछुंतेहुंधनस्त्रियादिककोईपदार्थेकरिने सुखिथाउंएवोनथीनेएपदार्थ

नमलेतेणेकरिनेदुखीथाउंएवोनथीएमद्रढसमजणयजेनेहो यतेनेसंतगमेतेविरित्येपंचविषयनुंखंडनकरे तथादेहा
भिमाननुंखंडनकरेतोपणतेसंतनोअभावकोईरित्येआवेनहि नेतुच्छपदार्थसारुसंतसाथेबखेडोथायनहिनेआंटिप
णपडेनहि पछेनित्यानंदस्वामियेपुछ्युंजेजेनेपंचविषयनोअभावहोयतेकेमजणाय तारेश्रीजीमहाराजबोल्याजे
जेनेविषयनोअभावहोयतेएमजणायजे ज्यारेकांईसारुंखावानुंआवे तारेतेनेखायपणजेमजेवुंतेवुंखातोहोयनेते
मांआनंदहोयतेवोआनंदरहेनहिमुझाईजाय अनेलुगडांजेवांतेवांजाडांपेरतोहोयतेमां आनंदहोयतेवोझीणांलु
गडांपेरवांपडेतेमांआनंदनरहेनेमनमुझाय तेमजसारिपथारिहोयअथवाकोईकमानदइत्यादिकजेजेसारापदार्थ
नोजोगथाय तारेतेमांतेनुंमनमुझायपणतेमांकोईरित्येआनंदपामेजनही तारेतेनेएमजाणीयेजेएनेविषयनेविषेअ
भावछे पछेमुक्तानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्योजेहेमहाराजएपंचविषयनोअभावकेमथाय तारेश्रीजिमहाराजबोल्या
जेविषयनोअभावथयानुंमुख्यसाधनतोपरमेश्वरनुंमाहात्म्यछेनेते पछेआत्मनिष्ठानेवैराग्यछे तेमाहात्म्यतेशुंतोजे
भगवाननीबीकेकरिनेइंद्रवरसेछेसूर्यअग्निचंद्रमाप्रकाशकरेछेपृथवीसर्वनेधारीरहीछे समुद्रमर्यादानथीलोपता
औषधीयोऋतुनेपांमीनेफलेछे अनेजेभगवानजगतनिउत्पत्तिस्थितिप्रलयनेकरेछे अनेजेनिशक्तिकालछेमाया
छेपुरुषछेअक्षरछे एविरित्येजेभगवाननीमोटयपनेसमजतोहोयतेनेजगतमांएवुंशुंपदार्थछेतेबंधनकरेतकामलो
भक्रोधमानईरषास्वादसूक्ष्मवस्त्रधनस्त्रीतथाजेजेपंचविषयसंबंधिपदार्थते एनेकांइबंधनकरेनहिकांजेएणेतोसर्व
नुंपरिमाणकरिराख्युंछे जेभगवानतेआवाछे नेआवाएभगवाननाभजनस्मरणकथावार्त्तानेविषेमालछे अने

अक्षरतेआवोछेनेआवुंएअक्षरसंबंधिसुखछे तथागोलोकवैकुंठश्वेतद्विपसंबंधिसुखतेआवुंछे तथाप्रकृतिपुरुषसं
बंधिसुखतेआवुंछे अनेब्रह्मलोकसंबंधिसुखतेआवुंछे नेस्वर्गनुंसुखतेआवुंछेतथाराज्यादिकनुंसुखतेआवुंछे एवि
रित्यएसर्वनासुखनुंअनुमानकरिने अनेभगवाननासुखनेसर्वथिअधिकमांनिनेजेभगवानने विषेजोडांणोहोयते
नेएवोकीयोपदार्थछे तेभगवाननाचरणारविंदथिपाडेकोईनपाडेजेमपारसमणिहोयते कोईकलोढानेअडीनेतेनुं
सोनुंथयुंतेसोनुंपाछुंपारसमणिनुंकर्युंपणलोढुंथायनहीतेमएवुंजेणेभगवाननुंमाहात्म्यजांण्युंछे तेभगवाननो
पाड्योपणतेभगवाननाचरणारविंदथिपडेनहितोशुंबिजेपदार्थेकरिनेएपडेनपडे अनेएभगवाननेभजताहोयएवा
जेसंततेनुंपणएवडुंमाहात्म्यसमजे एवामोटाजेभगवानतेनासाक्षातउपासकएसंतछे माटेएवडुंमोटाछे जेमउ
द्धवपोतेकवामोटाहता पणजोआविरित्ये भगवाननुंमाहात्म्यसमजताहता तोपोतानेकांईडापणनुंमाननरयुं ने
गोपीयुंनाचरणनीरजनेपांमवानेइछ्यानेव्रक्षवेलीनोअवतारमाग्योकेमजेएवामोटाभगवानजेनामार्गने वेदनी
श्रुतिखोलेछे तेभगवाननेविषेगोपीयुंनिप्रीतिअतिशेभालितेमएवाभगवाननासंतहोयतेनेआगल्यमानकेमरहे
नेतेनेनमायकेमनहीतेनेआगल्यतोदासानुदासथैनेरेवायने पांचपांचखासडांमारेतोपणखमेनेएमसमजेजेमारां
मोटांभाग्यथयांजेएवासंतनोहुं तिरस्कारसहुंछूंनहितोप्रारब्धवशथैनेबायडीछोकरांनातिरस्कारसेहवापडततथा
माबापनातथाराजाना तिरस्कारसेहवापडतअनेप्रारब्धवशथैनेडोडीनिभाजिखावीपडत तथामोथ्यखोदिनेखा
विपडत तेकरतांआसंतनेसंगेरहिनेहुं निःस्वादिवर्तमानपालुंछूं तेमारांमोटांभाग्यछे अनेप्रारब्धवशथैनेजवांतेवां ॥६८॥

वस्त्रतथाचींथरांपेरवांपडतेतेकरतांआसंतनेसंगेरहिनेहुंगोदडीओढुछुंतेएमारांमोटांभाग्यछे अनेसंतनीसभामां
जायछेनेपोतानेमानजडतुंनथि तारेएसंतनोअवगुणलेछे तारेएनेसंतनीमोट्यपजांणयामांआविनथि नहितोअव
गुणलेतनहिजेममुमईनोगवंडरसाहेबखुरसीनांखीनेबेठाहोयनेतेनिसभामां कोईगरिबमांणसजायनेतेनेखुरसी
ननांखीदेनेआदरकोईनकरे तारेकांईएनेतेइंगरेजउपरस्यधोखोथायछे नेकांईतेनेगालदीधानुंमनमांथायछेलेशमा
त्रपणथातुंनथी शामाटेजेएइंगरेजनीमोटाईजांणीछेजेएतोमुलकनोपाछ्याछेनेहुंतोकंगालछुं एवुंजांणीनेधोखो
थायनही तेमजोसंतनीमोटाईजांणीहोयतोतेसंतगमेतेवोतिरस्कारकरेतोपणधोखोथायनही नेजेटलोलेएटलोपो
तानोअवगुणतोलेपणसंतनोअवगुणतोकांईरित्येलेजनही माटेजेनेभगवाननुंनेसंतनुंमाहात्म्यसमजांणुंछे तेनो
पायोसत्संगमांअचलछेअनेजेनेमाहात्म्यनथीसमजाणुतेनोविश्वासनही॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥१७॥
॥१२५॥ ॥संवत्१८७७नापोसशुदी१पडवानेदिवसरात्रिनेसमेस्वामीश्रीसहजानंदजीमाहाराजगामश्रीलो
यामध्ये सुराभक्तनादरबारमांढोलियाउपरस्यविराजमानहता अनेमाथेधोलोफेंटोबांध्योहतोनेबिजेधोलेफेंटेकरि
नेबोकांनिवालिहति तथागरमपोसनिरातिडगलीपेरिहतितथाचोफालेसहितरजाईओढिहति तथाधोलोखेसपेर्यो
हतो अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसनिसभातथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहतितेसमय
मांसंध्याआरतीतथास्तुतिपरमहंसकरिरयापछे श्रीजिमहाराजेकह्युंजेकीर्त्तनगाओपछेवांजित्रवजाडिनेमुक्तानं
दस्वामिआदिकपरमहंसेकीर्त्तनगायांने पछेश्रीजीमाहाराजबोल्याजेहवेकीर्त्तनराखोहवेतो अमेवार्त्ताकरशुंनेअ

मेंआवातकरियें तेमांजेनेआशंकाउपजेतेपुछ्योएमकहीनेबोल्याजे भगवाननोनिश्चयथावोतेसौथिमहाकठण
छेनेनिश्चयनीवार्त्ताअतिअटपटिछे माटेंकेहेतंबीकलागेछे जेशुंजांणीयेवातकरियेंनेतेमांथिकोईनेअवळुंपडेनेतेणे
जेपोतानाअंगनिद्रढताकरिहोयतेअंगआवातेकरिनेत्रुटिजायतोतेमुळगेथिजायने एवातकर्याविनापणचालतुंन
थी अनेएवातजोसमजतांनआवडेतोदूषणपणघणांआवे अनेआवातसमजेनहित्यांहांलगणतेनानिश्चयमांपण
काच्यपघणीरहेछे तेसारुवातकरीयेछैये जेभगवानेवाराहनोदेहधार्योतेभुंडनुंरूपतेअतिकुरूपकेवायतथामच्छा
वतारधार्योतारेमाछळाजेवुंजरूपहतुंतथाकच्छावतारधार्यो तारेबिजाकाच्छबाजेवुंजरूपहतुंतथानृसिंहावतार
धार्यो तारेवाघनाजेवुंभयानकरूपहतुं तथावामनावतारधार्यो तारेतेवामनरूपनाहाथपगठुंकानेकेड्यधींगीनेश
रीरधींगुं एवाठुंकडाहतातथाव्यासावतारधार्यो तारेतेव्यासकाळाहतानेशरीरमांमुवाळाघणाहतानेशरीरगंधातुंह
तुंइत्यादिकजेभगवानेआकृतियुंधारणकरीहति तारेतेनेतेकाळेजेजमळ्यातेमणेतेवातेवारूपनुंध्यानकर्युंछे अनेते
ध्यानेकरिनेतेतेभगवाननारूपनेपांम्याछे तेमांजेवाराहनेमळ्यातेशुंधामनेविषेभगवाननेवाराहरूपजदेखेछे अने
मच्छजोनेमळ्यातेशुंधामनेविषेमच्छरूपजदेखेछे अनेकूर्मनेमळ्यातेशुंधामनेविषेकूर्मरूपजदेखेछे अनेनृसिंहने
मळ्यातेशुंधामनेविषेनृसिंहरूपजदेखेछे अनेहयग्रीवनेमळ्यातेशुंधामनेविषेघोडारूपजदेखेछे अनेजेणेवराहनेप
तिभावेभज्यातेशुंभुंडणथईनेसखाभावेभज्यातेशुंभुंडथयोअनेमच्छनेपतिभावेभज्यातेशुंमाछळीथईनेसखा
भावेभज्यातेशुंमाछळोथयोनेकूर्मनेपतिभावेभज्यातेशुंकाछबीथईनेसखाभावेभज्यातेशुंकाछबोथयो अने

नृसिंहनेपतिभावेभज्यातेशुंशींहणथईनेसखाभावेभज्यातेशुंवाघथया नेहयग्रीवनेपतिभावेभज्यातेशुंघोडीथई नेसखाभावेभज्यातेशुंघोडाथया माटेजोभगवाननुंमूलरूपवाराहादिकजेवुंजहोयतोतोतेते अवतारनाभक्तुंनेते नाध्यानेकरिने तदाकारपणुंथायतारेतोकयुंतमजथयुंजोईयेपणएवातएमनथी तारेतमेकेशोजेतेभगवाननुंकेवुं रूपछेतोकहियेछैयेजेभगवानतोसच्चिदानंदरूपछे नेतजोमयमूर्त्तिछेअनेजेनाएकएकरोमनेविषे कोटिकोटिसूर्यजेवोप्रकाशछेनेकोटिकामदेवनेपणलज्जापमाडेएवातेभगवानरूपालाछे अनेअनंतकोटिब्रह्मांडनापतिछेराजाधिराजछेसर्वनानियंताछे सर्वनाअंतर्यामिछेअनेअतिशेसुखस्वरूपछे नेजेनासुखनिआगल्यअनंतरूपवानस्त्रीयुंनेजोयानुंजेसुखतेतुछथईजायछे अनेआलोकपरलोकसंबंधिजेपंचविषयनांसुखतेभगवाननिमूर्त्तिनासुखआगल्यतुछथईजायछेएवुंभगवाननुंस्वरूपछेतेस्वरूपसदाद्विभुजजछे नेपोतानिइछायेकरिनेक्यारेकचतुर्भुजपणजणायछेअष्टभुजपणजणायछे नेसहस्त्रभुजपणदेखायछे नेतजभगवानमच्छकच्छवाराहादिकरूपनेतथारामकृष्णादिकरूपनेकोईककार्यनेअर्थेधारणकरेछेपणजेएपोतानुंमूलरूपछे तेनेतजिनेएअवतारनुंधारणनथीकरतातेजभगवानपोतेअनंतऐश्वर्यनेअनंतशक्तिसोताजमच्छकच्छादिकरूपनेधारणकरेछे अनेजेकार्यनिमित्तजेदेहनुंधारणकर्युंहोयतेकार्यथईरहेछे तारेतेदेहनोत्यागपणकरेछेतेभागवतमांकह्युंछे ॥ नृभारःक्षपितोयेनतांतनुंविजहावजः॥ कंटकंकंटकेनैवद्वयंचापीशितुःसमम् ॥जेजेदेहकरिनेभगवानेपृथवीनोभारउतार्योतथाजीवुंनेदेहाभिमानरूपीजेचैतन्यमांकांटोखुंचीरह्योतोतेनेकाढीनेनेकाढवानाकांटारूपजेपोतानोदेहतेनेपणत्यागकर्यो अनेराक्ष

सनेमारवानेअर्थेभगवानेनृसिंहरूपधार्युंनेपछे तेकार्यनेकरिनेपछेतेदेहनोत्यागकरवानेइच्छ्यापणतेसिंहनेकोंण मारेपछेपोतानीइछायेकरिने कालरूपशिवतेशरभनुंरूपधारिनेआव्याने नृसिंहनेनेसरभनेयुद्धथयोपछेबेयजणे देहमुक्योतेणेकरिनेशिवशरभेश्वरमहादेवथयाने नृसिंहजीयेदेहमुक्योतेनारसिंहीशिलाथईमाटे चित्रामणमांज्यां ज्यांमच्छकूर्मादिकभगवाननाअवतारनांचित्रामणकरेछे त्यांत्यांथोडोकमच्छकच्छादिकनोआकारकरीने पछे तेउपरशंखचक्रगदापद्मवैजयंतीमालापीतांबरवस्त्रकीरिटमुगटश्रीवच्छनुंचिन्हइत्यादिक चिन्हेसहीतभगवाननी मूर्त्तिनेलखेछे तोजोभगवाननुंरूपअनादिएवुंजछेअनेश्रीकृष्णभगवानेप्रथमजन्मसमयमांवसुदेवदेवकीनेचतुर्भुजरूपेदर्शनदीधुंनेअक्रूरनेचतुर्भुजरूपेदर्शनजलनेविषे दीधुंतथारुकमणीनेमूर्छाआवीतारेपणचतुर्भुजरूपेदर्शनदीधूंअनेअर्जुनेपणएमकयुंजे ॥तेनैवरूपेणचतुर्भुजेनसहस्रबाहोभवविश्वमूर्त्ते॥ माटेअर्जुनपणचतुर्भुजरूपदेखताअनेजादवास्थलीकरीनेपीपलानीहेठेश्रीकृष्णभगवानबेठाहतातेसमयमां उद्धवजीयेंतथामैत्रेयऋषीयेभगवाननुंरूपचतुर्भुजशंखचक्रगदापद्मपीतांबरसहितदीठुं अनेश्रीकृष्णभगवानतोशामहतानेतेनुंरूपतोकोटिकामनेलज्जापमाडेएवुंकयुंछे माटेएवामनुष्यजेवाजणायछेतेनेविषेजपूर्वेकयोएवोप्रकाशनेसुखतेसर्वेरयांछेतेजेनेध्यानधारणासमाधिनुंअंगहोयतेनेएनीएमूर्त्तिछे तेजकोटिकोटिसूर्यनाप्रकाशेजुक्तदेखायछेपणमशालदीवानुंकामपडतुंनथीअनेएवोप्रकाशएभगवाननेविषेछे नेतेनथीदेखातोतेतोएभगवाननीएवीइछाछेअनेएभगवानइछेजेएवोप्रकाशवानहुंआभक्तनेदेखाउंतोतेप्रकाशेजुक्तएवीएजमूर्त्तिनेदेखेछे माटेजेनेभगवाननोनिश्चयहोयतेतोएम ॥७०॥

समर्कजेगोलोकवैकुंठश्वेतद्वीपब्रह्मपुरएधामनांजेऐश्वर्यसमृद्धितथापार्षदतेणेसहितएभगवानछे नेएमनीसेवाना करतलतोराधिकालक्ष्मीआदिकछे एवापरमभावेसहितभगवाननेदेखेछेनेजेमूढछे तेमांणसजेवादेखेछेतेश्रीकृ ष्णभगवानेगीतामांकह्युंछे॥अवजानंतिमांमूढामानुषींतनुमाश्रितंपरंभावमजानंतोममभूतमहेश्वरं॥ माटेजेमूढ छे तेभगवाननाएवापरमभावने जांणयाविनाभगवाननेविषेपोतानाजेवामनुष्यनाभावनेपरठेछे तेमनुष्यभाव तेशुं तोकामक्रोधलोभमोहमदमत्सरआशातृष्णाइत्यादिकअंतःकरणनाभावछे तथाहाडचांममलमूत्रादिकत थाजन्ममरणबालयौवनवृद्धएसर्वेदेहनाभावछे इत्यादिकजेमनुष्यभावतेसर्वेभावनेभगवाननेविषेपरठेछे मा टेएवाभावनोपरठनारोजेहोयतेने भगवाननानिश्चयजेवुंजणायछे तोपणतेनोनिश्चयकाचोछे नेएजरुरसत्संग मांथिपडशे अनेएभगवानतोपरमदिव्यमूर्त्तिछेनेभगवाननेविषेतोएमनुष्यभावनोलेशनथी माटेएभगवानमां थिमनुष्यभावनेटालिनेदेवभावलाववो पछेब्रह्मादिकनोभावलाववो पछेप्रधानपुरुषनोभावआवे पछेप्रकृति पुरुषनोभावआवे पछेअक्षरनोभावआवे पछेअक्षरातीतएवापुरुषोत्तमतेनोभावआवेछे जेमव्रजनागोपनेऐ श्वर्यरूपश्रीकृष्णभगवाननांचरित्रदेखिनेप्रथमतोदेवभावआव्यो पछेगर्गाचार्यनावचननेसंभारिनेनारायणनो भावआव्यो पछेएमकयुंजेतमेतोनारायणछो माटेअमनेतमारुंधामदेखाडो तारेअक्षरधामदेखाड्युंएविरित्येभ गवाननेविषेजेनेदिव्यभावछे तेनेपुरोनिश्चयजांणवोअनेएमकेछे जेआंनेप्रथमभगवाननोनिश्चयनोतोनहवेथ योते शुंएप्रथमभगवाननेनोतोदेखतोदेखतोतोहतो पणमनुष्यभावेसहितदेखतोहतोने पछेज्यारेनिश्चयथयोतारे

दिव्यभावेसहितदर्शनकरवुं तारेएनेनिश्चयथयोजांणवो अनेज्यारेभगवाननेविषेएवोदिव्यभावनसमजे तारेएने
वातेवातेधोखोथायनेगुणअवगुणलिधाकरेछे जेआंनोकोरनोपक्षराखेछेने अमारोपक्षराखतानथीतथाआंनेवधु
बोलावेछेनेअमनेनर्थाबोलावतानेआंनेउपरस्नेवधुहेतछेने अमारीउपरस्नेनथीएविरित्येगुणअवगुणपरठ्याकरेछे
तेणेकरिनेएनुंअंतरदिवसेदिवसेपाछुंपडीने अंत्येतेविमुखथायछे माटेभगवाननेविषेतोमनुष्यभावनजपरठवो
अनेभगवाननाभक्तनेविषेपणमनुष्यभावनपरठवो कांजेदेहकरिनेतोभगवाननाभक्तमां कोइकआंधलोहोय
लुलोहोयकोढियोहोयबेरोहोयवृद्धहोयकुरूपहोयने तेज्यारेदेहमुकेछे तारेशुंभगवाननाधाममांएवाआंधलालुला
जरेहेछेनथीरेताएतोसर्वेमनुष्यपणानाभावछे तेनेमुकीनेदिव्यरूपथायछे ब्रह्मरूपथायछेमाटेहरिनाभक्तनेविषेम
नुष्यभावनपरठाय तोपरमेश्वरनेविषेकेमपरठाय अनेआजेवातछे तेसुक्ष्मतोआजसमजोतोएटलीसमजवीछे ने
सुक्ष्मतोसोवरसेकरिनेसमजोतोपणएटलीसमजवीछेअनेआवातसमजीनेएनिद्रढतानिगांठ्यपड्याविनाछूटकोन
थी माटेआअमारीवातछे तेसर्वेहरिभक्तनेयादराखीनेपरस्परकरवीने ज्यारेकोइनेअणसमजणेकरिनेधोखोथाय
तारेतेनेआवातकरिनेचेतावीदेवो अनेआजेअमारीवार्त्ताछे तेनेनित्यप्रत्येदिवसमांएकवारकरवी एमअमारीआ
ज्ञाछे तेनेभुलशोमांजरुरभुलशोमांएमकहिनेश्रीजीमहाराजसर्वेहरिभक्तने जयस्वामिनारायणकहिनेहसताथ
कापोतानेउतारेपधार्याएविरित्येश्रीजीमहाराजनिवार्त्तासांभलिने सर्वेसाधुतथासर्वेहरिभक्तश्रीजिमहाराज
नेसर्वेअवतारनाकारणअवतारिजांणिनेदिव्यभावनिअतिशेद्रढताकरताहवा॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥१८॥

॥ १२६ ॥ ॥संवत् १८७७नाफागणशुदि ४ चोथ्यनेदिवसश्रीजिमहाराजगांमश्रीपंचाळामध्येझीणा
भाईनादरबारमां ओटाउपर्यढोलियोढळाविनेविराजमानहताने मस्तकउपर्यधोळोफेंटोबांध्योहतो तथाधोळो
अंगरखोपेर्योहतोतथाधोळोखेसपेर्योहतोतथाधोळि पछेडिओढिहति अनेमाथानाफेंटानोपेचजमणिकोरेछूटोह
तो अनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति तेसमयमांसंध्या
आरतिथईरई तेकेडेश्रीजिमहाराजतकियाउपर्य विराजमानथईनेबोल्याजेअमेआसर्वेमोटापरमहंसतथामोटा
हरिभक्तनेप्रश्नपुछीयेछैये जेभगवानमांहेतहोयतथाधर्ममांनिष्ठाहोयतोपणजोविचारनेनपांम्योहोयतोअतिसा
राजेशब्दस्पर्शरूपरसगंधएपंचविषयतेजेते अतिशेभुंडाजेशब्दादिकपंचविषयतेसरखाथायनहि अथवातेथिअति
शेउतरतापणथायनहि माटेकीयाविचारनेपांमतारेअतिसाराजेपंचविषयतेअतिशेभूंडाजेपंचविषयतेसरखाथई
जाय अथवातेकरतांपणअतिशेभूंडाथईजायएप्रश्नसर्वेमोटेरापरमहंसनेतथासर्वेमोटेराहरिभक्तनेअमेपुछीयेछै
येतेजेणेजेवेविचारेकरिनेएसारापंचविषयनेभुंडापंचविषयजेवाजांण्याहोय अथवाभुंडाथिपणअतिशेभुंडाजां
ण्याहोयतेजेपोतपोतानोविचारतेकहो पछेतेसर्वपरमहंसेतथासर्वेहरिभक्तेपोतपोतानोविचारकहिदेखाड्यातारप
छे श्रीजिमहाराजबोल्याजेतमारोसर्वेनोतोएविचारसांभळ्योपणहवेअमेजेविचारकर्योछेतेकहीयेछैये जेमकोई
कनोकागळपरदेशथिआव्योहोयतेनेवांचिनेतेकागळनालखनारानिजेविबुद्धिहोयतेविजणाइआवेछे तथाजेमपां
चपांडवद्रुपदीकुंताजीतथारुक्मणीसत्यभामाजांबवतीआदिकभगवाननिपटरांणीयो तथासांबजेभगवाननोपु

अइत्यादिकभक्तनांरूपतथावचनतेशास्त्रमांलख्यांछे तेशास्त्रनेश्रवणेकरिनेतेमनारूपनुंप्रमाणतेदर्शनजेवुंजथायछे तथातेमनावचनेकरिनेतेमनीबुद्धिनुंप्रमाणथायछे तेमपुराणभारतादिकग्रंथेकरिनेएमसांभळ्यामांआवेछेजेभगवानजेतेआजगतनीजेउत्पत्तिस्थितिनेप्रळयतेनाकर्त्ताछे नेसदासाकारछेनेजोसाकारनहोयतोतेनेविषेकर्त्तापणुंकेवायनहिअनेजेअक्षरब्रह्मछे तेतोएभगवाननेरयानुंधामछेएवादिव्यमूर्त्तिप्रकाशमयनेसुखरूपजेभगवानतेजतेप्रळयकाळेमायामांकारणशरिरसहितलीनहताजेजीवतेमनेउत्पत्तिकाळेबुद्धिइंद्रियुंमनप्राणनेआपेछेतेशांनेअर्थेआपेछेतोउत्तममध्यमनेकनिष्ठजेविषयतेनाभोगनेअर्थेनेमोक्षनेअर्थेआपेछे अनेएजीवुंनेअर्थेभोगनेभोगनांस्थानकतेभगवानेरच्यांछेतेमांजेउत्तमपंचविषयकरयाछे तेभुंडापंचविषयनादुखनिनिवरतिनेअर्थेकरयाछेजेमकोईकभारेशाउकारहोयनेरसतानेबेयकोरेछायानेअर्थेझाडरोपावेछे तथापांणीनिपरबबंधावेछेतथासदाव्रतकरावेछे तथाधर्मशाळाकरावेछेतेगरिबसारुकरावेछे तेमब्रह्माशिवनेइंद्रादिकदेवछेतेतोएभगवाननीआगळ्यजेवासडताळानांरांकहोयनेपीपरस्यनीटटीबाफीनेखाताहोयतेजेवागरीबछे तेब्रह्मादिकदेवमनुष्यनासुखनेअर्थेउत्तमएवापंचविषयतेभगवानेरच्याछे नेजेमशाउकारेसदाव्रतधर्मशाळादिकमांसुखजेवांरांकनेअर्थेरच्यांछे तेकरतांतेशाउकारनाघरमांसुखतेअतिशेउत्तमहसेएमजणायछेतेमएभगवानेब्रह्मादिकनेअर्थेएवांसुखरच्यांछेतोपोतानाधाममांतोएकरतांअतिउत्तमसुखहसेएमबुद्धिवाळोहोयतेनेजांण्यामांआवेछे माटेएभगवाननाधामनासुखनुंअतिशेपणुंबुद्धिवाननेजांण्यामांआवेछे तेणेकरिनेमाराविषयतेभुंडाथइजायछे अनेसंसारमांजेपशुमनुष्यदेवताभूतइत्या

दिकज्यांज्यांपंचविषयसंबंधिसुखजणायछे तेधर्मेसहितजेकिंचितभगवाननोसंबंधतेणेकरिनेछेपणपंडभगवान
मांजेवुंसुखछेतेवुंकोइनेविषेनथीजेमआमशाळबलेछे तेमशाळनेसमीपजेवोप्रकाशछेतेवोथोडकछेटेनथीनेतथि
घणेछेटेतोमुळगोनथीतेमबिजेठेकाणेतोकिंचितसुखछे नेसंपूर्णसुखतोभगवाननासमीपमांरयुंछेअनेजेटलुंभग
वानथिछेटेथवायछेतेटलासुखमांन्यूनताथायछे माटेजेमुमुक्षुहोयतेपोतानाहृदयमांएमविचारेजेजेटलुंमारेभग
वानथिछेटुंथासे तेटलुंदुखथासेनेमहादुखीयोथाइशनेथोडकभगवाननेसंबंधकरिनेएवुंसुखथायछे माटेमारेभग
वाननोसंबंधअतिशेराखवोछे नेहुंअतिसंबंधराखिशतोमारेउत्कृष्टसुखनिप्राप्तिथाशेएमविचारिनेनेभगवाननासु
खनोलोभराखीनेजेमभगवाननोसंबंधअतिशेरहेतेमउपायकरेतेनेबुद्धिवानकहीये अनेपशुनासुखथिमनुष्यमां
अधिकसुखछेनेतेकरतांराजानुंसुखअधिकछे नेतेथिदेवतानुंसुखअधिकछेनेतेथिइंद्रनुंअधिकछेनेतेथिबृहस्पति
नुंनेतेथिब्रह्मानुंतेथिवैकुंठलोकनुंनेतेथिगोलोकनुंसुखतेअधिकछे नेतेथिभगवाननाअक्षरधामनुंसुखअतिअधिक
छेएवीरित्येभगवाननासुखनेअतिशेजाणेनेबिजांजेपंचविषयनांसुखतेनेविषेबुद्धिवाननेतुछताथईजायछे ने
तेभगवाननासुखआगळ्यब्रह्मादिकनुंसुखतोजेवुंनारे गृहस्थनेघारणेकोइकरांकठीकरुलेइनेमागवाआव्योहोय
तेनाजेवुंछे अनेएभगवाननाधांमनासुखनोज्यारेविचारकरीयेछेये तारेसर्वेजेबिजांसुखतेथिउदासथईनेमनमां
एमथायछेजेआदेहमुकीनेएसुखनेक्यारेपामीये अनेस्वाभाविकपणेपंचविषयनुंग्रहणकरताहोईये तेमांतोकांइ
ऊंडोविचारथातोनथी पणजोतेविषयमांकांईकमारप्यमनायछे तारेतुरतएभगवाननासुखमांदृष्टिपुगीजायछे

नेमनअतिउदासीथईजायछे अनेआजसर्वेवातछे तेजबुद्धिवालोहोयतेनेजांण्यामांआवेछे माटेबुद्धिवालोउप
स्यअमारेंहेतछे केमजेअमेबुद्धिवालाछैयें तोएविरित्येअमारिद्रष्टिपुगेछे माटेबुद्धिवालोजेहोयतेनिपणद्रष्टिपुगेख
री अनेआविरित्येअमारोविचारतेतमारासर्वेनाविचारकरतांअमनेअधिकजणांणोछेतेसारु आअमाराविचार
नेअतिद्रढपणेकरिनेहइयामांसौराखज्यो अनेआविचारविनातोजोरमणीकपंचविषयमांवृत्तिचोटिहोयतेनेअति
बलेकरिनेउखाडे तारेमांडमांडउखडे अनेजोआविचारनेपांम्योहोयतोतेवृत्तिनेखेच्यामांलेशमात्रप्रयासपडेनही
सहेजजविषयनीतुछताजणाईजायछे अनेआजवार्त्ताछेतेजनेकाझीबुद्धिहोयनेकाझासुखनालोभनेइछेतेनेस
मझायछे जेमकोडीकरतांपैसामांवधुमालछेनेतथिरुपैयामांवधुमालछे नेतथीसोनामोरमांवधुमालछेनेतेथिचिं
तामणीमांवधुमालछे तेमज्यांज्यांपंचविषयनुंसुखछे तथिभगवाननाधांममांभगवाननुंसुखअतिअधिकछेमाटे
जेबुद्धिवालोहोयनेजेनीद्रष्टिपुगेतेनेआविचारह्रदयमांठरेछे अनेआविचारजेनाह्रदयमांद्रढठर्योहोयनेतेवनमांबे
ठोहोयतोपोतानेएमजांणेजेहुंअनंतमांणसतथाराज्यसमृद्धियेंविटांणोछुंएमसमझेपणदुखीयोनमांने अनेईंद्रना
लोकमांहोयतोजांणेजेवनमांबेठोछुं पणतेइंद्रनालोकनासुखेकरिनेसुखीयोनमानेतेसुखनेतुछजांणेतेसारुआवि
चारनेराखीनेएमसर्वेनिश्चयराखज्यो जेहवेतोभगवाननाधाममांजठेठ्यपुगवुंछे पणवच्चमांकोईठेकांणेतुछजेपं
चविषयसंबंधिसुखतेमांलोभावुंनथीएविरित्येसौद्रढनिश्चयराखज्यो अनेआतोजेअमारोसिद्धांतछे तेतमनेसर्वेने
कह्योछे माटेद्रढकरिनेराखज्यो॥ ॥इतिवचनामृतं॥ १॥ ॥१२७॥ ॥संवत् १८७७

नाफागणशुदि ७ सातमनेदिवसगामश्रीपंचालामध्ये जीणाजाईनादरबारमां ओटाउपरयढीलियांढाल्योहतो ते उपरश्रीजिमहाराजविराजमानहता अनेधोलोफेंटोमस्तकउपरबांध्योहतो तथाधोलोखेसपेर्योहतो तथाधो लिपछेडिओढिहति अनेपरमहंसनिसभातथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईने श्रीजिमहाराजनामुखारविंद आगलबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेमोक्षधर्मनुंपुस्तकमगावोतो सांख्यनाअध्यायनितथायोगनाअ ध्यायनिकथाकराविये एवचननेसांभलीनेपुस्तकमगाव्युंपछे नित्यानंदस्वामियेकथाकरवानोआरंभकर्यो। पछेश्री जिमहाराजबोल्याजेयोगवालाछेतेपचविसमाजीवईश्वरनेकेहेछे नेछविसमापरमात्मानेकेहेछेअनेसांख्यवाला छेतेचोविसतत्वनेअवांतरजीवईश्वरनेकहिनेपचवीसमापरमात्मानेकेहेछेतेमांजेयोगवालाछेतेनोएममतछे जेमु मुक्षुएवोआत्माअनात्मानोविचारकरो साधनकरोपणप्रत्यक्षभगवाननाआश्रयविनामोक्षनथायअनेसांख्यवाला नोएममतछे जेसर्वेदेवमनुष्यादिकनीजगतियोतेनजाणिनेनेविषयनेविषेवैराग्यनेपांमिनेत्रणयदेहथकीपरएवोजे आत्मातेनेजाणेतोरमुक्तथायअनेएवेप्रकारनाजेमतछे तेनेपोतपोतानामतमांजेदुषणछेतेनानिवारणनेअर्थेयुक्ति नुग्रहणकरवुंतेमांयोगमतमांएदुषणछे जेजीवनेपचविसमोकयोतथाईश्वरनेपचविसमोकयोनेजीवनोचोविसत त्वनोदेहकयोनेईश्वरनोपणचोविसतत्वनोदेहकयोमाटेएबेयनेविषे तुल्यभावआविजायजेस्थुलनेविराटतेतुल्यछे तथासूक्ष्मनेसूत्रात्मातेतुल्यछेनेकारणनेअव्याकृततेतुल्यछे तथाजाग्रतनेस्थितिअवस्थातेतुल्यछे तथास्वप्ननेउत्प त्तिअवस्थातेतुल्यछेतथासुषुप्तिनेप्रलयअवस्थानेतुल्यछेअनेविश्वतैजसनेप्राज्ञनेविष्णुब्रह्मानेशिवतेतुल्यछेएमम

मकिनेछविसमानभजछे एविरित्यजीवश्वरनेविषेजतुल्यभावरूपदोषछेतेनेटालवानेअर्थेकोईकमोटापासेथियु
क्तिशिखविजेईश्वरनादेहमांजेपंचभूतरयांछे तेनेमहाभूतएविसंज्ञाछेनेतेभूतसर्वजीवनादेहुंनेधारिरह्यांछेअनेजी
वनादेहमांजेपंचभूतछेतेअल्पछे नेविजानेधारवानेसमर्थनथीनेजीवछेतेअल्पज्ञछेनेईश्वरछेतेसर्वज्ञछेएविरित्ये
युक्तिशिखिनेजीवईश्वरनेविषेसमपणुंनसमजवुं अनेजोएवियुक्तिनशिख्योहोयनेकोईप्रतिवादिप्रश्नपुछेतोतेनोउ
त्तरकरवोकठणपडेनेसमजणयचुंथाईजाय अनेकोईकप्रश्नकरेतोजीवईश्वरनेविषेसमपणुंरेवादेनहीमाटेजीवई
श्वरनेविषेसमपणुंनआवे एविरित्यनीयुक्तिशिखवीनेएविरित्यनांजेवचनतेनेसांभलवां अनेसांख्यवालानेएदूषण
छेजेचोविसतत्वकयांछेनेपचविसमापरमात्माकयाछेनेतेचोविसतत्वनेमिथ्याकयाछेपरमात्मानेसत्यकयाछे तारे
तेपरमात्मानेपांमेछेकोणेकमजेपांमनाराजीवनेतत्वथिभिन्नकत्यानथीमाटेएजेदूषणछे तेनेटालवानेअर्थेमोटाउं
थकीएमजुक्तिशिखवीजेएचोविसतत्वकयांतेजीवविनाहोयनहिमाटेएतत्वभेलाजजीवईश्वरनेकयाछे तेजीवईश्व
रएतत्वथकिपृथकछेनेपरमात्मानेपांमेछे एविरित्यनीजुक्तिशिखवीनेआजुक्तिनशिखिहोयनेकोईप्रतिपक्षीप्रश्नपु
छेतोसंशयथायजेतत्वतोमिथ्याछे तारेतेपरमात्मानेपांम्यानेअर्थेब्रह्मचर्यादिकधर्मकयाछे तथाश्रवणमनननिदि
ध्यासादिकसाधनकयांछे तेशांनेअर्थेकयांछेमाटेतत्वनातदात्मकपणानेपांम्याजेजीवईश्वरतेने तत्वरूपेकरिनेक
याछेतेएतत्वथकिअतिविलक्षणछे तेपरमात्मानेपांमेछेइत्यादिकजेजुक्तियोतेनेमोटासंतथकीसांख्यवालानेशीख
वी अनेयोगवालाजेछेतेप्रत्यक्षमूर्त्तिएवाजेमच्छकच्छवराहनृसिंहवामनरामकृष्णादिकभगवाननाअवतार ते

नध्यानेकरिनेमोक्षथायएवियुक्तिनुंग्रहणकरेछे अनेजेसांख्यवालाछेतेजेते ॥ यतोवाचोनिवर्त्ततेअप्राप्यमनसा
सह ॥ इत्यादीकश्रुतिशास्त्रेकरिनेकह्युंजेभगवाननुं स्वरूपतेनेअनुभवेकरिनेयथार्थजांणेतारेमोक्षथायएवियुक्तिनुं
ग्रहणकरेछे अनेएवेयमतछेतेसाराछेनेमोटायेमांन्याछेअनेएवेयनुयथार्थजोआचरणजेकरेतोतेपरमगतिनेपांमे
छेअनेएवेमतछेतेमांसाधनसरखांकर्यांछे पणउपासनानीजेरित्यतेसरखिनथीघणीपृथकछे एविरित्येवार्त्ताकरि
नेश्रीजिमहाराजपरमहंसप्रत्येबोल्याजेहवेतोकीर्त्तनगाओ पछेमुक्तानंस्वादमिआदिकजेपरमहंसतेवाजिंत्रलेइ
ने कीर्त्तनगाववालागातपछेवलीश्रीजिमहाराजबोल्याजेहवेकीर्त्तनराखो अनेएसांख्यनेयोगएवेयनोसिद्धांतत
मेकीर्त्तनगायांत्यांसुधीअमेविचार्योछे तेकहीयेतसांभलोजेजोगवालोछे तेनेआत्यंतिकप्रलयनेविषेजेअक्षर
धाममांतेजोमयएवीदिव्यरूपभगवाननीमूर्त्तिरहिछे तेध्यानकरवायोग्यछे नेतेथिओराप्रकृतिपुरुषरूपभगवान
ध्यानकरवायोग्यछे नेतेथीओराप्रकृतिपुरुषनांकार्यजेचोविसतत्वतेरूपभगवानध्यानकरवायोग्यछे नेतेथिओ
राहिरण्यगर्भनेतेथिओराचोविसतत्वथिउपनोजे विराटतेध्यानकवायोग्यछे नेतेथिओराब्रह्माविष्णुशिवतथापृथ
वीनेविषेजेमच्छकूर्मनृसिंहवाराहादिकभगवाननाअवतारतथाशालग्रामादिकप्रतिमाउंएसर्वे ध्यानकरवायोग्य
छे एवुंयोगवालानुंतात्पर्यजणांणुं पछेसांख्यनोविचारउपज्यो तारेतेणेएआकारमात्रनुं निराकरणकरिनांख्युंनेए
मजणांणुंजेएसर्वनाविचारनोकरतलजेजीवछे तेजेवोशुद्धकोइनथीमाटेजीवनुंध्यानकरवुंएठीकछेएवोजेसांख्य
नोविचारतेने टालवानेअर्थेवलियोगनोविचारथयोजेएपरात्परएवोजेपुरुषोत्तमभगवानतेनूं एप्रकृतिपुरुषादिक

सर्वेनेविषेअन्वयपणुंछे माटेएसर्वेभगवानजछेनेदिव्यरूपछेनेसत्यछेनेध्येयछे नेएवातनेद्रढकरवानेअर्थेश्रुतिछेजे ॥ सर्वंखल्विदंब्रह्मनेहनानास्तिकिंचन तथाइदंहिविश्वंभगवानिवेतरोयतोजगत्स्थाननिरोधसंभवाः॥ एविरित्यनोयोगमार्गछे तेनेविषेप्रवर्त्याजेमुमुक्षुतेनेकोईविघ्ननथीशामाटेजेएमार्गस्थूलछेने एनेविषेप्रत्यक्षमूर्त्तिभगवाननुंआलंबनछेतेसारुजेवोतेवोहोयतेपणएमार्गेकरिनेनिर्विघ्नथकोमोक्षनेपामेछे पणएमार्गमांएकदोषछेजेएसर्वथिपरजेपुरुषोत्तमभगवानतेने अनेप्रकृतिपुरुषादिकनेअंशअंशिभावआविजायछे जेभगवाननाअंशप्रकृतिपुरुषछेने तेनाअंशहिरण्यगर्भविराटादिकछे एविरित्येसमझायतोमोटोदोषआवे कांजेभगवानअच्युतछेनिरंशछेनिर्विकारछे अक्षरछेअखंडछेतेनेविषेच्युतभावआवेछेनेअंशअंशिभावआवेछे माटेएवोदोषआववादेवोनहि अनेएमसमझवुंजे एभगवानजेवातोभगवानजछेनेबिजाजेप्रकृतिपुरुषादिकछे तेतोएनाभक्तछेनेएनुंध्यानकरेछे माटेएभगवानरूपछेजेमकोईमोटासंतहोयनेतेभगवाननुंध्यानकरताहोयनेतेनेभगवानरूपजाणेछे तेमएप्रकृतिपुरुषादिकपणभगवानरूपछे अनेएसर्वथिपरजेपुरुषोत्तमश्रीकृष्णतेजवासुदेवसंकर्षणप्रद्युम्नअनिरुद्धरूपेथायछे तथारामकृष्णादिकअवतारनुंग्रहणकरेछे तेध्यानकरवाजोग्यछे एमसमझेतोएयोगमार्गतेअतिशेनिर्विघ्नछेनेश्रेष्ठछे अनेसांख्यवालाछे तेमांएदोषछेजेएसांख्यवालाहोयतेएमकहेछे जेअंतःकरणेकरिनेतथाइंद्रियेकरिनेजेजे ग्रहणकर्यामांआवेछे तेसर्वेमिथ्याछेने अनुभवेकरिनेजेग्रहणकर्यामांआवेछेतेसत्यछे एविरित्येआकारमात्रनेमिथ्याकरेछे तेभलेजीवनाकल्याणनेअर्थेप्रगटथयाजेभगवानतेनारूपने पणमिथ्याकरेछे तथाअ

निरुद्धप्रद्युम्नसंकर्षणएमनारूपनेपणमिथ्याकरेछे नेनिर्गुणएवाजेवासुदेवतेनुंजग्रहणकरेछे एवोएमोटोदोषछे मा
टेएसांख्यवाळाएमसमजेतोठीकजेसांख्य विचारनुंग्रहणकरिनेप्रकृतिपुरुषथी जेजेउपनुंतेनेमिथ्याकरिने पोताना
आत्मानेसर्वथिपृथकशुद्धब्रह्मरूपमानिनेते पछेजीवनाकल्याणने अर्थेप्रगटथयाजेभगवानतेनारूपनेसत्य जा
णिनेतेनुंध्यानकरवुं एविरित्येएबेप्रकारनाजेविचारछे तेकोईकअमजेवामोटापासेथिशिखे तारेआवडेनहितोशा
स्त्रनेभणेसांभळेपणआवडेनहि अनेछेतोएमजेप्रथमसांख्यविचारेकरिनेजब्रह्मरूपथयोहोयतेनेअर्थेयोगनोउपदे
शछेतेकर्युछेजे ॥ब्रह्मभूतःप्रसन्नात्मानशोचतिनकांक्षति समःसर्वेषुभूतेषुमद्भक्तिंलभतेपरां॥ तथा आत्मारामा
श्चमुनयोनिर्ग्रंथाअप्युरुक्रमे कुर्वंत्यहैतुकींभक्तिमित्थंभूतगुणोहरिः॥ परिनिष्ठितोपिनैर्गुण्येउत्तमश्लोकलीलयागृ
हीतचेताराजर्षेआख्यानंयदधीतवान्॥ एविरित्येसांख्यवाळानेयोगनिअपेक्षाछेकांजेएसांख्यवाळोविचारेकरिने
पोतानाआत्माथिव्यतिरिक्तजेजेकांईपंचइंद्रियुंने च्यारअंतःकरणेकरिनेभोगववामांआवे एवाविषयभोगवेछेते
नेअतिशेतुच्छजाणेछे माटेएकोईपदार्थनेविषेआश्चर्यपामेनहितथाबंधायनहिअनेएनिपासेकोईआवीने एमक
हेजेआपदार्थतोबहुजरुडुंछे तारेतनेएमविचारेजगमेतेवुंसारुंहशे पणइंद्रियोअंतःकरणेकरिनेग्रहणकर्यामांआ
वेएवुंहशेनेइंद्रियोअंतःकरणनाग्रहणमांजेआवेतेतोअसत्यछेनाशवंतछे एविएसांख्यवाळानेदृढसमजणपरहेछे
नेपोतानाआत्मानेशुद्धजाणेछे एवोजेसांख्यवाळोतेनेयोगमार्गेकरिनेभगवाननीजउपासनाध्यानभक्तितकरवां
अनेएमनकरेतोएनेविषेअतिन्यूनताकेवायछे एविरित्येसांख्यशास्त्रतथायोगशास्त्रतेनोजसनातनसिद्धांतछे तेअमे

यथार्थविचारिनेकर्‍योछे अनेजेआधुनिकयोगवाळानेसांख्यवाळाछे तेमणेतोएबेयमार्गनेबगाडीनांख्याछे जे योगवाळाछेतेआकारनुंस्थापनकरवाजायछे तारेबिजाजीवनाआकारतथाब्रह्माविष्णुशिवनाआकारतथाराम कृष्णादिकअवतारनाआकारतेसर्वनेतुल्यपणेजांणेछे अनेसांख्यवाळाछेतेआकारनुंखंडनकरेछे तेमलेतीर्थव्रत प्रतिमायमनियमब्रह्मचर्यादिकधर्मब्रह्माविष्णुशिवतथारामकृष्णादिकअवतारएसर्वनुं खंडनकरेछे माटेआधुनि कजेसांख्यवाळानेयोगवाळातेबेयमार्गनेमुकीनेकुमार्गेचाल्याछेतेनारकीथायछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥२॥ ॥१२८॥

॥संवत् १८७७ नाफागणशुदि ८ अष्टमीनेदिवसश्रीजिमहाराजगामश्रीपंचाळामध्येंझीणाभाईनादरबारमांढोलियाउपरथविराजमानहता अनेधोळोफेंटोमाथेबांध्योहतोतथाधोळोखेसपर्‍योहतोतथाधोळिपछेडिओढिहति अनेपोताना मुखारविंदनिआगळ्यपरमहंसनिसभातथादेशदेशनाहरिभक्तनि सभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेसर्वेपरमहंसमांहोमांहीप्रश्नउत्तरकरो तारेमुनिबावेब्रह्मानंद स्वामिनेप्रश्नपुछ्यो जेआवोसत्संगनोनेभगवाननोजोगमळ्योछेनेबिजाविकारसर्वेटळिगयाछे तथासत्संगनोख पछेतोपणमानईर्षाकेमरहिजायछे पछेएनोउत्तरब्रह्मानंदस्वामियेकरवामांड्योपणथयोनहि पछेश्रीजिमहाराज बोल्याजेएवोजेछेतेमांबुद्धिनथि अनेजेबुद्धिवाळोछेतेतोपोतामांजेटलाअवगुणहोयतेनेजांणेतथाजेटलागुणहो यतेनेपणजांणेअनेबिजामांजेगुणतथाअवगुणहोयतेनेपणजांणे अनेजेबुद्धिवाळोनहोयतेतोपोतामांगुणजर्जा णेपणअवगुणहोयतेनेतोजांणेनहि नेपोतानेसनकादिकजेवोमोटोजांणेनेबिजामोटाहोयतेनेपणपोताथिउतरता

जांणेअनेजेबुद्धिवालोहोयतेपोतानाअवगुणनेजांणतोहोयजेहुंमांआटलोअवगुणछे पछेतेनीउपरथ्यचाडथ्यराखीने
तेअवगुणनेटालिनांखे तथातेअवगुणनेटालवानिविजासंतवार्त्ताकरताहोयतेनेहितकारिमांनेमाटेएमांमानईर्षादि
ककोईअवगुणरहेनही अनेकोईकमांमोटिबुद्धिजणातिहोयनेतेजोपोतानाअवगुणनेनविचारतोहोयतोतेनिव्यव
हारिकबुद्धिजांणवीनेतेबुद्धिउपरथ्यथितोबहुत्वाजालिजणाय पणएनेबुद्धिवालोनकवायतेनेतोअतिमूर्खजांणवोने
एनिएबुद्धिपोतानामोक्षनाकाममांआवेनहिअनेथोडिकबुद्धिहोयनेजोपोतामांअवगुणहोयतेनेजांणीनेतेनेटाल्या
नोउपायकरेतोएनिथोडीबुद्धिपणमोक्षनेउपयोगीथायछे नेएनेजबुद्धिवालोकहीयेअनेजेपोतामांतोकोईवारेअव
गुणपरठेनहिनेगुणजपरठेतेनेमूर्खकहियेनेपोतामांअवगुणपरठेतेनेबुद्धिवालोकहीये पछेश्रीजिमहाराजेआज्ञाक
रिजेकीर्त्तनगाओपछे॥सखिआजमोहनदिठारेसेरियेआवतारे॥एकीर्त्तनपरमहंसगावालागातारेवलीश्रीजिमहारा
जबोल्याजेहवेकीर्त्तराखो अनेआकीर्त्तनगायांतमांहतबहुछेतेहेतनोअमेविचारकर्योजेहेतमोटिवातछेनेहेतकरि
नेभगवाननेभजवाएठीकछे पणसारिपेठवीचारिनेजोयुंतारेएमजणांणुजेहेतछेतेजभगवाननीमायाछेकेमजेस्त्री
युंपरस्परबोलतीहोयजोतिहोयस्पर्शकरतीहोयतेमांबीजिरीत्यनुंहेतछे अनेपुरुषहोयनेपरस्परबोलेजुवेस्पर्शकरेते
मांपणबीजिरित्यनुहेतछे अनेपुरुषजेतेस्त्रीनेजोतोहोयनेआलिंगनकरतोहोयतेनीवार्त्तासांभलतोहोयतेनोसुगंधले
होयनेतेनीवार्त्ताकरतोहोयतेनेविषेजेवुंहेतथायछे नेतेस्त्रीमांपुरुषनुंमनआकर्षणथईजायछेतेवुंपुरुषपुरुषमांनथी
थातुंतथास्त्रीहोयनेपुरुषनेजोतिहोयआलिंगनकरतीहोयइत्यादिकपुरुषनासंबंधकरिनेस्त्रीनेहेतजेवुंपुरुषमां थायछे

नेतेनुंमनपुरुषमांसमग्रपणेखेंचाईजायछे तेवुंस्त्रीनेस्त्रीमांनथीथातुंमाटेजेथकीजगतनोप्रवाहछेनेजेजीवनेसंसृति
नेबंधननीकरनारीछेएवीजेभगवाननीमायातेजहेतरूपेछे पछेएमवीचारथयोजेशब्दस्पर्शरूपरसनेगंधएजेपंचवि
षयछेतेविजेठेकांणेथिमिथ्याकरीनेएकभगवानमांजआत्यंतिकसुखजांणीनेजोड्याहोयतोतोठीकछे तेमायानथी
पछेवसीतेमांपणविचारथयोजेएपणठीकनही कांजेभगवाननारूपकरतांअधिकरूपअधिकस्पर्शअधिकरसअ
धिकगंधअधिकशब्दतेविजानेविषेजणायतोभगवाननेमुकीनेतेनेविषेहेतथईजाय जेमसोलहजारनेएकसोजेश्री
कृष्णभगवाननीस्त्रीयुंहति तेजन्मांतरेअप्सराउंहतीतेमणेब्रह्मापासेवरमाग्योजेहेमहाराजअमेदेवदैत्यनेमनुष्यएस
वैनोस्पर्शकर्योछेपणजेनारायणपुरुषछे तेनोपतिभावेस्पर्शनथीकर्योमाटेएवीकृपाकरोजेएअमारापतिथायप
छेब्रह्मायेकयुंजेतमेतपकरोतमारापतिनारायणथाशेतारेतमणेघणुंतपकर्युं पछेतमनीउपरयअष्टावक्रऋषीतथा
नारदमुनितेपणप्रसन्नथयानेवरआप्यो जेतमारापतिनारायणथाशेएविरित्येजन्मांतरेघणुंकतपकरिनेश्रीकृष्णभ
गवानतेपांमीहतीयुं पणजोभगवानकरतांसांबनेविषेअधिकरूपदीठुंतातेमांमोहपामीगईयुं माटेजेनिएकमतिरेति
नहोयतेनेपंचइंद्रियुंनाविषयनासुखसंबंधकरिनेभगवानमांप्रीतिकरवीतेठीकनही नेजेनीमतिएकनीएकनीस्तर्कप
णेरयाकरेतेनेतोठीकछे अनेजेनेबुद्धिहोयतेनेभगवानमांहेतकेमकरवुंतोजचोविसतत्वछे तेथकीपोतानाजीवने
पृथकूजांणवोनेतेजीवनेवीषेखुतिनेरहीजेपंचइंद्रियोनीवृत्तियुंतेनेउखाडिनांखिनेइंद्रियुंनीवृत्तिविनाजीवसत्तापणे
रयाथकानिर्गुणपणेकरिनेजेटलुंभगवानमांहेतथायतेटलुंकरवुं तेनिर्गुणपणुतेशुंजेदशइंद्रियुंतेरजोगुणनीसंपत्ति

छे अनेअंतःकरणनेदेवतातेसत्वगुणनीसंपत्तिछे अनेपंचभूतनेपंचविषयतेतमोगुणनीसंपत्तिछे तएत्रणयगुणनी
सपत्तियुंनेत्रणयगुणतेनेपृथककमांनिनेकेवळजीवसत्तायेकरीनेरहेतेनेनिर्गुणकहीयेएवोनिर्गुणथईने भगवानमांहे
तकरवुंतेकयुंछेजे ॥ नैर्गुण्यस्थारमंतेस्मगुणानुकथनेहरेः ॥ तथा परिनिष्ठितापिनैर्गुण्येउत्तमश्लोकलीलया ॥ गृ
हीतचेताराजर्षेआख्यानंयदधीनवान् ॥ अनेएविरित्यनाजेज्ञानिछेतेक्षेत्रनेक्षेत्रज्ञनारूपनेजांणीनेपोतेक्षेत्रज्ञरूप
थैनेभगवानमांप्रीतिकरेछे तेक्षेत्रतेशुंतोस्थूळसूक्ष्मनेकारणएत्रणयदेहतथाजाग्रतस्वप्ननेसुषुप्ति एत्रणयअवस्थाए
सर्वेक्षेत्रछेतेक्षेत्रनेपोतानाआत्माथिपृथकजांणेछे जेएमारेविषेकोइदिवसहोयनहींहुंतोएनोजांणनाराछूंने अति
शुद्धछूंअरूपछूंअलिंगछूंचैतन्यछूं अनेएक्षेत्रतोअतिमळीनछे जडछेनाशवंतछेएमद्रढपणेसमजिनेनेएसर्वथिवै
राग्यनेपामिनेस्वधर्मेसहितजेभगवाननेविषे भक्तिकरवीतेनेएकांतीकनीभक्तिकहीयेअनेएनेज्ञानीकहीयेअनेएजे
ज्ञानीतेसर्वथिश्रेष्ठछेतेभगवानेकयुंछेजे ॥ तेषांज्ञानीनित्ययुक्तएकभक्तिर्विशिष्यते ॥ उदाराःसर्वएवैतेज्ञानीत्वा
त्मैवमेमतम् ॥ एमसमजिनेइंद्रियोअंतःकरणविषयएसर्वेनांजेमूळतेजीवमांथिउखेडिनांखिनेभगवाननेविषेहेत
करवुंएजठीकछे अनेज्यांसुधीएनांमूळउखाडीनांख्यांनहोयत्यांसुधीएइंद्रियोअंतःकरणेकरिने भगवाननांदर्शन
स्पर्शनादिकरूपजेकामतेसेवुंपणएनेपोतानाहेतुनमांनवावेरिमांनवानएनोगुणनलेवोजे एभगवाननीभक्तिनेवि
षेउपगारकरेछे केमजेनेत्रेकरिनेभगवाननांदर्शनथायछे श्रवणेकरिनेभगवाननीकथासंभळायछेत्वचायेकरिने
भगवाननोस्पर्शथायछे नासिकायेकरिनेभगवाननीमाळानेतुळसीनासुगंधलेवायछेनेमुखेकरीनेभगवाननाक

थाकीर्त्तनकेवायछे तथाजीह्वायेकरिनेभगवाननीप्रसादीनोरसलेवायछेइत्यादिकभगवाननीभक्तिनेविषेउपजो पंचा०
व० मृ० गीछे एमसमजिनेएनोगुणनलेवोनेएनोविश्वासनकरवोएनेतोवेरिजजांणवाकांजेशुंजाणीयेएभगवाननादर्श ३
॥७८॥ नस्पर्शनादिककरिनेसुखमानताथका स्त्रियादिकनादर्शनस्पर्शनादिककरिनेजसुखमनाविदेतोअंतुंथाय माटेएपं
चइंद्रियुंरूपशत्रुनेकेदमांराखीनेभगवाननी भक्तिरूपकामलेवुंजेमकोईराजायेपोतानाशत्रुनेपकड्योहोयतेनेबेडि
मांबांधीराखीनेकामकरावेपणछूटोमेलेनहीनेवीश्वासपणकरेनही अनेजोतेनेछूटोमेलेनेविश्वासकरेतोतेराजाने
तेवेरीनीश्वेमारेतेमजोइंद्रियोरूपवेरिनो विश्वासकरेनेछूटामुकेनेकेदमांनराखेतो एनेनिश्चेभगवाननामार्गथकी
पाडीनांखेछेमाटेएनोविश्वासनकरवो अनेवलीजेमडुंगरजकोईकगुनेगारनेपकडेछे तारेतेनेपांजरामांउभोराखी
नेपुछेछे पणछुटोमुकतोनथीनेतेनोविश्वासकरतोनथीतेमएइंद्रियोअंतःकरणने पंचवर्त्तमाननानियमरूपजेपांज
रुंतथाबेडितेमांराखिनेभगवाननीभक्तिकरावववी पणएनेविषेगुणनलेवोशत्रुभावजराखवोअनेजोएमनेभक्तिमां
उपजोगीमांनिनेहेतुमांनेनेएनोगुणलेतोभगवाननादर्शनस्पर्शनादिकनेविषे सुखमनावतथकेजोस्त्रीयादिकनेविषे
कांईकसुखमनावीदेतोएनुंकर्युंकार्युंसर्वेव्यर्थथईजाय जेमकोजोदारुनोढगलोहोयनेतेमांएकअग्निनोतणखो
पड्योहोयतोतेदारुसर्वेभस्मथईजायछे तेमएनुकांईठेकांणुंरेहतुंनथीमाटेकेवलआत्मारूपथयेथकेजे भगवानने
विषेहेतथायतेठीकछे एमअमारोसिद्धांतछेनेएविरित्येजेभगवानमांहेतकरेछेतेअमनेगमेछे अनेएमपणविचार
करवोजेभगवानमांजेवुंरूपछे तेवुंबिजेनथी अनेजेवोभगवाननोस्पर्शछे तेवोबिजेनथी अनेजेवोभगवानमां ॥ ७८ ॥

सुगंधछे तेवोबिजेनथी अनेभगवाननाश्रवणमांजेवुंसुखछे तेवुंबिजेनथी अनेजेवोभगवानमांरसछे तेवोबिजे नथी एमएइंद्रियोअंतःकरणनेलोभदेखाडीने बिजाविषयथिपाछां वाळवांएपणसमझण्यठीकछे तारेस्वयंप्रकाशानंदस्वामियेंप्रश्नपुछ्योजेहेमहाराजआजेसर्वे विचारतेकीयास्थानकेरहिनेकरवो तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजे पोतानाहृदयनेविषेएमविचारकरे जेस्थूळदेहसूक्ष्मदेहकारणदेहएहुंनहीनेजाग्रतस्वप्नसुषुप्तिएत्रण्यअवस्थाहुंनही नेपंचज्ञानइंद्रियोनेपंचकर्मइंद्रियोनेच्यारअंतःकरणनेएमनादेवताएसर्वेहुंनही हुंतोएसर्वेथिपृथकछूं चैतन्यछूं ने भगवाननोभक्तछूं नेएइंद्रियोअंतःकरणकांईकचाळाकरेताएनेकेवुंजे कमतारेतेएकभगवाननुंजरूपजोवुंछे के बिजानुपणजोवुंछेने केवळभगवाननोशब्दसांभळवोछेतथागंधलेवोछेकेबिजानोपणशब्दसांभळवोछे नेगंध लेवोछे अनेजोभगवानविनाबिजाविषयमांतुंजाईशतो तारेमारेशुंछेभाईतुंकोणनेहुंकोणतारेमारेलेवुंदेवुंनथी तमेकरशोतेतमेभोगवशोएमएइंद्रियोअंतःकरणनेकहिने पछेभगवाननीप्रार्थनाकरवीजेहेमहाराजहेस्वामिन्हे भक्तवत्सलहेदयानिधेआइंद्रियोअंतःकरणनोवांकछे नेहुंतोएथिनोखोछूंनेएतोमाराशत्रूछे माटेएथकिमारिरक्षा करज्योएमनिरंतरप्रार्थनाकर्याकरवीनेपोतानेक्षेत्रज्ञचैतन्यरूपमांनिनेभगवाननेविषेहेतभक्तिकरवी ॥इतिवचनामृतं॥ ३॥ ॥१२८॥

संवत् १८७७नाफागणवदि३त्रिजनेदिवसश्रीजिमहाराजगांम श्रीपंचाळामध्येझीणाभाईनादरबारमांओटाउपरढोलियोढळाविनेविराजमानहता अनेधोळोफेंटोमस्तकउपरबांध्योहतो तथाधोळोखेसपेर्योहतो तथाझिणिधोलिपछेडिओढिहति नेहस्तकमळनेविषेतुळसीनीमाळाफेरव

ताहता अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसनिसभातथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछे
श्रीजिमहाराजबोल्याजेसर्वेपरमहंसपरस्परप्रश्नउत्तरकरो तारेमुनिबावेब्रह्मानंदस्वामिनेप्रश्नपुछ्योजेप्रथमतोभ
गवाननोनिश्चयहोयनेभजनस्मरणकरतोहोयने पछेभगवाननांमनुष्यचरित्रदेखिनेतेनिश्चयमांसंशयथइजाय
छेतेनुंशुंकारणछे पछेएप्रश्ननोउत्तरब्रह्मानंदस्वामिकरवालागापणथयोनहि तारेश्रीजिमहाराजकाजिवारसुधीबि
चारीरयानेपछेबोल्याजेएप्रश्ननोउत्तरअमेकरियेछैयेजे वेदपुराणमहाभारतस्मृतियुंइत्यादिकजेशास्त्रतेनेविषेभ
गवाननुंसनातनअनादिदिव्यएवुंजेमूलरूपपोतानाअक्षरधाममांरह्युंछेतेकह्युंछे तेभगवानकेवाछेतोआचक्षुइं
द्रियेकरिनेदीठामांआवेछे जेयतकिंचितरूपतेजेवानथी अनेश्रवणेकरिनेसांभल्यामांआवेछे जेकांइशब्दमात्रते
जेवोएभगवाननोशब्दनथीअनेत्वचायेकरिनेस्पर्शमांआवेछेजेस्पर्शतेजेवोएनोस्पर्शनथिअनेनासिकायेकरिनेसु
ध्यामांआवेछे जेसुगंधतेजेवोएनोसुगंधनथी अनेजिव्हायेकरिनेवर्णनकर्यामांआवे एवापणएभगवाननथी
अनेमननासंकल्पमांआवेएवानथी तथाचित्तनाचिंतवनमांआवेएवानथी तथाबुद्धिनानिश्चयमांआवेएवानथी
तथाअहंकारेकरिनेअहंपणुंधरायएवानथी जेएभगवाननोहुंछूंनेएमाराछे एविरित्येइंद्रियोअंतःकरणनेअगोचर
एभगवानरयाछे अनेएभगवाननुंजेवुंरूपछेतेवुंआब्रह्मांडमांब्रह्मादिकस्तंबपर्यंतकोइनुरूपनथी जेजेनीएनेउपमा
दइये तथाएनोजेवोशब्दछेतेवोबिजोआब्रह्मांडमांकोइनोशब्दनथी जेजेनीएनेउपमादइये अनेएभगवाननोजे
वोसुंगधछेतेवोआब्रह्मांडमांकोइनोसुगंधनथी जेजेनिएनेउपमादइये तथाएभगवाननोजेवोस्पर्शछेतेवोआब्र

ह्मांडमांकोईनोस्पर्शनथी जेजेनिएनेउपमादेईये तथाएभगवानमांजेवोरसछेतेवोआब्रह्मांडमांकोईनोरसनथी जेजेनिएनेउपमादेईये अनेएभगवाननुंजेवुंधामछेतेवुंस्थानकआब्रह्मांडमांकोईनथी जेजेनीएनेउपमादेईये तेसमद्वीपनेनवखंडमांजेजेस्थानकछे तथामेरुउपरघणांकशोभायेजुक्तब्रह्मादिकनांस्थानकछे तथालोकालोकाचळनेविषेघणांकस्थानकछे तथाइंद्रवरुणकुबेरशिवब्रह्माएनांजेस्थानकछे तथाविजांपणघणांकस्थानकछे एसर्वेमांहेलुंएवुंएकेस्थानकनथी जेजेनिभगवाननाधामनेउपमाथाय अनेएभगवाननाधामनेविषेरयाजेभगवाननाभक्ततेनेजेवुंसुखछे तेवुंआब्रह्मांडमांकोइसुखछेनही जेनिएनेउपमादेइये अनेएभगवाननोजेवोआकारछे तेवोआब्रह्मांडमांकोइनोआकारनथी जेनिएनेउपमादेईयेकेमजेआब्रह्मांडमांजेटलापुरुषप्रकृतिथकिउत्पन्नथयाजेआकारतेसर्वेमायिकछे अनेभगवानछेतेदिव्यछेनेअमायिकछे माटेएबेयनेविषेअतिशेविलक्षणपणुंछे तेसारुएनेनेएनेसादृश्यपणुंकेमथायजेममनुष्यनेकहीये जेआमांणसभेंशजेवोछे सर्पजेवोछे चरकलाजेवोछे गधेडाजेवोछे कुतराजेवोछे कागडाजेवोछे हाथीजेवोछे एविउपमामनुष्यनेसंभवेनहीकेमजेमनुष्यथकी एबीजाजेसर्वेतेविजातीछे अनेमनुष्यमनुष्यमांपणअतिशेसादृश्यपणुनथी जेनीउपमाएमदेईयेजेआतेआजेवोजछे अनेजोतेतेजेवोजहोयतोतेनिओळखांणयकेमथाय माटेमनुष्यमनुष्यसजातीछे तेनेविषेपणसादृश्यपणुंअत्यंतछे नहीजुवोनेआभगोमुलोबेसरखाकेवायछे पणकाळादिवसभेगारहियेतोओळखाइजायजेआभगोछेनेआमुलोछेमाटेजोविलक्षणतानहोयतोओळखायकेममाटेमनुष्यमनुष्यमांपणअतिसादृश्यपणुंनथी तोमायिकअमायिकनेविषेसादृश्यप

एंकमआवेजेनिउपमाभगवानननेदेईयेतथाभगवाननाधामनेदेईयेकांजेएभगवानछे तेइंद्रियोअंतःकरणनेअगो
चरछेएमसर्वशास्त्रमांकह्युंछे जेएभगवानज्यारेजीवनेपोतानुंदर्शनदेवानेनइछेतारेतोआविरित्येदिव्यरूपअगोच
रथकापोतानाअक्षरधामनेविषेरयाछे अनेएभगवानमाहाराजाधिराजछेनेदिव्यरूपएवीजेअसंख्यसम्रुद्धितथा
असंख्यपार्षदतेणेजुक्तछेनेअनंतकोटिब्रह्मांडनापतिछे जेमआलोकमांकोइकमोटोचक्रवर्त्तीराजाहोयतेनुसूर्यना
उदयअस्तसुधिराज्यहोय अनेतेजराजापोतानातपनेबलेकरिनेदेवतानाजेवाऐश्वर्यनेपाम्योहोय नेस्वर्गम्रत्युनेपा
तालएत्रिलोकीनाराज्यनेकरतोहोयजेमअर्ज्जुनहतातेएनेएदेहकरिनेस्वर्गने विषेइंद्रासननेउपरकेटलाकवरससुधिर
यातथानहुषराजापणइंद्रथयोहतोएवोजप्रतापीचक्रवरतीराजातेनेघेरजेटलांगांमछे तेनिगणतीथायनही एतोअ
संख्यछेतथागामगामनाजेपटेलतेनिपणगणतीनथीअनेतेगामगामनाअसंख्यपटेल तेएनादरबारमांअरज्यकरवा
आवताहोयअनेतेराजानाधनमालभोगस्थानकसम्रुद्धिते पणगणतीमांआवेनहीतेमएभगवानअसंख्यकोटिजे
ब्रह्मांडरूपगामतेनाराजाधिराजछे अनेएब्रह्मांडरूपजेगामतेनामुख्यपटेलतोब्रह्माविष्णुनेशिवछे जेमएकगाममां
एकपटेलमोटोहोय तेनेतेगामनीसर्वेप्रजातेआविनेनमेनेआज्ञामांरहेनेतपटेलराजानेनमेतेमब्रह्मांडब्रह्मांडप्रत्येब्र
ह्माविष्णुशिवछे तेमोटेराछेनेबिजाजेब्रह्मांडमांदेवदैत्यमनुष्यऋषिप्रजापति तेएनेनमेछेनेआज्ञामांरहेछेनेएब्रह्मा
विष्णुशिवतेभगवानपुरुषोत्तमनेनमेछेने आज्ञामांवरतेछे तेएब्रह्मांडब्रह्मांडनाजेब्रह्माविष्णुनेशिवतेभगवाननी
प्रार्थनाकरेछे जेहेमहराजकृपाकरिनेतमेअमाराब्रह्मांडमांपधारोजेमकोइगामनोपटेलहोयते चक्रवर्तीराजाआ

गल्यजईनेप्रार्थनाकरेजेहेमहाराज हुंगरिबछुंतेतमेमारेघेरपधरोहुंथिजेवितमारीचाकरीबणिआवशेतेविकरीशते मब्रह्माविष्णुशिवतेएभगवाननीप्रार्थनाकरेछे जेहेमहाराजतमेअमनेदयाकरिनेदर्शनद्योनेअमाराब्रह्मांडमां प धारोतारेएजभगवानतेब्रह्मांडमांदेहनुंधारणकरेछे तेज्यांजेवुंकार्यत्यांतेवादेहनुंधारणकरेछे नेतेविरित्येजवरतेछे जोदेवमांदेहधारणकरेछेतोदेवनाजेवीजचेष्टाकरेछे तथापशुनादेहनुंधारणकरेछे तारेतेपशुनिपेठेजवरतेछे जेम वराहरूपभगवानेधार्युं तारेसुंघीनेपृथवीनेखोळीकाढीतथाहयग्रीवरूपेथया तारेघोडानीपेठेफुंफाडामारवामां ड्यातथामच्छकच्छादिकजळजंतुनोदेहधारणकर्यो तारेजळमांजफर्यापणपृथवीमांनफर्या तथान्रृसिंहरूपेथ या तारेसिंहनीपेठेजवरत्यापणमनुष्यनाजेवीचेष्टानकरी अनेएभगवानमनुष्यनादेहनेधारणकरेछे तारेमनुष्यना जेवीजक्रियाकरेछे तेज्यारेसत्ययुगहोयतारेमनुष्यनेलाखवरसनीआवरदाहोयतारेएभगवानपणलाखवरसजदे हराखे अनेतेसतयुगनांमांणसमनोवांछितभोगनेभोगवेतारेभगवानपणतेमजभोगनेभोगवेपणअधिकपणे नवरते अनेत्रेतायुगमांदेहधारणकरेतारेमांणसनेदशहजारवरसनी आवरदाहोयतारेभगवानपणतेटलावरसदे हराखेने द्वापरयुगमांहजारवरसनीआवरदाहोयनेदशहजारहाथीनुंबळमांणसमांहोयछे तारेभगवाननुपणएट लुबळनेएटलीआवरदाहोयछेअनेकळिमांदेहधारणकरे तारेकळिप्रमाणेआयुष्यनेबळतेनुंभगवानधारणकरेछे अनेजेमबाळकगर्भमांआवेनेतगर्भेवृद्धिनेपांमे पछे जनमेछेनेबाळयौवनवृद्धअवस्याथायछे नेमृत्युनेपांमेछे ते मजभगवानपणएवीजमनुष्यनीचेष्टाकरेछे अनेजेममनुष्यमांकामक्रोधलोभस्वादमानस्नेहमदमछरईर्षाद्दपरा

गमोहसुखदुःखभय निर्भयसुरताकायरताभुखतरसआशातृष्णानिद्रापक्षपातपारकुंपोतानुंत्यागवैरागइत्यादिक
स्वभावछेतमतेवाजएसर्वेस्वभावमनुष्यदेहनेभगवानधारे तारेतेमांजणायछे तेएमनुष्यस्वरूपपणभगवाननुंसर्व
शास्त्रमांवर्णनकर्युंछे अनेमूलजेदिव्यरूपछे तेनुंपणवर्णनकर्युंछे तेएवेयरूपनुंजेणेयथार्थश्रवणमननकरिनेदृढ
निश्चयकर्योहोयतेनेतोकोईरित्येसंशयथायनही अनेजनेआविरित्यनीसमजणमांकसरहोयतेनेभगवानमांसं
शयथायछे अनेएजदीव्यरूपएवाभगवानमनुष्यनादेहनुंधारणकरेछे तारेमनुष्यनाजेवास्वभावेजुक्तवरतताहो
यपणजेबुद्धिवानहोयतेने एमजणायखरुंजेएमांकांमछे तेविजामनुष्यजेवोनथी तथाक्रोधलोभस्वादमानइत्या
दिकमनुष्यनास्वभावतेएभगवानमांछे पणबीजामांणसजेवातोनथीएमकांईकदिव्यभावछे तेबुद्धिवाननाजां
एयामांआवेछे तेणेकरिनेभगवनपणानोनिश्चयकरेछे जेमशंकराचार्येश्रृंगाररसनीवार्त्ताजांणवाने अर्थेराजाना
देहमांप्रवेशकर्योहतोतारेतेराजानाजेवाजसर्वेश्रृंगारादिकभावनेदेहनीचेष्टातेहती पणतेराजानीराणीयुबुद्धिवाळी
हतीतेणेएमजांण्युं जेमाराधणिमांआवोचमतकारनोतोमाटेआदेहनेविषेकांइकबीजेजीवेप्रवेशकर्योछे तेममनु
ष्यरूपएवाजेतेजभगवानतेनेवीषेदिव्यभावजणायछे तेणेकरिनेभगवानपणानोनिश्चयथायछे तारेतमेकेशोजे
कांईकदिव्यभावजाणयामांआव्योतेणेकरिनेमनुष्यनेभगवानपणानोनिश्चयथयो तारेघणोदिव्यभावजणावेतो
तोयकुमांणसनेनिश्चयथायतोएनुंतोएमछे जेआसूर्यछेतेमेसर्वशास्त्रमांकयाछे जेएनारायणछेनेतेएसूर्यसर्वमनु
ष्यनेदृष्टिगोचरपणछेनेनित्येएनुंदर्शनमनुष्यमात्रकरेछे तोपणएनेदर्शनेकरिनेमनुष्यनेपोतानाकल्याणनोनिश्चय

नथीथातोजेमारुंकल्याणथयुं अनेमनुष्यपणेश्याजेरामकृष्णादिकअवतारतथानारदशुकादिकसंततेनां दर्शनक
रिनेमनुष्यनेएमनिश्चयथायछे जेमारुंकल्याणनिश्चेथयुंनेहुंकृतार्थथयोछुंनेतभगवाननेसंततेमांतोकांईप्रकाशछे
नहीदीवोकरियेतारेतेनांदर्शनथायछे तोपणएवोकल्याणनोनिश्चयथायछेतथाअग्निछे तेपणसाक्षातभगवांनछे
कांजेभगवानेकह्युंछे ॥ अहंवैश्वानरोभूत्वाप्राणिनांदेहमाश्रितः प्राणापानसमायुक्तःपचाम्यन्नंचतुर्विधं॥ एवो
जेअग्नीतेनांपणसर्वनेदर्शनछेपणमनुष्यनेकल्याणनोनिश्चयथातोनथी अनेभगवाननेनेसंतनेदर्शनेकरिनेथायछे
तेनुंशुंकारणछे जेमनुष्यनेनेसूर्यअग्निनेविजातिपणुंछेमाटेएनेदर्शनेकरिनें कल्याणनोनिश्चेनथीथातोकांजेएअग्नि
नोस्पर्शकरेतोबलिमरतथासुर्यछेतेनेकुंताजीयेदुर्वासानाआपेलमंत्रकरिनेंतेड्यातारेतेसूर्यकुंताजीपासेआव्यातेम
नुष्यरुपेजेवांकुंताजीहतांतेवाजसूर्यथईनेआव्या तारेतेनाअंगसंगनुसुखआव्युंनेकर्णरूपगर्भरयोपणजेवासूर्यप्र
काशवानछे तेवाप्रकाशसोताआव्याहोततोकूंताजीबलिमरतनेस्पर्शनुंसुखपणनआवततथासत्राजीतयादवपासे
सूर्यआवतातेपणमांणसजेवाथइनेंआवताअने ज्यारेएसूर्यकुंताजीपासेतथासत्राजितपासेआव्यातारेशुंआकाश
मांनोताआकाशमांपणहताने बिजेरूपेएनाएजसूर्यकुंताजीनेसत्राजीतपासेआव्याअनेजेवोसुर्यनोप्रकाशछेतेस
वेंएमांछेखरो पणतेनोसंकोचकरिनेंमांणसजेवाथइनेआव्याछेतेमएजेभगवानछे तेपोतेपोतानादिव्यभावसो
ताजजीवनेजोदर्शनआपेतोमनुष्यनेबीकनपडेनेंएमजांणेजेआतेशुंभूतहशेकेशुंहशे माटेएभगवानपोतानाऐश्वर्य
नोसंकोचकरिनेंमनुष्यजेवाजथैनेदर्शनआपेछे नेपोतेपोतानाधाममांपणविराजमानछे तारेतेमनुष्यनेदर्शनमां

स्पर्शमांतथानवप्रकारनिभक्तिकरवामांआवेछे अनेजोभगवानमनुष्यजेवानथायनेदिव्यभावेवरतेतोमनुष्यने
पोतामांहेतथायनहिनेसुवांण्यनपडेशामाटेतोमनुष्यमनुष्यनेविषेहेतथायछेनेसुवांण्यथायछे पणपशुनेनेमनुष्यने
हेतसुवांण्यथातीनथी अनेपशुपशुनेपरस्परहेतनेसुवांण्यथायछेकेमजेसजातिसजातिमांहेतथायपणविजातिमां
थायनहितेमभगवांनपोताना दिव्यभावनोसंकोचकरिनेंपोतानाभक्तनेपोतामांहेतथायतेसारुंमांणसजेवाजभ
गवानथायछे पणदिव्यभावजणावतानथीनेंदिव्यभावजणावेतोविजातिपणुंथायमाटेभक्तनेपोतामांहेतनेसुवां
ण्यथायनहितेसारुमनुष्यरुपेएभगवानथायछे तारेपोतानोदिव्यभावछेतेनेछपाविराखवोतेउपरयजपोतानिद्रष्टि
रेछे अनेछपावतेछपावतेकदाचित्पोतेकोईककारज्यमांउतावलाथैजायछेतारेदिव्यभावजणाइआवेछेनेक्यारेक
पोतेपोतानिइछायेकरिनेंपणपोतानाकोईभक्तनेजणवेछे जेमश्रीकृष्णभगवानभीष्मनेमारवाने उतावलाथया
तारेमनुष्यभावभुलिगयानेपोतामांदिव्यभावआव्योतेणेकरिनेंपोतानाभारने पृथविसहनकरवासमर्थनथैतथा
अर्जुननेदिव्यभावदेखाड्योतेपोतानिइछायेदेखाड्योपणतेदिव्यभावेकरिने अर्जुननेसुखनथयुनेबहुव्याकुलथइ
गया पछेश्रीकृष्णभगवानेपोतानुंमनुष्यपणेदर्शनअर्जुननेआप्युंतारेअर्जुननेसुखथयुं ॥ तारेकह्युजे ॥ दृष्ट्वेदंमा
नुषंरूपंतवसौम्यंजनार्द्दन॥ इदानीमस्मिसंवृत्तःसचेताःप्रकृतिंगतः॥ माटेमनुष्यपणेकरिनेभगवानवरतेतोजजीवने
सानुकूलपडेनहितोनपडेतेसारुएभगवानमनुष्यपणेवरतेछे तारेजेआविरित्येनथीसमजतोतेनेमनुष्यभावदेखिने
अवलुंपडेछे अनेजोएभगवानदिव्यभावेजवरतेतोमनवाणिनेअगोचरहोयतेजीवनाजांण्यामांआवेनहिमाटेएवे ॥८२॥

प्रकारेभ्गवाननेशास्त्रमांकयाछे तेविरित्येजेणेयथार्थजांण्याहोयतेनेसंशयनथाय अनेजोएमनसमजेतोसंशय
जरुरथायअनेजेएमकहेछेजेमेंभ्गवाननेजांण्याछे नेमुंनेनिश्चेछेनेजोतेआवातनेसमज्योनथी तोतेनोनिश्चेका
चोछे जेमकोइकपुरुषश्लोकशिख्योहोयतथाकीर्त्तनशिख्योहोयनेतेनेपुछीयेजेतुंनेआश्लोकतथाकीर्त्तनआवड्यो
तारेकहेजेआवड्योनेकंठथिमुखपाठ्येकहिदेखाडे पणपछेथोडाकदिवसथाय तारेतेश्लोककीर्त्तननेभुलिजाय ता
रेएतेशुंजे एनेज्यारेएशिख्योहतो तारेजएनेएटलोआवड्योनोतो केमजेश्रवणमननेकरिनेएनोद्रढअध्यासथईनेए
नाजीवमांएश्लोककीर्त्तनचोटिनोतोगयो अनेकोईकवातनोवालकपणामांजएवोअध्यासथयोहोयछे तोएजवां
नथाय वृद्धथायतोपणतेवातनुंज्यारेकामपडे तारेसांभरिआवेछे तेमएणेभ्गवाननोनिश्चेकर्योहतो तारेजएना
निश्चयमांकसररहिगईहतिअनेजोकसरनरहिहोतनेआविरित्येप्रथमथिजश्रवणकरिनेनेतेनुंमननकरिने तेनोद्रढअ
ध्यासएनाजीवमांथयोहोततोएनेकोइदिवससंशयथातजनहि ॥इतिवचनामृतं॥४॥ ॥१३०॥ संवत्
१८७७नाफागणवदि ८ अष्टमिनेदिवसश्रीजिमहाराजगांमश्रीपंचालामध्येझिणाभाईनादरवारमांओटानेविषे
ढोलियाउपरयविराजमानहता नेधोलोखेसपेर्योहतो नेगरमपोसनिरातिडगलिपेरिहति नेमस्तकउपरयधोलोफेंटो
बांध्योहतो नेधोलिचादरओढिहति नेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभरा
ईनेबेठिहति पछेस्वयंप्रकाशानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेकियेठेकांणेमानसारुंछेनेकियेठेकांणेसारुंनथि नेकियेठेकांणे
निर्मानिपणुंसारुछे नेकियेठेकांणेसारुनथि पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेसत्संगनोद्रोहिहोयनेपरमेश्वरनुंनेमोटा

संतनुंघसातुंबोलतोहोयतेनिआगल्यतोमानराखवुंतजसारुंछे अनेतेघसातुंबोले तारेतेनेतिरखावाणजेवुंवचनमा
रवुं पणविमुखनिआगल्यनिर्मानिथावुंनहिंतेजरुडुंछे अनेभगवाननेभगवाननासंतनिआगल्यतोजेमानराखवुं
तसारुनथि नेतेनिआगल्यतोमाननेमुकिनेदासानुदासथइनेनिर्मानिपणेवरतवुंतेजरुडुंछे॥ ॥इतिव
चनामृतं ॥ ॥ ५ ॥ ॥ १३१ ॥ ॥ संवत्॥ १८७७नाफागणवदि ९ नव
मिनेदिवसरात्रिनेसमेश्रीजिमहाराजगांमश्रीपंचालामध्ये झिणाभाइनादरबारमां ओटाउपरढोलियोढलाविने
विराजमानहतानेमस्तकउपरधोलोफेंटोबांध्योहतोनेधोलेअंगरखेसहितगरमपोसनिरातिडगलिपेरिहति नेधोलो
खेसपेर्योहतोनेधोलिपछेडिओढिहति नेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभा
भराइनेबेठिहतिपछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेअमेकाकिवारसुधिविचारकर्योनेसर्वशास्त्रमांनजरफेरविनेजोयुंता
रेएमजणांणुंजेश्रीकृष्णजेवोअवतारसर्वशक्तियेजुक्तबिजोकोइनथियथयो केमजेबिजिजेसर्वेपोतानिअनंतमूर्त्ति
युंभिन्नभिन्नपणेरहिछे तेसर्वेनोभावश्रीकृष्णभगवानेपोतानेविषेदेखाड्योकेविरित्येतोप्रथमपोतेदेवकिथकिज
नम्यातारेशंखचक्रगदापद्मधारिनेचतुर्भुजरूपदर्शनदिधुं तेणेकरिनेलक्ष्मीपतिजेवैकुंठनाथतेनोभावपोतामांजण
व्योतथामाताजसोदानेपोतानामुखमां विश्वरूपदेखाड्युंतेणेकरिनेसहस्त्रशीर्षापणेकरिनेअनिरुद्धपणुं पोतामांज
णव्युंतथाअक्रुरनेजमुनानाद्रोमांदर्शनदीधांतेणेकरिनेशेषशायीपणुंजणव्युं तथाअर्जुननेरणसंग्राममांविश्वरू
पदेखाड्युंजे॥ ॥ पश्यमेपार्थरूपाणिशतशोथसहस्त्रशः॥ ॥ एविरित्येअनंतब्रह्मांडदेखाडिनेपुरुषोत्तमपणुंजणव्युं ॥८३॥

तथापोतेश्रीकृष्णेकर्युंजे ॥ ॥ यस्मात्क्षरमतीतोहमक्षरादपिचोत्तमः ॥ अतोस्मिलोकेवेदेचप्रथितःपुरुषोत्तमः ॥ एविरित्येपोतेपोतानुंपुरुषोत्तमपणुंजणव्युं तथागोलोकवासिजेराधिकासहितश्रीकृष्णतेतोपोतेजहताअनेब्राह्मण नाबालकनेलेवागयातारेअर्जुननेपोतानुभुमापुरुषरूपेदर्शनकराव्युं तथाश्वेतद्वीपवासिवासुदेवतेणेतोपोतेजए अवतारधर्योतोतथानरनारायणतोसमग्रभारतनेविषेतथाभागवतमांएश्रीकृष्णनेजकयाछे तेमाटेएश्रीकृष्णना अवतारनेविषेतोभिन्नभिन्नपणेरहिजेएजभगवान निमूर्त्तियुतथाशक्तियुऐश्वर्यतेसमग्रछे माटेएअवतारतेबहुमां टोथयोछे अनेबिजिमूर्त्तिनेविषेथोडुंऐश्वर्यछेनेएनेविषेसंपूर्णऐश्वर्यछेमाटेकृष्णावतारजेवोकोइअवतारनथिअने एअवतारसर्वोपरिवरतेछे अनेबिजाअवतारेकरिनेथोडिशक्तिजणविछेनेआअवतारेकरिने संपूर्णऐश्वर्यशक्तियुं जणविमाटेआअवतारसर्वोत्कर्षपणेवरतेछे एविरित्येजेनिप्रत्यक्षश्रीकृष्णनास्वरूपमांअचलमतिहोयनेएमतिको इदिवसव्यभिचारनेनपांमतिहोयनेतेनिवतेकोइकुसंगकरिने कदाचितकांइकअवलुंसवलुंवरताइगयुंहोयतोपणते कल्याणनामार्गमांथिपडेनहि एनुंकल्याणजथायमाटेतमेसर्वेपरमहंसहरिभक्तछोतेपणएविरित्येजोउपासनानि दृढताभगवाननेविषेराखशोतोकदाचितकांइकअवलुंवरताइजाशे तोपणअंत्येकल्याणथाशेएविरित्यनिवार्त्ताने सांभलिनेसर्वेसाधुतथाहरिभक्तेश्रीजिमहाराजनेविषे सर्वकारणपणुजांणिनेउपासनानिदृढताकरताहवा॥ ॥ ॥इतिवचनामृतम्॥६॥ ॥१३२॥ ॥संवत् १८७७नाफागणवदि ११ एकादशिनेदिवसछोघडिदि वसचढतेश्रीजिमहाराजगामश्रीपंचालामध्येझिणाभाइनादरबारमां ओटाउपरचढोलियोढलाविनेविराजमानह

तानेमाथेधोळोफेंटोबांध्योहतोतथागरमपोसनिरातिडगलोपेर्योहतो तथाधोळोखेसपेर्योहतोतथाधोळीझीणिपछे
डिओढिहति अनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यपरमहंसनिसभातथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति
अनेश्रीजिमहाराजनित्यानंदस्वामिपासेश्रीमद्भागवतनाप्रथमस्कंधनीकथाकरावताहताते मां ॥जन्माद्यस्य॥ ए
श्लोकप्रथमआव्योतेनोअर्थकरयोतारे ॥ यत्रत्रिसर्गोमृषा ॥ एवुंजेएश्लोकनुंपदतेनोअर्थपोतेश्रीजिमहाराज
करवालागाजेमायानात्रणगुणनोसर्गजेपंचभूतइंद्रियोअंतःकरणनेदेवताते भगवाननास्वरूपनेविषेत्रिकाळमां
छेजनहिएमसमझतथाएश्लोकनुंपदजे ॥ ॥ धाम्नास्वेनसदानिरस्तकुहकं ॥ ॥ केतांधामजेपोतानुंस्वरूपतेणेकरि
नेटाळ्युंछे एमायानासर्गरूपकपटजेणेएवुंभगवाननुंपरमसत्यस्वरूपछे तेआत्यंतिकप्रलयनेअंत्येअक्षरधामनेवि
षेजेवुंभगवाननुस्वरूपअनंतऐश्वर्यतेजजुक्तछे तेवुनेतेवुंजप्रत्यक्षमनुष्यरूपभगवाननेविषेजांणवुंतेणेतत्वेकरिने
भगवाननेजाण्याकेवाय अनेएजप्रत्यक्षभगवाननेमूढजिवछेतेमाइकद्रष्टियेकरिनेजुवेछेतारेपोताजेवामनुष्यदे
खेछेनेजेमपोतेजन्म्योहोयबाळकथायजवानथायवृद्धथायनेमरिजायतेमजभगवाननेपणजांणेछेअनेज्यारेभग
वाननाएकांतिकसाधुनावचननेविषेविश्वासलाविनेनिष्कपटभावेकरिनेभगवाननाचरणकमळनेभजेछेतारेएनि
माइकदृष्टिमटेछेतेपछेएनिएजेभगवाननिमूर्तितेनेपरमचैतन्यसतचिदआनंदमयजांणेछेतेपणभागवतमांकयुंछे
जे ॥सवेदधातुःपदवींपरस्यदुरंतवीर्यस्यरथांगपाणेः योमाययासंततयानुवृत्याभजेततत्पादसरोजगंधं॥ अने
एभगवाननेविषेजेबाळकजवानवृद्धपणुंदेखायछे तथाजन्ममरणपणुंदेखायछे तेतोएनिजोगमायायेकरिनेदेखा

यछे पणवस्तुगत्येतोभगवानजेवाछे तेवानेतेवाजछे जेमनटविद्यावाळोहोयतेशस्त्रबांधिने आकाशमांइंद्रनाश
त्रुजे असुरनाजोद्धातेसाथेवढवाजाय पछेकटकाथैनेहेठोपडेनेते पछेतेकटकानेभेगाकरिनेते नटनिस्त्रीबळिमरे
पछेथोडीकवारेतेनटपाछोआकाशमांथिहथियारबांधिने जेवोहतोतेवोनेतेवोजआवेनेराजापासेमोजमागेने कहे
जेमारिस्त्रीलावोएविरित्यनिजेनटनिमायातेपणकल्यामांकोईने आवतीनथितोभगवाननिजोगमायाकल्यामां
केमआवे अनेजेनटनिमायानेजांणतोहोयते तोएमजांणेजेएनटमर्यो पणनथिनेबळ्योपणनथिजेवोछे तेवोनेते
वोजछे तेमभगवाननास्वरूपनेजेतत्वेकरिनेसमझेतोहोयते तोभगवाननेअखंडअविनाशिजेवाछे तेवाजसम
झेजेमश्रीकृष्णभगवानेदेहमुक्यो तारेएभगवाननिपत्नीयुजेरुक्मणी आदिकहतियुंतेएभगवननादेहनेलइने ब
ळिमरियुंतारे अज्ञानीहतातेणेतोएमजांण्युजे हवेएनाशथइगयानेजे ज्ञानिहतातेणेतोएमजांण्युंजे आंहिथिअं
तर्द्धानथैनेबिजेठेकाणेजणांणाछे एमभगवाननेअखंडसमझेतपोतेश्रीकृष्णेकयुंछेजे ॥ अवजानंतिमांमूढामा
नुषींतनुमाश्रितं परंभावमजानंतोममभूतमहेश्वरं॥ माटेमूर्खहोयतेजोभगवाननेसाकारसमझेतोकेवळमनुष्यजे
वाजसमझेनेजो निराकारसमझेतोबिजाआकारनेजेममायीकजांणे तेमभगवाननाआकारने पणमायीकजां
णेनेअरूपएवुं भगवाननुंस्वरूपकल्पेमाटेएबेप्रकारेमूर्खनेतोअवळुंपडेछे अनेजोभगवाननेआकारनहोयतोज्या
रेआत्यंतिकप्रळयहतो तारेश्रुतियेएमकयुंजे ॥ सऐक्षत ॥ केतांतेभगवानजेतेजोताहवातारेजोजोयुंतोएभग
वाननुंनेत्रश्रोत्रादिकअवयवेसहितसाकारएवुंदिव्यस्वरूपजहतुं अनेवळिएमपणकल्युंछेजे ॥ पुरुषेणात्मभूतेन

वीर्यमाधत्तवीर्यवान् ॥ एविरित्येपुरुषरूपेथइनेएपुरुषोत्तमतेणेमायानेविषेवीर्यनेधारणकर्युं तारेएभगवानप्र
थमजसाकारहता अनेएजेपुरुषोत्तमनारायणतेकोइकारज्यनेअर्थेपुरुषरूपेथायछे तारेएपुरुषछेतेपुरुषोत्तमना
प्रकाशमांलीनथैजायछे नेपुरुषोत्तमजरहेछे तेमजमायारूपेथायछे तारेमायापणुंपणपुरुषोत्तमनातेजमांलिन
थैजायछे नेतेरूपेभगवानजरहेछे अनेपछेएभगवानमहतत्त्वरूपेथायछे नेतेमजमहतत्त्वमांथिथयांजेविजांत
त्वतेरूपेथायछे अनेपछेतेतत्वनूंकार्यजेविराटतेरूपेथायछे तथातेविराटपुरुषथिथयाजेब्रह्मादिकतेरूपेथायछे त
थानारदसनकादिकरूपेथायछे एविरित्येअनेकप्रकारनाकारज्यने अर्थेजेनेजेनेविषेएपुरुषोत्तमभगवाननोप्रवे
शथायछे तेनेतेनेपोतानाप्रकाशेकरिनेलीनकरिनाखिनेपोतेजतेरूपेकरिनेसर्वोत्कर्षपणेविराजमानथकारहेछे अ
नेजेनेविषेपोतेविराजमानरहेछे तेनाप्रकाशनेपोतेढांकिनेपोतानोप्रकाशप्रगटकरेछे जेमअग्निलोढानेविषेआवेछे
तारेलोढानोजेशितलगुणनेकालोवुर्णतेनेटालिनेपोतेपोतानागुणनेप्रकाशकरेछे तथाजेमसूर्यउदयथायछे तारेते
नाप्रकाशमांसर्वेताराचंद्रमादिकनांतेजलीनथैजायछेनेएकसूर्यनोजप्रकाशरहेछे तेमएभगवानजेनेजेनेविषेआ
वेछे तारेतेनातेजनोपराभवकरिनेपोतानाप्रकाशनेअधिकपणेजणावेछे अनेजेकारज्यनेअर्थेपोतेजेमांप्रवेशक
र्योहतो तेकारज्यकरिरयाकेडतेमांथिपोतेनोखानिसरीजायछे तारेतोतेपंडजेवोहोयतेवोरहेछे नेतेमांजेअधिकदै
वतजणातुंहतुं तेतोपुरुषोत्तमभगवाननुंहतुंएमजाणवुं एविरित्येसर्वनाकारणनेसदादिव्यसाकारएवाजेप्रत्यक्षपुरु
षोत्तमनारायणतेनिमूर्त्तिनेविषेसाकारनारसनिमूर्त्तिनिपेठेत्यागभागसमजवानहिंने जेविमूर्त्तिदिठिहोयतेनुंजध्या

नउपासनाभक्तिकरवीपणतेथिकांइपृथकनसमजवुं अनेतेभगवानमांजेदेहभावजणायछे तेतोनटनिमायानि
पेठेसमजवो नेजेआविरित्येसमजेतेनेतेभगवाननेविषेकोइरित्येमोहथातोनथि अनेआवार्त्ताछेतेकेनेसमज्यामां
आवेछे तोजेनेएविद्रढप्रतीतिहोयजेआत्यंतिकप्रलयथायछे त्यारेपणभगवाननेभगवाननाभक्ततेदिव्यसाकाररू
पेकरिनेंअक्षरधामनेविषेदिव्यभोगनेभोगवताथकारहेछे अनेतेभगवाननुंरूपनेभगवाननाभक्तनांरूपतेअनंतसू
र्यचंद्रनाप्रकाशसरखांप्रकाशेजुक्तछेएविजात्यनिजेनेद्रढमतिहोयतेजआवार्त्तानेसमजिसके अनेएवातेजोमयदि
व्यमूर्त्तिजेभगवानतेजीवुंनाकल्याणनेअर्थे नेपोतानेविषेनवप्रकारनिभक्तिजीवनेकराववानेअर्थे कृपाकरिनेपो
तानिजेसर्वशक्तियुंऐश्वर्यपार्षदतेणेसहितथकाजमनुष्यजेवाथायछे त्यारेपणजेएवाममर्मनाजाणनाराछे तेएभग
वाननुंस्वरूपअक्षरधामनेविषेजेवुंरयुंछेतेवुंजपृथ्वीनेविषेजेभगवाननुंमनुष्यस्वरूपरयुंछेतेनेसमजेछे पणतेस्वरू
पनेविषेनेआस्वरूपनेविषेलेशमात्रफेरसमजतानथि अनेआविरित्येजेणेभगवाननेजांण्यातेणेतत्वेकरिनेभगवा
ननेजांण्याकेवायनेतेनेमायानिनिव्रत्तिथइकेवाय नेएमजेजाणेतेनेज्ञानिभक्तकहियेनेतेनेएकांतिकभक्तकहिये अ
नेआविरित्येजेनेप्रत्यक्षभगवाननास्वरूपनिद्रढउपासनाहोयने तेभगवाननास्वरूपमांकोइदिवसमायीकपणानो
संशयनथातोहोयने तेनेकदाचितकोइकुसंगनेजोगेकरिनेअथवाप्रारब्धकर्मनेजोगेकरिनेकांइअवलुंवरताइजाय
तोपणतेनुंकल्याणथाय अनेजोआविरित्येभगवाननेजांण्यामांजेनेसंशयहोयनेतेजोउर्ध्वरेतानेष्ठिकब्रह्मचारिहो
यनेमहात्यागीहोयतोपणतेनुंकल्यांणथावुंअतिकठणछे अनेजेणेप्रथमएवोद्रढनिश्चयकर्योहोय जेज्यारेआत्यंति

कप्रलयथायछे तेनेअंत्येपणभगवानसाकारछेएविदृढग्रंथिहृदयमांपडिहोयने पछेजोतेनेतेजोमयअलिंगपणुं
जेशास्त्रमांकयुंहोयतेनुंश्रवणथाय तथाएविवार्त्ताकोइकथकिसांभलेतोपणतेनेसंशयथायनहिकेमजेएतोएमसम
ज्योछेजेभगवानतोसदासाकारजछेपणनिराकारनथि अनेतेजभगवानरामकृष्णादिकमूर्त्तियुनेधारणकरेछेए
विरित्येजेनिदृढपणेसमजणयहोय तेनिपरिपक्कनिष्ठाजांणविएविरित्येश्रीजिमहाराजेपोतानाभक्तजननिशिक्षाने
अर्थेंपोतानास्वरूपनिजेअनन्यनिष्ठातेसंबंधिवार्त्ताकरितेनेसांभलिनेसर्वेंपरमहंसतथाहरिभक्तते श्रीजिमहाराजना
स्वरूपनिएविजरित्येविशेषेदृढताकरताहवा॥ ॥इतिवचनामृतम्॥ ७॥ ॥१३२॥

॥श्री गढडाना मध्य प्रकरणना वचनामृत॥

॥ संवत् १८७७ नाज्येष्ठशुदि १५ पुर्णमासिनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरना
दरबारमांश्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनिआगल्यआथमणेवारथओरडानिओसरियेविराजमानहता अनेधोळो
खेसपेर्योहतोअनेधोळिचादरओढिहति अनेमाथेधोळिपाघबांधिहति अनेधोळापुष्पनोहारपेर्योहतो अनेपोताना
मुखारविंदनिआगल्यमुनिमंडळतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहतिअनेपोतानिआगल्यपरमहंसकां
झमृदंगलेइनेगावताहतापछेश्रीजिमहाराजेकिर्त्तनियानेकयुंजेहमणांकिर्त्तनराखोनेप्रश्नउत्तरकरोपछेमुक्तानंदस्वा
मियेहाथजोडिनेनमस्कारकरिनेश्रीजिमहाराजनेप्रश्नपुछयुंजेहेमहाराजमोहनुंशुंरुपछेअनेमोहनिनिवृत्तिथयानो
शोउपायछे पछेश्रीजिमहाराजथोडिकवारविच्यारिरहिने पछेबोल्याजेमोहनुरुपतोमननेविषेभ्रांतिजेवुंथइजाय
एजजणायछे अनेज्यारेपुरुपनाल्हदामांमोहवृद्धिपांमेछे तारेमनमांविभ्रांतिविशेषथायछे पछेआकरवाजोग्यने
आनकरवाजोग्यएवोविवेकरेतोनथिनेतेमोहथयानुंकारणतो आजजअमेविचार्युंछे जेआजअर्धरात्यहतितारे
अमारेनिद्राउडिगइहतिपछेअमेउत्तरादिदिशसांमुंमुखकरिनेसुताहतापछेध्रुनोतारोदिठोतारेएमविच्यारथयोजेआ
तोउत्तरध्रुछे पणशास्त्रमांदक्षिणध्रुकयोछे तेक्यांहशेपछेअमेदक्षिणध्रुजोयो तारेतेपणदिठोअनेजेमकुवाउपरस्थपां
णीसिंचवानोफालकोहोयतेविरित्येबेध्रुनेवच्येमोटोफालकोदिठोनेतेफालकानामेरनाबेठेबांतबेफोरेध्रुनेअडिरह्यांछे
जेमलाकडानाथंभहोयनेतेमांलोढानिआरुखुतिनेरहिहोयतेमछे अनेतेफालकाउपरस्थजेमसुतरनिफेल्यविंटिहोय
नेतेफालकासंघाथे जेमपितलनिफुदडियुंजडियुंहोयतेमसर्वे तारानेदेवतानेनवग्रहादिकतेनांजेस्थानकतेफालका

नेत्र्याश्रिनेरह्याछेतेसर्वेनेजोयांनेपछे सूर्यनेचंद्रतेनोउदयनेअस्ततेएकजठेकांणेथीथायछेतेपणजोयो पछेअंतरद्र
ष्टियेकरिनेंजोयुंतारेजेटलुंधुअ्रादिदेनेब्रह्मांडमांछे तेटलुंसर्वेपिंडमांपणदिठुं पछेआदेहनेविषेजेक्षेत्रज्ञछेतेनेपणदि
ठोपछे तेक्षेत्रज्ञमांपुरुषोत्तमभगवानरह्याछेतेनेपणदिठातेभगवाननेजोइनेभगवाननास्वरुपनेविषेअतिशेरत्ति
जोडाइमइ पछेसमाधिमांथिकोइप्रकारेनिकलांणुंनहि पछेतोकोइकभक्तजनेआविनेअमारिस्तुतिबहुकरितेनिद
यायेकरिनेअमारेपाछुंदेहमांअवांणुं पछेअमाराह्रदामांविचारथयोजेअमारेजेसमाधिमांथिनिसरांणुंतेतोदयावे
करिने निसरांणुंपणविजानेसमाधिमांथिनिसरातुंहसेतेनुंशुंकारणहशे पछेअमनेएमजणांणुंजेएनेकांइकविषय
मांआसक्तिरहेछेतेणेकरिनेपाछुंनिकलायछे अनेमोहनुंजेकारणतेपणपंचविषयजछेतेविषयपणउत्तममध्यमने
कनिष्टएत्रणप्रकारनाछे तेमांज्यारेउत्तमविषयनिप्राप्तिथायअनेतेमांथिकोइअंतरायकरनारोआवे तारेतेउपरथ
क्रोधथायपछेक्रोधथकिमोहथायछे अनेसामान्यपणेतोश्रोत्रनेनेशब्दनेसदासंबंधछेअनेत्वचानेनेस्पर्शनेसदासंबं
धछेएविरित्येपंचज्ञानइंद्रियोनेपंचविषयनोसंबंधछे माटेजपदार्थनेसामान्यपणेजोयुंहोयनेतेपदार्थमांथिरत्तिने
तोडिनेभगवाननास्वरूपमांराखविहोयतोतेमां कांईदाखडोपडेनहिसेहेजेजतेरुपविषयमांथिरत्तितुटिनेभगवान
नास्वरूपमांरहे अनेजोस्त्रिआदिकनुंअतिशेरमणिकरुपदीठामांआविगयुंहोयनेतेमांरत्तिजोडांणिहोयनेपछे जोभ
गवाननास्वरुपमांरत्तिराखवाजायतोरहेनहि अनेचित्तपणएकठेकांणेरहनहि माटेज्यांसुधिरमणीकपंचविषयमां
चित्तलोभायछेत्यांसुधिमोहटलेनहि अनेज्यारेएनेगमतोविषयहोयनेतेमांचित्ततणांणुंहोयनेसंततथागूरुतथापो

तानाइष्टदेवजेभगवानतेजोनिषेधकरेतोतेउपरथरिसचडेअनेतेनोद्रोहथायपणतेनुं वचनमनायनहिंएवुंजेनाअंत
रमांवर्त्ततुंहोयतेनेमोहकहिये तेभगवानेगीतामांकयुंछेजे ॥ ध्यायतोविषयान्पुंसःसंगस्तेषूपजायते ॥ संगात्संजा
यतेकामःकामात्क्रोधोभिजायते ॥ क्रोधाद्भवतिसंमोहःसंमोहात्स्मृतिविभ्रमः ॥ स्मृतिभ्रंशाद्बुद्धिनाशोबुद्धिनाशात्प्र
णश्यति ॥ माटेआवचनजेश्रीकृष्णभगवानेकयांछे तेपरमसिद्धांतछेजेज्यारेशब्दादिककोइविषयमांचित्तलोभाणु
तारेगमेतेवोबुद्धिवानहोयपणतेनिबुद्धिनुंकांइठेकाणुरेहनहिनेपशुजेवोथइजायछे माटेमोहनेउदयथयानुंकारण ते
विषयमांआसक्तितेजछे अनेजेनेएविषयमांथिचित्तनेउखेडवुंहोयतेनेप्रथमतोआत्मनिष्ठाअतिदृढकरिराखविजे
हुंआत्माछुपणदेहतेहुंनहिं एकतोएविच्यारदृढकरवोअनेबिजुंजेप्रकारेजगतनिउत्पतिस्थितिनेप्रलयथायछेतेवार
तापणसारिपेठ्येसमजवि अनेत्रिजुंभगवाननास्वरूपनुंमाहात्म्यअतिशेपणेसमजवुंतेएमविचारवुंजेपंचविषय
छेतेतोभगवाननाकर्याथयाछे माटेभगवानमांतोएथिअतिझाजुंसुखछेशामाटेजेशब्दहोयतेमांएकलुंशब्दसंबं
धिजसुखहोयपणबिजाजेच्यारविषयरयातेनुसुखशब्दमांनहोयएविजरित्येस्पर्शमां स्पर्शनुंजसुखहोयपणबिजुं
नहोयतेमजरुपमांरुपसंबंधिजसुखहोयतेमजरसनेगंधतेमां पणपोतपोतासंबंधिजसुखहोयपणएकविषयमांपं
चविषयनुंसुखभेलुंनआवेअनेभगवाननुंजेस्वरूपछे तेमांतोसर्वेसुखभेलांरयांछेतेएकदर्शनकरेतोपणतेभक्तपुर
णकामथइजायएविरित्ये भगवाननास्पर्शादिकपणपोतानाभक्तनेपुरणकांमकरेछे अनेमायीकजेविषयसंबं
धिसुखछेतेतोसर्वेनाशवंतछेअनेभगवानसंबंधिसुखछे तेतोअखंडछेएवोजेभगवाननास्वरूपनामाहात्म्यनोवि

चारतेपण अतिहलुकरवोएजेत्रणयविचारकयातेणेकरिनेविषयमांथिआसक्तिटलिजायछे अनेज्यारेविषयमांथि
आसक्तिटलेतारेविषयसाराकेनरसातेनोभेदरहेनहिजेविरुपवानस्त्रीतेविजकुरुपवानस्त्रीभासे अनेतेविजरित्येपशु
पक्षिलाकडांछाणांपथरासुवर्णएसर्वेनेतुल्यपणेजुवे पणसारुपदार्थदेखिनेतेमांमोहनपांमे एविरित्येपंचविषय
नेविषेवर्त्तेपणसाराकेनरसाएवोबुद्धिनेविषे भेदरहेनहिंएवुंजेनेवर्त्ते तेनेनिर्मोहिकहियेते श्रीकृष्णभगवानेपणगी
तामांकयुंछेजे ॥समलोष्टाशमकांचनः॥ एवांजेनांलक्षणहोयतेणेभगवाननुस्वरूपतत्त्वेकरिनेजांण्युंछे अनेएनेज
अनन्यभक्तकहिये अनेपतिव्रतानुंअंगपणतेनुंजजांणवुं अनेज्ञानिपणतेनेजजांणवोअनेभगवानपणतेनिउपरप्र
जराजीथायछे अनेभगवाननेएवोभक्तअतिशेवालोछे तेभगवानेगीतामांकयुंछेजे ॥प्रियोहिज्ञानिनोत्यर्थमहं
सचममप्रियः॥ माटेएवाजेपतिव्रतानाअंगवालाभगवाननाभक्तछे तेजभगवाननेअतिशेवालाछे अनेतेपति
व्रतानुंअंगडाह्यानेजआवेएमनथि जेनेखपहोयतेनेसौनेआवेजेमआसंसारमांभोलिस्त्रीयुंहोयनेतपतिव्रताहोयअ
नेडाह्युंहोयनेतेव्यभिचारणियुंहोय माटेडाह्याभोलानोकांइमेलनथी एतोजेनेकल्याणनोखपहोयतपतिव्रतानुंअं
गराखिनेभगवाननिभक्तिकरेछे अनेजेएविरित्येसारानरसाविषयमांसमानबुद्धिथावितेतोजाणेजेएकदिवसेज
एमकरिलेउंनेनिर्मोहिथाउंएमउतावल्येएकामथातुंनथिएतोहलवेहलवेआदरराखेतनेथायछे जेमकुवानाकांठाउपे
रयपथरोनाखोहोयतेमांपांणिसिंचतांसींचतांदोरडिनरमहोयतोपणघणेकालेकरिनेतेपांणामांकापापडेछे अनेजो
सोठानिसांकलेकरिनेंसिंचांतोपणउतावलोएवोकापोनपडे मांटेकल्याणनेअर्थेजेनेजतनकरवुंहोय तेनेविषयमां

थिआसक्तिटालविएनेविषेआकलाथइनेअकलाइजावुंनहिंएविरित्येगीतामांपणकयुंछेजे ॥ अनेकजन्मसंसि
द्धस्ततोयातिपरांगतिं ॥ माटेएमविचारवुंजेआजन्मेजेटलिविषयमांथिआसक्तिटलशेतेटलिटालविछे अनेएम
करतांजोकांइकरहिगइतो बिजेजन्मेकरिनेटालविछे पणभगवाननाभक्तछेयेतेनरकचोराशिमांतोजावुंनथि एवि
रित्येभगवाननाभक्तनेहिमतराखिनेधिरेधीरेमोहनुंमूलउखाड्यानोआदरराखवो अनेज्यांसुधिसारानेनरसाएवेवि
षयतुल्यनजणायत्यांसुधिएभगवाननोभक्तसाधनदशामांकिवाय अनेज्यारेसारानरसाविषयतुल्यभासे तारेएभ
क्तसिद्धदशानेपाम्योजाणवो अनेज्यारेविषयमांथिआसक्तिमुकिनेसिद्धदशानेंपांमेछेतारेएनेकृतार्थथयोजांणवो
अनेवेदशास्त्रपुराणइतिहासएसर्वेग्रंथुंनोएजगलितार्थछे आजेअमेवातकरिछेतेसर्वेशास्त्रनुंरहस्यछेमाटेआवार्ता
नेसर्वेहरिभक्तद्रढकरिनेराखज्यो ॥ ॥इतिवचनामृतं॥ १ ॥ ॥ १३४ ॥ ॥संवत् १८७८ नाश्रावणशु
दि ३ त्रिजनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां श्रीवासुदेवनारायणना
मंदिरआगल्यपरशमनाचाकलाउपरथविराजमांनहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपोतानामुखारविंदनि
आगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति नेमुनिझांझमृदंगलेइनेकिर्तनगावताहता पछेश्री
जिमहाराजेकयुजेकिर्त्तनराखोअमेवातकरियेछइये एमकहिनेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेनेआत्यंतिककल्याण
पांमवुंहोयतेनेनारदसनकादिकजेवासाधुथावुंहोयतेनेएमविचारकरवोजेआदेहछेतेनेविषेजिवरह्योछे अनेइंद्रियुंअं
तःकरणछेतेजीवसाथेवलगीरयांछे अनेएइंद्रियोनेअंतःकरणछेतेबाहेरपणपंचविषयमांवलगीरयांछेतेअज्ञानक

रिनेजीवइंद्रियोअंतःकरणनेपोतानुंरुपमानेछे पणवस्तुगत्येजीवइंद्रियोअंतःकरणथकिनोखोछे अनेपंचविषयछे तेअंतःकरणथकिनोखाछेपणएतोविषयनेअभ्यासेकरिनेअंतःकरणनेविषेपंचविषयनिएकताजणायछे अनेवि षयनिजेउत्पत्तितेतोइंद्रियुंथकिथायछेपणअंतःकरणमांथिनथिथाति जेमअतिशेतडकोहोयअथवाटाढपडतिहोयतेनो प्रथमबाय्यइंद्रियुनेसंबंधथायछे पछेइंद्रियुद्वारेकरिनेशरीरनेमांहिलिकोरेतेनोप्रवेशथायछेपणएनिउत्पत्तिमांहिलि कोरेथिनथिएतोबारयेथिउत्पन्नथइनेमांहिलिकोरप्रवेशकरेछे तेमपंचविषयछेतेप्रथमअंतःकरणमांथिउपजताना थिएतोप्रथमइंद्रियुनेबाय्यविषयनोसंबंधथायछेनेपछेअंतःकरणमांप्रवेशकरेछे माटजेमबाय्यगुंबडुंथयुंहोयतेने औषधचोपडेतारेजकरारथायपणकेवलवार्त्तासांभलेकरारथायनहि अनेजमक्षुधापिपासालागीहोयतेबाधेपी धेजनिवृत्तिथायपणअन्नजलनिवातकरेनिवृतिनथाय तेमपंचविषयरुपिजेरोगछेतेतोतेनुंज्यारेओषधकरियेतारे जनिवृत्तिथायतेओषधनिरित्यएमछे जेज्यारेत्वचानेस्त्रियादिकविषयनोस्पर्शथायछेतारेत्वचाद्वारेअंतःकरणमांते नोप्रवेशथायछे अनेअंतःकरणद्वारेथइनेजीवमांप्रवेशकरेछेपणमुलथकिविषयनिउत्पत्तिजीवमांथिपणनथि अ नेअंतःकरणमांथिपणनथि अनेजेजेविषयअंतःकरणमांथिस्फुरताहशेतेपणपूर्वजन्मनेविषेबाय्यथिजइंद्रियुद्वार करिनेआव्याछे माटेविषयटाल्यानुंएजओषधछेजेत्वचायेकरिनेस्त्रीयादिकपदार्थनोस्पर्शतजवोनेनेत्रेकरिनेतेनुं रुपनजोवुं अनेजिव्हायेकरिनेतेनिवातनकरवि अनेकानेकरिनेतेनिवातनसांभलवि अनेनासिकायेकरिनेतेनोगं धनलेवोएविरित्येपंचइंद्रियोद्वारेविषयनोत्यागदृढराखेतोबाय्यथिविषयनोप्रवाहमांहिलिकोरप्रवेशकरेनहिं जेम

कुवामांपांणिनिसेरच्यआवतिहोयपछेतेनेगोदडानागाम्नाम्नरिनेवंधकरे तारेतेकुवोगलायतेमबाह्यइंद्रियोनेनियम
मांराखवेकरिनेबाह्यविषयनोअंतःकरणमांप्रवेशनथाय अनेजेमउदरमांरोगथयोहोयतेतोउदरमांओषधजायता
रेजटले तेमप्रथमथिजेइंद्रिद्वारेकरिनेविषयअंतःकरणमांम्नरांणाहोयतेतोआत्मविचारेकरीनेटालवाते आत्मविच्या
रएमकरवोजेहुंआत्माछूंनेमारेविषेइंद्रियोअंतःकरणनोसंबंधजनथिएमदृढवीच्यारकरिने अनेतेचैतन्यनेविषेम्नग
वाननिमूर्त्तिधारिनेअनेपोतानाआत्मसुखवतेकरिनेपुर्णरेवुं जेमकुवोजलेकरिनेपुर्णम्नरांणोहोयतारेजेबाहेरथिपो
तामांसेरचुंआवतिहोयतेनेपोतानुंपांणिठेलिराखेछेपणमांहिलिकोरतेसेरच्यनापांणिनोप्रवेशकरवादेनहिं अनेजोउ
सेचाइनेठालोथायतोसेरच्यनुंपांणिबाह्यथिमांइआवेएविरित्येआत्मसुखेकरिनेमांहिलिकोरेपूर्णरेवुं अनेबाह्यपंचइं
द्रिद्वारेविषयनोमार्गबंधराखवोएजकामादिकनेजित्यानोदृढउपायछेपणएविनाएकलाउपवासेकरिनेकामादिक
नोपराजयथातोनथिमाटेआविच्यारदृढकरिनेराखज्यो॥ ॥इतिवचनामृतम्॥२॥ ॥१३५॥ ॥संवत् १८७८
नाश्रावणशुदि४ चोथ्यनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांश्रीवासुदेव
नारायणनामंदिरआगल्यचाकलाउपरयविराजमांनहताअनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांअनेपोतानामुखारविंद
निआगल्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिम्नक्तनि सम्नाम्नराइनेबेठिहतिनेपोतानिआगल्यपरमहंसझांझमृदंगलेइने
किर्त्तनगातांहतापछेश्रीजिमहाराजनेत्रकमलनिसांनेकरिने सौनेछांनाराखिनेबोल्याजेमोटेरामोटेरापरमहंसहोते
आगल्यआवोवातकरविछे एमकहिनेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेम्नगवानने म्नजताहोयतेने मोटिपदविपांम्यानि ॥४॥

बेउपायछे अनेपछ्यानाबेउपायछे तेकहियेछैयेजएकतोरसिकमार्गेकरीनेभगवाननीभक्तीकरवी अनेबीजोआ
त्मज्ञानएवेमोटाअपपांम्यानापणमार्गछे अनेपछ्यानापणछे तेमांरसिकमार्गेतोहजारुंनेलाखुंपडिगयाछे अनेभग
वाननेतोकोइकपांम्योहशे अनेमोटामोटाआचार्यथयातेणेपणरसिकमार्गेकरिनेभक्तिकराविछे पणतेमांबगाड
घणानेथयोछेने सारुंतोकोईकनुंथयुंछे कांजेरसिकपणेकरिनेज्यारेभगवाननुंवर्णनकरेतारेभगवाननेसुराधिका
जितथालक्ष्मीजितथातेनीसखियुंतेनुंपणवर्णनआवे अनेज्यारेस्त्रियुंनुंवर्णनआवेतारेतोतेनाअंगोअंगनुंवर्णनथा
यतारेवर्णननाकरनारानुं मननिर्विकारकेमरहे अनेइंद्रियोनोतोएजस्वभावछे जेसारोविषयहोयतेउपरसजप्रीति
होय अनेराधिकाजिलक्ष्मीजितेनाजेवुं तोत्रिलोकिमांकोइस्त्रीनुंरूपहोयनहि अनेएनाजेविकोइनिबोलिपणमिठि
नहोय अनेएनादेहनोसुगंधपणअतिशेहोय माटेएवारूपनेदेखिनेअथवासांभलिनेंकियेप्रकारेमोहनथायएतोथा
यज अनेलेशमात्रजोमनविकारपांमेतोतिकल्यांणनामार्गमांथिपड्यो माटेरसिकनिरित्येजेभगवाननेभजेतेने
एमोटुंविघनछे अनेब्रह्मज्ञानमांतोआविरित्येअवलुसमझायछे जेजेब्रह्मछे तेजप्रकृतिपुरुषरुपेथायछे अनेपछे
तेजब्रह्मब्रह्माविष्णुशिवरुपेथायछेने पछेतेजब्रह्मस्थावरजंगमरुपेथायछे अनेतेस्थावरजंगमरुपजेआकारतेनेवि
षेरयाजे जीवतेरूपपणब्रह्मथायछे एविरित्येब्रह्मज्ञाननेअवलुसमझिने पछेसमझनारोपोतानाजिवनेपणभग
वानजांणेछे तारेएमसमझनारानेउपासनानोभंगथयो माटेएपणभगवाननामार्गथकिपड्योएविरित्येब्रह्मज्ञान
मांपणउपासनानुंखंडनथायएमोटुंविघनछे कांजेसमझिसमझिनेसर्वनाकारण अनेसर्वनास्वामिएवाजेभगवा

नतेनुंजखंडनथयुं माटेएमसमजनारोपणकल्याणनामार्गथकिपडयोजाणवो अनेएबेमार्गछेतेकल्याणनाछे अ
नेएबमांविघनपणअतिमोटांछे माटेजेकल्याणने इच्छतोहोयतेने केमकरवुंएप्रश्नछे तेनोउत्तरकरो पछेसर्वेपरमहं
सविच्यारिरयापणकोइथिउत्तरनथयो पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेएनोउत्तरतोएछे जेजेमपोतानीमाताहोयअ
थवाबेनहोयतथादिकरिहोयते घणिरूपवानहोयतोपणतेनेदेखिने मननेविषेविकारथातोनथितेमजतेनेसाथेबोले
छे स्पर्शकरेछेतोपणमननेविषेलेशमात्रविकारथातोनथिएविरित्येभगवाननाभक्तजे बाइयुहोयतेनेविषेमाबेन
नेदिकरितनिबुद्धिरहेतोकोइरित्येविकारथायनहि अनेरसिकमार्गेकरिनेभगवाननेभजिने अभयपदनेपामेअने
ज्यारेएमनसमजे अनेकोइमोटाभगवाननाभक्तबाइयुहोयतेनेदेखिनेअवलुंसमजे तारेएनेमोटोदोषलागेअनेजे
अन्यस्त्रिनेदेखवेकरिनेदोषलागोहोयते तोभगवाननाभक्तनेदर्शनेकरीनेटलेछे अनेभगवाननाभक्तनेजोइनेजेदो
षलागोहोयतेनेटाल्यानोउपायशास्त्रमांकह्योजनथि तेमजभगवाननोभक्तजेपुरुषहोयतेनेदेखिनेजेस्त्रीअवलुंसम
जेतेनेपणएपापथकिकोइकालेछुटायनहिं ॥ त्यांश्लोकः अन्यक्षेत्रेकृतंपापंतीर्थक्षेत्रेविनश्यति तीर्थक्षेत्रेकृतंपापंव
ज्रलेपोभविष्यति १ एश्लोकनो॥ अर्थएछेजेबिजेठेकांणेपापकर्युंहोयतेतोभगवानकेभगवाननाभक्तपासेगये
छुटेअनेभगवाननेभगवाननाभक्तपासेजइने जेपापकरेतेतोतीर्थक्षेत्रनुंपापछे तेवज्रलेपथायछेमाटेजेनेरसिक
मार्गेकरिने भगवाननेभजवाहोयतेनेतोजेविरित्येअमेवातकरितेविरित्येनिर्दोषबुद्धिराखवि हवेजेब्रह्मज्ञाननोमा
र्गछे तेमांतोएमसमजवुंजेजेब्रह्मछे तेतोनिर्विकारछेनेनिरंशछेमाटेएविकारनेपामेनहिंनेएनाअंशपणथायनहि

अनेएब्रह्मनेजेसर्वेरूपेकेहेछेतेमनुंतोएमछे जेएब्रह्मजेतेप्रकृतिपुरुषआदिकसर्वेनाकारणछे नेआधारछेनेसर्वनेविषे अंतर्यामिशक्तियेकरिनेव्यापकछे माटेजेकारणनेआधारनेव्यापकहोयते कारज्यथकिपृथकहोयनहिएसमजणाय नेबीइनेएब्रह्मनेशास्त्रजेतेसर्वरूपकहेछे पणएब्रह्मजविकारपांमीनेचराचरजीवरूपेथइगयाएमनसमजवुंअनेएब्र ह्मथ.किपरब्रह्मजेपुरुषोत्तमनारायणतेनोखाछे नेएब्रह्मनापणकारणछे नेआधारछेनेप्रेरकछेएमसमजिनेपोतानो जीवात्मानेएब्रह्मसंघाथेएकताकरिने परब्रह्मनिस्वामिसेवकभावेउपासनाकरवि एविरित्येसमजेतारेब्रह्मज्ञानछेते पणपरमपदनेपांम्यानोनिर्विघ्नमार्गछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ३॥ ॥१३६॥ ॥सवत् १८७८ नाश्रावणशुदि ५ पंचमीनेदिवसस्वामीश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां आथ मणेबारणेमेडिनिओसरियेविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यपर महंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति नेपरमहंसदुकडसरोदासतारवजाडिनेमळाररागनाकिर्त्त नगाताहता पछेश्रीजिमहाराजेकह्युंजे किर्त्तनगाववांरवाद्योहवेतोपरमेश्वरनिवार्त्ताकरिये पछेपरमहंसेकह्युंजे सारुंमहाराज पछेश्रीजिमहाराजेप्रश्नकर्युंजेशास्त्रमांकल्याएवाधर्मपाळतोहोयनेभगवाननिभक्तिपणकरतोहो यनेतेनेएवोआपदकाळआवेजेभक्तिराखवाजायतोधर्मजाय नेधर्मराखवाजायतोभक्तिजायतारेकेनेराखवोने केनोत्यागकरवो पछेब्रह्मानंदस्वामिबोल्याजेजो भगवानभक्तिराख्येराजिहोयतोभक्तिराखविअनेजोधर्मराख्ये राजिहोयतोधर्मराखवोतारेश्रीजिमहाराजेकयुं जेजूनेप्रगटभगवानमळ्याहोयनेनेतोजेमभगवानराजिहोयतेम

जकरवुंएठीकछेपणज्यारेभगवाननुंपरोक्षपणुंहोयतारेकेमकरवुं पछेमुक्तानंदस्वामिएनोउत्तरकरवालागापणथ
योनहिं पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेज्यारेभगवानपरोक्षहोयनेआपत्कालपडेनेकोइनरहेतारेतोभगवाननुंएकअ
खंडचिंतवनकरवुंतोएभगवाननामागंथकिपडेनहि पछेवलीश्रीजिमहाराजेप्रश्नपुछ्युंजेजेभगवाननोमहिमाअ
तिशेसमझतोहोयतेणकरिनेएमजांणेजगमेंतटलांपापकर्यांहोयनेजो भगवाननुंएकनामलिधुंहोयतोसर्वेपापब
लिनेभस्मथइजायएवुंमहात्म्यसमझतोहोयतेनेकेइरित्येसमझेतारेधर्ममांथिडगायनहि पछेमुक्तानंदस्वामियेएप्र
श्ननोउत्तरकरवामांड्योपणथयोनहि पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेभगवाननोमहिमाअतिशेजांणतोहोयतेनेतो
आविरित्येसमझायतारेधर्ममांरहेवायजेमारेतोअखंडभगवाननुंचिंतवनकरिनेएकांतिकभक्तथावुंछे अनेजोका
मक्रोधलोभादिकविकारनेविषेमारिवृत्तिजाशेतो मारेभगवाननाचिंतवनमांएटलोविक्षेपथाशेएमजांणिनेकुमा
र्गथकिअतिशेजडरतोरहेअनेअधर्मनेविषे कोइकालेप्रवरतेजनहिंएविरित्येसमझेतोभगवाननुंमाहात्म्यअतिशेस
मझतोहोयतोपणधर्ममांथिकोइकालेपडेनहि अनेभगवाननुंजेअखंडचिंतवनथावुंतेकांइथोडिवातनथीभगवान
नुंचिंतवनकरतांकरतांजोदेहमुकेतोतेअतिमोटिपदविनेपांमेछे पछेब्रह्मानंदस्वामियेपुछ्युंजेएमजांणियेछैयेतोप
णअखंडचिंतवनरेतुनथिएनुंशुंकारणछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएकतोअखंडचिंतवनथायएविश्रद्धाजोइये
अनेज्यारेएविश्रद्धानहोयतारेतटलुमहात्म्यजांण्यामांपणओछ्यपछे अनेज्यारेमहात्म्यजांण्यामांओछ्यपछेतारे
भगवाननास्वरूपनानिश्चेमांपणएटलिओछ्यपछे माटेजोभगवाननास्वरूपनुंमाहात्म्यतथाश्रद्धाहोयतोअखंडचिं

तवनथायतेमाहात्म्यएमजांणवुंजेभगवानतोजेवाप्रकृतिपुरूषथकिपरछेतेवानेतेवाजप्रकृतिपुरुषमांआव्याछेतो
पणप्रतापेजुक्तछे अनेप्रकृतिपुरुषनुंकार्यजेब्रह्मांडतेनेविषेआव्याछेतोपणभगवानतेवानेतेवाप्रतापेजुक्तछेपण
भगवाननिमूर्त्तिनेविषेकोइरित्येमायानोलेशअडतोनथिजेमअन्यधातुछेनेसोनुंपणछेतेनेअग्निकरिनेप्रथविमांडा
टेतोसोनाविनाअन्यधातुछेतेसर्वेपणेकालेकरिनेधुड्यथइजायअनेसोनुंहोयतेतो जेमप्रथविमांरहेनेमह
द्धिपांमेपणघटेनहितेमभगवानअनेबिजाजेब्रह्मादिकदेवतथामुनितेकांइसरखानथिकेमजेज्यारे विषयरुपिधुड्य
नोजोगथायतारेभगवानविनाबिजागमेतेवामोटाहोयतोपणविषयमांएकरसथइजाय अनेभगवानतोमनुष्यजे
वाजणातांहोयतोपणएनेमायीकपदार्थबाधकरवानेसमर्थथायनहिं अनेगमेतेवाविषयहोयतोतेमांकोइदिवसलो
पायनहिंएवुंभगवाननुंअलौकिकसामर्थ्यछे एमभगवाननुंमहात्म्यजांणेतोतेनेभगवाननुंअखंडचिंतवनथायअ
नेज्यांसुधिविषयनोलिधोलेवायत्यांसुधिएभक्तेभगवाननोअलौकिकमहिमाजांण्योजनथीअनेजोउद्धवजिहता
तेनेभगवानेएमकयुंजेउद्धवहुंथकिअणुमात्रन्यूननथीतेशामाटेजेउद्धवजियेअलौकिकभगवांननुंमाहात्म्यजांण्युं
हतुनेपंचविषयनालिधालेवातानोताअनेजेनेभगवाननोमहिमासमजायछेतेनेराज्यहोयअथवाभीखमागीखाय
तेबेयसरखुवर्त्तेअनेबालकस्त्रिअनेसोलवरसनिस्त्रिअनेएंशिवरसनिस्त्रीतेसर्वेमांसरखोभाववर्त्ते अनेजेजेसंसार
मांसारुंनरसुंपदार्थहोयतेसर्वेमांसरखिभावनारहे पणसारापदार्थमांपतंगियानिपेठेअंजाइजायनहिं अनेभगवा
नविनाबिजाकोइपदार्थमां लोभायनहिएकभगवाननिमूर्तिमांजलोभाय अनेएविरित्येजवर्त्ततोहोयतेभक्तमे

तेवामोटाविपयहोयतेमांबंधायनहिं अनेजोएवोममर्मनसमजांणोहोयतोफाटिलंगोटितथातुंबडि तेमांथिपणमन
नेउखेडवुंमहामुसकलछे माटेआविरित्येभगवाननिमूर्त्तिनुंमहात्म्यजांण्याविनाबिजां कोटिसाधनकरेतोपणभ
गवाननिमूर्त्तिनुंअखंडचिंतवनथातुनथी अनेजेभगवाननास्वरूपनोमहिमाजाणेछेतेनेजभगवाननुंअखंडचिंतव
नथायछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥४॥ ॥१३७॥ ॥संवत् १८७८ नाश्रावणशुदि ७ सात्यमनेदिवस
स्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराज श्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां श्रीवासुदेवनारायणनामंदिरआगल्यओ
टाउपरघचाकलोनंखाविनेबिराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्य
मुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति अनेमुनितालमृदंगलेइनेगावताहता पछेश्रीजिमहाराजेने
त्रकमलनिसांनेकरिनेतकीर्त्तनरखाविनेबोल्याजसर्वेसांभलोएकवातकरियेछइये जेजेभगवाननाभक्तहोयतेने
एकपतिव्रतानोधर्मराखवो अनेबिजुंसुरवीरपणुंराखवुं जेमपतिव्रतास्त्रीहोयतेनेपोतानोपतिवृद्धहोय तथारोगिहो
यतथानिर्धनहोयतथाकुरूपहोय पणपतिव्रतास्त्रीनुंमनकोइबिजापुरुषनारुडागुणदेखिनेडोलेजनहिं अनेजोरांक
निस्त्रिहोयनेतेजोपतिव्रताहोयतोमोटाराजाहोयतोपणतेनेदेखिनेतपतिव्रतानुंमनचलेजनहिं एविरित्येभगवानना
भक्तनेपतिव्रतानोधर्मभगवाननेविषेराखवो अनेपोतानापतिनुंकोइघसातुबोलेतेठेकांणेकायरथैनेगलिजावुंन
हिं अतिशेसुखीरथइनेजबाबदेवो पणपाजिपलावनिछायामांभगवाननाभक्तनेदबावुंनहिं एविरित्येसुरवीरपणुं
राखवुं अनेलोकमांएमकेछेजेसाधुनेतोसमद्रष्टिजोइये पणएशास्त्रनोमतनथिकेमजेनारदसनकादिकनेध्रुवप्रह्लादा

दिकतेमणेभगवाननोनेभगवाननाभक्तनोजपक्षराख्योछे पणविमुखनोपक्षकोंणेराख्योनथि अनेजेविमुखनो पक्षराखतोहशे तेआजन्मेअथवाबिजेजन्मेजातोजरुरविमुखथाशे माटेजेभगवाननाभक्तहोयतेनेजरुरभगवदिनोपक्षराख्योजोईये अनेविमुखनोपक्षत्याग्योजोईये आअमारिवार्त्तानेसर्वेअतिदृढकरिनेराखज्यो॥ ॥

॥इतिवचनामृतं॥५॥ ॥१३८॥ ॥संवत् १८७८नाश्रावणशुदि८अष्टमीनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांश्रीवासुदेवनारायणनामंदिरआगल्यवेदिउपरस्थविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति नेपरमहंसतालमृदंगलेइनेकीर्त्तनगावताहता पछेश्रीजिमहाराजेकह्युंजेकीर्त्तनराखो हवेभगवद्वार्त्ताकरियेपछेसर्वेमुनिहाथजोडिनेबेठा पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेआसंसारमांकेटलाकयवनसरखाजीवहोयतेएमकेछे जेगंगाजिनुंपाणिनेबिजुंपाणिएबेयसरखांजणायछेनेशालग्रामनेबिजापाणातेसरखाजणायछेनेतेमजतुलसीनेबिजांझाडतेसरखांजणायछे नेब्राह्मणनेशूद्रतेपणसरखाजणायछेअनेठाकोरजीनिप्रसादिअन्ननेबिजुंअन्नतेबेयसरखांजणायछेनेएकादशिनेदिवसभुख्यारयानेबिजेदिवसभुख्यारयाएबेयसरखांजणायछेनेसाधुनेअसाधुबेयसरखाजणायछे तेमाटेआविधिनिषेधनोजेविभागतेमोटापुरुषकेवांणातणेसासारुशास्त्रमांकयाहशेएमदुष्टमतिवालाजेजीवछेतेकेछे माटेसर्वसंतनेअमेआप्रश्नपुछियेछैयेजेएविधिनिषेधनोविभागमोटापुरुषेशास्त्रमांकयोछेतेसाचोछेकेकल्पितछे तेप्रश्ननोउत्तरनांनानांनापरमहंसहोयतेकरोपछेनांनानांनापरमहंसहतातेबो

ल्याजेविधिनिषेधनोभेदसत्यछे नेएमनहोयतोस्वर्गनर्कंकेनंमाथंकेवाय पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेनांनाछेपण
सारिदिशाउपरथ्यसमजेछे एमकहिनेश्रीजिमहाराजेएनोउत्तरकरवामांड्योजेमोटापुरुषेजेशास्त्रमांप्रतिपादनकर्युं
छेतेसर्वेसत्यछे त्यांदृष्टांतछेजजेमकोइकमोटोशाउकारहोयनेतेकोइनेहुंडिलखिआपे तारेकागलमांतोएकेयरुपैयो
जणातोनथि पणरुपियासाचाछे तेज्यारेएहुंडिजेशाउकारनिउपरथ्यलखिहोयतेनेआपे तारेएहुंडिमांथिजरुपैयानो
ढगलोथायछे तेममोटापुरुषनिआज्ञायेकरिनेजधर्मथासे तारेहमणांतोकांइविधिनिषेधमांविशेषजणातुंनथि प
णअंत्येमोटापुरुषनिआज्ञापालनारानुं कल्यांणथायछे जेमहुंडिमांथिरुपैयानिसरेछेतेमअनेजेसमर्थशाउकारे
हुंडिलखिहोय अनेतेनोविश्वासनकरेतेनेमूर्खजांणवो अनेतेनेतेशाउकारनाप्रतापनिखबरथ्यजनथि तेमनारदसन
कादिकव्यासवाल्मीकइत्यादिकजेमोटापुरुषतेनावचननोजेनेविश्वासनथि तेनेनास्तिकजांणवोनेमहापापीष्टजां
णवो अनेवलिजेनास्तिकमतिवालाहोयतेनेएमसमजायछे जेबिजापांणामांनेठाकोरजिनिमूर्त्तिमांशोफेरछे सर्वे
पांणाएकसरखाछेनेपरणेलस्त्रीनेनपरणेलस्त्रितेमांशोफेरछेसर्वेस्त्रीसरखीछे अनेघरनिस्त्रिनेमाबेनतेमांशोफेरछे स
र्वेनोसरखोजआकारछे अनेरामकृष्णादिकजेभगवाननिमूर्त्तियुंतेपणसर्वेमनुष्यजेविछे माटेअधिकन्यूनभावतो
मांणसेकल्पिनेउभोकर्योछे पणशुंकरियेमांणसभेलुंरेवुंतेमांणसनिहायेहाकहिजोइये पणविधिनिषेधनोमार्ग
छेतेखोटोछे एमपापिएवाजेनास्तिकतेपोतानामनमांसमजेछे माटेजेनिआविजात्यनिबोलिसांभलियेतेनेपापिष्ठ
जांणवोनेनास्तिकजांणवो अनेएनेचांडालजांणिनेएनोकोइप्रकारेसंगराखवोनाहिं अनेवलिश्रीजिमहाराजेबिजि

वार्त्ताकरिजेमनुष्यमात्रनुंचित्तकेवुंछेतोजेममधहोयअथवागोलसाकरखांडनेनुंघाटुंपांणिहोयतेसरखुंछेतेमधमां
केगोलसाकरखांडनापाणिमांमाखिकिडिमकोडोजेआवेतेचोटिरहे अनेमनुष्जोहाथअडाडेतोमांणसनिआंगलि
येपणचोटिजाय तेमचित्तनोस्वभावएवोछेजेजजेपदार्थसांभरेतेतेपदार्थमांचोटिजायछे तेजोपथरातथाकचरोत
थाकुतरानोमलएआदिकजेनकारिवस्तुहोयतेमांतोलेशमात्रसुखनथितोपणएनकारिवस्तुमांपणचित्तवलगेछे अ
नेतेसांभरिआव्युंहोयतोतेनुंपणचिंतवनकरेछे एवोएनोवलगवानोस्वभावछेजेममोटुंकाचनुंदर्पणहोय तेमांमोटा
साधुआवेतोतेनुंपणप्रतिबिंबदेखाय तथाकुतरागधेडाचांडालादिकजेजेआव्याहोय तोतेनुंपणप्रतिबिंबतेमजदे
खाय तेमचित्तनेविषेअतिनिर्मलपणुंछेतेजेपदार्थसांभरेतेदेखाइआवेछेएमांसारानरसानोकांइमेलनथिमाटेजेमु
मुक्षुहोय तेनेएमनविच्यारवुंजेमारेवैराग्यनथि तेमाटेस्त्रियादिकपदार्थमाराचित्तमांस्फुरेछे एतोजेवैराग्यवानहोय
तेनाचित्तमांपणजेसमेजेपदार्थआव्युंतेसहेजेस्फुरिआवेछे माटेवैराग्यअवैराग्यनुंकांइकारणनथि एतोचित्तनोस्व
भावजएवोछे जेभलुंअथवाभुंडुंसांभरयुं तेनेचिंतवे अनेज्यारेजेपदार्थनुंचिंतवनकरे त्यारेतेपदार्थजेमदरपणमांदे
खाइआवेतमदेखाइआवेतेमाटेएमजांणवुंजेहुंतोएचित्तथकिजुदोछुं अनेहुंतोएनोजोनारोआत्माछुं एमजांणिने
चित्तनासाराभुंडाघाटंकरिनेग्लानिपामविनहिं पोतानेचित्तथकिजुदोजांणिनेभगवाननुंभजनकरवुं अनेसदाय
आनंदमांरेवुं॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥६॥ ॥१३९॥ ॥संवत्‌१८७८ नाश्रावणशु
दि ११ एकादशिनेदिवसरात्रिनेसमेस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादरबारमांश्रीवा

 सुदेवनारायणनामंदिरआगल्यविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपोतानामुखारविंदनिआ
 गल्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेमुक्तानंदस्वामियेश्रीजिमहाराजनेप्रश्नपुछ्युंजे
भगवाननोभक्तहोयतेनामनमांतोएमहोयजे भगवाननाभजनमांअंतरायकरेएवोएकेस्वभावराखवोनथि तोय
पणअजोग्यस्वभावरहिजायतेनुंशुंकारणछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेनेवैराग्यनिदुर्बलताहोयतेनेटाल्यानि
श्रद्धाहोयतोयस्वभावटलेनहिं जेमदरिद्रीहोयतेघणासारांसारांभोजननेसारांसारांवस्त्रनेइछे पणतक्यांथिमलेतेम
वैराग्यहिनहोयतेनाह्रदामांइछातोहोयपणसाधुतानागुणआववाघणादुर्लभछे पछेवलिमुक्तानंदस्वामियेपुछ्युंजे
जेनेवैराग्यनहोयतेशोउपायकरेतारेविकारटले पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेवैराग्यहिनहोयतेतोकोइमोटासंतहो
यतेनिअतिशेसेवाकरेअनेपरमेश्वरनिआज्ञामांजेमकेतेममंड्योरहे पछेपरमेश्वरतेनेकृपादृष्टियेकरिनेजुवेजेआव
च्यरोवैराग्यरहितछेतेनेकामक्रोधादिकबहुपीडेछे माटेएनाएसर्वेविकारटलोतोतत्कालटलिजायअनेसाधनेकरि
नेतोबहुकालमेंनत्यकरतांकरतांआजन्मेटलेअथवाबिजेजन्मेटले अनेतरतजेविकारमात्रटलेतेतोपरमेश्वरनिकृपा
येकरिनेटले॥ ॥इतिवचनामृतं॥७॥ ॥१४०॥ ॥संवत् १८७८नाश्रावण
शुदि१२द्वादशीनेदिवसप्रातःकालनेसमेस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांश्री
वासुदेवनारायणनामंदिरआगल्यचाकलाउपरबिराजमांनहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपोताना
मुखारविंदनिआगल्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहतिनेपरमहंसनालमृदंगलेइने किर्तन

गाताहता पछेश्रीजिमहाराजसंतप्रत्येबोल्याजेएकादशिनुव्रतकरवुंतेनितोएमविगतछे जेपूर्वेभगवानदशइंद्रियो
नेअगीयारमुंमनतेनेअंतरसनमुखकरिनेपोढ्याहता तेसमयमांनाडिजंघनोदिकरोजेमुरदानवतेजुद्धकरवाआव्यो
पछेभगवाननाएकादशइंद्रियोनातेजमांथिएककन्याउत्पन्नथइतारेमुरदानवकन्याप्रत्येबोल्योजेतुंमुनेवरय पछे
कन्याबोल्यांजेमारेतोएविप्रतिज्ञाछेजेजेमुंनेजुद्धमांजिततेनेहुंवरुं पछेमुरदानवनेनेकन्यानेजुद्धथयोतारेकन्याये
मुरदानवनुंमस्तकखडगेकरिनेकापिनांख्युं पछेभगवानप्रसन्नथइनेतकन्यानेकयुंजेतुंवरमाग्यतारेतेकन्यायेवरमा
ग्योजेमाराव्रतनेदिवसकोइअन्ननखायअनेहुंतमाराएकादशइंद्रियोनातेजमांथिप्रगटथइमाटेमारुंनांमएकादशि
छेअनेहुंतपस्विछुं माटेमाराव्रतनेदिवसमनआदिकजेअगीयारइंद्रियोतेनोजेआहारतेकोइकरेनहिंएवुंएकादशि
तुंवचनसांभलीनेभगवानेतेवरआप्योएविरित्येपुराणनिकथाछे अनेवलिधर्मशास्त्रमांपणएमकयुंछेजेएकादशी
नुव्रतकरवुंतेदिवसकामक्रोधलोभादिकसंबंधिभुंडाघाटमनमांथावादेवानहिं अनेदेहकरिनेकांइभुडुंआचरणक
रवुंनहिंएमशास्त्रमांवचनछे अनेतेशास्त्रप्रमाणेजअमेपणकहियेछैयेजेएकादशिनेदिवसढोरखांघणकरविनहिं अ
नेएकादशइंद्रियोनाआहारनोत्यागकरेतारेतेएकादशिसाचिनेतेविनातोढोरखांघणकेवाय अनेजेमप्राणनेअन्न
नोआहारछेतेमजश्रोत्रनेशब्दनोआहारछे अनेत्वचानेस्पर्शनोआहारछेनेनेत्रनेरुपनोआहारछे नेजिव्हानेरसनो
आहारछे नेनासिकानेगंधनोआहारछेनेमननेंसंकल्पविकल्पनोआहारछे एविरित्येअगीयारइंद्रियुनाजुदाजुदा
आहारछे तेसर्वेअहारनोत्यागकरेतेनुंनांमएकादशिव्रतकेवाय पणअगियारइंद्रियोकुमार्गेदोडअनेपोतपोताना

अन्ननखायतेएकादशिनुव्रतशास्त्रप्रमाणेनकेवाय माटेएकादशिनुंव्रतकरवुंतारेतोअगियारेइंद्रियोनेआहारकरवा
देवानहिं एवुंव्रतपनरदिवसमांएकवारआवेतेखबडदारथइनेकरवुंतोतेनेउपरथ्यभगवानप्रसन्नथायछेपणतेविना
जेढोरलांघणतणेकरिनेभगवानप्रसन्नथातानथि अनेश्वेतद्वीपमांजेनिरन्नमुक्तकेवायछे तेतोसदायएव्रतराखेछे
क्यारेपणएव्रतनोभंगथावादेतानथिमाटेनिरन्नकेवायछे अनेआपणेपणइछातोएमराखविजेजेवाश्वेतद्वीपमांनि
रन्नमुक्तछे तेवुंजयावुछेपणएवातमांहिमत्यहारविनहिं एविरित्येजेहिमत्यराखिनेजेवुंमोरेकयुंतेवुंएकादशिनुंव्रत
करेअनेभगवाननिकथाकीर्त्तनादिकनेकरेनेसांभलेनेरात्रियेजागरणकरेतोतेव्रतसाचुंछे अनेशास्त्रमांएनुंजनांम
एकादशिकहिछे एटलिवातकरिनेश्रीजिमहाराजमौनरयानेसंतकीर्त्तनगाववामांड्यां पछेवलिश्रीजिमहाराजबो
ल्याजेज्यारेब्रह्मायेप्रथमसृष्टि करितारेसर्वेप्रजानेकयुंजेतमोसर्वजज्ञकरज्योनेतेजज्ञेकरिनेतमारेसर्वेपुरुषार्थनिसि
द्धिथाशे अनेसृष्टिनिपणवृद्धिथाशेमाटेजज्ञतोजरुरकरज्यो पछेवेदमांबहुप्रकारनाजेजज्ञहतातेसर्वेब्रह्मायेविधि
सोतावताव्यातेमांजेप्रवृत्तिमार्गवालाहतातेने तोराजसितामसिएवाप्रवृत्तिमार्गनाजज्ञबताव्या अनेजेनिवृत्तिमा
र्गवालाहतातेनेतोसात्विकजज्ञबताव्यातजज्ञश्रीकृष्णभगवानेभगवद्गीतानेविषेपणकयाछे माटेआपणतोनिवृ
त्तिमार्गवालाछैयेतेआपणेतोसात्विकजज्ञकरवापणजेमांपशुमरतांहोयएवाजेराजसितामसिजज्ञते आपणेकर
वानहिं तेसात्विकजज्ञनिरित्यजेदशइंद्रियोनेअगियारमुंमनएसर्वेजेजेविषयमांचोंटेत्यांथिपाछांखेंचिनेब्रह्मअग्नि
नेविषेहोमवांएनुनामजोगयज्ञकेवाय अनेएविरित्येहोमतांहोमतांजेमजज्ञकरनारानेंभगवानदर्शनआपेछे ते

मजएजोगजज्ञनाकरनारानाअंतरनेविषेपोतानुंस्वरूपजे अक्षरतेनेविषेपरब्रह्मजेश्रीपुरुषोत्तमतेप्रगटथइआवेछे ए
जोगयज्ञनुंफलछे अनेअंतरद्रष्टियेकरिनेजेभगवाननाभक्तनेवरतवुंतेज्ञानयज्ञकेवायछे हवेकोइएमपुछेजे अंत
रद्रष्टितेशुंतोतेनोउत्तरएछे जेबाहेरअथवामांहिलिकोरे भगवाननिमुर्त्तिसांमिजेवृत्तिकरविएजअंतरद्रष्टिछे अनेते
विनातोअंतरद्रष्टिकरिनेबेठोछे पणबाह्यद्रष्टिजछे माटेबाहेरभगवाननुंदर्शनतथापुजनतथाभगवाननांकथाकी
र्त्तनएआदिकजेजे भगवानसंबंधिक्रियाओहोयतेसर्वेअंतरद्रष्टिछे अनेएसर्वेज्ञानजज्ञथायछेअनेतेजभगवान
निमूर्त्तिनेअंतरमांधारिनेतेनुं पूजनवंदनादिकजे करवुंतेपणअंतरद्रष्टिछेनेज्ञानयज्ञछे माटेसत्संगीमात्रनेतोएवो
अखंडज्ञानजज्ञथायछे अनेसमाधितोकोइकोइकनेथायछे नेकोइकनेनथिथातितेतोपरमेश्वरनिइछायेकरिनेए
मरयुंछे अथवाकोइकठेकांणेभक्तनिकचाइवतेकरीनेएमरत्युंछे अनेकोइकमूर्खलोकछेतेएमकेछेजेगोपिकाना
अंगनाकीर्त्तनहोयतेरेवाद्योनेनिर्गुणकीर्त्तनहोयतेगाओ तथाजेउघाडाथइनेफरताहोयतेनेमुर्खहोयतेनिर्गुणपुरुष
केहेछे पणजोउघाडाचाल्येनिर्गुणथवातुंहोयतोकुतरांगधेडांइत्यादिकसर्वेनिर्गुणकेवायमाटे एतोमुर्खनिसमज
एयछे अनेज्ञानिभक्तहोयतेतोएमजांणेजेभगवाननुंस्वरूपछे तेजनिर्गुणछेअनेजेनेजेनेतेभगवाननोसंबंधथयो
तेसर्वेनिर्गुणमार्गवालाछे अनेजेजेकथाकीर्त्तननेविषेभगवाननास्वरूपनोसंबंधछे तेसर्वेनिर्गुणकेवाय अनेजेक
थाकिर्त्तननेविषेभगवाननोसंबंधनहोयते माइकगुणेयुक्तछे माटेसगुणकेवाय अनेजोभगवाननिप्राप्तिनथैहोय
नेतेउघाडाफरेतोनिर्गुणनकेवाय अनेजेनेभगवाननिप्राप्तिथैछे अनेग्रहस्थाश्रमिछेतोपणतेनिर्गुणकेवाय अने

त्यागीहोयतेपणनिर्गुणकेवाय माटेभगवाननेपांम्यानोजेमार्गतेजनिर्गुणमार्गछेअनेतेजेजेभगवानसंबंधिक्रिया
करेतेसर्वेनिर्गुणछे अनेजेनेभगवाननोसंबंधथयोछे तेनाभाग्यनोपारआवेनहिं अनेतेभगवाननोसंबंधएकज
न्मनेपुन्येकरिनेथातोनथि एतोश्रीकृष्णभगवानेगीतामांकयुंछेजे ॥अनेकजन्मसंसिद्धस्ततोयातिपरांगतिम्॥
एश्लोकनोएअर्थछेजे अनेकजन्मनुसुकृतभेलुथायछे तेणेकरिनेजेसंसिद्धथयोतेपरमपदनेपांमेछेतेपरमपदतेशुं
जे प्रत्यक्षभगवाननिप्रामितेजपरमपदछे अनेवलिश्रीकृष्णभगवानेएमपणकयुंछेजे ॥ममैवांशोजीवलोकेजी
वभूतःसनातनः मनःषष्ठानीद्रियाणिप्रकृतिस्थानिकर्षति एश्लोकनोअर्थएछे॥ जेआसंसारनेविषेभगवानना
अंशजेजीवछे तेतोमनेसहितजेपंचज्ञानइंद्रियोतेनेपंचविषयथकिखेंचिनेपोतानेवशराखेछे अनेजेभगवाननाअं
शनथितेनेतोइंद्रियोखेंचिने ज्यांपोतानिइछाहोयत्यांलेइजायछे माटेआपणसर्वेइंद्रियुनादोरयादोरातानथितोजो
भगवाननाअंशछइये एवुंजांणिनेंअतिशेआनंदमांरैनेभगवाननुंभजनकरवुं अनेसर्वेइंद्रियोनिवृत्तियुंनेभगवा
ननास्वरूपमांहोमवियुं अनेसदाज्ञानजज्ञकरयाकरवो अनेयज्ञरहितनुंकोइरित्येकल्याणथातुंनथि अनेच्यारवेद
सांख्यशास्त्रयोगशास्त्रधर्मशास्त्रअढारपुराणभारतरामायणनेनारदपंचरात्रएआदिकसर्वशास्त्रनुंएजसिद्धांतछे जे
जज्ञरहितनुंकल्याणथातुनथि माटेअमारिपणएजआज्ञाछे जेसर्वेपरमहंसतथासर्वेसत्संगीज्ञानजज्ञकरतारेज्यो
अनेएमनेएमज्ञानजज्ञकरतांकरतांज्यारेपोतानुंस्वरूपजेब्रह्मतेनेविषेपरब्रह्मभगवानसाक्षात्कारदेखायएजज्ञानज
ज्ञनुंफलछे,एविरित्येज्ञानयज्ञकरतांकरतांज्यारेश्वेतद्वीपमांनिरन्नमुक्तछेएवुंथवायतारेज्ञानजज्ञनाविधिनोअवधि

आविरयो अनेज्यांसुधिएवुंनथवायत्यांसुधिएटलुंअधुरुजांणवुं अनेनिरन्नमुक्तजेवाथावानिअतिशेइच्छाराखवि
पणश्रद्धारहितथावुंनहिं अनेपोतानेविषेअपूर्णपणुंमानवुंनहि नेभगवाननिप्राप्तिथैछे तेणेकरिनेपोतानेकृतार्थमा
निनेनेसावधानथैनेज्ञानजज्ञकरयाकरवो॥ ॥इतिवचनामृतं॥८॥ ॥१४१॥ संवत् १८७८नाश्रावणशु
दि१४चौदशनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां श्रीवासुदेवनारायण
नामंदिरआगल्यमसरुनाचाकलाउपरय विराजमांनहतानेतेसमेआनंदानंदस्वामियेपूजाकरिहतितेराताकिनखाप
नोसुरवालपेरयोहतोतथाराताकिनखापनिडगलिपेरिहति तथामस्तकउपरयसोनेरिफरताछेडानोकसुंबिरटोबांध्यो
हतोतथाकमरेजरकसिशेलुंबांध्युंहतुंतथागुढोअसमानिरंगनोरेंटोखभाउपरयनांख्योहतोअनेहाथेराखडियुंबांधिह
तियुं अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेमुक्तानंदस्वामिये
कयुंजेकीर्त्तनबोलियेपछेश्रीजिमहाराजेकयुंजेल्योपरमेश्वरनिवार्त्ताकरियेपछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेज्ञानमार्ग
तोएवोसमजवोजेकोइरित्येभगवांननास्वरूपनोद्रोहथायनहिं नेकोइककालेभगवाननावचननोलोपथातोहोय
तोतेनिचिंतानहिंपणभगवाननास्वरूपनोद्रोहथावादेवोनहिं नेजोभगवाननुंवचनकांइकलोपाणुंहोयतोतेभगवा
ननिप्रार्थनाकरिनेपणछुटकोथायपणभगवाननास्वरूपनोद्रोहकरयोहोयतोतेनोकोइरित्येछुटकोथायनहिंमाटेजेम
समजुहोयतेनेभगवाननावचनमांतोजेटलुंपोतानिसामर्थिप्रमाणेरवायतेटलुंअवश्यरहेवुं पणभगवाननिमूर्त्तिनुंब
लअतिशेराखवुंजेसर्वोपरिनेसदादिव्यसाकारमूर्त्तिनेसर्वअवतारनुअवतारिएवुंजेभगवाननुंस्वरुपछे तेजमुंतप्रा

मथयुंछे अनेजएमजांणतोहोयनेतेथिजोकदाचित्सत्संगथिबाहेरनिसरीजवांणुंतोयपणतेनेभगवाननिमूर्त्तिमां
थीहेतटलतुंनथि नेतेहमणांतोसत्संगथीबाहेरथछेपणदेहमुंकिनेतोअंत्येभगवाननुंजेअक्षरधांमतेनेविषेभगवानने
समीपेजाशे अनेहमणेसत्संगमांरतोहशेअनेशास्त्रनावचनमांपणरतोहशेंनेतेनेजोभगवतस्वरूपनिनिष्टापाकिनहि
होयतोतेज्यारेदेहमुकसेतारेकांतोब्रह्मानालोकमांजाशे नेकांतोकोइकबिजादेवतानालोकमांजाशेपणतेपुरुषोत्तम
भगवाननाधामनेविषेनहिजाय तेमाटेपोतानेसाक्षातमल्युंजेभगवाननुस्वरूपतेनेसदादिव्यसाकारमूर्त्तिनेसर्वअ
वतारनुंकारणअवतारिएवुं जांणवुंनेजोएमनजांणेनेनिराकारजांणेतोएनोद्रोहकर्योकेवायनेतस्वरूपनेबिजाअव
तारजेवुंपणनसमझवुं अनेजमअर्जुनहतातेनेंतोभगवतस्वरूपनुंबलहतुं अनेयुधिष्टिरराजानेंतोशास्त्रनावचननुंब
लहतुंपछेज्यारेभारतिलडाइथइतारेश्रीकृष्णभगवानेअर्जुननेकयुंजे ॥ सर्वधर्मान्पंरित्यज्यमामेकंशरणंब्रज ॥ अहं
त्वांसर्वपापेभ्योमोक्षयिष्यामिमाशुचः ॥ ३ ॥ श्लोकनोएअर्थछेजेहेअर्जुनसर्वधर्मनेतजिनेतुंएकमाराजशरणनेपां
म्यतोहुंतुंनेंसर्वपापथकिमुकाविशतुंकांइशोककरिशमां एवचनननेमानीनेअर्जुनजेतेलडाइनेविषेअनंतदोषथया
तोपणलेशमात्रमनमांझांखाथयानहिंअनेभगवांननाआश्रयनुंबलराखिरया अनेयुधिष्टिरेंकांइपापकर्युंनाहिंतो
पणशास्त्रनावचननोविश्वासहतोतेणेकरिनेंएमजांएयुंजेमारुंकोईकालेकल्यांणनहिथाय पछेसर्वेंऋषियेसमझा
व्यातथाव्यासजियेंसमझाव्यातथाश्रीकृष्णभगवानेपातेसमझाव्यातोयपणशोकमुक्योनहिंपछेश्रीकृष्णभगवानें
भिष्मपाशेलेईजइनेशास्त्रसंबंधिकथासंभलावि तारेकांईकविश्वासआव्योतोयपणअर्जुनजेवानिःसंशयथयान

हिंमाटेबुद्धिमाननेंतोभगवतस्वरूपनुंबळअतिशेंराख्युंजोइयें एबळजोलेशमात्रपणहोयतोमोटाभयथिरक्षाकरेंते
पणश्रीकृष्णभगवांनेकह्युंछेजे ॥स्वल्पमप्यस्यधर्मस्यत्रायतेमहतोभयात्॥एश्लोकनोएअर्थछेजेभगवतस्वरूपना
बळनोलेशमात्रहोयतेपणमोटाभयथकिरक्षानेंकरेछे जेमअर्जुनेंभारतिलडाईकरितारेंतेनेविषेकेटलीकजात्यना
अधर्मरुपिमोटांमोटांभयआव्यांपणतेभयथकिजेअर्जुननिरक्षाथईतेभगवतस्वरूपनाबळनेप्रतापेथई माटेजेने
सर्वथिभगवतस्वरूपनुंबळअधिकहोयएजएकांतिकभक्तकेवायनेंतेजपाकोसत्संगिकेवायअनेश्रीमतभागवतमां
पणएजवातप्रधानछेजेश्रुतिस्मृतिनाधर्मनेकांईकतजायतोतेनिचिंतानहिं पणभगवाननोआश्रयतजवोनहिं अ
नेकोईकएमजांणेजेआविवातकरियेंतोधर्मखोटाथईजाय पणआवार्त्ताकांईधर्मनेखोटाकरवासारुनथि आतोए
टलासारुछेजेदेशकाळक्रियासंगमंत्रशास्त्रउपदेशनेंदेवताएटलांवांनांशुभनेअशुभएवेप्रकारनांछे तेमांथिजोअ
शुभनोजोगथायनेएनेंकांइकविघ्नपडेतोपणजोभगवाननास्वरूपमांनिष्टापाकिहोयतोतेकल्यांणनामार्गमांथिको
ईकाळेंपडेनहिं अनेजोभगवतस्वरूपनिनिष्टामांकाच्यपहोयतोजेदिवसधर्ममांथिचळिजवायतेदिवसतेएमजांणे
जेहुंनर्कमांपडिचुकोमाटेजेनेभगवतस्वरूपनुंबळतेजपाकोसत्संगिछे अनेएविनाबिजातोगुणबुद्धिवाळाकेवायअ
नेजेनेभगवतस्वरूपनिनिष्टापाकिहोयतेनेजशास्त्रमांपणएकांतिकभक्तकह्याछे अनेआसमेमांजेविसत्संगमांवा
र्ताथायछे तेनेजोनारदसनकादिकनेब्रह्मादिकदेवतासांभळेतोसांभळीनेंएमकहेजेआविवार्त्ताकोईकाळेंसांभळि
पणनथिअनेसांभळशुंपणनहिंआवार्त्तातोनभूतोनभविष्यतिएविछे अनेअतिशेंझिणिवार्त्ताथायछेतोपणअति

शेस्थूलबुद्धिवालाहोयतेनेपणसमजायछे एविमूर्त्तिमांनवार्त्ताथायछे माटेआसमेजेनेसत्संगमांप्रतितिआविछे तेनापुन्यनोपारआवेएमनथिएवुंजांणिनेसत्संगिहोयतेनेपोतानेविषेकृतार्थपणुंमान्युंजोईयें अनेजेनेभगवानने विषेअतिशेप्रितिहोयतेनेतोआवार्त्तासमजायअथवानसमजायतोपणतेनेतोकांइकरवुंरह्युंनथि पणजेनेपरमेश्वरनेविषेअतिशेप्रितितोनहोयतेनेतोजरुरभगवाननास्वरूपनोमहिमासमज्योजोईयें माटेजेडायोहोयतेनेंतोआवार्त्तासमजिविचारिनेंअतिदृढभगवाननोआशरोकरवोएजमतअतिसारमांसारछे॥ ॥इतिवचनामृतम्॥ १॥

॥ १४२॥ ॥संवत् १८७८ नाश्रावणवदि ३ तृतियानेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांथिघोडियेंअसवारथइनेश्रीलक्ष्मीवाडियेंपधार्याहता पछेतेफुलवाडिनेमध्येआंबानावृक्षनिहेठेवेदिछे तेउपरउत्तरादुंमुखारविंदकरिनेविराजमानहता नेश्रीजिमहाराजेंसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां तथापोतानामुखारविंदनिआगळ्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेश्रीमद्भागवतमांसाकारब्रह्मनुप्रतिपादनछे पणजेवांचनाराहोयतेनेजोपरमेश्वरनीभक्तीनहोयतोभगवाननुस्वरूपश्रीमद्भागवतमांथिपणनिराकारसमजायछे अनेद्वितियस्कंधमांज्यांआश्रयनुरूपकर्युंछे त्यांपणभगवाननुस्वरुपभक्तिहिनहोय तेनेनिराकारसमजायछे पणभगवाननुस्वरूपनिराकारनथिकांजेभगवानथकिजसर्वस्थावरजंगमसृष्टिथायछे तेजोभगवाननिराकारहोय तोतेथकिसाकारसृष्टिकेमथायजेमआकाशनिराकारछे तोतेथकिजेवापृथ्वीथकिघटादिकआकारथायछे तेवाथातानथि तेमब्रह्मादिकजेसृष्टितेसाकारछे तोतेनाकर

नाराजेपरमेश्वरतेपणसाकारजछे अनेभागवतमांअध्यात्मअधिभूतनेअधिदैवएत्रणयनोजेआधारछे तेभगवा
ननुस्वरूपछे एमकह्युंछेतेनिवातकरियेंतेसांभलो अध्यात्मजेविराटपुरुषनाइंद्रियोनेअधिभूतजेतेनांपंचमहाभूत
अनअधिदैवजे विराटनाइंद्रियोनादेवताएसर्वेविराटनेविषेआव्यातोपणविराटउभोनथयो पछेवासुदेवभगवाने
पुरुषरुपेथइनेज्यारेविराटपुरुषनेविषेप्रवेशकर्योतारेविराटपुरुषउभोथयातेभगवान विराटपुरुषनांजेअध्यात्मअ
धिभूतनेअधिदैवतेनेविषेतदात्मकपणेकरिनेवर्त्तेछेनेस्वरूपेतोविराटथकिन्यारायाछे नेतेनेजआश्रयकरवाजोग्यस्व
रूपकयुंछे अनेजेमअग्निछेतेप्रकाशस्वरूपेतोअरुपछे नेअग्निपोतेतोमूर्त्तिमानछे तेज्यारेअग्निनेअजिर्णथयुंहतुं ता
रेमूर्त्तिमानअग्निश्रीकृष्णभगवाननेअर्जुनपासेआव्याहता पछेज्यारेइंद्रनुंखांडववनबालवागया तारेतेजअग्निज्वा
लारुपथइनेसमग्रवनमांव्याप्यो तेमजपुरुषोत्तमभगवानछे तेब्रह्मरुपजेपोतानिअंतर्यामिशक्तितेणेकरिनेसर्वेने
विषेव्यापकछेनेमूर्त्तिमानथकासर्वथिजुदाछे अनेब्रह्मछेतेतोपुरुषोत्तमभगवाननिकीरणछे अनेपोतेभगवानतो
सदासाकारमूर्त्तिजछे माटेजेनेकल्याणनेइछवुंतेनेतोभगवाननेमूर्त्तिमानसमजीनेतेनोआश्रयदृढराखवो अने
वातपणएविकरविजेकोइनेभगवाननोआश्रयहोयनेटलेनहि अनेजेमस्त्रिनाउदरमांगर्भहोय पछेतेमांथिपुत्ररुप
फलउदयथायछे तेमजेनेभगवाननास्वरूपनोनिश्चेरुपगर्भहोय तेनेभगवाननुंजेअक्षरधामतेरुपफलनिप्राप्तिथा
यछे माटेएवोउपायकरवोजेणेकरिनेएगर्भनेविघननथायनेविजानेपणएवीवातकरविजेणेकरिनेभगवाननानि
श्चेरुपगर्भनोपातनथाय पछेश्रीजिमहाराजवाडिथकिदादाखाचरनादरवारमांपधार्या अनेउगमणेवारणेओरडा

॥१९४॥ निओसरियेंढोलियाउपरथ्य विराजमानथया अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्त
निसभाभराइनेवेठि पछेश्रीजिमहाराजेनांनापरमहंसनेवोलाविनेपरस्परचरचाकरावि पछेअचिंत्यानंदस्वामियें
प्रश्नपुछयुंजेज्ञानवैराग्यनेभक्तिएत्रण्यनेविषेभगवाननास्वरुपमांप्रितिथयानुंविशेषकारणकोणछे पछेएप्रश्ननो
उत्तरताकांईथियथयोनहिं पछेश्रीजिमहाराजवोल्याजेल्योएप्रश्ननोउत्तरअमेकरियेनेज्ञानवैराग्यनेभक्तितेनुंरुपजु
दुजुदुकहियेजेजिवमात्रनाएवोस्वभावछेजेसारुंपदार्थदेखे तारेतथोउत्तरतुजेपदार्थहोयतेमांथिसेहेजजप्रितिटलि
जायछे माटेभगवाननुंजेअक्षरधामछे तेतेनेविषेजेसुखछे तेनिआगल्यजेआमाइकसुखछे तेतोनकलजेवुंछेनें
अचलसुखतोभगवाननाधामनेविषेजछे माटेपरमेश्वरनिवातसांभलतांसांभलतांजोभगवानसंवंधिसुखओल
खायतोजेटलुंमायाथकिउतपन्नथयुंछे तेसर्वेतुछजणायजेमत्रांबानापैसोकोइकपुरुषनाहाथमांहोय तेनेज्यारेतपै
सासाटेसोनामोरकोईआले तारेत्रांबानापैसामांथिहेतउतरिजायछे एविरित्येज्यारेभगवानसंवंधिसुखमांदृष्टिपो
चे तारेजेटलुंमाइकसुखछेतेसर्वथकिवैराग्यपांमेछेनेंएकभगवाननिमूर्त्तिमांजहेतथायछे एवैराग्यनुंस्वरूपकयुंछे
हवेज्ञाननुंस्वरूपकहियेछेये जेज्ञाननिरुपणनेविषेवेशास्त्रछे एकसांख्यशास्त्रनेंविजुंयोगशास्त्रतेमांसांख्यशास्त्रनोमत
एछे जेजेमआकाशजेतेपृथविजलतेजवायुतेमांव्यापकछे अनेआकाशविनाएकअणुपणक्यांईखालिनथि तोप
णपृथ्वीआदिकनाजेविकारतेआकाशनेंअडताजनथि तेमपुरुषोत्तमभगवानछेतेनेआकाशनिपेठेमाइकविकार
कोईअडतोजनथि एवात्तांकृष्णतापनिउपनिषदमांकहिछेजेज्यारेदुर्वासाऋषिवृंदावननेविषेआव्या तारेश्रीकृष्ण ॥१९४॥

भगवानेगोपियूंनेकयुंजेदुर्वासाभुख्याछे माटेसर्वेथालसेइनेंजाओ पछेगोपियुंयेपुछ्युंजेआडांजमनांजिछेतेके
मउतराशे तारेश्रीकृष्णभगवानेकयुंजेजमुनांजिनेतमेएमकेज्योजेश्रीकृष्णसदाब्रह्मचारिहोयतोमारगदेज्योपछेगो
पियुहस्तिहस्तिजमनाजिनेकांठेजइनेएमकयुं तारेजमनांजियेतत्कालमारगदिधो पछेगोपियुयेऋषिनेजमाडतांते
ऋषिसर्वेनाथालजमीगया पछेगोपियुंयेकयुंजेअमेघरकेमकरिनेजाईयेआडांजमनांजिछे तारेतेऋषियेपुछ्युंजे
आव्यां तारेकेमकरिनेआव्यांहतां पछेगोपियुयेकयुंजेश्रीकृष्णेएमकह्युंहतुं जेअमेसदाबालब्रह्मचारिहइयेतोयमु
नाजिनेंकेज्योजेमागदेज्यो पछेजमुनाजियेमागदिधोतेतमपासेआव्यांछइयें तेवातसांभलिनेऋषिबोल्याजेहवे
ज मुनांजिनेंएमकेजोजेदुर्वासासदाउपवासीहोयतोमागदेज्यो पछेगोपियुंहस्तिहस्तिजइनेएमकह्युं तारेजमुनाजि
येतत्कालमागदिधो तारेगोपियुंसर्वेएवेवातजोइनेंअतिशेआश्चर्यपामियुंमाटेभगवाननुंस्वरुपतोएवुंआकाशनिपें
ठेनिर्लेपछेनेंसर्वेक्रियायुंनेकर्त्ताथकाभगवानअकर्त्ताछेअनेसर्वेनासंगिथकापणअत्यंतअसंगिछे एविरित्येंसांख्य
शास्त्रभगवाननास्वरुपनेनिर्लेपपणेकरिनेकेछे एवुंसमजवुंएसांख्यनेमतेज्ञानछे हवेयोगशास्त्रनोमतकहियेंतेसां
भलोयोगनोमतएमछे जेजनेंभगवाननुध्यानकरवुहोयतेनेप्रथमदृष्टिस्थिरकरवितेदृष्टिस्थिरकरवासारु भगवान
निप्रतिमाअथवाबिजुंकांइपदार्थहोयतेमांप्रथमदृष्टिनेठरावावि पछेएकनेएकआकारजोतांथकांदृष्टिस्थिरथइजाय
तारेतेनेलुंअंतःकरणपणस्थिरथायछे नेज्यारेअंतःकरणस्थिरथाय तारेभगवाननिमूर्त्तिह्रदामांधारवितेमांधारण
करनारायोगीनेप्रयासनपडेसुखेधरायछे अनेजोप्रथमथिअभ्यासकरिनेंअंतःकरणस्थिरनकरेतोज्यारेभगवान

नुंध्यानकरेतारेविजांपणकेटलांकटिंखलआडांआविनेउभारहे माटेयोगशास्त्रनुंएसिद्धांतछे जेप्रथमअभ्यासकरि
नेंवृत्तिस्थिरकरविनेंपछेभगवानसंघाथेजोडविएमजांणवुंएयोगशास्त्रसंबंधिज्ञानछे एविरित्येएवेशास्त्रनेमतेंकरि
नेंजसमझएयद्रढकरवितेनुंनामज्ञांनछे हवेभक्तिनिरित्यतोएमछेजेज्यारेसमुद्रमंथनकर्युं तारेसमुद्रमांथीलक्ष्मि
जोनिसर्यांपछेलक्ष्मिजियेंहाथमांवरमालालेईनेंविच्यारकर्यो।जेवरवाजोग्यकोणछेतेनंहुंवरुंपछेज्यांतपाशिनेजो
युंत्यांतोजेमांरुपतेमांरुडागुणनहिंनेजेमांकांइकगुणतेमांरुपनहिंएविरित्येघणाकनेविषेमोटांमोटांकलंकदिठां पछे
देवतामात्रतथादैत्यमात्रतेनेंकलंकनाभर्यादेखीनेंसर्वेगुणेकरिनें संपुरणअनेंसर्वेदोषेरहितनेंसर्वसुखनानिधानए
वाएकभगवाननेंजदिठा तारेलक्ष्मिजीनेंभगवाननेंविषेद्रढभक्तिथइ पछेअतिप्रेमेंकरिनेंभगवाननेंवरमालापेरावी
नेंभगवाननेंवर्यां माटेएवाकल्याणकारिगुणनेंजेजांणवानेंपरमेश्वरनोद्रढआश्रयकरवोतेनुंजनामभक्तिछेएवा
र्त्तासांभलिनेंमुक्तानंदस्वामियेंश्रीजिमहाराजनेंपुछ्युं जेहेमहाराजज्ञानवैराग्यनेंभक्तिएनेंविषेपरमेश्वरनेंविषेप्रिति
थावानुंकेनेंविषेअधिकदेवतआव्युंतेसमझांणुंनहिंपछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेभक्तिनेंविषेदेवतघणुंछेनेंज्ञानवैरा
ग्यमांदेवततोछे पणभक्तिजेटलुंनथि अनेंभक्तितोअतिदुर्लभछेतेभक्तिवालानांलक्षणआवांहोयछेजेज्यारेजीवुना
कल्याणअर्थेंभगवानमनुष्यजेविमूर्त्तिधरिनेंपृथविनेंविषेविचरेछे तारेभगवाननांकेटलांकचरित्रतोदिव्यहोयनेंके
टलांकचरित्रतोमाइकजेवांहोयतेज्यारेभगवानेंकृष्णावतारधार्यो तारेदेवकीवसुदेवनेंचतुर्भुजदर्शनदिधुं तथागो
वर्धनतोल्योतथाकालिनागनेंकाढिनेंयमुनांजिनुंजलनिरविषकर्युंतथाब्रह्मानामोहनिवारणकर्यातथाअक्रूरजिनें

जमुनांनाजळनेविषदर्शनदिधुं तथामल्लहस्तीकंसादिकदुष्टनेमारिनेसर्वजादवनुंकष्टनिवारणकर्युं तेमजरामावता
रनेविषेधनुषभाग्युंतथारावणादिकदुष्टनेमारिनेंसर्वदेवतानुंकष्टनिवारणकर्युं इत्यादिकजेपराक्रमतेभगवाननां
दिव्यचरित्रकेवाय अनेसिताहरणथयुं तारेरघुनाथजिरोतारोतापेलाजेवाथइगया तथाकृष्णावतारमांकाळजवन
निआगळथीभागातथाजरासंधनिआगळथीहारथानेपोतानीराजधानीजेमथुरांतेनेतजिनेसमुद्रनाबेटमांजइवशा इ
त्यादिकजेभगवाननांचरित्रतेप्राकृतजेवांजणायछे माटेदिव्यचरित्रहोयतेमांतोपापिहोयतेनेपणदिव्यपणुंजणा
यपणज्यारेभगवानप्राकृतचरित्रकरेनेंतेनेविषेपणजेनेदिव्यपणुंजणाय तारेतपरमेश्वरनोभक्तसाचोअनेभगवानें
गीतामांकह्युंछेजे ॥ जन्मकर्मचमेदिव्यमेवंयोवेत्तितत्त्वतः॥ त्यक्त्वादेहंपुनर्जन्मनेतिमामेतिसोऽर्जुन॥ १ ॥ एश्लोक
नोएमअर्थछेजेहेअर्जुनमाराजन्मनेंकर्मतेदीव्यछे तेनेजेदिव्यजांणेतेदेहनेंमुकिनेंफरिजन्मनेनथिपांमतोमुनेंजपां
मेछे माटेजेभगवानदीव्यचरित्रकरेंततोभक्तनेंअभक्तवेयनेंदीव्यजणायपणज्यारेभगवानमनुष्यनाजेवांप्राकृत
चरित्रकरेंतोपणतेनेविषेजेनेदीव्यपणुंजजणायपणकोइरित्यें भगवाननातेचरित्रमांअभावआवेनहिएविजेनिबु
द्धिहोयतेनेपरमेश्वरनिभक्तिकेवायनें एविभक्तिकरेतजभक्तकेवायअनेएश्लोकमांकह्युंजेफळतेआवाभक्तनेंज
थायछे अनेजेमगोपियुंभगवाननाभक्तहतातोकोइरित्येंभगवाननोअवगुणलिधाजनहिअनेंराजापरिक्षततेतोगो
पियुंनिवातसांभळिएटलामांजभगवाननोअवगुणलिधो पछेशुकजियेंभगवाननुंसमर्थपणुंदेखाडीनेंतेअवगुण
नेंखांटोकरिनांख्यांमाटेजजेभगवानचरित्रकरेते सर्वेंगोपियुंनीपेठेदिव्यजांणेपणकोइरीत्येंप्राकृतजांणिनेंअभा

वतोआवेजनहिएविजेभक्तितेतोमहादुर्लभछे अनेंएकवेजन्मनेंसुकृतकरिनेएविभक्तिनआवेएतोअनेकजन्मना ज्यारेशुभसंस्कारभेलाथायछे तारेतेनेंगोपियुंनासरखिभक्तिउदेथायछे अनेंएविभक्तिछेतेजपरमपदछेमाटेआ विरित्यनिजेभक्तितेज्ञानवैराग्यथकिअधिकछेअनेंजनाल्हदानेंविषेआविरित्यनि भक्तिहोयतेनेंभगवाननेविषेप्रि तिमांशुंबाकिछेकांइबाकिनथी ॥ ॥ इतिवचनामृतं॥ ॥ १० ॥

॥ १४३॥ ॥संवत् १८७८ नाश्राणवदि ५ पंचमीनेदीवसस्वामिश्रीसहजानंदजिमहाराजश्रीगढडा मध्येदादाखाचरनादरवारमांश्रीवासुदेवनारायणनामंदिरआगल्यलिंबडानावृक्षहेठेढोलियाउपरविराजमानहता अनेंसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां नेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेवे ठिहतिपछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेटलाग्रंथछेतेसर्वेग्रंथुंनेसांभलिनेकेटलाकजेजीवछे तेएग्रंथुंनेधर्मअर्थनेका मपरजांणेछे पछेएमजांणिनेपोतेपणधर्मअर्थनेंकामतेनेंजअर्थेयज्ञव्रतादिकशुभकर्मकरेछे पछेतेकर्मनुंफलदेव लोकअथवाब्रह्मलोकअथवामर्त्यलोकतेनेविषेभोगविनेंपछें त्यांथीपडेछेनेंनरकचोराशिमांजायछे माटेजेजीव धर्मअर्थनेंकामनेविषेप्रितिराखिनेजेजेसुकृतकरेछे तेसर्वेसात्विकिराजसिनेंतामसिथायछे नेंतेकर्मनुंफलस्वर्गम र्त्यनेपातालएत्रणेयलोकमांरहिनेभोगवायछे पणगुणातीतजेभगवाननुंधामतेनेपांमेनहिअनेंज्यारेमोक्षनथायता रेजन्ममरणनेंनरकनुदुःखतेमटेनहिनेंजोधर्मअर्थनेकामसंबंधिजेफलनिइछातेनोत्यागकरिनेंतेनांतेशुभकर्मजोभ गवाननिप्रसन्नतानेअर्थेकरेतोएजशुभकर्मछेतेभक्तिरुपथइनेकैवल्यमोक्षनेंअर्थेथायछेत्यांश्लोकछेजे ॥ आ ॥१६॥

मयोयेनभूतानांजायतेयश्चसुव्रत॥ तदेवत्यामयंद्रव्यंनपुनातिचिकित्सितं॥ १ ॥ एवंनृणांक्रियायोगाःसर्वेसंसृतिहे
तवः॥ तएवात्मविनाशायकल्पंतेकल्पिताःपरे ॥२॥ एश्लोकनोपूर्वेवातकरिएजभावछेमाटेएवार्त्ताछेतेसुधिअटप
टिछेतेजोपुरिसमजांणिनहोयतोभगवाननाभक्तहोयतेनो पणसर्वअज्ञानिजीवनासरखोदेहनोव्यवहारजोइनेंने
भगवाननाभक्तनो अवगुणलेतेणेकरिनेअवगुणनोलेनारोनारकिथायछे नेंभगवाननाभक्तनिनेंविमुखजीव
निक्रियामांतोघणोफेरछे केमजेविमुखजेजेक्रियाकरेछेतेपोतानाइंद्रियोनेंलडाववानेंअर्थेकरेछेंनेंभगवाननाभ
क्तजेजेक्रियाकरेछे तेतोकेवलभगवाननेंभगवाननाभक्ततेनिसेवानेअर्थेकरेछेमाटेहरिजननिजेसर्वेक्रियातेतोभ
क्तिरूपछेनेंजेभक्तिछेतेतोनैष्कर्म्यजेज्ञानतेरूपछे माटेहरिजननिक्रियाछेतेतोसर्वेनैष्कर्म्यरूपछेत्यांश्लोकभगवद्गी
तानोछे ॥ कर्मण्यकर्मयःपश्येदकर्मणिचकर्मयः॥ सबुद्धिमान्मनुष्येषुसयुक्तःकृत्स्नकर्मकृत् ॥ एश्लोकनोएमअ
र्थछेजेभगवाननोभक्तहोयतेभगवाननीप्रसन्नतानेंअर्थेजेजेकर्मकरेछेतेकर्मनेविषेअकर्मजेज्ञानतेनेंजेदेखेछे नें
विमुखहोयतेनिवृत्तिमार्गपकडिनेंअकर्मपणेरतोहोयतोपणतेनेंकर्ममांबुडोछेएमजेदेखेछे तेदेखनारोसर्वेमनुष्यने
विषेबुद्धिमानछेनेंतेज्ञानिछे तथातेजुक्तछेकेतांमोक्षनेयोग्यछेअनेंकृत्स्नकर्मकृतकेतांसर्वकर्मनोकरनारोछे माटेभ
गवाननिआज्ञायेंकरिनेंभगवाननिप्रसन्नतानेंअर्थेभगवाननाभक्तजेजेकर्मकरेछे तेनोकोइरित्येअवगुणजोलेतो
तेनाल्हडोनेविषेकुटंबेसहितअधर्मआविनेनिवासकरेछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥११॥ ॥ १४४॥
॥ संवत् १८७८ नाश्रवणवदि ८ छठ्यनेंदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादर

व०म०॥१७॥ बारमांआथमणेंबारणेंओरडानिओसरियें श्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनिअगळ्यविराजमानहता अनेसर्वेश्वेत ग०म०१२
वस्त्रधारणकर्यांहतांनें पोतानामुखारविंदनिआगळ्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनें बेठिहति
पछेश्रीजिमहाराजबोल्यांजेएकवातकरियेंछइयेतेसर्वेसांभळो अनेआजेवार्त्ताकेशुंतेमांएकजसाधनकल्याण
नेअर्थेकेशुंतेएकनेविषेसर्वेसाधनआविजायएवुंएवळवानकल्याणनुंसाधनछे तेकहियेंछइयेजेदेहनेविषेजेजिव
छे तेएमजाणेछेजेकामक्रोधादिकभुंडिप्रकृतियुंछे तमाराजिवसाथेजडांणिछे एविरित्येकामादिकजेजेप्रकृतिजे
नेविषेमुख्यहोयतेप्रकृतिनेयोगेकरिनेपोतानाजिवनेंकामिक्रोधिलोभिइत्यादिककुलक्षणेयुक्तमानेछे पणजिवने
विषेतोएएकेकुलक्षणछेनहिं अनेतोजीवेमूरखाइयेकरिनेपोतानेविषेमांनिलिधांछे माटेजेनेपरमपदपांमवाइछवुंते
नेकांइकपोतानेविषेपुरुषातनराखवुं पणछेकनादाररथइनेबेसवुंनहिंनेएमविच्यारकरवो जेजेमआदेहमांच्यारअं
तःकरणछेदशइंद्रियुंछेपंचप्राणछे तेमहुंजीवात्माछुंतेपणआदेहनेविषेछुं तेएसर्वेथकिअधीकछुंनेएसर्वेनोनियंता
छुंपणएमनमांनवुंजेहुंतोतुछछुंनें अंतःकरणइंद्रियुंतोबळवानछे जेमकोइकराजाहोयनेंतेबुद्धिहिनहोय पछेएना
घरनांमनुष्यहोयतेपणतेनुंवचनमांनेनहि पछेएवार्त्तानिज्यारेगामनामनुष्यनेंखबरपडे तारेगांममांपणकोइहुक
ममांनेनहि पछेदेशनांमनुष्यएवातसांभळे तारेदेशनांमनुष्यपणकोइएनाहुकममांनेनहि पछेतेराजाग्लानिपांमि
नेअसमर्थथइनेबेसिरहेअनेकोइउपरएहुकमचलावेनहितेमराजानेठेकांणेजीवछे अनेघरनामनुष्यनेठेकांणेअंतः
करणछेनें गांमनांनेंदेशनांमनुष्यनेंठेकांणे इंद्रियुंछेतेज्यारेएजीवनादाररथइनेबेसेनेपछेअंतःकरणउपरएहुकमकरि ॥१७॥

नेपरमेश्वरसन्मुखराखवानेंइछे तारेअंतःकरणएनुंकयुंकरेनहिनेंइंद्रियुंनेवशराखवाइछे तोइंद्रियुंपणएनेवशरहेन
हिंपछेएजीवकायानगरनेविषेराजाछे तोपणरांकनिपेठेंओशियालोथइरहेछे अनेज्यारेराजानादारथायतारेतेना
नगरनेविषेमनुष्यहोयतेसांढथइनेवेसेछेनें राजानुंलेशमात्रचालवादेनहिंतेमआजीवनाकायानगरनेविषेपणजे
कामादिकराजानथितेराजाथइनेवेसेछे अनेएजीवनुंलेशमात्रचालवादेतानथीमाटेजेनेंकल्यांणनेंइछवुंतेनेंएवुं
नादारपणुंराखवुंनहिने जेप्रकारेपोतानांइंद्रियुंनेंअंतःकरणतेसर्वेपोतानाहुकममांवर्त्तेएवोउपायकरवोजमराजा
होयतेराजनितिनाग्रंथभणिनेंनें पोतानाराज्यमांपोतानोहुकमचलावेपणरइयतनोदाब्योदबायनहिं अनेजोराज
नितिनजांणतोहोयतो तेवस्तिहुकमनमांनेतेनेमारवाजमांडे पछेपोतानोदेशहोयतेउजडथइजाय अनेकांतोकोइहु
कमजमानेनहि तेणेकरिनेपोतेदुखियोथकोवरतेएविरित्येराजनितिजाण्याविनाबेवातेबगाडथायछे तेमजीवपण
जोराजनितिनेजांण्या विनाकायानगरमांहुकमकरवाजायतोएमांथिसुखथायनहिं पछेमुक्तानंदस्वामियेंश्रीजिम
हाराजनेंपुंछ्युंजेकल्यांणनेंइछेतेनेकेमराजनितिभणवि तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेराजनितिएमभणविजेप्रथ
मतोभगवाननुंमाहात्म्यसारीपेठेजांणवुं पछेभगवाननिमूर्त्तिनुंध्यानकरिनेमननेंवशकरवुंनेंभगवाननिकथासां
भलिनेंश्रोत्रनेवशकरवापणग्राम्यवारताहोयतेसांभलवादेविनहि तेमजत्वचातेभगवाननेंभगवाननाजनतेनो
जस्पर्शकरेनेनेत्रतेपरमेश्वरनेतेनादासतेनुंजदर्शनकरेनेरसनाते अखंडभगवद्गुणनेंजगायनेंभगवाननोप्रसादहो
यतेनोजस्वादलेनेनासिकाते भगवाननांप्रसादिजेपुष्पादिकतेनोजसुगंधलेपणकुमार्गेकोइइंद्रिनेचालवादेनहि ए

विरित्यें जवर्त्ततनोंठहरुपिनगरनेंविषेढुकमकोईफेरवेनहिं अनेएविरित्येंपुरुषप्रयत्नेजुक्तजवर्त्तनेंनादारपणानोसा
रिपेंठत्यागकरेएजकल्याणनेंमारगेचाल्योतेने स्वभावजोल्दानोअतिशेमोटोउपायछे नेंएपुरुषप्रयत्नरुपजेउपाय
छे तेनेंसावधानथइनेकरेते।जेटलांकल्याणनेंअर्थेसाधनछे तेसर्वेपुरुषप्रयत्नरुपिसाधननेंविषेआवेछे माटेपुरुष
प्रयत्नछेतेजकल्याणनेंअर्थेसर्वसाधनथकिमोटुंसाधनछे ॥इतिवचनामृतम्॥१३॥ ॥१४५॥ ॥संवत्
१८७८ नाश्रावणवदिअमावास्यानेंदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजी महाराजश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादरबा
रमां श्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनिओसरियेंचाकलाउपरस्थविराजमानहता नेंधोलांखेसपेरोहतो तथाधोलीचा
दरओढिहतिनेंमस्तकउपरस्थश्वेतपाघबांधिहति अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनि तथादेशदेशनाहरिभक्त
निसभाभराइनेंबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजपोतानाबेभुजउंचाउपाडिनेंसर्वेनेंछांनाराख्याने पछेपोतानामुखा
रविंदनि आगल्यस्तुतिनेंकरिनेंबेठाएवाजेसंततेप्रत्येश्रीजिमहाराजएमबोलताहवा जेहेसंतोजेमोटेरामोटेराहोनें
वातमां समजताहोतेआगल्यबेसोनेंआएकवातकरुंछुतेसर्वेचित्तदेनेंसांभलज्यो अनेआजमारेवातकरविछेतेकां
इदंभेकरिनेनथीकरवि तथामांनकरिनेनथीकरवितथापोतानिमोट्यपवधारवासारुनथिकरवि एतोएमजांणिये
छैयेंजेआसर्वेमंततथाहरिभक्तछे तेमांथिएवातकोइनेसमजाइजायतोतेनाजिवनुंअतिरुडुंथायतेसारुकरियेंछइये
अनेआजेवातछेतेमारिदिठेलछेनेंमाराअनुभवेकरिनेपणमेंसिद्धकरिछेअनेसर्वशास्त्रमांपणमलतिआवेछेनेतेएवा
तसभामांकरवाजेविनथितोपणसभामांकरियेंछइयेंजेमारेमहजस्वभावेएमवर्त्तेछेजेआसंसारनेंविषेजेअतिरुडा

शब्दतथाअतिरुडोस्पर्शतथा अतिरुडोगंधतथाअतिरुडोरसतथाअतिरुडुंरूपएजेपंचविषयतेमांहुंमारामननेबांध
वानेइछुं तोपणनथिबंधातुनेएमांअतिशेउदासरहुं अनेएजेसारापंचविषयतथानरसापंचविषयतेबेयसमवर्त्तेछे
अनेराजातथारंकतेपणसमवर्त्तेछेअनेत्रिलोकिनुंराज्यकरवुंतथाठीकरुंलइनेमागीखावुंतेपणसमवर्त्तेछे अनेहाथी
नेहोदेबेसवुंतथापगपालाचालवुंतेपणसमवर्त्तेछेनेकोइकचंदनतथापुष्पतथासारांवस्त्रतथाघरेणांचडावेतथाधुल्य
नांखेतेबेयसमवर्त्तेछेनेकोइकमानआपे तथाकोइकअपमानकरेतेपणसमवर्त्तेछेतथासोनुंरूपुंहिरातथाकचरोते
बेयसमवर्त्तेछे अनेआहरिभक्तबहुमोटाछेनेआहरिभक्तनानोछे एमपणनथीजणातुंबधायहरिभक्तसरखाजणा
यछे अनेमाराअंतःकरणनेविषेअतितीव्रवैराग्यवर्त्तेछे तेनोपणभारनथीजणातोजेमकोइकेमाथेपाणोउपाड्योहो
यतथारूपैयानेसोनामोरनिवांसलीकेडेबांधीहोयतेनोभारजणायछे तेमभारनथीजणातोनेमारेविषेसद्धर्मछेते
नोपणभारनथीजणातोतथामारेविषेज्ञानछेजेहुंब्रह्मछुंतेनोपणभारनथीजणातो अनेआजेहुंउपरथकिकोइकप
दार्थनेवखाणुंछुंनेकोइकपदार्थनेकुवखाणुंछुंतेतोजाणिजाणिनेकरुंछुं अनेजेजेपदार्थनेविषेइंद्रियुनीवृत्तीनवला
तकारेजोडुंछुंनेमांडमांडतेपदार्थसनमुखरहेछे अनेज्यारेढीलिमेलुंछुंत्यारेतरतपाछिवलिआवेछेजेमआकाशनेविषेप
थरोफगावियेतेज्यांसुधिहाथनेजोरेकरिनेठेलायत्यांसुधिजआकाशनेविषेरहेने पछेपाछोपृथ्वीनेविषेआविनेपडेछे
अनेजेमपुंछडेलहेरोहोयतेनेमांणसबलात्कारेकरिनेज्यांसुधिउंचुंझालिराखे त्यांसुधिरहेनेज्यारेमुकिदेत्यारेधबलेइ
नेपडिजाय अनेजेमकोइकपुरुषसुकेएटलोबलियोहोयनेदांतेआखिसोपारिभागिनांखतोहोयअनेतेपुरुषनेदशवि

शकागदिसिवुंचुसाव्यांहोय पछेतशेकेलचणापणमांडमांडचावेतेमविषयसनमुखबलात्कारेव्रत्तीनेजोडियेछइयें
तोमांडमांडजाडायछेतेआजएममुनेवर्त्तेछेतेनुंशुंकारणछेतोमारिइंद्रियुंनिजेव्रतिछेतेपाछिवलिनेसदाह्रदेनेंविषेजे
आकाशछेतेनेविषेवर्त्तेछे अनेतह्रदाकाशनेविषेअतिशेतेजदेखायछे जेमचोमासानेविषेआकाशमांवादलांछाइ
रह्यांहोयतेममाराह्रदानेविषेएकलुंतेजव्याप्तिरयुंछे अनेतेतेजनेविषेएकभगवाननीमूर्त्तिदेखायछेतेअतिप्रकाशम
यछेनें तेमूर्त्तिघनश्यामछे तोपणअतिशेतेजेकरिनेश्यामनथीजणातीअतिशेश्वेतजणायछे नेतेमूर्त्तिद्विभुजछेअने
तेमूर्त्तिनेबेचरणछेअनेअतिशेमनोहरछे पणच्यारभुजाकेअष्टभुजाकेसहस्त्रभुजातेएमूर्त्तिनेंनथिएमूर्त्तितोअतिसौ
म्यछे अनेमनुष्यनाजेविआकृतिछेनेंकिशोरछेतेएमूर्त्तिक्यारेकतो एनेजमांउभिदेखायछेनेक्यारेकबेठिदेखायछेनें
क्यारेकहरतिफरतिदेखायछेने एमूर्त्तिनेच्यारेकोरमुक्तनांमंडलभराइनेबेठांछेने तेसर्वेमुक्तछेतेएकनजरेतेभगवान
निमूर्त्तिसांमुजोइरयाछे तेमूर्त्तिनेअमेप्रगटप्रमाणहमणांपणदेखियेछैयेअनेसत्संगमांनोताआव्यातारेपणदेखता
अनेमातानागर्भमांहतातेदिवसपणदेखता अनेगर्भमांआव्यामोरपणदेखता अनेअमेबोलियेछैयेतेपणत्यांजबे
ठाथकाबोलियेछैये अनेतमेपणसर्वेत्यांजबेठाछोएमहुंदेखुंछुंपणआगढडुंसेहरकेआओसरिएकांइदेखातुंनथिअ
नेज्यारेएस्वरूपजेनेजांणयामांआवेतेनेजेमअमनेकोइविषयसंबंधिसुखमांआसक्तिनथितेमतेपुरुषनें पणक्यांईआ
सक्तिरहेजनहि अनेतेस्वरूपनेतोतमेपणदेखोछोपणतमारासमझ्यामांपरिपूर्णआवतुंनथि अनेज्यारेएवात्तासम
झ्यामांआवशेतारेपंचविषयकेकामक्रोधादिकस्वभावनेजित्यामांप्रयासथाशेनहिसेहेजेजिताइजाशेअनेएजेएक ॥१९॥

रसतेजछे तेनेआत्माकहियेंतथाब्रह्मकहियेंनेंअक्षरधामकहियेंअनेएप्रकाशनेविषेजेभगवाननिमूर्त्तिछेतेनेआत्मा
नुंतत्वकहियें तथापरब्रह्मकहियेंतथापुरुषोत्तमकहियें तेजभगवानरामकृष्णादिकरूपेंकरिनेपोतानिइच्छायेंजिवुंना
कल्यांणनें अर्थेजुगजुगनेविषेप्रगटथायछे तेभगवानआलोकनेविषेमनुष्यजेवाजणायछेतोपणमनुष्यजेवानथि
नेंअक्षरधामनापतिछे तेश्रीकृष्णभगवानेंगीतामांकह्युंछेजे ॥नतद्भासयतेसूर्योनशशांकोनपावकः॥यद्गत्वाननि
वर्त्तंतेतद्धामपरमंमम॥ १ ॥ माटेश्रीकृष्णभगवानमनुष्यजेवाजणाताहतातोपणअक्षरातीतकैवल्यमूर्त्तिजछे अने
भगवानजेमनुष्यदेहधरेछेतेभगवाननिमूर्त्तिनुंजेध्यानकरेतारेएध्याननाकरनाराने एमूर्त्तितेजोमयएविअक्षरधा
मनेविषेकैवल्यस्वरूपेभासेछे नेंध्याननाकरनारानोजेजिवतेमायानेतरेछे अनेंपरमपदनेंपांमेछेमाटेभगवानतो
मनुष्यदेहधारणकरेछेतोपणकैवल्यरूपेंजछे अनेंतेभगवानजेजग्यामांविराजताहोयतेजग्यापणनिर्गुणछेअनेंते
भगवाननांवस्त्रअलंकारतथावाहनतथापरिचर्यानाकरनारासेवकतथाखानपानादिकजेजेपदार्थ भगवाननासं
बंधनेपांमेछेतेसर्वेनिर्गुणछे एविरित्येंजेणेभगवाननुंस्वरूपजाण्युंतेनेअमारिपेठेजपंचविषयमांक्यांइप्रितिरहेतिन
थीनेतेस्वतंत्रथायछे अनेएअक्षरातीतजेपुरुषोत्तमभगवानछेतेजसर्वेअवतारनुंकारणछेअनेंसर्वेअवतारपुरुषो
त्तममांथिप्रगटथायछे अनेंपाछापुरुषोत्तमनेंविषेलिनथायछे तेज्यारेभगवानमूर्त्तिधरिनेपाछाअंतर्द्धानथायछे
तारेतेजेभगवाननिमूर्त्तितक्यारेकतोमनुष्यनिपेठेंआपृथविने विषेपडिरहेछेतेजमश्रीकृष्णनिमूर्त्तिनेंखोखामांलइने
रुक्मिणिजिबलिमुवांतथाऋषभदेवनोदेहहतोतेदावानलनेविषेबलिगयो एमपणथायअनेंक्यारेकतोहाडमांसम

ह्तिदिव्यभावपांमिनेकांइरहेनहिंअंतर्द्धानजथइजायअनेंज्यारेप्रगटथायतारे पणक्यारेकतोस्त्रीथकिजन्मधरेंनेंक्या
रेकतापोतानिइछामांआवेत्यांथकिप्रगटथइआवेछेएमएभगवाननाजन्मनेंदेहमुक्यानिरितीतोअलौकिकछे अ
नेंज्यारेएवुंभगवाननुंस्वरूपछे तेनेंदृढकरिनेसमझशेतारेतमनेकोइप्रकारनुंविघनकल्याणनामारगनेविषेनहिंथा
यनेंएभगवाननास्वरूपनिदृढताविनातोगमेतटलोत्यागराखोनेंगमेतटलाउपवासकरो पणकोइरित्येखांमिभागशे
नहिंअनेंतमेएमकेशोजेअमनेंतोएस्वरूपनितमेजमकोछोतेमदृढताछेतोपणप्राणइंद्रियोंकमलिननथीथातां तोए
तोपरमेश्वरनिइछायेएमरह्युंछेएमसमझवुंपणतेनेकांइकरवुंरह्युंनथीएतोकृतार्थछे अनेएतोसर्वसाधननाअंतने
पांम्योछे अनेंजोभगवाननास्वरूपनिआविरित्येदृढताहोयनेंकदाचितजोनिर्माननिर्लोभनिष्कामनिःस्वादनेंनिःस्ने
हएमांकांईकथोडिघणिकाच्यपरहिजायतोतेनिकांइचिंतानथी पणभगवाननास्वरूपमांजोकोईरित्यनिसमझ्या
मांकसररहितोकोइरित्येबांधोभागशेनहिमाटेदेहछतेजेप्रकारेआवोरहस्यसमझायतेवोउपायकरवो अनेंआवा
र्त्तायथार्थसमझांणिहोयनेकोइकप्रारब्धकर्मनेंवशथइनेजोकोइकनीचउंचदेहनिप्राप्तिथाय तोपणवृत्रासुरनिपेठे
ज्ञानजायनहिंतथाजेमभरतजीनेंमृगनोदेहआव्योतोपणपूर्वजन्मनुज्ञानटल्युंनहिं एवुंअज्ञाननुंअतिशेमाहात्म्य
छेअनेनारदसनकादिकनेंब्रह्मादिकदेवतेमनिसभामांपणनिरंतरआजवार्त्ताथायछे अनेआविभगवतस्वरूपसंबं
धिजेवार्त्तातेतोशास्त्रमांथिपणपोतानिमेलेसमझायनहिंअनेंसद्ग्रंथुंमां आविवार्त्तातोहोयपणज्यारेसत्पुरुषप्रगट
थायछेतारेतेमनामुखथकिजएवातसमझ्यामांआवेछे पणपोतानिबुद्धिबलेंकरिनेसद्ग्रंथुंमांथिपणसमझातिनथि

अनेंजनेंआविरित्येयथार्थभगवाननुंस्वरूपसमझ्यामांआव्युंछे तेनेजोभूतभविष्यनेंवर्त्तमानएत्रणेयकालनेंविषे
द्रष्टिपोचतिहोयतोपणतेनेएवातनोकांईगरवहोयनहिअनेकोईनेंवरकेशापदनहिंनेंकोईठेकांणेवरकेशापदेपणखरा
नेंकोईठेकांणेनिरभरेहेनेकोईठेकांणेंबीयेपणखरापणतेणेकरिनेंपोते कांइहर्षशोकमनमांलावेनहिंअनेंजेनेभगवा
ननोआकर्याएविरित्येंद्रढआश्रयहोयते जांणिनेतोभुंडुंकर्मकरेजनहिंपणकदाचितभुंडादेशकालादिकनेंजोगेंकरि
नेजोकांईकअवलुंकर्मथइजायतोपणतेद्रढआश्रयवालाकल्याणनामार्गथकिपडिजायनहि माटेएजेभगवाननो
द्रढआश्रयछे एवोनिर्विघनमार्गकोइनथिएवातजेनेसमझांणिहोयतेनोतोअतिमोटोआशयहोयजुवोनेअमारेंपर
महंसतथासत्संगीसमस्तपासेथिकांइस्वार्थसाधवोनथी तोपणकोईनेंबोलावियेंछइयेंकोइकनेवढियेंछइयेंकोइनें
काढिमुकियेंछइयेंतेनुंएजप्रयोजनछेजेकोइरित्येआवातसमझायतो बहुसारुथायमाटेआवार्त्ताछेतेसर्वेद्रढकरिनें
राखज्योअनेजेतेजनेविषेमूर्त्तिछे तेजआप्रत्यक्षमहाराजछेएमजांणज्योनेंजोएमनजणायतोएटलुंतोजरुरजांण
ज्योजेअक्षररुपजेतेजतेनेविषेजमूर्त्तिछे तेनेमहाराजदेखेछेएमजांणशोतो।पणतमारेमारेविषेहेतरशेतेणेंकरिनेत
मारुपरमकल्यांणथाशेअनेआवातनेनित्येंनविनेंनविराखज्यो।पणगाफलपणेंकरिनेंविसारिदेशोमांआजछेतेविज
कालपनविराखज्योअनेंतेविजदेहनोअंतथायत्यांसुधिपणदिनदिनप्रत्येंनविनेंनविराखज्योअनेजेजेभगवाननिवा
तकरोतेतेवातनेविषेआवातनुंविजलावज्योएमअमारिआज्ञाछे अनेआवार्त्तानोएविजीवनदोरछे जेदेहरहेत्यांसु
धिपणनित्यप्रत्येंकरविअनेंदेहमुकिनेभागवतितनुयेंकरिनेपणआजवार्त्ताकरविछे नेआजेअमेतमनेंवानकहितस

र्वशास्त्रनो सिद्धांतछे नेंअनुभवमांपणएमजदृढछे अनेअमेप्रत्यक्षनजरेजोइनेतमनेआवातकहिछेनेजोप्रत्यक्ष
जोइनेनकहिहोयतोअमनेंसर्वेपरमहंसनासमछे एविरित्येश्रीजिमहाराजेपोतानाभक्तजननिशिक्षानेअर्थेपरोक्ष
पणेपोतानापुरुषोत्तमपणानिवार्त्ताकरि तेनेसांभलिनेसर्वेसाधुतथाहरिभक्ततेएमजमांनताहवाजेजेतेजनेविषेमू
र्त्तिकहितेजआश्रीजिमहाराजप्रत्यक्षप्रमाणछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥१३॥ ॥१४६॥

संवत् १८७८ नाभादरवाशुदि १ प्रतिपदानेदीवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनाद
रबारमांश्रीवासुदेवनारायणनामंदिरपासेउत्तरादेबारणेओरडानिओसरिउपरस्यविराजमानहता नेश्वेतखेसपेर्यो
हतो नेश्वेतचादरओढिहतिनेमस्तकउपरश्वेतफेंटोबांध्योहतो नेंतफेंटाउपरस्यरातांकर्णिकारनापुष्पनुंछोगुंविराजमा
नहतुं अनेसुंदरकुंकुमनोचांडलोभालनेविषेविराजमानहतो नेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनिमंडलतथादेशदे
शनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहतिपछेमुक्तानंदस्वामियेपुछ्युंजेभगवाननास्वरूपनेविषेजेसंततदात्मकपणाने
पांमेछेतेसमाधियेकरिनेपांमेछे केएनोकोईबिजोपणउपायछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेणेभगवाननुंस्वरूप
जेवुंकाल्येंअमेकह्युं तेवुंजथार्थजांण्युंहोयनेतेमांकोइजात्यनुंउत्थानरह्युंनहोयजेमआलिबडानुंव्रक्षछे तेएकवार
जांणिलिधुंछे पछेकोइरित्येमनमांसंकल्पथातोनथी जेलिंबडोहशेकेनहिहोय एविरित्येगमेतेनासंगथाय अनेग
मेतेवांशास्त्रमांभलेपणकोइरित्येकरिनेंभगवाननास्वरूपनोजेनिश्चेकर्योहोयतेमांथिमनडगमगेनहि एवोजेनिरु
त्थानपणेभगवाननोनिश्चेएनेअमेतदात्मकपणुंकहियेछैये अनेएवुंजेएनदात्मकपणुंतेभगवाननाएकांतिकभक्त

नाप्रसंगेकरिनेथायछे पणकेवलसमाधियेकरिनेनथीथातुंनेएवुंजेएतदात्मकपणुंतेनेजनिर्विकल्पसमाधिकहियेछे
ईयेनेएवीजात्यनिजेनेनिर्विकल्पसमाधिथइहोयतेसंतनुस्वरूपपणनिर्गुणब्रह्मजछेअनेएवाअडगनिश्चेवालाजेसंत
तेनिवृत्तिमार्गनेविषेवर्त्तेअथवाप्रवृत्तिमार्गनेविषेवर्त्तेतोपणएनुंनिर्गुणजस्वरूपछे जेमनारदनेसनकादिकएसर्वेनि
वृत्तिमार्गनेविषेप्रवर्त्यांअनेसमकृषितथाजनकादिकराजाएसर्वेप्रवृत्तिमार्गनेविषेप्रवर्त्यापणएसर्वेनेभगवानना
निश्चयेकरिनेनिर्गुणजांणवा अनेजेनिवृत्तिमार्गनेविषेप्रवर्त्याहोयनेजोभगवाननोनिश्चेनहोयतोतेनेमायिकगुणे
करिनेसगुणजांणवा अनेएमजांणवुंजेआअतिशेत्यागिजणायछे पणएनेभगवाननोनिश्चेनथिमाटेएअज्ञानिछे
तेजरुरनरकमांजाशे अनेजेनेभगवाननास्वरूपनोएवोनिश्चेछे नेजोतेमांकांईकथोडिघणिखोटयरहिगईहशेतोप
णतेभुंडिगतिंनेनहिपांमेतेतोअंत्येजातोनिर्गुणपणानेजपांमशे अनेजेनेभगवाननास्वरूपनोतोएवोनिश्चेनथी नेते
सुधोत्यागीरेहेतोहोयनेकामक्रोधलोभादिकनेटाल्यामांसावधानवरततोहोयतोपणएनाटाल्याकामादिकनहिटले
अनेतेअंत्येखराबथईनेनरकमांजजाशे अनेआवुंजेभगवाननास्वरूपनुंज्ञाननेजेनथयुंहोयनेतेनेथोडिबुद्धिहोयतो
पणएनेमोटिबुद्धिवालोजांणवो अनेआवुंभगवाननास्वरूपनुंज्ञानजेनेनहोयनेतेनेजोझाझिबुद्धिहोयतोपणतेनेबु
द्धिहीनजांणवो॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥ १४ ॥ ॥ १४७ ॥ ॥संवत् १८७८
नाभादरवाशुदि २ बिजनेदिवसस्वामीश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांश्रीवासुदे
वनारायणनामंदिरनीओशरियेंचाकलोनंखाविनेविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपोताना

मुखारविंदनिआगस्त्यमुनि तथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजेसर्वेपरमहंसनेप्र
श्नपुछ्युंजेगमेतेवोकठणस्वभावहोयने जोएकविच्यारकरियेतोतस्वभावनोनाशथईजाय अनेएविच्यारनेमुकीने
बिजाहजारोविच्यारकरेतोयपणतेभुंडोस्वभावहोयतेटलेनहिएवोतेकियोविच्यारछे तेजेनेजेमसमझातुंहोयतेतेम
कहो पछेपरमहंसमांजेमजेनेसमझातुंहतुंतेमतेणेकह्युंपणजथारथकोईथिकेवाणुंनहि पछेश्रीजिमहाराजबोल्या
जेल्योअमेकहियेजेजेमबाहेरकोइकपोतानोशत्रुहोयतेआपणुंकांईककामथातुंहोयतेनेबगाडिदे अथवापोतानि
मायोनसांमिगालोदेछेतेनोजेमअतिशेअभावआवेछे अनेजेउपायेकरिनेतेनुंभुंडुंथायतेउपायकरायछे अथवा
कोइकबिजोतेशत्रुनुंभुंडुंकरतोपणअतिशेराजिथवायछे तेमजेमोक्षनेअर्थेजतनकरताहोयनेतेमांजेकामक्रोधादि
कमाहेलाशत्रुविघ्नकरतातेनिउपरस्यपणतेविजवेरबुद्धिथाय अनेतेनोखटकोक्यारेपणटलेनहिएवो विचारजेनेहोय
आवेतएविचारेकरिनेशत्रुमात्रनेटाले अनेज्यारेकोईकसंतएकामादिकशत्रुंनिनिंदाकरेतथातेशत्रुनेखोदेतेमांजेने
मोरकह्योएवोविचारहोयतेनेतेसाधुनोअभावआवेनहि सांमोतेसाधुनोअतिशेगुणलेनेएमजांणेजेआसाधुमारा
शत्रुनेमारयानोउपायकरेछे माटेमारापरमहेतुछेआविजात्यनोविचारजेनाहृदानेविषेप्राप्तथयोहोयतेशत्रुमात्रनो
नाशकरिनांखे अनेकोईभुंडोस्वभावतेनाहृदानेविषेरहिसकेनहि अनेएविनाबिजागमेतेटलिजात्यनाविचारकरेप
णकामादिकस्वभावरूपिशत्रुनाशपांमेनहिमाटेएस्वभावउपरस्यजेशत्रुपणुंराखवुंएजसर्वविचारमांश्रेष्ठविचारछेप
छेश्रीजिमहाराजवलिप्रश्नकरयुं जेधर्मवैराग्यआत्मज्ञाननेमाहात्म्येसहितपरमेश्वरनिभक्तिएच्यारवांनामांथिकोई

काळेपडेनहिएवाजेहोयतनेशेलक्षणेकरिनेओळखवो पछेसर्वेमंतजनजेवुंसमझ्यांणुंतणेतवुंकह्युंपणतेकोइथिज
थार्थकेवाणुंनहि पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेनोबाळकपणाथिजएवो स्वभावहोयजेकोइनिछायामांतादबा
यजनहि अनेएज्यांबेठाहोयत्यांकोणेयहासिमसकरिथायनहि अनेतेनकोणेहळवुंवेणपणकेवायनहिएवांजेनांल
क्षणहोयतेकोईदिवसधर्मवैराग्यज्ञाननेभगवाननिभक्तितेमांथिपडजनहि अनेतेनोमांनिनाजेवोस्वभावहोयतो
पणतेनेकल्याणनोखपहोय माटेतेसत्संगमांथिकोईप्रकारेजायनहिं॥ ॥इतिवचनामृतं॥

॥१५॥ ॥१४८॥ ॥संवत् १८७८ नाभादरवाशुदि १० दशमीनेदिवसस्वामि श्री
सहजानंदजिमहाराजश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादरबारमां श्रीवासुदेवनारायणनामंदिरपासे पाठ्यउपरवि
राजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यमुनिमंडळतथादेशदेशनाहरि
भक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेमुक्तानंदस्वामियेंप्रश्नपुछ्युंजेएकतोअर्जुननिपेठ्येंजेस्वरूपनिष्ठा अनेविजियुधि
ष्टिरराजानिपेठ्येंजेधर्मनिष्ठाएबेनिष्ठाछे तेमांथिजेस्वरूपनिष्ठानुंबळराखेतेनेंधर्मनिष्ठामोळिपडिजायछे अनेजेध
र्मनिष्ठानुंबळराखे तेनेंस्वरूपनिष्ठामोळिपडिजायछेमाटेएवोशोउपायछेजजेणेकरिनेंएबेमांथिएकेनिष्ठामोळिनपडे
पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेप्रथविनोनेधर्मनो श्रीमद्भागवतनाप्रथमस्कंधनेविषेसंवादछे तेमांएमकह्युंछेजेस
त्यशौचादिकजेकल्यांणकारिएवाओगणचाळिसगुणतेणेजुक्तभगवाननुंस्वरूपछे माटेसर्वेधर्मभगवाननिमूर्त्ति
नेआधारेंरह्यछे तेसारुभगवाननेंधर्मधुरंधरकह्याछे अनेवळीश्रीमद्भागवतनाप्रथमस्कंधनेविषेशौनकादिकऋषि

येंसुतपुराणिनैंपुंछ्युंछे जेधर्मनावगतररूपएवाजेश्रीकृष्णभगवानतेअंतरधानथयापछिधर्मकेनेशरणेरह्यो माटें
धर्मतेभगवाननिमूर्त्तिनेजआशरेरहेछे तेमारुजेभगवाननिमूर्त्तिनेविषेनिष्टाराखेतेनेभगवाननुंस्वरूपहृदामांरहेए
टलेंतेनाहृदामांधर्मपणरहे माटेंजेस्वरूपनिष्टाराखेतेनेंधर्मनिष्टासेहेजेंजरहे अनेंएकलिधर्मनिष्टाराखेतोस्वरूपनिष्टा
मोलिपडिजायछे तेकारणपणमाटेंबुधिवांनहोय तेनेंस्वरूपनिष्टाजदृढकरिनेंराखवितोतेभेलिधर्मनिष्टापणदृढपणे
रहेशे पछेमुक्तानंदस्वामियेंविजुंप्रश्नपुछ्युं जेपंचविषयजितायतेवैराग्यकरिनेंजितायछे केकोइबिजोउपायछे पछे
श्रीजिमहाराजबोल्याजेवैराग्यहोय अथवानहोयपणजोपरमेश्वरेकह्याएवाजेनियमतेनेविषेखबडदाररहेतोपंच
विषयजितायछे अनेजोशब्दथकिवैराग्यकरिनेंवृत्तिपाछिवालेतोघणोप्रयासकरे तोपणशब्दसंभलायखरो अने
कांननेबिडिलेतोसेहेजेंशब्दसंभलायनहि तेमजअजोग्यपदार्थनेत्वचायेंकरीनेंअडेनाहिं तोसेहेजेंस्पर्शजितायतेम
जअजोग्यवस्तुहोय तेनेंनेत्रेकरिनेंजुवेनाहिं तोसेहेजेंरूपजितायतेमजजेजेस्वादुभोजनहोय तेनेंमेलाविपाणिनां
खिनेंजमेतथाजुक्तआहारकरे एटलेसेहेजेंजरसनाजिताय तेमजअजोग्यगंधहोयत्यांनाकनेंबिडिलेतोसेहेजेंगंधजि
ताय एविरित्येंनियमेंकरिनेंपंचविषयजितायछे अनेंजोनियममांनरहेतोगमेतेवोवैराग्यवानहोय तथाज्ञानिहोय
पणतेनेंठारहेनहि माटेंविषयजित्यानुंकारणतोपरमेश्वरनावांधेलजेनियमतेजछे तेमांपणमंदवैराग्यवालानेंतो
नियममांरहेवुं एजउगर्यानोउपायछे जेममांदाहोयतेकरिपालिनेंओषधखायतेजनिरोगिथाय पछेंअखंडानंद
स्वामियेंपुछ्युं जेमांदानेंतोकरिनोनियमहोयजेआटलादिवसजकरिराखवितेमकल्याणनासाधननोपणकोइनिय

मळेछेकनथि पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेनेंश्रद्धामंदहोय तेनेंतोघणेकजन्मेकरिनेंसाधननिसमाप्तिथायछे तेभग
वद्गीतामांकह्युंछेजे ॥ अनेकजन्मसंसिद्धस्ततोयातिपरांगतिम् ॥ एश्लोकमांएमकह्युंछे जेअनेकजन्मेकरिनेंसं
सिद्धथयोजेजोगितेजेतपरमपदनेंपामेछे एमंदश्रधावाळानोपक्षछे अनेंजेनेंबळवानश्रद्धाहोयतेतोततकाळसिद्ध
थायछे तेपणगीतामांकह्युंछे ॥ श्रद्धावान्लभतेज्ञानंतत्परःसंयतेंद्रियः ॥ ज्ञानंलब्ध्वापरांशांतिमचिरेणाधिगच्छ
ति ॥ १ ॥ एश्लोकनोएमअर्थछेजेनियममांछेइंद्रियोजेनांनेंश्रद्धावानएवोजेपुरुषतेज्ञाननेंपामेछे नेंज्ञाननेंपा
मिनेंतत्काळपरमपदनेंपामेछे माटेजेअतिशेश्रद्धावानहोयतेनेंबळिसाधननिसमाप्तिथायछे अनेंजेनेंमंदश्रद्धाहो
यतेनेंतोअनेकजन्मेकरिनेंसाधननिसमाप्तिथायछे जेमकोइपुरुषकाशियेंजातोहोयनेंते आखादिवसमांबेडगलां
चालतोहोयतेनेंतोकाशियेंजातांबहुदिवसलागे अनेंजेविशविशगाउचालवामांडेतेतोआहिथिकाशियेंथोडाकदि
वसमांपोचेतेमजेनेंश्रद्धाबळवानछे तेतोहमणांतरतसत्संगिथयोहोयतोपणअतिशेसरसथइजायछे अनेंजेनेंश्र
द्धामंदहोयतेतो घणाकाळथयांसत्संगीथयोहोयतोयपणलोचापोचारहेछे पछेश्रीगुरुचरणरतानंदस्वामियेंपुछ्युं
जेज्यारेमंदश्रद्धावाळानुं अनेकजन्मेकल्याणथायतारेत्यांसुधितेक्यांरेतोहशे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेसुंदरद
वलोकहोयत्यांजइनेंतेरहेछे अनेंज्यारेएभगवाननुंध्यानकरतो तारेएभक्तभगवानसामुंजोतो तारेभगवानपणते
भक्तसामुंजोता पछेभगवाननुंध्यानकरतांथकांजेजेविषयनुंएणेचिंतवनकर्युंहतुं अनेंजेजेविषयमांएभक्तनेंहे
तहतुंतेभगवानसर्वेनजरेंजोइनें अनेएहेमुकतारेएनेंजेवाभोगवाळाछे तेवाभोगजेलोकमांछेतेलोकमांएभक्तने

पोचाडेछे अनेकालनेंएमआज्ञाकरेछे जेएभक्तनाभोगनेंतुंखंडनकरिशमां माटेतेनिरंतरदेवलोकमांरह्योथकोभो
गनेंभोगवेछे पछेमृत्युलोकमांआविनें अनेकजन्मेकरिनेंमोक्षनेंपामेछे पछेअखंडानंदस्वामियेंविजुंप्रश्नपुछ्युंजे
तीव्रश्रद्धावानपुरुषनांशांलक्षणछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजनेंतिव्रश्रद्धाहोयतेनेज्यारेभगवाननेंदर्शनेंआ
ववुंहोय अथवाभगवतकथावार्त्तासांभलविहोय तथाभगवाननिमानसिपुजाकरविहोयइत्यादिकजेजेभगवा
नसंबंधिक्रियातेनेंकरवासारुस्नानादिकजे पोतानिदेहक्रियातेनअतिशेउतावलोथईनेंकरे अनेकागललखिनेंअ
मेकांईकवर्त्तमानफेरव्युंहोयतोतेनेंकरवानेंअर्थेपणआकलोथईजाय अनेमोटुंमांणसहोयतोपणभगवाननादर्श
नसारुबालकनिपठ्येंआकलाईकरवामांडेएवांजेनांलक्षणहोयतेनें तीव्रश्रद्धावानजांणवो अनेजएविश्रद्धावा
लोहोयतेसर्वेंइंद्रियोनेपणतत्कालवशकरेछे अनेजेनेभगवाननामार्गमांमंदश्रद्धाहोयतेनांइंद्रियोविषयसनमुख
अतितिक्षणपणेजुक्तहोयते गमेतटलासंताडवाजायपणसौनेंजणाईजायजें आंनिइंद्रियोनाविषयसनमुखतिक्ष
णवेगछे अनेइंद्रियोनुंरुपतोवायुनावेगजेवुंछेजमवायुदेखायनहिं पणवृक्षनेंहलावेतेणेकरिनेजणायछे जेवायुं
वायछे तेमइंद्रियोनिवृत्तियुंदेखातिनथिपणविषयसनमुखदोडतेसौनेंजणायछे अनेजोकपटेकरिने तढांकवाजा
यतोकपटिजांणिनेंतेनोसौनेंअतिशेअवगुणआवेछे माटेजनांइंद्रियोमांविषयभोगव्यानितिक्षणताहोय तेकोईप्र
कारेंछांनिरहेनहिपछेमुक्तानंदस्वामियेंपुछ्युंजेविषयसनमुखइंद्रियोनिजेतिक्षणतातेनेटाल्यानोशोउपायछे पछेश्री
जिमहाराजबोल्याजेइंद्रियोनितिक्षणतानेंमटयानोएजउपायछे जेपरमेश्वरेंत्यागिनानेंग्रहस्थनाजेनियमबांध्या

छेतेमांसर्वेइंद्रियोनेंमरडिनेंराखेतोसेहेजेजइंद्रियोनितिक्षणतामटिजाय अनेंश्रोत्रत्वकचक्षुरसनानेंघ्राणएपांचेइं
द्रियोनेंज्यारेंकुमार्गमांनजावादे तारेइंद्रियोनाआहारशुद्धथायछे तेकेडेअंतःकरणपणशुद्धथायछे माटेवैराग्यनुंबल
होयअथवानहोय तोपणजोइंद्रियोनेवशकरिनेपरमेश्वरनानियममांराखेतोजेमतिव्रवैराग्येकरिनेंविषयजिताय
छे तेथकिपणतेनियमवालानेविशेपविषयजितायछे माटेपरमेश्वरनाबांधलजेनियमछे तेनेंजअतिदृढकरिनेराख
वा पछेवलीअखंडानंदस्वामियेंपुछ्युं जेजेनेमंदश्रद्धाहोयतेनेंश्रद्धाअधिकेमपांमे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजो
भगवाननुंमहात्म्यजणायतोमंदश्रधाहोयतेपणवृधीनेपांमेजेमपाणिपिवानुंवासणमृत्तिकानुंहोयतेमांसेहेजेजप्रि
तिथायनहिं अनेंतेपात्रजोसुवर्णनुंहोय तोतेमांसेहेजेजप्रितिथायतेमभगवाननुंतथाभगवाननीकथाकिर्त्तनादिक
नुंमाहात्म्यजणायतोसहजस्वभावेंजभगवानमांतथाकथाकिर्त्तनादिकमांश्रद्धावृद्धिपांमेछे माटेजप्रकारेंभगवान
नुंमहात्म्यसमजायतेउपायकरवोनेंजोएउपायकरेतोश्रद्धानहोय तोपणश्रद्धाथायछे अनेजोमंदश्रद्धाहोयतोतेवृद्धि
नेपांमेछे॥ ॥इतिवचनामृतम्॥१८॥ ॥१४९॥ ॥संवत्१८७८नाआसोवदि११एकादशीनेंदीवसरात्रीने
समेंस्वामि श्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां श्रीवासुदेवनारायणनामंदीरनेंसमिपे
ओरडानिओसरियेंसिंहासनउपरस्थविराजमानहता अनेंसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपोतानिआगल्यमशा
लप्रज्वलतिहतिअनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसतथादेशदेशना हरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहतितेनेकीर्त्त
नगवांताहतांपछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेकिर्त्तनगावांरवाद्योप्रश्नउत्तरकरिये पछेसर्वेमुनिबोल्याजेघणुंसारुंम

हाराज पछेश्रीजीमहाराजेप्रश्नपुछ्युंजेभगवाननुंस्वरूपछे तेनेकांइकभक्ततामायानांचोविसतत्वेसहितसमझेछे
अनेकांइकभक्ततामायानातत्वेरहितकेवलचैतन्यमयभगवाननुंस्वरूपसमझेछे एवेप्रकारनाभक्तछेतेमांकेनिस
मझणयठिकछे नेकेनिसमझणयठीकनथी पछेमुक्तानंदस्वामियेकयुंजेजेभगवाननेविषेमाइकचोविसतत्वसमझेए
निसमझणयठीकनथी अनेभगवाननुंस्वरूपमायानातत्वेकरिनेरहितकेवलचैतन्यमयसमझेतेनिसमझणयठीकछे
पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेसांख्यवालेचोविशजतत्वकयांछे तेसांख्यनेमतेत्रेविशतत्त्वनेचोविशमोक्षेत्रज्ञजेजी
वईश्वररूपचैतन्यतेछे एरित्येचोविशतत्वकयांछेकेमजेक्षेत्रक्षेत्रज्ञनेतोअन्योन्यआश्रयपणुछे तेक्षेत्रज्ञविनाक्षे
त्रकेवायनहिंनेक्षेत्रविनाक्षेत्रज्ञकेवायनहिमाटेतत्वभेलाजजीवईश्वरनेकह्याछे अनेभगवानछेतेतोक्षेत्रनेक्षेत्र
ज्ञएबेयनाआश्रयछे माटेभगवानथकिमाइकतत्वजुदांकेमकेवायअनेजेमआकाशछे तेनेविषेच्यारतत्वरह्यांछे
तोपणआकाशनेकोईनादोषअडतानथी तेमपरमेश्वरनास्वरूपनेपणमाइकतत्वनोएकेयदोषअडतोनथी एवुंजेभ
गवाननुंस्वरूपछे तेमांचोविसतत्वकहियेतेमांशोबाधछे अनेतत्वेरहितकेवुंतेमांशुंनिर्बाधपणुआविगयुंअमनतोए
मजणायछे पछेदीनानाथभट्टेपुछ्युंजेजेनेभगवाननिमूर्त्तिनुंध्यानकरवुंहोयतेनेभगवाननुंस्वरूपतत्वेसहितसमझ
वुंकेतत्वेरहितसमझवुं पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेभगवाननास्वरूपनेजेतत्वेसहितसमझेछेतेपणपापीछे अनेजे
तत्वेरहितभगवाननास्वरूपनेसमझेछेतेपणपापिछे भगवाननास्वरूपमांतोभगवाननाभक्तहोयतेनेतत्वछेकेनथी
एवुंचुंथणुंकरवुंगमेजनहिंभक्तहोयतेतोएमजाणेजे भगवानतेभगवानएनेविषेभागत्यागकरवानोमागनथीएभ

गवानतोअनंतब्रह्मांडनाआत्माछे अनेजेनेभगवाननास्वरूपमांकोइरित्यनुउत्थाननथीतनेनिर्विकल्पस्थितिवालो जाणवो अनेजेनेएविएकमतिहोयतेनेस्थितप्रज्ञजाणवो अनेजेपुरुषनेभगवाननेविषेएविद्रढमतिछे तेनेभगवा नसर्वपापथकिमुकावेछे तेभगवानेभगवद्गीतामांअर्जुनप्रत्येकयुछेजे ॥ सर्वधर्मान्परित्यज्यमामेकंशरणंव्रज॥ अहंत्वांसर्वपापेभ्योमोक्षयिष्यामिमाशुचः॥१॥ अनेआसंसारमांपणएविरित्यछे जेजेथकिपोतानोमोटोस्वार्थस रतोहोयतेनोबुद्धिवानहोयतेदोषग्रहणकरेनहिजेमस्त्रीहोयतेपोतानास्वार्थमाटेपतिनोदोषग्रहणकरतिनथी तथाबि जापणग्रहस्थहोयते पोतानाभाइभत्रिजादीकराइत्यादिकजेसंबंधितेनेविषेजोपोतानोअतिशेस्वार्थहोयतोदोषनुं ग्रहणनथीकरतातेमभगवानथकिजेणेमोटोस्वार्थजांण्योहोयजेभगवानतोपापथकी नेअज्ञानथकिमुकाविनेपो तानाभक्तनेअभयपदआपेछेएवोमोटोस्वार्थजांण्योहोयतोकोइरित्येभगवाननोअवगुणआवेजनहिंजेमशुकजी येरासपंचाध्यायीनुंवर्णनकर्युंतारेराजापरिक्षितनेसंशयथयो जेभगवानेपरस्त्रीनोसंगकेमकर्योपणशुकजीनेले शमात्रसंशयथयोनहिंअनेजेगोपीयुंसंगेभगवानेविहारकर्योतेगोपियुंनेपणसंशयनथयोजेभगवानहोयतोआं मकेमकरेएवोकोइरित्येसंशयथयोनहिंअनेज्यारेभगवानकुबज्यानेघेरगयातारे उद्धवजीनेभक्तातेडिगयाहतातोप णउद्धवजिनेकोइरित्येसंशयथयोनहिंअनेज्यारेउद्धवजिनेव्रजमांमोकल्यातारे गोपियुंनिवांणीसांभलिनेपणको इरित्येसंशयनथयो अनेसांमुगोपियुनुमहात्म्यअतिशेममक्यामाटेजेनेभगवाननोअचलआश्रयथयोहोयनेतेअ तिशेशास्त्रवेत्ताहोयअथवाभोलोजहोयपणतेनेनिमनिभ्रमेनहि अनेभगवाननाजेदृढभक्तहोयतेनुंजेमहात्म्यतेपण

भगवाननोभक्तहोयतेजजांणे पछेशास्त्रवेत्ताहोयअथवाभोलोहोयपणजेनिभगवाननेविषेदृढमतिहोयतेजभग
वाननाभक्तनुंमहात्म्यजांणे अनेदृढमतिवालाभक्तहोयतेनेओलखेपणखरा अनेतेविनाजेजगतनाविमुखजीव
होयतेतोपंडितहोयअथवामुर्खहोयपणभगवाननेविषेदृढमतिपणकरिसकेनहिं अनेजेदृढमतिवालाभक्तहोयते
नेपणओलखेनहिं अनेहरिजननुंमहात्म्यपणजांणेनहिं माटेभगवाननोभक्तहोयतेजभगवाननाभक्तनेओलखेअ
नेमहात्म्यपणतेजजांणेजेमउद्धवजीयेगोपियुंनुंअतिशेमहात्म्यजांण्युंतेमगोपियेपणउद्धवजिनुंमहात्म्यजांण्युं अ
नेपुरुषोत्तमभगवानछे तेसर्वक्षेत्रज्ञनाक्षेत्रज्ञछेतोपणनिर्विकारछे अनेमायाआदिकजेविकारवानपदार्थतेनो
विकारपुरुषोत्तमभगवाननेअडतोनथिअनेजेआत्मनिष्टपुरुषछे तेनेपणस्थूलसूक्ष्मनेकारणनाविकारनथिअडता
तोपुरुषोत्तमभगवाननेंनअडेएमांशुंकवुंभगवानतोनिर्विकारीनेनिर्लेपजछे एविरित्येजेभगवांननास्वरूपनेंसम
झतेभगवांननोभक्तस्थितप्रज्ञजांणवोजेमपोतानाआत्मानेविषेजेनेस्थितिहोयतेपणस्थितप्रज्ञकेवायछे तेमजेने
भगवाननास्वरूपनेविषेकोईजात्यनोघाटनहोयअनेजेमभगवाननुंसमर्थपणुंहोयनें तेनुंगानकरेतेमजअसमर्थप
णुंहोयतेनुंपणगानकरे अनेजेमभगवाननुंजोग्यचरित्रहोयतेनुंगानकरेतेमजजेअजोग्यजेवुंचरित्रजणातुंहोयते
नुंपणगानकरेपणभगवाननाचरित्रनेविषेजोग्यअजोग्यएवोघाटघडेनहिएवोजे भगवाननोभक्तहोयतेनेपुरुषो
त्तमनास्वरूपनेविषेस्थितप्रज्ञजांणवो अनेजेनेएविपुरुषोत्तमनास्वरूपनेविषेदृढनिष्टाथईतेनेएथिउपरांतबिजुंकांई
समझवानुंरह्युंनथि॥ इतिवचनामृतं॥१७॥ ॥१५०॥ ॥संवत् १८७८नामागशरवदि६ छठ्य

नेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजिमहाराज श्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां पोतानाउतारानेविषेगादितकीया
नंखाविनेविराजमानहताअनेधोलोखेसपेर्योहतो अनेधोलिचादरओढिनेतउपरबुटादाररजाईओढिहति अनेम
स्तकउपरधोलोफेंटोविराजमानहता अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभा
भराईनेबेठीहति अनेपोतानीआगल्यप्रागजीदवेकथाकरताहता पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजे अमेतोसर्वप्रकारे
विच्यारिनेजोयुंजेआसंसारमांजेटलाकुसंगकेवायछे तेसर्वकुसंगथिअधिककुसंगतेकियोछे तोजेनेपरमेश्वरनिभ
क्तिनहिनेभगवानसर्वनास्वामिछेभक्तवत्सलछे पतितपावनछे अधमउद्धारणछे एवोपणभगवाननिकोरनोजे
नाहइयामांविश्वासनहितेएवातोआसंसारमांबेमतछे एकतोनास्तिकनोनेबिजोशुष्कवेदांतिनोएबेअतिकुसंगछे
अनेपंचमहापापेजुक्तहोय नेतेनेजो भगवाननोविश्वासहोयतोतेनोकोईकालेछूटकोथायतथाबालहत्यागौहत्या
स्त्रीहत्याइत्यादिकजमोटांपापतेनाकरनारानोपणकोईकालेछूटकोथायखरो पणएबेमतनिजेनेप्रतितिआवितेनो
कोईकालेछूटकोथायनहिशामाटेजेएनिसमजणएयवेदशास्त्रनेपुराणतेथकिउंधिछे तेमांनास्तिकतोएमसमजेछेजेरा
मचंद्रजिने श्रीकृष्णभगवानएतोराजाहता अनेश्रीकृष्णेदैत्यमार्यातथापरस्त्रिनासंगकिधा माटेत्रिजानरकमां
पड्याछेएविरित्यअधमउधारणनें पतितपावनएवाजेश्रीकृष्णभगवानतेनेविषेपरमेश्वरनिबुद्धिजनथि अनेकर्मक
रिनेंपोतानुंकल्यांणमान्युंछे तेज्यारेकर्मकरतांकरतांकवलज्ञानप्रगटेतारेते भगवानथायएविरित्यअनंतभगवान
मांन्याछे पणअनादिपरमेश्वरनास्तीकने मतेकोईनथिजेनेभजने करिनेजिवभवनाबंधनथकिछूटे माटेएमतछे

तेवेदथिविरुद्धछे अनेशुष्कवेदांतिछे तेतोएमसमझेछेजेब्रह्मछे तेजजिवरूपथयाछेनेजेमसूर्यनुंप्रतिबिंबछे तमब्र
ह्मतेजीवरूपछे माटेज्यारेएमसमझायजेहुंब्रह्मछुतारेएनेंकांईसाधनकरवुंरह्युंनहि अनेज्यारेपोतेपरमेश्वरथयाता
रेहवेंभजनपणकोईनुंकरवुंरह्युंनहिएममांनिने पछेपापकरतांपणबियेंनहि अनेमनमांएमसमझेजे आपणनिर्गु
णमारगनेपाम्याछैयें माटेआपणेफरिनें जन्मनहिंधरवोपडेपणएशुष्कवेदांती एटलोतपासकरतानथिजेमायापर
जेनिर्गुणब्रह्मतेनेपणएनिसमझणयें करिनेजन्ममरणठेरांणुंकमजेएएमकेछे जेब्रह्मछेतेजस्थावरजंगमरूपथयाछे
तारेजजिवहोयतेनेमाथेतोजन्ममरणहोयतेजन्ममरणब्रह्मनेंमाथेआव्युंनेएतोएमजांणेछेजेअमेजन्ममरणथिछुट
शुंपणएमविच्यारतानथिजेआपणेमतेकरिनेंब्रह्मनेमाथेजन्ममरणसाचुंथयुं तारेआपणपणघणुंसमझशुंतोपोता
नेंब्रह्मस्वरूपमांनशुंतोपणजन्ममरणनहिटले माटेएनेजमतेकरिनें एणेजमोक्षमांन्योछे तेखोटोथईजायछे तोपण
कोईतपासिनेजोतानथि अनेजिभ्नेतोएमवकेछेजआपणेतोब्रह्मस्वरूपछैयेतेकेनुंभजनकरियें अनेकेननमस्कारक
रियेंएममांनिनेअतिशेअहंकारिथईजायछे अनेसमझ्यामांतोकांईआव्युंनहितापणज्ञानिनुंमानलैनेबेठाछेपणए
मविच्यारतानथिजेपोतानेमतेकरिनेजपोतानांमोक्षखोटोथईगयो अनेजएनोसंगकरेतेनेंपणएवानेंएवामुर्खकरि
नेमुकेछे अनेमाचाज्ञानिजेनारदसनकादिकशुकजितेतो निरंतरभगवाननुंध्याननामरटननेकीर्त्तनतेनेकरेछे अने
श्वेतद्विपनेविषेजेनिरन्नमुक्तछेतेतोब्रह्मस्वरूपछेअनेकालनापणकालछे तोपणपरमेश्वरनुंध्याननामरटनकीर्त्तनपू
जनअर्चनवंदनतेनेंकरतारहेछे अनेपोतेअक्षरस्वरूपछेतोपणअक्षरातितजेपुरुषोत्तमभगवानतेनादासथईनेवर्त्ते

छेअनेबदरीकाश्रमने विषेजे उद्धव नेतनुॠषिआदिकमुनिरह्याछेतेपण तपकरेछे नेनीरंतरभगवाननीभक्तिकर्‍या करेछे अनेएशुष्कवेदांतितोकवलदेहाभिमांनिजिवछे तोपणभगवाननुध्यानस्मरणकेवंदनकरतानथि अनेनार दसनकादिकनेशुकजितेमनीजेविसामर्थिछेनें जेवुंज्ञानछे तथाश्वेतद्विपवासीजेनिरन्नमुक्ततेनेविषेजेविसामर्थि छेनेजेवुंज्ञानछे तथाबदरीकाश्रमवासीजेॠषितेमांजेविसामर्थिछेने जेवुंज्ञानछे तेनाकोटिमाभागनिपणएशुष्क वेदांतिनेविषेसामर्थिपणनथिनेंज्ञानपणनथि तोपणपरमेश्वरनासांमावडियाथईनेंबेठाछे माटेएपाकाअज्ञानिछे अनेजेटलाअज्ञानिकवायतेनाराजाछे अनेएतोकोटिकोटिकल्पसुधिनर्कनाकुंडमांपडशेनेंजमनोमारखाशे तो पणएनोछूटकोनहिथाय अनेएवानोजेसंगतेनुंजनामकुसंगछे नेजमसत्पुरुषनोजेसंगतेथिकोईमोटुंपुन्यनथितेम अज्ञानि एवाजेशुष्कवेदांतितेनासंगथिकोईमोटुंपापनथी माटेजेनेकल्यांणनेंईछवुंतेने नास्तिकतथाशुष्कवेदांति नोसंगकरवोजनहि॥ ॥इतिवचानामृतं॥ १८॥ ॥ १५१॥ ॥संवत् १८७८ नामागशरवदि १४ चौदशनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां परमहंसनेउतारेदिवसउग्यासमेपधार्‍याहता पछेत्यांआविनेगादितकियाउपर्‍यउदासथेनेबेठातेकोईनेंबोलावेप णनहिं अनेकोईसांमुंपणजुवेनहि अनेमस्तकउपर्‍यधोलोफेंटोबांध्याहतोतेछुटिनेशिथलथईगयोतेनेपणसंभालेन हिं एविरित्येंएकघडिसुधिअतिशेउदासथेनेबेसिरया अनेनेत्रमांथिजलपडवालागांपछेश्रीजिमहाराजपरमहंसप्र त्यबोल्याजे अमेशुष्कज्ञानिनुमतजांणवामाटेतेनाशास्त्रनुं श्रवणकर्‍युंनेश्रवणमात्रेकरिनेजअमाराअंतरमांआ

वोउद्वेगथई आव्यांकेमजेजेशुष्कवेदांतशास्त्रनेश्रवणेकरिनेजीवनिबुद्धिमांथिभगवाननिउपासनानुंखंडनथैजाय
छेअनेनहईयामांसमभावआविजायछे एटलेअन्यदेवनिपणउपासनाथईजायछे अनेतेशुष्कवेदांतीनावचननेजे
सांभळेतेनिबुद्धिअतिशेभ्रष्टथैजायछे अनेअमेतोकांईकप्रयोजनसारुशुष्कवेदांतनिवातसांभळिहशेतेणेकरिनेप
णहवेअमारेशोकघणोथायछेएमकहिनेश्रीजिमहाराजसुधाउदासथैगया पछेघणिवारसुधिदळगिरथैनेपछेपो
तानेहाथेनेत्रमांथिजळलोईनेएमबोल्याजेभगवद्गीताउपरजेरामानुजभाष्यछे तेनिकथासांभळिनेंअमेंआजरा
त्रियेंसुताहतापछेअमनेस्वप्नथयुंजे अमेगोलोकमांगयात्यांभगवाननाअनंतपार्षददिठातेमांकेटलाकतोभगवां
ननिसेवामांरह्याछेतेतोस्थिरसरखाजणांणा अनेकेटलाकतोपरमेश्वरनांकिर्त्तनगायछेतेकिरतनपणमुक्तानंदस्वा
मिनेंब्रह्मानंदस्वामिनांगायछे अनेतेकिरतनगाताजायअनेडोलताजायजेमकेफेंकरिनेंगांडाथयाहोयनेतेडोलेनेगा
यतेमकिरतनगायनेंडोले पछेअमेपणएगावताहतातेभेळाजईनेंभळ्यानेकिरतनगाववालागातेगावतांगावतांए
वांविच्यारथयोजेआविजेपरमेश्वरनिप्रेमभक्तिअनें आविजेपरमेश्वरनिउपासनातेनोत्यागकरिनेजेमिथ्याज्ञानि
थायछे अनेएमजांणेछेजेअमेजभगवानछैयेंतेमहादुष्टछे एमकहिनेंपछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेप्रकारेंधर्मथ
कितथाभगवाननिभक्तिथकिकोइरित्येपाछोनपडे अनेपोतानाईष्टदेवजेंश्रीकृष्णनारायणतेमांथिकोईरित्येंबुद्धिड
गेनहिएवोळावोएककागळलखिनेंदेशदेशनासत्संगिप्रत्येमोकलियेलिखावितंस्वामिश्रीसहजानंदजिमहाराजनास
र्वपरमहंसतथासर्वसत्संगिबाईभाईनारायणवांचज्योबिजुंअमारिआज्ञाएमछे जेश्रीकृष्णनारायणएवाजेपुरुषो

समन्भगवानतेनाजे अवतारतेधर्मनास्थापननेअर्थेतथाब्रह्मचर्यअहिंसादिकधर्मआत्मनिशवैराग्यनेमाहात्म्येस
हितभक्तिएच्यारगुणेसंपन्नएवाजेपोतानाएकांतिकभक्ततेनदर्शनदेवानेअर्थनेतेमनिरक्षाकरवानेअर्थे तथाअध
र्मनोउछेदकरवानेअर्थेदेवमनुष्यादिकनेविषेथायछे तेअवतारनेविषेपतिव्रतानाजेविअनन्यपणेनिशराखवीजेम
सीताजिनेश्रीरामचंद्रनेविषेनिर्दोषपणेनिष्टाहतीतेमनिष्टाराखवी अनेएवाजेभगवानतेनीहेतेंकरिनेमानसीपूजा
करवीतथादेहेंकरिनेनवप्रकारेंभक्तिकरवी अनेजोएश्रीकृष्णनारायणनाअवतारपृथवीनेविषेप्रगटनहोयतोतेनि
जेप्रतिमातेनिपूजामनेकरिनेतथादेहेकरिनेचंदनपुष्पतुलसी आदिकसामग्रीवतेकरवीपणभगवानविनाबिजादेव
नीउपासनानकरवी अनेजोबिजादेवनीउपासनाकरियेंतोतेमांमोटोदोषलागेछेनेपतिव्रतापणुंजायछेनेवेश्याना
जेविभक्तिथायछेमाटेभगवाननेविषेसितानेरुक्मीणीनाजेविभक्तिकरवी अनेतेभगवाननुंजध्यानकरवुं अनेते
विनाबिजाकोईदेवनुंध्याननकरवुं विजुंजेसाधुसिद्धगतिनेपांम्याहोयनेसमाधिनिश्टहोयतेनुंपणध्याननकरवुं अने
सर्वेंनेपोतपोतानावर्णाश्रमधर्मनेविषेदृढपणेवरतवुं विजुंआजेअमारिआज्ञाछेतेनेजेपुरुषदृढपणेपालशेतेनेश्री
कृष्णनारायणनेविषेनारदनाजेविदृढभक्तिथाशे अनेआअमारिआज्ञानेजेस्त्रीमानशेतेनेश्रीकृष्णनारायणनेविषे
लक्ष्मीतथाराधिकाजीआदिकजेगोपियुंतेनाजेवीभक्तिथाशे अनेआअमारावचननेजेनहिमांनेतेतेनिभक्तिवेश्याना
जेविथाशे संवत् १८७८ नामागशरवदी १४ नेदिवसलख्योछे एविरित्येकागललखिनेदेशदेशनासत्संगिप्रत्येंमो
कलाव्यो॥ ॥इतिवचनामृतम्॥ ॥७९॥ ॥१५२॥ ॥संव

व०मृ० त् १८७८ नापोशवदि १४ चौदशनेदिवसस्वामीश्रीसहजानंदजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां ग०म०
॥ २१॥ श्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनि आगळ्यविराजमानहताअनेधोळोखेसपेर्योहतोनेधोळोचोफाळओढिनेतेउपरथ २०
छिव्यनीरजईओढिहती नेमस्तकउपरश्वेतपाघबांधिहति नेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यमुनितथादेशदेशना
हरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति अनेपरमहंसताळमृदंगवजाडिनेकिरतनबोलताहता पछेश्रीजिमहाराजपरम
हंसप्रत्येबोल्याजेआजतोअमाराउतारामां अमारिपासेरहेनाराजेसोमळाखाचरआदिकहरिभक्ततेमने अमेंए
कप्रश्नपुछ्युंछे तेनोसर्वेपरमहंसमळिनेंउत्तरकरो पछेपरमहंसेंकह्युंजेहेमहाराजएप्रश्नअमनेसंभळावो पछे
श्रीजीमहाराजबोल्याजेसमाधिनिष्टपुरुषथायछे तेनेंतोमायाथकिपरास्थितिथायछे अनेभगवाननास्वरूपनो
पणदृढसंबंधरहेछे माटेएसमाधिनिष्टनेंतोज्ञानशक्ति तथादेहइंद्रियोनिशक्तितेवृद्धिपांमिजोइयेंशामाटेजेमायाथ
किजेचोविशतत्वथयांछे तेजडचैतन्यरूपछे पणएकळांजडनकेवायतेमएकळाचैतन्यपणनकेवाय अनेतेतत्वमांश
क्तिपणसरखिनकेवायइंद्रियुंथकिअंतःकरणमांजांणपणुंविशेषछे अनेंअंतःकरणथकिइंद्रियुंअंतःकरणनोद्रष्टाजे
जिवतेमांज्ञानविशेषछे तेजिवनेंज्यारेसमाधिथायछे तारइंद्रियुंअंतःकरणनाद्रष्टापणानोत्यागकरिनेंमायापरजेब्र
ह्मतेसरखोएजिवचैतन्यथायछे अनेभगवाननास्वरूपनोसंबंधरहेछे तेसमाधिवाळानेकेटळाकएमसमझेछे जेजे
नेंसमाधिथायछे तेनेंतोमोर्ख्येसमझण्यहतितेटळिपणरहेतिनथि माटेएसमाधिवाळानेंज्ञानतथादेहइंद्रियोनीशक्ति
वृद्धिपांमेछे केनथिपांमतिएप्रश्नछे पछेपरमहंसेजेविजेनिबुद्धिपुगितेवोउत्तरकर्यो पणश्रीजिमहाराजनाएप्रश्ननो ॥२१॥

उत्तरथयोनहिपछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेल्योअमेउत्तरकरियेंएप्रश्ननोतोएमउत्तरछेजेसाक्षिजेब्रह्मतेतोमायामां
थिउत्पन्नथयुं एवुंजचोविशतत्वात्मकब्रह्मांडतेनेंविषेप्रवेशकरिनेंतेनेचैतन्यमयकरेछे अनेंतेनेसर्वक्रीयाकरवानि
सामर्थिआपेछे अनेंतेब्रह्मनोएवोस्वभावछे जेकाष्ठतथापाषाणजेवुंजडहोयतेनेविषेप्रवेशकरे तारेतेचालेहालेए
वुंथइजायछे तेब्रह्मसंघाथेसमाधियेंकरिनेतुल्यभावनेपांमे तारेंएजिवपणब्रह्मरूपकेवायछे नेतेनेज्ञाननिवृधिथा
यछे अनेंइंद्रियोनिशक्तितोज्यारेतपनेनिवृत्तिधर्मनेंवैराग्यतेणेजुक्तहोयतेंनेंशुकजिनाजेविसिद्धदशाप्राप्तथायछे अ
नेंजेनेतपतथानिवृत्तिधर्मतथावैराग्यतेनुंसामान्यपणुंहोय अनेंधर्मअर्थनेकामरूपजेप्रवृत्तिमार्गतेनेविषेरत्योहोय
तेनेंतो समाधिथायतोयपणएकलुंज्ञानजवृद्धिपांमेपणइंद्रियोनिशक्तिवृद्धिपांमिनेंसिद्धदशानआवेनेजेमजनकरा
जाज्ञानिहता तेवोज्ञानिथायपणप्रवृत्तिमार्गवालानेनारदसनकादिकशुकजिनाजेविसिद्धदशानपमाय अनेजेसि
द्धहोयतेतोश्वेतद्वीपआदिकजेभगवाननांधांमतेनेविषेएनेएजशरिरेंकरिनेंजाय अनेलोकअलोकसर्वठेकांणेएनिग
तिहोय अनेप्रवृत्तिमार्गवालानेतोजनकनिपेठ्येंकेवलज्ञाननिजवृद्धिथायछेपणज्ञानघटतुंनथि अनेंजेमश्रीकृष्णभ
गवाननेगीतामांकह्युंतेमतोथायछे त्यांश्लोकछे ॥ यानिशासर्वभूतानांतस्यांजागर्त्तिसंयमी यस्यांजाग्रतिभूता
निसानिशापश्यतोमुनः ॥ १ ॥ एश्लोकनोएअर्थछे जेजेनेविषेभूतप्राणिमात्रसुताछे तेनेविषेसंयमिपुरुषजाग्या
छे अनेजेनेविषेभूतप्राणिमात्रजाग्याछेतेनिकोरसंयमिपुरुषसुताछे माटेजेपुरुषनिअंतरात्मासनमुखदृष्टिवरतति
होयतेनेदेहइंद्रियुंअंतःकर्णनिकोरशून्यभाववरतेछे तेनेंदेखिनेंअणसमजुहोयतेएमजांणेजेसमाधिवालानेज्ञान

ओछुंथईजायछे पछेरजोगुणतमोगुणमां तथामलिनसत्वगुणमांरहिनेआप्रश्ननोउत्तरकरवाजाय तेनेंएमजसुके जेसमाधिवालानेंज्ञानओछुंथईजायछे पणएमनथिजाणतोजे हुंदेहाभिमानिछुंतमुरखाइमांथिकहुंछुं माटेसमाधिवालोतोदेहइंद्रियुंअंतःकर्णथिजुदोपडिनेवरतेछेतोपणज्ञाननिवृद्धिथायछे अनेपाछोइंद्रियुंअंतःकर्णमांआविनेवरतेतोपणपोतानेंसमाधिनेविषेजेज्ञानथयुंछेतेनोनाशथायनहिं अनेतपनिवृत्तिधर्मनेवैराग्यतेनेग्रहणकरिनेंप्रवत्तिमार्गनोत्यागकरे तोजेमज्ञानवृद्धिपाम्युंछे तेमइंद्रियुंअंतःकर्णनिशक्तियुंपणवृद्धिपांमे अनेंनारदसनकादिकशुकजिनाजेविसिद्धगतिनेंपणपांमे ॥इतिवचनामृतं॥२०॥ ॥१५३॥ संवत्१८७८नाफागणशुदि१५पुन्यमनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरवारमांश्रीवासुदेवनारायणनामंदीरआगल्यविराजमानहताअनेश्वेतखेसपेर्‍याहतानेश्वेतचादरओढिहतितथाश्वेतपाघमस्तकउपरबांधिहतिअनेश्रीजिमहाराजनामुखारविंदनिआगल्यप्रेमानंदस्वामिआदिकसर्वेपरमहंसविष्णुपदबोलताहता पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेकीर्त्तनरवाद्योनेसर्वेसुरतदइनेसांभलोएकवारताकरियेछैयें जेजेटलाकल्याणनेअर्थेव्यासजियेंग्रंथकर्‍याछे तेसर्वेसुरतराखिनेंअमेसांभल्यातेसर्वेशास्त्रमांएजसिद्धांतछे अनेजिवनाकल्याणनेअर्थेपणएटलिजवातछेजेआसर्वजगतछे तेनाकरताहरताएकभगवानछे अनेएसर्वेशास्त्रनेविषेभगवाननांचरित्रछे कांभगवाननासंतनांचरित्रछे अनेवर्णाश्रमनाधर्मनिजवार्त्ताछे अनेतेनुंफलजेधर्मअर्थनेंकांमछे तेणेकरिनेंकांइकल्यांणथातुंनथि अनेकेवलवर्णाश्रमनाधर्मवर्ततोसंसारमांकिर्त्तिथायनेंदेहेंकरिनेंसुखियोरहेएटलुंजफलछे अनेकल्यांणनेअर्थेतोभगवाननें

सर्वकरताहरताजांणवाएजछे अनेंजेवुंपरोक्षभगवानरामकृष्णादिकअवतारनुंमहात्म्यजांणेछे तथानारदसन
कादिकशुकजिजडभरतहनुमानउद्धवइत्यादिकजेपरोक्षसाधुतेनुंजेवुंमहात्म्यजांणेछे तेवुंजप्रत्यक्षएवाजेभगवा
नतथातेभगवाननाभक्तसाधुतेनुंमहात्म्यसमजेतेनेंकल्याणनामार्गमांकांईयेसमजवुं बाकिरह्युंनहितेआवातांए
कवारकयेंसमजोअथवालाखवारकयेंसमजोआजसमजोअथवालाखवर्षकेडेसमजो पणएवातसमजेजछुट
कोछे अनेंनारदसनकादिकशुकजिब्रह्माशीवएमनेंपुछोतोपणडायाछेतेअनेंकवातनिजुक्तीलाविनेंप्रत्यक्षभगवा
ननेंप्रत्यक्षसंततेनेंजकल्यांणनादातावतावे अनेंजेवुंपरोक्षभगवाननेंपरोक्षसंतनुंमहात्म्यछे तेवुंजप्रत्यक्षभगवा
ननेंप्रत्यक्षसंतनुंमहात्म्यवतावे अनेंएटलोजेनेंदृढनिश्चयथयोहोय तेनेंसर्वेमुदोहाथआव्यो अनेंकोइकालेंतेकल्यां
णनामार्गथकिपडेनहिं जेमब्रह्माशिवबृहस्पतिनेंपरासरादिकतेकामादिककरिनेंधर्मथकिपड्या तोपणप्रत्यक्षभ
गवाननेंप्रत्यक्षसंततेनोपरोक्षनाजेवोजोमहात्म्येंजुक्तनिश्चेहतोतोकल्यांणनामारगमांथिपड्यानहि माटेसर्वशा
स्त्रनुंरहस्यआवार्त्ताछे अनेंतजदिवससांजनेंसमेंस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनाद
रबारमांथिघोडियेंचडिनेंश्रीलक्ष्मीवाडियें पधारयाहतानेंत्यांआंबानावृक्षहेठेओटाउपरढोलियें विराजमानहता
अनेंश्वेतखेसपेरयोहतो नेंश्वेतचादरओढिहतिनेंश्वेतपाघमाथेंबांधिहति अनेंतपाघनेंविषेपिलापुष्पनोतोरोविरा
जमानहतो अनेंकानउपरश्वेमोगरानापुष्पनागुछविराजमानहता अनेंकंठनेंविषेंमोगरानापुष्पनोहारविराजमा
नहतो अनेंपोतानामुखारविंदनिआगलमुनिनथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेंबेठिहति पछेश्रीजिमहारा

जबोल्याजेसांभलोएकतमनेप्रश्नपुछियेजेजिवनेस्वप्नअवस्थानेविषेजेस्वप्नमांसृष्टिदेखायछे अनेतेस्वप्ननिसृ
ष्टिनाजेभ्भोगतेनेजीवभ्भोगवेछे तेएसृष्टिरूपेतजीवपोतेथायछे केएजीवपोतानासंकल्पेकरिनेस्वप्ननेविषेएसृष्टिने
सृजेछे अनेजेमजीवनेछेतेमजसर्वब्रह्मादिकईश्वरछे तेनेपणस्वप्नसृष्टिछेतेपोतेएसृष्टिरूपेथायछे केपोतेसंकल्पे
करिनेसृजेछे केएजीवईश्वरथकिपरजेपरमेश्वरतेजस्वप्ननिसृष्टिनेसृजीआपेछे एप्रश्ननोउत्तरकरो पछेजेविजे
निबुद्धितेवुंतेणेकयुंपणकोणेजथार्थउत्तरथयोनहिं पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजीवतथाईश्वरएमांथीकोइस्वप्न
सृष्टिनेसृजतानथी अनेपोतेपणस्वप्नसृष्टिरूपेथातानथि एतोएजीवईश्वरथकिपरजेपरमेश्वरकर्मफलप्रदाताछे
तेएजीवईश्वरनाकर्मनेअनुसारेकरिनेएस्वप्नसृष्टिनेसृजेछे अनेएस्वप्नसृष्टिनेविषेजेअस्थिरपणुंछेनेभ्रांतपणुंछे त
तोदेशनेयोगेकरिनेप्रवर्त्तेछे केमजेकंठदेशछेतेएवोजछे जेएस्थलमांअनंतभ्भात्यनिएविसृष्टिदेखाइआवे जेम
काचनुंमंदिरहोयतेमांएकदिशेदिवोकर्योहोयतो अनेकदिवादेखाइआवेतेमकंठदेशनेजोगेकरिने एकसंकल्पहो
यतेअनंतरित्येदेखायछे अनेजेज्ञानिहोयतेतोज्यांदेशनुंप्रधानपणुंहोयत्यांदेशनुंजसमझे अनेकालनुंप्रधानपणुं
होयत्यांकालनुंजसमझे अनेकर्मनुप्रधानपणुंहोयत्यांकर्मनुंजसमझे अनेपरमेश्वरनुंप्रधानपणुंहोयत्यांपरमेश्वर
नुंजसमझे अनेमुख्यहोयतेतोजकोइकएकवातसमझाइगइतेनेजमुख्यजांणेजोकालनिवातसमझांणिहोयतोका
लनेमुख्यजांणे अनेकर्मनीवातसमझांणिहोयतोकर्मनेमुख्यजांणे अनेमायानिवातसमझांणिहोयतोमायानेमु
ख्यजांणेपणज्यांजेनुंप्रधानपणुंतेनेत्यांजुदुंजुदुंमुख्यनेसमझतानआवडे अनेज्ञानिहोयतेतोजेठेकांणेजेनुंप्रधानप

णुंहोयतेठेकांणेतेनुंजप्रधानपणुंछेअनेपरमेश्वरछे तेतोदेशकाळकर्ममायाएसर्वनाप्रेरकछे अनेपोतानिइछायेक
रिनेदेशकाळादिकनुंप्रधानपणुंरेवादेछे पणसर्वेपरमेश्वरनेआधारेछेजेमशिशुमारचक्रछेतेध्रुमंडळनेआधारेछेअ
नेजेमप्रजासर्वेराजानेआधारेछे तेमांदिवानहोयतथावजिरहोयतेनुंराजाचालवादेतेटलुंचालेपणनचालवादेता
रेएकअणुमात्रपणनचालेतेमदेशकाळकर्ममायातेनुंपरमेश्वरचालवादेतेटलुंचालेपणपरमेश्वरनागमताबारेअ
णुमात्रपणनचालेमाटेसर्वकरतातेपरमेश्वरजछे एटलिवार्त्ताकरिनेश्रीजिमहाराजपाछादरबारमांपधारताहवा॥

इतिवचनामृतम्॥ ॥२१॥ ॥१५४॥ ॥संवत्

१८७८ नाफागणवदि १० नेदिवस श्रीजिमहाराजअर्द्धरात्रिने समेजाग्यानेश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादर
बारमां श्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनिआगल्यदक्षिणादेमुखारविंदेढोलियाउपरस्थ विराजमानथयाहतानेसर्वेश्वे
तवस्त्रधारणकर्यांहतां नेतेसमेसर्वेसाधुतथाहरिजनतेडाव्यापछेपोतानामुखारविंदनिआगल्यतेसर्वेनिसजाज
राईनेबेठितारेश्रीजिमहाराजसाधुप्रत्येबोल्याजे एकवार्ताकरियेतेसांभलोजजेमबेसेनाहोयनेतेपरस्परलडवानेत
यारथईहोयनेबेयनांनिशांनसांमसांमांरोप्यांहोयपछे बेनामनमांएमहोयजेआपणुंनिशांनछेतेएनानिशांननेठेकां
णेमांडियेनेएनुंनिशांनलेईलेईयेपणएवोविचारनथिथातो जेएनानिशांनलगीजाशुंतमांतोकेटलाकनांमाथांपडशे
नेलोइनीनदीचालशे तेनोतोएनेभयनथिकांजेशूरवीरहोयतेनेमरवानिबीकहोयनहिअनेजकायरछे तेतोभाग्या
नाहजारोविचारकरेछे अनेएमपणविचारकरेछे जेआपणिफोजजितशेतोकोइकनुंधनहथियारहाथशेतेलुंटिलेशुं

अनेंतेवेयराजानाजेसुरविरछे तेनेतोमरवानोपणभयनथिनेंलुंटवानोपणलोभनथिपणतेनुंनिशांनलेवुंनेपोतानि
जित्यकरविएवोजएकसंकल्पछेएतोदृष्टांतछेएनुंसिद्धांततोएछे जेनिशांननेठकांणेतोभगवाननुंधामछेअनेराजा
नासुरविरनेठकांणेतोभगवननादृढभक्तछे तेनेतोआसंसारनेविषेमांनथाओअथवाअपमांनथाओदेहनेसुखथा
ओ अथवादुःखथाओशरिररोगीरहोअथवानिरोगीरहोदेहजीवोअथवामरोपणएनेकोइजात्यनोहेयामांघाटन
थिजेआपणेआटलुंदुःखथाशेकेआपणेआटलुंसुखथाशे एवेमांथीकोइजात्यनोहैयामां घाटनथिएभक्तजननाहै
यामांतोएजदृढनिश्चेछे जेआदेहेकरिनेभगवाननाधाममांनिवासकरवोछे पणवच्यमांक्यांईलोभावुंनथि अने
कायरनेठेकांणे जेदेहाभिमानिएवाभगवाननाभक्तछे तेनेतोप्रभुभज्यामांहजारजात्यनाघाटथायछे जेजोक
रडांवर्त्तमानथाशेतोनहिभायने सुगमवर्त्तमानहशेतोनभाशे अनेवलिएवोपणवीच्यारकरेजे आवोउपायक
रिये तोसंसारमांपणसुखियाथाइये अनेनभाशेतोहलवाहलवासतसंगमांनभशुंएवोभक्तहोयतेकायरनेठेकांणे
जांणवो अनेसुरवीरजे भगवाननादृढभक्तहोयतेने तोपींडब्रह्मांडसंबंधिकोईजात्यनोघाटनथायपछेश्रीजीमहा
राजेपोतानावृत्तांतनिवारताकरवामांडिजे अमेअमदावादमां श्रीनरनारायणदेवनिप्रतिष्टाकरवागयाहतातारेह
जारुंमांणसनोमेलोभराणोहतो पछेज्यारेश्रीनरनारायणदेवनिप्रतिष्ठाथइरहि अनेअमदावादनाब्राह्मणचोरा
शिजमिरया पछेअमेसावदाथईनेचालिनिसर्यातेजेतलपुरमांजइनेरात्यरया पछेत्यांजनेएवोविच्यारकरवामां
ड्योजेजेटलांमांणसदेख्यांछेने जेटलिप्रवृत्तिदेखिछे तेनेटालिनांखवी पछेतेनेविसारयानेअर्थेहइयामांआतिशेदुः

खथयुंतेणेकरिनेशरिरेपणमांदाथइगया पछेत्यांथकिधोलकेजैनेरात्यरया अनेधोलकानाचाल्याएनेएविच्यारमां गांमकोठ्यनेपासेगणेशधोलकानी रांएयुंमांजैनेरात्यरयातेविच्यारएवोकरवामांड्यो जेदेहनिस्मृतिनरहि पछेविच्यारतांविच्यारतांसर्वेप्रवृत्तिनेविसारिमेलिनेजेवा अमेकाकरियेंतलाव्यउत्तरस्यानोतानेमेलोपणभरांणोनोतोनेतारेकोइजात्यनोघाटनोतोतेवीरित्यसर्वघाटटालिनांख्या अनेज्यारेलौकिकघाटमटिगयातारे अंतरदृष्टिरवामांडि पछेअलोकिकआश्चर्य्यदेखावामांड्यां अनेदेवतासंबंधिजेभोगछे तेदेखावामांड्याने अनंतप्रकारनांविमाननेअनंतप्रकारनिअपछराने अनंतप्रकारनांवस्त्र अनंतप्रकारनाअलंकारतेजेमआइमृत्यलोकनेविषेछेतेमजत्यांदेखावालागापणअमाराअंतरमांतोएकभगवानविनाबिजुंकांइगम्युंनहि नेजेमआंइनापंचविषयतेअमनेतुच्छभाशानेतेमांअमारुंमनलोभाणुंनहितेमजदेवलोकब्रह्मलोकपर्यंतअमारुंमनक्यांइलोभाणुनहितेनेदेखिनेदेवतासर्वेयअमारांवखांणकरवामांड्याजेतमेभगवाननाएकांतिकभक्तखराकेमजे तमारुंमनभगवाननेमुकिनेक्यांइलोभातुनथी पछेतेमनांवचनसांभलिनेअमाराहैयानेविषेसुधिहिमत्यआविपछेअमेमननेकयुंजेतारुंजेवुंरूपछेतेवुंहुंजाणुंछुंजोभगवानविनाबिजापदार्थनोघाटघड्यो तोताराभुकाकरिनांखिशतेमजबुद्धिनेकयुंजेभगवानविनाबिजोजोनीश्चेकर्योतोतारिवातछे तेमजचित्तनेकयुंजेभगवानविनाबिजुंजोचिंतवनकर्युंतोतारापणभुकाकरिनांखिशतेमजअहंकारनेकयुंजेभगवाननादासत्वपणविनाबिजुं अभिमानधर्युंतोतारानाशकरिनांखिशपछेतोअमारेजेमआलोकनापदार्थनिअत्यंतविस्मृतिथैहति तेमजदेवलोकब्रह्मलोकनापदार्थनिपणअत्यंतविस्मृतिथइगइअने

ज्यारेएसर्वेसंकल्पटळिगयातारेसंकल्पनोमंदवाडहतो तेपणटळिगयोएविरित्येभगवाननोभक्तहोयतेनेवरतवुंएम
श्रीजीमहाराजेपोतानुंवरतांतभक्तजननाकल्याणनेअर्थेकयुंनेपोतेतोसाक्षातश्रीकृष्णपुरुषोत्तमनारायणछे पछे
श्रीजिमहाराजबोल्याजेवासुदेवमाहात्म्यनेविषेएकांतिकभक्तनाधर्मकयाछे जेएकांतिकभक्तहोयतेपोतानुंरुपदे
हमानेनहिनेपोतानेचैतन्यरुपमाने अनेस्वधर्मज्ञाननेवैराग्यतेणेसहितभगवाननिभक्तिकरेनेएकभगवानविनाबि
जाकांईपदार्थनीवासनाराखेनहि अनेज्यारेएभगवाननेभजीनेआविरित्यनोसाधुथयोतारेसाधुथकिकांइबिजिमो
टिपदविनथीजेमराजाहोयनेतेनिराणीहोयतेजटलामांराजानुंराज्यछेतटलामांराणीनुंराज्यपणकेवाय अनेजेवो
राजानोहुकमचालेतेवोजराणिनोपणहुकमचालेतेमभगवाननोजेवोप्रतापछेतेवोजएसाधुनोपणप्रतापछे माटे
तुच्छएवांजेसंसारनांसुखतेसाधुनेइछवांनहिकांजेएसाधुज्यारेभगवाननाधामनेपांमेछे तारेअनंतकोटिब्रह्मांडना
पतिजेब्रह्मादिकईश्वरतेभगवाननेअर्थेजेमअनंतप्रकारनीभेट्यसामग्रियुंलावेछे तेमएसाधुनेअर्थेपणलावेछेनेभ
गवाननेप्रतापकरिनेएसाधुअलोकिकऐश्वर्यसामर्थिनेपांमेछेएवोमोटोविचारहईयामांराखिने एकभगवानविना
बिजुंकांईपणमनमांइछवुंनहि अनेजेमहाथमांचिंतामणिआवितारेतेचिंतामणिनेजतनकरिनेराखविकेमजेजोहा
थमांचिंतामणिछे तोजेपदार्थनेइछशेतेपदार्थनेआपशेतेमभगवाननाभक्तनेभगवाननिमूर्त्तिरुपि चिंतामणिने
कालिराखवीपणतेनेमुकवीजनहितोएनेसर्वेवातनिसिद्धिथाशे ॥इतिवचनामृतं॥२२॥ ॥१५५॥ संवत्
१८७८ नाज्येष्टशुदि ११ एकादशीनेदीवसस्वामीश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां ॥२३॥

श्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनिआगळ्यविराजमानहता नेमस्तकउपरध्योळीपाघबांधिहति नेधोळोखेसपेर्योह
तो नेधोळिचादरओढिहति नेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठाहति
पछेश्रीजिमहाराजएमबोल्याजेआजतोअमेमननुंरुपविचारिजोयुं तेमनजीवथकिजुदुनदेखाणुंमनतोजीवनि
जकोईकक्रियाछे पणजीवथकिजुदुनथीअनेमननुंरूपतोएवुंदेखाणुंजेजमउनाळामांलुकहोय तथाजेमशिया
ळामांहिमहोयतेवुंमननुंरूपदेखाणुंअनेजममाणसनादेहमांलुकपेसतथाहिमपेसेतारेतमांणसमरिजायछेतेमएम
नइंद्रिद्वारेथइनेज्यारेविषयसनमुखजायछे तारेतेविषयजोदुखदाइहोयतोमनतपिनेउनाळानिलुकजेवुंथायछेअने
तेविषयजोसुखदायकहोय तोतेनेविषेमनशियाळानाहिमजेवुंथायछे तेज्यारेदुखदाईविषयनेभोगवीनेलुकसर
खुंउनुंथैनेजीवनाह्रदामांपेसेछे तारेजीवनेअतिशेदुखियोकरिनेकल्याणनामार्गमांथीपाडिनांखेछे एतेलुकलागी
नेमरेतेमजांणवुं अनेज्यारेएमनसुखदाईविषयमांसुखनेभोगवेतारेटाढुंहिमसरखुंथैनेजीवनाह्रदामांपेसेछे अने
जीवनेसुखीयोकरिनेकल्याणनामार्गथीपाडिनांखेछे एतेहिमाळानावाआवेनेमरेतेमजांणवुं माटेजेनुंमनभुंडा
विषयनेदेखीनेतपेपणनहिं अनेसाराविषयनेदेखीनेटाढुंपणथायनहिंएविरित्येजेनुंमनअविकारिरतुंहोय तेनेपर
मभागवतसंतजांणवा अनेएवुंमनथावुंएकांइथोडिवातनथि अनेमननांतोकेवांस्वभावछे तोजेमबाळकहोयते
सर्पनेअग्नीनेतथाउघाडितरवारयनेझालवाजाय तेजोझालवानदेइयेतोपणदुखियुंथाय अनेजोझालवादेइये
तोपणदुखियुंथाय तेमजोमननेविषयभोगववानदेइयेतोपणदुखियुंथायनेजोभोगवादेइये तोपणविमुखथने

अतिशेदुखियुंथाय माटेजेनुंमनभगवाननेविषेआसक्तथयुंछेनेविषयनेजोगेकरिनेटाढुंउनुंथातुंनथि तेनेजसाधु जांणवा॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥२३॥ ॥१५६॥ ॥संवत् १८७९ नाश्रावणशुदि ८ अष्टमीनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांथिघोडियेंचढिनेश्रीलक्ष्मी वाडियेंपधार्याहतानेत्यांचोतराउपरथ्यउत्तरादेमुखारविंदेविराजमानहताअनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्याहतांनेकंठने विषेमोगरानापुष्पनोहारपेर्योहतो नेपाघनेविषेमोगरानापुष्पनातोरोधारणकर्योहतोनेपोतानामुखारविंदनिआ गळ्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेमुक्तानंदस्वामियेश्रीजिमहाराजनेप्रश्नपुछ्युं जेहेमहाराजभगवाननेविषेअचळनिष्ठावाळोजेभक्तहोयतेनेकोइजात्यनोविक्षेपआडोआवेकेनआवे पछेश्रीजि महाराजबोल्याजेएकयोगनिष्ठाछेनेबिजिसांख्यनिष्ठाछे तेमांयोगनिष्ठावाळोजेभगवाननोभक्ततेभगवाननास्व रूपमांपोतानिअखंडवृत्तिराखे अनेसांख्यनिष्ठावाळोजेभगवाननोभक्ततेतोमनुष्यनांसुखतथासिद्धचारणविद्याध रगंधर्वदेवताएसर्वेनांजेसुखतेनेसमजिराखेतथाचौदलोकनिमांहिलीकोरजेजेसुखछे तेसर्वेनप्रमाणकरिराखेजे आसुखतेआटलुंजछे अनेएसुखनिकेडेजेदुःखरह्युंछे तेनुंपणप्रमाणकरिराखे पछेदुःखसोतांएवांजेएसुखतेथकि वैराग्यनेपांमिने परमेश्वरनेविषेजद्रढप्रीतिराखे एविरित्यसांख्यनिष्ठावाळानेतोसमजणनुंबळहोय अनेजोगनि ष्ठावाळानेतोभगवाननास्वरूपमां अखंडवृत्तिराखवितेनुंजबळहोय पणकोइकविशमदेशकाळादिकनेजोगेकरि नेकोइकविक्षेपआवे तोभगवाननास्वरूपमां वृत्तिरतिहोयतेकांइक विजेपणचोटिजायकेमजे योगनिष्ठावाळाने

समजण्यनुंबलथोडुंहोय माटेकांईकविघ्नथईजायखरुंअनेसांख्यनिष्ठानेयोगनिष्ठाएबेजाएकनेविषेहोयतो पछेकां
ईवांधोजनरहे अनेएवोजेभगवानना भक्तहोयतेतोभगवाननि मूर्त्तिविनाबिजाकोइपदार्थमांलोभायजनहि अ
नेएमसमजे जेभगवाननुंजेअक्षरधामनेतेधामनेविषेरहिएविजेभगवाननिमूर्त्तिने तेधामनेविषेरह्याएवाजेभग
वाननाभक्ततेविनाजेजेलोकछेने तेलोकनेविषेरह्याएवाजेदेवछेने तेदेवनाजेवैभवछे तेसर्वेनाशवंतछे एमजांणि
नेएकभगवाननेविषेजद्रढप्रीतिराखेछे माटेएवाभक्तनेकोईज्यात्यनोविक्षेपआवतोनथी॥ ॥इतिवचना
मृतं॥ २४॥ ॥१५७॥ ॥संवत् १८७९ नाश्रावणवदि ६
छठ्यनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां दक्षणादेबारनाओरडानिओ
शरियेंढोलियाउपरथविराजमानहताअनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यमुनि तथा
देशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहतिपछेश्रीजिमहाराजेसर्वेपरमहंसनेकयुंजे सांभलोअमेएकप्रश्नपुछीये
छइयेजेएकतोभगवाननोभक्तत्यागिछे तेदेहेकरिनेतोसर्वेवर्त्तमानद्रढराखेछेने अंतरमांतोविषयभोगववानिवा
सनाअतिशेतिखिछेतोपणदेहेकरिनेतोभ्रष्टथातोनथीएवोतोत्यागिछे अनेबिजोभक्तछेतेतोगृहस्थाश्रमिछेनेतेने
तोदेहेकरिनेधनस्त्रीनोप्रसंगछेनेअंतरमांतोसर्वेप्रकारेनिर्वासनिकछे एवंयजणाज्यारेदेहमुकशेतारेएबेयनिशिगतिने
पांमशेएबेयतेसरखिगतिनेपांमशेकेअधिकन्यूनथाशे एवंयनोविक्तियेंकरिनेजुदाजुदाउत्तरआपो पछेगोपाळानं
दस्वामिबोल्याजेएत्यागिज्यारेदेहमुकशेतारेएनेविषयभोगववानिअंतरमांतिखिवासनाछे माटेएनेतोभगवानम्ह

त्यलोकनेविषेअथवादेवलोकनेविषेमोटोगृहस्थकरशे अनेअतिशेविषयभोगप्रामथाशेतेजेवाभगवद्गीतामांयो
गभ्रष्टनेभोगकयाछेतेवाभोगनेदेवलोकमांभोगवशे अनेएगृहस्थहरिभक्तछेतेतोदेहमुकशेतारेनिर्वासनिकछेमा
टेभगवाननुंजेब्रह्मपुरधामतेनेपामशेनेभगवाननाचरणारविंदमांनिवासकरिनेरेहेशे अनेप्रथमकह्योजेत्यागिते
तोविषयभोगविभोगवीनेज्यारेतृप्तथाशे तारेतेविषयथकिवैराग्यनेपामिनेनेमनमांपश्चात्तापकरिनेभगवाननुंभ
जनकरशेपछेनिर्वासनिकथईनेभगवाननाधममांजाशे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेठीककह्युंएनोउत्तरएजछे
पछेमुक्तानंदस्वामियेपुछ्युं जेएविदृढवासनाहोयनेतेनिजेनटाळवानिइछाहोयतोतेशोउपायकरेतारेटळे पछेश्रीजि
महाराजबोल्याजेजेवुंउकाखाचरनेसंतनिसेवाकरयानुंव्यसनपड्युंछे तेविरित्येभगवानतथाभगवाननासंततेनि
सेवाकरयानुंजनेव्यसनपडेनेतेविनाएकक्षणमात्रपणरेवायनहि तोएनाअंतःकरणनिजेमलिनवासनातेसर्वेनाश
पांमिजायछे पछेस्वयंप्रकाशानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेहेमहाराजजेणेकरिनेभगवानअतिशेराजिथायएवुंकियुं
साधनछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेज्यारेघरमांएकमणअन्नमलतुंहोयनेतारेजेविसंतनिउपरयप्रीतिहोयनेजेवु
दीनपणुंहोय अनेपछेतेनेएकगामनुंराजआवेअथवापांचगामनुंराज्यआवेअथवापचासगामनुंराज्यआवेअथ
वासोगामनुंराज्यआवे अथवासर्वेपृथवीनुंराज्यआवेतोपणसंतनिआगळ्यजेवोकंगालहतोनेदीनआधीनरहेतोते
वोनेतेवोजप्रीतियेजुक्तथकोदीनआधीनरहे तेमजइंद्रलोकतथाब्रह्मलोकनुंराज्यपामेतोपणसंतनिआगळ्यतेवोने
तेवोजदीनआधीनरहे अनेजेत्यागिहोयनेतेजेवोप्रथमगरिबहोयनेजेमसौसंतनिटेल्यचाकरिकरतोहोयतेवीनेते

विजपोतामांभगवाननाजेवांऐश्वर्यआवेतोपणकरतोरहेपणसाधुसाथेपितराईदावोबांधेनहि नेवरोबरियापणुं
करेनहिएवांजेनांलक्षणहोयतेनिउपरभगवानअतिप्रसन्नथायछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥२५॥ ॥१५८॥
॥संवत् १८७९ नाभाद्रदवाशुदि ११ एकादशीनेदिवसरात्रिनेसमेश्रीजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरना
दरबारमां श्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनिआगल्यविराजमानहतानेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतानेपोतानामुखा
रविंदनिआगल्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठीहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेभगवा
ननोभक्तहोयतेनेतोभगवाननेतथाभगवाननाभक्तनेजेनगमतुंहोयतेनजकरवुं अनेपरमेश्वरनेभज्यामांअंतराय
करताहोयनेतेपोतानासगावाह्लाहोयतेनोपणत्यागकरवो अनेभगवाननेनगमेएवोकोइकपोतामांस्वभावहोयतो
तेनोपणशत्रुनिपेठेत्यागकरवोपणभगवानथिजविमुखहोयतेनोपक्षलेवोनहि जेमभरतजीयेंपोतानिमातानोपक्ष
नलिधो अनेभगवाननोभक्तहोयतेनेतोसौथीविशेषपोतामांजअवगुणभासेअनेजेबिजामांअवगुणजुवेअनेपो
तामांगुणपरठेतेतोसत्संगीछेतोपणअरधोविमुखछे अनेभगवाननाभक्तनेतोभगवाननिभक्तिकरतांआत्मज्ञान
तथावैराग्यतथाधर्मतेजोअंतरायकरताहोयतोतेनेपणपाछापाडिनेभगवाननीभक्तिनुंजमुख्यपणुंराखवुं अनेजो
भक्तिनेविषेसहायरूपथाताहोयतोतोएठीकछे एमसमझतेजभगवाननोपुरोभक्तकेवायअनेजेनेबिजानोअवगु
णआवेनेपोतामांगुणपरठेतेतोगमेतेवोमोटोहोयतोपणतेनेकल्याणनामार्गमांविघनथायछेजेमराधिकाजिपणां
मोटांहतांअनेभगवाननेविषेप्रेमपणअतिशेहतोपणज्यारेपोतामांगुणमान्यो अनेश्रीकृष्णभगवाननेविषेअवगु

व०मृ० एमांन्योतारेपोतानाप्रेममांतेमांगुणनोभागआव्यो पछेश्रीकृष्णभगवानतथाश्रीदामासाथेवढवेडकरिपछेश्रीदा ग०म०
॥३६॥ मानेशापथयोतेणेकरिनेगोलोकमांथीपडिनेगुजरनेघेरअवतारलिधो अनेभगवानविनाअन्यपुरुषहतोतेनेधणि २७
कस्योएवामहामोटालांछननेपाम्यां अनेश्रीदामाहतोतेणेपणपोतामांगुणमान्योअनेराधिकामांअवगुणपरठ्योतो
राधिकानोशापपांमिनेदैत्यथावुंपडयुं अनेएधाममांथितोपडवानिरित्यनथीनेजेपड्यातेतोभगवानिइछाएविहति
तापणभगवानेएमजणाव्युं जेराधिकाजिजेवामोटाहोयनेतेपोतामांगुणमांनिने भगवाननाभक्तनोअवगुणले
तोतेपणपडीजायतोबिजानीशीगणती माटेभगवाननाभक्तहोयतेनेतोसर्वेसत्संगीनोगुणजलेवोनेपोतानोतोअव
गुणजलेवोएरित्येसमजतोहोयनेथोडिबुद्धिहोयतोपणतेनोसत्संगदिवसेदिवसेवृद्धिपांमतोजाय अनेतेविनातो
झाजिबुद्धिहोयतोपणदिवसदिवसप्रत्येसत्संगमांथिपाछोहठतोजाय अनेअंत्येजातांनिश्चेविमुखथाय अनेवलीए
रित्यतोसर्वेठेकांणेछे जेजेचाकरहोयअथवाशिष्यहोयतेनेराजाहोयअथवागुरुहोयतेजेमवढिनेकेवामांडेतेमांजे
सवलुंलेतोजायतोतेउपरराजातथागुरुनेअतिशेहेतथायछे अनेजेनेशिखांमणयनिवातकहेनेअवलुंलेतोतेउपरहे
तथातुंनथीतेमजभगवाननिपणरित्यछेजेजेनेशिखांमणयनिवातकहेनेसवलुंलेतोतेउपरहेतथायछे पणजेअव
लुंलेतेउपरथातुंनथि॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥२६॥

॥३५८॥ ॥संवत् १८७९ नाकार्त्तिकशुदि ११ एकादशीनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजि
महाराश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादरबारमांदक्षणादेबारओरडानिओसरियें विराजमानहताअनेसर्वेश्वेतवस्त्र ॥३६॥

धारणकर्यांहतांअनेकंठनेविषगुळदावदिनाधोळानेपिळापुष्पनाहारविराजमांनहता अनेपाघमांबेकोरेतोराळट
कताहताअनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिम
हाराजेमुक्तानंदस्वामिनेप्रश्नपुछ्युंजेतमारेक्रोधथायछे तारेशेनिमित्तेथायछेअनेकेटलुंनिमित्तहोयतारेक्रोधथाय
छे अनेअमारेतोएकथिळाखरूपेयासुधिबगाडकरेतोपणपोतासारुतोक्रोधआवेनहिंअने ज्यारेधर्मलोपकरेअथ
वाबळियोहोयतेगरिबनेपीडेअथवाअन्यायनोपक्षलेतारेतेनिउपर्यअमारेकोइकनेअर्थेलगारेकक्रोधनिचटकिआ
वेछे पणपोतासारुतोलेशमात्रक्रोधआवतोनथीअनेकोइकसारुआवेछे तेपणक्षणमात्रपणनथिरेतोनेआंटिपण
बंधातिनथितेमतमारेकेइरितेआवेछेनेकेइरित्येटळेछे पछेमुक्तानंदस्वामियेकयुंजेकोइकपदार्थनेजोगेतथाकोइक
निअवळाईदेखायतेनेयोगेते उपर्यक्रोधथायपणतत्काळशमिजायछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएवुंतमारेवि
चारनुंबळरेछेतेशांनेयोगेरेछे तारेमुक्तानंदस्वामियेंकयुंजेएकतोभगवाननुंमाहात्म्यविचारिनेएमसमजायछे जेजे
रित्येभगवाननोकुराजिपोथायतेस्वभावराखवोनथि अनेबिजोशुकजिनेजडभरतजेवासंतनोमार्गजोइनेएमवि
चारेछे जेसाधुमांएवोअजोग्यस्वभावनजोइयें पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेकामक्रोधादिकनाजोरनेहटावेए
वोजेविचारतेतागुणथकिपरछे तेएतमाराजीवमांरह्योछेअनेएविरित्येकामक्रोधादिकगुणनेहठावेएवुंजेजोरछेते
पूर्वजन्मनोसंस्कारछे अनेतमारुंएटलुंतोअमनेजणायछे जेतमारेजेजेमायिकपदार्थनोजोगथायतेनिआंटिमांप्र
थमतोआविजवायपणअंत्येजातांएनाबंधनमांरेवायनहिंबंधनत्रोडिनेनिकळायखरुं पछेमुक्तानंदस्वामियेपुछ्युं

जेप्रथमश्रावरणथैजायएविकाच्यपरछेतेशानेजोगेरछेतारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेदेशकालादिकजेश्राठछेतेमां
जेवुंपूर्वनासंस्कारमांजोरछेतेवुंजएकएकमांछे माटेज्यारेएनोजोगथायतारेजरुरबंधनथायछे श्रनेपुर्वनासंस्का
रनुंजोररेवादेतानथि श्रनेजोसंस्कारमांसस्युंएटसुंजसुकृतदुकृतथायतोवेदशास्त्रनेपुराणतेनेविषेविधिनिषेधमान्ने
दकयाछे जेश्राकरवुंनेश्रानकरवुंतेसर्वखोटुंथइजायतेएमोटानांकरेलांशास्त्रतोखोटांथायजनहिं श्रनेजयविजय
हतातेणेजोश्रजोग्यक्रियाकरितोजेठकांणेकालकर्मनेमायानथी एवुंजेभगवाननुंधामत्यांथीपडिगयाश्रनेजोना
रदजीनेराजिकर्यातोप्रल्हादनेदेशकालादिकश्रशुभहतातोपणनडिसक्यानहिंश्रनेजोसनकादिकनेकोपायमानक
र्यातोदेशकालादिकशुभहतातोपणजयविजयपडिगयामाटेजेने कल्याणनेइछवुंतेनेतोजेममोटापुरुषराजीथाय
तेमकरवुंश्रनेतेमोटापुरुषपणतारेराजिथाय ज्यारेकोइप्रकारेश्रंतरमांमलिनवासनानरहेश्रनेजेनेगरिबउपरक्रो
धादिकनासंकल्पथातोहोयतोतेनेमोटाउपरपणथायश्रने पोतानाइष्टदेवउपरपणक्रोधादिकनीमलिनघाटथा
यमाटेजेनेकल्याणनेइछवुंतेनेकोइउपरमलिनघाटकरवोनहिंश्रने जोकोइउपरमलिनघाटकरेतोतेनेभगवान
नाभक्ततथाभगवानउपरपणमलिनघाटथैजायश्रनेश्रमथितांजोएकगरिबपणदुखाणोहोयतोश्रमाराश्रंतरमां
एवोविचारश्रावेछे जेभगवानसर्वश्रंतरजांमिछेतेएकठेकांणेरैनेसर्वेनाश्रंतरनेजांणेछेमाटेजेनेश्रमेदुख्योतेनाज
श्रंतरमांविराजताहसेतोश्रमेभगवाननोश्रपराधकर्यो एमजांणिनेतेनेपगेलागीयेनेतेनेकांइकजोइतुंहोयतेश्रा
पियेपणजेप्रकारेतेराजिथायतेमकरियेछैये श्रनेवलिश्रमेविच्यारिनेजोयुंजेजेश्रतिशेत्यागराखेश्रथवादयाराखे

तेथीभगवाननीभक्तिथायनहितारेउपासनानोभंगथायछे अनेपूर्वेजजेअतिशेत्यागीथयाछेतेनामार्गमांउपास
नानोनाशथइगयोछे माटेअमेएमविच्यारीनेपरमेश्वरनिउपासनारेवासारुत्यागनोपक्षमोळोकरिनेभगवाननांमं
दिरकराव्यांछे तेमांजोथोडोत्यागरेहेशेतोपणउपासनारेहेशेतोतेणेकरिनेघणाकजीवनांकल्याणथाशेअनेजेनेभ
गवाननिभक्तिकरवितेनेतोदुंढियानिपेठेदयाराख्येपणकेमठिकपडे एनेतोपरमेश्वरनेवास्तेपुष्पळाव्यांजोइये तुळ
सीळाव्यांजोइये भाजीतरकारीळाविजोइयेठाकोरजीनेवास्तेबागबगिचाकराव्याजोइयेमंदिरकराव्यांजोइयेमा
टेजेअतिशेत्यागराखीनेनेअतिशेदयाराखीनेमुंठिवाळिनेबेसिरेतेणे भगवाननिभक्तिथातिनथिअनेज्यारेभक्तियेंर
हितथायतारेभगवाननिउपासनानोनाशथइजायएटळेपछवाडेथी अंधपरंपराचाळेतेसारुअमेमंदिरकराव्यांछे
तेअखंडभगवाननिउपासनाराख्यासारुकराव्यांछे अनेजेउपासकहोयतेपोतानाधर्ममांथिभ्रष्टथायजनहिमाटेपो
तपोतानाधर्ममांरहिनेभगवाननिभक्तिउपासनाकरविएअमारोसिद्धांतछे ॥ ॥ इतिवच
नामृतं ॥ २७॥ ॥ १६० ॥ ॥ संवत् १८७९ नाफागणशुदि
२ द्वितियानेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां पोतानेउतारेवेदिउपरय
आथमणेमुखारविंदेविराजमानहतानेधोळोखेसपेर्योहतोअनेधोळिचादरओढिहति अनेमस्तकउपरश्वेतपाघ
बांधीहति अनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेदवेभागजि
येकह्युंजेश्रीमद्भागवनजेवोकोइग्रंथनथि पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेश्रीमद्भागवतनोमारुंजछे पणस्कंदपुराण

व॰मृ॰ नेविषेश्रीवासुदेवमाहात्म्यछे तजेवोकोईग्रंथजनथि कांजेएग्रंथनेविषेंधर्मज्ञानवैराग्यनेभक्तितथाअहिंसापणुंए ग॰म॰
॥२८॥ मनुंअतिशेप्रतिपादनकर्युंछे एमकहिनेंपछेंश्रीजिमहाराजएमबोल्याजेवाल्मिकिरामायणनेविषेअनेहरिवंशनें २८
विषेअतिशेहिंसानुंप्रतिपादनकर्युंछे अनेरघुनाथजिपणक्षत्रिनिप्रकृतियेंवरत्याछे अनेरघुनाथजिनेविषेशरणा
गतवत्सलपणुंतोखरुं पणजेशरणागतहोयनेतेजोजरायवांकमांआव्योहोयतोतेनो ततकालत्यागकरिदेजोसिता
जिनेमाथेलगारेकलोकापवादआव्योतोअतिवालांहतांपणततकालत्यागकरिदिधो पछेमुक्तानंदस्वामियेंकह्युंजेए
वीतोरामानंदस्वामिनिप्रकृतिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेअमारिप्रकृतितोएविनथि अमारेतोपरमेश्वरनाभ
क्तउपरअतिशेदयावर्त्तेछे अनेपांडवुंनेविषेपणअर्जुननिप्रकृतिबहुदयालुहति अनेपुरुषमात्रनेविषेतोरामचंद्रजि
तथाअर्जुनएवोकोईपुरुषनथि अनेसिताजिनेंद्रुपदिएवियुंकोईस्त्रिमात्रमांस्त्रियुंनथि हवेअमेअमारिजेप्रकृतिछेते
कहियेंछेये अमारोदयालुस्वभावछेतोपणजेहरिभक्तनोद्रोहिहोयतेनोतोअमारेअभावआवेछे अनेहरिभक्तनुंघ
सातुंजोकोइबोल्योहोय अनेएनेंजोहुंसांभलुंतोतेसाथेंहुंबोलवानेंघणोइछुंपणबोलवानुंमनजथायनहि अनेजे
भगवाननाभक्तनिसेवाचाकरिकरेतेउपरतोअमारेअतिशेराजिपोथईजायछे अनेमारिप्रकृतिएमछेजेथोडिक
वातमांकुराजिपणनथाउं अनेथोडिकवातमांराजिपणनथाउंनेज्यारेजेमांराजिथयानोकेकुराजिथयानोस्वभाव
बहुदिवससुधिजोउंछुं तारेराजिपोनेकुराजिपोथायछे पणकोईनाकयासांभल्याथकिकोइने उपरराजिपोकेकु
राजिपोथातोनथि अनेजेटलोजेनोगुणमारामनमांजणाईजायछेतेटलोतेनोगुणआवेछे अनेमारेतोएजअंगछे ॥२८॥

जेजोभगवाननो खरेखरोभक्तहोयतोहुंतोतेभगवाननाभक्तनोपणभक्तछूं अनेहुंभगवाननाभक्तनिभक्तिकरुं
छूंएजमारेविषेमोटोगुणछे अनेएटलोगुणजेमांनहोयतोतेमांकोइजात्यनिमोटपशोभेनहि अनेभगवाननाभ
क्तनोजेनेजेनेअभावआव्योछे तेअतिशमोटाहतातोपणपोतानिपदवीथकिपडीगयाछे अनेजेनुंरुडुंथायछे तेप
णभगवाननाभक्तनिसेवामांथिजथायछे अनेजेनुंभुंडुंथायछे तेपणभगवाननाभक्तनाद्रोहमांथिजथायछे अने
वलीजीवनेभगवाननेराजिकरवानोउपायतोमनकर्मवचनेभगवाननाभक्तनिसेवाकरविएजछे अनेभगवान
नाभक्तनो द्रोहकरवोएजभगवाननेकुराजिकरवानोउपायछे माटेअमारोतोएजसिद्धांतछे जेभगवाननोराजि
पोहोयने भगवाननाभक्तनोसंगहोयतो भगवानथिअनंतवरससुधीछेटेरहियेतोपणकांईमनमांशोकनथाय अ
नेभगवाननिपासे रेताहोईयेनेजोभगवाननोराजिपोनहोयतोतेनेहुंसारुनथीजांणतो अनेसर्वशास्त्रनुंपणएज
सारछे जेभगवाननोजेमराजिपोहोयतेमजकरवुं अनेजेमभगवाननोराजिपोहोयतेमजेनकरेतेनेभगवाननामा
र्गथकिपड्योजांणवो अनेजेनेभगवाननाभक्तनोसंगछे नेभगवाननोराजिपोछेनेतेजोमृत्यलोकमांछे तोपणभ
गवाननाधाममांजछे केमजेजेसंतनिसेवाकरेछेनेभगवाननागमतामांछे तेभगवाननेसमीपेजाईनेजनिवासक
रशे अनेजोभगवाननाधाममांछे नेभगवाननोराजिपोनथीनेभगवाननाभक्तउपरइर्षाछे तोतेभक्तभगवान
नाधाममांथिपणजरुरहेठोपडशे माटेअमारेतोभगवाननोराजिपोथयासारुजन्मोजन्मभगवाननाभक्तनिजसे
वाकरविछे अनेजेमअमारोनिश्चेछेतेमजतमारेपणनिश्चेकरवो पछेमुक्तानंदस्वामिआदिकजेसर्वेहरिभक्तहताते

मणेहाथजोडिनेकह्युंजेहेमहाराजअमारेपणएजनिश्चेराखवोछे एमकहिनेसर्वेहरिभक्तविनतियेंसहितश्रीजिमहा
राजनेपगेलाग्या पछेवलिश्रीजिमहाराजबोल्याजेआवावार्त्ताजेअमेकरिछे तेकेविछेतोवेदशास्त्रपुराणआदिकजे
जेकल्यांणनेअर्थेपृथवीनेविषेशब्दमात्रछे तेसर्वेनुंअमेश्रवणकरिनेतेनुंसारकाढिनेआवावार्त्ताकरिछेतेपरमरहस्य
छे नेसारनुंपणसारछे अनेपूर्वेजेजेमोक्षनेपांमिगयाछे नेहवेजेजेपांमशेनेहमणांजेजेमोक्षनेमार्गेंचाल्याछे तेस
र्वेनेआवावार्त्ताछेतेजीवनदोरिरुपछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥२८॥

॥१६१॥ ॥संवत् १८७९ नाफागणशुदि ८ अष्टमिनेदीवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहारा
जश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां उत्तरादेबारनेओरडानिओसरियेंढोलियाउपरश्वविराजमानहता अनेस
र्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिह
ति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजे श्रीकृष्णभगवाननास्वरूपनेविषजेभक्तनुंचित्तअति आसक्तथयुंहोयतेनांआवां
लक्षणहोयजे पोतेमार्गेंचालिने अतिशेथाकिरह्योहोयने बेठुंथावानिपणशरीरमांशक्तिनरहिहोयने तेवासमामां
कांईकभगवाननिवार्त्तानोप्रसंगनिसरेतो जांणियेंएकेगाउपणचाल्योनथि एवोसावधानथइनेतेवार्त्तानेकरवासां
भलवामांअतिशेतत्परथईजायअथवागमेतेवारोगादिकेकरिनेपिडाने पांम्योहोयअथवागमेतेवुं अपमानथयुंहो
यनेतेवामांजो एभगवाननिवार्त्तासांभलेतोतत्कालसर्वदुःखथकिरहितथईजाय अनेवलीगमेतेविराज्यसम्रद्धि
नेपांमिनेअवराईगयोएवोजणातोहोय अनेजेघडियेंएभगवाननिवार्त्तासांभलेतोतेघडियें जांणियेंएनेकोईनोसं

गजनथिथयो एवांथकोतेभगवाननीवार्त्तासांभलवामां सावधानथइजायएवि जात्यनांजनेविषेलक्षणहोयतेनेए भगवाननेविषेद्रढआसक्तिथईजांणवि पछेमुक्तानंदस्वामियेंपुछ्युं जेएभगवाननेविषेएविद्रढआसक्तिशाथकिथा यछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजे कांतोपूर्वजन्मनोएवोअतिबलियोसंस्कारहोय अथवाजेसंतनेभगवाननेविषेए विद्रढआसक्तिहोयतेने सेवायेंकरिनेराजिकरेएवेंयकरिनेज भगवाननेविषेएविद्रढआसक्तिथायछे पणएविनाबि जोउपायनथि॥ ॥इतिवचनामृतं॥ २१॥ ॥१६२॥ संवत् १८७९ नाद्वितीयचैत्रशुदि ९ नवमीनेदीवसस्वामी श्रीसहजानंदजिमहाराजश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादरबारमां श्री वासुदेवनारायणनामंदिरनिआसरियेंगादितकियाउपरय विराजमानहतानेश्वेतखेसपेर्योहतो नेश्वेतचादरओ ढिहतिनेकालाछेडानिधोतलिमस्तकेबांधिहतिने धोलापुष्पनोहारपेर्योहतोने धोलापुष्पनोतोरोपाघमांलटकतो हतोने पोतानामुखारविंदनिआगल्यसाधुतथादेशदेशनाहरिभक्तनि सभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराज बोल्याजेश्रीमद्भागवतआदिकजेसतशास्त्रतेसत्यछेनेएशास्त्रमांजेकयुंहोयतेतेविजरित्यथायछे पणबिजिरित्यथा तुंनथिजुओने श्रीमद्भागवतमांसुवर्णनेविषेकलिनोनिवासकयोछे तोतेसुवर्णअमनेढिठुंपणगमतुंनथि अनेजेवुं बंधनकारिसुवर्णछे तेवुंजबंधनकारिरूपपणछे केमजेज्यारेरूपवानस्त्रीहोयनेतेमभामां आवेतारेगमेतेवाधीरज्य वानहोयतेनिपणद्रष्टितेनारूपनेविषेतणायाविनारहेनहि माटेसोनुंनेस्त्रीएवेअतिबंधनकारिछेने एबेपदार्थनुंबंधन तोतारेनथायज्यारे प्रकृतिपुरुषथकिपरएवुंजे शुद्धचैतन्यब्रह्मतेने जेएकमत्यजांणेनेतेब्रह्मनेजपोतानुंस्वरूपमाने

नेतब्रह्मरूपथईने परब्रह्मएवाजेश्रीकृष्णभगवानतेनुंभजनकरे अनेएब्रह्मथकिओरुंजेप्रकृतिनेप्रकृतिनुंकारज्यमा
त्रतेनेअसत्यजांणेनेनाशवंतजांणेनेतुच्छसमजेने मायिकजेनामरूपतेनेविषेअतिशे दोषदृष्टिराखेनेतेसर्वनामरूप
नेविषेअतिशेवैराग्यपामेतेनेसोनुंनेस्त्रीबंधननकरे अनेबिजानेतोजरुरबंधनकरे ॥ ॥ इतिवचनामृतं ॥

॥ ३० ॥ ॥ १६३ ॥ ॥ संवत् १८८० नाश्रावणशुदि ५ चोथ्यनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदा
दाखाचरनादरबारमांपोतानेउतारेवेदिकाउपरस्यगादितकीयानंखाविनेविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणक
र्यांहतांनेकालाछेडानिधोतलिमस्तकेबांधिहति अनेपोतानामुखारविंदनिआगलयपरमहंसतथादेशदेशनाहरि
भक्तनिसभाभराइनेबेठिहति नेप्रागजिदवेपासेश्रीमद्भागवतमांकपिलगीतानिकथावंचावताहता पछेकथानि
समाप्तिथई तारेश्रीजीमहाराजपरमहंसप्रत्येबोल्याजेसर्वकारणनापणकारणनेअक्षरातीतनेपुरुषोत्तमएवासुदेव
भगवानतेमहापुरुषरूपेकरिने महामायानेविषेवीर्यनेधरेछेतेपुरुषअक्षरात्मकछेमुक्तछेनेएनेब्रह्मकेछे अनेएपुरुषे
मायामांवीर्यरधस्युंतारेतेमायाथकिप्रधानपुरुषद्वाराये वैराजपुरुषउत्पन्नथया तारेएवैराजपुरुषतेतेपुरुषनापुत्र
केवायजेमआजगतमां कोईकब्राह्मणक्षत्रियवैश्यादिकजेप्राकृतमांणसहोयनेतेनिस्त्रीमांथितेनोदिकरोथायतेम
एवैराजपुरुषथायछे एवाजेवैराजपुरुषतेआजीवजेवाजछे नेएनिक्रियापणआजीवनाजेविजछेनेतेवैराजपुरुष
निद्विपरार्द्धकालनिआवरदाछे अनेआजगतनिउत्पत्तिस्थितिप्रलयरुपएनित्रणयअवस्थाछे जेमआजीवनिजाग्र
तस्वप्नसुषुप्तिनित्रणयअवस्थाछेतेम अनेएवैराजपुरुषनांविराटसूत्रात्माअव्याकृतएत्रणयदेहछेनेतेदेहअष्टावरणेयु

रूछे नेतेदेहमहतत्वादिकजेचोविशतत्त्वतेद्वारेथयांछे तेएविराटनेविषेइंद्रियुंअंतःकरणनेदेवतायेंप्रवेशकर्यो नेए
नेउठाडवामांडचुंने विराटनोजीवपणमांहिहतोतो पणएविराटउठ्युंनहिनेज्यारेक्षेत्रज्ञएवाजेवासुदेवभगवानतेपुरु
षरूपेकरिने एमांआव्यातारे एविराटदेहउठ्युंनेएवैराजपुरुषपोतानि क्रियानेविषेसमर्थथया अनेएजजेभगवानते
आजीवनेप्रकाश्याने अर्थेंसुषुप्तिरूपमायाथकिपररयाथकाएजीवनेविषे साक्षिरूपेरयाछेतोपणजिवने देहइंद्रियो
नेविषयतेनोसंगघणोथयोछे माटेसंगदोषेकरिनेएजीवदेहादिकरूपथैगयोछे तेएनासंगनेमुकिनेएजीवएमसम
ऊजेमारुंरूपतोमायाथकिमुक्तनेपरएवुंजेब्रह्मतेछे एविरित्येनिरंतरमननकरतोसतोएब्रह्मनोसंगकरेतोएब्रह्मनोगु
णएजीवनेविषेआवे पणएनेआवावार्त्तासांभलीहोयतो पणनिरंतरस्मृतिरेहेतिनथिएमाटोदोषछे एविरित्येईश्वरजे
वैराजपुरुषनेआजीवएसर्वेनाप्रकाशकतोपुरुषरूपेकरीनेपुरुषोत्तमएवावासुदेवछे अनेएवैराजपुरुषपणजीवनि
पेठेबद्धछेतेद्विपरार्द्धसुधीपोतानिआवरदाभोगवेछे त्यांसुधीबद्धवरतेछेनेएनोप्रलयथायतारे एनेएपुरुषनोसंबंध
साक्षातथायछेकेमजेएनोबापजेपुरुषतेसमर्थछेतेएनेएटलोजालवेछे अनेवैराजपुरुषनेमायानोसंबंधरयोछे मा
टेप्रलयनेअंतेपाछोमायामांथिउपजेछे अनेआजीवछेतेजवोपोतेबद्धछेनेअसमर्थछेतेविरित्येजएनोजेबापहोय
तेपणबद्धनेअसमर्थहोयमाटेएबापतेदिकरानोशोसहायकरे माटेएनेसुषुप्तिरूपमायानोसंबंध निरंतररहेछेटले
तोनथि एतोज्यारेपूर्वेकयोतेविरित्येनिरंतरपोतानाप्रकाशकजेब्रह्मतेनोमननद्वारासंगकरेतारेटले अनेवलिएवि
राटपुरुषपणसंकर्षणअनिरुद्धप्रद्युम्ननिउपासनाकरेछे तेमांप्रलयरुपअवस्थानेविषेसंकर्षणनिउपासनाकरेछे ने

स्थितिरुपअवस्थानेविषेप्रद्युम्ननिउपासनाकरेछेनेउत्पत्तिरूपअवस्थानेविषेअनिरुद्धनिउपासनाकरेछे अनेतेशंक
र्षणादिकत्रणयजेतेवासुदेवभगवाननांसगुणरुपछे नेतेनिउपासनानेबलेकरिनेएवैराजपुरुषजेतेउत्पत्तिस्थितिनेप्र
लयरूपक्रियानेविषेसामर्थ्यनेपांमेछेअनेज्यांसुधीएत्रणयनिउपासनाकरेछे त्यांसुधिएनेउत्पत्तिस्थितिप्रलयरुपजे
मायानोसंबंधतेटलतोनथिनेज्यारेएनिर्गुणएवाजेवासुदेवभगवानतेनीउपासनाकरेछे तारेएवैराजपुरुषमायानो
त्यागकरिनेब्रह्मरूपथायछे जेमआजीवछेतेब्रह्मादिकदेवरूपेभगवाननिउपासनाकरेछेतारेधर्मअर्थकामरूपफल
नेपांमेछे अनेज्यारेभगवनननाअवतारजेरामकृष्णादिकतेनिउपासनाकरेतारेब्रह्मरूपथायनेएनिमुक्तिथाय तेमए
विराटपुरुषनेपणछे अनेएवैराजपुरुषद्वारायेअवतारथायछे एमशास्त्रमांकयुंछेतेतोएमसमजवुंजेएजेवासुदेवना
रायणतेपुरुषरूपेकरिने वैराजपुरुषनेविषेआविनेविराजमानहोयतारेअवतारकयाछे माटेतेअवतारतोसर्वेवासु
देभगवाननाजछे अनेएवासुदेवभगवानज्यारेप्रतिलोमपणेएवैराजपुरुषथकिनोखापडिजाय तारेएकेवलवैरा
जपुरुषथकीअवतारसंभवेजनहिमाटेएथकिअवतारतोएनेविषेवासुदेवआव्याछे तेसारुकयाछेअनेएनेविषेवासु
देवजेक्षेत्रज्ञतेणेप्रवेशकर्योनोतोतारेएवैराजपुरुषपोतानि क्रियाकरवितनेविषेपणसमर्थनोताथयाअनेपूर्वेजेपुरु
षकयातेमायामांगर्भधरे तारेप्रधानपुरुषद्वारायेएकएवोजवैराजपुरुषरूपदीकरोतेथाय अनेएजमायामांथिअने
कप्रधानपुरुषद्वारायेबिजांपणघणांकएवांवैराजपुरुषरूपब्रह्मांडथायछे अनेतेपुरुषतोनिरन्नछेनेमुक्तछे नेब्रह्मछे
नेमायानाकारणछे तेमायानेविषेलोमपणेवरतेछे तोपणएनेमायानोबाधथातोनथीनेमायानेविषेएनेभोगनिइ

ज्ञानथी एतोपोतेब्रह्मसुखेसुखियाछेनेपूर्णकामछे अनेजेवैराजपुरुषईश्वरछेतेमायानाजोगनेजोगविनेप्रलय
कालनेविषेमायानोत्यागकरेछे नेजेजीवछेतेतोमायानाजोगनेजोगवीनेदुखियाथकोमायामांजलीनथायछेता
रेशुकमुनियेपुछ्युंजेपुरुषोत्तमवासुदेवछे तेपुरुषरूपेकरिनेंअनेकब्रह्मांडनिउत्पत्तिस्थितिप्रलयनाकर्त्ताछे माटेपुरु
षरूपेकरिनेजबहुधाशास्त्रमांपुरुषोत्तमनेकयाछे तारेपुरुषमांनेवासुदेवमांकेटलोभेदछे तारेश्रीजिमहाराजबो
ल्याजेजेमआजिवनेविषेनेवैराजपुरुषईश्वरनेविषेभेदछे नेवलीजेमईश्वरनेविषेनेपुरुषनेविषेभेदछे तेमपुरुषने
पुरुषोत्तमएवाजेवासुदेवभगवानतेनेविषेएवोघणोभेदछेपुरुषोत्तमवासुदेवतोसर्वनास्वामिछे अनेएवाअक्षरा
त्मकपुरुषब्रह्मरूपघणाकछे तेजेतेवासुदेवनाचरणारविंदनिउपासनाकरेछेनेस्तुतिकरेछे एविरित्येपुरुषोत्तमपुरु
षईश्वरजीवनेमायाएपांचभेदअनादिछे तेआविरित्येवार्त्ताअमेघणीकवारकरीछे पणएनुंमननकरिनेंसारिपेठ
पोतानाअंतरमांघड्यवेसारतानथि एटलेशास्त्रनाशब्दनेसांभलिनेसमझण्यमांठारेतोनथिनेठावकिघड्यवेसारि
होयतोएनिसमझण्यकोइदिवसतेशब्दनेसांभलवेकरिनेफरेनहि माटेआवार्त्तानिसारिपेठेविचारज्योनेलखज्यो ए
विरित्येआवार्त्ताश्रीजिमहाराजेकरिछेतेलखिछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥३१॥

॥१६४॥ ॥संवत् १८८० नाश्रावणशुदि ५ पंचमिनेदिवसस्वामिश्रीसहजानं
दजिमहाराजश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादरवारमांपोतानेउतारेविराजमानहता अनेश्रीजीमहाराजेअंगनेवि
षेसर्वेश्वेतवस्त्रपेर्यांहतां अनेमस्तकनेंउपरश्यकालाछेडानिधोतलिबांधिहति अनेकंठनेविषेपुष्पनाहारविराजमा

नहता तथाकर्णनेउपरश्वपुष्पनागुछविराजमानहता तथामस्तकउपरश्वपुष्पनातोराविराजमानहता अनेपोताना
मुखारविंदनिआगल्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनीसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजसर्वेहरिभक्त
प्रत्येबोलताहवाजेआसंसारनेविषेपोतानाकुटंबीनोसंबंधछेतेतो जेमथोरनुंझाडहोयअथवावडनुंकेपिपरनुंडाळ
होयतेएकठेकांणेथिकापिनेंबिजेठेकांणेरोपियेंतोउगिनेंझाडथाय अनेआंबोतथालिंबडोहोयनेतेनेएकवारकाप्यो,
एटलेफरिनेंचोटेनहितेमकुटंबिविनाबिजानोजेसंबंधछे तेतोआंबानाझाडनाजेवोछेतेएकवारकाप्योएटलेफरिनें
चोटेनहिअनेकुटंबीनोसंबंधछे तेतोथोरनानेंवडनाझाडजेवोछे तेकापिनांख्योहोयतोपणधरतिमांपड्योपड्योपण
पालव्याविनारेनहिमाटेएकुटंबिनोसंबंधतोतोटलेजोस्थूलसूक्ष्मनेंकारणएत्रणयेंदेहथकीनोखो एवोजेआदेहनेविषे
जिवात्मातेनेंपोतानुंरूपजांणिनेतेनेविषेभगवाननिमूर्त्तिनेधारिनें नेजातिवर्णआश्रमतेनामाननेमूकिनें नेकेवळ
भगवाननास्मरणनेविषेततपरथायतोकुटंबिनोसंबंधचोखोटळेतेविनाबिजोउपायकोईनथि अनेवळीजिवनुंजेक
ल्यांणथायअनेजिवमायानेंतरिनेंब्रह्मस्वरूपथायतेनुंकारणतो पुरुषोत्तमएवाजेश्रीवासुदेवभगवानतेनाप्रत्यक्ष
स्वरूपनुंज्ञानध्यानकीर्त्तननेकथादिकएजछे नेएणेकरिनेजएजिवछेतेमायानेतरेछे अनेअतिमोटाइनेपांमेछेअने
भगवाननुंजेअक्षरधामतेनेंपांमेछे अनेआत्मनिष्ठावैराग्यनेंधर्मतेतोभगवाननिभक्तिनांसहायरूपउपकरणछेप
णभगवाननिभक्तिविनाएकला वैराग्यतथाआत्मनिष्ठातथाधर्मतेजिवनेमायातरवानुंसाधननथिअनेजोअतिशे
धर्मआत्मनिष्ठानेवैराग्यनहोयनेंएकलिभगवाननिभक्तीहोयतोपणए जिवनुंकल्यांणथायनेमायानेतरेएटलोधर्मा

दिकथकिन्भक्तिनेविषेविशेषछे तोपणधर्मादिकअंगनुंसहायपणुंहोयतोएन्भक्तिनेविषेकोइविघ्नथातुंनथिअनेजोध
र्मादिकअंगनुंसहायपणुंनहोयतोविशमदेशकालादिकेकरिनेन्भक्तिनेविषे विघ्नजरूरथायछेतेमाटेधर्मादिकअंगेस
हितन्भक्तिकरविअनेएविरित्येन्भक्तिनेकर्तोजेन्भक्ततेनेपणजोन्भुंडोदेशकालक्रियानेसंगछे तेनेविषेप्रवरतायतोन्भ
गवाननोन्भक्तहोयतेनुंपणअंतरडोलाइजायनेतेनास्वन्भावनोठानरहे माटेन्भुंडोदेशन्भुंडोकालन्भुंडिक्रियानेन्भुंडोसं
गतेनोत्यागकरिनेरुडोदेशरूडोकालरुडोसंगरुडिक्रियातेनेविषे सदाप्रवर्त्तवुंपणन्भुंडादेशादिकनोसंगकरवोजन
हिं॥ ॥इतिवचनाम्रतं॥३२॥ ॥१६५॥ ॥संवत् १८८० नाश्रावणवदि १३
तेरशनेदिवसस्वामीश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांपोतानेउतारेढोलियाउपरअगा
दितकियानेखाविनेविराजमानहतानेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपोतानामुखारविंदनिअगल्यमुनि तथा
देशदेशनाहरिन्भक्तनिसन्भान्भराइनेबेठिहति पछेश्रीजीमहाराजसर्वेसंततथासर्वे हरिन्भक्तप्रत्येएमबोलताहवाजे
प्रथमअमेअमाराअंगनिवातकहिये पछेतमेसर्वेपोतपोतानोजेरित्येमोक्षमांन्योहोयतथाअमेंआविरित्येवरतशुं
तोअलोकमांनेपरलोकमांन्भगवानअमउपरप्रसन्नरहेशे एमजेमांन्युंहोयतेकह्योएमसर्वेनेकहिने पछेश्रीजिमहा
राजेपोतानाअंगनीवातकेहेवामांडिजेअमनेतोजेपदार्थमांहेतजणायतोतेनोत्यागकरियेतारेसुखथाय अनेन्भग
वाननान्भक्तविनाजे मनुष्यमात्रअथवापदार्थमात्रतेनिजोमनमांस्मृतिथईहोयतोतथीअतीशेछटुंकरिये तारेसुख
थाय अनेजोन्भगवाननान्भक्तहोयतोतेनोकोईरीत्येकरिनेहईयामांअन्भावआवेजनहि अनेअमारेघरईछ्येपण

पंचविषयछे तेजोरावरियेआविनेप्राप्तथायछे तोपणतेनेअमेइछतानथि अनेपगेकरिनेठलिनांखियेछैये अनेजे
दिवसथकिअमेजन्म्याछईयेतेदिवसथीकरीनेआजदिवसपर्यंतकोइदिवसजाग्रतमां अथवास्वप्नमांद्रव्यनोकेस्त्रि
नोभुंडोघाटथयोहोयतोआसमग्रपरमहंसनासमछे अनेएविरित्येअमेसदायनिर्दोषपणेछइयेनेजेअमारेविषेदो
षबुद्धिकरशेतोतेनेजाग्रतमांतथास्वप्नमां भुंडाघाटथाशेनेतेनेदेहमुक्यासमेबहुकष्टथाशेअनेअमाराअंतरमांतोए
क भगवाननास्वरूपनुंजचिंतवनरहेछे अनेउपरस्यथितोभगवाननाभक्त होयतेनाजीवनुंसारुंथायतेसारुंहलिमलि
नेरहियेछैयेअनेजेदिवसआमाराहइयामां भगवाननेभगवाननाभक्तविनाबिजेक्यांइहेतजणाशेतो अमेएममा
नशुंजेअमेअमारिस्थितिमांथिडग्यापणअमनेएवोनिश्चेछेजेअमेएस्थितिमांथिडगीयेंजनहिएअमेअमारुंअंगहतुं
तेकह्युं हवेतमेसौपोतपोतानुंअंगहोयतेकहो पछेसर्वसंततथासर्वेहरिभक्तेजेवां जेनांअंगहतांतेवांकह्यांजेआलो
कनेविषेनेपरलोकनेविषेआविरित्यनाअंगमांअमेरहियेतोअमाराउपरस्यभगवानराजीरहे एवीरित्येकह्युंतेसर्वेह
रिभक्तनाअंगनिविक्तिजेकोणेकतोभगवानविनाबिजेठकाणे वैराग्यनुंकह्युंअनेकोणेकआत्मनिष्ठानुंकह्युं नेको
णेकभगवाननेविषेप्रितिनुकह्युं नेकोणेकधर्ममांरवानुंकह्युंएविरित्येबहुप्रकारेकह्युंपणश्रीजीमहाराजेमनमांधा
रीराख्युंहतुंतेकोणेनकह्युं पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेएकनिष्कामिवर्त्तमानदृढहोयतोतेनेआलोकमांतथापरलो
कमांकोइठेकाणेभगवानथीछेटुंरहेनहि अनेअमारेपणतेउपरस्यथिकोईदिवसहेतओछुंथायनहि अनेअमेअहिं
यांटक्याछैये तेपणआहिंयांनाहरिभक्तनेअतिनिष्कामिवर्त्तमाननोदृढावदेखिनेटक्याछैये अनेजेनेनिष्कामिवर्त्त

मानदृढहोयतोतेथकिअमेहजरगाउछेटेजाइयेतोपणतेनिपासेजछैये अनेजेनेनिष्कामिवर्त्तमानमांकाच्यपछेनेते
जोअमपासेरहेछेतोयपणतेलाखगाउछेटेछे अनेअमनेनिष्कामिभक्तहोयतेनाजहाथनिकरिसेवागमेछेमाटेआमु
लजोब्रह्मचारीछेतेअतिशेदृढनिष्कामिछेतोअमनेएनिकरेलिसेवाअतिशेगमेछे अनेबीजोकोइसेवाचाकरिकरेतो
तेएविगमतिनथि अनेअमेजेजेवार्त्ताकरियेछईयेतेनेविषेपणनिष्कामिवर्त्तमाननुंजअतिशेप्रतिपादनथायछे अ
नेअमेजेदिवसथकिप्रगटथयाछैये तेदिवसथकिनिष्कामिवर्त्तमाननेजअतिशेदृढकर्त्ताआवियेछैये अनेसभाबे
ठिहोयत्यांकोईकस्त्रीअथवापुरुषतेनेजोयामांफेरपडेतारेएगमेतेटलीजुक्तीकरीनेसंताडेतोपणअमने जणायाविना
रहेजनहितारेअमारोतेमनुष्यउपरअतिशेकुराजीपोथैजायछे अनेअमारुमुखपणसांमलुंथैजायछे अनेतेनुंदुख
तोअतिशेलागेछे पणमोवतजांणिनेकांजुंकेवायनहिअनेवलिसाधुदावोछेमाटेहईयामांसमझिरैयेछैये पणजोरा
जानाजेविरित्यहोयतोतेनेमाथेकाजोदंडथायमाटेसर्वमोटामोटापरमहंसतथामोटीमोटी बाइयुंतेनेअमेमोरथीज
कहिराख्युंछे जेसत्संगमांकोईपुरुषनेतथाकोईस्त्रीनेकदाचितजोनिष्कामिवर्त्तमानमांफेरपडेतोअमनेसंभलावशो
मांशामाटेजेज्यारेअमेएविवार्त्तासांभलियेंतारेजेमवांझियानेघेरदिकरोआव्योहोयने तेमरिजायनेतेनेजवोशोक
थायतेवोअमारेपणशोकथायछे तथामनमांएमविचारथईजायछे जेबधासत्संगनेमुकिनेजातारहियेमाटेजेनि
ष्कामिवर्त्तमानराखेतेजअमनेवालोछे अनेतेनेनेअमारेआलोकपरलोकमांदृढमेलापरेछे पछेहरजिठकरेप्रश्नपु
छ्युंजेएनिष्कामिवर्त्तमानशेउपायेंकरिनेअतिशेदृढथायपछेश्रीजिमाहाराजबोल्याजेएनोएकप्रकारनोउपायनथि

एनातोत्रणयप्रकारनाउपायछे जेमहाकनारोबलधियापइडांधुंसरिउध्यमांचडोएवाघणाकसांमांनेकरिनएकगाडु
कवायछेतेमनिष्कामिव्रतदृढराखवानिपण घणिकसामगरिजोइयेछैयेतेमांपणत्रणयउपायछेतेतोअतिशेमुख्यछेते
मांएकतोमननेवशकरवुंजेमननेविषेअखंडएवुंमननकरवुंजेहुंआत्माछुंदेहनथिने भगवाननीकथाश्रवणादिकजे
नवधाभक्तितेनेविषेमननें अखंडजोडीमेलवुंपणक्षणमात्रमननेनवरुंरवादेवुंनहिजेमकोईकपुरुषनेभूतवशथयो
हतोतेज्यारेकामनबतावे तारेतेनेखावातयारथायतेमआमनछेतेपणभुतजेवुंछेतेज्यारेभगवद्भक्तीमांनराखे तारे
अधर्मनाघाटघडेतारेएभुतनिपेठेजीवनेखावातयारथयुंकवायमाटेमननें अखंडभगवाननिकथाकीर्त्तनादिकमां
जोडिराखवुंएटलेएमनवशथयुंकवायअनेबिजोउपायएछेजेप्राणनेनियममांराखवोतेजेमभगवानेंगितामांकह्युं
छेजेअहारविहारजुक्तराखवोपणअतिशेखाधानिलोलुपतानराखवि एविरित्येवर्त्तेतारेप्राणनियममांथयोकेवाय
अनेप्राणनियममांनकर्योहोयतोखाधानिबहुमनमांतृष्नारहे पछेअनंतप्रकारनाजेरसतेनेविषेरसनाइंद्रिछे तेदो
डतिफरेतारेबिजीइंद्रियुंवशकरिहोयतेपणसर्वेमोकलिथईजायमाटेआहारनेनियममांराखिने प्राणनेनियममांक
रवोअनेत्रिजोउपायएछे जेआसत्संगनेविषेजनेजनेजेजेनियमकर्याछे तेमांदेहनेराखिनेदेहनेनियममांकरवोए
विरित्ये एत्रणयउपायनेजे दृढराखेतेनेनिष्कामिवर्त्तमानअतिशेदृढथायछे अनेएनेविषेएमनजांणवुंजे एविरित्येरा
खवुंघणुकठणछे केमजेजेसाधुजहोयतेनेतोएमराखवुंकांईकठणछेनहि अनेसाधुहोयतेतोकामक्रोधलोभादिक
शत्रुनुंबलहोयतोपणभगवाननेराजिकर्यासारुतेनोत्यागकरेतारेजएपाकोसाधुकेवायअनेमनुष्यदेहकरिनेनथाय

एवुंशुंछे जेनित्येअन्यासराखिनेकरेतेथायछेजेमकुवानाकांठाउपरस्यमहाकठणपथरोहोयछेतेनेविषेनित्येपाणिने शिंचवुंतेणेकरिनेनेनरमदोरडिछे तेपणकापापाडेछेतेमजेसाधुजछे नेतेजेस्वन्नावनेटालवानोनित्यअन्यासराख शेतोतेस्वन्नावक्यांलगरहेशेएतोनिश्चेजनाशपामशे माटेजेनेनिष्कामव्रतराखवुंहोयतेनेकल्याएवाजेत्रणयउपाय तेदृढकरिनेराखवा ॥ ॥ इतिवचनामृतं ॥ ३३ ॥ ॥ १६६ ॥

॥ संवत् १८८० नान्नादरवाशुदि १ पडवानेदिवसस्वामीश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादर बारमांउगमणेबारयअोरडानिअोसरियेंविराजमानहता अनेधोलुंधोतियुंपेर्युंहतुंनेधोलिचादरओढिहति नेकाला छेडानिधोतलिमस्तकेबांधिहति नेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिन्नक्तनिसन्नान्नराईने बेठिहति नेपरमहंसदुकडसरोदालेईनेगावताहता पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेकीर्त्तनराखोप्रश्नउत्तरकरियेतोआ लसमटे एमकहिनेश्रीजिमहाराजबोल्याजेप्रथमहुंएकप्रश्नपुछुंछूं जेआजीवनेविषेमायानांकारज्यएवांजेइंद्रियो अंतःकरणआदिकचोविशतत्वतेरह्यांछेतेएतत्वजडछेकेचैतन्यछे पछेपरमहंसेकह्युंजेएतत्वचैतन्यतोखरां पछेश्री जिमहाराजबोल्याजेज्यारेएतत्वचैतन्यछे तारेआशरीरनेविषेजीवछे तेन्नेलाचोविशतत्वनापणचोविशजीवथया तारेआजीवनुंजेकल्याणथाशेतेपणसर्वेनेवेंचातुंन्नागेआवशे नेजपापकरशेतेपणसर्वेनेवेंचातुन्नागेंआवशे तारे सुखदुखनुंजेन्नोक्तापणुंतेएकजीवनेविषेजनहिकहेवायनेसंचितप्रारब्धनेक्रियमाणएत्रणयप्रकारनांजेकर्मतेपणए कजीवनेजनहिकहेवायनेनारदादिकजेपुर्वेमुक्तथयाछे तेमनोएकपोतपोतानोजीवजमुक्तथयोछे पणतेन्नेलाचो

विशतत्वनाजीवतोमुक्तथयाकह्यानथी एविरित्येआशंकाकरिनेतत्वनेनिर्जीवकरिदेखाड्यां पछेतेमांजेजेरित्येप
रमहंसेउत्तरकर्‍यातेनेतेनेआशंकाकरिनेखोटाकरिनांख्यातकोईरित्येपरमहंसथिउत्तरथयानेहि पछेश्रीजिमहारा
जबोल्याजेल्योएनोउत्तरअमेकरियें जेएतत्वजेतेकार्यकारणभेदेकरिनेबेप्रकारनांछे तेमांकारणरूपजेतत्वतेचैत
न्यछे नेकार्यरूपजेतत्त्वछेतेजडछे अनेआजीवछेतपोतेविशेषसत्तायेकरिनेह्रदयनेविषेरह्योछे नेपोतानिसामा
न्यसत्तायेकरिनेदेहइंद्रियांअंतःकरणमांतदात्मकपणेमल्योछे तेणेकरिनेएदेहादिकचैतन्यजेवांजणायछे पणएतो
जडजछे अनेज्यारेएजीवभगवाननोभक्तथईनेभगवाननाधाममांजायछे तारेजडएवांजेतत्वतपड्यांरहेछे अने
एचोविशतत्वछेतेमायामांथिथयांछे माटेमायारूपछेनेजडछेनेदेहइंद्रियोनेअंतःकरणरूपेजुदांजुदांजणायछेतेतो
जेमएकपृथवीछेतेजत्वचामांसमज्जाअस्थिनेस्नायुएपांचरूपेथईछे नेकाचरूपेपणकरनारानिकीमतेथइछे तेमए
मायाछेतेपरमेश्वरनिइछायेकरिनेएदेहादिकरूपेजुदजुदेप्रकारेजणायछे ॥इतिवचनामृतं॥३४॥ ॥१६७॥
संवत्१८८० नाभादरवाशुदि ११ एकादशीनेदिवसरात्रिपाछलिछोघडिरहितारेश्रीजिमहाराजसुताउठिनेश्रीगढ
डामध्येदादाखाचरनादरबारमांजास्यनिखांएयउपरयढोलियोढलाविनेविराजमानथयाहतानेधोलाखेसपेर्‍योहतो
नेधोलिपछेडिओढिहतिनेश्यामछेडानिधोतलिमस्तकेबांधिहति पछेपरमहंसतथाहरिभक्तनेतेडाविनेतेप्रत्येबोल्या
जेआजतोअमनेनिद्रावहुआवितेघणुंउठवानुंकरुंपणउठायनहि नेतेनिद्रामांअमेविच्यारघणोकर्‍योछेनेतेविच्यार
करिनेजेनिर्धारकर्‍योछे तेकहुछुंजेहुंरामानंदस्वामिपासेआव्यामोरपणआत्मानेसाक्षातदेखतोनेहमणेपणदेखुंछूं

तेआत्मासूर्यनाजेवाप्रकाशेजुक्तछे नेआमारिसर्वेइंद्रियोनीक्रियानेविषेमुनेआत्मानुक्षणमात्रपणविस्मरणथतुं
नथीपणएआत्मदर्शनथावुं वहुकठणछेएवुंआत्मदर्शनतोपूर्वनाघणाकजन्मनासतसंस्कारवाळोकोइकविरळोहो
यतेनेथायछेनेबिजोतोएआत्मानोविचारसोवरसपरजंतकरेतोपणआत्मानुंदर्शनथायनहि एतोक्यारेथायतोज्या
रेश्रीकृष्णभगवाननीमूर्त्तिनुंध्यानकरेतारेएआत्मानेदेखवोएकांईकठणनथी अनेभगवाननाध्यानविनाकेवळआ
त्मानेविच्यारेकरिनेआत्माजणायछेकेदेखायछेएवितोआशाकोईनेराखविनहि अनेभगवाननीउपासनाकरविने
भगवाननांचरित्रगाववांसांभळवांनेभगवाननुंनामस्मरणकरवुं नेपोतपोतानाधर्ममांरहेवुंएविरित्येपोतानाजी
वनुंकल्याणथावुंतेकांईकठणनथीएतोजेमवाणमांबेसिनेसमुद्रनेतरवोएवोसुगममार्गछे अनेआत्मदर्शनेकरिने
कल्याणकरवुंतेतोजेमतुंबडांबांधिनेसमुद्रतरवोएवोकठणमार्गछे अनेआमेजेआत्मज्ञाननीवार्त्ताकरियेछईयेते
मांतोएटलुंजप्रयोजनछे जेजोपोतानाआत्मानेदेहथिजुदोमानेतोदेहनेविषेप्रीतिनरहेतथादेहनासंबंधिनेविषेहेतन
रहेतथाभगवाननीभक्तिनेविषेकोईविघ्ननथाय एटलुंजप्रयोजनछे पणकेवळएणेकरिनेजकल्याणथायएमतोमा
नवुंनहि अनेवळिजगतमांएमवार्त्ताछेजे मनहोयचंगातोकथरोटमांगंगा एवार्त्ताखोटिछेएतोगमेतेवोसमाधि
निष्ठहोयअथवाविच्यारवानहोयनेतेपणजोस्त्रियुंनाप्रसंगमांरहेवामांडेतोएनोधर्मकोईरित्येरहेजनहीं नेगमेतेविध
र्मवाळिस्त्रीहोयनेतेनेजोपुरुषनोसहवासथाय तोएनोपणधर्मरहेजनहि अनेएविरित्येस्त्रीपुरुषनेपरस्परसहवासथा
यनेएनोधर्मरहेएवितोआशाराखवीनहितेआवार्त्तातोएमजछेपणएमांकांईसंशयराखवोनहि तेमाटेधर्ममांतोक्या

रेरेहेवायतापरमहंसहोयतथाब्रह्मच्यारिहोयनेतेजोपोतानाब्रह्मचर्यादिकनियमकर्याछे तेमांरेहेतोएणेधर्ममांरेहेवा
य अनेस्त्रीहोयनेतेपणजोपातपोतानानियमकर्याछेतमांवरतेतोतेणेधर्ममांरेहेवाय अनेबिजाजेसत्संगिगृहस्थहो
यतेपणजोपोतपोतानानियमकर्याछे तेमांरेहेनेजवांनअवस्थावालिजेपोतानिमाबोननेदीकरितेअलेपणएकांत
मांनबेसेनेतेनिसांमुपणदृष्टिमांडिनेनजुवेतोएणेधर्ममांरेहेवायएविरित्येधर्ममांरेहेवुं तथाभगवाननास्वरूपनिउपा
सनाकरवीतथाभगवाननाअवतारचरित्रनुश्रवणकीर्त्तनकरवुंतथाभगवाननुंनामस्मरणकरवुंएच्यारवांनांजजी
वनाअतिशेकल्याणनेअर्थेछे अनेआतमेसर्वेछोतेमुंनेभगवानजांणोछो तेअमेज्यांज्यांउछवसमैयाकर्याहोयने
जेठेकांणेपरमहंसब्रह्मचारितथाहरिभक्तसत्संगीबाईभाईसर्वे भेगाथयाहोयनेअमेकीर्त्तनगवराव्यांहोयनेवार्त्ता
करिहोयनेअमारिपूजाथईहोय एआदिकजेअमारां चरित्रलीलातेनेकेवांनेसांभलवांनेतेनुंमनमांचिंतवनकरवुं
अनेजेनेएनुंचिंतवनअंतकालेजोथईआव्युंहोयतो तेनोजीवभगवाननाधामनेजरूरपांमेमाटेएवांजेअमारांएस
वैंचरित्रक्रियातथानामस्मरणतेकल्याणकारिछे अनेआविरित्येअमेस्वरूपानंदस्वामिनेवार्त्ताकरिहतितेवार्त्ताने
धारितारेदेहमांजेमंदवाडनुंघणुंकदुखहतुंतेसर्वेनिवृत्तिपांमिगयुंनेपरमशांतिथई पणएघणायआत्मानेदेखतातो
यपणतेणेकरिनेकांईसिद्धिथईनहि अनेवलिपरोक्षजेश्रीकृष्णरामचंद्रादिकभगवाननाअवतारतेनां जेचरित्रतेज्यां
ज्यांकर्यांहोयतेनेपणसांभलवांनेगाववां अनेएच्यारवांनांनिदृढताथायतेनेअर्थेअमेश्रीमद्भागवतआदिकआठग्रं
थनुअतिशेप्रतिपादनकर्युंछे माटेएग्रंथनेसांभलवानेभणवानेएच्यारवांनांनिजवार्त्ताकरवी अनेवलीभगवाननी

मूर्त्तिनीउपासनानेभगवाननां चरित्रनेभगवाननुंनामस्मरणएत्रणयवांनांविनाकेवलधर्मेकरिनेकल्याणथवुंते तोतुंबडांबांधिनेसमुद्रतरवोतेवुंकठणछे अनेभगवाननिमूर्त्तिनोआश्रयहोयनेभगवाननाचरित्रनेगातोसांभल तोहोयनेभगवाननुंनामस्मरणकरतोहोयनेजोतेमांधर्मनहोयतोतेमाथेपाणोलेईनेसमुद्रनेतरवानेईच्छेएवोजाण वो नेतेनेचंडालजेवोजाणवो माटेएत्र्यारवांनांयेकरिनेजजीवनुकल्याणजरुरथायछे पणएविनाबिजुंकोईएवुं साधननथी जेजेणेकरिनेकल्याणथाय अनेमुक्तानंदस्वामिआदिकसाधुनांजेकाव्यकीर्त्तनतेगाववांनेसांभलवांत थाभगवाननाअवतारचरित्रेजुक्तएवांकाव्यकीर्त्तनविजाकविनांहोयतो तेनेपणगाववांनेसांभलवांपणकबिरने अखानांजेकाव्यकीर्त्तनहोय तथाएजेवांजेनांकाव्यकीर्त्तनहोयतेनेगाववांनहीनेसांभलवांपणनहि अनेतमारेस र्वेनेमारेविषेविश्वासछे नेहुंतमनेजेवितेविअवलिवातेचडाविदेउंतोजेमसर्वेनेकुवामां नांखिनेउपरथिपांणानी शिलाढांके तारेतेनेनिकलवानिआशाजनहितेमतमेपणमारावचननेविश्वासेकरिनेअवलेमार्गेचढिजाओतोएमां मारेशुंसारुथायमाटेआवार्त्तातमाराकल्याणनिछे तेमेंतमनेहेतेकरिनेकहिछे तेसारुतमोसर्वेहवेआविजरित्ये समझिनेद्रढपणेवरतज्योएमकहिनेपछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजोतमेसर्वेआअमेवार्त्ताकरि एविरित्येवरतवा नोनिश्चेकर्योहोयतोएकएकआविनेमारेपगेअडिनेसमखाओने एविप्रतिज्ञाकरोजेअमारेद्रढपणेएमजवरतवुंछे पछेसर्वेपरमहंसतथासत्संगिराजिथकाउठिने श्रीजिमहाराजनाचरणकमलनोस्पर्शकरिनेनमस्कारकरिनेपाछाबे ठा पछेसर्वेबाईयुंनेपणएविरित्येकयुं तारेबाईयुंयेंपणछेटेउभीरहिनेएमवरतवानोनिश्चेकरिने समखाधापछेश्री

जिमहाराजप्रसन्नथकापोतानेउतारेपधार्या॥ ॥इतिवचनामृतं॥३५॥ ॥१६८॥ ॥संवत्
१८८० नाभादरवाशुदि १५ पुन्यमनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबार
मांआथमणेबारणेओरडानिओसरियेढोलियाउपरविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां नेपोताना
मुखारविंदनिआगळ्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेप्रश्न
उत्तरकरो तारेमुक्तानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेभगवाननास्वरूपमांअखंडवृत्तिरहेतेनोशोउपायछे पछेश्रीजिमहारा
जबोल्याजेएनोउपायतोच्यारप्रकारनोछे तेमांएकतोजेनाचित्तनोचोटवानोस्वभावहोयतेज्यांचोटांडेत्यांचोटिजा
य तेजेमपुत्रकलत्रादिकमांचोटेछे तेमपरमेश्वरमांपणचोटेमाटेएकतोएउपायछे अनेबिजोउपायएछेजेअतिशेशू
रविरपणुंतेशूरवीरपणुंजेनाहइयामांहोयनेतेनेजोभगवानविनाबिजोघाटथायतोपोतेशूरविरभक्तछे माटेतेनाहृ
दामांअतिशेविचारउपजेतेविचारेकरिनेघाटमात्रनेटाळिनेअखंडभगवाननास्वरूपमांवृत्तिराखेछे अनेत्रिजोउपा
यतेभयछे तेजेनाहृदानेविषेजनमम्रत्युनेनरकचोराशितेनिबिकअतिशेरेतिहोय तेबिकेकरिनेभगवाननास्वरूपमां
अखंडवृत्तिराखेछे अनेचोथोउपायतेवैराग्यछे तेजेपुरुषवैराग्यवानहोयतेसांख्यशास्त्रनेज्ञानेकरिनेदेहथकिपोता
नाआत्मानेजुदोसमजिनेतेआत्माविनाबिजासर्वमायिकपदार्थनेअसत्यजांणिनेपछे तेआत्मानेविषेपरमात्माने
धारिनेतेनुंअखंडचिंतवनकरे अनेएच्यारउपायविनातोजेनाउपरभगवानकृपाकरेतेनितोवातनकेहेवाय पणते
विनाबिजातोअनंतउपायकरेतोपणभगवाननेविषेअखंडवृत्तिरहेनहि अनेभगवाननेविषेअखंडवृत्तिरेवीतेतोघणु

आरेकामछे तेजनेअनेकजन्मनांसुकृतउदेथयांहोयतेनेभगवाननास्वरूपमांअखंडवत्तिरहेछे नेबिजानेतोअखंडव
त्तिराखविमहादुर्लभछे एबिरित्येभगवाननास्वरूपमांअखंडवत्तिराखवानिवातकरिनेपछेश्रीजिमहाराजबोल्या
जेआसंसारनेविषेमायामायाकेछे तेमायानुरुपअमेजोईलीधुंछे जेभगवानवीनाबिजेठेकांणेजेहेतरहेछेतेजमा
याछे अनेआजिवनेपोतानाजेदेहनेदेहनांसगांसंबंधिनेदेहनुभरणपोशणकरनाराएटलांनेविषेतोजेवुंपंचविषय
मांजीवनेअतिशेहेतछे तेथकीपणविशेषहेतछे माटेजनेदेहनेदेहनांसगांसंबंधिनेदेहनांभरणपोशणकरनाराएमां
थीसनेहतुटोतेपुरुषभगवाननीमायानेतरिरह्योछे अनेजपुरुषनेभगवानविनाविजामांथिहेततुटेछेतेनेभगवानने
विषेहेतथायछे अनेज्यारेभगवाननेविषेहेतथयुंतारेतेनिभगवानमांअखंडवत्तिरहेछेनेज्यारेभगवानमांअखंडव
त्तिरहितारेतेनेबिजुंकांईकरवुंरह्युंनथीतेतोकृतार्थथयोछे ॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥६८॥ ॥१६९॥
॥संवत् १८८० नाभादरवावदि ७ पडवानेदिवसस्वामीश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादर
बारमांआथमणेबारणेओरडानिओसरियेविराजमानहतानेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां नेपोतानामुखारविंदनि
आगळ्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजीमहाराजेप्रश्नपुछ्युंजेगीतामांकयुंछे
जेज्ञानिहोयतेपणपोतानिप्रकृतिसरखुंआचरणकरे अनेशास्त्रेकयोएवोजेनिग्रहतेनुंजोरचालेनहिमाटेएस्वाभावि
कप्रकृतिछेतेशेउपायेकरिनेटले पछेसर्वजेमुनिमंडलतेंणेविच्यारिजोयुंपणश्रीजिमहाराजनाप्रश्ननोउत्तरथायएम
जणांणुंनहिपछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएनाउत्तरएमछेजेएस्वभावमुकाव्यासारुजेसत्पुरुषउपदेशकरताहोयतेना

वचननेविषेअतिशेविश्वासहोयअनेउपदेशनाकरनारानिउपरयसांभलनारानेअतिशेप्रीतिहोय अनेउपदेशनोकर
नारोहोयतेगमेतेटलांदुखविनेकठणवचनकहे तोपणतेनेहितकारिजमानतोजायतोस्वाभाविकजेप्रकृतिछे तेपण
नाशथैजायपणएविनाबिजोकोईउपायनथि माटेजेनेपोतानिप्रकृतिटाल्यानिईछाहोयतेनेपरमेश्वरतथासत्पुरुष
तेस्वभावटाल्यासारुगमेतेटलातिरस्कारकरेनेगमेतेवांकठणवचनकहे तोपणकोइरित्येदुखावुंनहिंनेकेनारानोगुण
जलेवोएविरित्येवर्त्तेतोकोइरित्येनटलेएविप्रकृतिहोयतोयपणतेटलिजायछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥

॥३७॥ ॥१७०॥ ॥संवत् १८८० नाभादरवावदि६ छठ्यनेदिवसस्वामिश्रीसहजा
नंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां उगमणेबारणेओरडानिओसरियेंढोलियाउपरयगादितकि
यानंखाविनेविराजमानहतानेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां नेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसतथादेशदेश
नाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्यजेसंसारिजीवछेतेनेतोकोईकधनदेनारोमलेकेदिक
रोदेनारोमलेतोत्यांतुरतप्रतितीआवे अनेभगवाननाभक्तहोयतेनेतोजंत्रमंत्रनाटकचेटकमांक्यांइप्रतीतीआवेज
नहिअनेजेहरिभक्तहोयनेजंत्रमंत्रमां प्रतीतीकरेतेसत्संगीहोयतेपणअरधोविमुखजांणवो अनेजेसाचाभगवान
नाभक्तहोयतेघणाहोयनहिंजयार्थभगवाननाभक्ततोकारियांणिगाममां मांचोभक्तहतातेसत्संगथयामोरमार्गी
नापंथमांहतातोपणनिष्कामिवर्त्तमानमांफेरपड्योनहि अनेपोतेबालब्रह्मचारिरत्याअनेकोईककिमियावालोपो
तानेघेरआविनेउतर्योहतोतेणेत्रांबामांथिरुपुकरिदेखाड्युंने पछेएभक्तनेकयुंजेतमेसदाव्रतिछोमाटेतमनेआवु

टिवताविनेरुपुंकरवाशिखवुं पछेएभक्तलाकडिलेनेतनेगांमबारयकाढिमुक्यांअनेतनेएमकयुंजेअमारेतोभगवा
नविनाबिजापदार्थनिईछानथि पछेएभक्तनेसत्संगथयोतारेभगवाननाएकांतिकभक्तथयामाटेजेएकांतिकभक्त
होयतेनेएकतोआत्मनिष्टाहोयनेबिजोवैराग्यहोयने त्रिजोपोतानोधर्मद्रढपणेहोयनेचोथीश्रीकृष्णभगवाननेविषे
अत्यंतभक्तीहोयने तेएकांतिकभक्तज्यारेदेहमुकेतारेतेनोश्रीकृष्णभगवाननेविषेप्रवेशथायछे अनेजेएकांतिक
नहोयतेनोतोब्रह्मादिकमांप्रवेशथायछे अथवासंकर्षणादिकनेविषे प्रवेशथायछेपणएकांतिकथयाविनाश्रीकृष्ण
वासुदेवमांप्रवेशथातोनथितेप्रवेशते एमसमजवोजेजेमअतिशलोभीहोयतेनोधनमांप्रवेशथायछे नेजेमअति
कामिहोयतेनोमनगमतिस्त्रीमांप्रवेशथायछे नेजेमघणिकदालत्यवालोहोयनेतेवांछियोहोयनेतेनेदिकरोआवेते
नोदिकरामांप्रवेशथायछे तेमएविरित्येजेनोजीवजेसंघाथेबंधाणोहोयतेनेविषेतेनोप्रवेशजांणवोपणजेमजलमां
जलमलिजायछे नेअग्निमांअग्निमलिजायछेतेमप्रवेशनथिथातोएतोजेनोजेनेविषेप्रवेशहोयतेनेपोतानाइष्टदेव
विनाबिजाकोईपदार्थनेविषेहेतउपजेनहिनेएकतेनिजरटनालागिरहेनेतेविनाजीवेतमहादुखनादिवसभोगविनेजी
वेपणसुखनथाय॥ इतिवचनामृतं॥ ३८॥ ॥ १७१॥ ॥ संवत् १८८० नाभादरवावदि १० दशमिनेदिवसश्री
जीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांथिघोडियेचढिने श्रीलक्ष्मीवाडीयेपधारयाहतापछेत्यांओटाउ
परखढोलियोढलाविनेतेउपरयविराजमांनथयाहतानेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकरयांहतां नेपोतानामुखारविंदनिआगल्य
परमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनीसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजेप्रश्नपुछयोजेदेशकालक्रियासंगादि

केकरिनेपणजेपोतामांएवांगुणहोयजेजायजनहीएवोजेने जेस्वाभाविकगुणहोयतेकहोएमकहिनेश्रीजीमहाराज
बोल्याजेल्यो अमेअमारामांएवास्वाभाविकगुणरयाछेतेकहियेजेएकतोअमारेएमवरतेछे जेपंचप्रकारनाविषय
संबंधिजेजेपदार्थछेतेनोदेहेकरिनेसुंकेएटलेजोजोगथाय तोपणतेनोमनमांघाटनथायतथास्वप्नमांपणनआवे अने
बिजोएमजेबाहेरथिसुंकेएटलेप्रवत्तिमांरयाहोइयेपणज्यारेअंतरद्रष्टिकरिनेपोतानाआत्मासांमुजोइये तोकाचबा
वानाअंगनिपेठ्येसर्वेवत्तिसंकोचाइनेआत्मस्वरूपनेपांमिजायनेपरमसुखरूपेवरतायअनेत्रिजोएमजेचैतन्यरूपते
तेजोमयएवुंजेभगवाननुअक्षरधामछे तेमांसदासाकारमूर्त्तिएवाश्रीकृष्णवासुदेवविराजमानछेनेतेसाकारथका
जसर्वनाकर्त्ताछे पणनिराकारथकीतोकांइथातुंनथिएविरित्येसाकारनीद्रढप्रतितीछे तेकेटलाकवेदांतनाग्रंथवंचा
व्यानेसांभल्यातोपणएप्रतितीटलिनहि अनेचोथोएमजजेकोइबाइभाइहोयनेतेनि कोरनुएममारेजाण्यामांआवे
जेआतोउपरथि देखेकरिनेभगवाननीभक्तिकरेछेपणएसाचोभगवाननोभक्तनथितोतेनेदेखीनेमनराजिनथाय
नेतेनीसाथेसुवांण्यपणनथायनेजेखरेखरोभगवाननोभक्तहोयतेनेदेखिनेजमनराजिथाय नेतेनिसाथेजसुवांण्य
थायएच्यारगुणअमारेविषेस्वाभाविकपणेरयाछेतेकयानेहवेतमेसर्वेकहो पछेजेमोटेरापरमहंसतथामोटेराहरिभ
क्तहतातेमणेजेमांजेगुणएवोहतोतेकहीदेखाड्योपछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेमोटेराहोयतेनेविषेनिष्कामरूपधर्म
छेतेअवश्यजोइयेनेबिजिवातमांतोकांइककाच्यपहोयतोचाले पणएमितोद्रढताअतिशेजोइयेकेमजेएमोटेरोछेने
निसारप्येंसर्वनिसारप्यकेवायएविरित्येवारताकरिनेपाछादादाखाचरनादरबारमांपधारिनेसंध्याआरतिनारायण

धुम्यस्तुतिकरीनेपछेसर्वेसाधुतथाहरिभक्तनिसभाथइ पछेश्रीजिमहाराजेमोटेरामोटसपरमहंसनेपुछ्युंजेअमेपं
चमस्कंधतथादशमस्कंधनुंअतिशेप्रतिपादनकर्युंछे माटेएवेग्रंथनुंजेरहस्यतेजेमतमनेसमझ्यामांआव्युंहोयतेक
हो तारेमोटेरासर्वेपरमहंसेपोतपोतानीसमझण्यप्रमाणेजेमजणांणुंतमकहिदेखाड्युं पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजे
स्योहवेअमेएवेग्रंथनुंरहस्यकहीयेजेरहस्यतेशुंतोगमेएवोशास्त्रहोयपुराणहोय अतिशेबुद्धिवालाहोयतेपणसांभ
ळिनेतेवार्त्तानेनिश्चेसत्यमांनेनेहापाडेपणतेनेकोईरित्येसंशयनरहेजेएवार्त्ताएमनहीहोयएविरित्येजेकहिदेखाडवुं ते
नुंनामरहस्यकहेवाय अनेएवेग्रंथमांदशमस्कंधनुतोएरहस्यछे जेउपनिषदवेदांततेनेश्रुतिस्मृतितेमांजेनेब्रह्मकर्‍याछे
ज्योतिस्वरूपकर्‍याछेज्ञानरूपकर्‍याछेतत्वकर्‍याछेसूक्ष्मकर्‍याछे नेनिरंजनक्षेत्रज्ञसर्वकारणपरब्रह्मपुरुषोत्तमवासुदेव
विष्नुनारायणनिर्गुणएवेएवेनामेकरीनेजेनेपरोक्षपणेकर्‍याछे तेतेआप्रत्यक्षवसुदेवनापुत्रश्रीकृष्णवासुदेवछेएवि
रित्येज्यांज्यांस्तुतिआगछे त्यांत्यांएवाएवास्तुतिनाशब्दनेलइनेप्रत्यक्षश्रीकृष्णभगवाननेजकर्‍याछेपणश्रीकृष्णभग
वानथीअधिककांइनथिकर्‍युं तथासर्वजगतनीउत्पत्तिस्थितिप्रलयनाकर्त्तातेपणश्रीकृष्णभगवानजछेएमकर्‍युंछे
अनेपंचमस्कंधनेविषेतोएश्रीकृष्णभगवाननुंमाहात्म्यकर्‍युंछे तथाएश्रीकृष्णभगवानजेतेआजगतनिस्थितिनेअ
र्थेनेपोतानाभक्तजननेसुखआपवानेअर्थेअनेकप्रकारनिमूर्त्तियुंनेधारिनेखंडखंडप्रत्येरह्याछे एमकर्‍युंछेअनेपोते
बांधिएविजेमर्यादाउंतेनेविषेजेरहेतेअतिशेमोटपनेपांमेनेजेनरहेतेमोटाहोय तोपणपोतानिस्थितिथकिपडीजाय
अनेजेसाधारणजीवहोयनेतेमर्यादानेलोपेतोतेनेअधोगतिथायछे एमकर्‍युंछेअनेएजजेश्रीकृष्णवासुदेवतेणेवसु

देवदेवकीनेप्रत्यक्षचतुर्भुजरूपेअद्भुतबाळथकादर्शनदिधुंएअनादिवासुदेवरूपछे अनेएश्रीकृष्णभगवानधर्मअर्थ
कामनेविषेवर्त्याछे तेधर्मअर्थकामसारुजेजेभगवानेचरित्रकर्यांतेनुंजेगांनकरेअथवाश्रवणकरेतेसर्वेजीवसर्वे
पापथकिमुकाइनेपरमपदनेपांमेछे अनेएवासुदेवभगवानानाजन्मकर्मनेमूर्त्तिएसर्वेदीव्यस्वरूपछेअनेएजेवासुदे
वश्रीकृष्णतेजसर्वोपरिछेएविरित्येएवेग्रंथनुंरहस्यछे अनेजेशुकजीजेवाब्रह्मस्थितिनेपांम्याहोयतेनेपणएश्रीकृष्णप
रब्रह्मनीउपासनाभक्तिकरवीनेदशममांकह्यांजे श्रीकृष्णभगवाननांचरित्रतेशुकजिजेवानेपणगाववांनेसांभल
वांतेशुकजियेंजकह्युंछेजे परिनिष्ठितोपिनैर्गुण्येउत्तमश्लोकलीलया ॥ गृहीतचेताराजर्षेआख्यानंयदधीतवान् ॥
॥१॥ अनेएवाजेवासुदेवभगवानतेनाआकारनेविषेदृढप्रतितीराखवी अनेजोभगवाननाआकारनेविषेदृढप्र
तितीहशेनेकदाचितएजीवकांइकपापकरशेतोपणएनोउद्धारथाशे केमजेपापकरेतेनुंतोप्रायश्चित्तकह्युंछे पणभ
गवाननेजेनिराकारसमजेएतोपंचमहापापकरतांपणअतिमोटुंपापछे एपापनुंकोईप्रायश्चितनथिअनेभगवानने
साकारजांणीनेनीष्टाराखीहोयनेकदाचितर्तेथिकोईकपापथेगयुंहोयतोएनोशोभारछे एपापतोभगवाननेप्रतापेक
रिनेसर्वेबलिजाशेनेएवोजीवभगवांननेपांमशे माटेभगवाननाआकारनेवीषेदृढप्रतितीराखिनेएनिदृढउपासना
करविएमअमेतमनेसर्वेनेकहियेछइयेतेआवार्त्तानेसर्वेदृढकरिनेराखज्यो एविरित्येश्रीजिमहाराजसर्वेनेशिक्षाव
चनकहिनेभोजनकरवासारुपधार्या ॥ ॥इतिवचमान्तं॥ ॥३९॥
॥१७२॥ ॥संवत्१८८० नाआसोवदि ३ त्रिजनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांपो ॥५०॥

तानाउतारानेविषेविराजमानहताथछे स्नानकरिनेनेश्वेतवस्त्रनुधारणकरिनेपोतानाआसनउपरश्यविराजमानथ
थानेपोतानुंदेवार्चनादिकजेनित्यकर्मतेनेकरिनेंउत्तराढमुखे श्रीकृष्णभगवाननेंसाष्टांगदंडवतप्रणामकरताहवाते
प्रतिदिनजेटलादंडवतप्रणामकरतातेथितेदिवसतोपोतेएकदंडवतप्रणामअधिककरयो तेनेजोइनेशुकमुनियेपुछ्युं
जेहेमहाराजआजतमेएकप्रणामअधिककेमकरयो तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेनित्यप्रत्येतोअमे श्रीकृष्णभग
वाननेनमस्कारकरिनेंएमकेताजे हेमहाराजआदेहादिकनेविषेअहंममत्वहोयतेनेतमेटालज्यो अनेआजतोअ
मनेएवोविच्यारथयोजेभगवाननाभक्तनोमनेंवचनेनेंद्रोहकरिने जेकांइकजांणेअंजाणेद्रोहथइआवेनेतेणेकरिनें
जेवुंआजिवनेदुःखथायछेतेवुंबिजेकोइपापेकरिनेथातुनथि माटेजांणेअजांणेमनेवचनेंदेहेकरिनें जेकांइभगवा
ननाभक्तनोद्रोहथयोहोय तेनोदोषनिवारणकराव्यासारुंएकप्रणामअधिककरयो अनेअमेतोएमजांण्युं
छे जेभगवाननाभक्तनाद्रोहेकरिनेंजेवुंआजीवनुंभुंडुथायछे नेएजिवनेकष्टथायछेतेवुंकोइपापेकरिनेंनथिथातुं
अनेभगवाननाभक्तनिमनेवचनेंदेहेकरिनें जेसेवाथाणिआवेनेतेणेकरिनेंजेवुंआजिवनुंरुडुंथायछे नेएजीवनेसु
खथायछे तेवुंबिजेकोइसाधनेकरिनेंनथिथातुं अनेएभगवाननाभक्तनोजेद्रोहथायछे तेतोभमानइर्ष्यानेक्रोधए
च्यारेकरीनेथायछे अनेभगवाननाभक्तनुंजेसनमानथायछे तेजमांएच्यारवांनांनहोयतेथिथायछे माटेजनेआ
देहेकरीनेपरमसुखियाथावुंहोयनेदेहमुक्याकेडपणपरमसुखियाथावुंहोयतेने भगवाननाभक्तनोमनेवचनेदेहेक
रीनेद्रोहनकरवो अनेजोभगवाननाभक्तनोकांइकद्रोहथईजायतोतेनिवचनेकरिनेप्रार्थनाकरविनेमनेकरिने मेटे

हेकरीने तेनेदंडवतप्रणामकरवानेफरिनेद्रोहनथायएविरित्येवरत्यानोआदरकरवो पणएकवारद्रोहकरिनेंदंडवत
प्रणामकर्यानेवळिफरी द्रोहकरीनेदंडवतप्रणामकरवाएविरित्येवर्त्तवुंनहि अनेआवार्त्तादाडिसांभरतिरहेतेसारुं
आजथिसर्वेसंततथासर्वेहरिभक्तमात्रएवोनियमराखज्यो जेभगवाननिपूजाकरीनेंपोतानानित्यनियमनाजेदंड
वतप्रणामहोयतेकरवानेते पछेवधादिवसमांजेकांइजाणेअजाणेमनेवचनेदेहकरीनें भगवाननाभक्तनोद्रोहथ
योहोयतेनुं निवारणकरावववासारुंएकदंडवतप्रणामनित्येकरवोएमअमारिआज्ञाछे तेनेसर्वेंपाळज्यो ॥ ॥इति
वचनामृतं॥ ॥५०॥ ॥१७३॥ ॥संवत् १८८० ना कार्त्तिकवदि ११
एकादशिनेदिवसस्वामीश्रीसहजानंदजिमहाराजश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादरबारमांआथमणेबारनेओरडा
निओसरिएंढोलियाउपरआविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतानेकंठनेविषे पिळापुष्पनाहारपेर्याह
ता नेपाघनेविषेपिळापुष्पनातोराखोस्याहता अनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यमुनि तथादेशदेशनाहरिभक्तनि
सभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजकृपाकरीनेपोतानाभक्तजननेउपदेशकरताथकाबोल्याजे जेनेपरमेश्व
रभजवाहोयतेने भगवाननीअथवाभगवाननाभक्तनीसेवाचाकरिमळे तारेपोतानुंमोटुंभाग्यमानिनेतेसेवाक
रवीतेपणभगवाननीप्रसन्नतानेअर्थेनेपोतानाकल्याणनेअर्थेभक्तियेकरीनेजकरवि पणकोइकवखाणेतेसारुंन
करवी अनेजीववातोएवोस्वभावछेजेजेमांपोतानेमानजडेतेजकरवुंसारुंलागे पणमांनविनाएकलिलोभगवान
निभक्तिकरविपणसारिलागेनहि अनेजमस्वानहोयतेसुकाहाडयकान एकांतलेइजइनेकरडेपछे तेणेकरीनेपोतानुं

मोटुंछोलायवंतेहाड्यकुंलोहियालुंथाय तेनचाटिनेराजिथायछे पणमूर्खएमनथिजांणतो जेमाराजमांढानुंलोहि छे तेमांहुस्वादमानुछूं तेमभगवाननोभक्तहोयतोपणमांनरूपिहाड्यकानेमुकिसकतोनथि अनेजेजेसाधनकरे छे तेमाननेवशथइनेकरेछे पणकेवलभगवाननिभक्तिजांणिनेभगवानांनप्रसन्नतानेअर्थेकरतोनथिअनेभग वाननिभक्तिकरेछे तेमांपणमाननोस्वादआवेछे तारेकरेछेपणकेवलभगवाननीप्रसन्नतानेअर्थेनथिकरतो अने मानविनाकेवलभगवाननीप्रसन्नतानेअर्थेभगवाननीभक्तितारतनजी तथामियांजीजेवाकोइकजकरताहशे प णसर्वेथितोमाननोस्वादमुकिसकातोनथी पछेतेउपरमुक्तानंदस्वामियेतुलसिदासनिसाखिकहीजे ॥ कनकतज्यो कामनितज्योतज्योधातुकोसंग ॥ तुलसिलघुभोजनकरिजिवेमानकेरंग ॥ १ ॥ एसाखिनेसांभलिनेश्रीजिमहारा जबोल्याजेजेवोजीवनमांनमांथीस्वादआवेछे तेवोतोकोइपदार्थमांथीआवतोनथी माटेमानतजीनेजेभगवा ननेभजेतेनेतोसर्वेहरिभक्तमांअतिशेमोटोजाणवो ॥ ॥ इतिवचनामृतम् ॥ ॥४१॥

॥ १७४ ॥ ॥ संवत् १८८० नामागशरवदि १२ द्वादशीने दिवसस्वामीश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडा मध्येदादाखाचरनादरबारमां उगमणेबारनेओरडानीओसरियेविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहता अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनी तथादेशदेशनाहरिभक्तनि सभाभराइनेबेठिहति पछेभगवदानंदस्वामि येश्रीजिमहाराजनेप्रश्नपुछ्युं जेहेमहाराजभगवाननाएकएकरोमनेविषे अनंतकोटिब्रह्मांडरह्यांछे तेकइरित्येरह्यां छेअनेब्रह्मांडमांकियेकियेठेकांणेभगवाननाअवतारथायछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजे पुरुषोतमभगवाननुंजे

अक्षरधामतेनाबेन्भेदछे एकसगुणपणुंनेबीजुंनिर्गुणपणुं अनेपुरुषोतमनारायणछेतेनेतोसगुणनकेवायने निर्गुण
पणनकेवाय नेसगुणनिर्गुणभेदतोअक्षरनेविशेछे तेअक्षरनिर्गुणपणेतोअणुंथकीपणअतीसुक्ष्मस्वरुपेछे अने
सगुणस्वरुपेतोजेटलुंमोटुंपदार्थकेवायतेथकिपणअतिशेमोटुंछे तेअक्षरनाएकएकरोमनेविषेअणुनिपेठेअनंतको
टिब्रह्मांडरयांछे तेकांइब्रह्मांडअक्षरनेविषेनांनांथैजातांनथी।एताअष्टावरणेसहवर्तमानहोय पणअक्षरनिअतिशेमो
ट्यपछे तेआगल्यब्रह्मांडअतिशेनांनांदेखायछे जेमगिरनारपर्वतछेतेमेरुआगल्यअतिशेनांनोदेखायअनेलोका
लोकपर्वतनी आगल्यमेरुपर्वतअतिशेनांनोदेखायतेमब्रह्मांडतोआवडांनेआवडांहोयपणअक्षरनिअतिशेमोट्ये
पछे तेनिआगल्यअतिनांनांदेखायछे माटेअणुंसरखांकेवायछे अनेअक्षरब्रह्मतोजेमसूर्यनुंमंडलछे तेमछेतेसूर्य
ज्यारेमाथेआवेतारेसूर्यनेजोगेकरीनेदशेदिशुकल्पायछे तेमअक्षरधामछे अनेतेअक्षरनेउपरहेठेनेच्यारेपडखेस
र्वदिशुंमांब्रह्मांडनिकोटियुंछे अनेभगवानजेपुरुषोत्तमतेतोअक्षरधामनेंविषेसदाय विराजमानरहेछे नेतेसत्यसं
कल्पछे नेअक्षरधामनेविषेरयाथकाजजेजेब्रह्मांडमांजेजेरूपप्रकाश्यांजोईयेतेवातेवारूपनेप्रकाशकरेछे जेमए
श्रीकृष्णभगवानेरासक्रिडाकरितारेपोतेएकहतातेजेटलिगोपांगनाउंहतितेटलारूपेथया तेमजपुरुषोत्तमभगवान
ब्रह्मांडब्रह्मांडप्रत्येज्यांजेवुंरूपप्रकाश्युजोइयेत्यांतवारूपनेअक्षरधाममांरयाथकाप्रकाशेछे अनेपोतेतोसदायअक्ष
रधाममांरेछेअनेज्यांएपुरुषोत्तमनिमुर्त्तिछे त्यांजअक्षरधामनुंमध्यछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ४२॥ ॥ १७५॥
॥ संवत् १८८० नापोषशुदि ४ चोथ्यनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादरबा

रमां अजोध्यावासिनेघेरगादितकियाउपरस्थविराजमानहता। अने सर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां नेपोतानामुखारविं
दनिआगळ्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति अनेप्रेमानंदस्वामिसरांदोलइनेकिर्त्तनगावता
हतापछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेल्योप्रश्नउत्तरकरियेएमकहिनेश्रीजिमहाराजेपुछ्युंजेजेभगवाननांभक्तगुणाती
तहोयनेकेवळसत्तारूपेवर्त्ततोहोयनेतेनेविषेवैराग्यरूपजे सत्वगुणअनेविषयमांप्रीतिरूपजेरजोगुणअनेमुढपणुं
रूपजेतमोगुणएत्रणेयेगुणनाभावतानहोयअनेततोकेवळउत्थानेरहितशुन्यसमताधरिरहे नेसुषुप्तिजेविअवस्था
वर्त्तेएविरित्येसत्तारूपेरयोजेनिर्गुणभक्ततेनेभगवाननेविषेप्रीतिहोयकेनहोयएप्रश्नछे पछेमुक्तानंदस्वामियेकयुं
जेजेसत्तारूपेवर्त्ततेनेभगवाननेविषेतोप्रीतिहोय तारेश्रीजिमहाराजेपुछ्युंजेसत्तारूपेरयोएवाजेएभक्ततेनेभगवा
ननेविषेप्रीतिछेतेआत्मानेसजातिछेकेविजातिछे पछेमुक्तानंदस्वामियेकयुंजेएप्रीतितोआत्मानेसजातिछे पछेश्री
जिमहाराजबोल्याजेमधवाचार्य्येनिंबार्कनेवल्लभाचार्यएमणेआत्मारूपेरइनेजे भगवाननेविषेप्रीतिकरविएप्री
तिनेब्रह्मस्वरूपकहिछेमाटेगुणातीतथैनेजेभगवाननेविषेप्रीतिकरेछे एजब्रह्मनुंस्वरूपछेएममोटामोटाआचार्यनो
सिद्धांतछे ॥इतिवचनामृतं॥४३॥ ॥१७६॥ ॥संवत् १८८० नापोषशुदि ८ अष्टमीनेदिवसस्वा
मिश्रीसहजानंदजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां उगमणेबारयओरडानिओसरियेविराजमान
हताअनेसर्वश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां नेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइ
नेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजेमुक्तानंदस्वामिनेपुछ्युं जेज्यारेकांइकहरिभक्तनाअवगुणआवेतारेमांरजेटलातेमां

दोषसुकताहोयएटलानेएटलासुकेकेकांइवधुसुके पछेमुक्तानंदस्वामिबोल्याजेअटकलेतोएमजणायछे जेमोरेसु
कताएटलानेएटलासुकेछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजे एवातमांतमारिनजरपडिनहिएटलानेएटलाअवगुणसुक
ताहोयतोअवगुणआव्यो एमकेमकेवायमाटेएतोभुंडादेशकालक्रियासंगआदिकनेजोगेकरिने बुद्धिपलटाइनेवि
जिरित्यनिजथईजायछे तेणेकरिनेअवगुणवधुसुकेछेतारेएमजांणवुंजेबुद्धिनेविषेभुंडादेशकालादिकनुदुषणला
गुंछे अनेअमेतोएमजांणियेछईयेजेजेनेपुर्वेमोटापुरुषनोसंगहशे अथवाभगवानअनुदर्शनथयुहशेतेनेतोपोताना
जअवगुणभासेपणबिजाहरिभक्तनाअवगुणभासेजनहिनेएवांजेनांलक्षणहोयतेनेदैवी जिवजांणवो अनेजेआ
सुरीजीवहोयतेनेतोपोतामांएकेअवगुणभासेनहिअनेबिजाजेहरिभक्तहोयतेनेविषेजकेवलअवगुणभासे एवि
जेनिबुद्धिहोयतेनेआसुरिजीवजांणवा नेतेआसुरिजीवसत्संगिमांरयोहोयअथवासंतनामंडलमांरयोहोयपणजे
वाकालनेमीरावणनेराहुहतातेसरखोरहेपणएनेसंतनोसंगलागेनहिमाटेपाकोहरिभक्तहोयतेनेपोतानाजअवगुण
सुकेपणबिजाहरिभक्तनादोषनेतोदेखेजनहि॥ ॥इतिवचनामृतं॥४५॥ ॥१७७॥ संवत् १८८०
नापोषवदि १ पडवानेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादरबारमांउगमणेबा
रणेओरडानिओसरियेविराजमानहताअनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपोतानामुखारविंदनिआगलमुनि
तथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेतमेसर्वेमुनिमंडलतथाब्रह्मचारित
थाग्रहस्थसत्संगी तथापालातथाअयोध्यावासिएतमेसर्वेमाराकेवाओछोतेजोहुंखटकोराखिनेतमनेवर्तावुंनहिं ॥५३॥

अनेतमेकांइकगाफलपणेवर्त्तोतेअमथकिदेखायनहिंमाटेजेजेमाराकेवांणाछो तमांमारेएकतलमात्रकसररेवादे
विनथिमाटेतमेपणसुधासावधानरेज्योजो।जरायगाफलाइराखशोतोतमारोपगटकशेनहिं अनेमारेतोजेतमेभग
वाननाभक्तछोतेनाह्रदामांकोइजात्यनिवासनातथाकोइजात्यनोअजोग्यस्वभावतेरेवादेवोनथि अनेमायानात्र
णयगुणदशइंद्रियुंदशप्राणच्यारअंतःकरणपंचभूतपंचविषयने चौदइंद्रियोनादेवताएमांथिकोइनोसंगरेवादेवोन
थिएसर्वेमाइकउपाधिथकिरहितसत्तामात्रएवोजेआत्मातेरुपेथैनेभगवाननिभक्तिकरांएवासर्वेनेकरवाछे पण
कोइजात्यनोमायानोगुणरेवादेवोनथि अनेआजन्ममांसर्वकसरनटलितोबदरिकाश्रममांजैनेतपकरिनेसमग्रवा
सनाबालिनेभस्मकरविछे तथाश्वेतपद्विपमांजैनेनिरन्नमुक्तभेलातपकरिनेसमग्रवासनाबालिनेभस्मकरिनांखवि
छे पणभगवानविनाबिजाकोइपदार्थमांप्रीतीरहेएवुंरेवादेवुंनथिमाटेसर्वेहरिभक्ततथासर्वेमुनिमंडलसावधानरे
ज्योएटलिवार्त्ताकरिनेश्रीजीमहाराजपोतानाउतारामांपधार्या पछेतेजदिवससायंकालेवलिसभाकरिनेविराज
मानथयापछेआर्त्तिथइरहितारे श्रीजीमहाराजबोल्याजेसात्विकिकर्मकरिनेदेवलोकमांजायछे अनेराजसिकर्म
करिनेमध्यलोकनिप्राप्तिथायछेनेतामसिकर्मकरिनेअधोगतिनेपामेछेतमांकोइएमआशंकाकरेजेराजसिकर्मेकरि
नेमनुष्यलोकनिप्राप्तिथायछे तारेतोसर्वमनुष्यनेसुखदुखसरखुंजोइयेतोएनोउत्तरएमछे जेएकरजोगुणछेतेनादेश
कालादिकनेजोगेकरिनेअनंतप्रकारनाभेदथायछे माटेराजसीकर्मनोएकसरखोनिरधाररेतोनथिएतोजेवादेशका
लसंगनेक्रियानोजोगआवेतेवुंकर्मथायछे तेमांपणजेभगवाननाभक्तसंतअनेभगवाननाअवतारतेकुराजीथा

य एवुंकांइककर्मथैजाय तोआनेआदेहेमृत्यलोकमांजमपुरिनाजेवुंदुखभोगवे अनेभगवाननेभगवाननाभक्त
राजीथाय एवुंकर्मकरेतोआनेआदेहेपरमपदपांम्याजेवुंसुखभोगवे अनेभगवाननेभगवाननासंतनेकुराजीकरे
नेतेणेजोस्वर्गमांगयाजेवुंकर्मकर्युंहोयतोपणतेनोनाशथैजायनेनरकमांपडवुंपडे अनेभगवाननेभगवाननासंत
राजीथाय एवुंकर्मकर्युंहोयनेतेनेजोनरकमांजावानुप्रारब्धहोयतोपणतेभुंडाकर्मनोनाशथैजायनेपरमपदनेपां
मे माटेजेसमकुहोयतेनेतोभगवाननेभगवाननाभक्तराजिथायतेमजवर्त्तवुं अनेपोतानासंबंधिजेमांणसहोयते
नेपणएमउपदेशकरवो जेभगवाननेभगवाननासंतजेजेप्रकारेआपणिउपरस्यराजिथायनेकृपाकरेतेमजआपणे
वर्त्तवुं अनेभगवाननेभगवाननासंतनेअग्नियेज्यारेराजीकर्याहशे तारेअग्निनेएवोप्रकाशप्राप्तथयोछे अनेसूर्य
चंद्रादिकजेप्रकाशमानछे तेणेपणभगवाननेभगवाननासंतनेशुभकर्मेकरिनेराजिकर्याहशे तारेएवाप्रकाशनेपां
म्याछे अनेदेवलोकमृत्यलोकनेविषेजजेसुखियाछे तेसर्वेभगवाननेभगवांननासंतनेराजिकर्याहशेतेप्रतापेकरिने
सुखियाछेमाटेजेपोतानाआत्मानुंरुडुंथावानेइछेतेनेतोसद्ग्रंथनेविषेकयाजेसधर्मतेनेविषेरहिनेभगवाननेभगवान
नासंतराजिथायएजउपायकरवो ॥इतिवचनामृतं॥४५॥ ॥१७८॥ संवत्१८८०नापोषवदि११एकादशीनेदिव
सस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां आथमणेबारणेओरडानिओसरियेविरा
जमानहतानेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपिछिछिंट्यानिरजाइओढिहति नेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनित
थादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति नेझांझमृदंगलैनेसंतकिर्त्तनगावताहतापछेकिर्त्तनगाइरया तारेश्री

जीमहाराजबोल्याजे आसंसारनेविषेजेसतपुरुषहोयतेनेतोकोईकजीवनेलौकिकपदार्थनिहांण्यवृद्धिथातीदेखिने तेनिकोरनोहर्षशोकथायनहिं अनेज्यारेकोइकनुंमनभगवाननामार्गमांथिपाछुंपडे तारेखरखरोथायछे कांजेथो डाककालजीववुंनेएनोपरलोकबगडशे माटेएनेमोटिहांण्यथायछे अनेभगवाननाजेअवतारपृथ्विनेविषेथायछे तेधर्मनास्थापननेअर्थेथायछे तेकेवलवर्णाश्रमनाधर्मस्थापनकरवानेअर्थेजनथिथाता केमजेवर्णाश्रमनाधर्म तोसप्तर्षिआदिकजेप्रवृत्तिधर्मनाआचार्यछेतेपणस्थापनकरेछे माटेएटलासारुजभगवाननाअवतारनथिथा ता भगवाननाअवतारतोपोतानाएकांतिकभक्तनाजेधर्मतेनेप्रवर्त्तावानेअर्थेथायछे अनेवलिजेएकांतिकभक्त छे तेनेदेहेकरिनेमरवुंएमरणनथि एनेतोएकांतिकनाधर्ममांथिपडिजवायएजमरणछे तेज्यारेभगवानकेभगवा ननासंततेनोहइयामांअभावआव्यो तारेएभक्तएकांतिकनाधर्ममांथिपड्योजांणवो अनेतजोक्रोधेकरिनेपड्यो होयतोतेनेसर्पनोदेहआव्योजाणवो अनेकामेकरिनेपड्योहोयतोयक्षराक्षसनोअवतारआव्योजांणवो माटेजे एकांतिकनाधर्ममांथिपडिनेएवादेहनेपाम्याछे नेजोतेधर्मवालाहोयअथवातपस्वीहोयतोपणतेधर्मेकरिनेतथातपे करिनेदेवलोकमांजाय पणजेणेभगवाननोनेभगवाननासंतनोअभाववलिधो तेतोभगवाननाधामनेतोनजपां मे अनेवलिजेपंचमहापापेजुक्तहोयनेतेनेजोभगवाननेभगवाननासंतनेविषेअवगुणनआव्योहोयतोएनांपापना शथइजाय नेएनोभगवाननाधाममांनिवासथाय माटेपंचमहापापथकिपणभगवाननेभगवाननाभक्तनोअव गुणलेवोएमोटुंपापछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥४६॥ ॥१७९॥ ॥संवत १८८० ना

माहावदि १० दशमिनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांउगमणेबारु
ओरडानिओसरियेविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपिलिछिंटनिरजाइओढिहतिनेपोता
नामुखारविंदनिआगळ्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेसंत
निपासेच्यारसाधुरहेताहोयतेनेजोमनदइनेमांणसाइयेराखतांआवडतुंहोयतोतेनिपासेसाधुराजिपेरहे अनेजेनेसा
धुनेराखतांआवडेनहि तेनिपासेसाधुरहेपणनहि अनेजेसाधुनेमोक्षनोखपहोयतेनेतोजमदुखवियेनेविषयनुखंड
नकरियेतेमअतिराजिथायजेमआमुक्तानंदस्वामिनेक्षयरोगथयोछे.तेदहिंदुधगल्युंचिकणुंकांइखावादेतोनथितेम
जेसमकुहोयतेनेएमजणायजेआरोगेसारुसारुखावापिवानुंसर्वेखंडनकरिनांख्युं माटेआतोक्षयरोगरूपेजांणियें
कोइकमोटासंतनोसमागमथयो होयनेशुंएमभासेछे शामाटेजेशिश्ननेउदरएबेनेविषेजेजीवनेआसक्तिछे एजअ
सतपुरुषपणुंछेतेक्षयरोगएबेयप्रकारनिखोटयनेकाढेएवोछे तेमएरोगनिपेठेजेसतपुरुषहोयतेविषयनुखंडनकरता
होय तारेमुमुक्षुहोयतेनेतेमांदुखाइजावुंनहि अनेजेखाधापिधानिलालच्येकेलुगडानिलालच्ये अथवापोतानेम
नगमतापदार्थनिलालच्येकोइमोटेरासंतनेगोरहेताहोयतेनेतोसाधुजनजांणवो तेनेतोलबाडजांणवोनेकुतराजे
वोजांणवोनेएवोमलिनआशयवालोहोयतेअंत्येजातांविमुखथाय अनेवलिसंतनेकोइसारुपदार्थआपेतेमांजेह
र्षकरेतथाजेपंचविषयनोलालचिहोय एवेतोपंचमहापापिथीपणअतिभुंडाछे माटेजेसमकुहोयतेनेसंतनासमा
गममांरहिनेआवोमलिनआशयअंतरमांराख्योनजोईये केमजेआसभातोजेविबदरिकाश्रममांतथाश्वेतद्वीपमां

होयनेविछे तेमांयेसिनेज्यारेमलिनवासनानटलि तारेविजुंटाल्यानुंठेकांणुंक्यांमलशे अनेपंचविषयछेतेतोपूर्वेदेव
मनुष्यादिकनेविषेअनंतदेहेकरिनेआपणाजीवेभोगव्याछे तोपणहजीलगणएविषयनितृमीथइनथितोहवेभगवा
ननाभक्तथइनेवर्षकेबेवर्षकेपांचवर्षविषयभोगविनेपुर्णथवाशेनहिं जेमपातालसुधिपृथवीफाटिहोयतेनेपांणीये
करिनेभरवामांडियेतेक्यारेयभरायनहिंतेमइंद्रियुंछेतेनेक्यारेयविपयथकितृप्तिथइनथि नेथाशेपणनहिं माटेहवेतो
विषयनिआसक्तिनेत्यागकरिनेअनेसाधुजेमवढिनेकेहेतमगुणलेवोपणअवगुणलेवोनहि तेमुक्तानंदस्वामिनाकी
र्तनमांकयुंछेजे ॥सुलिउपरस्यशयनकरावेतोयसाधुनेसंगरहियेरे॥ माटेआवोअवसरपांमिनेतोअशुभवासनाटालि
नेजमरवुं पणअशुभवासनासोतांमरवुंनहि अनेआदेहमांथिनिसरिनेनारदसनकादिकशुकजीजेवाब्रह्मरूपथैने
भगवाननोभक्तिकरवीछे एविवासनाराखविनेएमकरतांथकां जोब्रह्मलोकमांकेइंद्रलोकमांनिवासथइजाशे तो
पणकांइचिंतानथि जेमझाडफरवागयानेपायखांनामांमाथाभरपडीगयातोनाइधोइनेपवित्रथावुं पणएमांपडि
नेरवुंतेमशुभवासनाराखतांराखतांब्रह्मलोकमांकेइंद्रलोकमांजवाणुंतोएमजांणवुंजेमाथाभरनरकनाखाडामांप
ड्याछैये एमजांणिनेशुभवासनानेबलेकरिनेब्रह्मलोकइंद्रलोकनाभोगनेत्यागकरिने भगवाननाधाममांपुगवुंपण
वच्यमांक्यांईनेरवुंएमनिश्चेराखवो अनेवलिजेमपोतानिसेवाग्रहस्थकरेछेअथवात्यागीसेवाकरेछेतेमआपणपण
हरिभक्तनुंमाहात्म्यजांणयुंजोईयेजेमअमारिचाकरिमूलजीब्रह्मचारिमाहात्म्यजांणिनेकरेछे तेमअमेपणब्रह्मच्या
रिनुंमाहात्म्यजाणियेछैयेतेमआपणिग्रहस्थअन्नवस्त्रेकरिनेचाकरिकरेछे तेमआपणेपणएमनुंमहात्म्यसमजिनेग

मनिवातचिंतकरिनेचाकरिकरविएमअरसपरसमहात्म्यसमजिनेहरिभक्तनिसोबत्यराखवि ॥ इतिवचनामृतं ॥

॥४७॥ ॥१८०॥ संवत् १८८० नामाहावदि १४ चौदशनेदिवसस्वामिसहजानंदजीमाहाराजश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादरबारमां उगमणेबारणेओरडानिओसरियेविराजमांनहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अने तुलसिनिनविश्वेतकंठियुंकंठनेविषेधारणकरिहतिनेपाघनेविषेपिलापुष्पनोतोरो विराजमानहतोनेकंठनेविषेपुष्पना हारधारणकर्याहतानेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहतिनेसाधुप्रे मानंदस्वामिभगवाननाध्याननाअंगनिगरबियुंजे ॥ वंदुंसहजानंदरसरूपअनोपमसारनेरेलोल ॥ एगावताहतापछे ज्यारेगाइरह्यातारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेबहुसारांकीर्त्तनगायांआकीर्त्तननेसांभळिनेतोआमारामनमां एमवि च्यारथयोजेआविरीत्येएनेभगवाननिमूर्त्तिनुंचिंतवनछे माटेएसाधुनेतोउठिनेसाष्टांगदंडवत्प्रणामकरिये अनेजे नेआविरित्येअंतःकरणमांभगवाननुंचिंतवनथातुहोयनेएविवासनायेजुक्तजोदेहमुकेतोतेनेफरिनेगर्भवासमांजा वुंपडेजनहिअनेएविरित्येभगवाननुंचिंतवनकरतांजिवतोहोयतोपणएपरमपदनेपाम्योजछे अनेजेवाश्वेतद्विपमां निरन्नमुक्तछेतेवोजएपणनिरन्नमुक्तथैरयोछे अनेदेहक्रियातोजोग्यहोयएटलिसेहेजेजथायछेअनेजेनेभगवान नास्वरूपनुंएविरित्येचिंतवनथायछेतेतोकृतार्थथयोछे नेतेनेकांइकरवुंबाकिरह्युनथी अनेजेनेभगवानविनाबिजा पदार्थनुं चिंतवनकरतेथकेदेहपडशेतेनेकोटिकल्पेदुखनोअंतआवतोनथि माटेआवोअवसरआव्योछे तेनेपांमिने भगवानविनाबिजापदार्थनुंचिंतवनमुकिनेएकभगवाननास्वरूपनुंजचिंतवनकरवुं अनेजोभगवाननास्वरूपनुंचिं

तवनथइनसकेतोपणधर्मज्ञानवैराग्यनेभक्तितेणेजुक्तएवाजेत्र्प्रासाधुतेनेमध्येपडिरेवुं अनेअमारेपणएजअंतरमां
वासनाछेजेआदेहनेमुकशुं पछेकोईरित्यनोजन्मथावानुनिमित्ततोनथितोपणअंतरमांएमविचारियेछैयेजेजन्मध
रवानुंकोइककारणउत्पन्नकरिनेपणसंतनामध्यमांजन्मधरवोएमजइछियेछैये अनेजनेएकीर्त्तनमांकयुएविरित्य
नुंचिंतवनथातुंहोयतेतोकालकर्मनेमायानापाशथकिमुकाणोछे अनेजनेघेरएवापुरुषेजन्मधर्योतेनांमाबापपण
कृतार्थथयांजांणवां अनेभगवानवीनाबिजाविषयनुंजेचिंतवनकरेछेतेतोअतिशतुच्छयोजांणवोअनेस्त्रीपुत्रनेध
नादिकपदार्थतोजेजेयोनिमांजायछे तेसर्वेमांमलेछेपणआवात्रह्मवेत्तासंतनोसंगने श्रीवासुदेवभगवाननुंसा
क्षातकारदर्शननेचिंतवनतेतोअतिशेदुर्लभछे माटेजेमविषइजननेपंचविषयनुंचिंतवनअंतःकर्णमांथयाकरेछेते
मजेनाअंतरमांअखंडभगवाननुंचिंतवनथयाकरेएथीउपरांतमनुष्यदेहनोबिजोलाभनथि अनेएतोसर्वेहरिभक्त
मांमुखियोछेअनेएभक्तनेशब्दस्पर्शरूपरसरगंधएपंचविषयहोयतोपणभगवानसंबंधिजहोयनेतेनाश्रवणतेअखं
डभगवाननीकथासांभलवानेइच्छेनेत्वचातेभगवाननोस्पर्शकरवाइच्छे नेनेत्रतेभगवाननेभगवाननासंतनांदर्श
नकरवाइच्छेनेरसनातेभगवाननामहाप्रसादनास्वादनेइच्छे अनेनासिकातेभगवाननेचड्यांजपुष्पतुलसितेनासुगं
धनेइच्छेपणपरमेश्वरविनाअन्यवस्तुनेसुखदाइजांणेजनहि एविरित्येजेवर्त्तेतेभगवाननोएकांतिकभक्तकेवाय ॥
॥इतिवचनामृतम्॥४८॥ ॥१८१॥ ॥संवत् १८८० नाफागणशुदि २ बिजनेदिवसस्वामिश्रीसह
जानंदजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां श्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनिआगल्यअथमणेबारणे

मेडिनिओसरियेंढोलियाउपरस्वगादितकीयाविछाविनेविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांअनेपाघ
मांधोलापुष्पनोहारलटकतोमुक्योहतो नेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनिमंडलतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभा
भराईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेप्रत्यक्षभगवाननिजेमुर्त्तिनेविजाजेमायिकआकारएवेयनेविषेतोघ
णोफेरछेपणजेअज्ञानिछेनेअतिशेमूर्खछे तेतोभगवाननेनेमायिकआकारनेसरखाजांणेछेकेमजेमायिकआका
रनाजेजोनाराछेनेमायिकआकारनाजेचिंतवनकरनाराछेतेतोअनंतकोटिकल्पसुधिनरकचोराशिनेविषेभमेछेअ
नेजेभगवाननास्वरूपनादर्शनकरनाराछेनेभगवाननास्वरूपनाचिंतवनकरनाराछे तेतोकालकर्मनेमायाएसर्वेना
बंधनथकिछूटिनेअभयपदनेपांमेछेनेभगवाननापार्षदथायछे माटेअमारेतोभगवाननिकथाकेकिर्त्तनकेवार्त्ता
केभगवाननुंध्यानएमांथिकोइकालेमननेत्रपिथातिजनथिनेतमारेपणसर्वेनेएविजरित्येकरवुं॥ ॥इतिवच
नामृतम॥ ॥४९॥ ॥१८२॥ ॥संवत् १८८० नाचैत्रवदि २ द्विति
यानेदिवसस्वामिश्रीसजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां श्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनि
आगल्यआथमणे बारमेडिनिओसरिउपररात्रिनेविषेविराजमानहतानेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां नेपोता
नामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेआज
तोअमारुजेरहस्यछे तेतमनेसर्वेनेअमाराजांणिनेकहियेछइयेजेजेमनदियुंसमुद्रनेविषेलीनथायछे नेजेमसतिने
पतंगतेअग्निनेविषेबलिजायछे नेजेमसुरोरणनेविषेटुकटुकथैजायछेतेमएकरसपरिपुर्णएवुंजेब्रह्मस्वरूपतेनेविषे ॥५७॥

अमेअमाराआत्मानेलिनकरिराख्याछे अनेतेतेजोमयएवुंजेअक्षरब्रह्मतेनेविषेमूर्त्तिमानएवातेपुरुषोत्तमभगवान
नेतेभगवाननाजेभक्ततेसंघाथेअखंडप्रितिजोडिराखिछे अनेतेविनाकोइपदार्थमांप्रितिनथिएवुंआमारेअखंडवर
तेछे अनेउपरथ्यथितोअमेअतिशेत्यागनोफुंफवाडोजणावतानथिपणज्यारेअमेअमाराअंतरसामुंजोइनेविजाहरि
भक्तनाअंतरसामुंजोइयेछइये तारेमोटामोटापरमहंसतथामोटिमोटिसांख्ययोगीबाइयुंएसर्वेनेकांइकजगतनिको
रनोलोचोजणायपणअमाराअंतरनेविषेतोक्यारेयस्वप्नमां पणजगतनीकोरनोघाटथातोनथिअनेभगवाननेभग
वाननाभक्तनिभक्तिमांथिअमनेपाडवानेअर्थेकोइसमर्थनथिएमजणायछे अनेजेदिवसभगवाननिप्राप्तिनोति
थइतेदिवसपणभगवाननिशक्तिजेकालतेपणआजिवनोनाशकरिसक्यो नथिअनेकर्मपणनाशकरिसक्यांनथिअ
नेमायापणपोतानेविषेलिनकरिसकिनथिनेहवेतोभगवानमल्याछे माटेकालकर्ममायानोशोभारछेएमजांणिने
एविहिमत्यबांधिछे जेहवेतोभगवाननेभगवाननाभक्तविनाकोइनेविषे प्रितिराखविनथिअनेजेअमारिसोबत
राखशेतेनाहृदामांपणकोइजात्यनोलोचोरेवादेवानथिश्यामाटेजेजेनेमाराजेवा अंतरनोदृढावहोयतेसाथेजअ
मारेबनेछेअनेजेनाहृदामांजगतनासुखनिवासनाहोयतेसंघाथेतोअमेहेतकरियेतोपणथायनहिमाटेजेनिर्वासनि
कभगवाननाभक्तहोय तेजअमनेवालाछेएअमाराअंतरनुंरहस्यछे तेकह्युंएविरित्येश्रीजीमहाराजेपोतानाभक्त
जननिशिक्षानेअर्थेवार्त्ताकरि ॥इतिवचनामृतं॥५०॥ ॥१८३॥ संवत् १८८०नाचैत्रवदि९ नवमीनेदिव
सस्वामिश्रीसहजानंदजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां दक्षाणादेवास्यओरडानिओसरियेंढोलि

याउपरथगादितकीयानंखाविनेविराजमानहताने पोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिस
भाभराइनेवेठिहति पछेश्रीजिमहाराजेपरमहंसनेप्रश्नपुछ्युंजेकोइकसमामांतोजीवसुषुप्तिमांजायछे तारेअतिशे
सुखथायछे अनेकोइकसमामांतोसुषुप्तीमांजायछेतोपणउदवेगमटतोनथितेनुशुंकारणछेएप्रश्नछे पछेमोटामो
टासंतहतातेमणेएप्रश्ननुं समाधानकरवामांड्युंपणयथार्थसमाधानथयुंनहि पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएतोर
जोगुणनुंबलवधिपांमिजायछेतेसुषुप्तिमांपणतमोगुणअनेरजोगुणनोविक्षेपरहेछे माटेसुषुप्तिमांपणअसुखरहे
छे माटेगुणनोसंगज्यांसुधिरहेत्यांसुधिकोइजीवसुखीयोरहेनहिनेज्यारेआत्मसत्तारूपेरहेतारेजसुखीरहेछे पछेमु
क्तानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेआत्मसत्तारूपेरहेतेनांशांलक्षणछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेशिवब्रह्माजेवाकोइस
मर्थकेवायनहिंएतोनारदजेवानापणगुरूछे अनेएजेवाब्रह्मस्वरूपेंवर्त्तेछेतवुंतोबिजानेवर्त्तवुंकठणछेतोपणदेशका
लक्रियासंगमंत्रशास्त्रदिक्षानेध्यानएआठजोभुंडाथयातोतेनेजोगेकरिने एशिवब्रह्माजेवानेपणअंतरमांअतिशेदुः
खथयुंमाटेगमेतेवोनिर्गुणहोयने आत्मसत्तारूपेरेतोहोयनेजोतेनेभुंडादेशकालादिकनोजोगथायतोतेनेजरुरअं
तरमांदुःखथायमाटेमोटापुरुषनिबांधेलजेमरजादातेने लोपिनेकोइसुखीथातोनथिमाटेजेटलात्यागीछेतेनेतोत्या
गीनाधर्मप्रमाणेवरतवुं अनेजेटलागृहस्थहरिभक्तछे तेमनेगृहस्थनाधर्मप्रमाणेवरतवुंअनेजेटलिबाइयुंहरिभ
क्तछेतेनेबाइयुनाधर्मप्रमाणेवरतवुं अनेजोतेथकिओछुवरतेतोपणसुखनथायअनेजोतेथकिअधकुंवरतेतोपण
सुखनथायशामाटेजेपरमेश्वरनाकहेलजे धर्मतेप्रमाणेजग्रंथमांलख्युंहोयतेमांकोइरीत्येबाधआवेएवुंनहोयनेसु

खेपलेएवुंहोयनेतथिश्रोछुंश्रधकुंकरव। जायतेकरनारोजरुरदुखीथायमाटेसतपुरुषनिश्राज्ञाप्रमाणेजेरहेछे तेज रुडादेशकालादिकनेविषेरह्याछे अनेजेसतपुरुषनिश्राज्ञाथीबाह्यपड्यातेजएनेभुंडादेशकालादिकनोजोगथयो छेमाटेसतपुरुषनिश्राज्ञानेविषेवर्त्तेछे तेजश्रात्मसत्तारूपेवर्त्तेछे ॥इतिवचवचनामृतं॥५१॥ ॥१८४॥ संवत् १८८०नाचैत्रवदि११ एकादशिनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांथिघोडियेश्रसवार थैनेश्रीलक्ष्मीवाडियेपधार्याहतानेत्यांवेदिकाउपरश्रविराजमानथयाहता नेसर्वश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतानेकंठनेवि षेपुष्पनोहारपेर्योहतोनेपाघनेविषेफुलनोतोरोविराजमानहतो अनेपोतानामुखारविंदनिश्रागल्यमुनितथादेशदे शनाहरिभक्तनिसभाभराइनेवेठिहति अनेपोतानिश्रागल्यमुनिमंडलझांझमृदंगलेनेकिर्त्तनगावताहतातेज्यारेकी र्त्तनगाइरह्या तारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेल्योहवेवार्त्ताकरियेतेसांभलोजेश्रासंसारनेविषेग्रहस्थाश्रमिनेत्यागिए बेनामार्गजुदाजुदाछे तेजेग्रहस्थनेशोभाहोयतेत्यागीनेदूषणरूपहोयनेजेत्यागीनेशोभाहोयतेग्रहस्थनेदूषणरूपहो यतेनेबुद्धिमानहोयतेजांणेपणबिजोजांणिसकेनहि माटेतेनिविक्तिकहियेछइयेजेजेग्रहस्थाश्रमिछेतेनेधनदोलतहा थीघोडागायभेंशमेडिहवेलिस्त्रीछोकरांभारेभारेवस्त्रश्राभुषणएसर्वेपदार्थशोभारूपछे अनेएजजेसर्वेपदार्थते जेत्यागीहोयतेनेदोषरूपछे अनेत्यागिछेतेनेवनमांरेवुंवस्त्रविनाउघाडुंएककोपीनभरेरवुंमाथामांटोपिघालविडाढि मुंछमुंडाविनरवावविभ्रगवांवस्त्ररारवावां अनेकोइगाल्युंदेनेकोइधुल्यनांखेतेश्रपमाननेसहनकरवुंएजत्यागीनेपर मशोभारूपछे अनेएत्यागीनिजेशोभातेजग्रहस्थनेपरमदोषरूपछेमाटेश्रासंसारमांर्याजेनिसर्याँनेत्यागिथयाते

नेतोएमविच्यारवुंजेहुंकियाश्राश्रममांरत्योछु एमबुद्धिमानहोयतेनेविच्यारकरवोपणमुरखनिपेठेविच्यास्यावि ना
कोइचालेचढिजावुंनहिं अनेजेसमजुहोयतेनेकोइकवढिनेकहेतारेसांमोगुणले अनेजेमुर्खहोयतेनेकोइकहितनिवा
तकहे तारेतेमुजाइजायअनेमुकुंदब्रह्मचारितथारतनजिएवेमुंजातानथितोएमनिसाथेअमारेघणुंबणेछे अनेव
ळिजेश्रद्धायेसहितसेवाचाकरिकरेतेअमनेगमे अनेश्रद्धाविनातोकोइजम्यानुंलावेतोतेजम्यानुंगमेनहिंनेवस्त्रलावे
तोतेवस्त्रश्रोढवुंगमेनहिं अनेपूजालावेतोपूजागमेनहिंअनेश्रद्धायेंकरिनेकरेतेअतिशेगमेअनेश्रद्धायेंकरिनेभक्ति
करतोहोयनेबिजोकोइकतेमांभक्तिकरवाआवेनेतेनिउपरथइर्षाकरेतोतेअमनेनगमेमाटेश्रद्धायेंसहितनेइर्ष्यायेरहि
तजेभक्तिकरेतेअमनेअतिशेगमेछे॥ ॥इतिवचनाम्रतं॥ ॥५२॥

॥३८५॥ ॥संवत् १८८० नावेशाकशुदि ५ पंचमिनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदा
दाखाचरनादरबारमांपोतानेउतारेगादितकियाबिछवाविने विराजमांनहतानेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोता
नामुखारविंदनिआगळ्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजे शा
स्त्रनेविषेजे मोहकयोछेतेमोहनुंएरूपछेजज्यारेत्हढानेविषे मोहव्यापेतारेएजिवनेपोतानोअवगुणतोसुजेजनहिमा
टेपोतानोअवगुणनसुजेएजमोहनुंरूपछे अनेवळीजिवमात्रनेपोतानाडापणनुंअतिशेमानहोयपणएम विचारेन
हिजेमुनेमाराजिवनीखबरथनथिजआशरिरमांजीवरत्योछे तेकालोछेकेगोरोछेकेलांबोछेकेटुंकोछे एनिकांइख
बरथनथी तोपणमोटापुरुषहोयअथवाभगवानहोयतेनेविषेपणखोट्यकाढे अनेएमसमजेजआमोटापुरुषछेअथ

वाभगवानछे पणआटलुंठिककरतानथी एमखोत्यकाढेछेपणएमुरखोएमनथिजांणतो जेएभगवानतोअनंतको
टिब्रह्मांडनेविषेरयाएवाजेजिवनेईश्वरतेनेजेमहथेलिमांजलनुंटिपुंहोयनेतेनेदेखेतेमदेखेछे अनेअनंतकोटिब्रह्मांड
नाआधारछेनेलक्ष्मीनापतिछे अनेअनंतकोटिब्रह्मांडनाकरताहरताछे अनेशेशसारदानेब्रह्मादिकदेवतेपणजेना
महिमानापारनेपांमतानथी अनेनिगमपणजेनामहिमानेनेतिनेतिकहेछे माठेएवाजेपरमेश्वरतेनाचरित्रनेविषेने
तेभगवाननिजेसमझण्यतेनेविषेजेदोषदेखेछेतेनेविमुखनेअधर्मिजांणवो अनेसर्वेमुर्खनोराजाजाणवोअनेभग
वाननेभगवाननाभक्ततेनितोअलोकिकसमझण्यहोयतेनेदेहाभिमानि जीवक्यांथिसमझीसकेमाटेपोतानिमुर्खा
इयेकरिने भगवाननेभगवाननाजेभक्ततेनोअवगुणलेइनेविमुखथइजायछे अनेएभगवाननाखरेखराभक्तजे
सतपुरुषहोयतेतो अलोकिकद्रष्टियेजुक्तवरत्याकरेछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥५३॥ ॥१८६॥
॥संवत् १८८० नाज्येष्टशुदि ७ सप्तमीनेदिवसत्रिजापोरने समेस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराज श्रीगढडामध्येदा
दाखाचरनादरबारमांथिघोडियेअशवारथइनेश्रीलक्ष्मीवाडियेपधार्याहतात्यांघणिवारसुधितोघोडिफेरवि पछेते
वाडीमध्येवेदिउपरस्थविराजमानथयाहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रपेर्यांहतांअनेमस्तकउपरस्थकालाछेडानिधोतलिबांधि
हतिनेकंठनेविषेमोगरानापुष्पनोहारविराजमानहतोनेपाघनेविषेतोरोविराजमानहता अनेपोतानामुखारविंदनि
अगस्त्यमुनिमंडलतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजेमुनिप्रत्येप्रश्नपुछ्युंजेएका
दशस्कंधनाबारमाआध्यायमां श्रीकृष्णभगवानेउद्धवप्रत्येकह्युंछे जेअष्टांगयोगसांख्यतपत्यागतिर्थव्रतयज्ञने

दानादिकएणेकरिने हुंतेवोवशथातोनथिजेवोसत्संगेकरिनेवशथाउंछुंएमभगवानेकह्युंछे माटेसर्वसाधनकरतां
सत्संगअधिकथयोतेजने सर्वसाधनथकिसत्संगअधिकजणातोहोयते पुरुषनांकेवांलक्षणहोय पछेजेनेजेवुंसम
जायुतेवुंतेणेकयुंपणजथार्थउत्तरथयोनहिं पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेने भगवाननासंतनेविषेजआत्मबुद्धि
छे जेमकोइकराजाहोयनेतेवोक्रियोहोयने पछेतेनेगरढपणमांदिकरोआवे पछेतेछोकरोतेनेगालोदेमुछुतांणेतो
पणअभावआवेनहिं अनेकोइकनाछोकरानेमारे तथागाममांअनितिकरिआवे तोपणकोइरित्येतेनाअवगुण
अवेजनहिंशामाटेजे एराजानेपोतानादिकरानेविषेआत्मबुद्धिथइगइछे एविजेनेभगवाननाभक्तनेविषेआत्मबु
द्धिथायछे तेणेजसर्वसाधनथकिअधिककल्याणकारिसत्संगनेजांण्योछे एवात्तांभागवतमांकहिछेजे॥ ॥यस्या
त्मबुद्धिःकुणपेत्रिधातुकेस्वधीःकलत्रादिषुभौमइज्यधीः ॥ यत्तीर्थबुद्धिःसलिलेनकर्हिंचिज्जनेष्वभिज्ञेषुसएवगोख
रः॥ १ ॥एश्लोकनेविषेएवात्तांजथार्थकहिछे॥ ॥इतिवचनाम्रुतं॥ ॥५४॥ ॥१८७॥
॥संवत् १८८० नाज्येष्टशुदि ११ एकादशीनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनाद
रबारमां उगमणेबारणेओरडानिओसरियेढोलियाउपरथ्यविराजमानहता अनेमस्तकउपरधनवानगरनुसोनेरिकोरे
जुक्तश्वेतमोलियुंबांध्युहतुं अनेश्वेतपछेडिओढिहतिअनेश्वेतखेसपहेर्योहतोअनेश्रीजिमहाराजनामुखारविंदनिआ
गळ्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति अनेतेसमानेविषेमुनिझांझमृदंगलेइनेकीर्त्तनगावताह
ता पछेतेमुनिकित्तनभक्तिकरिरह्या तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेनुंआजजेवुंअंगहोय तेवुंसतसंगथयामोरेपल

कांइकहोयखरुंते माटेंआजतोसर्वेजनुंजेवुंअंगहोय तेतेवुंकहोतेमांप्रथमतोअमेअमारुंजेवुंअंगछे तेविवार्याक
हियेछैयें तेसांभलोजेज्यारेअमारेबाल्लअवस्थाहति तारेपणदेवमंदिरहोयत्यांदरशनेजावुंकथावार्त्तासांभलविसा
धुनोसमागमकरवोतीर्थकरवाजावुं एविवार्त्तागमतीअनेज्यारेघरमुकिनेनिसर्या तारेंतावसरारवुंपणगमतुंनहिं
अनेवनमांजरवुंगमतुअनेबिकतोलेशमात्रलागतिजनहिंनेवननेविषेमोटामोटासर्पसिंहहाथिइत्यादिकअनेकजना
वरदिठमांआव्यांपणकोइप्रकारेंहैयामांमरवानितोबिकजलागतीनहि एवीरित्येमहावननेविषेसदाविरचरेतापछे
तिर्थनेविषेफरताफरताश्रीरामानंदस्वामिपासेआव्या अनेपछेश्रीरामानंदस्वामिज्यारेअंतर्धानथयातेकेडेसतसंगनुं
रुडुंथावानेअर्थेकांइकत्रिकराखवामांडिपणअंतरमांअखंडविचारएवोरहेछे जेममनुष्यनेमुवाटांणेपथारिउपरसु
वाय्युंहोय तारेतेमनुष्यमांथिसउनेंपोतानास्वार्थनिवासनाटलिजायछे अनेतेमरनारानपणसंसारथकिमनउदासथै
जायछे तेमनुंतेममारेपोतानिकोरनुंअनेबिजानिकोरनुंअंतअवस्थाजेवुंसदावरतेछेअनेजेटलुमाइकपदार्थमात्रछे
तेसर्वेंनाशवंतनेतुच्छसरखूंजणायाकरेछे पणएमविक्तिनथिजणातिजआसारुंपदार्थछेनेआनुंडुंपदार्थछेजेटला
माइकपदार्थमात्रछेतेतोसर्वेएकसरखाजणायछेजेमकाखनामुवालाछेतेमांसारोकियोनेनरसोकियोततोसारोनर
सोसउएकपाडमांछे तेममाइकपदार्थपणसर्वसरखांछेअनेकांइकसारुनरसुंजकहियेछैयेंततोभगवाननाभक्तनेसा
रुंलगाडवानेंअर्थेकहियेछैये जेआसारुंभोजनछेआसारुंवस्त्रछेआसारुंघरेणुंछेआसारुंघरछेआसारुंघोडुंछेआ
सारांपुष्पछे तेभक्तनेसारुंलागेतेसारुकहियेंछैयेंअनेअमारिसर्वेक्रियाछेतेभगवाननाभक्तनेअर्थेछेपणपोतानासु

खनेअर्थेएकेयक्रियानथि अनेभगवाननाजेएकांतिकभक्तहोयतेनुंजेमनतेभगवाननास्वरूपनुंजचिंतवनकरेअने
वाणितेभगवाननाजसनेजगायअनेहाथतेभगवानकेभगवाननाभक्तनिसेवापरिचर्यानेजकरेअनेकांनतेअखंड
भगवाननाजसनेजसांभलेएमभगवाननीभक्तिजांणिनेजेजेक्रियाकरियेछैयेतेथायछे पणएभगवाननिभक्ति
विनातोअमेसर्वपदार्थमांथिउदासिछै येजेमकोइकमोटोराजाहोयनेतेनेएकजदिकरोहोयअनेतेराजासाठ्यसीतेर
वर्षनोथायनेपछेतेनोदिकरोमरिजायतारेतेराजानुंमनसर्वपदार्थमांथिउदासथैजाय तेमअमारेपणखातांपितांघो
डेचडतांराजिकुराजिपणामांसर्वेकालेमनउदासिजरहेछे अनेअंतरमांएमविचाररहेछे जेआपणतोदेहथकिपृथ
कआत्माछैयेपणदेहजेवानथि अनेवलिअंतरमांएमविचाररह्याकरेछे जेआत्मानेविषेरखेरजोगुणतमोगुणआ
दिककोईकमायानोभागभलिजायनहि तेनेघडियेघडियेतपासतारहियेछैये जेमसाढासोलवलुंकंचनहोयनेतेने
सोनिनिपेढियेलैजाय अनेजोधणिनिलगारेकनजरचुकेतोसोनिसोनुंकाढिलेनेतेमांरुपुभेलिदे तेमआदृढारूपि
तोसोनिनिपेढिछेअनेतेमांमायारूपिसोनिछेतपोतेबेठोथको संकल्परूपिजेहथोडोतेनाअखंडटचटचटचकामारतो
रहेछे अनेजेमसोनिनांछोकरांस्त्रिहोयतेपारसिकरीनेतेनेहाथआवे तोकांइकसोनुंचोरीजायतेमइंद्रियोअंतःकरण
एसर्वेमायारूपजेसोनितेनांछोकरांस्त्रिछे तेकंचनरूपजेचैतन्यतेनेविषेत्रणयगुण तथापंचविषयमां आशक्तितथा
देहाभिमानतथाकामक्रोधलोभादिकएरूपजेरुपुंतेनेभेलिने ज्ञानवैराग्यादिकगुणरूपजेसोनुंतेनेकाढिलेछे अने
जेसोनामाथिसोनुंकाढिनेरुपुंभेलवेतोतेसोनुंबारवलुंथैजायछे अनेपछेतेसोनानेताविताविनेपाछुं सोलवलुंकरे

तोथायछे तमआजिवनेविषेरजतमआदिकजेरुपुंभल्युंछे तेनेगालिनेकाढिनांखवुं नेपछेकंचनरूपजेएकआत्मा
तेजरहे पणबिजोमायिकभेगकांइरहेनहिं एविरित्यनाविच्यारमांअमेरात्यदिवसमंड्याछैयेंएअमेअमारुंअंगछे
तेकह्युंहवे एविरित्येजेनेजेअंगहोयतेकहोपछेसंतमंडलेएमकह्युं जेहेमहाराजतमारेविषेतोमाइकगुणनोभेगहोय
जनहितमेतोकैवल्यमूर्त्तिछो पणएजेसर्वेतमेवातकरितेतोअमाराअंगनिछे अनेतमेकह्योजेविच्यारतेअमारेसर्वे
नेराख्योजोईये पछेश्रीजिमहाराजजयसच्चिदानंदकहिनेपोतानाउतारानेविषेपधार्या ॥इतिवचनामृतम्॥५५॥

॥१८८॥ ॥संवत् १८८१ नाआशाडशुदि ५ पंचमिनेदिवसस्वामिश्रीमहजानंदजिमहाराजश्रीगढडामध्ये
दादाखाचरनादरबारमांउगमणेबारणे ओरडानिओसरियेंढोलियाउपरगादीतकीयाबिछवावीनेविराजमानहता
अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां नेपोतानामुखारविंदनीआगल्यमुनिमंडलनीसभा तथादेशदेशनाहरिभक्तनि
सभाभराइनेबेठिहतीअनेसाधुदुकडसरोदालेइनेकिर्तनबोलताहतातेकिर्तनभक्तिथइरह्यापछेश्रीजिमहाराजएम
बोल्याजेआकिर्तनसांभल्यामांथितोअमाराआत्माविचारमांजातोरह्योपछेतेमांएमजणांणुजेभगवाननेविषेजे
अतिशेप्रितिएघणिमोटिवातछे पछेतोगोपालानंदस्वामिआदिक जेभगवाननेविषेप्रितिवालाहरिभक्ततेसर्वेसां
भरिआव्याअनेएसर्वेनाअंतःकरणनेएसर्वेनाजिवनेएमनिजेभगवाननेविषेप्रितितेसर्वेजोयामांआव्यां पछेअमे
अमाराआत्मानेपणतपासिजोयो तारेअमारेजेविभगवाननेविषेप्रितिजणांणितेविबिजानिप्रितिजणांणिनहिंशा
माटेजेकांइकभुंडादेशकालादिकनोज्यारेजोगथायछे तारेएसर्वेमोटाछे तोपणकांईकएमनिबुद्धिनेविषेफेरपडिजा

यछे तारेएमजणायजेअंत्येपायोकाचोदेखायछे तेसारिपेठ्येजोकोइकभुंडादेशकालादिकनोयोगथायतोभगवा
नमांप्रितिछेतनुंकांइठेकांणुरहेनहिं माटेएसर्वेनेजोतांअमनेअमारिकोरनुंठिकभासेछे जेगमेतेवाभुंडादेशकाला
दिकनोजोगथाय पणकोईरित्येअमारुंअतःकरणफरेनाहिं अनेभगवाननेविषेप्रितितोतेनिजसाचिजजेनेभगवा
नविनाबिजाकोइपदार्थनेविषेप्रितिजनथायअनेसर्वेसद्ग्रंथनुपणएजरहस्यछेजेभगवानछेएजपरमसुखदायकछे
नेपरमसारवस्तुछेनेतप्रभुविनाजजेबिजांपदार्थछे तेअतिशेतुछछेनेअतिअसारछेअनेजेनेभगवानजेविबिजाप
दार्थमांपणप्रितिहोयतेनोतोघणोजपायोकाचोछे जेमकसुंबलवस्त्रहोयतेघणुंसारुंजणातुंहोयपणज्यारेतेउपरथपा
णिपडेनेपछेतनेतडकामांसुकाविये तारेसुधुनकारुंथइजायनेधोलावस्त्रजेवुंपणनरहेतेमजेनेपंचविषयमांप्रितिहो
यतेनेज्यारेकुसंगनोजोगथाय तारेकांइठेकांणुंरहेनहिंमाटेजेभगवाननोभक्तहोयतेनेतोभगवानने राजिकरवासा
रुपंचविषयनोअतिशेत्यागकरवोजोइयेपणभगवाननेविषेजेप्रितितेमांविघनकरेएवुंकोइपदार्थवालुराखवुंनहि॥
॥इतिवचनामृतं॥५६॥ ॥१८९॥ ॥संवत् १८८१ नाआषाढशुदि ६ छठ्यनेदिवससंध्याआर्त्तिनेसमेस्वा
मिश्रीसहजानंदजिमाहाराज श्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांउगमणेबारणेओरडानिओसरियेढोलियाउप
रथविराजमानहताअने मस्तकउपरथश्वेतपागपुष्पनेतोरेजुक्तविराजमांनहतिअनेश्वेतचादरओढिहतिनेश्वतखेसपे
रयोहतो अनेश्रीजिमहाराजनामुखारविंदनिआगव्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहतिअ
नेमशास्त्रनोप्रकाशथइरह्योहतोअनेमुनिमंडलदुकडनेसरोदालेइनेभगवाननाकीर्त्तननुंगानकरताहता पछेश्रीजि

महाराजबोल्याजेसांभळोएकवार्त्ताकरियें जेज्यारेतमेकिर्त्तनगाताहतातारेअमेकिर्त्तनसांभळतां जेमविचारक
र्योछे तेविचारकहियेंछैयेंजेभगवानमांप्रितिकरवितेएकसत्तारूपेरहिनेंजकरविनेंतेसत्तारूपआत्माकेवोछेतोजेने
विषेमायानेमायानाकार्य जेत्रण्यगुणनेदेहइंद्रियोअंतःकरणतेनुंकोईआवरणनथिअनेकांइकजेआत्मानेविषेआ
वरणजेवुंजणायछेतेअज्ञानेकरिनेजणायछेपणजेणेज्ञानवैराग्यकरिनेएनोसर्वप्रकारेनिशेधकरिनांख्योछेतेनेतोए
आत्मानेविषेकोइजात्यनुंआवरणनथि अनेएआत्मारूपेजेवरतवुंतेकेवळब्रह्मथैनेमस्तथावुंतेनेअर्थेनथिएतोपोता
नेंआत्मारूपेंरहेवुंतेनुंएप्रयोजनछे जेहुंआत्माछुतेमारेविषेकोइजात्यनुमायानुंआवरणनथितोआत्माथकिपरजेप
रमात्मानारायणवासुदेवतेनेविषेतोमायानोलेशपणकेमहोय एविरित्येभगवानमांकोईरित्यनोदोषनआवेतेसारु
आत्मनिष्ठादृढकरिनेराखविअनेएआत्मानाप्रकाशनेविषेविच्यारनेराखिनेसत्तारूपमांजेपेसवाआवेतेनोनाशकरि
नांखवोजेमदिवानाप्रकाशमांगरोळिआविनेजेजजंतुआवेतेनेनाशकरेछे तेमआत्मानोजेप्रकाशतेमांरह्योजेवि
चारतेआत्माविनाबिजापदार्थनोनाशकरिनांखेछे अनेवळिजेनेपरमेश्वरनेविषेप्रितिहोयतेनेतोपरमेश्वरविनाबि
जाकोईपदार्थमांप्रितिनहोयअनेपरमेश्वरविनाबिजुंजेजेपदार्थअधिकजणायतेनोजेअतिशेत्यागकरेतेत्यागखरो
छे अनेतेपदार्थनानुंहोयअथवामोटुंहोयपणतेनोजेत्यागकरवोतेनुंजनामत्यागकेवायअनेजेपदार्थभगवाननाभ
जननमांआडुंआवतुहोयतेनेतोनतजिसकेनेबिजोउपरस्थितोघणोत्यागकरेपणतेनोतेत्यागव्यर्थछे अनेएमकांई
जाणवुंनहिं जेसारुंपदार्थहोयनेतेजभगवाननाभजनमांआडव्यकरेनेनरसुंपदार्थहोयतेनकरेएतोजिवनोएवोस्व

भावछे जेजेमकोइकनेगल्युभावेकोइकनेखारुभावेकोइकनेखाटुभावेकोइकनेकडवुंभावेतेमजिवनितोएवितु
च्छबुद्धिछेतेअल्पपदार्थहोयतेनेपणभगवानकरतांअधिकवाल्युंकरिराखेछे अनेज्यारेभगवाननिमोटयपसामुजो
इयेंतारेतोएवुंकोइपदार्थछेनहि जेतेनिकोटिमाभागनापासंगमांपणआवेएवाभगवाननेजथार्थजांणिनेजोहेतक
स्युंहोयतोमायिकपदार्थजेपिंडब्रह्मांडादिकतेमांक्यांईपणप्रितिरहेनहिंमाईकपदार्थसर्वेतुच्छजथइजाय अनेएभ
गवाननोज्यारेजथार्थमहिमाजणांणो तारेचित्रकेतुराजायेकरोडयस्त्रीयुंनोत्यागकर्यो अनेसर्वेप्रथविनुंचक्रवर्त्ति
राज्यहतुंतेराज्यनोपणत्याकर्योनेतेएमसमज्याजे एभगवाननासुखआगल्यएसोलाखस्त्रियुंनुंसुखतेशिगणति
मां अनेचक्रवर्त्तिराज्यनुंसुखपणशिगणतिमां अनेतेथिइंद्रनालोकनुंनेब्रह्मानालोकनुंसुखपणशिगणतिमां अनेए
वाजेभगवानतेविनाजेबिजापदार्थनेविषेप्रितिकरेछे तेतोअतिशेतुच्छबुद्धिवालोछेजेमकुतरुहोयतेसुकाहाडका
नेएकांतेलेईजईनेकरडेनेतेमांसुखमांनेछेतेममुरखजिवछे तेदुखनेविषेसुखनेमांनीनेतुच्छपदार्थनेविषेप्रितिनेकरे
छे अनेजेभगवाननोभक्तकेवातोहोयनेतेनेभगवानथकि बिजापदार्थमांतोहेतवधुंहोयतेतोकेवलमिनडियोभक्त
छेअनेजेजथार्थभगवाननोभक्तहोयतेनेतोभगवानथिबिजुंकोइपदार्थअधिकहोयजनहि अनेज्ञानवैराग्यभक्ति
नेधर्मतेणेजुक्तएवोजेते ;भगवाननोभक्ततेतोएमजांणे जेशूरविरहोयतेलडवासमेशत्रुसन्मुखचाले पणबियेनहि
तेसुरविरसाचो अनेसुरविरहोयनेलडाईमांकामनआव्योनेगांठ्येधनहोयनेते खरच्यावावर्यामांकामनआव्युंतेव
थाछे तेममुनेभगवानमल्याछे तेजेजिवमारोसंगकरेतेनेअगल्यहुंकल्याणनिवातनकरुंतारे मारुज्ञानतेशाकाम

मांआव्युंएमविचारिने उपदेशकरयानिमित्तकांईकथोडिघणिउपाधिरहे तोपणपरमेश्वरनिवातकरयामांकायरप
णुराखेनहिंएमकहिने श्रीजिमहाराजेतुलसिदासजिनां त्रणयपदगवराव्यां तेत्रणयपदनांनामएकतोज्याकिलगन
रामसोनांहि तथाविजुंएहिकल्योसुनुवेदचहुं तथात्रिजुंज्याकुंप्रियनरामवैदेहि एत्रणयपदगवराविने पछेश्रीजिम
हाराजबोल्याजेजेविरित्ये आपदमांकल्युंछेतेविरित्येंआपणेरहेवुंछे तेकरतांकरतांजोकांईकअधरुरयुं अनेएटला
मांजोदेहपड्योतोपणमरिने नरकचोराशिमांजावुं नथिकेकांईभुतप्रेतथावुंनथिसुधो भुंडामांभुंडोदेहआवशेतो
पणइंद्रनाजेवोकेब्रह्मानाजेवोतोआवशे पणएथिउत्तरतोनहिंआवे माटेनिरभेरहिनेभगवाननुंभजनकरवुंएमक
हिने श्रीजिमहाराजनेमुकुंदब्रह्मचारितेडवाआव्यातेभेलजमवापधारया ॥ ॥इतिवचनामृतं॥५७॥ ॥१९०॥
॥संवत् १८८१ नाश्रावणशुदि ४ चोथ्यनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजिमहाराज श्रीगढडामध्येदादाखाचरनादर
बारमां उगमणेबारयओरडानिओसरियेढोलियाउपरयगादितकया बिछवाविनेविराजमानहता अनेश्रीजिमहा
राजेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकरयांहतांने पोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनिमंडल तथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभ
राइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजेप्रश्नपुछ्युंजेजेजेआचारज्यथयाछे तेनासंप्रदायनिपुष्टिघणाककालसुधिशेउ
पायेकरिनेरहेछे पछेमुक्तानंदस्वामियेकल्युंजे एकतोसंप्रदायसंबंधिग्रंथहोय अनेबिजोशास्त्रकल्योएवोवर्णाश्रम
नोधर्महोय अनेत्रिजिपोतानाइष्टदेवनेविषअतिशेदृढताहोय एत्रणयनेजागेकरिने पोतानासंप्रदायनिपुष्टिरहेछे
पछेश्रीजिमहाराजे ब्रह्मानंदस्वामितथानित्यानंदस्वामिने पणपुछ्युंतारेएमणेपणएविजरित्येकयुं पछेश्रीजीमहा

राजबोल्याजेल्यो एप्रश्ननोउत्तरअमकरियंजेसंप्रदायनिपुष्ठितोएमथायछे जेजेसंप्रदायनाइष्टदेवहोयतेनोजेह
तुमाटेप्रथिविनेविषेजन्मथयोहोय अनेजन्मधरिनेतेणेजेजेचरित्रकस्यांहोय अनेजेजेआचरणकस्यांहोयतेआच
रणनेविषेधर्मपणसेहेजेआविजाय अनेतेइष्टदेवनोमहिमापणआविजायमाटेपोतानाइदष्टेवनांजे जन्मथिकरिने
देहमुकवापर्यंतचरित्रतेनुंजे शास्त्रतेणेकरिनेसंप्रदायनिपुष्टिथायछे तेशास्त्रसंस्कृतहोयअथवाभाषाहोयपणतेजग्रं
थसंप्रदायनिपुष्टिकरेपणतेविनाबिजोग्रंथपोतानासंप्रदायनिपुष्टिनकरे जेमरामचंद्रनाउपासकहोयतेनेवाल्मीकि
रामायणेकरिने जपोतानासंप्रदायनिपुष्टिथाय अनेश्रीकृष्णभगवाननाजेउपासकहोयतेनेदशमस्कंध अनेएकाद
शस्कंधएबेजे भागवतनास्कंधतेणेकरिनेजपोतानासंप्रदायनिपुष्टिथाय पणरामचंद्रनाउपासकतथाश्रीकृष्णनाउ
पासकतेनेवेदेकरिनेपोतानासंप्रदायनिपुष्टिनथाय माटेपोतानासंप्रदायनिरित्यनुंजेशास्त्रहोयतेजपाछलेदाडे पो
तानासंप्रदायनेपुष्टकरेछे एमकहिनेश्रीजिमहाराजेमुक्तानंदस्वामिनेकह्युंजेतमेपणपोतानासंप्रदायसंबंधिने पो
तानाइष्टदेवसंबंधिजेवाणि तथाशास्त्रतेजदेहपर्यंतकस्याकरज्योनेतमारोदेहरहेत्यांसुधितमनेएजआज्ञाछे पछेए
जेश्रीजिमहाराजनुंवचनतेनेमुक्तानंदस्वामिये अतिआदरकरिनेमाथेचडाव्युं अनेश्रीजिमहाराजनेबेहाथजोडिने
नमस्कारकस्यो॥ ॥इतिवचनामृतं॥५८॥ ॥१९१॥ ॥संवत् १८८१ नाश्रवणशुदि १२
द्वादशीनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजिमहाराजश्रीगढडाध्येदादाखाचरनादरबारमां श्रीवासुदेवनारायणनामंदिर
निओसरियेढोलियाउपरस्यउगमणेमुखारविंदेविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकस्यांहतांअनेपोतानामुखा

रविंदनिआगल्यमुनितथादशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेवेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेच्यारवेदपुराणइतिहासएसर्वेमांएजवार्त्ताछेजे भगवाननेभगवाननासंतएजकल्याणकारिछे अनेभगवाननाजेसाधुछे तेतो भवब्रह्मादिकदेवथकिपणअधिकछे तेभगवानकेभगवाननासंतनिज्यारेप्राप्तिथइतारे एजिवनेएथिउपरांतबिजुंकोईकल्याणनथीएजपरमकल्याणछे अनेभगवाननासंतनिसेवातोबहुमोटापुण्यवालानेमलेछेपणथोडापुण्यवालानेमलतिनथि माटेभगवाननासंतसाथेतोएवुंहेतराखवुंजेवुंहेतस्त्रीउपरथछे कपुत्रउपरथछेकेमाबापनेभाईउपरथछे तेवुंहेतराखवुंतोएहेतेकरिनेजीवकृतार्थथईजायछे अनेपोतानांजेस्त्रीपुत्रादिकहोय तेतोकुपात्रहोयनेकुलक्षणवालांहोय तोपणकोईरित्येतेनोअवगुणजीवनेआवतोनथी अनेजेभगवाननाभक्तहोय तेतोसर्वेरुडेगुणेकरिनेजुक्तहोय पणजोतेणेलगारेककठणवचनकह्युंहोयतोतेनिआंटिजिवेत्यांसुधिमुकेनहि एविजनिवृत्तिछे तेनेतोजवुंपोतानासंबंधिउपरथहेतछेतेवुंतेभगवाननाभक्तउपरथकेवायजनहि तारेएनुंकल्याणपणथायनहि अनेसंतनामहिमातोप्रथमकल्याएवोमोटोछे तेसंतनिनेभगवाननिप्राप्तिथईछे तोपणकोइकनेएमडगमगाटरहेछे जेमारुंकल्याणथाशेकेनहिथायतेनुंशुंकारणछेतोएजीवनेपूर्वजन्मनेविषेभगवानकेभगवाननासंतनिप्राप्तिथइनथि नेतेमनिसेवापणतेणेकरिनथि एनेतोआजन्ममांजनवोआदरछेतेआगल्याजन्ममांफलशेअनेजनेपूर्वजन्ममांभगवाननिकेभगवाननाभक्तनिप्राप्तिथइहशे तथातेमनिसेवाकरिहशे तेनेतोआजन्ममांभगवानकेभगवाननाभक्तमांथिहेतमटेजनहि अनेनिश्चेमांपणडगमगाटथातनहि अनेकामक्रोधलोभसंबंधिघाटतोकदाचितरहे पणभगवानना

निश्चेतोकोइरित्यमटेनहि तेकोइकनेवचनेकरिनेनमटेएमांशुंकवुंएनेतोजापोतानुंमनडगमगाटकरावेतोपणडगम
गाटथायनहि अनेतेनिद्दढतातोजेविनाथभक्तनिछे केजेविविष्णुदासनिहति केजेविहिंमराजसानिहतिकेजेविका
शिदासनेछेकेजेविभाईचंदसेठनेहतिकेजेविदामोदरनेछे एविद्दढताहोय तारेजांणवुंजेआपूर्वजन्मनोभगवाननो
भक्तछे॥ ॥इतिवचनामृतम्॥५९॥ ॥१९२॥ ॥संवत् १८८१ नाश्रावणवदि ४ चोथ्यनेदिवस
स्वामिश्रीसहजानंदजिमहाराजश्री गढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांआथमणेबारणेओरडानिउगमणिओसरि
येढोलियाउपरविराजमानहता अनेश्वेतपाघमस्तकउपरबांधिहति अनेश्वेतपछेडिओढिहति अनेश्वेतखेसपेर्यो
हता अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहारा
जेंकर्युंजप्रश्नउत्तरकरो तारेमुक्तानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेहेमहाराजआसंसारनेविषेतोकेटलिकजात्यनाविक्षेपआ
वेछे तेमांकेइरित्येभगवाननोभक्तसमझेतोअंतरसुखरहे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएनोउत्तरतोजेमअमनेवर
तायछे तेमकहियेजेपोतानादेहथिनोखोजेपोतानोआत्मातेनुंजेनिरंतरअनुसंधान तथामायिकएवांजेपदार्थमात्र
तेनानाशवंतपणानुंजेअनुसंधान तथाभगवाननामाहात्म्यज्ञाननुंजेअनुसंधानएत्रणेयेकरिनेकोईविक्षेपआडोआ
वतोनथि अनेज्यारेकोईकजात्यनाविक्षेपनोजोगआवे तारेउपरथितोचित्तनोधर्मछेतेविक्षेपजेवुंजणायपणतेवि
क्षेपनोपोतानाचैतन्यमांतोडंसबेसतोनथि तेकेमजणायजेज्यारेसुइयेछइयें तारेबारल्योजेविक्षेपतेकोईदिवसस्व
प्नमांदेखातोजनथि अनेजेचैतन्यमांविक्षेपपेठोहोयतेनोत्रणेयेअवस्थामांजणायछे माटेस्वप्नमांकोईरित्येविक्षेपज

णातोनथि तथकिएमजांणियछेयेंजचैतन्यमांविक्षेपकांइरित्येवळगतोनथि अनेजेभगवाननोभक्तहोयनेतेनेकोइ
कप्रकारनादुःखनोविक्षेपथयोहोय एतोसारिपेठेअंतरमांजणायछेपणनजणायएमनथि अनेएतोरघुनाथदासमर
खोविमुखहोय तेनेतोनजणायतेज्यारेरामानंदस्वामियेदेहमुक्योनेसर्वेसत्संगिरोवालागा तारेपणरघुनाथदासनेतो
जरायशोकथयोनहि अनेहस्तोजायनेबिजानेआगळ्यवातकरतोजायमाटेभगवाननाभक्तनेदुःखआविपडेतारेतो
जेचंडाळमेविमुखहोयतेनेदुःखनथायपणजेभगवाननोभक्तहोय तेतोहरिभक्तनेदुःखेकरिनेजरुरदुःखियोथाय अ
नेजेभगवाननोभक्तहोयनेतेनेकोइकमारिनांखतोहोय अथवातेनेकोइकदुःखदेतोहोयनेतेभगवाननाभक्तआडो
जाइनेजोमरेकेघायलथायतोशास्त्रमांएमकह्युंछेजेतेनांब्रह्महत्यादिकजेपंचमहापापतेसर्वेमटिजायछे एवोभग
वाननाभक्तनोपक्षराख्यानोप्रतापछे अनेजेनेभगवाननाभक्तनुंवचनबांणनिपेठेहइयामांवसमुंलागेअनेतेनिवेर
भावेआंटिपडिजायतेजिवेत्यांसुधिटळेनहि एवोजेचंडाळजेवोजिवहोयतेधर्मेजुक्तहोयत्यागेजुक्तहोयतपेजुक्तहो
यतेसर्वेव्यथाछे अनेबिजांपणकोटिकसाधनकरेपणतेनाजिवनुंकोइकाळेकल्याणथायनहि अनेआसंसारनेविषे
जेमकोइकस्त्रिहोयतेपोतानापतिउपस्थनेविजापुरुषउपस्थसरखुंदेखतराखेतेवेश्यासरखिभुंडिकेवाय तेमआसंसारने
विषेजेएवोपुरुषहोय जेआपणेतोबधायसाधुसरखाछेकेनेसारानरसाकहिये तोतेसत्संगिकेवातोहोतोपणतेनेविमु
खजांणवो अनेजेपुरुषएमजांणेजेआपणकांइकअवळुंसवळुंबोलियेतोआपणामांणसअवगुणलेशे एविरित्येपो
तानिसारपराख्यासारुभगवाननुंकेभगवाननाभक्तनुंकांइकघसातुंबोले तेतेनेमांभलिरेहेतोतेसत्संगिकेवातोहोय

तोपणतेनेविमुखजांणवो अनेजेवांपोतनांसगांवालांहोयअथवामावापहोयतेनोपक्षरहेछे तेवोभगवाननाभक्त
नोदृढपक्षराखवोअनेभगवाननाभक्तसाथेंकोइरित्यनोविक्षेपथायतोजलमांलिटानिपेठेफेरएकथैजायपणआंटि
राखेनहितजभगवाननोजथार्थभक्तकेवायएटलिवार्त्ताकरिने पछेश्रीजिमहाराजएमबोल्याजेहुंतोदत्तात्रेयजड
भरतनारदनेशुकजितेसरखोदयावालोछुं अनेपुर्वदेशमांएकसमेनागडावेरागिनिजमातभेलोहतातेमुंनेसर्वेवेरा
गियेकह्युंजतांदलजानिलिलिभाजितोडो तारेमेंकह्युंजएमांतोजिवछेतेअमेनहितोडियें पछेएकजणेतरवारयउ
घाडिकरिनेडारोकर्योतोपणअमेलिलिभाजिनतोडि एवोअमारोदयावालोस्वभावछे तोपणजोकोइकभगवान
नाभक्तनेकुरदृष्टियेंकरिनेंजोतोहोय नेतेजोपोतानोसगोवालोहोयतोयपणजाणियेंजेतेनिआंख्यफोडिनांखियें अ
नेहाथेंकरिनेजोभगवाननाभक्तनेदुखेतोतेहाथनेंकापिनांखियें एवोतेनोअभावआवेछे पणत्यांदयानथिरेति अने
एवोजेनेभगवाननोनेभगवाननाभक्तनोपक्षहोय तेनेजभगवाननोपुरोभक्तकेवाय ॥ ॥इतिवच
नामृतम्॥ ॥६०॥ ॥१९३॥ ॥संवत् १८८१ नाश्रावणवदि ७सातम्य
नेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां आथमणेबारयओरडानिउगमणि
ओसरियेंढोलियाउपरयविराजमानहता अनेमस्तकउपरयश्वेतशेलुंसोनेरिछेडानुंबांध्युंहतुंअनेएकबिजुंश्वेतशेलुं
ओढ्युंहतुंअनेश्वेतखेसपेर्योहतो अनेमोगरानापुष्पनाहारपेर्याहताअनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसत
थादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेमांत्रणएयवांनांहोयतेपाकोसत्संगि

केवायतेत्रएयवांनांतेकियांतोएकतोपोतानेइष्टदेवजेनियमधराव्याहोय तेपोतानाशिरसाटेदृढकरिनेपाळेपणएधर्म
नोकोइदिवसत्यागनकरे अनेबिजोभगवाननास्वरूपनोजेनिश्चेतेअतिशेदृढपणेहोयपणतेमांकोइसंशयनांखेतो
संशयपडेनहिनेपोतानुंमनसंशयनांखेतोयपणसंशयपडेनहिंएवोभगवाननोअडगनिश्चेहोय अनेत्रिजोपोतानाइ
ष्टदेवनेभजताहोयएवाजेसत्संगिवैष्णवतेनोपक्षराखवोतेजेममाबापदिकरादिकरितेनोपक्षराखेछे नेजेमपुत्रहो
यतेपोतानापितानोपक्षराखेछेनेजेमस्त्रीहोयतेपोतानापतिनोपक्षराखेछेतेमभगवाननाभक्तनोपक्षराखवो एत्र
एयवांनांजेमांपरिपूर्णहोयतेपाकोसत्संगिकेवाय अनेहरिभक्तनिसभामांमोटाअगल्यआवीनेबेसताहोयतारेबि
जानेएमजणायजेएमोटेरोसत्संगिछे पणमोटेरानितोएमपरिक्षाछेजेग्रहस्थहोयतेतोपोतानुंजेसर्वस्वतेभगवाननें
भगवाननाभक्तनेअर्थेकरिराखे अनेसत्संगनेअर्थेमाथुंदेवुंहोयतोदेअनेजेघडियेपोतानाइष्टदेवआज्ञाकरेजेतुंपर
महंसथातोतेतत्काळपरमहंसथाय एवांजेनांलक्षणहोयतेहरिभक्तनिसभानेआगल्यबेसेअथवावांसेबेसेपणतेने
जसर्वेहरिभक्तमांमोटेराजांणवा अनेजेत्यागिहोयतेज्यारेदेशपरदेशमांजायनेत्यांकनककामनिनाजोगथायतोय
पणतेमांफेरपडेनहिं अनेपोतानाजेजेनियमहोयतेसर्वेदृढकरिनेराखेतेसर्वेत्यागिमांमोटेराकेवाय अनेवळिजेको
इकसंसारमांरजोगुणीमोटुमनुष्यकेवातुंहोयनेतेज्यारेसभामांआवे तारेतेनेआदरकरिनेसर्वसभानेमोटाआगल्य
बेसार्योजोइयेनेएव्यवहारछे तेज्ञानिहोयत्यागिहोयतेनेपणराख्योजोइयेअनेजोनराखेतोएमांथिभुंडुंथायछे जे
मराजापरिक्षितऋषिनाआश्रममांगयातारेऋषिसमाधिमांहतातेराजानुंसनमानथयुंनहिं पछेतेराजानेरिसचडि

तमरेलसर्पहतोतेऋषिनागलामांनांख्यो पछेतेऋषिनापुत्रेशापदिधोतेणेकरिनेतेराजानोसातदिवसमांमृत्युथयो
अनेज्यारेब्रह्मानीसभामांदक्षप्रजापतिआव्यातारेशिवजिउभानथया अनेवचनेकरिनेपणदक्षनुंसन्माननथयुंप
छेदक्षनेरिसचडितेशिवनोयज्ञमांथिभागकाढिनांख्यो पछेनंदिश्वरनेभृगुऋषितेनेसांमसांमाशापथयापछेतेपाप
मांसतिदक्षनायज्ञमांबलिमुवां अनेविरभद्रेदक्षनुंमाथुंकापिनेअग्निमांहोम्युंअनेदक्षनुमुखबक्करानुंथयुंमाटेग्रह
स्थतथात्यागिएसौनेएरित्यराखविजेसंसारव्यवहारे जेमोटुमाणसकेवातुंहोयतेनुसभामांकोईरित्येअपमानकरवुं
नहिंनेजोअपमानकरेतोएमांथिजरुरदुखथाय अनेभजनस्मरणमांपणविक्षेपथायमाटेआवार्त्तासत्संगिगृहस्थ
सर्वेतथात्यागिसर्वेदृढकरिनेराखज्यो॥ ॥इतिवचनामृतं॥६१॥ ॥१९४॥ ॥संवत् १८८१
नामागशरशुदि २ बिजनेदिवसस्वामीश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां उत्तरादेबा
रयअोरडानिअोशरियेंढोलियाउपरस्यविराजमानहता अनेश्वेतपाघमस्तकउपरस्यबांधिहतितथाश्वेतचोफालअोढ्यो
हतो तथाश्वेतखेसपेर्योहतो अनेश्रीजिमहाराजनामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभ
राइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजपोतानाभनरिजाजेअयोध्याप्रसादजीनेरघुविरजीतेनेबोलाविनेकह्युंजेतमेअ
मनेप्रश्नपुछो पछेप्रथमअयोध्याप्रसादजियेंप्रश्नपुछ्युंजेआसंसारनेविषेएवापुरुषहोयजेआठपोहोरतोसंसारनि
विटंबनामांरयोहोयनेगमेएवुंयोग्यअयोग्यकर्मपणथईजातुंहोय अनेतेएकघडिकेबेघडिभगवाननुंभजनकरतो
होयतारेतेभजनेकरिनेतेणेदिवसबधामांपापकर्युंनेबलेकेनबलेएप्रश्नछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेसारोदिवस

प्रवृत्तिमार्गमांरहिनेगमेतेविक्रियाकरिहोय तेभगवाननुंभजनकरवाबेसेतेसमेएभजननाकरनारानांइंद्रियोअंतः
कर्णनेजीवएसर्वेएकाग्रथइ तेजोभजनमांजोडायतएविरित्येएकघडिकेअरधिघडिपणजोभगवाननाभजनमां
जोडायतोसमग्रपापबळिनेभस्मथैजायछे अनेइंद्रियोअंतःकर्णनेजीवतएकाग्रथैनेजोभगवाननाभजनमांनजो
डायतोतेनाभजनथकितोघडिकेअधघडिमांपापनबळे अनेएनुंजकल्याणतेतोभगवाननेप्रतापेकरिनेथायएनोए
जउत्तरछे पछेरघुवीरजियेप्रश्नपुछ्युंजेहेमहाराजआजीवनोमोक्षतेकेमकरतारथायछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्या
जेजनेपोतानाकल्याणनिइछाहोय तेनेपोतानुंदेहधनधामकुटंबपरिवारएसर्वेनेभगवाननिसेवामांजोडिदेवांनेभ
गवाननिसेवामांजेपदार्थकामनआवेतोतेनोत्यागकरिदेवोएविरित्येजे भगवानपरायणवर्त्तेतेगृहस्थाश्रमिहोयतो
यपणमरेतारेभगवाननाधाममांनारदसनकादिकनिपंक्तिमांभळे अनेपरममोक्षनेपामेएनोएजउत्तरछेएविरित्ये
श्रीजिमहाराजवार्त्ताकरिने पछेपोतानिइछायेंकरिनेंबोलताहवाजेअमेजेदिवसथिविच्यारियेंछैयेंतेदिवसथिअमा
रिनजरमांएमआवेछेजेजिवनाकल्याणनेंअर्थेत्रएयअंगछेतेअतिसुखदाइछे तेमांएकतोअतिशेआत्मनिष्ठाजेशु
कजिनिपेठेआत्मारुपथैनेपरमेश्वरनुंभजनकरवुं अनेबिजुंपतिव्रतानुंअंगजेगोपियुंनिपेठेपतिभावेभगवाननुंभज
नकरवुं अनेत्रिजुंदासपणानुंअंगजेहनुमानजितथाउद्धवजिनिपेठेदासभावे भगवाननुंभजनकरवुंएत्रएयअंगवि
नाकोइरित्येकरिनेंजिवनुंकल्याणथातुंनथि अनेंअमेतोएत्रएयेअंगनेदृढकरिराखियेंछैयें अनेएत्रएयअंगमांथिजेने
एकेयअंगदृढपणेहोयतोतेकृतार्थथायछे अनेहवेएत्रएयअंगवाळानांजेलक्षणतेनोखांनोखांकरिनेकहियेंछैयें तेमां

आत्मनिष्टावालानुंतोएलक्षणछे जेएककोरेतोआत्माछेअनेएककोरेतोदेहइंद्रियोअंतःकरणत्रणयगुणपंचविषयए
आदिकजेमायानुंटोलुंतछे नेएत्वेनामध्यनेविषेजेविच्याररहेतविच्यारज्ञानस्वरूपोछेतविच्यारजेमवायुयेरहितस्थ
ळनेविषेदिपकनिशिखाअतिशेस्थिरथईनेरहेछेतमस्थिरथईनेरहेछनेतविच्यारदेहइंद्रियोनेंअंतःकर्णएमनेआत्मासं
घाथेएकथावादेतानथि अनेतेविच्यारपणआत्मासंघाथेंएकथातानथिअनेज्यारेतविच्यारनेजिवपांमेछेतारेतेजि
वनिव्रत्तिकाशिसुधिलांविहोयतेवरताल्यजेटलामांआवेछे अनेपछेतेविच्यारज्यारेद्दढथाय तारेवरताल्यथकिआ
गढडाजेटलामांआवेछे नेपछेआगढडाजेटलेलांविव्रत्तिहोयतेसंकलाइनेपोतानादेहजेटलामांरहेछे अनेपछेदेहमां
थिव्रत्तिटुंकिथैनेइंद्रियोनागोलकमांजरहेछे नेपछेइंद्रियोनागोलकथकिइंद्रियोनिव्रत्तिछेतेअंतःकरणसनमुखथइ
जायछे नेपछेइंद्रियुंनीनेअंतःकर्णनिजेव्रत्तिछे तेआत्मानेविषेलिनथइजायछे तारेएजिवनावासनालिंगदेहनोना
शथयोकेवायछे अनेएविच्यारछेतेज्यारेआजिवसंघाथमलेछे तारेतेजिवनाह्रदयनेविषेप्रकाशथायछे अनेपोता
नाआत्मानुंब्रह्मरूपेदर्शनथायछे नेतेब्रह्मनेविषेपरब्रह्मजेनारायणतेनुंपणदर्शनथायछेअनेतेदर्शननाकरनारानेएम
अनुभवथायछे जेहुंआत्माछुंअनेमारेविषेजेपरमात्माछेतेअखंडरयाछे अनेएविरित्यनिअखंडस्थितिरहे एआत्म
निष्टानिअतिउत्तमदशाछे अनेपतिव्रतानुंजेअंगछे तेतोव्रजनिगोपीयुंनाजेवुंजोईये जेमगोपियुंयेंजेदिवसथकि
श्रीकृष्णभगवानानाचरणार्विंदनोस्पर्शकर्योतेदिवसथकिजेटलांसंसारसंबंधिजेसुखतेसर्वेझेरजेवांथइगयांतमजे
नेपतिव्रतानाअंगनिभक्तिहोयतेगमेतोइंद्रजेवोरुपालोपुरुषहोयतथादेवताजेवोहोयतथाकोइकराजाहोय नेतेने

ज्यारेंदेखेतारेजेमसडेलकुतरानेंदेखेअथवाविष्टानेंदेखेतारेअतिशेग्लानिपांमिनेदृष्टिपाछिखेंचिलेछे तेमदृष्टिपाछिखें
चाइजायतेउत्तमपतिव्रतानिरितिछेतेमाटेजेनिएकभगवाननेविषेजपतिभावेकरिनेव्रत्तिजोडांणिछेतेनुंबिजाकोइ
पुरुषनेंदेखिनेमनराजिथायजनहि अनेत्रिजुंजेनेदासभावेकरिनेभक्तिनुंअंगछे तेनेपणपोतानाजेइष्टदेवछे तेनुंज
दर्शनगमे अनेतेनिजवार्त्तासांभलविगमेनेपोतानाइष्टदेवनोजस्वभावगमे अनेतेनिजपासेरेवुंगमेएवोप्रितिवान
होयतोपणपोतानाइष्टदेवनिसेवासारुनेराजिपासारु रात्यदिवसएमइछ्याकरेजेमुंनेमाराइष्टदेवकांइकआज्ञाकरे
तोहुंअतिशेहर्षेकरिनेकरुं पछेपोतानाइष्टदेवछेतेआज्ञाकरेतोछेटेजाईनेरहेतोपणराजिथकोरहेपणकोईरित्येअंतः
कर्णमांखेदपांमेनहिं अनेआज्ञानेविषेजपरमआनंदमांनेएदासत्वभक्तिनिउत्तमदशाछे एवादासत्वभक्तिवाला
तोआजगोपालानंदस्वामिछे अनेबिजामुक्तानंदस्वामिछे अनेएत्रण्येअंगवालाजेभगवाननाभक्ततेमांउत्तमम
ध्यमनेकनिष्टपक्षछे अनेएथिजबास्यरयाततोकेवलपांमरकेवायमाटेएत्रण्यमांथीएकअंगपरिपुर्णथायनेतेकेड्येंदे
हमुकेतेतोठिकछे अनेएत्रण्यमांथिएकयअंगजेनेपरिपक्वनथयुंहोयनेतेनेजमरवुंतेठिकनथिनेतेतोपांचदाडावधुजि
वेनेपोतानिअणसमझण्यनेटालिनेनेएत्रण्यअंगमांथिकोईकएकअंगनेदृढकरिनेमरएजठिकछे अनेवलीआजिव
नोतोएवोस्वभावदेखायछेजेज्यारेगृहस्थाश्रममांहोयतारेसंसारनोत्यागकरवोगमेअनेज्यारेत्यागकरेछे तारेपाछा
संसारसंबंधिसुखनाघाटथयाकरे एविरित्येएजिवनोअवलोस्वभावजणायछे माटेजेभगवाननादृढआश्रितहोय
तेनेतोएवाअवलास्वभावनोत्यागकरिने नेपोतानामननुगमतुंसर्वेमुकीनेभगवाननेभजवानेभगवानविनाबिजि

सर्वेवासनानेटालिनेमरवुंतजठीकछे अनेजेनेभगवानमांअतिशेप्रीतिनहोयतेनेंतोआत्मनिष्टाजविचारेकरिनेदृढ
करविकेमजेजेभगवाननाभक्तहोयतेनेकांतोआत्मनिष्टादृढजोईयेनेकांतोभगवाननेविषे अतिशेदृढप्रीतिजोइये
अनेएबेअंगमांथिजेनेएकेअंगनिअतिशेंदृढतानहोयतेनेतोजेआसत्संगनानियमछेतेमांदृढपणेकरिनेंरवुंतोजसत्सं
गिरवायनेतोसत्संगथकिबाह्यपडिजवाय अनेभगवाननोजेभक्तहोयतेनेतोजेजेप्रकारनांदुखआवेछे तेदुखनादे
नाराकालकर्ममायाएमांथिकोइनथि एतोपंडेभगवानजपोतानाभक्तनिधिरज्यजोवानेअर्थेदुखनेंप्रेरेछे अनेपछे
जेमकोइकपुरुषपडदामांरैनेजुवेतेमभक्तनोधिरज्यने भगवानभक्तनाहृदयमांरहिनेजोयाकरेछे पणकालकर्ममा
यानोशोभारछे जेभगवाननाभक्तनेपिडिसकेएतोभगवाननिजईच्छाछे एमजांणिनेभगवाननोभक्तहोयतेने
मगनरेवुं एवावार्त्तासांभलिनेमुक्तानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेहेमहाराजएत्रणयजे अंगतमेकह्यांतेवाततोअतिकठिण
छेने कठणछेतेकोइकनाजसमझ्यामांआवेने कोइकनाजवर्त्यामांआवे पणसर्वेनेनआवे अनेआसत्संगमांतोल
क्षावधिमनुष्यछे तेसर्वेनेतोआवावार्त्तासमझविकठणछे माटेतेकेमकरेतारेतेनुंरुडुंथाय पछेश्रीजिमहाराजबोल्या
जेतेतोएत्रणयअंगवालामांहिलोजे हरिभक्तहोयतेनोदासानुदासथइने तेनिआज्ञामांरहेतोतेकांईनसमझतोहोय
तोपणएछतिदेहेजभगवाननोपार्षदथइरह्योछेनेकृतार्थथइरह्योछे अनेआसंसारनेविषेभगवानने भगवानना
भक्तनोतोमहिमाअतिशेमोटोछे तेगमेतेवोपांमरने पतितजिवहोयपणभगवानकेभगवाननाभक्तनेआश्रितथा
यतोतेजिवकृतार्थथइजायछे एवोभगवाननेभगवाननाभक्तनोमहिमाछे माटेजेनेभगवाननाभक्तनिसेवाप्रा

तिथइतेनेतोनिधडकरवुं अनेआत्रएयअंगनिजेअमेवार्त्ताकरिछे तेवहुधातोआमुक्तानंदस्वामिसारुकरिछे अनेमुक्तानंदस्वामिउपरत्यअमनेघणुंहेतछेनेएमनेशरिरमंढवाडछे तेरखेकोइवातनिसमजणयमांखांमिरहिजायनहि एमजांणीनेआवार्त्ताकरिछे पछेमुक्तानंदस्वामियेकह्युंजेहेमहाराजमेंपणजांण्युछेजेहुंसारुजआवार्त्ताकरिछे॥ ॥

॥इतिवचनामृतं॥ ॥६२॥ ॥१९५॥ ॥संवत् १८८१ नामागशरवदि २ विजनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादरबारमांपोतानाउतारानेविषेविराजमानहता नेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां नेपोतानामुखारविंदनिआगल्यचनजनानंदस्वामिश्रीमद्भागवतनोपाठकरताहतानेपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेवेठिहति पछेमुक्तानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युं जेहेमहाराजद्रष्टानेदृश्यनामध्यमांजेविच्यारहछेतेद्रष्टानेनेदृश्यनेजुदांजुदांराखेछे एमांजीवनुंजांणपणुंकियुंजाणवुंनेइंद्रियोअंतःकर्णनुंजांणपणुंकियुंजांणवुं पछेश्रीजिमाहाराजबोल्याजेअमनेतोएमजणायछेजेजेनोजीवअतिशेवलनेपांम्योहोयतेनेतोअंतःकर्णनिवृत्तियोतजीवनिजवृत्तिछे नेतेनाच्यारक्रियायेकरिनेच्यारविभागजणायछे अनेतेअंतःकर्णमांनेइंद्रियोमांजांणपणुंछेतेजीवनुंजछेतेइंद्रियोअंतःकर्णनेज्यांघटितहोयत्यांचालवादेनेज्यांघटितनहोयत्यांनचालवादे अनेजेनोजीवअतिशेवलनेपांम्योहोयतेनेतोभुंडुंस्वप्नपणआवेनहि अनेजेनोजीवनिर्वलहोय तेनेतोसांख्यनामतनेअनुसरिनेएकद्रष्टाएवोजेपोतानोआत्मातेआत्मापणेरहेवुंपणइंद्रियोअंतःकर्णभेलुंभलवुंनहि एविरित्येसत्तारुपरहेतांथकांएनोजीववलनेपांमेछे अनेएथिपणवलपामवानोएकअ

तिशेमोटाउपायछे जेभगवाननेभगवाननाजेसंततेविषे जेनेप्रीतिहोयनेतेनिसेवानेविषेअतिशेश्रद्धाहोयनेभग
वाननिनवधाभक्तियेजुक्तहोयतेनाजीवनेतोतत्कालअतिशेबलआवेछे माटेजीवनेबलपांमवानेअर्थेभगवानने
भगवाननाभक्तनिसेवाबराबरबिजोकोइउपायनथिअने वलीअमेअमाराअंतरनिवार्त्ताकहियेजेज्यारेअमेअ
गनोतरानिशालमांमांदाथयाहतातारे कैलासनेवैकुठतेदख्यामांआव्यानेनंदीश्वरनिअसवारिनेगरुडनिअसवारि
पणअमेकरिएमआमारादिठामांआव्युंपणतेसामर्थिमांअमनेकांइसारुंलागुंनहिपछे तोअमेकेवलसत्तारूपेरहेवा
मांड्युंतारेसर्वेउपाधिनिशांतिथइ पछेतेमांपणअमनेएमविच्यारथयोजेसत्तारूपेरहेवुंतेथिपणभगवाननेभगवा
ननाभक्तभेलेदेहधरिनेरहेवुंएश्रेष्टछे माटेअमनेएमविकलालागीजेरखेसत्तारूपेरहियेनेपाछोदेहनधरायमाटेदेहधरि
नेभगवाननेभगवाननाभक्तनिभेलेरहियेनेतेनेअर्थेजेसेवाबणिआवेएजअतिशेश्रेष्टसाधनछे अनेज्यारेजीवने
अंतसमोआवेछे तारेअनंतजात्यनिआधिनेव्याधिप्रगटथायछे पछेभगवानकेभगवाननासंतनुंज्यारेदर्शनथा
यछेतारेसर्वेदुखनोनाशथइजायछे एवोभगवाननोनेभगवाननाभक्तनोमहिमामोटोछे अनेभगवाननाभक्तछे
तेतोकेवलब्रह्मनिजमूर्त्तियोछे एनेविषेतोमनुष्यभावलाववोजनहिअनेजेमपोतानादेहनांकुटंबिहोयछेनेतेनेतेना
हेतनेअर्थेआपणवढिनेकहियेनेआपणनेतेवढिनेकहेपणअंतरमां कोइनेआंटिपडतिनथितेमभगवाननाभक्तसंघा
थेवरत्युंजोइयेअनेजेनेभगवानकेभगवाननाभक्तसंघाथेआंटिपडिजायछे तेतोअमनेदिठोपणगमतोनथिनेतेउ
परथिरिसपणकोइदिवसउतरतिनथि अनेआसंसारमांपंचमहापापनाकरनारानोकोइदिवसछुटकोथायपणभ

गवाननाभक्तनाद्रोहनाकरनारानोकोईदिवसछुटकोथातोनथि माटेभगवाननाभक्तनिजेसेवाकरवितेवरोबरय
कोइपुन्यनथिनेभगवाननाभक्तनोद्रोहकरवोतेवरोबरयकोइपापपणनथि माटेजेनेपोतानाजीवनेभलवानेकरवी
होयतेनेतोभगवानकेभगवाननाभक्तनेमनकमवचनेशुद्धभावेकरिनेसेववा॥ ॥इतिवचनामृतं॥
॥६२॥ ॥१९६॥ ॥संवत् १८८१ नापोशशुदि ७ सातम्यनेदिवसस्वामिश्रीस
हजानंदजिमहाराजश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादरबारमां श्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनिओसरिये ढोलियाउ
परयगादितकियानंखाविनेउत्तरादमुखारविंदेविराजमांनहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां नेपोतानामुखार
विंदनिआगळ्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेस्वयंप्रकाशानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्युंजेहेम
हाराजभगवाननाजेअवतारछे तेसर्वेसरखाजछेकेतेमांअधिकन्यूनभावछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजे अमे
व्यासजिनाकरेलजेसर्वेग्रंथतेसांभल्याने पछेपूर्वापरविचारिनेजोयुं तारेतेमांथिअमनेएमसमजाणुंछे जेमच्छ
कच्छवाराहनृसिंहादिकजेभगवाननाअवतारछे तेसर्वेअवतारनाअवतारीतेश्रीकृष्णभगवानछे पणबिजाअव
तारनिपेठेश्रीकृष्णभगवानतेअवतारनथिएतोअवतारिजछे एवाजेश्रीकृष्णभगवानतेआपणाइष्टदेवछे अनेतेश्री
कृष्णभगवाननांचरित्रश्रीमद्भागवतपुराणनादशमस्कंधनेविषेसंपूर्णकर्यांछे माटेआपणाउद्धवसंप्रदायनेविषे
अमेदशमस्कंधनेअतिशेप्रमाणकर्योछे अनेबिजाजेसर्वेअवतारतेपणश्रीकृष्णभगवननाजछेमाटेएअवतारने
एअवतारनाप्रतिपादनकरनाराजेग्रंथतेसर्वेने आपणेमानवापणविशेषेकरिनेतोश्रीकृष्णभगवाननेतेनाप्रतिपाद

नकरनाराजेग्रंथतेनेजमानवा पछेपुरुषोत्तमभट्टेप्रश्नपुछ्युंजेभगवानजिवनाकल्याणनेअर्थेआजगतनेसृजेछे तेविश्वनरच्युंहोयनेमायानाउदरमांजिवहोयतेनुंभगवानकल्याणकरेतोशुंनथाय जेआटलोविश्वसृजवानोभग वानदाखडोकरेछेएप्रश्नछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेभगवानश्रीकृष्णपुरुषोत्तमछेतेतोराजाधिराजछेअने अखंडमूर्त्तिछेअनेपोतानुंअक्षरधामरूपिजेतखततेनेविषेसदाविराजमांनछे अनेतेअक्षरधामनेआश्रितअनंतको टिब्रह्मांडरह्यांछे तेजेमकोईकमोटोचक्रवर्त्तिराजाहोयनेतेनेअसंख्यगांमडांहोयतेमांथिएकबेगांमउजडथयांहोय अथवावस्यांहोयपणतेतोतेराजानिगणतिमांपणनहोयतेमश्रीकृष्णभगवानतेअनंतकोटिब्रह्मांडनापतिछे तेब्रह्मां डुनोकांइएकसांमटोप्रलयथातोनथि अनेतेमांथिएकादाब्रह्मांडनोप्रलयथायतेतोभगवाननिगणतिमांपणनथि अ नेतेश्रीकृष्णभगवाननोदेवकिजिथकिजेजन्मतेतोकथनमात्रछेअनेएश्रीकृष्णतोसदाअजन्माछे अनेतेश्रीकृष्णभ गवाननुंजेअक्षरधामछेतेव्यतिरेकपणेतोप्रकृतिपुरुषथकिपरछे अनेअन्वयपणेकरिनेतोसर्वेठेकांणेछेजेमआका शछेतेअन्वयपणेकरिनेतोसर्वत्रछे अनेव्यतिरेकपणेतोच्यारभुतथकिपरछेतेमजश्रीकृष्णभगवाननुंअक्षरधामछे अनेतेधामनेविषेभगवानअखंडविराजमांनरहेछे अनेतेधाममांरह्याथकाअनंतकोटिजेब्रह्मांडछेतेनेविषेज्यांजेने जेमदर्शनदेवुंघटेत्यांतेनेतेमदर्शनदेछे अनेजेसाथेबोलवुंघटेतेसाथेबोलेछे अनेजेनोस्पर्शकरवोघटेतेनोस्पर्शकरे छे जेमकोइकसिद्धपुरुषहोयतेएकठेकांणेबेठोथकोहजारुंगाउदेखेनेहजारुंगाउनिवार्त्तानेसांभलेतेमभगवानपो तानाअक्षरधाममांरह्याथकाअनंतकोटिब्रह्मांडनेविषेज्यांजेमजणावुंघटेत्यांतेमजणायछे अनेपोतेतोसदापोता

नाअक्षरधाममांजछे अनेएकठेकांणेरह्याथकाजेअनंतठेकांणेजणायछेतेतोपोतानिजोगकलाछेजेमरासमंडल
नेविषेजेटलिगोपियुंतेटलाजपोतेथयामाटेएकठेकांणेरह्याथकाजेअनंतठेकांणेदेखावुं एजभगवानानुयोगकलायें
करिनेव्यापकपणुंछेपणआकाशनिपेठेंअरूपपणेकरिनेव्यापकनथि अनेजेभगवाननियोगमायायेंकरिपंचासक्रो
डजोजनजेपृथवीनुंमंडलछेतेप्रलयकालनेविषेप्रमाणरुपथइजायछे अनेतेपृथवीपाछिसृष्टिकालनेविषेप्रमाणुमां
थिपंचासक्रोडजोजनथायछे अनेचोमासुंआवेछेतारेगाजविजनेमेघनिघटाथइआवेछे एआदिकसर्वेआश्चर्यते
भगवाननियोगमायायेंकरिनेथायछे एवाजेश्रीकृष्णभगवानतेमुमुक्षुनेसर्वेप्रकारेभजनकरवायोग्यछेशामाटेजे
बिजाअवतारनेविषेतोएककबेकलानोप्रकाशहोयछे अनेश्रीकृष्णभगवाननेविषेतोसर्वेकलाउंछेमाटेंएश्रीकृष्ण
भगवानतोरसीकपणछे नेत्यागिपणछेनेज्ञानिपणछे नेराजाधिराजपणछेनेकायरपणछे नेसुरविरपणछेनेअति
शेरुपालुपणछे नेयोगकलानेविषेप्रविणछेनेअतिशेबलियापणछेनेअतिशेछलियापणछे माटेंसर्वेकलायेंसंपन्न
तोएकश्रीकृष्णभगवानजछे अनेतेश्रीकृष्णभगवाननुंजेअक्षरधामतेनेआश्रितजेअनंतकोटिब्रह्मांडतेपणसदाय
रहेछे तेमांथिजेब्रह्मांडनिसोवर्षनिआवरदापुरिथायतेब्रह्मांडनोनाशथायतेणेकरिनेकांइसर्वेब्रह्मांडनो नाशथातो
नथिमाटेंप्रलयकालमांशासारुकल्याणकरयुंजोईयेसर्वेब्रह्मांडवसेजछेतोएविरित्येंएप्रश्ननुंसमाधानछे एविरित्यें
परोक्षपणेपोतानापुरुषोत्तमपणानिवार्त्ता श्रीजिमहाराजेकरितेनेसांभलिनेसर्वेहरिभक्तएमजांणताहवाजे एज
जेश्रीकृष्णपुरुषोत्तमतेजआभक्तिधर्मनापुत्रश्रीजिमहाराजछे ॥ ॥ इतिवचनामृतं ॥

॥ ६४ ॥ ॥ १९७॥ ॥ संवत् १८८१ नापोशशुदि ११ एकादशि
नेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादरबारमां श्रीवासुदेवनारायणनामंदिरनि
समिपेढोलियाउपरथ्यविराजमांनहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांने पोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनि तथा
देशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेसांभलोभगवाननिवार्त्ताकरिये तारे
तालपखवाजलैनेसंतकिर्त्तनगावताहतातेछांनारया अनेसर्वेहाथजोडिनेसांभलवाबेठा पछेश्रीजिमहाराजबो
ल्याजेजिवनाकल्यांणनेअर्थेभगवाननारामकृष्णादिकजेअवतारथायछे तेनेतोमायानुंकार्यज्यएवुंजे आजगत
तेमांकोईठेकांणेमोहथातोनथि अनेपोतानाअलौकिकप्रतापेकरिनेंनिशंकवरतेछे अनेपोतानाभक्तजननिभक्ति
नेअंगिकारकरवानेअर्थेपंचविषयनेंपणसारिपेठेभोगवेछे तेनेजोईनेंआसंसारनेविषेजेअखतरडायामनुष्यछे ते
परमेश्वरनेविषेदोषपरठेछे अनेएमजांणेजेआतोपरमेश्वरकेवायछे तोपणएनेअपणाकरतांपणवधुसंसारनेविषे
आसक्तिछे एमजांणिनेभगवानने पणपोताजेवामनुष्यजांणेछे पणभगवाननोजेअलोकीकमहिमातेनेजाणता
नथिएजभगवाननिमायाछे अनेब्रह्मस्थितिनेपांम्याएवाजेआत्मदर्शिसाधुतेने पणआसंसारनेविषेकोइपदार्थ
देखिनेमोहथातोनथि तोब्रह्मथिपरपरब्रह्मएवाजेश्रीकृष्णभगवानतेनेमायाने मायानाकार्यज्यथकिनिर्लेपरेवाय
एमांतेशुंकेवुंएतोरेवायज अनेआत्मनिष्ठावालाजेसंततेनेआत्मनिष्ठानें तिव्रवैराग्यएबेहोयतेणेकरिनेकोइविष्यनु
बंधनतानथायपणजोतेनेभगवाननेविषेभक्तिनहोय तोजेमबहुप्रकारनांभोजननेबहुप्रकारनांव्यंजनकर्यांहो

य नेतेमांजोएकलवणनहोयतोतेसर्वेनकारांथइजायछे तेमभगवाननिभक्तिविनाएकलुंजेब्रह्मज्ञानछे तथावैराग्य छेतेतोनकारुंजछेनेसदाअकल्याणकारिजछे एमजांणिनेंशुकदेवजिब्रह्मस्वरूपथयाहता तोपणश्रीमद्भागवतनेभ णताहवा अनेश्रीकृष्णभगवाननेविषेदृढभक्तिनेकरताहवा माटेआत्मनिष्ठावालानेजोभगवाननेविषेभक्तिनहोय तोएएनेमोटुंदुषणछे अनेजेनेभगवाननेविषेभक्तिहोय तेनेपणजोआत्मनिष्ठानेवैराग्यनहोयतोजेविभगवानने विषेप्रीतिहोयतेविबिजापदार्थनेविषेपणप्रितिथइजाय माटेएभक्तिमार्गवालानेपणमोटुंदुषणछे अनेजेआवोपरि पक्वभगवाननोभक्तहोय तेणेतोभगवाननोजथार्थमहिमाजाण्योछे माटेतेनेतोपरमेश्वरविनाबिजुंसर्वेतुछजणां णुंछे तेसारुकोइपदार्थमांतमोहपांमतोनथि माटेआत्मनिष्ठावैराग्यनेभगवाननेविषेभक्तिएत्रण्येयजेनेहोयतारे कांईजात्यनिखोट्यनकेवाय अनेएवोजेहोयतेतोभगवाननोज्ञानिभक्तकेवायएकांतिकभक्तकेवायअनन्यभक्तके वाय॥ ॥इतिवचनामृतम् ॥६५॥ ॥१९८॥ ॥संवत् १८८१ नापोशवदि १ प्रतिपदानेदिवसस्वामि श्रीसहजानंदजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां उगमणेबारणेओरडानिओसरिएढोलियाउपरआ गादितकियाधिछवाविनेविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपिलापुष्पनानेरातिगुलदावदिनापुष्प नाहारकंठनेविषेविराजमानहताने पिलापुष्पनोतोरोपाघनेविषेविराजमांनहोतो अनेपोतानामुखारविंदनिआग ल्यमुनिमंडलतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति अनेपोतानिआगल्यसरोदानेदुकडलइनेसंतमंडल विष्णुपदगावताहता तेकिर्त्तनभक्तिथईरया पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजे आजतोअमारेमोटामोटासंतनेप्रश्नपुछ

वांछे एमकहिनेप्रथमआनंदस्वामिनेंपुछताहवाजेकोईकएवोपुरुषहोयजेतेने बुद्धिथोडिहोयतोपणपोतामांजे दो
षहोयतेनेंदेखे अनेबिजाहरिभक्तमांदोषहोयतेनेनदेखे अनेंगुणहोयतेनेजदेखे अनेबिजोजेपुरुषछे तेनेतोबुद्धिघ
णिछे तोपणपोतानाअवगुणनेंदेखतोजनथि अनेबिजाहरिभक्तनेविषेगुणनोत्यागकरिंने केवलदोषजदेखेछे एनु
शुंकारणहशेजेथोडिबुद्धिवालोहोयतेपणपोतानादोषनेदेखेछे अनेंझाझिबुद्धिवालोछेतेनेपोतानादोषसुझतानथि
एप्रश्नछे पछेआनंदस्वामिनेंजेवोसुझ्योतेवोउत्तरकर्योपणप्रश्ननुंसमाधानथयुंनहि पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजे
एनोउत्तरएमछे जेआजन्मेअथवाकोइजन्मांतरनेविषेएणे कोईकमोटाभगवाननाभक्तनोअपराधकर्योछे ते
पापेकरिनेएनिबुद्धिदोषेंजुक्तछे माटेएनेहरिभक्तनादोषसुझेछेने पोतानादोषसुझतानथि एजएनोउत्तरछे एमकहि
ने पछेश्रीजिमहाराजनित्यानंदस्वामिनेंप्रश्नपुछताहवाजे भगवाननेपांम्यानुंएकजसाधनछे केघणांकसाधनेकरि
नेभगवानपमायछे तारेतमेएमकेशोजेज्ञानवैराग्यभक्तिने धर्मएच्यारसाधनेकरिनेपमायछे तेच्यारेएच्यारसाध
नेकरिभगवाननिप्राप्तिथायछे तारेएकभगवाननाआश्रयेकरिनेजकल्यांणथाय एवाअनन्यभावनोनिर्धाररयो
नहिं पछेनित्यानंदस्वामियेंबहुप्रकारेउत्तरकर्योपणप्रश्ननुंसमाधानथयुंनहिं पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेकल्यां
णतो एकभगवननाआश्रयेकरिनेजछेपणभगवानछेतेअतिसमर्थछे नेतेनिआज्ञानेब्रह्मादिकसमग्रदेवपालेछे
तथाकालमायादिकजेसर्वे ब्रह्मांडनांकारणते पणभगवाननाभयथकिसावधानथैने भगवाननिआज्ञामांरहेछे
माटेभगवाननोभक्तहोयतेनेएभगवाननिआज्ञाछे तेदृढकरिनेमानविएजभगवाननाभक्तनुंलक्षणछेते सारुसा

धनसर्वेअतिदृढकरिने राखवांत्रेठ्ठेएकभगवानवतेजकल्याणछे अनेएसाधनछेतेतोभगवानमिश्र सम्भतानेश्र थेछे एजएप्रश्ननोउत्तरछे पछेश्रीजिमहाराजब्रह्मानंदस्वामिनेंपुछताहवाजेआदेहनेविषेजिवछेतेसाकारछे केनिरा कारछे पछेब्रह्मानंदस्वामियेंकयुंजेजिवतोसाकारछे तारेश्रीजीमहाराजेंकयुंजेजोजिवसाकारहोयतोतेने करचर णादिकेजुक्तकथयो तारेदशमस्कंधनेविषेवेदस्तुतिनाअध्यायमांएमकयुंछे जेभगवानजेतेजीवनाकल्याणनेअर्थे तेजीवनाबुद्धिइंद्रिमनननेप्राणतेनेसजताहवा तेजोजीवसाकारजहोयतोतेने अर्थेबुद्धिइंद्रिमनप्राणसर्ज्यानुंशुंकाम छे माटेएविरित्यनाशास्त्रनावचननेजोतांएमजनिर्धारथायछे जेजीवजतेस्वरूपस्वभावेकरिनेतोसत्तामात्रछेने चैतन्यवस्तुछेने अनादिअज्ञानरूपएवुंजेकारणशरीरतेणेजुक्तछेने जेमचमकपांणहोयतेलोढानेंमांणिनेंचोटीसा थ्येंचांटिरेछे तेमएजीवनोपणचोटवानोस्वभावछे तेमायिकएवांजेस्थूलनेसुक्ष्मएबेशरिरतेसाथेचोटेछे अनेए जीव अज्ञानेकरिनेतेशरीरनेविषेपोतापणुंमानेछे पणवस्तुगत्येंताएजीवशरीरजेवोनथि पछेब्रह्मानंदस्वामियें कयुंजे ज्यारेभगवाननिभक्तियेंकरिने एजीवनाअज्ञाननिनिवृत्तिथायछे तारेएजीवनेस्थुलसुक्ष्मनेकारणएत्रा यीकत्रएण्यदेहनोसंबंधरेतोनथि तारेएजीवभगवाननाधाममांजइनेकेविरित्यनाआकारजुक्तथकोरेछे पछेश्री जिमहाराजबोल्याजे ज्यारेएजीवनाअज्ञाननिनिवृत्तिथायछे तारेएनेमायिकत्रएण्यदेहनोसंगछुटिजायछे पछेए जीवकेवळचैतन्यसत्तामात्ररेछे पछेएजीवनेभगवाननिभुमिआदिकजेआठप्रकारनिप्रकृतितेथकि जुदिजेचैतन्य प्रकृतितेनुंभगवाननिइच्छायेकरिने देहबंधायछेनेतेणेजुक्तथकोभगवाननाअक्षरधामनेविषेरेछे एरित्येएप्रश्ननोउ

त्तरछे पछेगोपालानंदस्वामिनेश्रीजिमहाराजपुछताहवाजेअष्टांगयोगसिद्धथायछे अथवाआत्मदर्शनथायछे ते
ताभगवाननेभगवाननासंतनिकृपाथकिथायछे तएयोगनेआत्मदर्शनसिद्धथयानुंकारणजेभगवाननेभगवान
नासंततेनेविषेवृत्तिगौणथइजायछे अनेअष्टांगयोगनेआत्मदर्शनएनेविषेवधुलगनिथायछेतेनुंशुंकारणहशे ॥ प
छेगोपालानंदस्वामियेंकह्युं जेएनेयोगाभ्यासकरतेथकेयोगसिद्धथायछे तेनुंकांइकमानआवेछेतेणेकरिनेभगवा
ननिकोरेकांइकवृत्तिगौणथईजायछे ॥ पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेज्यारेसिद्धदशानेपांमे तारेएयोगिछेतेब्रह्मरूप
थायछेतेब्रह्ममांतोकोईजात्यनुमानहोयनहिमाटेउत्तरसंभवेनहिं पछेगोपालानंदस्वामिबोल्याजेहेमहाराजएतो
कांइसमझातुंनथी माटेतमेकृपाकरिनेकहो ॥ पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएतोएमसमझवुंजे ज्यारेपोतानिस्वाढ्य
काढविहोय तारेतेनेमोटाउंनांवचननिसाख्यलैनेकाढविजेमकोईकव्यवहारिककामहोय नेतेकामनेअतिशेसिद्ध
करवुंहोय तारेसारांसारांमांणसनिसाइदीकरवितेमआंइपणएसाइदिछे जेशुकदेवजिब्रह्मस्वरूपथयाहता तोपण
अतिप्रितियेंकरिनेश्रीमद्भागवतभण्या अनेआजदिवससुधिपणभगवाननिभक्तिनेजकरेछे अनेशौनकादिकअ
ठ्यासिहजारऋषितेब्रह्मस्वरूपछे तोपणसुतपुराणिनामुखथकिभगवाननिकथानेसांभलेछे एविजात्यनांवचननि
साख्यभक्तिनिहत्तानेअर्थेलेवि अनेजेस्वाढ्यपोतानाजांण्यामांनआवतिहोयतेनिकोरनिभगवानने आगल्यप्रार्थ
नाकरविजेहेमहाराजमुमांजेजस्वाढ्यहोय तेकृपाकरिनेनाशकरज्योजेमकोइकपुरुषनेमाथेकलंकआव्युंहोयनेते
कलंकटाल्यानोकोइसाइदिनहोय तारेतेलोढानागोलारातांचोलहोयतेनेउपाडिनेपोतानुंकलंकटालेछे तेमजेदोषन

ओलखातोहोय तारेतेदोषटालवानेअर्थेंभगवाननिस्तुतिकरविएतलोढानोगोलोफाल्याजेबिछेएमकरिनेबोलावि खोट्यनेटालविएतमाराप्रश्ननोउत्तरछे पछेश्रीजिमहाराजमुक्तानंदस्वामिनेपुछताहवा जेभगवानज्ञेजथार्थजा एयाहोयनेभगवानतोकांइचमतकारनदेखाडताहोय नेबिजाजेजंत्रमंत्रवालाहोयतेतोपरचोदेखाडताहोय तेनेदे खिनेभगवाननोभक्तहोयतेनुंमनभगवानमांथिकांइडगेकेनडगे पछेमुक्तानंदस्वामियेंकह्युंजेहेमहाराजजेनेभग वाननोजथार्थनिश्चेहोय तेनेतोभगवानविनाबिजेक्यांइप्रतितिआवेजनहिं अनेजोबिजेठेकाणेप्रतितिअवितोते नेभगवाननोनिश्चेजनथि एतोगुणबुद्धिवालोहरिभक्तकेवाय पणजथार्थभगवाननोभक्तनकेवाय पछेश्रीजिमहा राजबोल्याजेएजएनोउत्तरछे पछेश्रीजिमहाराजेशुकमुनिनेपुछ्युंजेभगवाननोभक्तहोयनेतेभगवानतथाभग वाननासंततेनेसाक्षात्कारपांम्योतेनेजिवतांशिप्रामिथायछे अनेमुवाकेडेशिप्रामिथायछे पछेशुकमुनिबोल्याजेहे महाराजएनोउत्तरतोतमेकरशोतारेथाशे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेनेभगवाननेभगवाननासंतनिप्रामिथइछे तेनेजीवतेतोभगवाननांकथाकिर्त्तनकरतांथकांजदिवसनेरात्रिवितेछे अनेत्रणयेअवस्थाथिपरजेपोतानोजीवा त्मातेनुंब्रह्मरूपेसाक्षातदर्शनथायछे अनेभगवानविनाअन्यपदार्थमात्रनेविषेवैराग्यथायछेअनेअधर्मनोत्यागक रिनेधर्मनेविषेरेवायछे अनेदेहमुकेतारेएवाभक्तनेभगवानपोताजेवोजकरेछेजेमभगवानेब्रह्मानेकह्युंछेजेहब्रह्मा जेवोहुंछुंनेजेवोमारोमहिमाछे नेजेवामारागुणनेकर्मछेतेवुंमाराअनुग्रहथकितुनेविज्ञानथाओएवुंजेब्रह्मानेकह्युं छेतेमजेपोतानाअनन्यभक्तहोय तेसर्वनेभगवानएविप्रामिकरावेछे अनेजेभगवानकालकर्मनेमायाथकिरहित

छेतेमजभगवाननाभक्तपणकालकर्मनेमायाथकिरहितथायछेनेअखंडभगवाननिसेवानेविषेरहेछेएविदेहमुक्या
कडप्राप्तिथायछेएजएप्रश्ननोउत्तरछे ॥इतिवचनामृतम्॥६६॥ ॥११९॥ ॥संवत् १८८१ नामाहा
वदि ३ तृतीयानेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां पोतानाउतारानेविषे
गंगाजलियाकुवापासेंओटाउपरढोलियोढलाविनेगादितकियानंखाविने विराजमानहताअनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारण
कर्यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति अनेपोतानिआग
ल्यसाधुमुकुंदसरंदालैनेविष्णुपदगावताहतातेकीर्त्तनभक्तिथैरयापछे श्रीजिमहाराजबोल्यांजेअमेसर्वेसंतप्रत्ये
प्रश्नकरियेंछैयेंजेभगवाननाभक्तहोयतेदेहमुकिनेब्रह्मरूपथैनेभगवाननाधाममांजायछे पछेएमांनेभगवानमां
शोअंतरायरेछे जेणेकरिनेस्वामिसेवकपणानोनातोरेछेकेमजएभगवाननोभक्तछेतेपणजेवाभगवानस्वतंत्रछे
नेकालकर्मनेमायातेनेआवरणेंकरिनेरहीतछे तेवोजथायछेमाटेएमांशोभेदरेछेजेणेकरिनेस्वामिसेवकपणुंरेछेए
प्रश्नछे पछेपरमहंसेजनेजेवुंसमजाणुंतेणेतेवोउत्तरकर्योपणश्रीजिमहाराजनाप्रश्ननुंसमाधानथयुंनहिं पछेस
र्वेसंतेकह्युंजेहेमहाराजतमाराप्रश्ननोउत्तरतोतमेजकरशोतारथाशे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएनोउत्तरएमछे
जेभगवाननोभक्तहोयतेणेजेवाभगवाननेजाण्याहोयजेभगवानआटलिसामर्थियेयुक्तछे अनेआटलिशोभाये
युक्तछेअनेआवासुखरूपछेएविरित्येभक्तेजेटलाभगवाननामहिमाजाण्योछे अनेजेवाप्रतापेयुक्तभगवानने
जाण्याछेतेभक्तज्यारेदेहमुकिनेभगवाननाधाममांजायछे तारेरूपतथासामर्थितेएभक्तनिपणतेविजथायछेनेपि ॥७५॥

णभगवाननिसामर्थिअनेभगवाननुसुंदरपणुइत्यादिकजंप्रतापतेएभक्तनेभगवाननेविषेअतिशेंजणायछे तारेए भक्तएमजांणेछे जेमेंजेटलोप्रतापजांण्योहतोनेसुंदरपणुंजाणुंहतुंतेटलुंऐश्वर्यनेतेटलुंसुंदरपणुंतोमुनेपणभगवाने आप्युंछे तोपणभगवाननुंऐश्वर्यनेभगवाननुसुंदरपणुंतेतोअतिशेअपारदेखायछे माटेमुंजेवाअनंतभगवानना साधर्म्यपणानेपांम्याछेतोपणभगवानजेवोकोइथावानेसमर्थथातोनथिशामाटेजे भगवाननोमहिमागुणकर्मज न्मनेसामर्थितथासुंदरता सुखदायकपणुंएआदिकजेअनंतकल्याणकारिगुणतेनापारनेशेषसारदाब्रह्मादिकदेवता तथाच्यारवेदएपामतानथिअने भगवानपोतेपणपोतानामहिमानापारनेपांमतानथिमाटेभगवानतोसर्वेसामर्थि येकरिनेअपारछेअनेएभगवाननेभजिनेअनंतकोटिवैष्णवभगवानसरखाथयाछे तोपणभगवानमांथिकोइजा त्यनोप्रतापअणुजेटलोपणन्यूनथयोनथिजेम मिठाजलनोसमुद्रभर्योहोयतेमांथिमनुष्यपशुपंखिसर्वेजेटलुंभावे तेटलुंजलपियेतथापात्रभरिलेतोपणओछुंथातुंनथिशामाटेजेतसमुद्रतोअगाधछे तेमजभगवानोमहिमापणअ तिशेअपारछे माटेकोईरित्येंकरिनेवधंघटेएवोनथितसारुजेजेभगवाननाभक्तब्रह्मस्वरुपथयाछे तोपणभगवान नादृढदासथैनेभगवाननुंभजनकरेछे एविरित्येभगवाननाभक्तभगवाननासाधर्म्यपणानेपांमेछेतोपणस्वामिसे वकपणुंरहेछे एजएप्रश्ननोउत्तरछे ॥

॥ इतिवचनामृतं ॥ ६७ ॥

॥श्रीवरताल अमदावाद अनेछेला प्रकरणनावचनांमृत॥

॥ संवत् १८८२ नाकार्त्तिकशुदि ११ एकादशिनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीवरतालयमध्येश्रीलक्ष्मी नारायणनामंदिरथिउत्तरादिकोरेगोमतीजीनेकांठेआंबावाडियामां सिंहासनउपरस्यगादितकियानेखाविनेबिराज मांनहतानेधोलोसुरवालनेधोलोअंगरखोपेर्योहतो अनेगुढारंगनोरेटोकमरेंबांध्योहतो नेमाथाउपरयकसुंबलरे टोसोनेरितारनाछेडावालोबांध्योहतो नेखभेकसुंबलरेटोजरकसिछेडानोविराजमानहतोनेकंठनेविषेगुलाबनापु ष्पनाहारविराजमानहतानेमाथाउपरस्यगुलाबनापुष्पनातोराविराजमानहताने भुजाउनेविषेगुलाबनागजरानेबा जुबंधबांध्याहताएविशोभानेधरताथकाउत्तरादेमुखारविंदेविराजमानहता अनेपोतानामुखारविंदनिआगल मुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहती पछेवडोदरावालाशोभारामशास्त्रियेंश्रीजिमहाराजनेप्रश्न पुछ्युंजेहेमहाराजमुमुक्षुहोय तेज्यारेनिर्विकल्पसमाधिनेपामेतारेगुणातीतथायनेभगवाननोएकांतीकभक्तथाय तारेंजेनेनिर्विकल्पसमाधिनथायतेनिशिगतिथाय पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेप्राणनोनिरोधथायतारेजनिर्विक ल्पसमाधिथाय एमनथिनिर्विकल्पसमाधिनिरित्यतोबिजिछेतकहियेंतसांभलोजेश्रीमद्भागवतमांकह्युंछेजे॥ अ त्रसर्गोविसर्गश्चस्थानंपोषणमूतयः॥ मन्वंतरेशानुकथानिरोधोमुक्तिराश्रयः ॥ १ ॥ एश्लोकनोएमअर्थछेजेविश्व नासर्गविसर्गादिकजेनवलक्षणतेणेकरिनेजांण्यामांआवे एवुंआश्रयरूपजेश्रीकृष्णभगवाननुंस्वरूपतेनेविषेजे मुमुक्षुनिअचलमतिथईजेमआआंबानुंवृक्षछेतएकवारदृढकरिनेजांण्युं पछेकामव्यापेक्रोधव्यापेलोभव्यापेतो पणकांईरित्येंआंबानेविषेभ्रांतिनथाय जेआंबानुंवृक्षहशेकेनहिहोयतेमजेनेप्रत्यक्षश्रीकृष्णभगवाननास्वरूपनो

दृढनिश्चेथयोनेतेमांकोइजात्यनोकुतर्कनथायतोतेपुरुषनाप्राणलिननथयाहोयतोपणनिर्विकल्पसमाधिछेनेप्राण
लिनथयाहोयतोपणनिर्विकल्पसमाधिछे अनेजेनेएभगवानना स्वरूपमांसंकल्पविकल्परेताहोय जेब्रह्मपुरनेवि
षेकेवुंभगवाननुंस्वरूपहशे अनेश्वेतद्वीपनेवैकुंठनेविषेकेवुंभगवाननुंस्वरूपहशे अनेतेस्वरूपनुंक्यारेदर्शनथाशेए
विजात्यनासंकल्पविकल्पकरयाकरे पणप्रगटभगवानमल्यातेनेजसर्वनाकारणजांणिनेतेणेकरिनेजपोतानेकृता
र्थनमांने अनेएवानेंजोदेवइछायेंकरिनेंसमाधिथाय तोपणसंकल्पविकल्पमटेनहि अनेसमाधिमांजेजेदेखायतेथि
नवुंनवुंजोवानेइछेपणमननाविकल्पमटेनहि एवोहोयतेनेसमाधिछेतोपणसविकल्पछेनेसमाधिनहोयतोयसवि
कल्पछेमाटेएवोहोयतेगुणातीतएकांतिकभक्तनकेवाय अनेजेनेभगवाननास्वरूपनोदृढनिश्चेहोयनेतेनेसमाधिछे
अथवानथितोयपणतेनेसदानिर्विकल्पसमाधिजछे पछेदिनानाथभट्टेप्रश्नपुछ्युंजेमननासंकल्पविकल्पटालवा
नोउपायकरेअनेजोमननेंनजितिसकेतोतेनिशिगतिथाय पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेकौरवनेंनपांडवनेयुद्धकर
वानोप्रारंभथयो तारेकौरवनेंपांडवविच्यार्‍याजेआपणेएवेठेकांणेयुद्धकरियेजतेयुद्धमांजेकोइमरेतोपणतेनाजी
वनुंरुडुंथाय एवुंविच्यारिनेकुरुक्षेत्रनेविषेयुद्धकर्‍योपछेजीत्यातेनुंपणसारुंथयुंनेएसंग्राममांमर्‍याणातेनेपणदेवलो
कनिप्राप्तिथइनेराज्यथकिपणअधिकसुखनेपांम्यातमजेमनसाथेलढाइआदरे अनेजोमननेजिततोनिर्विकल्पस्थि
तिनेपांमेनेभगवाननोएकांतिकभक्तथाय अनेजोमनअगल्यहारेतोपणजोगभ्रष्टथायते पछेएकजन्मेअथवाबे
जन्मेअथवाघणेजन्मेपणअंत्येजातोएएकांतिकभक्तथाय पणएणेदारवडोकर्‍योतेछूटिनपडेमाटेबुद्धिवानहोयतेने

तोपोतानाकल्याणनेअर्थेमनसाथेजरुरवैरबांधवुं पछेएमननेजितशेतोपणसारुंछेनेएमनथिहारशेतोपणयोग्यभ्र
ष्टथाशेतेमांअंत्येजातांसारुंछे तेमाटेजेकल्याणनेइछेतेनेतोमनसाथेजरुरवैरबांधवुं ॥इतिवचनामृतं॥ १॥ २०१॥
संवत् १८८२ नाकार्तिकशुदि १३ तेरशनेदिवसस्वामीश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीवरताल्यमध्येश्रीलक्ष्मीनाराय
णनामंदिरथिउत्तरादिदिशेगोमतीजिनेकांठेआंबानाव्रक्षनिहेठेढोलियाउपरस्यविराजमानहता अनेपिलातासतानो
मुखालपेर्योहतो तथारातािकनखापनिडगलिपेरिहति तथामस्तकउपरस्यजरकसिछेडानीकसुंबलपाघबांधिहति
तथाजरकसिछेडानुंकसुंबलशेसुंखन्नेनांख्युंहतुं अनेपाघनेउपरस्यचंपानांपुष्पनाहारविराजमानहता नेकंठनेविषे
चोंपाप्पुष्पनाहारविराजमानहता अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिन्नक्तनिसन्नान्नराईने
बेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेकांईकप्रश्नउत्तरकरो पछेगामबुवानापटेलकांनदासजियेंहाथजोडिनेपुछ्युं
जेहेमहाराजन्नगवानशेप्रकारेराजिथायछे,पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजोन्नगवाननोद्रोहनकरियेंतोन्नगवानरा
जिथाय तारेकेशोजेद्रोहतेशुंतोजेआसर्वजगतनाकर्त्तान्नगवानछेतेनेकर्त्ताहर्त्तानसमझियेनेविश्वनाकर्त्ताहर्ताका
लनेंजांणियेंअथवामायानेजांणियेंअथवाकर्मनेजांणियेंअथवास्वन्नावनेजांणियें एतेन्नगवाननोद्रोहछे केमजे
न्नगवानसर्वनाकर्त्ताहरताछे तेनोत्यागकरिनेकेवलकालकर्मस्वन्नावनेंमायातेनेजगतनाकर्त्ताहरताकेहेछे माटे
एन्नगवाननोअतिद्रोहछे त्यांद्रष्टांतजेमतमेगामनापटेलछोतेजेतमारिगाममांपटलाईनरवादेततमारोद्रोहिकेवाय
अनेवलिजेमचक्रवर्त्तिराजाहोयतेनोहुकमखोटोकरिनेंजेराजानहोयतेनोहुकमचलावे तोतेपुरुषराजानोद्रोहीके

वाय अनेवलीजेमकोईकएवाकागललखिलखिनेमेलजेअमारोराजाछे तेनाककांनविनानोछेअथवाहाथपगवि
नानोछे एविरित्येराजानुंरूपसंपुरणहोयतेनेखंडितकरिनेवरणवेतराजानोद्रोहिकेवाय तेमन्नगवानछेतेकरचरना
दिकसमग्रअंगेकरिनेंसंपूरणछे अनेलेशमात्रपणकोईअंगविकलनथि अनेसदामूर्त्तिमानजछें तेनेअकर्त्ताकेवा
तथाअरूपकेवानेन्नगवानविनाबिजाजेकालादिकतेनेकर्त्ताकेवाएजन्नगवाननोद्रोहछे एविजात्यनोजेन्नगवान
नोद्रोहतेनेजेनकरेतेणेसंपुर्ण न्नगवाननीपुजाकरिअनेतेविनातोचंदनपुष्पादिकेकरिनेपुजेछेतोपणन्नगवाननोद्रो
हिछेमाटेन्नगवाननेजगतनाकर्त्ताहर्त्ताजांणेअनेमूर्त्तिमानजांणेतउपरत्यजन्नगवानराजिथायछेअनेवेदमांतोन्नग
वाननुंस्वरूपबहुरित्येवरणविनेनारायणेपोतेपोतानेंमुखेकल्युंछेपणतेकोईनासमज्यामांआव्युंनहिं तारेसांख्यशा
स्त्रकरिनेचोविशतत्वकल्यां नेपचविशमुंन्नगवाननुंस्वरूपकल्युंतेसांख्यनाआचार्य्यजेकपिलमुनितेणेएमविचारुंजे
स्थूलसुक्ष्मनेंकारणतेनेविषेंजिवएकपणेकरिनेवरतेछे अनेएथिन्यारोजिवरहिसकतोनथिनेंईश्वरछे तेपणपोतानि
उपाधिजे विराटसूत्रात्मानेअव्याकृततेनेंविषेएकपणेवर्त्तेछेपणतेविनारहिसकतोनथि माटेसांख्यशास्त्रेजिवनेनेंई
श्वरनेंचोविशतत्वन्नेलाजगण्याछे अनेपचविशमापरमात्मानेकल्याछे अनेजोगशास्त्रनाआचार्यजेहिरण्यगर्भ
ऋषितेणेचोविशतत्वकहिनेंपचविशमोजिवनेकल्योछे तमजपचविशमाईश्वरनेकल्याछे अनेपरमात्मानेछविश
माकल्याछे एविरित्येसांख्यशास्त्रनेयोगशास्त्रतेणेन्नगवाननुस्वरूपकल्युंतोपणसाक्षात्कारन्नगवाननास्वरूपनुंज्ञा
ननथयुं अनेअनुमानप्रमाणेतोथयुं जेसांख्यनेमतेचोविशतत्वथिपरछेतेवस्तुसत्यछे अनेयोगनेमतेचोविशत ॥२॥

त्यथिपरजिवईश्वरछेनेतथिपरमात्माछेतेसत्यछे एविरित्येपरमात्मानास्वरूपनुंवेयशास्त्रवते अनुमानप्रमाणेकरि नेज्ञानथयुंपणतेभगवानकालाछे कपिलाछे कलांवाछे केटुंकाछे केसाकारछे कनिराकारछे एवुंकांईज्ञाननथयुं प छेपोतेवासुदेवभगवानेपंचरात्रनामेतंत्रकरयुंतेनेविषेएमप्रतिपादनकरयुंजेश्रीकृष्णपुरुषोत्तमभगवानछे तेपोता नाअक्षरधामनेविषेसदादिव्यसाकारमूर्त्तिमानरत्याछे अनेतजभगवानजेतश्वेतद्विपवासिजेअनंतनिरन्नमुक्तने पोंचवरवतपोतानुंदर्शनआपेछे तथावैकुंठलोकनेविषेतजभगवानचतुर्भुजमूर्त्तिथकालक्ष्मीजियेंसहितछे नेतशंख चक्रगदापद्मनेधरिरत्याछे तथाविष्वकसेनादिकजेपार्षदतमणेसेव्याछे अनेएजभगवानपुजवाजोग्यभजवाजो ग्यनेपांमवाजोग्यछे अनेतजभगवानरामकृष्णादिकअवतारधारणकरेछे अनेवासुदेवसंकर्षणप्रद्युम्नअनिरुद्धएए चतुर्व्युहरूपेवर्त्तेछे एविरित्येसाकारमूर्त्तिनुंप्रतिपादनकरयुंछे पछेतजपंचरात्रतंत्रनेनारदजियेंफरिनेकरयुं तारेतेना रदपंचरात्रकेवांणुंतेनेविषेएविरित्येभगवाननास्वरूपनुंप्रतिपादनकरयुंजेकोईरित्येसंशेरत्योनहि अनेतजरित्येंशि वजियेंपाशुपतशास्त्रकरयुंतेनेविषेपणअष्टभुजचतुर्भुजरूपेकरिनेंश्रीनारायणनास्वरूपनुंजवरणनकरयुंछे तमाटे श्रीमद्भागवतमांकत्युंछेजे ॥नारायणपरावेदादेवानारायणांगजाः॥नारायणपरालोकानारायणपरामखाः॥ नारायणपरोयोगोनारायणपरंतपः॥ नारायणपरंज्ञानंनारायणपरागतिः॥ तथावासुदेवपरावेदावासुदेवपराम खाः॥ वासुदेवपरायोगावासुदेवपराःक्रियाः॥ वासुदेवपरंज्ञानंवासुदेवपरंतपः॥ वासुदेवपरोधर्मोवासुदेवपरा गतिः॥ एविरित्येएपांचशास्त्रेकरिनेश्रीकृष्णनारायणवासुदेवनास्वरूपनुंजप्रतिपादनकरयुंछेअनेएपांचशास्त्रेकरिनें

जेभगवाननास्वरूपने समझेतेजपुरोज्ञानिकेवायजेमदुधछे तेनेनेत्रेजुवेतारेधोलुंदेखायअनेनाकेसुंघेतारेसुगंध
वानजणायअनेआंगलियेंकरिने अडेतारेटाढुंउनुंजणायअनेजिह्वायेकरिनेचाखेतारे स्वादुजणायपणएकइंद्रियें
करिनेदुधनास्वरूपनुसंपूर्णज्ञाननथायअनेसर्वइंद्रियेकरिनेतपासिजुवेतारेसंपूर्णज्ञानथायछे तेमवेदादिकपांचशा
स्त्रेकरिनेंभगवाननास्वरूपनेसमझेतारेसंपूर्णभगवाननास्वरूपनुंज्ञानथायछेनेएमजाणवुंतनेसंपूर्णज्ञानकहियेअ
नेभगवानपणएमसमझ्येजराजिथायछे पणपरमेश्वरनेराजिकरयानोबिजोउपायनथिमाटेएविरित्येसमझेतेज
पुरोज्ञानीकवायअने भगवानपणतेउपरथजअतिशेराजिथायछे ॥ इतिवचनामृतं ॥ २ ॥ ॥ २०२ ॥
॥ संवत् १८८२ नाकार्त्तिकवदि ११ एकादशीनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीवरतालमध्येश्रील
क्ष्मीनारायणनामंदिरमां सिंहासनउपरथविराजमानहतानेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांने कंठनेविषेगुलाबनापुष्प
नाहारधारणकर्याहता अनेमस्तकनेविषेपाघमांतोराविराजमानहता अनेपोतानामुखारविंदनिआगळमुनिमं
डळसमस्त तथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजे आपणाउद्धवसंप्रदाय
नेविषेज्ञानवैराग्यधर्मने भगवाननिभक्तिएच्यारवांनांजेमांहोयतेएकांतिकभक्तकेवाय अनेआपणासत्संगमांमो
टोकरवाजोग्यपणतेजछेने एच्यारसंपूर्णनहोयने एकजमुख्यपणेकरिनेहोयतोपणत्रणयजे बाकिरह्यांतेतेएकना
पेटमांआविजायएवुंएककियुंएच्यारमांश्रेष्ठछे तारेगोपालानंदस्वामियें तथामुक्तानंदस्वामियेंकयुंजेहेमहाराज
एवोतोएकधर्मछे तेधर्महोयतोत्रणयेवांनांतपुरुषमांआवे तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेधर्मतोकेटलाकविमुखमां ॥३॥

णसहोयतेमांपणहोय माटेतेनेशुंसत्संगमांमोटाकरशुं पछेएवातसांभलिनेकोइथिउत्तरदेवांणोनहि पछेश्रीजिम
हाराजबोल्याजेजोमहात्म्येसहितभगवाननिभक्तिहोयने आत्मनिष्ठाधर्मनेवैराग्यएसामान्यपणेहोयतोपणकोइ
दिवसएधर्ममांथिपडेनहि केमजेजेभगवाननुंमहात्म्यजांणतोहोयतेतो एमविच्यारेजेभगवाननिआज्ञानेविषे
ब्रह्मादिकसमग्रदेवरयाछे तेभगवाननिआज्ञाहुंथि केमलोपायएमजांणिने भगवाननानियममांनिरंतररहे तारे
शुकमुनियेंपुछ्युंजेज्यारेएकमहात्म्यसहितभक्तिये करिनेसंपूर्णथायतारेएकभक्तिजकेमनकहिनेच्यारवांनांशासा
रुकयांपछेश्रीजिमहाराजबोल्याजे अतिशेमहात्म्यसहितभक्तिभगवाननेविषेहोयतो एकभक्तिनेविषेत्रण्येआवि
जाय अनेसामान्यभक्तिहोयतोएकमांत्रण्यनआवे माटेच्यारवांनांयेंसहितजे भक्तितेजमांहोयतेएकांतिकभक्तके
वायएमकयुंछे अनेएविअसाधारणभक्तितोपृथुराजानेहति तेभगवानेवरदेवानुंकयुं तारेभगवाननिकथासांभ
ल्यासारुदशहजारकांनमाग्यापणविजुंकांइनमाग्युं अनेजेगोपियुंनेरासक्रीडामांनजावादिधियुंतेदेहमुकिनेश्री
कृष्णपासेगईयुंएविअसाधारणभक्तिहोयतोज्ञानादिकत्रण्येएकभक्तिमांआविजाय तारेब्रह्मानंदस्वामियेंपुछ्युंजे
एविअसाधारणभक्तिशेउपायेकरिनेआवेतारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेमोटापुरुषनिसेवाथकिआवेछेतेमोटापुरुष
पणच्यारप्रकारनाछे एकतोदिवाजेवानेबिजामशालजेवाने त्रिजाविजलिजेवानेचोथावडवानलआग्नी जेवाते
मांदिवाजेवाहोयतेतोविषयरूपिवायुयेंकरिने ओलाइजायनेमशालजेवाहोयतेपणतेथिअधिकविषयरूपिवायु
लागेतोतेणेकरिने ओलाइजायनेविजलिजेवाजेहोयतेतोमायारूपिवरसातनेपांणियेंकरिनेपणनओलाय अनेव

डवानलअग्निजेवाहोयतेतो जेमवडवानलसमुद्रमांरेछे पणसमुद्रनाजलनोंओलाव्योओलातोनथि अनेसमुद्रना जलनेपिनेमुलद्वारेकाढिनाखेछे तेपांणिमिठुंथायछेतेनेमेघलाविनेसंसारमांवृष्टिकरेछेतेणेकरिनेनानाप्रकारनारस थायछे तेमअवाजेमोटापुरुषछे तेसमुद्रनाजलजेवाखाराजीवहोयतेने पणमिठाकरिनांखेछे एविरित्येएच्यारप्रकारनाजे मोटापुरुषकल्यातेमांजेविजलिनाअग्निजेवा तथासमुद्रनाअग्निजेवामोटापुरुषछे तेमनिसेवाजोपोत पोतानाधर्ममांरहिने मनकर्मवचनेकरेतोतेजीवनाहृदामां महात्म्यसहितभक्तिआवेछे तेविजलिनाअग्निजेवातो साधनदशावालाभगवाननाएकांतिकसाधुछेअनेवडवानलअग्निजेवातोसिद्धदशावालाभगवाननापरमएकांतिकसाधुछेएमजांणवुं॥ ॥इतिवचनामृतं॥३॥ ॥२०३॥

॥संवत् १८८२ना मागशरशुदि १० दशमीनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजी महाराजश्रीवरताल्यमध्येश्रीलक्ष्मीनारायणनामंदिरमां विराजमानहता अनेअंगनेविषेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेप्रश्नउत्तरकरो तारेमुक्तानंदस्वामियेंपुछ्युं जेभक्तिमार्गनेविषेप्रवर्त्योएवोजेभगवाननोभक्ततेनेएवुंएकसाधनतेकियुंछे जेएकसाधननेकर्याथकि जेटलांकल्याणनेअर्थेसाधनछे तेसर्वेतेएकसाधननेविषेआविजाय पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेत्रिशलक्षणेजुक्त एवाजेसंततेनोजेसंगतेमनकर्मवचनेकरिनेराखेतोजेटलांकल्याणनेअर्थेसाधनछे तेटलांसर्वेतेनासंगमांआविजायछे एमउत्तरकरिनें पछेश्रीजिमहाराजप्रश्नपुछताहवाजेभगवाननोएकांतिकभक्तएवोजेयोगीहोयतेसांख्यशास्त्रनेयोगशास्त्र

एवेयनोमतएकवासुदेवनारायणपरछेएमजांणे माटेतेयोगिकियेप्रकारेभगवाननास्वरूपमांवृत्तिराखे अनेकेम
पोतानामननेचळावेनेतेमनभेळिकेममूर्त्तिनेराखे अनेतेकेविरित्यें अंतरमांवृत्तिराखेनेकेविरित्येबारणेवृत्तिराखे अ
नेनिद्रारूपिळयनेसंकल्पविकल्परूपिविक्षेपतेथकि कईजोगनिकळायेंकरिनेजुदोपडेएनोउत्तरकहो पछेमुक्तानंद
स्वामियेंतथागोपाळानंदस्वामियेंजेवुंआवड्युतेवुंकह्युंपणकोईथकिउत्तरथयोनहिपछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजे
मजळनोफुंहारोहोय तेनेजोगेकरिनेघुमरिखाईनेजळउंचुंउछळेछेतेमअंःतकर्णरूपियोजेफुंहारोतेनेविषेजिवनिवृ
त्तिछे तेघुमरिखाईनेपंचइंद्रिद्वारेउछळेछेतेनेजेजोगिहोय तेवेप्रकारेकरिनेएकवृत्तियेंकरिनेतोपोतानाहृदयनेविषे
साक्षिरूपेरह्याएवाजेश्रीवासुदेवभगवानतेनुंचिंतवनकरेअनेबिजिवृत्तिछेतेनेतोद्रष्टिद्वारेकरिनेबाह्यराखे अनेतेवृ
त्तियेकरिनेबाह्यभगवाननुंचिंतवनकरे तेपणनखशिखायपर्यंतसमग्रमूर्त्तिनुंभेळुंजचिंतवनकरे पणएकएकअंग
नुंजुदुंजुदुंचिंतवनकरे जेममोटुंमंदिरहोयतेनेंएकसामटुंभेळुंजजुवे तथाजेममोटोपर्वतहोयतेनेंएकसामटोभेळो
नेभेळोजजुवे एविरित्येंभगवाननास्वरूपनेजुवेपणएकुकुंअंगनजुवे अनेतेमूर्त्तिनेज्यारेपोतानिद्रष्टिआगळ्यछेटेधा
रेनेतेमूर्त्तिनेपडखेबिजुंकांइकपदार्थदेखाय तोतेमूर्त्तिछेटेधारिछेतेनेढुंकडिळाविनेंपोतानिनासिकानाअग्रनिउपरध्य
एमूर्त्तिनेराखेएमकरतां पणआसपासकांइकपदार्थजणायतोपोतानिभ्रुकुटिनामध्यनेविषेमूर्त्तिनेधारेएमकरतांजो
आळसकेनिद्राजेवुंजणायतोवळिमूर्त्तिनेद्रष्टिआगळ्यछेटेधारे पछेजेमछोकरापतंगनेउडाडेछेतेविरित्येमूर्त्तिरूपी
पतंगनेपोतानिवृत्तिरूपिजेदोरितेनेकरिनेंमूर्त्तिनेउंचिचडावे अनेवळिपाछिहेटिळावे अनेअडखेपडखेडोळावेएविरि

त्यंजोगकलायेकरिनेंज्यारेंसचेतथायतारेंवलिपाछी मूर्त्तिनेंनासिकानेंअग्रेधारेंनेंत्यांथिभ्रकुटिमांलाविनेंल्हदानेंवि
षेमूर्त्तिनेंउतारे अनेंअंतरनेंविषेसाक्षिरूपजेमूर्त्तिअनेंबाह्यनिमूर्त्तिएबेयनेंएककरेपछेअंतःकर्णनिबेप्रकारेंटत्तिहो
यछेएककर्थेजायछे एमकरतांजोआलसकेनिद्राजेवुंजणायतोवलिबेप्रकारेंटत्तिनेंकरिनेंमुर्तिनेंबाह्यलावेएविरित्ये
जश्रोत्रत्वकरसनानेंघ्राणतद्वारेंपणजोगकलासाधे अनेंतमजमनबुधिचित्तनेंअहंकारतद्वारेंपणभगवाननीमूर्त्तिने
धारे अनेंइंद्रियुंनेंअंतःकर्णएसर्वेनेंसांख्यविच्यारेंकरिनें जुदांकरिनेंएकलाचैतन्यनेंविषेजभगवाननिमूर्त्तिनेंधारेअ
नेंतभगवाननिमूर्त्तिनेंअंतरमांकेबाह्यधारिहोय अनेंतसमेंकोइकव्यवहारसंबंधिविक्षेपआडाआवतोतेविक्षेपनुं
पणमूर्त्तिनेंधारवापणेंकरिनेंजसमाधानकरेपणविक्षेपनेंविषेपणपोतानिजोगकलानोत्यागनकरे एविरित्यनिजो
गकलायेजुक्तएजोगिवरतेछे ॥ ॥ इतिवचनामृतं ॥ ४ ॥ ॥ २०४ ॥ ॥ संवत्
१८८२ नामागशरवदि ४ चतुर्थीनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीवरताल्यमध्येश्रीलक्ष्मीनारायणनामं
दिरथिउत्तरदिशेगोमतिजिनेंकांठे आंबानाटक्षहेठेवेदीउपरय्ढोलियानेंविषेउत्तरादेमुखारविंदविराजमानहतानें
अतिसूक्ष्मएवांश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांअनेंकंठनेंविषेगुलाबनापुष्पनाहारघणाकधारणकर्याहताअनेंश्रवणउपर
मोटाबेबेगुलाबनापुष्पनागुछधारणकर्याहता अनेंपाघनेंविषेगुलाबनापुष्पनातोराविराजमानहता अनेंपोताना
मुखारविंदनिआगल्यमुनिमंडलसमग्रतथादेशदेशनाहरिभक्तनीसभाभराइनेंबेठिहतिपछेश्रीजीमहाराजबोल्या
जवांकडांवांकडांप्रश्नकरोजेजणेंकरिनेंसौनुंआलसउडिजाय एमकहिनेंपोतेंआथमणिकोरेउसिसुंकरिनेंपडखाभ

स्यथया पछेमुक्तानंदस्वामियेंप्रश्नपुछ्युंजे ॥ दैवीह्येषागुणमयीममामायादुरत्यया ॥ मामेवयेप्रपद्यंतेमायामेतांतरं
तिते ॥ एश्लोकमांश्रीकृष्णभगवानेएमकह्युंछे जेजेपुरुषमुनेपामेतेदुःखेकरिनेपणनतरायएवीजेमारीगुणमयीमा
यातेनेतरेछे तारेजेनेभगवाननीप्राप्तिथइछे तेनेभगवाननुंभजनकरतांथकांकांइकअंतरमांसंकल्पविकल्पनोवि
क्षेपथईआवेछेतेनेमायाविनाबिजुंकोणकरतुंहशेएप्रश्नछेपछेश्रीजीमहाराजपोढ्याहतातेबेठाथइनेअतिकरुणायें
भीनाथकाबोलताहवाजेमायानाजेत्रण्यगुणछे तेमांतमोगुणनांतोपंचभूतनेपंचमात्राछे अनेरजोगुणनांदशइंद्रि
योबुद्धिनेप्राणछे अनेसत्वगुणनांमननेइंद्रियोअंतःकरणनादेवताछेतेजेजेभक्तथइगयाछे तेसर्वेमांएत्रण्यगुणनां
कार्यरूपजेभूतइंद्रियोअंतःकरणनेदेवतातेसर्वेहतांमाटेएनोएमउत्तरछे जेपरमेश्वरनेजथार्थपणेकरिनेपरमेश्वर
जांण्याजेएभगवाननास्वरूपनेविषेकांइप्रकारमायीकभावनथि अनेएभगवानतोमायानेमायानुंकार्यजेत्रण्यगु
णतेथकिपरछेएवांजेनेभगवाननोदृढनिश्चययोतेभगवाननिमायानेतरिचुकोछे अनेपोतानामांतोमायानागुणनुंका
र्यजेभूतइंद्रियोअंतःकरणनेदेवतातेपोतपोतानिक्रियानेविषेप्रवर्त्तेछे तोपणएमायानेतर्योकेवायकेमजेएमाया
नुंकार्यपोतानेविषेतोहोय पणपोतानेभजनकरवाजोग्यएवाजेप्रगटप्रमाणश्रीवासुदेवभगवानतेनेतोएमाया
नागुणथिपरसमजेछे माटेएनेपणमायाथिपरजजांणवो अनेब्रह्मादिकदेवनेवसीष्ठपराशरविश्वामित्रादिकऋषि
एसर्वेमांगुणनोप्रवेशजणांणोछेतेशास्त्रमांपणलख्युंछे माटेतेशुंमुक्तनकेवायनेमायानेतर्यानकेवायसर्वेमुक्तछेने
सर्वेमायानेतर्याछे अनेएमजोउत्तरनकरियेंतोएप्रश्ननुंसमाधानथायनहिमाटेएजउत्तरछे पछेनित्यानंदस्वामियें

पुछ्युंजेहेमहाराजभगवानने आशरेजावुंतेआशरानुंशुंरूपछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेभगवानेगीतामांकयुं
छेजे ॥ सर्वधर्मान्परित्यज्यमामेकंशरणंव्रज ॥ अहंत्वांसर्वपापेभ्योमोक्षयिष्यामिमाशुचः ॥ एश्लोकमांएमकयुं
छे जेबिजासर्वधर्मनोपरित्यागकरिनेमारेएकनेजशरणेआव्यतोहुंतुंनेसर्वपापथकिमुकाविशतुंशोकमांकरय अने
एवोजेभगवाननोदृढआश्रयतेजेनेहोयतेनेमहाप्रलयजेवुंदुःखआविपडेतोपणतेदुःखथकिरक्षानोकरनारोभगवा
नविनाबिजानेनजांणे अनेजेजपोतानेसुखजोइतुंहोयतेपणभगवानथकिजइछे पणप्रभुविनाबिजानेसुखदाय
कनजांणेनेप्रभुनिजेममरजिहोयतेप्रमाणेजवरतेएवोजेहोय तेप्रभुनोशरणागतजिवकेवायनेतेजभगवाननोअ
नन्यभक्तकेवाय पछेनाजेभक्तेपुछ्युंजेजेनेपरिपुरणभगवाननोआशरोनहोयनेबोल्यामांतोनाकिहरिभक्तहोयते
नाजेवुंजनिश्चेनुबलदेखाडतोहोयतोशिरित्येकरिनेकल्पामांआवे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेभगवाननाभक्तनो
सरसनरसनिश्चेहोयततोभेलारह्याथकि अनेभेलोव्यवहारकरयाथकिजेवोहोयतेवोकलाइआवेछे पछेजेनेथोडो
निश्चेहोयतेकचवाईनेंसत्संगनाभिडामांथिमागदेनेंएकांतपकडिनेजेवुंथाय तेवुंभजनकरेपणहरिभक्तनिभिसएय
मांखवायनहिं माटेभगवाननोआशरोपणउत्तममध्यमनेकनिष्टएत्रणप्रकारनोछे अनेतेणेकरिनेभक्तपणत्रणप्र
कारनाछे पछेवलिनित्यानंदस्वामियेंप्रश्नपुछ्युं जेएकसरमटिनेकनिष्टहोयतेआजन्मनेविषेजउत्तमभक्तथायकेन
थाय पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेमभगवाननिमानसीपूजाकरे तेमजजेउत्तमहरिभक्तहोयतेनिपणभगवान
नीप्रसादियेंकरिनेभगवानभेलिमानसिपृजाकरे अनेजेमभगवाननेअर्थेथालकरेतेमजउत्तमजेभगवाननाभक्त

तेनेअर्थेपणथालकरिनेतेनेजमाडे   अनेजेमभगवाननेअर्थेपांचरूपैयानुंखरचकरेतेमजतेमोटासंतनेअर्थेपणख
रचकरेएविरित्येभगवाननेउत्तमलक्षणवालाजेसंततेनिअतिप्रेमेकरिनेसरखिसेवाजेकरेतोतेकनिष्टभक्तहोयतेनेतेबे
जन्मेतथाच्यारजन्मेतथादशजन्मेकेसोजन्मेकरिनेउत्तमभक्तजेवोथानारोहोय   तेआनेआजन्मेकरिनेउत्तमभक्त
थायछेएवुंभगवाननेतेभगवाननाभक्ततेनिसरखिसेवाकर्यानुंफलछे॥   ॥इतिवचनामृतं॥

॥५॥   ॥२०५॥   ॥संवत् १८८२नामागशरवदि ११ एकादशीनेदिवसस्वामिश्रीसह
जानंदजिमहाराजश्रीवरताल्यमध्येश्रीलक्ष्मीनारायणनामंदिरआगल्यमंचउपरथ विराजमानहतानेसर्वेश्वेतवस्त्र
धारणकर्यांहतांनेकंठनेविषेपुष्पनाहारधारणकर्याहतानेपाघनेविषेपुष्पनातोरालटकताहतानेपोतानामुखारविंद
निआगल्यमुनि तथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति   पछेचिमनरावजियेप्रश्नपुछ्युंजेहेमहाराजजो
वज्यारेप्रथमप्रलयकालेकारणशरिरजुक्तथकामायानेविषेलिनहतापछेसृष्टिसमयनेविषेएजीवुंनेस्थूलसूक्ष्मदेहनि
प्राप्तिथई   तथादेवमनुष्यपशुपक्षिआदिकरूपजेविचित्रपणुंथयुंतेकर्मेकरिनेथयुं   अथवाभगवाननीइछायेकरि
नेथयुं अनेजोकर्मेकरिथयुंएमकहियेतोजैनमतनिसत्यताथायअनेजोभगवाननीइच्छायेकरिनेथयुंएमकहियेतो
भगवाननेविषेविशमपणुंनेनिर्दयपणुंआवे   माटेएजेविरित्येहोयतेविरित्येकृपाकरीनेकहो   पछेश्रीजिमहाराजबो
ल्याजेएप्रश्नतमनेपुछतांआवड्युंनहि   केमजेकारणशरीरछे   तेनेविषेस्थूलसूक्ष्मएजेबेदेहतेविजवृक्षन्यायेकरिनेर
याछेमाटेएनेकारणशरिरकहेछेअनेएजेकारणशरिरछेतेअविद्यात्मकनेअनादिछेनेसंचितकर्मेजुक्तछे   अनेजमवी

जनेनेफोनराने नित्यसंबधछे नेभूमिनेगंधनेजेमनित्यसंबंधछे तेमजीवनेनेकारणशरिरनेनित्यसंबंधछे अनेजेम
प्रथविनेविषेविजरत्यांछे तेवरशाकालेजलनाजोगनेपामिनेउगिनिसरेछे तेममायानेविषेकारणशरिरजुक्तथका
रयाएवाजेजीवतेउत्पत्तिकालनेविषेफलप्रदाता एवाजेपरमेश्वरतेनिद्रष्टिनेपामिनेपोतपोतानाकर्मनेअनुसारेनाना
प्रकारनादेहनेपामेछेअनेनास्तिकएवाजेजैनछे तेतोकेवलकर्मनेजकर्त्ताकहेछेपणपरमेश्वरनेकर्मफलप्रदातानथि
केतातेनास्तिकनोमतखोटोछे माटेएकलुकालनुंजबलकोइकहेतेपणप्रमाणनहि नेएकलुकर्मनुबलकोईकहेतेपणप्र
माणनहिनेएकलुपरमेश्वरनिइछानुबलकोइकहे तेपणप्रमाणनहिएतोजेसमेजेनुप्रधानपणुहोयतेसमेशास्त्रमातेनुं
जप्रधानपणुकयुहोय पणसर्वठेकाणेएनुंएलेवुनहिकेमजज्यारेप्रथमआविश्वरच्युं तारेप्रथमनोजेसतयुगतेनेविषे
सर्वेमनुष्यनासंकल्पसत्यथाताअनेसर्वेब्राह्मणहता अनेमनमांसंकल्पधारेतारेसंकल्पमात्रेकरिनेपुत्रनिउत्पत्तिथा
तिअनेसौनेघेरकल्पवृक्षहतांअनेजेटलामनुष्यहतांतेसर्वेपरमेश्वरनुंजभजनकरतां अनेज्यारेत्रेतायुगआव्योतारेमनु
ष्यनासंकल्पसत्यरयानहि ज्यारेकल्पव्रक्षहठेजायतारेसत्यसंकल्पथाय अनेस्त्रीनोस्पर्शकरेतारेपुत्रनिउत्पत्तिथाय
अनेज्यारेद्वापरयुगआव्यो तारेस्त्रीनोअंगसंगकरेतारेपुत्रनिउत्पतिथाय एविरित्येजेसतयुगत्रेतायुगनिरित्यतेसर्वे
सत्ययुगत्रेतायुगमांनहोय एतोप्रथमसत्ययुगनेप्रथमत्रेतायुगहतातेमांहति एविरित्येज्यारेशुभकालबलवाणपणे
प्रवर्त्ततारेजीवनाअशुभकर्मनासामर्थ्यनेन्युनकरिनांखेछे अनेजारेअतिशेदुर्भक्षवर्षआवेतारेसर्वेप्रजानेदुखआ
वेअथवाज्यारेलडाईथाय तारेलक्षावधिमांणसएककालेमराइजायछे तारेशुंबधायनुएकभेलेशुभकर्मखुटिगयुंए

तोअशुभकाळनिजअतिशेसामर्थिछे तेणेजीवनाअशुभकर्मनाबळनेहटाविदिधु माटेज्यारेबळवानकाळनोवेग
प्रवर्त्ते तारेकर्मनोमेळरहेनहिकर्ममांसुखळख्युंहोय तेदुखथइजायनेकर्ममांजीववुंळख्युंहोयनेकाळेकरिनेमरिजाय
एविरित्येज्यारेबळवानकाळनोवेगहोय तारेकाळेकरिनेजसर्वथायछेएमशास्त्रमांळख्युंहोयअनेज्यारेघणाकमनुष्य
भगवाननाएकांतिकभक्तथायछे तारेकळियुगनेविषेपणसत्ययुगथायछे एठेकांणेएकांतिकभक्तनांजेभगवाननि
भक्तिसंबंधिशुभकर्मतेनुंजजोरशास्त्रमांकयुंहोय पणकाळनुंजोरकयुंनहोयतेवात्तानेजांण्याविनानास्तिकमतवा
ळाछे तेकेवळकर्मनेजसर्वकर्त्ताकहेछे पणएमनथिजांणताजेएतोभगवाननाएकांतिकजेभक्ततेनाकर्मनुंसामर्थ्य
कयुंछे पणविमुखजीवनाकर्मनुंएवुंसामर्थ्यकयुंनथि अनेज्यारेभगवानएवोसंकल्पधारिनेप्रगटथायछे जेआदेह
करिनेतोपात्रकुपात्रजेजेजीवनेमारिमूर्त्तिनोजोगथायतेसर्वनुंकल्याणकरवुंछे तारेकाळनुंनेकर्मनुंकांइसामर्थ्यरहे
नहिं तारेतोएकलुंपरमेश्वरनुंजसामर्थ्यरहेछेतेज्यारेभगवानेकृष्णावतारधर्योतारेमहापापणिजेपुतनातेणेभगवान
नेझेरपायुं तेनेश्रीकृष्णभगवानेपोतानिमाताजेजशोदाजितेबरोबरसद्गतिआपि अनेबिजापणमहापापिदैत्यहता
तेभगवाननेमारवाआव्याहता तेनेपणश्रीकृष्णभगवानेपरमपदआपताहवानेबिजापणजेजेभावेकरिनेश्रीकृष्ण
भगवाननासंबंधनेपांम्यातेसर्वेनुंकल्यांणकर्युं माटेएठेकांणेतोपरमेश्वरनुंजबळअतिशेकयुंछे पणकाळनुंकेकर्म
नुंकांइसामर्थ्यनथिकयुं माटेजेठेकांणेजेवुंप्रकरणतेठेकांणेतेवुंजांणवुं॥ ॥इतिवचनामृतम्॥

॥ ६ ॥ ॥ २०६ ॥ ॥ संवत १८८२ नामागशरवदि १४ चौदशने

दिवसश्रीजिमहाराजश्रीवरताल्यमध्येश्रीलक्ष्मीनारायणनामंदिरनीआगल्यमंचउपरस्यविराजमानहता नेसर्वेश्वे
तवस्त्रधारणकर्यांहतां नेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहातिने
हरिभक्तपरस्परभगवद्वार्त्ताकरताहतातेमांएवोप्रसंगनिसर्स्योजेदेवीनेआसुरिएबेप्रकारनाजीवछे तेमांदेवीजीव
होयतेतोभगवाननाभक्तजथायनेआसुरिहोयतेतोभगवानथिविमुखजरहे तारेचिमनरावजीयेश्रीजिमहाराजने
प्रश्नपुछ्युंजेहेमहाराजआसुरिजीवहोयतेकोइप्रकारेदेवीथायकेनथाय पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेआसुरिजीव
तोदेवीनजथायकेमजेएतोजन्मथिजआसुरभावेयुक्तछे अनेजोकोइकरित्येकरिनेआसुरीजीवसत्संगमांआविप
ड्योतोपणअसुरभावतोटलेनहिंपछेसत्संगमांरह्योथकोजज्यारेशरीरनेमुकेतारेब्रह्मनेविषेलिनथायनेवलिपाछोनि
कलेएमअनंतवारब्रह्ममांलिनथायनेपाछोनिसरेतारेएनोआसुरभावछेतेनाशपामे पणतेविनातोआसुरभावना
शपामेनहि पछेशोभारामशास्त्रियेपुछ्युंजेहेमहाराजभगवाननुंअन्वयपणुंकेमछेनेव्यतिरेकपणुंकेमछे पछेश्रीजि
महाराजबोल्याजेअन्वयव्यतिरेकनिवार्त्तातोएमछे जेभगवानअर्धाकमायानेविषेअन्वयथयाछे नेअरधाकपो
तानाधामनेविषेव्यतिरेकरयाछेएमनथिएतोभगवाननुंस्वरूपजएवुंछे जेमायामांअन्वयथयाथकापणव्यतिरेकज
छे पणभगवाननेएमबिकनथीजेरखेहुंमायामांजाउंनेअशुद्धथईजाउंभगवानतोमायानेविषे आवेतारेमायाप
णअक्षरधामरूपथैजायछे अनेचोविशतत्वनेविषेआवेतोचोविशतत्वपणब्रह्मरूपथैजायछे तेश्रीमद्भागवतमांक
ह्युंछेजे धाम्नास्वेनसदानिरस्तकुहकंसत्यंपरंधीमहि इत्यादिकअनंतवचनेकरिनेभगवाननास्वरूपनुंप्रतिपादनकर्युं

छे अनेजेमवृक्षनुबिजहोयतेमांपणआकाशछे पछेएविजमांथिवृक्षथयुंतारेतेवृक्षनांडालपांनडांफुलफलएसर्वने
विषेआकाशअन्वयथयोपणज्यारेवृक्षनेकापेतारेवृक्षकपायतेअलोआकाशकपायनहिअने वृक्षनेबालेतारेआका
शबलेनहितेमअगवानपणमायानेमायानुंकारज्यतेनेविषे अन्वयथयाथकापणआकाशनिपेठेव्यतिरेकजछे एम
अगवाननास्वरूपनुंअन्वयव्यतिरेकपणुंछे ॥ ॥ इतिवचनामृतम् ॥ ॥ ७ ॥
॥ २०७॥ ॥ संवत् १८८२ नापोषसुदि ४ चोथ्यनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीवरतालमम
ध्येश्रीलक्ष्मीनारायणनामंदिरनिआगलमंचउपरथ्य विराजमानहतानेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांने पोतानामु
खारविंदनिआगलमुनि तथादेशदेशनाहरिअक्तनिसभाअराईनेबेठिहति अनेमुनिदुकडसरोदालेईनेकीर्त्तनगा
वताहतातेसमेश्रीजिमहाराजे अंतरद्रष्टिकरिनेध्यानमुद्रायेजुक्तथईने थोडीकवारदर्शनदीधांने पछेनेत्रकमल
नेउघाडिने सर्वेसभासन्मुखजोईनेबोल्याजेहवे सर्वेसांअलोवातकरियेछईयेजे आनेत्रनिजेवृत्तितेअरूपछेतो
पणतेवृत्तिनेआडुंकांईकस्थूलपदार्थआवे तारेतेवृत्तिरोकायछे माटेएवृत्तिपणस्थूलछेने पृथवीतत्वप्रधानछेने तेवृ
त्तिनेज्यारे परमेश्वरनांअक्तपरमेश्वरनास्वरूपमांराखेछे तारेतेवृत्तीप्रथमतोपातलिदोरडिनिपेठेपातलिअसेछे अने
जेमकरोलियोहोयतेपोतानिलालने एकथंअथिविजाथंअसुधिलांबिकरे पछेएकरोलियोक्यारेकतोआथंअउपरथ्य
जायनेक्यारे कआथंअउपरथ्यजायनेक्यारे कवेथंअनेमध्येवसे तेमकरोलियाने ठेकांणजीवछेने एकथंअनेठेकांणे
अगवाननिमूर्त्तिछेने बिजाथंअनेठेकांणेपोतानुंअंतःकरणछेने लालनेठेकांणेवृत्तिछेते द्वारेकरिनेध्याननोकरनारो

जेयोगितेक्यारेकतो भगवाननास्वरूपसंघाथेसंलग्नथईरहेछेने क्यारेकतोअंतःकरणनेविषेरहेछेने क्यारेकतोअंतः
करणनेभगवानतेनामध्येरहेछे एमवर्त्ततांथकांपृथवीतत्वप्रधानएविजेपिलिवृत्तितेज्यारेजलतत्वप्रधानथाय तारे
श्वेतजणायनेज्यारेअग्नितत्वप्रधानथायतारेरक्तजणायनेज्यारेवायुतत्वप्रधानथायतारेलिलिजणायनेज्यारेआका
शतत्वप्रधानथाय तारेश्यामजणाय पछेपंचभूतनुंप्रधानपणुंमटिनेवृत्तिनिर्गुणथाय तारेअतिशेप्रकाशेजुक्तजणा
यछेने भगवाननास्वरूपनेआकारेथायछे माटेएविरित्येजे भगवाननास्वरूपमांवृत्तिराखतोहोयतेने अतिशेपवि
त्रपणेरहेवुंजेमदेवनेपूजवानेतत्परथाय तेदेवसरखोपवित्रथैनेजोदेवनिपूजाकरे तारेतेनिपूजानेदेवअंगीकारकरे
छेतेमपरमेश्वरनेविषेवृत्तिराखतोहोयतेने पणसांख्यशास्त्रनिरितियेंकरिने स्थूलसूक्ष्मनेकारणएत्रणयदेहथिपोतानुं
स्वरूपन्यारुंजाणिने केवलआत्मारूपथैनेपरमेश्वरनास्वरूपनेविषेवृत्तिराखवी पछेएमवृत्तिराखतांराखतांज्यारेएवृ
त्तिभगवाननास्वरूपमांलीनथैजायएजध्यानकरनारायोगिनेनिद्राकहिछे पणसुषुप्तिमांलिनथावुंएविएयोगिनेनि
द्राहोयनहि॥ ॥इतिवचनामृतं॥८॥ ॥२०८॥ ॥संवत् १८८२ नापोसशुदि ८ अष्टमी
नेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजिमहाराजश्रीवरताल्यमध्ये श्रीलक्ष्मीनारायणनामंदिरनिआगल्यमंचउपरस्यगादित
कियाबिछवाविनेविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनि तथा
देशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजेमुनिमंडलसमस्तप्रत्येप्रश्नपुछ्युंजे राजसितामसि
नेसात्विकीएत्रणयप्रकारनुंजेमायिकसुखने जेमत्रणयअवस्थानेविषे जणायछे तेमनिर्गुणएवुंजेभगवानसंबंधि

सुखतेकमजणायछे पछेएप्रश्ननोउत्तरमुनिमंडळसमस्तमळिने करवामांड्योपणएनुंसमाधानथयुंनहि पछेश्री
जिमहाराजबोल्याजेपृथवी आदिकच्यारभूतविनाएकलोजआकाशहोय अनेजेटलाआकाशनेविषेताराछेतेट
लाचंद्रमाहोयनेतेनो जेवोप्रकाशथायतेवोचिदाकाशनोप्रकाशछे अनेतेचिदाकाशनेमध्येसदायभगवाननिमू
र्त्तिविराजमानछे तेमूर्त्तिनेविषेज्यारेसमाधिथायतारे एकक्षणमात्रभगवाननास्वरूपमां स्थितिथइहोयतेभजन
नाकरनारानेएमजणायजे हजारुंवर्षपरजंतमेंसमाधिनेविषेसुखभोगव्युंएविरित्ये भगवाननास्वरूपसंबंधिजेनि
र्गुणसुखतेजणायछे अनेजेमाइकसुखछे तेबहुकालभोगव्युंहोयतोपणअंत्येक्षणजेवुंजणायछे माटेभगवानना
स्वरूपसंबंधिजेनिर्गुणसुखछेते अखंडअविनाशिछेने जेमाईकसुखछे तेनाशवंतछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥१॥

॥२०१॥ ॥संवत् १८८२ नापोसशुदि ११ एकादशीनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्री
वरताल्यमध्ये श्रीलक्ष्मीनारायणनादरबारमां लिंबडानावृक्षहेठेपाट्यउपरथगादितकियानंखाविनेविराजमानह
ता अनेअंगनेविषेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनि तथादेशदेशनाहरिभक्त
निसभाभराइनेबेठिहति तेसमयमांगांमभादरणनापाटिदारभगुभाईआव्यातेणेश्रीजिमहाराजप्रत्येंप्रश्नपुछ्युंजे
हेमहाराज जिवनुंकल्याणकेमथाय पछेश्रीजिमहाराजेकह्युं जेआपृथविनेविषेराजारूपनेसाधुरूप एवेप्रकारेभ
गवाननाअवतारथायछे तेमांराजारुपेज्यारेप्रथविउपरथप्रगटथायतारे तोतेओगणचालिसलक्षणेंयुक्तहोय अने
ज्यारेसाधुरूपेप्रथवीउपरथप्रगटथाय तारेतोत्रिसप्रकारनेंलक्षणेंजुक्तहोय अनेजेराजारूपेभगवानहोयतेतोचोस

द्यप्रकारनिकाञ्चायेंजुक्तहोय तथासामदानभेददंडएच्यारप्रकारनाजेउपायतेणेजुक्तहोय तथाशृंगारआदिक
जेनवरसतेणेयुक्तहोय अनेतेभगवानज्यारेसाधुरूपेहोय तारेतमांएञ्जक्षणहोयनहि अनेजेराजारूपेभगवानहो
यतेनेजोआपत्कालआव्योहोयतो मृगयाकरिनेपणजिवे अनेचोरहोयतेनेगर्दनपणमारे अनेघरमांस्त्रियुंपणरा
खे अनेसाधुरूपेभगवानहोयतेतो अतिशेअहिंसापरवरतेतेनीञात्णनेपणतोडेनहि अनेकाष्टनितथाचित्रांमण
निस्त्रिनोपणस्पर्शकरेनहि माटेसाधुरूपजेभगवाननिमूर्त्तिनेराजारूपजेभगवाननिमूर्त्ति एवेनिरितिएकहोयनहि
अनेश्रीमद्भागवतनाप्रथमस्कंधनेविषेपृथवीनेधर्मनासंवादेकरिने राजारूपजेश्रीकृष्णादिकभगवाननाअवता
रतेनांओगणचाञ्जिशञक्षणकह्यांछे अनेएकादशस्कंधनेविषेश्रीकृष्णभगवाननेउद्धवनासंवादेकरिने साधुरूप
जेदत्तात्रेयकपिलआदिकभगवाननाअवतारतेनांत्रिशञक्षणकह्यांछे माटेजेनेपोतानुंकल्याणइछवुंतेनेतेतेञक्ष
णेकरिनेतेभगवानने ओलखिनेतेभगवाननेशरणेथावुं अनेतेनोदृढविश्वासराखवोनेतेनी आज्ञामांरहिनेतेनिभ
क्तिकरविएजकल्याणनोउपायछे अनेभगवानज्यारेप्रथविनेविषेप्रत्यक्षनहोयतारे तेभगवाननेमलेल्राजेसाधुते
नोआश्रयकरवोतोतेथकिपणजीवनुंकल्याणथायछे अनेज्यारेएवासाधुपणनहोयतारेभगवाननिप्रतिमानेविषे
दृढप्रतितिराखविनेस्वधर्ममांरहिनेभक्तिकरवीतेथकिपणजीवनुंकल्याणथायछे॥ ॥इतिवच
नामृतं॥ ॥१०॥ ॥२१०॥ ॥संवत् १८८२ नापोसशुदि १५
पुन्यमनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीवरताल्यमध्येश्रीलक्ष्मीनारायणनादरबारमां लिंबडानाटक्षहेठे ॥१०॥

पाट्यउपरश्चगादितकीयानंखाविनेविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतानेकंठनेविषेश्वेतपुष्पनाहारपे
र्याहतानेकर्णनिउपरश्चपुष्पनागुच्छखोशाहतानेपाघनेविषेपुष्पनातोरालटकताहताने पोतानामुखारविंदनिआगळ्य
मुनिमंडलसमस्ततथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेअमारोतोएवोस्व
भावछे जेएकतोभगवाननेबिजाभगवाननाभक्तनेत्रिजाब्राह्मणनेचोथोकोईकगरिबमनुष्यएच्यारथितोअमे अ
तिशेबियेछईयेजेरखेएमनोद्रोहथईजायनहि नेएवातोबीजाकोईथिअमेबितानथीकेमजेएच्यारविनाबिजानोको
ईकद्रोहकरेतोतेनादेहनोनाशथायपणजीवनाशपांमेनहि अनेएच्यारमांथिएकेनोजोद्रोहकरेतोतेनोजिवपणनाश
पांमिजायछे एवातनेसांभलिनेमुक्तानंदस्वामियेंप्रश्नपुछ्युंजेहेमहाराजजिवतोअविनाशिकह्योछेतेनोनाशतेके
मजांणवो पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेपर्वतनुकेबिजुंएवुंजजेकोईकजडदेहआवेतेमांकोईकालेजीवनुंकल्याण
थायनहिं एटलेएनाजिवनोनाशथईगयोएमजांणवुंमाटेजनेपोतानुंकल्याणइछवुं तेनेएच्यारमांथिकोइनोद्रोहन
करवो अनेवलीभगवानकेभगवाननाभक्ततेआगल्यकोइप्रकारेमानराखवुनहिं केमजेमानछेतेतोक्रोधमत्स
रईर्षानेद्रोहएनोआधारछे अनेमानिहोयतेनिभक्तिपणआसुरिकेवाय अनेभगवाननाभक्तनेजोविवरावतोहोय
नेतेप्रभुनोभक्तहोयतोपणतेनेअसुरजांणवो अनेअमारोतोएस्वभावछे जेब्राह्मणनोनेगरिबनोनेभगवाननाभ
क्तनोकोइकद्रोहकरेतेतोअमनेदिठोजगमेनहिं अनेआलोकमांनेपरलोकमांतेनेनेअमारेसोबत्यरखवानिनथी एट
लिवार्त्ताकरिने पछेश्रीजीमहाराजेबेपढगवराव्यांजे माराहरजिमुंहतनदिसेरेतनेघरसिदजेयेएकतोए अनेबिजुंजे

मारावालाजिसुंवालपदिसेरतेनोसंगकेमतजिये अनेपछेएवेपदशिख्यानिसत्संगिमात्रनेआज्ञाकरिनेएमकह्युंजे
एवेपदमांवार्त्ताछे तेनेनित्यगाईनेसंभारिराखविएमकहिनेश्रीजीमहाराजश्रीलक्ष्मिनारायणनामंदिरआगल्यएक
मंचहतोतेउपरआविनेविराजमानथया पछेगोपालानंदस्वामियेंपुछ्युंजेआसंसारनेविषेजेपंडितछेतेशास्त्रपुराण
सर्वेवांचेछेपणतेनेभगवाननोनेसंतनोजेमछेतेममहिमाकेमसमझातोनथि पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेशास्त्रपु
राणवांचेछे तोखरापणएनेभगवाननोआशरोनथि माटेकामक्रोधलोभईर्षामत्सरतेणेएनाजिवनेहरविनांख्यो
छे अनेकामादिकजेशत्रुतेएनेकोइकालेमाथुंउपाडवादेतानथि पछेतेपंडितपोतानिपेठ्येजभगवानने भगवान
नासंतनेसमझेजे जेमअमाराकामादिकशत्रुकोइकालेनिवृत्तिपामतानथि तेमएनापणकामादिकशत्रुनिवृत्ति
नहिपामताहोयएमभगवाननेभगवाननासंतनेविषेदोषसमझे माटेशास्त्रपुराणवांचेपणएनेभगवानकेभगवान
नासंतनुंजेमछेतेमजथारथमहात्म्यसमझातुनथि पछेश्रीजीमहाराजेदिनानाथभट्टतथामुनिमंडलसमस्तप्रत्येप्र
श्नपुछ्युंजेब्रह्मस्वरूपएवाजेसत्पुरुषतेतोत्रणेयशरिरनेत्रणेयअवस्थातेथकीपरवर्त्तताहोय अनेचौदेइंद्रियोनिक्रिया
तेपोतानेविषेएकमानतानहोयतेअज्ञानिजिवछेतेओलखिसकेनहिं अनेज्यारेएनेमोटापुरुषनासरखिस्थितिथाय
तारेएमोटापुरुषजेमवरतेछे तेसत्यमनायअनेज्यांसुधिएसत्पुरुषनोमहिमाएनेनजणायत्यांसुधिब्रह्मस्वरूपनेविषे
स्थितिपणनथायनेंआत्मानेविषेस्थितिथयाविनासत्पुरुषनोमहिमापणनजणाय माटेपरस्परविरोधआव्योतेविरो
धटलेतेउपायकहोपछेजेनिजविनजरपुगीतेणेतवोउत्तरकस्योपणएप्रश्ननुंसमाधानथयुंनहिं पछेश्रीजीमहाराजबो

ख्या।जेस्योंअमेउत्तरकरियेंएनोउत्तरतोएछेजेपृथ्विनेविषेजेभगवाननाअवतारतेनेमलेलाजेसंततेसंघाथेज्यारेएने
अतिशेप्रितिथायतारेएसत्पुरुषनेविषेएनेकोइप्रकारेदोषभासेनहिं अनेजेनेजेसंघाथेद्रढहेतहोयतेनेतेनोअवगुणको
ईप्रकारेआवेजनहिं अनेतेनांवचनपणसत्यमनायएविरित्येलौकिकमारगमांपणरितिछे अनेकल्याणनामारगमां
पणरीतिछेमाटेसत्पुरुषनेविषेद्रढप्रीतिएजआत्मदर्शननुंसाधनछे अनेसत्पुरुषनोमहिमाजांणवानुंपणएजसाधनछे
अनेपरमेश्वरनुंसाक्षातदर्शनथावानुंपणएजसाधानछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥११॥ ॥२११॥ ॥संवत्
१८८२ नापोसवदि २ त्रिजने दिवसस्वामीश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीवरताल्यमध्ये श्रीलक्ष्मीनारायणनादर
बारमांलींबडानाव्रक्षतलेपाट्यउपरगादितकियेंजुक्तढोलियोहतोतेउपरविराजमानहताअने श्वेतखेसपेरयोहतो
नेमांहिली कोरेश्वेतपछेडीयेंजुक्तगुलाबिरंगनिशालओढिहतिअनेमस्तकउपरश्वेतपाघबांधिहति अनेकंठनेविषेगु
लाबनापुष्पनाहारपेरयाहताअने पोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनिमंडलतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईने
बेठिहतिअनेतेसमेश्रीजिमहाराजअंतरद्रष्टिकरिनेबहुवारसुधिविराजमानथयाहतापछे नेत्रकमलनेउघाडिनेसर्वे
हरिभक्तनिसभासांमुंकरुणाकटाक्षेकरिजोइनेश्रीजिमहाराजबोल्याजेआजतोसर्वेनेनिश्चेनिवातकरविछे तेसर्वे
सावधानथइनेसांभलोजेअनंतकोटिसूर्यचंद्रमानेअग्नितसरखुंप्रकाशमानएवुंजेअक्षरधामतेनेविषे श्रीपुरुषोत्त
मभगवानसदादिव्यमूर्त्तिथकाविराजमानछे अनेतजभगवानजीवुंनाकल्याणनेअर्थेपृथविनेविषेरामकृष्णादि
कअवतारनुंधारणकरेछे तारेतेभगवाननास्वरूपनोजेनेसत्समागमकरिनेद्रढनिश्चेथायछे तेनोजीवबिजनाचंद्र

मानिपेठदिवसेदिवसेवद्धिनेपामतोजायछे अनेजेमचंद्रमानेविषेजमजेमसूर्यनिकळाआवतिजायछेतेमतेमतेचंद्र
मावद्धिनेपामतोजायछे तेज्यारेपूर्णमासिआवेतारेचंद्रमासंपूर्णथायछे तेमभगवाननोपरिपूर्णनिश्चेथयामोरतोए
जीवअमावास्यानाचंद्रनिपेठेकळायेरहितखद्योतजेवोहोय पछेजेमजेमपरमेश्वरनामहिमायेसहितनिश्चेनेपामेछे
तेमतेमवद्धिनेपामिनेपूर्णमासिनाचंद्रजेवोएजीवात्माथायछे पछेएनेइंद्रियोकेअंतःकरणनिश्चेमांथिडगाववानेस
मर्थनथीथातांअनेपरमेश्वरगमेतेवांचरित्रकरेतोपणतेनेकोईरित्येभगवाननेविषेदोषभासतोजनथीएवोजेनेमहि
मायेसहितभगवाननोनिश्चेहोयतेभक्तनिरभेथईचुकोअनेतेजभक्तने जोक्यारेकअसतदेशअसतकाळअसतसंग
नेअसतशास्त्रादिकनेजोगेकरिनेअथवादेहाभिमानेकरिनेभगवाननाचरित्रनेविषेसंदेहथायने भगवाननोअभा
वआवेतोएजीवपूर्णमासीनाचंद्रमाजेवोहतोपणपाछोअमावास्यानाचंद्रजेवोथइजायछे माटेघणामांजेकांइक
थोडिघणिखोटहोयतेएजीवनेकांइनडतिनथिपणपरमेश्वरनाचरित्रमां कोइरित्येसंदेहथायअथवापरमेश्वरनो
कोइरित्येअभाव आवेतारेएजीवकल्याणनामार्गमांथितितकाळपडिजायछे जेमवृक्षनांमुळकपाणांतारेतेवृक्षए
निमेळेजसुकाइजायतेमजेनेभगवाननेविषेकोइरित्येदोषबुद्धियइएजीवकोइरित्येविमुखथयाविनारहेनहिअनेजे
नेनिश्चेनुं अंगदुबळुंहोयनेतेसत्संगमांहोयतोपणतेनेएवाघाटथायजेशुंजाणियेमारुंतेकल्याणथाशेकेनहिथाय अ
नेहुंज्यारेमरिशतारेदेवताथइशकेराजाथइशकेभूतथइशजेनेभगवाननास्वरूपनो परिपूर्णनिश्चेनहोयतेनेएवाघा
टथाय अनेजेनेपरिपूर्णनिश्चेहोयतेतोएमसमजेजेमुनेतोभगवानमल्यातेदिवसथिजमारुंकल्याणथइचुकुंछे अ

नेजेमारुंदर्शनकरशे केमारिवार्त्तासांन्नलशेतेजीवपण सर्वपापथकिमुकाइनेपरमपदनेपामशेमाटेएविरित्ये जीवा
वानवोनहिमासहितनिश्चेराखिनेपोतानेविषेकृतार्थपणुंमानवुंएवातसर्वेखपडदारथइनेराख्यो पछेश्रीजीमहारा
जेकह्युंजेधन्यवृंदावनवसीवटनीछांयारेज्यांहरीवेसनाएमहात्म्यनुकिर्तगावोपछेतेकिर्त्तनगायुं पछेश्रीजीमहाराज
बोल्याजेएविरित्येश्रीकृष्णन्नगवानेपणन्नागवतमांकह्युंछेजे ॥ अहोअमीदेववरामरार्चितंपादांबुजंतेसुभगःक
लाहेलम् ॥ यन्त्युपादाग्रशिखान्निरात्मनस्तमोपहत्यैतरुजन्मयत्कृतम् ॥ एमपरमेश्वरनायोगनेपामिने वृक्ष
नोजन्महोयतेपणकृतार्थथायछे माटेजेवृक्षतळेन्नगवानबेठाहोयतेवृक्षनेपणपरमपदपनुंअधिकारिजाणवुं अनेजे
मारुदामोएवो न्नगवानवामहिमासोतोदृढनिश्चेनहोयतेनेतोनपुंसकजेवोजाणवो तेएनेवचनेकरिनेकोइजीवनो
उद्धारथावानोनहि जेमराजाहोयतेनपुंसकहोयनेतेनुंराज्यजातुंहोयनेवंशजातोहोयपणएथकि तेनिस्त्रीनेपुत्रथाय
नहि अनेसर्वमलकमांथिपोताजेवानपुंसकनेतेडाविनेतेस्त्रीनेसंगेराखेतोपणस्त्रीनेपुत्रथायनहि तमजेनेन्नगवानना
महिमासहितनिश्चेनथितोतेनेमुखेगीतान्नागवतजेवासतग्रंथसांन्नलेपणतेणेकरिनेकोइनुंकल्याणनथिथातुंअनेव
ळिजेमदुधनेसाकरहोयनेतेमांसर्पनिलाळपडि पछेएनेजेकोइपियेतेनाप्राणजायतेममहात्म्यसहितजे न्नगवानना
निश्चेतेणेरहितएवोजेजीवतेनामुखथकिगीतान्नागवतनेसांन्नळेतेणेकरिने कोइनुंकल्याणथातुंनथिएमांथितोमुल
गुंन्नुंडुथायछे ॥इतिवचनामृतं॥ १२॥ ॥२१२॥ ॥संवत् १८८२ नापोसवदि ७समनीनेदिवसस्वामीश्री
सहजानंदजीमहाराजश्रीवरताल्यमध्ये श्रीलक्ष्मीनारायणनादरबारमांसिवडानावृक्षनितळेपाट्यउपरयगादितकि

यानंखाविनेविराजमानहता अनेअंगनेविषेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेकंठनेविषेश्वेतपुष्पनाहारपेर्याहतां
अनेहस्तकमलेकरिनेएकदाडमनुंफलउच्छालताहता अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभ
क्तनिसभाभराइनेबेठिहति अनेश्रीजीमहाराजनेउपरथसोनानेइंडायेसहितछत्रविराजमानहतुं एविशोभानेधर
ताथका श्रीजीमहाराजविराजमानहतातेसमयमांगामभादरणनापाटिदारभगुभाईश्रीजीमहाराजपासेआव्या
हता तेणेपुछ्युंजेहेमहाराजआसमाधितेकेमथातिहशे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजीवुंनाकल्याणनेअर्थेआभ
रतखंडमांभगवानअवतारधरेछे तेभगवानज्यारेराजारूपेहोयतारेतोओगणचालिसलक्षणेजुक्तहोय अनेदत्त
कपिलजेवासाधुरुपेहोय तारेतोत्रिसलक्षणेजुक्तहोयतेभगवाननिमूर्त्तिदेखावामांतोमनुष्यसरखिजआवतिहोय
पणएअतिशेअलोकिकमूर्त्तिछेजेमपृथवीनेविषेसर्वेपथराछेतेमचमकपांणपणपथरोछे पणचमकपांणमांसेहेजे
एवोचमत्काररह्योछेजेचमकनापर्वतनेसमीपेवांणजायतारेतेनाखिलाचमकनापांणापासेतणाइजायछे तेमभग
वाननिजेमूर्त्तिराजारूपेछेनेसाधुरूपेछेतेमूर्त्तिनुज्यारेजेजीवश्रद्धायेंकरिनेदर्शनकरेछे तेनाइंद्रियोभगवानसांमां
तणाइजायछे तारेसमाधिथायछे जेमश्रीकृष्णभगवाननुंदर्शनकरिनेगोकुलवासिसर्वेनेसमाधिथइहति अनेभग
वानेतेसमाधिमांपोतानुंधामदेखाड्युंहतुं तेविरित्येजेजेसमयमांभगवाननाअवतारहोयछेतेसमयमांभगवाननि
मूर्त्तिनेविषेएवोचमत्कारजरूरहोय तेजेश्रद्धायेंजुक्तभगवाननांदर्शनकरेतेनाइंद्रियुंसर्वेभगवानसांमांतणाइजा
यअनेतत्कालसमाधिथाय अनेकोइकसमयमांभगवाननेघणाकजीवनेपोतानेसन्मुखकरवाहोय तारेतोअनेक

जीवहोयअथवापशुहोयतेनेपणभगवाननेजोइनेसमाधिथईजायछे तोभगवाननाभक्तनेथाय एमांशुआश्चर्यछे पछेमुक्तानंदस्वामियेपुछ्युंजेब्रह्मछेतेतोसर्वत्रव्यापकछेएमसर्वेकहेछे तेजेव्यापकहोयतेनेमूर्त्तिमानकेमकेवाय नेजेमूर्त्तिमानहोयतेनेव्यापककेमकेवायएप्रश्नछे पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेब्रह्मतोएकदेशिछे पणसर्वदेशिनथि नेतेब्रह्मतेश्रीकृष्णभगवानछेतेएकदेशीथकासर्वदेशीछे जेमकोईकपुरुषेसुर्यनिउपासनाकरिहोय पछेसूर्यतेनेपो तानासरखिद्रष्टिआपेतारेतेपुरुषज्यांसुधिसूर्यनिद्रष्टिपोचतीहोयत्यांसुधिदेखे अनेवलीजेमसिद्धदशावालोपुरुषहो यतेहजारुंनेलाखुंगाउउपरथ्यकोईकवातकरतोहोयतेनेजेमपासेवार्त्ताकरेनेसांभलेतेमसांभलेछे तेमजलाखुंगाउउ परथ्यकोईकवस्तुपडिहोयतेनेमनुष्यनाजेवडाहाथहोयतेणेकरिनेपणउपाडे तेमश्रीकृष्णभगवानएकठेकाणेरह्याथ कापोतानिइछायेकरिनेज्यांदर्शनदेवाहोयत्यांदर्शनआपेछे अनेएकरूपथकाअनंतरूपेंभासेछे अनेसिद्धहोयतेमां पणदुरश्रवणदुरदर्शनरूपचमत्कारहोयतोपरमेश्वरमांहोयतेमांशुआश्चर्यछे अनेभगवाननेग्रंथमांव्यापककयाछे तेतोमूर्त्तिमानछेतेजपोतानिसामर्थीयेकरिनेएकठेकांणेरयाथकासर्वनेदर्शनआपेछेएमव्यापककयाछेपणआका शनिपेठेअरुपथकाव्यापकनथि भगवानतोसदामूर्त्तिमानजछेतेमूर्त्तिमानभगवानअक्षरधाममांरह्याथकाजअ नंतकोटिब्रह्मांडमांभासेछे ॥इतिवचनामृतं॥ १३॥ ॥२१३॥ संवत् १८८२ नापोसवदि ९ नवमिनेदिवसस्वा मिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीवरताल्यमध्ये श्रीलक्ष्मीनारायणनामंदिरआगल्यविराजमानहता अनेसर्वेश्वेत वस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछे

वडोदरानावाघमोडीयारामचंद्रेश्रीजिमहाराजनेप्रश्नपुछ्युंजेहेमहाराजजेकुपात्रजिवजणातोहोयनेतेनेपणसमा
धिथईजायछे तेनुंशुंकारणहशे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेधर्मशास्त्रनेविशेजेवर्णाश्रमनाधर्मकह्याछेतेथकिजे
बाह्यवर्ततोहोयतेनेसर्वेलोकएमजांणेजेआकुपात्रमाणसछे अनेतेकुपात्रनेभगवानकेभगवाननासंतनोजोहई
यामांगुणआवेतोएनेएमोटुंपुन्यथायछे नेवर्णाश्रमनाधर्मलोप्याहतातेनुंजेपापलागुंहतुं तेसर्वेनाशथइजायछे
अनेतेजिवअतिशेपवित्रथइजायछे माटेएनेभगवाननास्वरूपमांचितचोटेछे तारेसमाधिथईजायछेअनेजेपुरुष
धर्मशास्त्रेकयाएवाजेवर्णाश्रमनाधर्मतेनेपालतोहोय तारेतेनेसर्वेलोकधर्मवालोजांणे पणभगवाननेभगवानना
साधुतेनोजोतेद्रोहकरतोहोयतोतेसतपुरुषनाद्रोहनुंएवुंपापलागेछे जेवर्णाश्रमनाधर्मपाल्यानुंजेपुन्यतेनेबालिने
भस्मकरिनांखेछे माटेसत्पुरुषनाद्रोहनाकरनारातेतोपंचमहापापनाकरनारातेथिपणवधुपापिछे शामाटेजेपंचम
हापापकर्यांहोयतेतोसतपुरुषनेआशरेजईनेछुटायछे पणसतपुरुषनोद्रोहकरेतेनोतोकोइठेकांणेछुट्यानोउपायन
थिकेमजेअन्यठेकांणेपापकर्युंहोयतेतोतिर्थमांजईनेछुटायछे अनेतिर्थमांजइनेपापकरेतेतोवजलेपथायछे माटे
सतपुरुषनोआशरोकरे तारेगमतेवोपापीहोयतोपणअतिपवित्रथईजायछे नेतेनेसमाधिथईजायछे अनेसतपुरु
षनोद्रोहिहोयनेतेगमेतेवोधर्मवालोजणातोहोयतोपणमहापापिछे नेतेनेकोईकालेभगवाननादर्शनह्दानेविषेथा
यजनहिं माटेजेनेविमुखजिवपापिजांणेछेतेपापिनथि अनेजेनेविमुखधर्मिजाणेछेतेधर्मिनथि ॥ ॥इति
वचनामृतम्॥१५॥ ॥२१४॥ ॥संवत्१८८२नापोसवदि११एकादशीनेदिवसस्वा

मिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीवरताल्यामध्ये श्रीलक्ष्मीनारायणनामंदिरआगल्यलिंबडानोवृक्षहठमंचउपरबि
गादितकियाबिछवाविनेविराजमानहता अनेकिनखापनोसूरवालनेडगलिपेरयांहतां अनेमस्तकउपरयमोटासो
नेरिछेडानुंभारेकसुंबलशेलुंबांध्युंहतुं अनेमोटामोटासोनेरिछेडानुंकसुंबलशेलुंखभाउपरविराजमानहतुं अने
मस्तकउपरयसोनेरिछेडानुंछत्रविराजमानहतुं अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनिमंडलसमस्ततथादेशदेशना
हरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहतितेसभामांशोभारामशास्त्रियेप्रश्नपुछ्युंजे हेमहाराजदैविनेआसुरिएबेप्रकारना
जिवछेतेअनादिकालनाछेकेकोइकजोगेकरिनेथयाछेपछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेदैविनेआसुरीएबेप्रकारनाजी
वछेतेप्रथमतोप्रलयकालेमायानेविषेलीनथयाहतापछेज्यारेजगतनोसर्गथायछे तारेतेबेप्रकारनाजीवपोतपोता
नाभावेजुक्तथकाउपजेछे अनेकेटलाकसाधारणजीवछेतेतोदैवीनेआसुरीनेसंगकरिनेदैविनेआसुरिथायछेअने
केटलाकदैविनेआसुरीजीवछे तेतोजेवांजेवांकर्मकरताजायछेतेवातेवाभावनेपांमताजायछे तेमांआसुरभाव
नेविषेनेदैविभावनेविषेमुख्यहेतुतोसत्पुरुषनोकोपनेअनुग्रहछे जेमजयविजयभगवाननापार्षदहतातेणेसत्पुरुष
एवाजेसनकादिकतेनोद्रोहकर्यो तारेआसुरभावनेपांमिगया अनेप्रह्लादजीदैत्यहतातेणेनारदजीनाउपदेशग्रहण
कर्योतोपरमभागवतसंतकेवांणामाटेमोटापुरुषनोजेउपरकोपथायतेजीवआसुरिथईजायछे अनेजेउपरमो
टापुरुषराजिथायतेजिवदैविथैजायछे पणबीजुंदैविआसुरिथयानुंकारणनथि माटेजेनेपोतानुंकल्याणइछवुंहो
यतेनेभगवाननेभगवाननाभक्ततेनोकोइरित्यद्रोहकरवोनहिं अनेजरित्यभगवानतेभगवाननाभक्तराजिथायते

मकरवुं॥ ॥इतिवचाम्रतम्॥१५॥ ॥२१५॥ ॥संवत् १८८२ नापोसवदि १३ तेरशनेदिवसस्वामिश्री
सहजानंदजिमहाराजश्रीवरतालमध्येश्रीलक्ष्मीनारायणनादरबारमां लिंबडानाव्रक्षहेठेमंचउपरस्यगादितकियाबि
छवाविनेविराजमानहता नेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां नेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनिमंडलसमस्ततथादेशदे
शनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति तेसभामांवडोदरानाशास्त्रीबेठाहता तेणेएमकयुंजेहेमहाराजतमेजोकोई
कमोटामांणसनेचमतकारजणावोतोतेमांथिघणोसमासथाय पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेमोटामांणससाथेंअ
मारेकांकुबनेनहिशामाटेजेएनेराज्यनोनेधननोमदहोयअनेअमारेत्यागनोनेभक्तिनोमदहोय माटेकोईकेनेनमिदे
एवुंकामनथि अनेकोईमोटामांणसनेजोसमाधिकरावियेंतोकांईकगामगरासआपेतेनिअमाराहइयामां लालच्य
नथिकेमजेगामगरासतोसुखनेअर्थेंइछियेतेअमारेतोनेत्रमिंचिनेभगवाननिमूर्त्तिनुंचिंतवनकरियेंतेमांजेवुंसुख
छेतेवुंचौदलोकनाराज्यनेविषेपणनथि अनेजोभगवाननाभजनजेवुंराज्यनेविषेसुखहोय तोस्वायंभुमनुआदिक
जेमोटामोटाराजातेसर्वेंराज्यमुकिनेवनमांतपकरवाशासारुजाय अनेभगवाननाभजनजेवुंस्त्रिनेविषेसुखहोय
तोचित्रकेतुराजाकोड्यस्त्रियुंनेशासारुमुके अनेभगवाननाभजननासुखआगल्यतोचौदलोकनुंजेसुखतेनर्कजेवुं
कयुंछे माटेजेभगवाननेसुखेसुखीयाथयोहोय तेनेतोब्रह्मांडनेविषेजेविषयनुंसुखछेतेनरकतुल्यभासेछे अने
अमारेपणभगवाननाभजननुंसुखतेजसुखजणायछेबिजुंसर्वेंदुःखरूपजणायछे माटेपरमेश्वरनुंभजनस्मरण
करतांथकांजेनेसेहेजेसतसंगथाय तेनेकरावियेछईयेंपणकोईवातनोअंतरमांआग्रहनथिआग्रहतो केवलभगवा

ननात्त्रजननो अनेत्त्रगवानना त्तक्तनोसतसंगराख्यानोछे एअमाराअंतरनोरहस्यअभिप्रायहतोतेअमेतमारेआ गल्यकयो॥ ॥इतिवचनामृतम्॥१६॥ ॥२१६॥ ॥संवत् १८८२नापोखवदिअमांसनेदिवसस्वा मिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीवरताल्यमध्येश्रीलक्ष्मीनारायणनेसनमुखहवेलिउपरस्यगादितकियानंखाविनेविरा जमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकरयांहतां अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यसर्वेसाधुतथादेशदेशनाहरिन्नक्त निसन्नान्नराइनेबेठिहतिपछेश्रीजिमहाराजेप्रश्नपुछ्युंजेपंचज्ञानइंद्रियोनेपंचकर्मइंद्रियोछे तेपोतपोतानाविषयने यथार्थजांणेछेतेज्ञानि तथाअज्ञानिनेइंद्रियोद्वारेएकसरखोव्यवहारछेपणज्ञानिहोयतेनांइंद्रियोअज्ञानिथकिबिजि रित्येनथिवर्त्ततां माटेज्ञानिनेजितेंद्रियकयाछेतेकेइरित्येंजांणवाएप्रश्नछे पछेमुक्तानंदस्वामियेकयुंजेनिर्विकल्पस माधिथाय तारेजितेंद्रियथायएमजणायछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेनिर्विकल्पसमाधिवालानेपणपंचविषय ग्रहणकरवातेतोसौनिपेठइंद्रियोद्वारेजग्रहणथायछे माटेजितेंद्रियपणुंकेमछे पछेवदुरित्येकरिनेमुक्तानंदस्वामिये उत्तरकरयो पणसमाधानथयुंनहि पछेश्रीजिमहाराजेकह्युंजेएनोउत्तरतोएमछे जेशब्दादिकजेपंचविषयछेतेमां जेदोषरह्याछेतेनेजांणे अनेत्त्रगवाननिजेमूर्त्तिछे तेमांजेकल्याणकारिगुणछेतेनेपणजांणे अनेमाइकजेपंचविषय तेनेत्त्रोगववेकरिनेजीवनेनरकनाकुंडनिप्राप्तिथायछे नेमहादुखत्त्रोगववांपडेछेतेनेपणजांणे अनेएमजांणेतारेएने पंचविषयनोअतिशेअन्नावआवेछे नेएनेविषेवैरबुद्धिथायछे पछेजेसाथेजनेवैरथयुंतनेतनेविषेकोइरित्येप्रीतिथा यजनहिं एमसमजिनेज्यारेपंचविषयनोमनमांथि जेनेअतिशेअन्नावथैजायतेजितेंद्रियपुरुषकेवायपछेत्त्रगवान

निश्रवणकीर्त्तनादिकभक्तियेकरिनेपोतानुंजीवतव्यपुरुंकरे पणविमुखजीवनिपेठेपंचविषयमांआसक्तथायनहिं
एवोहोयतेजितेंद्रियकेवाय पछेश्रीजिमहाराजेबिजुंप्रश्नपुछ्युं जेएकत्यागीसंतछेतेतोकेवलनिवृत्तिमार्गवालाछे
अनेतेएमजांणेछेजेअमेआत्माछैयेपणदेहनेपोतानुंरुपमांनतानथि नेतेनादेहनिरितितोजडनेउन्मत्तनाजेविहोय
अनेतेपुरुषनेजात्यवर्णआश्रमतेनुंअभिमांनहोयनहि नेखावुंपीवुंउठवुंबेसवुंतेसर्वेघेलानाजेवुंहोय पणलोकमां
भलतुंआवेतेवुंनहोयनेएवाजेत्यागीहोय तेनेकोयनोसंगपणरेहनहिजेमवननुंमृगलुंहोयतेनिपेठेउन्मत्तथकोएक
लोफरतोरहेनेएनेकोइरित्यनुंबंधनपणथायनाहिं अनेबिजात्यागीसंतछेतेतोनिवृत्तिमार्गवालाछे तोपणप्रवृत्तिमा
र्गमांवर्त्तेछे अनेजेप्रवृत्तिनेयोगेकरिनेकामक्रोधलोभमोहमदमछरआशातृष्नाइत्यादिकदोषछेदानेविशेप्रवर्तेते
विक्रियानेविषेप्रवर्तेछे तोरेकोइकजात्यनोअंतरमांविकारपणथैआवेछे माटेएत्यागिनेएप्रवृतिमार्गमांरेवुंघटेके
नघटे अनेवलिएप्रवृतिमार्गमांरेतांथकांकइरित्येनिर्विकाररेहवाय अनेतमेकेशोजेजोपरमेश्वरनिआज्ञायेकरिनेए
प्रवृतिमार्गमांरहेतोबंधननथायतेउपरयएआशंकाछेजेपरमेश्वरनिआज्ञायेकरिनेभांग्यपियेतोशुंगांडोनथायजरु
रगांडोथायमाटेएत्यागिकेविरित्येप्रवृतिमार्गमांरहेतोबंधननथायएप्रश्नछे पछेनित्यानंदस्वामियेनेशुकमुनियेएनुं
समाधानकरवामांड्युंपणयथार्थउत्तरथयोनहि पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेकेवलनिवृत्तिधर्मवालात्यागीछेने
उन्मत्तनिपेठेवर्त्तेछेतेतोकेवलआत्मनिष्ठावालाजांणवा अनेवलीजेनिवृत्तिधर्मवालात्यागीभगवाननिभक्तियेयु
क्तछे तेनेतोपरमेश्वरेकह्या एवाजेनियमतेनेविषेरहिनेभगवाननेभगवाननाभक्तसंबंधिजेप्रवृत्तिमार्गतेनेविषेसा

वधानथैनेजोडावुं अनेएजेभगवाननेभगवाननाभक्तनेअर्थेप्रवृत्तिमार्गमांजोडावुंएनुंनामजभक्तिछे अनेएवि
प्रवृत्तिवालाजेत्यागीछेतेनिबरोबरयनिवृत्तिमार्गवालोजेकेवलआत्मनिष्ठत्यागीतेथइसकतोनथि शामाटेजेआतो
त्यागीछे नेनिवृत्तिमार्गवालाछेतोपणभगवाननेभगवाननाभक्तनिसेवानेअर्थेप्रवृत्तिमांप्रवर्तेछे अनेएजेभग
वाननोभक्तत्यागिछेतेनेतोपरमेश्वरनानियममांरहिनेप्रवृत्तिमार्गनेविषेरहेवुं पणपरमेश्वरनानियमथीअधिकपण
वर्तवुंनहि नेन्यूनपणरहेवुंनहि अनेकामक्रोधलोभमोहआशात्रष्णास्वादएआदिकजेविकारतेनेत्यागकरिनेभग
वाननेभगवाननाभक्तनिसेवानेअर्थेप्रवृत्तिमार्गनेविषेवर्त्तवुं तोएनेकोईजात्यनुंबंधनथायनहिंअनेकेवलआत्म
निष्ठावालोजेत्यागीतेकरतांतोआत्यागीअतिशेश्रेष्ठछे नेभगवाननिकृपानुंपात्रछे ॥ ॥इतिवचनामृतम्॥
॥ १७॥ ॥ २१७॥ ॥संवत् १८८२ नामहाशुदि १ पडवा
नेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीवरतालयमध्येसंध्याआरतीथयाकेडश्रीलक्ष्मीनारायणनामंडपमां गादितकीयानंखावि
नेविराजमानथयाहतानेसर्वेश्वेतवस्त्रनुंधारणकर्युंहतुंनपोतानिच्यारेकोरमंडपनेउपरथतथाहेठे परमहंससर्वेतथादे
शदेशनाहरिभक्तसर्वेबेठाहता पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेआतमेसर्वेमोटामोटापरमहंसछोतमनेअमेप्रश्नपुछी
येछैयेजेसत्संगिहोयतेने अवश्यपणेशिशिवार्त्ताजांणिजोईयेकमजतेनेकोईकपुछे अथवापोतानामनमांकांईकत
र्कथईआवेतारेजोतेवार्त्ताजांणिनहोयतोतेनुंसमाधानकेमथायएमप्रश्नपुछीने पछेपोतेजबोल्याजेल्योएनोउत्तर
अमेजकरियेछैयेजेएकतोआपणाउद्धवसंप्रदायछे तेनिरित्यजांणिजोईयेतथाविजिगुरुपरंपराजांणिजोईयेतके

ईरित्येतोउद्धवतेरामानंदस्वामिरुपेहतानेतेरामानंदस्वामिश्रीरंगक्षेत्रनेविषेस्वप्नमां साक्षातरामानुजाचार्यथकीवै
ष्णवीदीक्षानेपांम्यामाटेरामानंदस्वामीनागुरुतेरामानुजाचार्यछे नेतेरामानंदस्वामिनाशिष्यअमेछईयेएवीरित्ये
गुरुपरंपराजांणवीअनेअमेअमाराधर्मकुलनुंस्थापनकर्युंछे तेनिरित्यजांणवी अनेत्रिजांअमारासंप्रदायमांप्र
तिप्रमाणरूपजेशास्त्रछे तेनेजांणवांतेशास्त्रनांनांमवेद १ व्याससूत्र २ श्रीमद्भागवतपुराण ३ अनेमहाभारतनेविषे
विष्णुसहस्त्रनाम ४ भगवद्गीता ५ विदुरनीति६ अनेस्कंदपुराणनाविष्णुखंडमांहिलुंवासुदेवमाहात्म्य ७अनेयाज्ञव
ल्क्यस्मृति८एजेआठशास्त्रतेनेजांणवांअनेचोथासर्वेसत्संगिनाजेजेनियमछेतेनेजांणवा अनेपांचमाअपणाइष्टदे
वजेश्रीकृष्णभगवानतेनेजांणवाअनेस्थानकसेवकनेकार्यतेनेभेदकरिनेते श्रीकृष्णभगवाननिमूर्त्तियुंनुंबहुपणुंछे
तेनेजांणवुंअनेतेश्रीकृष्णभगवाननांजेपरोक्षरूपनेप्रत्यक्षरुपतेनेजांणवां तेमांपरोक्षरूपतेकेईरित्येतोमायानातम
थकिपरएवोजेगोलोकतेनेमध्येजेअक्षरधामतेनेविषे श्रीकृष्णभगवानरह्याछेतेद्विभुजछेनेकोटीकोटीसूर्यसरखा
प्रकाशमानछेनेश्यामशुंदरछेनेराधिकाजीनेलक्ष्मीजियेंसहितछेनेनंदसुनंदनेश्रीदामादिकजेपार्षदतेमणेसेव्याछेने
अनंतकोटिब्रह्मांडनिजेउत्पतिस्थितिनेप्रलयतेनाकर्त्ताछे नेमहाराजाधिराजपणेविराजमानछे अनेएवाजेएभग
वानतेचतुर्भूजरूपनेधारेछे अष्टभुजरूपनेधारेछेनेसहस्त्रभुजरूपनेपणधारेछेनेवासुदेवसंकर्षणअनिरुद्धनेप्रद्युम्नएए
जेचतुर्व्यूहनेकेशवादिकजेचोविसव्यूहएसर्वेरूपनेधारेछे तथावाराहनृसिंहवामनकपिलहयग्रीवएआदिकजेअने
कअवतारतेनेधारेछेनेपोतेतोसदाद्विभुजछे अनेउपनिषदतथासांख्यशास्त्रनेयोगशास्त्रतथापंचरात्रएमनेविषेएज

स्वरूपनुं वर्णनकर्युंछेएविरित्येपरोक्षपणेभगवाननुस्वरूपकह्युंअनेसर्वेजेआचार्यथयाछेतेमांव्यासजीमोटाआचार्य छेनेतेव्यासजीजेवातोशंकराचार्यनकेवायरामानुजाचार्यनकेवायमध्वाचार्यनकेवायनिंबार्कनकेवाय विष्णुस्वा मिनकेवायवल्लभाचार्यनकेवायकेमजेएआचार्यजोव्यासजीनावचननेअनुसरेतोएआचार्यनावचननुंलोकमां प्र माणथायनहितोनथायअनेव्यासजिनेतोबिजाकोईनिअपेक्षानथिकेमजेव्यासजितोवेदनाआचार्यछे नेपोतेभग वानछे माटेआपणेतोव्यासजीनावचननेजअनुसरवुं अनेतेजेव्यासजीतेणेजीवनाकल्याणनेअर्थेवेदनोविभाग कर्योनेसतरपुराणकर्यां नेमहाभारतकर्युंतोपणतेव्यासजीनामनमांएमथयुंजेजीवनाकल्याणनोउपायजेमछे तेमयथार्थनकेवायोनेतेणेकरिने पोतानामनमांसंतापनथायोतपछेसमग्रवेदपुराणइतिहासपंचरात्रयोगशास्त्रसां ख्यशास्त्रतेनुंसारएवुं जेश्रीमद्भागवतपुराणतेनेव्यासजीकरताहवातेभागवतनेविषेसर्वअवतारकरतां श्रीकृष्णभ गवाननेजअधिकपणेकह्याछेने सर्वअवतारनाधरनाराजेछे तेजस्वयंश्रीकृष्णभगवानछे अनेएश्रीकृष्णभगवा नेउद्धवप्रत्येगुणविभागनाअध्यायमांकह्युंछे जेहुंनिर्गुणछूंनेमारासंबंधनेजपामेछेतेपणनिर्गुणथायछे माटेका मभावद्वेषभावभयभावसंबंधभावस्नेहभावएमांथिजजेभावेकरिनेएश्रीकृष्णभगवाननेजे जीवआश्रयातेनि र्गुणथईगयामाटेएश्रीकृष्णभगवानतेनिर्गुणछे एविरित्येव्यासजीयेश्रीकृष्णभगवाननेकह्याछेने तेव्यासजीयेए मसिद्धांतकर्योछे जेसर्वअवतारनाधरतलजेपरमेश्वरतेजस्वयंश्रीकृष्णभगवानछे नेबिजाजेअवतारतेएनाछे अनेजोएश्रीकृष्णभगवाननेनिर्गुणनहिकेहेनेशुद्धसत्वात्मककेशेतो तेनेभागवतनापूर्वापरसंबंधनीखबरस्यजनथी

 नेतेनविषेमाटेबाधआवशेकमजे गोपीयुंयश्रीकृष्णभगवाननजाएयानेकामभावेकरिनेजए श्रीकृष्णभगवा
 ननेभज्यातेणेकेरिने तेगोपीयुंनिर्गुणथईगईतारेतश्रीकृष्णभगवाननेशुद्धसत्वात्मकर्मकेवाय माटेश्रीकृष्णभग
वानतोनिर्गुणजछे तथाश्रीकृष्णभगवानेपोतेअर्जुनप्रत्येकह्युंछे ॥ जेजन्मकर्मचमेदिव्यमेवंयोवेत्तितत्वतः॥
त्यक्त्वादेहंपुनर्जन्मनैतिमामेतिसोर्जुन॥ अनेएश्रीकृष्णभगवानेपोतानाजन्मसमयमांवसुदेवदेवकीने परमेश्वर
पणानिप्रतीतिनेअर्थेजेचतुर्भुजरूपदेखाड्युंतथाब्रह्मानेजे अनेकचतुर्भुजरूपदेखाड्यां तथाअक्रूरनेजेशेषशायी
रूपदेखाड्युं तथाअर्जुननेविश्वरूपदेखाड्युंइत्यादिकरूपनेभेदकरिनेजे श्रीकृष्णभगवाननीउपासनानाभेदकेवा
तेतोयोग्यछे पणएश्रीकृष्णभगवानव्रजनेविषेबालमुकुंदकेवायामुरलीमनोहरकेवायाराधाकृष्णकेवायातथावा
छडांचार्यांगायोचारिगोवर्द्धनपर्वतधार्योगोपीयुंसाथे रासक्रीडाकरितथामथुरांपुरीमांआविनेकंसनेमार्योजा
दवने सुखीयाकर्यातथासांदिपिनिब्राह्मणने घेरविद्याभएयातथाकुबज्यासंघाथेविहारकर्यो तथाद्वारिकापुरिमां
वस्यानेरुक्मिणीआदिकअष्टपटरांणियुंनेपरण्या तथासोलहजारस्त्रीयुंनेपरण्या तथाहस्तिनापुरमांरल्यानेपांडव
निसर्वकष्टथकिरक्षाकरिने द्रौपदीनिलाजराखिनेअर्जुननासारथिथयाइत्यादिकस्थानकनेभेदकरिनेजश्रीकृष्णभ
गवाननि अनेकलीलाछेतेणेकरिनेएश्रीकृष्णभगवाननाद्विभुजस्वरूपनेविषेउपासनानाभेदनकरवानेजेकरशे ते
वचनद्रोहिगुरुद्रोहिछे अनेएश्रीकृष्णभगवाननांआचरणजेगोवालीयानुंउछिष्टखाधुं तथारासरमणकर्युंइत्यादि
कअनेकप्रकारनांछे तेआचरणप्रमाणेतेश्रीकृष्णभगवाननाभक्तनेआचरणनकरवुं अनेएश्रीकृष्णभगवानेएका

दशस्कंधमांतथाभगवद्गीतामांतथावासुदेवमहात्म्यमांजेमसाधुनांलक्षणकह्यांछे तथावर्णाश्रमनाधर्मकह्याछे तथापोतानीभक्तिकरयानुंकह्युंछे तेप्रमाणेवरतवुंपणएश्रीकृष्णभगवानानाआचरणप्रमाणेआचरणनकरवुंनेजे करशेतेविमुखछेअमारोसत्संगिनथि अनेआपणाइष्टदेवएवाजेएश्रीकृष्णभगवानतेनाआचरणप्रमाणेजेमनक रवुं तेमजतमारोसर्वेनोआचार्यनेगुरुनेउपदेष्टाएवाजेहुंतेमारादेहनांजेआचरणतेप्रमाणेपणतमारेनकरवुं अने अमारासंप्रदायनेविषेजेमजेनाधर्मकह्याछे तेजअमारांवचनप्रमाणेतमारेसर्वेनेरहेवुं पणअमाराआचरणप्र माणेनरहेवुंआजेअमेवार्त्ताकरितेनेसर्वपरमहंसतथासर्वसत्संगिशीखिलेज्योनेएप्रमाणेसमजीनेएमजवरतज्योने बिजाआगल्यपणएमजवार्ताकरज्योएमकहिने श्रीजिमहाराजभोजनकरवापधार्याएविरित्यनीवार्त्ताने सांभ लिनेसर्वेसाधुनेसत्संगितेएमसमजताहवाजेएपरोक्षजे श्रीकृष्णभगवानकयातेजआभक्तिधर्मनापुत्रश्रीजिमहा राजछेपणएथकिपरकोईनथी अनेएजआपणाइष्टदेवछेनेगुरुपणएजछे॥ ॥इतिवचनामृतम्॥

॥१८॥ ॥२१८॥ ॥संवत् १८८२ नामहाशुदि २ बिजनेदिवसश्रीजिमहाराजसांजनेस मेश्रीवरतालयमध्येश्रीलक्ष्मीनारायणनामंदिरमां उगमणिकोरनिरूपचोकिउपरयगादितकियानंखाविने विराज मानहतानेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभ राईनेबेठिहति पछेठाकरजिनिसंध्याआरतिथईरेतारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेसांभलोभगवाननिवार्त्ताकरियेछैये जेआजीवनेज्यारेभरतखंडनेविषेमनुष्यदेहआवेछे तारेभगवाननाअवतारकांभगवाननासाधुएजरुरपृथवीउप

स्यविचरताहोयतेनिजोएजीवनेओलखांणयथायतोएजिवभगवाननोभक्तथायछे पछेएभगवाननोभक्तथयो ते
नेभगवानविनाबिजाकोईपदार्थनेविषेप्रितिराखविघटेनहिं शामाटेजेभगवाननाधामनुंजेसुखछे तेनिआगल्य
मायिकपंचविषयनुंसुखछे तेतोनर्कजेवुंछेअनेजेनर्कनाकिडाछेतेतोनर्कनेविषेपरमसुखमांनेछे पणजेमनुष्यहोय
तेतोतेनर्कनेपरमदुःखदाईजांणेछे तमजेनेभगवाननिओलखांणथैतेतोभगवाननोपार्षदथयोनेतनेभगवानना
पार्षदमटिनेविष्टानाकिडानिपेठ्येमायिकपंचविषयनासुखनेईछवुंनहि अनेजेभगवाननोभक्तहोयतेतोजेजेमनोर
थनेकरेतेसर्वेसत्यथायछेमाटेभगवानविनाबिजापदार्थनेअणसमझ्येकरिनेजेईछेछे एजएनेमोटोअविवेकछे
तेमाटेजेभगवाननोभक्तहोयतेनेतोचौदेलोकनांजेभोगसुखछे तेनेकाकविष्टातुल्यजांणयांजोईये अनेमनकमव
चनेकरिनेभगवाननेभगवाननाभक्तनेविषेजदृढप्रितिकरिजोईये अनेएमसमझयुंजोईयेजजेभगवाननोभक्तहो
यनेतेनेजोकदाचितभगवानविनाबिजिवासनारहिगईहोयतोतेपणइंद्रपदविनेपांमेकांब्रह्मलोकनेपांमे पणप्राक्
तजीवनिपेठेनर्कचोराशिमांतोजायजनहिं तारेजेयथार्थभगवाननोभक्तहोयतेनोजेमहिमानेतेनुंजेसुखतेतोवर्ण
व्यामांजकेमआवे माटेभगवाननोभक्तहोयतेनेतोभगवानमांजदृढप्रितिराखवि ॥इतिवचनामृतं॥ ॥१९॥
॥ २१९ ॥ ॥ संवत् १८८२ नामहाशुदि ३ त्रिजनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीवरतालमध्ये
श्रीलक्ष्मीनारायणनादरबारमांलिंबडानावृक्षनिहेठवेदिउपरस्यगादितकियानंखाविनेविराजमानहता अनेसर्वेश्वे
तवस्त्रधारणकर्यांहतांनेकंठनेविषेपचमेलिनापुष्पनोहारविराजमानहतो अनेमस्तकउपरस्थरातात्रतलसनुंछत्रविरा

जमानहतुं अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजीम
हाराजेपरमहंसनेप्रश्नपुछ्युं जेरजोगुणमांथिकामनिउत्पत्तिथायछेअनेतमोगुणमांथिक्रोधनेलोभनिउत्पतिथाय
छेमाटेएकामादिकनुंबिजनरहेएवुंएकसाधनकियुंछेपछेशुकमुनियेकह्युंजेज्यारेनिर्विकल्पसमाधिथायनेज्यारेआ
त्मदर्शनथाय तारेजएनात्दृदामांथिकामादिकनुंबिजबलिजाय पछेश्रीजीमहाराजेआशंकाकरिजेशिवब्रह्माश्रृंगि
ऋषिपराशरनारदएमने शुंनिर्विकल्पसामाधिनोतिजेकामेकरिनेएसर्वेविक्षेपनेपांम्या माटेएसर्वेनिर्विकल्पसमा
धिवालाजहतातोपणईंद्रियोनिवृत्तिअनुंलोमथई तारेकामादिकेकरिनेविक्षेपनेपांम्या माटेतमेकह्युंएविरित्येएप्र
श्ननोउत्तरनथयो अनेजेमज्ञानिनिर्विकल्पसमाधिनेविषेजाय तारेनिर्विकाररहेछे तेमजअज्ञानिसुषुप्तिनेविषेनि
र्विकाररहेछे अनेज्यारेइंद्रियोनिवृत्तिअनुंलोमथायछे तारेतोज्ञानिनेअज्ञानिबेयकामादिकेकरिनेविक्षेपनेपामेछे
एमांतोज्ञानिआज्ञानिनोकांइविशेषजणातोनथि माटेहवेबिजापरमहंसउत्तरकरोपछेतोगोपालानंदस्वामीदेवानं
दस्वामिनित्यानंदस्वामिमुक्तानंदस्वामिएसर्वेमलिनेजेवोजेनेभाशेतवोतेणेउत्तरकर्यो पणश्रीजीमहाराजनाप्र
श्ननुं कोईथिसमाधानथयुंनहिं पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेमजनकविदेहिहतातेप्रवृत्तिमार्गमांहतातोपणनि
र्विकारहता अनेज्यारेजनकनिसभामांसुलभानामेसंन्यासिनीआवि तारेजनकराजासुलभाप्रत्येबोल्याजेतुंमा
राचित्तनेमोहपमाड्यानुंकरेछे पणमारागुरुजेपंचशिखऋषि तेनिकृपायकिहुंसांख्यनेयोगएबेमतनेअनुसर्योछुं
माटेमाराअरधाशरिरनेचंदनचरचे अनेअरधुंशरिरतरवारेकरिनेकापएबेयमारेबरोबरछे अनेआमारिमिथि

लोपुरिखलिजायतोपणमारुंकांइबलतुंनथि एमहुंप्रवृत्तिमांरह्योथकोअसंगिनेनिर्विकारछुं एविरित्येराजाजनकें
सुलसाप्रत्येकह्युं अनेशुकदेवजिनापणराजाजनकगुरुकेवांणा माटेएप्रश्ननोएजउत्तरछे जेइंद्रियोनिवृत्तिअनु
लोमपणेवरततीहोय अनेप्रवृत्तिमार्गमांरह्योहोयतोपणजो राजाजनकनिपेठेजेनाह्रदामांसमझणएयनिद्रढताथई
होय तोतेकोईरित्येविकारनेपांमेनहिं अनेजेनेजेवुंजांण्युंजोईयेतेवुंयथार्थजाण्युंहोयजेआतेसारछे नेआतेअसा
रछे पछेएकभगवाननिमूर्त्तिविनाजेटलोमायिकआकारछे तेसर्वेअतिशेदुखदायकछेनेनाशवंतछेएमजांणेअने
पोतानेदेहइंद्रियोनेअंतःकर्णतेथकिनोखोआत्मारूपेजांणे पछेएनेएवुंकोईपदार्थनथि जेमोहपमाडवानेअर्थेसम
र्थथायकेमजेएतोसर्वेमायिकआकारनेतुछ्छकरिजांणेछे अनेएविरित्येजेनाअंतरमांसमझणएयनिघड्यबेठिहोयने
तेनांइंद्रियोप्रवृत्तिमार्गनेविषेसर्वेअनुलोमपणेवर्त्ततांहोय तोपणतेकामादिकेंकरिनेंक्षोभनेनपांमे एवोजेहरिभ
क्तहोयतेत्यागिहोयअथवाग्रहस्थहोयपणतेनाह्रदामांथिकामादिकनुंबिजनाशपांमिजायछे अनेएवोहोयतेजस
र्वेहरिभक्तमांश्रेष्टवैष्णवछे माटेग्रहित्यागिनोकांईमेलनथि जेनिसमझणमोटितेनेजसौथिमोटो हरिभक्तजांण
वो अनेशिवब्रह्मादिकनेविषेजखोट्यकेवायछे तेनुंतोएमछेजेकेटलाकनेविषेतोआविरित्यनिसमझणनीकसरछे
नेकेटलाकनेविषेतोआविसमझणएयहोय तोपणभुंडादेशकालसंगक्रियादिकनेजोगेकरिने तेमनेकामादिकविकार
रूपखोट्यकेवांणीछे माटेआविसमझणएयहोयतोपणकोईप्रकारेकुसंगतोकरवोजनहिएसिद्धांतवार्त्ताछे॥ ॥इति
वचनामृतं॥२०॥ ॥२२०॥ संतत् १८८२ नामाहावदि ११ एकादशीनेदिवसस्वामीश्रीसहजानंदजीमहाराजश्री ॥२०॥

अमदावादमध्येश्रीनरनारायणनामंदिरमांआथमणिकोरमुखारविंदकरिनेविराजमानहता नेसर्वेश्वेतवस्त्रधारण
कर्यांहतां नेकंठनेविषेगुलाबनापुष्पनाहारविराजमांनहता नेकांननिउपरगुलाबनापुष्पनागुच्छविराजमांनहता
नेपाघनेविषेगुलाबनापुष्पनातोराविराजमांनहता अनेपोतानामूखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्त
निसभाभराइनेबेठिहति तेसमामांश्रीजीमहाराजअंतरसांमिद्रष्टिकरिनेवीराजमानहता पछेनेत्रकमलनेउघाडि
नेसर्वेसांमुंजोयुंपछेएमबोल्याजेअमारेएकध्याननाअंगनिवार्त्ताकरविछे तेवार्त्तामोक्षधर्मनेविषेपणकहीछे अने
जेमोटामोटाएध्यानेकरिनेसिद्धदशानेपांम्याछे तेपणअमेंघणाकदिठाछे नेअमारापणअनुभवमांएमवर्त्तेछे जेअ
नंतप्रकारनांध्यानछे पणजेआवातकेविछेतेनिवरोबरयविजुंकोइध्यानथायनहि जेमकोइचमतकारिमंत्रहोयअ
थवाचतकारिऔषधिहोयतेमांस्वाभाविकजचमतकाररह्योछे तेमजेआध्यानअमारेकेवुंछे तेध्यानमांपणएवो
स्वाभाविकचमतकारछे जेतत्कालसिद्धदशानेपांमिजाय हवेतेवार्त्ताकरियेछैयेएजेध्याननोकरनारोछेतेनेजमणा
नेत्रमांसूर्यनुंध्यानकरवुंनेडाबानेत्रमांचंद्रनुंध्यानकरवुं एविरित्येध्यानकरतांकरतांसूर्यनेचंद्रमाजेवाआकाशमां
छेतेवानेतेवाजनेत्रमांदेखावामांडे तारेजमणुनेत्रछेतेतपवामांडेनेडाबुंनेत्रछेतेठरवामांडे तारेसूर्यनिधारणाडाबा
नेत्रमांकरविनेचंद्रनिधारणाजमणानेत्रमांकरवि एविरित्येधारणाकरिनेपछेसूर्यनेनेचंद्रनेअंतरद्रष्टिकरिनेहृदा
काशमांजोयाकरवा अनेजोनारोजेपोतानोजिवतेनारूपनेपणदेखवुं अनेदेखनारोजेजिवात्मातेनेविषेपरमात्मा
नुंध्यानकरवुं पछेतेनुंजेवासनालिंगदेहछे तेजमेरुटनोफालकोफरेतमआकाशनेविषेफरतुंजणाय पछेएविरित्ये

व०म्र० ध्यानकरतांथकांभगवाननुंजेविश्वरूपछेतेनुंदर्शनतेनेथायछे नेतेरूपनेविषेचौदेलोकनिरचनाछेतेदेखाइआवेछे अम०
॥२१॥ अनेतस्वरूपअतिशेमोटुंपणनथीदेखातुं जेमवटपत्रशायीभगवानएकवडनापत्रमांनानाबालकथइनेपोढ्याहता १
अनेतेजभगवाननाउदरनेविशे मार्कंडरूषियेसमग्रब्रह्मांडदिठुं एविरित्येभगवाननुंध्यानकरतांथकांजेटलांकांइ
शास्त्रमांपदार्थकयांछेतेसर्वेएनिद्रष्टिमांआवेछे तारेएनाजिवात्मानेविषेजेकांइकनास्तिकभावरह्योहोयतेमटिजा
यछेअनेतेनोजिवअतिबलीयोथायछे अनेजेजेशास्त्रमांकयुंछेतेसर्वेसत्यछे एविएनेद्रढप्रतितीआवेछेअनेअणि
मादिकअष्टसिद्धियुंतेपण एध्याननाकरनारानेआविनेहाजरथायछे अनेजिहांलगणसूर्यनिनेचंद्रनिकीरणपोचति
होयतिहांलगितेनिद्रष्टिपोचेएविअनंतसिद्धियुंप्रगटेछे पणपरमेश्वरनोभक्तछेमाटेकोइसिद्धियुंनेग्रहणकरतोनथि
केवलपरमेश्वरनुंजध्यानकरेछे तारेएध्याननाकरनारानारदसनकादिकशुकजिनासरखिशिद्धदशानेपांमेछे माटे
अनंतप्रकारनांध्यांनछे पणतत्कालसिद्धदशानेपमाडेएवुंतोएजध्यानछे एटलिवार्त्ताकरिरह्यातारेमुक्तानंदस्वामि
येपुछ्युजेएवुंध्यानतेअष्टांगयोगनेमार्गेकरिनेप्राणायामकरताहोयतेनेजसिद्धथायछेकेबिजानेपणथायछे तारेश्री
जिमहाराजबोल्याजेप्राणायामवालानोकांइमेलनथि एतोजोएवाध्याननोअभ्यासकरेनेतेपरमेश्वरनोएकांतिक
भक्तहोयतोतेनेजएध्यानसिद्धथायछे पणबिजाजिवथकितोएमार्गनेविषेचलातुंजनथि माटेएध्याननाजेअधि
कारिछे तेनेतोकह्युंएवुंजेएध्यानतेथकिबिजोतत्कालसिद्धथयानोउपायनथि॥ ॥इतिव
चनामृतं॥ ॥१॥ ॥२२१॥ ॥संवत् १८८२ ॥२१॥

नाफागणशुदि ११ एकादशिनेदिवसस्वामी श्रीसहजानंदजी महाराजश्रीअमदावादमध्येश्रीनरनारायणनामंदिर
आगल्यबेदिनेविषेपाट्यउपरस्यगादितकियानंखाविनेविराजमानहता अनेधोलाखेसपेस्योहतानेधोलिचादरओढि
हतिनेमस्तकनेविषेगुलाबिरंगनोफेंटोबांध्योहतानेतपाघनेविषेगुलाबनापुष्पनातोराकुकिरयाहताने कानेनेउपरस्युगु
लाबनाबेगुछखोशाहतानेकंठनेविषेगुलाबनापुष्पनाहारपेस्याहतानेबेभुजनेविषेगुलाबनाबाजुबांध्याहतानेबेहाथ
नेविषेगुलाबनापुष्पनागजरापेस्याहताएविरित्यसर्वेअंगमां गुलाबनापुष्पेगरकावथयाहताअनेपोतानामुखारविं
दनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजसर्वेपरमहंसप्रत्येंबोल्याजे
एकप्रश्नपुछुछूंजेएकपरमेश्वरनोभक्तछेतेतोजाग्रतस्वप्ननेसुषुप्तितथकिपरवर्त्तेछेनेमलिनरजतमनेमलिनसत्त्वतेनो
त्यागकरिनेशुद्धसत्त्वमयवर्त्तेछे नेएवोथकोपरमेश्वरनेभजछेनेबिजोजेभक्तछेतेतोत्रिगुणात्मकवर्त्तेछे नेपरमेश्व
रनेविषेतोअतिशेप्रीतियेंजुक्तवर्त्तेछेएबेभक्तमांकियोभक्तश्रेष्टछे पछेसंतमंडलेतोएमकह्युंजेभगवाननेविषेप्रिति
वालोश्रेष्टछे तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएकतोनाइधोइपवित्रथइनेभगवाननिपुजाकरेछे अनेएकतोमलमुत्र
नोभर्योथकोभगवाननिपुजाकरेछेएबेमांकियोश्रेष्टछे तारेमुनिमंडलेकह्युंजेपवित्रथइनेभगवाननिपुजाकरेते
श्रेष्टछे तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजे जेमायिकउपाधिनेतजीनेभगवाननेभजछेतेनेतोतमेन्यूनकहोछोनेजे मा
यिकउपाधियेंसहितथकोपरमेश्वरनेविषेप्रितिवानछे तेनेश्रेष्टकहोछोतेएकेइरित्यश्रेष्टछे पछेएप्रश्ननुंकोइथिसमा
धाननथयुं पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेगितामांच्यारप्रकारनाभक्तकह्याछे तेमांज्ञानिनेजभगवानेपोतानोआ

त्याकर्याछे माटेजेमायिकउपाधिनेतजिनेब्रह्मरूपथइनेभगवानने भजेतेजभक्तश्रेष्ठछे शामाटेजेनित्यप्रलयजेसु
षुप्तिनेनिमित्तप्रलयजेब्रह्मानिसुषुप्तिनेप्राकृतप्रलयजेप्रकृतिनुकार्यसर्वेप्रकृतिनेविषेलिनथइजायअने आत्यंतिक
प्रलयजेज्ञानप्रलयतेमांतोप्रकृतिपर्यंतसर्वेब्रह्मनाप्रकाशनेविषेलीनथइजायछे अनेनित्यप्रलयमांजीवनीउपाधि
लिनथइजायछेनेनिमित्तप्रलयमांईश्वरनिउपाधिलिनथईजायछेने प्राकृतप्रलयमांपुरुषनिउपाधिसर्वेलिनथइजा
यछे पणज्यारेसृष्टिसृजायछेतारेएत्रणयेनेपोतपोतानिउपाधिवलगेछेअनेआत्यंतिकप्रलयजेज्ञानप्रलयतेणेकरिने
जेणेमायिकउपाधिनोत्यागकर्योतेनेतोपाछिकोईकालेमायीकउपाधिवलगतिनथि अनेएजोकोईककालेदेहधरे
तोजेमभगवानस्वतंत्रथकादेहधरेछे तेमतेपणस्वतंत्रथकोदेहधरेछे पणकालकर्मनेमायातेनेआधिनथकोदेहनेन
थिधरतोमाटेब्रह्मरुपथइनेपरमेश्वरनेभजेतेजश्रेष्ठछे अनेआवार्त्ताछेतेजपरमेश्वरनोअनन्यभक्तछेअनेएकांतिक
भक्तनालक्षणेजुक्तछेतेनेजसमजायछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥२॥ ॥२२२॥ ॥संवत् १८८२ नाफाग
णवदि २ द्वितीयानेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजिमहाराजश्रीअमदावादमध्ये श्रीनरनारायणनामंदीरनेसन्मुख
ओटाउपरढोलियोढलाविनेतेउपरविराजमानहतानेमस्तकउपरगुलाबिरंगनिपाघविराजमानहति नेतेपाघने
विषेगुलाबनानेचमेलिनाहारविराजमानहता तथापोतानामुखारविंदनिआगलमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिस
भाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजीमहाराजेसमग्रमुनिमंडलप्रत्यप्रश्नपुछ्युंजेजिवमात्रछे तेपंचविषयनेआधारेजिवे
छेतेकांतोबारपंचविषयनेभोगवतोहोय अनेज्यारेबाह्यपंचविषयनाजोगनहोय तारेअंतःकरणमांपंचविषयनुचीं

तवनकरयाकरेपणएजीवविषयनाचिंतवनविनानेविषयनेभोगव्याविनाक्षणमात्रपणरहिसकतोनथि अनेजेम वडनुंवृक्षछेतेनांजेमूलतेजवडनेनिसाराखेछे अनेबिजांसर्वेमूलउखडीगयांहोयनेजोएकवडवाइप्रथवीमांचोटि रइहोयतोपणएवडनुंवृक्षनीलुंरेछे तेमउपस्थथकिकदाचितपंचविषयनोत्यागकर्योछे पणअंतरमांविषयनुंचिंतव नथायछेएजएनेजनममरणनोहेतुछेएवाजेपंचविषयतेपरमेश्वरनाभक्तनेकेईरित्येजनममरणनाहेतुनथिएप्रश्नछे पछेएनोउत्तरजेमसमझायोतेमसमुक्तानंदस्वामियेकर्यो पणजथार्थसमाधानथयुंनहि पछेश्रीजिमहाराजबोल्या जेल्योएप्रश्ननोउत्तरअमेकरियेजेमायामयएवांजेत्रणयशरिरतेनिभावनायेरहितकेवलआत्मसत्तारूपेरहि नेजेभ क्तपरमेश्वरनीमुर्त्तिनुंचिंतवनकरतोहोयतेनेभगवाननाचिंतवननेबलेकरिनेज्यारेउपशमअवस्थावर्त्ते तारेएभक्त नेउपशमनेबलेकरिनेपंचविषयजन्ममरणनाहेतुनथाय जेममहिजवीकेसाभरमतिजेविनदिबेकांठामांवेतिहोय तारेहाथीघोडावृक्षसर्वेतणाइजायपणकोईठरिसिकेनहि तेमउपशमवालानेपणगमेतेवारमणीकभोगइंद्रियोनेगो चरथयाहोयपणज्यारेअंतरसनमुखदृष्टिकरे तारेजेवापुर्वजन्मनेविषेदस्याहोयनेतेआजन्ममांविसरिजायछे तेवि तेनिविस्मृतिथईजायछे एविरित्येजेभक्तनेवर्त्ततुंहोयतेउपशमकेवायतेउपशमनोमहिमाअतिमोटोछे अनेजेम आसंसारनेविषेअज्ञानिस्त्रीपुरुषहोयनेतेनेपरणाव्यामारअतिशेप्रीतिवरततिहोयने पछेतेनेपरणाविनेत्रणएयरात्यने त्रणएयदिवससुधीउजागरोनेपंथकराव्योहोयने पछेएबेनेभेलांकर्यांहोयतोनिद्रानेमार्योएकविजानारुपनुंकेस्पर्श नुसुखभोगववानेसमर्थथायनहिं अनेएकविजानेआलिंगनकरिरयांहोय तोपणजेमकाष्टनेसांमसांमांबांधिमु

क्यांहोयतेमसुतांहोयपणपंचविषयमांएकेसुखआवेनहिं एजोअज्ञानकाळेसुषुप्तिमांउपशमनेपाम्यांछेतोपणको
इजात्यनिविषयनिखबरस्येरतिनथीतोजेज्ञानिछे नेपरमेश्वरनास्वरूपनेध्यानेकरिनेउपशमदशानेपाम्योछे तेनेपंच
विषयकेमबाधकरेनजकरे माटेजेउपशमदशानेपाम्योतेनेपंचविषयजन्ममरणनाहेतुथातानथी पछेनित्यानंदस्वा
मियेपुछ्युं जेउपशमदशापाम्यानोतमेकह्योजेआत्मारूपेथइने भगवाननाध्यानकरवारूपउपायतेतोअतिकठण
छे माटेएविनाबिजोएनोसुगमउपायहोयतेकहो पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेएकतोभगवाननुंअतिशेमहात्म्यस
मजतांहोय अनेबिजुंभगवाननेभगवाननाभक्तनिसेवाचाकरिदर्शनकरवुं तेमांअतिशेवेगवानश्रद्धावरततीहो
यएवोजेभगवाननोभक्ततेनेएउपशमदशाआवेछे पणअमनेएमभासेछेजेजेसेवकमानिहशेतेतोकोइनेनहिगम
तांहोय अनेमानिसेवकपासेजेटल्यचाकरिकराववितेतोजेमकाळपडे तारेमोटांमांणसपणकोदराखाइनेजीवेते
ममानिसेवकनेपासेसेवाचाकरिकरावर्वीतपणएविछे अनेधणिनोराजीपोतोजेवोनिर्मानिसेवकउपरथ्होयएवो
मानिउपरथनहोयमाटेधणिनुंगमतुंकरेतेजसेवकसाचो पछेशुकमुनियेपुछ्युंजेजेनेविवेकनेसमजणयनहोयतेध
णिनेकेमराजिकरे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेमूळजीब्रह्मचारिनेरतनजीएअतिशेक्यांडायाछे पणकल्याणनोखप
अतिशेछे माटेभगवानजेमराजिथायतेमएमनेकरतांआवडेछेखरुं अनेवळीआसमयमांतोअयोध्यावासिबाइ
भाईसर्वेजेवाअमारागमतामांवरतेछे तेवातोपरमहंसतथासांख्ययोगिनेकर्मयोगिसत्संगितेपणअमारागमतामां
नथीवरतताकेमजेअयोध्यावासियेंतोअतिशेजसत्संगपरायणपोतानुंजीवतव्यकर्युंछे माटेअयोध्यावासिनिपे

ठेभगवाननेराजिकरतांकोईनेआवडतुंनथी अनेएअयोध्यावासितोवढुविश्वासिछे माटेकोईककपटीहशेतोएमने
छेतरिजाशेतेसारुएमनेकोईककारज्यनोआदरकरवोहोय तारेमाटेरापरमहंसतथामोटेरासत्संगिग्रहस्थतेमनेपुछी
नेतेकामकवादेवुं पणकोइकएकजणनेकेहेकरवादेवुंनहि एविरित्येत्यागितथागृहस्थसत्संगिनेअयोध्यावासिनीख
बरचराखविएमअमारिआज्ञाछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥३॥
॥२२३॥ ॥संवत १८८२नावैशाखवदि ११ एकादशीनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीग
ढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां श्रीवासुदेवनारायणनाफलियानिमांहिलिकोरेआथमणे बारणेओरडानिउंचि
ओसरियेंगादितकियेंजुक्तज सुंदररंगतढोलियातेउपरचविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकरयांहतां अनेम
स्तकनेविषेजमोटिश्वेतपाघतेमां सुंदरमोगरानापुष्पनोतोरोविराजमानहतो अनेकंठनेविषेमोगरानापुष्पनोहार
विराजमानहता अनेबेहाथनेविषेतपुष्पनागजराविराजमानहताअनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेश
देशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजीमहाराजेपरमहंसने पुछ्युंजेपरमेश्वरनाभक्तनेभुंडादेशकाल्या
दिकनोजोगथायतोयपणभगवाननिभक्तिमां विघनथायनहिंएविशिसमजणयछे पछेपरमहंसनेजवुंसमज्यांणुं
तेवुंकह्युंपणजथार्थउत्तरथयोनहिं पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेभगवाननेभजतनेएकतोदृढवैराग्यजोईयेनेबि
जिआत्मनिष्टाजोईयेंतेमां जोवैराग्यनहोयतोज्यारेमनगमतुंपदार्थमले तारेजेमभगवानमांप्रितिकरेछे तेमबिजा
पदार्थमां पणभगवाननाजेविप्रितिथइजाय अनेजोआत्मनिष्टानहोयतोज्यारेदेहमांसुखदुःखआवेतारेएभक्तनि

वृत्तिसुंथाईजाय पछेजेनेसुखदाइजांणेतेमांप्रितिकरेअनेजेनेदुःखदाईजांणेतेसाथेद्वेषकरे एविरित्येएनिभ्रष्टबुद्धि
थईजाय माटेभगवाननाभक्तनेआत्मनिष्ठाने वैराग्यएवेयअतिशेदृढजोइयेशासारुजे वैराग्यकरिनेतोभगवान
नीमूर्त्तिविनाबिजामाइकआकारमात्रखोटाथईजायछे अनेआत्मनिष्ठायेंकरिनेमाईकजेसुखनेदुःखतेखोटांथइ
जायछे अनेजेनेवैराग्यनेआत्मनिष्ठानहोयतेनेतो.निर्विकल्पसमाधिथईहोयतो पणज्यांसुधिसमाधिमांरहेत्यांसु
खशांतिरहे अनेज्यारेसमाधिमांथिबारयनिसरे तारेनारायणदासनिपठेंसारापदार्थनेजोइनेचालाचुंथवामांडे अने
वलिजेभगवाननाभक्तहोयतेनेतोभगवाननेविषेज्ञाननुं अंगहोयनेकांतोहेतनुंअंगहोयतेमांजनेज्ञाननुंअंगहोय
तेतोभगवाननुंअतिशेमाहात्म्यसमजे अनेजनेहेतनुंअंगहोयतेनेतोभगवानवीनाअधघडिचालेनहिं तेज्ञानना
अंगवालातोझिणोभाइदेवरामनेप्रभाशंकरछे एविरित्येजहरिभक्तभगवाननुंमाहात्म्यजांणे तेनेज्ञाननाअंग
वालाजांणवा अनेजेवुंव्रजनिगोपियुंने भगवाननेविषेहेतहतुंतेविरित्यनाजेहरिभक्तहोयतेनेहेतनुंअंगजांणवुं अ
नेजेनेज्ञाननुंअंगहोयतेभगवाननेअंतरजामिजांणेनेएमजांणेजे भगवानतेकोईनुंकयुंसांभलेजनहीभगवानतो
जेभक्तनुंजेवुंअंगहोयतेने तेवुंजांणिनेतेविरित्येंकहेछे पणकोईनिशिखांमणेयेंकरिनेचालतानथि अनेजेएमजांणे
जेभगवानतोकोईकनाशिखव्याथकाहुंमां वांकनथितोपणमुनेकहेछेतेने तोभगवाननास्वरूपनुंज्ञानजनथि अने
आसंसारमांपणजेमनुष्यने जेसंघाथेस्वार्थहोयतेनोकोइरित्येअवगुणलेनहिशामाटेजेएने पोतानास्वार्थनुंहेतछे
तोजेणेभगवानसाथे जन्ममरणनाभयथकिछुटवानोस्वार्थजांण्योहोयतेनें कोइरित्येभगवाननोअवगुणआवे

नहिअनेजेएमजांणेभगवानतोकोईकनाफेरव्याफेरिजायछेएमसमजिनेजेभगवाननोअवगुणलेतेनेतोज्ञाननुंअं
गपणनथि अनेहेतनुंअंगपणनथिएविरित्येंकहिनेश्रीजिमहाराजे मोटामोटापरमहंसनेकह्युंजेतमेतमारेएवेमांथि
जेअंगहोयतेकहोपछेसर्वेपरमहंसेकह्युंजेअमारेतोज्ञाननुंअंगछे पछेश्रीमहाराजबोल्याजेजेनेहेतनुंअंगहोयतेने
तोपोतानाजेप्रितमतेनेअर्थेजेनकरवानुंहोयतेपणथाय केमजेआसंसारनेविषेजेचोरहोयतेनेपोतपोतानिस्त्रिनेछो
करांतेनेविषेहेतहोयछेनेज्यारेचोरिकरवाजायतारेबिजामांणसनेमारिनेपोतानाघरनामाणसनेद्रव्यआपेछेनेएचो
रघणोनिरदईछेपणपोतानाकुंटुंबिउपरस्यहेतछे तोतेसंघाथेनिर्दयनथिथातोतेमजेनेभगवानकेभगवाननाभक्तसं
घाथेहेतहोयतेनेभगवानकेभगवाननाभक्तउपरक्रोधकेईर्ष्याआवेजनहि अनेअवगुणपणकोईरित्येआवेजनहि
एवुंजेनेहेतहोयतेनेहेतनुंअंगकहियेंअनेजेनेज्ञानकेहेतएबेमांथिएकेयअंगनथि तेनेचालाचुंथणोकहियेंएटलिवार्त्ता
कहिनेश्रीजिमहाराजपोतानाउतारामांपधार्‍या पछेतेजदिवससांजनेसमेदादाखाचरनादरबारमांउगमणेबारु
ओरडानिओसरियेगादितकियाबीछावेलढोलियाउपरस्यविराजमाथयाहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्‍यांहतां अ
नेकंठनेविषेमोगरानापुष्पनोहारपेर्‍योहतो अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभा
भराईनेबेठिहति अनेपोतानिआगल्यसाधुदुकडसरोदावजाविनेकीर्त्तनगाताहता तेकिर्त्तनभक्तिज्यारेकरिरह्या
तारेश्रीजिमहाराजेएमआज्ञाकरिजेअमारिलखेलिजेशिक्षापत्रितेनोपाठअमाराआश्रितजेत्यागि साधुतथाब्रह्म
चारितथागृहस्थबाईभाइसर्वेतेणेनित्येकरवो अनेजेनेभणतांनआवडतुंहोयतेनेनित्येश्रवणकरवुं अनेजनेश्रवण

करवानोजोगनआवेतेनेनित्येशिक्षापत्रीनीपूजाकरवि एविरित्येअमेशिक्षापत्रीमांजलख्युंछे माटेएत्रणयमांथि
जेनेफरपडेतेनेएकउपवासकरवोएमअमारिआज्ञाछे एविरित्यनीजेश्रीजिमहाराजनिआज्ञातेनेपालवानोनियम
एसर्वेयेंधार्योजेहेमहाराजजेमतमेकहोछो तेमअमेसर्वेपालशुंतेनेंसांभलिनेश्रीजिमहाराजअतिशेप्रसन्नथईनेस
र्वेसाधुनेनेसर्वेब्रह्मचारिनेमलताहवा अनेसर्वेसत्संगिनाह्रदयनेविषेपोतानांचरणारविंदआपताहवा ॥ ॥
॥इतिवचनामृतं॥ ॥१॥ ॥२२४॥ ॥संवत् १८८२ नाज्येष्टशुदि ६ छठ्यनेदिव
ससांजनेसमेस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांश्रीवासुदेवनारायणनामंदिर
नाफलियानेविषेबाजोठउपरथ्यविराजमानहता अनेमस्तकउपरश्यामछेडानिधोलिपाघबांधिहति अनेश्वेतचादर
ओढिहति अनेश्वेतखेसपेर्योहतो अनेपागनेविषेमोगरानापुष्पनोतोरोखोशोहतो अनेपोतानामुखारविंदनिआग
ळ्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजेप्रश्नपुछ्युं जेजगतनेनाशवंतदेखेछे
अनेदेहनेमुकिनेचैतन्यजुदोथइजायछे तेनेपणदेखेछेतोपणआजिवनेजगतनुंप्रधानपणुंहइयामांथिमटतुनथि अ
नेपरमेश्वरनेसर्वप्रकारेसुखनासिंधुजांणेछे तोपणपमेश्वरमांजोवनुंचित्तचोटतुंनथि तेमसतसंगपणएनाह्रदामां
मुख्यथातोनथि अनेधनस्त्रीआदिकजेसंसारीकपदार्थतेमांथिप्रितिमटतिनथितेनुंशुंकारणहशे पछेमुक्तानंदस्वामि
येंकह्युंजेजिवनाह्रदामांवैराग्यनथि तेणेकरिनेजगतनुंप्रधानपणुमटतुंनथि नेभगवानमांप्रितियातिनथि पछेश्री
जिमहाराजबोल्याजेवैराग्यनिन्यूनताछेएतोवातसाचिपणअमनेतोएमभासेछे जेजेनेसत्संगथातांथातांजेवुंअंग

बंधाईजायछे तेवुंनेतेवुंजसदायरहेछेपणतेविनाबिजुंथातुंनथि अनेसत्संगेकरिनेतेअंगनिपुष्टितोथाय पणअंगतो
तेनुंतेजरहेछे अनेज्यारेजेनेजेअंगबंधायछे तारेअंगबंधातांएनुंचित्तविश्रांतजेवुंथईजायछेजेमकामिहोयतेनुंचि
त्तकामेंकरिनेविश्रांतथायनेजेमक्रोधिहोय तेनुंचित्तक्रोधेकरिनेंविश्रांतथाय नेजेमलोभिहोयतेनुंचित्तलोभेकरि
नेंविश्रांतथायतेमएनुंचित्तअंगबंधातांविश्रांतथईजायछे पछेतेविश्रांतमांजेवुंअंगबंधायतेवुंअंगरहेछे माटेजेस
मजुहोयतेनेपोतानुंजअंगहोय तेनेओळखिराख्युंजोईयेंतेज्यारेकामक्रोधादिकेकरिनेपोतानेविक्षेपथातोहोय तारे
पोतानाअंगनोविचारकरे तोतेकामादिकक्षिणपडिजायजेमकोईकगृहस्थहोयतेनेपोतानिमाताबोनअथवादिक
रिस्थतिस्वरूपवानहोय तेनेजोईनेजोभुंडोघाटथइजायतो पछेतेनिकेविदाक्यथायतेविदाक्यज्यारेसत्संगविना
बिजुंपदार्थप्रधानथायतारेथईजोईये अनेज्यारेएविदाक्यअजोग्यपदार्थनासंकल्पनेंदेखिनेनथायतेनाल्हदामांतो
सत्संगपणप्रधाननरहे अनेसर्वेसाधननुंफळरूपतोआआसत्संगछेतश्रीकृष्णभगवानेंउद्धवप्रत्येएकादशस्कंधमां
कह्युंछे जेअष्टांगयोगतथासांख्यविचारतथाशास्त्रपठनतथातपत्यागयोगयजननेंव्रतादिकेकरिनेंहुंतेवोवशथातो
नथि जेवोसत्संगेकरिनेवशथाउंछुं माटेअमनेतोएमभासेछेजेपूर्वजन्मनोसंस्कारहशे तेपणसतपुरुषनेजोगेकरि
नेथयोहशेअनेआजपणजेनेसंस्कारथायछेतेसतपुरुषनेजोगेकरिनेंजथायछेमाटेएवासतपुरुषनोसंगप्राप्तथयोछे
तोपणजेनेजेमछेतेमसमजातुंनथितेनेंअतिशेमंदबुद्धिवाळोजांणवोशामाटेजेजेविश्वेतद्विपमांसभाछे नेजेविगो
लोकवैकुंठलोकनेविषेसभाछे नेजेविबदरिकाश्रमनेविषेसभाछेतेथिपणहुंआसतसंगिनिसभानेअधिकजांणुंछुं

अनेसर्वेंहरिभक्तनेअतिशेप्रकाशेजुक्तदेखुंछुं एमांजोलगारपणमिथ्याकेताहईयेंतोआसंतसभानासमछे तेसम
शासारुखावाघडेछेजेसर्वनेएवुअलोकिकपणुंसमझातुंनथि अनेदेखवामांपणआवतुंनथि तेसारुसमखावापडेछे
अनेब्रह्मादिकनेपणदुर्लभएवोजेआसत्संगतेमांआविनेंपरमेश्वरविनाजेनेबिजापदार्थमांहेतरहेछे तेनुंकारणएछे
जेजेविएजिवनेपरोक्षनेविषेप्रतीतिछे तेविप्रत्यक्षनेविषेदृढपणेप्रतीतिथातिनथि तेश्रुतिमांकह्युंछेजेजेविपरोक्षदे
वनेविषेजिवनेप्रतितिछे तेविजोप्रत्यक्षगुरुरूपहरिनेविषेआवेतोजेटलाअर्थप्राप्तथावानाकह्याछे तेटलासर्वेंअर्थ
तेनेप्राप्तथायछे अनेज्यारेआवोसतसमागमप्राप्तथयो तारेदेहमुकिनेजेनेंपांमवाहतातेतोदेहछतांजमल्याछे माटे
जेनेपरमपदकहियें मोक्षकहियें तेंनेछतेंदेहेजपांम्योछे अनेआवार्त्ताजेकहितेजणायछे तोजाडिजेविपणएतोअ
तिशेझिणिछे तेजेएविरित्येवरततोहोयतेनेएमसमझायजेएवार्त्ताअतिझिणिछे नेबिजानेतोसमझ्यामांपणआ
वेनहि एविअतिशेझिणिवार्त्ताछे एमवार्त्ताकरिनेश्रीजिमहाराजजयसच्चिदानंदकहिनेपोतानाउतारामांपधार्या॥
॥इतिवचनामृतं॥ २॥ ॥ २२५॥ ॥संवत् १८८३ नाआशाडवदि १ पडवानेदिवसस्वामिश्रीसहजानंद
जीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांपोतानाउतारानेविषे विराजमानहतानेतेदिवसठकरहरजियेंपो
तानेघेरश्रीजिमहाराजनांपधरांमणिकरितारेश्रीजिमहाराजत्यांपधार्यापछे उगमणेबारओरडानिओसरियेंतो
सियाउपरयगादितकियाबिछाविनेश्रीजिमहाराजने विराजमानकर्यापछेहरजिठकरेश्रीजिमहाराजनिकेशरचंद
नादिकेकरिनेपुजाकरिएविरित्येश्रीजिमहाराजपूर्वमुखारविंदविराजमानहताअनेसर्वेंश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अ

नेकंठनेविषे मोगरानापुष्पनाहारतथाबेभुजानेविषेतेपुष्पनागजरातथापाघनेविषेतेपुष्पनातोरातेअतिशेविराज
मानहता अनेश्रीजिमहाराजनामुखारविंदनिआगळ्यमुनिमंडळतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति
तेसमयमांश्रीजिमहाराजेसर्वेसंतमंडळनेप्रश्नपुछ्युंजेजे हरिभक्तनाहृदयनेविषेदयानेस्नेहएबेस्वाभाविकरह्याहो
यतारेस्नेहनुंस्वरूपतोमधजेवुंछे तेज्यांत्यांचोंटेअनेदयानोस्वभावएवोछेजेज्यांत्यांदयाकरे तारेभरतजियेमृगलाउप
रदयाकरितो तेमृगलिनेपळ्यजन्मलेवोपड्योअनेजेदयावानहोयतेनेजेउपरदयाआवेते संघाथेस्नेहथयाविनारहे
नहि अनेएदयानेस्नेहतेनेटाळ्यानोउपायतोआत्मज्ञाननेवैराग्यएबेजछे तेआत्मज्ञानएवुंछेजेजेमांकांइबिजुंपेसेज
नहिअनेवैराग्यनुंएवुंस्वरूपछेजेसर्वेनामरूपनेनाशवंतदेखाडेमाटेआत्मज्ञाननेवैराग्यएबेवतेकरिनेदयानेस्नेहनोना
शथैजायछे अनेस्थूलसूक्ष्मनेकारणएआदिकसर्वेउपाधिनोपणनाशथैजायछे अनेकेवळब्रह्मसत्तामात्ररहेछेपछे
एने भगवानतथाभगवाननाभक्तनेविषेदयानेस्नेहरहेछेकेनथिरहेतोएप्रश्नछे पछेमुक्तानंदस्वामितथाशुकमुनि
तथानित्यानंदस्वामिएआदिकपरमहंसेजेविजेनिदृष्टिपुगितेवोतेणेउत्तरकर्यो पणश्रीजिमहाराजनाप्रश्ननुंजथार्थ
समाधानथयुंनहिं पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेल्योअमेउत्तरकरियेएनोतोउत्तरएमछे जेज्ञाननेवैराग्यकरिनेत्र
एयशरीरत्रणेयअवस्थानेत्रणेयगुणएसर्वेमायिकउपाधिथकिचैतन्यजुदोथैजायछेनेकेवळसत्तामात्ररहेछे पणमा
यिकउपाधिनोलेशपणरहेतोनथितारेजेमदीपकनोअग्नीतेकोडियुंतेलनेवाट्यएत्रणेयनेजोगकरिनेदृष्टिमांआवेतथा
ग्रहणकर्यामांआवेपणज्यारेएत्रणेयप्रकारनिउपाधिनोसंगछुटिजायछे तारेएअग्निकांइनिदृष्टिमांपणनआवेनेग्र

हणपणनथायनेउपाधियेजुक्तहोयतारेजदृष्टियेआवेनेग्रहणकर्यामांआवे तेमज्ञानवैराग्येकरिनेसर्वेमायिकउपाधिनिवृत्तिपामेछे तारेएजीवात्माछेतेकेवळब्रह्मसत्तामात्ररहेछेनेतेमनवाणिनेअगोचरछे नेकोइइंद्रियेकरिनेग्रहणकर्यामांआवतोनथि पछेतेकाळेताएनेजोशुद्धसंप्रदायेकरिनेभगवाननुंज्ञानप्राप्तथयुंहोयनेभगवाननेभगवाननाभक्तनुंमहात्म्ययथार्थपणेसमजाणुंहोयतेनेतोसर्वेमायिकउपाधिनोसंगटळिजायने पोतानोजीवात्माब्रह्मरूपथायतोपणभगवाननेभगवाननाभक्तनेविषेजेदयानेप्रीतितेनिरंतररहेछे त्यांदृष्टांतछेजेमदीपकनिजोत्यछे तेनेज्यारेउपाधिनोसंगटळिजायछे तारेएअग्निकोइइंद्रियेकरिनेग्रहणनथायएवोआकाशनेविषेरहेछेतोपणएअग्निनेविषेसुगंधितथादुर्गंधिनोजेपाशलागोहोयतेटळतोनथितथाजेमवायुछे तेतोअग्निथकिपणवधुअसंगिछे तोपणतेनेसुगंधितथादुर्गंधिनोपाशलागेछे तेमजजीवात्मानेज्ञानवैराग्येकरिनेमायिकउपाधिनोसंगटळिजायछे तोपणसत्संगनोपाशलागोछेतेटळतोनथि अनेतेब्रह्मरूपथायछेतोपणनारदसनकादिकनेशुकजिनिपेठे भगवानतथाभगवाननाभक्तनेविषेअतिशेदयानेप्रीतियेजुक्तवर्तेछे त्यांश्लोकः ॥ परिनिष्ठितोपिनैर्गुण्येउत्तमश्लोकलीलया गृहीतचेताराजर्षेआख्यानंयदधीतवान् ॥ तथानित्यंविष्णुजनप्रियः तथा आत्मारामाश्चमुनयो० तथा प्रायेणमुनयोराजन्० तथा गीतामांकह्युछेजे ब्रह्मभूतःप्रसन्नात्मानशोचयतिनकांक्षति समःसर्वेषुभूतेषुमद्भक्तिंलभतेपराम् ॥ १ ॥ इत्यादिकघणाकश्लोकेकरिनेप्रतिपादनकर्युंछे जेभगवाननाभक्तहोयतेज्ञानवैराग्येकरिनेमायिकउपाधिनेत्यागकरिनेब्रह्मरूपथयाहोयतो पणभगवानतथाभगवाननाभक्तनेविषेदयानेप्रीतितेणेजुक्तहोयछे अने

जे भगवाननोभक्तनहोयनेकेवलआत्मज्ञाननेवैराग्येकरिनेमायिकउपाधिनेटालिने सत्तामात्रवर्त्ततोहोयतेनेतो
साधनदशानेविषेभगवाननीउपासनायेरहितएवाजे केवलआत्मज्ञानीतेनासंगरूपकुसंगनोपाशलागोछे माटे
भगवाननेभगवाननाभक्तनेविषेदयानेस्नेहथातानथीजेमवायुनेनेअग्निनेदुर्गंधनोपाशलागेछे तेमजएनेतेकुसंग
नोपाशलागोछे तेकोइप्रकारेटलतोनथिजेमअश्वत्थामाब्रह्मरूपथयोहतोपणएनेकुसंगनोपाशलागोहतो माटेश्री
कृष्णभगवाननेतेभगवाननाभक्तजेपांडवतेनेविषे दयानेस्नेहथयानहीतेमकेवलजेआत्माज्ञानिछेते ब्रह्मरूपथाय
छेतोपणतेनेकुसंगनोपाशजातोनथिनेभगवाननेभगवाननाभक्तमांदयानेस्नेहथातांनथि माटेभगवाननाभक्त
नेतोमायिकउपाधिनोसंगमटिजायछे तोपणभगवानतथाभगवाननाभक्ततेनेविषेअतिशेदयानेप्रीतिवृद्धिनेपां
मेछे पणकोइरित्येदयातथाप्रीतिटलतिनथिअखंडरहेछे एमवार्त्ताकरिनेश्रीजिमहाराजजयसच्चिदानंदकहिनेघो
तानेउतारेपधार्या॥ ॥इतिवचनामृतं॥३॥ ॥२२६॥ ॥संवत् १८८३ नाश्रावणशुदि३तृतीयानेदिव
सस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां पोतानेउतारेमेडिनिओसरिउपरसुखगादित
कियाबिछवाविनेउत्तरादेमुखारविंदेविराजमानहता अनेसर्वश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआ
गल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेभगवाननोभक्तहोयनेते
ज्ञानवैराग्येजुक्तहोयनेविचारनेबलेकरिनेपोतानेबंधनकरे एविजेमायिकपदार्थमांप्रितितेनेटालिनांखिहोयतोपण
एभक्तनेज्यांसुधिनिर्विकल्पसमाधिथायनहिंत्यांसुधिबाधितानुवृत्तिरहिजायछेतेणेकरिनेविच्यारमांएमरहेछेजेर

खेमारेमाबापस्त्रीछोकरांद्रव्यकुटंबदेहगेहएमनेविषेप्रितिरहिगईहोयनहि एमवितारहेछेजेमकोइकसुरविरपुरुषहो
यतेणेपोतानासर्वेशत्रुमारिनांख्याहोयतोपणतेमरेलशत्रुथकिपणक्यारेकबिजायछेतथास्वप्नमांतेशत्रुनेदेखेतारेबि
जायछे तेमतेज्ञानिभक्तनेपणजेजेपदार्थअंतरमांथिजुठुंकरिनाख्युंछेनतेमांथिप्रितितोडिनांखिछेतोपणबाधितानु
वृत्तियेकरिनेअंतरमांमायिकपदार्थनाबंधनथकिबिकलागेछे अथवाधनकलत्रादिकपदार्थनिकोईकसमेस्मृतिथै
आवेछे तारेमनमांबिजवायछेजेरखेमुंनेबंधनकरे एविरित्येजेपदार्थअंतरमांथिअसत्यकरिनांख्यांतेपदार्थनिपा
छिस्मृतिथई आवेतेनेबाधितानुवृत्तिकहियेतेबाधितानुवृत्तिज्यारेनिर्विकल्पसमाधिथायतारेनाशथायछेने एपुरुष
नेखाधापिधानितथादिवसरात्रिनितथासुखदुःखनिकशिखबरस्यरेहतीनथि अनेज्यारेएनिर्विकल्पसमाधिमांथिवा
रणेनिसरेनेसविकल्पसमाधिमांवर्त्ते तारेतोबाधितानुवृत्तिरहेखरिमाटेतेहरिभक्तनेतावआवेअथवादेहपडवानोस
मोथाय तारेबाधितानुवृत्तिनेजोगेकरिनेभगवानविनाबिजापदार्थनिपणक्यारेकस्मृतिथइआवे अनेतेसमामां
जेबोलायतेपणबरल्याजेवुंबोलाय अनेओयबापओयमाएवांवचनपणबोलायतारेजे आबाधितानुवृत्तिनामर्म
नेनसमक्तोहोयतेनाहइयामांतेहरिभक्तनांअवगुणआविजाय जेआभगवननोभक्तकेवातोहतोनेअंतकालेआं
मकेमबरलेछे एवोजेअवगुणलेवायछेतेबाधितानुवृत्तिनोमर्मजाणयाविनालेवायछे अनेआसंसारमांकेटलाक
पापिमनुष्यहोयनेतेअंतसमेबोलतांचालतांखबडदारथकादेहनेमेलेछे अथवाकोईकसिपाइनेरजपुतहोयनेतेनेश
रिरमांघावागेएटलेखबडदारथकानेबोलताचालतामरिजायछे माटेभगवानथिविमुखहोयनेतेखबडदारथकादे

हमुकेतोपणशुंतेनुंकल्याणथायछे तेनोतोनरकमांजनिवासथायछे अनेभगवाननोभक्तहोयतेभगवाननुंनाम
स्मरणकरतोथकोदेहमुकेअथवाबाधितानुवृत्तिनेजोगेकरिनेबेसुधथईनेदेहमुकेतोपणएभगवाननोभक्तभगवान
नाचरणारविंदनेजपामेछे अनेतेजदिवससंध्यासमेश्रीजिमहाराजपोतानाउतारामांमेडिनिओसरियेविराजमान
हता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यसाधुतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभरा
इनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजेमोटेरापरमहंसप्रत्येप्रश्नपुछ्युं जेआदेहनेविशेजीवरह्योछेतेएकठेकाणेकेविरित्ये
रह्योछेनेसर्वदेहमांकेविरित्येव्यापिरह्योछेतेकहो पछेजेनेजेवुंआशुंतेणेतेवुंकह्युंपणश्रीजीमहाराजनाप्रश्ननुंको
ईथिसमाधानथयुंनहि पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेमदेहनेविषेअन्नादिकरसनाविकारवियछे तेमपंचमहाभूत
नोविकाररूपएवुंएकहृदयनेविषेमांसनुचक्रछे तेनेविषेजीवरह्योछेतेजेमचिंथरानोकाकडोहोयतेनेतेलपलाळिने
अग्नियेंसलगाव्योहोयतेमजीवछेतेतेमांसनाचक्रसंघाथेवळगीनेरह्योछे अनेवळिजेमलोढानोखिलोहोयतेनेविषे
अग्निव्यापिरह्योहोयतेममांसनाचक्रनेविषेजीवजेतेविशेषसत्तायेकरिनेव्यापिरह्योछे अनेसामान्यसत्तायेकरिने
वधादेहनेविषेव्यापिरह्योछे माटेजजेठेकाणेदेहमांदुखथायछेतेसर्वेदुखजीवनेजछेपणदेहनासुखदुखथकिएजीव
जुदोनकेवाय अनेकोईकएमकहेशेजेजीवतोप्रकाशमानछे अनेमांसनुंचक्रनेदेहतोप्रकाशरहितछेतेबेनेएकबीजा
मांमल्याकेमकेवायतोएनोउत्तरएमछे जेजेमतेलकोडियुंनेवाट्यनासंबंधविनाएकलोअग्निनोज्योतिआकाशनेवि
षेअधरपधररहेतोनथि तेमपंचभूतनोविकाररूपएवुंजेमांसनुंचक्रतेनासंबंधविनाएकलोजिवरहेतोनथि अनेजेम

कोडियाथकितल्लथकिनेवास्यथकिअग्निजुदांछे तेकोडियानेभागवेकरिनेंअग्निनोनाशथातोनथि तेममांसनाचक्र नेविषेनेदेहनेविषेजीवव्यापीनेरह्योछे तोपणदेहनेमरवेकरिनेजीवमरतोनथि अनेदेहभेलोसुखदुखनेतोपांमेखरो पणदेहनाजेवोएजीवनोनाशवंतस्वभावनथिएविरित्येजीवअविनाशिछेनेप्रकाशरुपछेनेदेहनेविषेव्यापकछे अ नेजेममंदीरनेविषेएकस्थलमांदिवोमुक्योहोयतदिवानाअग्निनिज्योतिविशेषेकरिनेतोवाट्यनेविषेव्यापिरहीछे अ नेसामान्यपणेकरिनेतोबधाघरनेविषेव्यापिरहिछे तेमजीवात्माछेतेपणविशेषेकरीनेतोपंचमहाभुतनाविकाररुप जेमांसनुंचक्रतेनेविषेव्यापिनेरह्योछे अनेसामान्यपणेकरिनेतोबधादेहमांव्यापिनेरह्योछे एविरित्येआदेहनेविषे जीवरहेछेअनेएजीवनेविषेपरमेश्वरपणसाक्षीरुपेकरिनेरहेछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥४॥ ॥२२७॥

संवत् १८८३ नाभादरवाशुदि ११ एकादशिनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांउग मणेवारस्यओरडानिओसरियेंगादितकियाउपरस्यविराजमांनहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेकंठनेविषे मोगरानापुष्पनाहारपेर्याहता अनेपाघनेविषेमोगरानापुष्पनातोराविराजमानहतानेहाथनेविषेमोगरानापुष्पना गजराविराजमांनहताने पोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनिमंडलतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिह ति तेसमयमांश्रीजिमहाराजेकयुंजेकांईकप्रश्नपुछो पछेमुक्तानंदस्वामियेंपुछ्युंजे हेमहाराजभगवाननिजेभक्ति छे तेमांकोइरित्यनुंविघननथायएवितेकइभक्तिछे अनेजेभक्तिमांकोईकविघनथायछे तेकेईजात्यनीभक्तिछे प्र छेश्रीजिमहाराजबोल्याजेतृतियस्कंधमां कपिलगीतानेविषेमातादेवहूतियेकपिलदेवजीप्रत्येकह्युंछेजे॥यन्नाम

धेयश्रवणानुकीर्त्तनात्० ॥ एवे श्लोकेकरिनेजेवुंभगवाननुंमहात्म्यकह्युंछे तथाकपीलजियेंमातादेवहूतिप्रत्येपो
तानुंमहात्म्यकह्युंछेजे ॥मद्भयाद्वातिवातोयंसूर्यस्तपतिमद्भयात्० ॥ एविरित्येमहात्म्यसहितभगवाननिभक्तिहोय
तेमांतोकांईजात्यनुंविघनआवेनहिं अनेमहात्म्यजांण्याविनाप्राकृतबुद्धियेंकरिनेजोभक्तिकरेतोतेमांविघनआवे
छे पछेवळिमुक्तानंदस्वामियेंपुछ्युंजेएमहात्म्यजुक्तभक्तिआव्यानुंसुंसाधनछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेशुकस
नकादिकजेवाजेमोटापुरुषतेनिजेसेवानेप्रसंगतमांथिमहात्म्यसहवर्त्तमानएविजे भक्तितेजीवनाहृदामांउदेथाय
छेपछेशुकमुनियेंपुछ्युंजे एकतोभगवाननोभक्तएवोहोयजेतेनेभगवाननोनिश्चेपणपरीपक्कहोयनेकामक्रोधलो
भमोहादिकजेविकारतेएकेतेनाहृदामांआवेनहि अनेबिजोभक्तहोयतेनेतोभगवाननोनिश्चेपरिपक्कहोयपणकाम
क्रोधलोभमोहादिकविकारेकरिने अंतरमांविक्षेपथातोहोयएवेप्रकारनाभक्तज्यारेंदेहनेमुके तारेएवेयभक्तनेभ
गवाननाधाममांसरखासुखनिप्राप्तिथायछे केअधिकन्युनसुखनिप्राप्तिथायछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजे
भगवाननाभक्तनेभगवाननोनिश्चेपणपरिपूर्णहोयने कामक्रोधलोभादिकेकरिनेविक्षेपनेनपांमतोहोयनेअति
शेत्यागीनेअतिवैराग्यवाननेअतिआत्मनिष्ठावालोहोयने जोतेप्रत्यक्षश्रीकृष्णभगवाननिमूर्त्तिविनाकांईकबिजुं
इच्छेतोतेनेन्यूनसुखनिप्राप्तिथायछेअनेबिजोजेभक्तछेतेनेपणभगवाननोनिश्चेतोपरिपूर्णछे तोपणहृदामांकाम
क्रोधलोभमोहादिकनोविक्षेपआवे तारेंपोतानाहृदामांदाझ्यथायनेभगवानजेप्रत्यक्षश्रीकृष्णतेनिमुर्त्तिविनाबि
जाकोइपदार्थनेइच्छेनहिंतनेआत्मनिष्ठावैराग्यजोथोडांहोयतोपणएदेहमुकिनेंभगवाननाधाममांबहुमोटांसुखने

पांमेछेशामाटेजेप्रथमकह्योजेभक्ततेउपरथ्यथितोत्यागिनेंनिष्कांमिजणायछे पणभगवाननिमूर्त्तिविनाबिजिआ
त्मदर्शनादिकप्राप्तिनिल्हदामांइच्छाछे माटेएसकामभक्तकेवायनेंअनेंपरलोकनेविषेजरुरन्यूनसुखनिप्राप्तिथाय
छे अनेजेबिजोभक्तकह्यो तेउपरथ्यथितोसकामजेवोजणायपणएभक्तभगवाननिमूर्त्तिविनाअंतरमांबिजुंकांइइ
च्छतानथी अनेभगवाननीमूर्त्तिविनाबिजासुखनिइच्छानोजोघाटथईजायतोअतिशेमनमांदाझेछे माटेएनि
ष्कामभक्तकेवायतेज्यारेंदेहनेमुके तारेबहुमोटासुखनेपामेछेनेभगवाननोपार्षदथायछे अनेंश्रीकृष्णभगवानना
मूर्त्तिनेविषेअतिशेप्रितियेजुक्तथायछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥५॥ ॥२२८॥ ॥संवत् १८८३ नाभादरवा
वदि ५ पंचमीनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजिमहाराज श्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांपोतानाउतारानेविषे
बिराजमांनहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां नेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्त
निसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजसर्वहरिभक्तउपरक्रुपादृष्टिकरिनेबोलताहवा जेभगवाननोभक्तहो
यनेभगवाननिकथाकिर्त्तनश्रवणादिकजेनवधाभक्ति तेनेजोहरिभक्तउपरइर्षायेकरिनेकरे तोतेभक्तियेंकरिने
भगवानअतिशेराजिथातानथि अनेइर्षानोत्यागकरिनेकेवळपोतानाकल्याणनेअर्थेभक्तिकरेपणलोकनेदेखाडवा
सारुनकरेतोतेभक्तियेकरिनेभगवानप्रसन्नथायछे माटेजेनेभगवाननेराजिकरवाहोय तेनेतोलोकदेखाडवावाळे
अर्थेंतथाकोइकनिइर्षायेकरिनेभक्तिनकरविकेवळपोतानाकल्याणनेअर्थेंजकरवि अनेभगवाननिभक्तिकरतां
थकांकांइकपोतानेअपराधथैजायतेनोदोषबिजानेमाथेधरवोनाहिं अनेजीवमात्रनोतोएवोस्वभावछे जेज्यारेकां ॥३०॥

इकपोतामांवांकआवे तारेएमबोलेजेमुंनेविजेकोईयेंभुलाव्यो तारेमारामांभुल्यपडिपणमारामांकांईवांकनथि
पणएमकेनारोमाहामुरखोछेकेमजेबिजोतोकोइककेशजेतुंकुवामांपड्य तारेएनेकेवेकरिनेशुंकुवामांपडवुं माटेवां
कतोअवलुंकरतेनोजछे नेविजानेमाथेदोषदेछे तेमजइंद्रियोनेअंतःकरणनोवांककाडवोएपणजीवनिमुर्खाइजछे
नेजीवनेमनतोपरस्परअतिमित्रछे जेमदुधनेनेपांणिनेमित्रताछेतेमजीवनेनेमननेमित्रताछे तेज्यारेदुधनेनेपांणि
नेभेलांकरिनेअग्निउपरमुके तारेपांणिहोयतेदुधनेतलेबेसेनेपोतेबलेपणदुधनेबलवानदे तारेदुधपणपांणिनेउगा
रवानेसारुपोतेउभराईनेअग्निनेओलविनांखेछे एविरित्येबेयनेपरस्परमित्राचारछे तेमजजिवनेनेमननेपरस्पर
मित्राचारछेतेजेवातजिवनेनगमतिहोय तेवातनोमनमांघाटथायजनहिं ज्यारेकांइकजीवनेगमतुंहोयतारेजमन
जीवनेसमजावे अनेजीवज्यारेभगवाननुंध्यांनकरतोहोय तारेमनकेशजेभगवाननीभक्तकांइकबाईहोय तेनुं
पणभलुंध्यानकरवुं पछेतेनासर्वअंगनुंचिंतवनकराविनेपछे जेमविजिस्त्रीनेविषखोटाघाटघडेतेमतेनेविषपण
खोटाघाटघडे तारेजोएभक्तनोजीवअतिशेनिर्मलहोयतोतोमननुंकह्युं नमानेनेअतिशेदाज्यथायतोमनएवोफ
रिनेक्यारेयघाटघडेनहि अनेजोएनोजीवमलिनहोयनेपापेजुक्तहोयतोमननुंकह्युंमानेतारेवलिमनएनेभुंडाघा
टकराविकराविनेकल्याणनामार्गथीपाडिनाखे तेसारुकल्याणनामार्गथीअवलिरित्येअधर्मनिवार्त्तानेपोतानुंम
नकहे अथवाविजुंकोइमाणसकहेतोतेनेसंघाथेजेशुद्धमुमुक्षूहोयतेनेअतिशेवैरथैजायछे पछेपोतानुंमनअथवा
त्रिजोमाणसतेफरिनेतनेतेवार्त्ताकवाआवेनहि अनेमनछेतेतोजीवनुंमित्रजछेतेजीवनेनगमेएवोघाटघडेजनहि

अनेज्यारेकांईमननेअजोग्यघाटथैजाय तारेजेजीवनेमनउपरअतिशेरिसचडतिहोयतोफरिनेमनमांएवोघाट
थायजनहि अनेज्यारेमननेसदायअयोग्यघाटथयाकरताहोय तारेएनेपोतानाजीवनोजवांकसमजवोपणएकला
मननोवांकसमजवोनहि एविरित्येसमजिनेभगवाननिभक्तिकरेतोतेनेकोईविमुखजीवनोतथापोतानामननोजे
कुसंगतेलेशमात्रअडिसकेनहि अनेनिर्विघनथकोभगवाननुंभजनकरे॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ६॥

॥२२९॥ ॥संवत् १८८३ना भादरवावदि ६ छठ्यनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीम
हाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांपोतानाउतारानेविषेगादितकियाउपरविराजमानहता अनेसर्वेश्वे
तवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेकंठनेविषेमोगरानापुष्पनाहारपेर्याहता नेपाघनेविषेमोगरानापुष्पनातोराविराज
मानहता नेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहारा
जसर्वेहरिभक्तप्रत्येबोल्याजेअमाराअंतरनाजेसिद्धांतछेतेकहियेछैये जेजनेपोतानुंकल्याणइछवुं तेनेतोभगवा
ननेभगवाननासाधुएथिउपरांतबिजुंकांइजगतमांसुखदाइनथि माटेजमपोतानाशरीरनेविषेजीवनेआत्मबुद्धिव
र्तेछेतेविभगवाननेभगवाननासंतनेविषेआत्मबुद्धिराखवीजोइये अनेभगवाननाभक्तनोपक्षद्रढकरिनेराख्योजोइ
येनेतेपक्षराखतांथकांआयरुवधोअथवाघटोअथवामानथाओकेअपमानथाओ अथवादेहजीवोकेमरोपणको
इरित्येभगवाननेभगवाननाभक्तनोपक्षमुकवोनहि नेएमनोअभावआववादेवोनहिं अनेभगवानाभक्तजेवांदेह
नेदेहनांसगांसंबंधिनेवालांराखवांनहि एविरित्येजेहरिभक्तवरततेनेअतिबळवानएवाजेकामक्रोधादिकशत्रुतेप

एपराञ्जवकरिसकतानथी अनेजेञ्जगवाननुंब्रह्मपुरधामछे तेनेविषेञ्जगवानसदायसाकारमुर्त्तिविराजमानछे अनेञ्जगवानना ञ्जक्तपणएञ्जगवाननाधाममांमुर्त्तिमानथका ञ्जगवाननिसेवानेविषेरहेछे तेञ्जगवाननांजेनेप्रत्य क्षप्रमाणद्रढञ्जाशरोहोय तेनेमनमांएविविकनराखवि जेहुंरखेमरिनेञ्जुतप्रेतथाउंकेरखेइंद्रलोकनेजपांमुंकेरखे अ ह्मलोकनेजपांमुंएविञ्जाशंकामनमांराखविनहिकेमजेजेएवाञ्जगवाननोञ्जक्तहोयतेतोञ्जगवाननाधामनेजपांमेष णवच्यमांक्यांईतनेञ्जगवानरेवादेनहि अनेएञ्जक्तजनहोयतेनेपणपोतानुंजेमनछे तेनेपरमेश्वरनाचरणारविंदने विषेद्रढकरिनेराखवुं जेमवज्रनिपृथविहोयतेमांवज्रनिखिलिचोडिहोय तेकोइरित्येउखडेनहि तेमञ्जगवाननाच रणारविंदनेविषेपोतानामननेद्रढराखवुं अनेएविरित्येजेञ्जगवानननाचरणारविंदनेविषेपोतानामननेराखे तेनेमरि नेञ्जगवानननाधाममांजावुंएमनथिएतोछतिदेहजञ्जगवानननाधामनेपांमिरयोछेएमवार्त्ताकरिनेजयसच्चिदानंदक हिनेसर्वसञ्जानेउठवानिआज्ञाकरि॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥७॥

॥२३०॥ ॥संवत १८८३ नाञ्जादरवावदि ९ नवमीनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहारा जश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादरबारमां उगमणेबारणेओरडानिओसरियेढोलियाउपरञ्जगादितिकियानंखाविने विराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्‍यांहतां नेकंठनेविषेमोगरानापुष्पनाहारविराजमानहता नेपाघनेविषे मोगरानापुष्पनातोराविराजमानहतानेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यमुनि तथादेशदेशनाहरिञ्जक्तनिसञ्जाञ्जरा इनेबेठाहति पछेश्रीजिमहाराजेमुनिमंडळनेप्रश्नपुछ्युंजेञ्जगवाननोञ्जक्तहोयतेनेएवोकियोउपायछे जेजेणेकरि

नेसदासुखिरवाय पछेमोटामोटासाधुहतातेणेजेवुंजेनेसमझ्यांणुंतेणेतेवोउत्तरकस्यो पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजे
एनोउत्तरतोएमछे जेजेभगवाननाभक्तनेएकतोद्रढवैराग्यहोय अनेबिजोअतिशेद्रढस्वधर्महोय अनेजेणेएवेसा
धनेकरिनेसर्वेइंद्रियोनेजितीनेपोतानेवशकस्यांहोय अनेजेनेभगवाननेभगवाननाभक्तनेविषेअतिशेप्रितिहोय
अनेजेनेभगवानने भगवाननाभक्तनेविषेअतिशेमित्रभाववरततोहोयअनेजेकोईदीवसभगवानकेभगवानना
भक्तथकिउदासथायनहि अनेजेभगवाननेभगवाननाभक्तनेसंगजराजिरहेपणकोईविमुखजीवनिसोबतगमेन
हिंएवांजेहरिभक्तनांलक्षणहोयते आलोकनेविषेतथापरलोकनेविषेसदायसुखियोरहेछे अनेवैराग्यनेस्वधर्मतेणे
करिनेजेणेपोतानांइंद्रियोनेवशनकस्यांहोयतेतो भगवानतथाभगवाननाभक्तनेसंगेरयोथकोपणदुःखीयोरहेछे
शामाटेजेजेणेपोतानां इंद्रियोनजित्यांहोयतेनेकोइठकांणेसुखथायनहि अनेभगवाननिभक्तिकरताहोयतोपण
ज्यारेइंद्रियोविषयमांतणाइजायतारेते हरिभक्तनाह्रदामांअतिदुखथायछे माटेसर्वेपोतानांइंद्रियोनेजितीनेवश
करेतेजसदासुखियोरहेछे अनेजेणेसर्वेइंद्रियोनेजितिने वशकस्यांहोयतेनेजवैराग्यवाननेधर्मवालोजांणवो पण
जेनांइंद्रियोवशनथयांहोयतेनेवैराग्यवानधर्मवालोनजांणवो अनेजेवैराग्यवाननेधर्मवालोहोयतेनेतोसर्वेइंद्रि
योनियममांहोय अनेतेसदायसुखियोहोयपछेमुक्तानंदस्वामियेपुछ्युंजेहे महाराजभगवाननोभक्तहोयतेनेभ
गवाननिभक्तिमांकियुंअतिशेमोटुंविघनछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेभगवाननाभक्तनेएजमोटुंविघनछेजे
जेपोतामांदोषहोयतेनेदेखेनहिं अनेभगवाननेभगवाननाभक्तथकिजेनुंमननोखुंपडिजायअनेतेभगवाननाभ

क्तथकिजनेंबेपरवाइथइजवायएजएनेंअतिशेमोटुंविघनछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥८॥

॥२३१॥ ॥संवत् १८८३ नाआसोशुदि ११ एकादशीनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजिमहाराजश्रीगढडा
मध्येदादाखाचरनादरबारमां आथमणेबारयओरडानिओसरियेंविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यां
हतां अनेपुष्पनाहारतथागजराविराजमानहताअनेपाघउपरपुष्पनातोराळुकिरयाहताअनेपोतानामुखारविंदनि
अगस्त्यमुनि तथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहतिपछेश्रीजिमहाराजेसर्वेहरिभक्तनेकह्युंजेजेअमारा
मोटामोटापरमहंसछे तेनिजेविस्थितिछेतेने समजणेयछेतेअमेतमनेंबाइभाइसर्वेनेकहियेंतेनेसांभलिनें पछेजेवि
रित्यंतमेंसर्वेवर्त्तताहोनेजेवितमने स्थितिहोयतेवि रित्यतमेकहिदेखाडज्योएमकहिनें श्रीजिमहाराजबोल्याजेअ
मारामुनिमंडलमांजेमोटामोटासंतछे तेनेएमवर्त्तेछेजेपोतानाहृदानेविषेजेजांणपणुंछे तेभगवाननाधामनोदर
वाजोछे तेदरवाजाउपरसर्वेसंतउभाछेजेमराजानाचाकरछे तेराजानाघरनेदरवाजेउभारह्याथकाकोइचोरच
कारनेराजापासेजवादेतानथिअनेतेराजानाचाकरनेएमहिमत्यरहेछेजेकोइराजापासेविघनकरवाजायतोतेनाक
टकाकरिनांखियेंपणकोइरित्येराजासुधिपुगवादेइयेनहि एविहिमत्यसहितढालतरवारबांधिनेउभारहेछे तेमअ
सर्वेसंतछेतेजांणपणारूपजे भगवाननाधामनोदरवाजोत्यांउभारहेछे अनेएजांणपणानेमाहिजेअक्षरधामतेमां
भगवानछेतेनांदर्शनकरेछे अनेतेभगवानभेलुंपोतानाहृदानेविषेधनस्त्रीआदिकजे मायिकपदार्थतेनेपेसवादेता
नथि अनेकोइजोरकरिनेमायिकपदार्थहृदामांपेसवाआवेतोतेनानाशकरिनांखेछेपणकोइरित्येजेठकाणेभगवान

नेल्हदामांधास्याछे तेठेकांणेपेसवादेतानथि अनेसुरविरनिपेठेसावधानथकाउन्नारहेछे अनेहाणयव्हद्दसुखदुःख
मानअपमानआदिकअनंतजात्यनांविघनआवेतेणेकरिनेपोतानामुकांमथिडगतानथि तारेकोइकआशंकाकरेजे
त्यांथिडगतानथितारेदेहनिक्रियाजे खांनपांनादिकतेनेकमकरताहशेतोतेद्दष्टांतेकरिने कहियेछेयेजेजेमपांणिया
रिहोयतेकुवाउपरथजलसिंचवाजायछे तारेकुवानाकांठाउपरथपगमुक्योहोयतेनिपणसुरत्यराखेछे जेरखेकुवामां
पडिजाउंअनेबिजिवत्तियेकरिनेकुवामांथिपांणिसिंचेछे वलिबिजुंद्रष्टांतजेमकोइकपुरुष घोडेचड्योहोयतारेघो
डानापेघडामांपगहोयत्यांपणसुरतराखे अनेघोडानिलगांमपकडिहोयत्यांपणसुरत्यराखे अनेद्रोडतांथकांवाटमां
झाडआवेखाडोआवेपथरोआवेत्यांपणसुरत्यराखेएविरित्येआसर्वेसाधुछे तेअंतरसन्मुखद्रष्टिराखिनेन्नगवानिन
सेवामांपणरहेछे नेदेहनिक्रियापणकरेछेनेपोतानिस्थितिमांथिडगतानथि एविरित्येश्रीजीमहाराजेमोटामोटाजे
संततेनिस्थितिकहिदेखाडिने पछेएमबोल्याजेतमारेसर्वेनेपणएविरित्येअंतरसन्मुखद्रष्टिराखिने निरंतरन्नगवान
निसेवामांरहेवुं अनेन्नगवानविनाबिजांपदार्थवालांथावादेवांनहिंएवातनिअतिशेसावधानिराखवि अनेजेमरा
जानोचाकरछे तेराजापासेगाफलथैनेउन्नोहोयतोराजापासेचोरचकारजेपुगे तारेएन्चाकरनिचाकरिखोटिथाय
तेमहरिन्नक्तनेपणन्नगवानविनाबिजापदार्थमांप्रीतिथैजायतोजेठेकांणे पोतानाल्हदानेविषेजाणपणामांन्नगवा
नरयाछे तेठेकांणेधनस्त्रीआदिकबिजांपदार्थपणपेसिजाय तारेएनिन्नक्तिखोटिथैजाय माटेपोतानिन्नक्तिनेनिर्वि
घनराखिनेजेपरमेश्वरनाचरणारींवदनेपांमवानेइछेतेनेजांणपणारूपजे न्नगवाननाधामनोदरवाजोतेनेविषेसा

धनथईनेरहेवुं अनेभगवानविनाबिजांपदार्थत्यांपेसवादेवांनहि एविरित्येश्रीजिमहाराजेपोतानासर्वेभक्तजनने शिक्षानांवचनकर्‌यां॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥९॥ ॥२३२॥ ॥संवत् १८८३ नाआसोवदि१२द्वादशीनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांउगमणेबारणेओरडानिओ सरियेविराजमानहताने सर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्‌यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यसाधु तथादेशदेशनासत्सं गीहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति तेसमेश्रीजिमहाराजपासेएकमाध्विसंप्रदायनोविद्वानब्राह्मणआव्योतेनेश्री जिमहाराजेपुछ्युं जेतमरासंप्रदायनाग्रंथनेविषेवृंदावननेजभगवाननुंधामकह्युंछे अनेवळीएमकह्युंछेजेमहाप्र लयमांपणवृंदावननोनाशथातोनथिअनेशीवमार्गीहोयतेएमकेछे जेमहाप्रलयमांकाशिनोनाशनथियातोएवा र्त्ताअमारासमझ्यामांआवतीनथिशामाटेजेमहाप्रलयमांतोपृथ्विआदिकपंचभूतनोअतिशेप्रलयथैजायछे तारे वृंदावननेकाशितेकेमरेतांहशेनेशांनेआधारेरेतांहशे एविजात्यनोअतिशेमोटोसंशयथायछे एमवार्त्ताकरिनेश्री जिमाहाराजेभागवतनुं पुस्तकमगाविनेएकादशस्कंधमांथितथाद्वादशस्कंधमांथिचारप्रकारनाप्रलयनोप्रसंगह तोतेवांचिसंभळाव्योपछे श्रीजिमहाराजबोल्याजेआभागवतनोतथागीतानोमतजोतांतोजेटलुंप्रकृतिपुरुषथिथ युंछेतेमहाप्रलयमांकांइरहेतुंनथि अनेजोमहाप्रलयमांवृंदावनअखंडरहेतुंहोयतोतेनाप्रमाणनोव्यासजीनाग्रंथ नोश्लोकतथावेदनिश्रुतितेकहिसंभळावोशामाटे जेव्यासजीथिविजाकोइमोटाआचार्यनथि अनेबिजातोजजे आचार्यथयाछे तेमणेव्यासजीनाकरेलाग्रंथनेआशरिनेपोतपोतानासंप्रदायचलाव्याछे माटेआदिआचार्यजे

व्यासजितेनांजे वचनंतसर्वेंआचार्यनावचनकरतांअतिप्रमाणछे माटेव्यासजीनांवचनतथावेदनिश्रुतियेकरिने
जेवृंदावनमहाप्रलयमांनाशनथिथातुंएवुंजप्रमांणतेकहिसंभलावोतोअमारोसंशयनिवृत्तिथाय अनेजेजेआचा
र्यथयातेणेपद्मपुराणनावचनेकरिनेपातपोतानोमतस्थापनकर्योछे तेतोपद्मपुराणमांक्षेपकश्लोकनांखिनांखिने
स्थापनकर्योछे तेपोतानामतनाहोयतेमांनेपणबिजाकोइमांनेनहिंमाटेश्रीमद्भागवतसरखाप्रसिद्धपुराणनुंवचन
कहिसंभलावोतोअमारेप्रतीतिआवे शामाटेजेव्यासजीयेंवेदपुराणइतिहासएसर्वेनुंसारसारग्रहणकरिनेश्रीमद्भा
गवतकर्युंछेमाटेजेवुंभागवतप्रमाणएवुंबिजांपुराणअतिशेप्रमाणनहि अनेजेविभगवद्गीताप्रमाणतेवुंसमग्रभा
रतप्रमाणनहिंमाटेएवाबलवानशास्त्रनुंवचनकहिसंभलावोतोअमनेहापडेएविरित्यनांजे श्रीजिमहाराजनांवचन
तेनेसांभलिनेतेब्राह्मणएमबोल्योजेहे महाराजतमेजेप्रश्नकर्युंतेसत्यछे नेतमाराप्रश्ननोउत्तरकरवानेआपृथवी
उपरयकोइसमर्थनथि अनेमारामननेतोतमारास्वरूपनिदृढप्रतितिआविछेजेतमेतोसर्वेआचार्यनाआचार्यछोने
ईश्वरनाईश्वरछो माटेमुनेतमारुसिद्धांतहोयतेकृपाकरिनेकहो पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेवेदपुराणइतिहासने
स्मृतियोएसर्वशास्त्रमांथिअमेएसिद्धांतकर्युंछे जेजीवमायाईश्वरनेपरमेश्वरएसर्वेंअनादिछे अनेमायाछेतेतो
पृथवीनेठेकांणेछेनेपृथवीमांरयांजेबिजतेनेठेकांणेजीवछे अनेईश्वरतोमेघनेठेकांणेछे तेपरमेश्वरनिइछायेकरि
नेपुरुषरूपजेईश्वरतेनोमायासंघाथेसंबंधथायछे तारेजेममेघनाजलनासंबंधेकरिनेपृथवीमांहतांजेबिजतेसैंवउ
गीआवेछेतेममायामांथिअनादिकालनाजिवहतातेउदेथैआवेछे पणनवाजीवनथिथातामाटेजेमईश्वरअनादि

छेतेममायापणअनादिछे नेतेमायानेविषेरह्याजेजीवतेपणअनादिछे पणएजीवपरमेश्वरनाअंशनथिएतोअना दिजीवजछे तेजीवज्यारेपरमेश्वरनेशरणेजाय तारेभगवाननिमायानेतरेने नारदसनकादिकनिपेठ्येब्रह्मरूपथइने भगवाननाधाममांजायछे नेभगवाननोपार्षदथायछे एविरित्येअमारोसिद्धांतछेएविरित्यनां जेश्रीजिमहारा जनांवचनतेनेसांभलिनेतेब्राह्मणपोतानावैष्णवपणानामततनोत्यागकरिने श्रीजिमहाराजनोसमाश्रयकरतोहवो अनेउद्धवसंप्रदायनिदीक्षानेग्रहणकरतोहवो॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥१०॥

॥२३३॥ ॥संवत् १८८४ नाअशाढशुदि ३ तृतीयानेदिवसस्वामिश्री सहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादरबारमांउगमणेबारणेओरडानिओसरियेढोलियाउपरथ वि राजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्त निसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेअमेएकप्रश्नपुछियेछैये जेइंद्रियोनेमनएबेनेजित्यानुंएक साधनछे केइंद्रियोनेजित्यानुंजुदुसाधनछे नेमननेजित्यानुंजुदुंसाधनछेएप्रश्नछे पछेमोटामोटापरमहंसहता तेमणेजेवुंजेनेभाशुंतेवुंतणेकह्युंपणश्रीजिमहाराजनाप्रश्ननुंसमाधानथयुंनहि पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएनो उत्तरतोएमछे जेवैराग्यस्वधर्मतपनेनियमएच्यारसाधनेकरिनेइंद्रियोजितायछे अनेभगवाननिमहात्म्येसहितजे नवधाभक्तितणेकरिनेमनजितायछे पछेमुक्तानंदस्वामियेपुछ्युंजेजविनिर्विकल्पसमाधिनथिविषेभगवाननाभक्त नेशांतिरहेछे तेविएसमाधिविनापणशांतिरहेएवोशोउपायछे पछेश्रीजिमहाराजेकयुंजेजेविपोतानादेहनेविषेआ

मबुद्धिनेद्रढप्रीतिरहेछे तेविजञ्नगवानतथाञ्नगवाननाञ्नक्तनेविषेञ्चात्मबुद्धिनेद्रढप्रीतिरहेतोजेविनिर्विकल्पसमा
धिमांशांतिरहेछेतेविशांतिएसमाधिविनापणसदायरह्याकरेएजएनोउत्तरछेपछेश्रीजिमहाराजेवलिपरमहंसप्रत्ये
प्रश्नपुछ्युंजेगमेतेवाञ्नुंडादेशकालादिकप्राप्तथायतोपण कोइरित्येकल्यांणनामार्गमांथिपाछोपडेजनहिएवोजेह
रिञ्नक्तहोयतेनिकेइजात्यनिसमजणयहोयजंजेसमजणयेकरिनेएविरित्यनिएनेद्रढताञ्नावेछेजेतेनेविषेकोइरित्यनुं
विघनलागतुंनथि पछेमोटामोटासंतहतातेमांजेवुंजेनेञ्नाशुंतेवोतेणेउत्तरकरयो पणश्रीजिमहाराजनाप्रश्ननुंस
माधानथयुंनहि पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएनोउत्तरतोएमछेजेजिवनेजेविदेहनेविषेञ्चात्मबुद्धिछेतेविञ्नगवा
नतथाञ्नगवाननाञ्नक्तनेविषेञ्चात्मबुद्धिहोयतोतेने कोइरित्यनुंविघनलागेनहिनेगमेतेवादेशकालादिकञ्नुंडाञ्नावे
तोपणकरिनेएञ्नगवाननेञ्नगवाननाञ्नक्तथकिविमुखथायनहिं पछेवलिश्रीजिमहाराजेपरमहंसप्रत्येप्रश्नपुछ्योजे
जांनकिजिनेरामचंद्रजीयेवनवासदिधो तारेजांनकिजियेञ्चतिशेविलापकरवामांड्यो तारेलक्ष्मणजिपणञ्चतिशे
दलगीरथया पछेसिताजिलक्ष्मणजिप्रत्येबोल्याजेहुंमारादुखसारुनथि रोतिहुंतोरामचंद्रजीनादुखसारुरोउछुं
शामाटेजेरघुनाथजीञ्चतिकृपालुछेतेलोकापवादसारु मुंनेवनमांमुकिपणहवेएमविच्यारताहशे जेसितानेमेंवग
रवांकेवनमांमुकिछे एमजांणिनेकृपालुंछे तेमनमांबहुदुखपांमताहसे माटेरामचंद्रजीनेकेञ्योजेसितानेतोकांइदु
खनथि नेवाल्मीकऋषिनाञ्चाश्रममांजइनेसुखेतमारुंञ्नजनकरशे माटेतमेसितानेदुखेकरितेकांइदुखपांमशोमां
एमसिताजियेलक्ष्मणजिसंघाथेकहिमोकल्युंपणकांइरित्येरामचंद्रजिनाञ्चवगुणलिधोनहिं एविरित्येजेञ्नगवान

नेभगवाननाभक्तनोकोइरित्येअवगुणलेनहिं अनेवैराग्यनेधर्मतेतोसामान्यपणेहोयएकहरिभक्ततोएवोछे अने
बिजोहरिभक्तछेतेनेतोवैराग्यनेधर्मताअतिआकरांछेपणसिताजिनाजेविसमझणयनथिएवेप्रकारनाहरिभक्तछेते
मांकियासंघाथेअतिशेप्रीतिराखिनेसोबत्यकरवि पछेचैतन्यानंदस्वामियेंकह्युंजेधर्मनेवैराग्यजोसामान्यपणेहोय
तोपणजेनिजानकिजिनाजेविसमझणयहोयतेनोजअतिशेप्रीतिकरिनेसमागमकरवो पणअतिशेवैराग्यनेधर्मवा
ळोहोयनेभगवाननेभगवाननाभक्तनोअवगुणलेतोहोयतोतेनोसंगकरवोनहि पछेश्रीजिमहाराजेकह्युंजेजथार्थ
उत्तरथयो॥ ॥इतिवचनामृतं॥११॥ ॥२३४॥ ॥संवत् १८८४ नाअशाडवदि ८ अष्टमिनेदिवसस्वा
मिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांपोतानाउतारानिमेडिनागोखनेविषेबिराजमा
नहतानेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभरा
इनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजपोतानाभक्तजननेशिक्षाकरवाने अर्थेवार्त्ताकरताहवाजेजेनेपोतानुंकल्याणइछ
वुंतनेकोइप्रकारनुंमानराखवुंनहि जेहुंउंचाकुळमांजन्मपांम्योछुंकेहुंधनाढ्यछुंकेहुंरूपवानछुंकेहुंपंडितछुंएवुंकोइ
प्रकारनुंमनमांमानराखवुंनहिं अनेगरिबसत्संगीहोयतेनापणदासानुदासथइरेवुं अनेभगवानतथाभगवाननाभ
क्ततेनोजेनेअवगुणआव्योहोयनेतेसत्संगीकेवातोहोय तोपणतेनेहडकायाश्वानजेवोजाणवोजेमहडकायाश्वान
निलाळजेनेअडेतेनेपणहडकवाहालेतेमजेनेभगवाननेभगवाननाभक्तनाअवगुणआव्योहोय तेसाथेजेहेतराखे
अथवातेनिवातसांभळेतोतेहेतनोकरनारोनेवातनोसांभळनारोपणविमुखसरखोथाय अनेवळिजेमक्षयरोगथ

योहोयतेकोइऔषधेकरिनेमटेजनहि तेमजेनेभगवाननेभगवाननाभक्तनोअवगुणआव्योहोय तेनाहृदामांथि
क्यारेयआसुरिमतिटलेनहिं अनेअनंतब्रह्महत्याकरिहोयनेअनंतबालहत्याकरिहोयनेअनंतस्त्रीहत्याकरिहोयनेअनं
तगौहत्याकरिहोयनेअनंतगुरुस्त्रीनोसंगकर्योहोयतेनोपणकोइकालेछुटकोथाय नेशास्त्रमांतेपापछुट्यानाउपायप
णकर्याछेपणभगवाननेभगवाननाभक्तनाअवगुणलेवावालाने कोइशास्त्रमांएपापछुट्यानोउपायकर्योनथिअ
नेझेरखायअथवासमुद्रमांपडेअथवापर्वतथिपडेअथवाकोइराक्षसमलेनेखाइजायतोएकजवारमरवुंपडे अनेजे
भगवाननेभगवाननाभक्तनोद्रोहिहोय तेनेतोअनंतकोटिकल्पसुधिमरवुंपडेनेअवतरवुंपडे अनेवलिगमेतेवोश
रिरमांरोगथयोहोयनेतेणेकरिनेशरीरपडेअथवाकोइशत्रुमलेनेशरीरनोनाशकरिनांखेपणजीवनोनाशथातोनथि
अनेभगवाननेभगवाननाभक्तनोद्रोहकर्याथितोजीवनोपणनाशथईजायछे तारेकोइकेशेजेजीवनोनाशकेम
थातोहशेतोत्यांदृष्टांतजेमहिजडोहोय तेपुरुषपणनकेवायनेस्त्रीपणनकेवायएतोकेवलबंदलकेवायतेमजेभगवान
नेभगवाननाभक्तनाद्रोहनोकरनारोहोयतेनोजीवपणएवोनकारोथइजायजे कोइदिवसपोतानाकल्याणनाउपा
यनेकरिजसकेनहि माटेएनोजीवनाशथइगयोजांणवोएमजांणिनेभगवाननेभगवाननाभक्तनोद्रोहकरवोजन
हि अनेवलिपोतानादेहनाजेसगांसंबंधिहोयनेतेसत्संगीहोयतोपणतेमांअतिशेहेतराखवुंनहिं जेमदुधसाकरहोय
नेतेमांसर्पनिलालपडिहोयनेतेनुंजेपानकरेतेनाप्राणजाय तेमपोतानादेहनांजेसगांसंबंधिहोयनेतेहरिभक्तहोयतो
पणतेमांदेहनासंबंधरूपसर्पनिलालपडीछेमाटेतेमांहेतनाकरनारानुंजरुरअकल्याणथायछे एमजांणिनेजेनेपोता

नुंकल्याणइछवुंहोयतेनेदेहनांजेसगांसंबंधिहोयतेसाथेहेतराखवुंनहिं एमसंसारमांथिनिस्पृहथइनेभगवाननाचर णारविंदमांप्रीतिराखिनेभगवाननुंभजनकरयाकरवुं आजेअमेवातकरीछेतेनेजेअंतरमांराखेतेनेकोइरित्येकल्या णनामार्गमांविघनथायजनहिं अनेआजेवाततेकरामतजेविछेएमकहिनेश्रीजिमहाराजेवार्त्तानिसमाप्तिकरि ॥

॥इतिवचनामृतम्॥ १२॥ ॥२३५॥ ॥संवत् १८८४ नाआषाढवदि ९ नवमीनेदिवसस्वामिश्रीस हजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां उगमणेबारयओरडानिओसरियेंविराजमानहताअने सर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेकंठनेविषेमोगरानापुष्पनाहारपेर्याहतानेपाघनेविषेतोराविराजमानहता नेपो तानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति नेआगल्यमुनिमंडलदुकडसरो दालेइनेकिर्त्तनगावताहता पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेकीर्त्तनराखोहवेभगवदवार्त्ताकरियेएमकहिनेश्रीजिमहा राजेमुनिमंडलप्रत्येप्रश्नपुछयोजेजीवनोदेहछे तेतोपूर्वकर्मनेआधिनछेतेनोएकनिरधाररेतोनथितेक्यारेकसाजोर हेनेक्यारेककर्माधिनपणेकरिनेमांदोथइजाय नेक्यारेकस्वतंत्रवर्त्ततोहोयनेक्यारेकपराधिनपणथैजाय अनेधारयुं होयतेठेकाणेरेवायकेनजरेवाय अनेक्यारेकहरिभक्तनामंडलमांरेताहोइयेनेकर्मकेकालनेजोगेकरिनेनोखापडिग यानेएकलाजरहिजवाय तारेजेजेनियमराखवानिदृढताहोयतेनोकांइमेलरहेजनहि अथवाइंगरेजजेवोकोईकरा जाहोयनेतेणेक्यांईकपरवशराख्याअथवापोतानामननेइंद्रियोतेइंगरेजजेवांजछे तेणेजपरवशराख्यातारेजेसंत नामंडलमांरेवुंनेसत्संगनिमर्यादापालवितेनोकांइमेलरहेनहि अनेशास्त्रमांतोएमजकह्युंछे जेधर्मज्ञानवैराग्यनेभ

क्तिएच्यारसंपूर्णहोय तारेएकांतिकभक्तकेवायनेएकांतिकनिजेमुक्तिछे तेनेपांमेनेकालकर्मनेजोगेकरिनेदेहनिव्यव
स्यातोएकनिएकरहेएमजणातुंनथि माटेभगवाननाभक्तनेकेइरित्येएकांतिकपणुंरेछेएप्रश्नछे पछेगोपालानंदस्वा
मिचैतन्यानंदस्वामी नित्यानंदस्वामीमुक्तानंदस्वामिब्रह्मानंदस्वामिशुकमुनिइत्यादिकमोटामोटासाधुहतातेमणेजे
वुंजेनेजणाणुंतेवोउत्तरकर्यो पणएप्रश्ननुंसमाधाननथयुं पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेमअमारेभगवाननेवि
षेनिष्ठारेछे तेमअमेकहियेजेअमारेतोगमेतेवुंसुखदुखआवे तथासंपतविपतआवेतेमांएमरेछे जेएकतोभगवान
निअतिशेमोटयपजांणियेछैये तेणेकरिनेआसंसारमांमोटामोटाराजानिसम्रद्धिनेराज्यलक्ष्मीतेनेजोईनेलेशमात्र
पणअंतरमांतेनोभारआवतोनथी अनेएमसमझियेछैयेजेआपणेतोभगवानथकिकांइअधिकनथीनेआपणुंमन
छे तेभगवाननाचरणारविंदमांचोटाडचुंछे अनेभगवानसंघाथेएविद्रढप्रीतिकरिछे जेतेप्रीतिनेकालकर्ममायाभां
थीकोइयेटालवानेअर्थेसमर्थनथि अनेपातानुंमनएप्रितिटालवानकरेतायपणभगवानमांथिएप्रीतिनटले एविरि
त्यनोद्रढावछे तेगमेतेवुंसुखदुखआवेछेतोयनथिटलतो अनेस्वभाविकमनमांएविरुचिरेछेजेसहेरहोयकेमेडिहो
यकेराजदरबारहोयत्यांतोगमेजनहिं अनेवनहोयपर्वतहोयनदीहोयझाडहोयएकांतठेकांणुंहोयत्यां अतिशेगमे
छेनेएमजांणियेछैये जेएकांतमांबेसिनेभगवाननुंध्यानकरियेतोसारुएविसदायरुचिरेहेछेअनेज्यारेअमनेरामानं
दस्वामिनुंदर्शननोतुंथयुं तारेमुक्तानंदस्वामीसंघाथेअमेएमठेरावकरिराख्योहतो जेमुंनेरामानंदस्वामिनुंदर्शनकरा
वोतो आपणेबेजणवनमांजइनेभगवाननुंअखंडध्यानकरयाकरशुं अनेकोईदिवसवस्तिमांतोआवशुंजनहि ए

ममननोठरावहतो तेहमणांपणमनएवुंनेएवुंजवर्त्तेछे अनेभगवाननेभगवाननाजेभक्ततेमांतोएवुंदृढहेतछे तेने
काळकर्मनेमायातेमांथिकोइयेटाळवानेसमर्थनथि नेपोतानुंमनटाळ्यानुंकरेतोयपणहृदामांथीटळेजनहिं एवि
भगवाननेभगवाननाभक्तसंघाथेअतिशेप्रीतिछे अनेअमेकेटलिकवारसत्संगमांथीजावानेअर्थेउदासथयाछैये
पणभगवाननाभक्तनोसमूहजोईनेटक्याछैये तेकोइरित्येमुकिनेजवातुंनथि अनेजेनेहुंभगवाननोभक्तनजाणुं
तेठेकाणेतोमुनेराख्यानाकोटिउपायकरेतोयनजरेवाय अनेगमेतेविअमारिशुश्रुखाकरेतोयअभक्तसंघाथे अमारे
बनेजनहि एविरित्येभगवाननेभगवाननाभक्तसंघाथेअमेअमारामननेअतिशेप्रितियेकरिनेजोडिराख्युछे अने
तेभगवानविनाबिजुंकांइपदार्थवाल्लुंराख्युंनथि माटेशासारुभगवानमांप्रितिनहिरहे अनेभगवाननांकथाकीर्त्त
नादिककरताहोईयेंतारेतोएविमस्ताइआवेछेजेजांणियेंदिवांनाथइजवाशे अनेजेटलोविवेकरेछेतेतोकांइकभक्त
जननासमासनेअर्थेरेछे पणमनमांतोएविनेएविजखुमारिरेछे अनेउपरथ्थीतालोकनेभलतोव्यवहारराखियेछैये
अनेतेभगवानछे तेजआदेहनाप्रवर्त्तावनाराछेतेगमेतोदेहनेहाथियेबेसारोनेगमेतोबंधीखांनामांनंखावो अनेग
मेतोआदेहमांकोइकमोटोरोगप्रेरो पणकोइदिवसभगवानआगळ्यएविप्रार्थनाकरविनथि जेहेमहाराजआमारुं
दुखछेतेनेटाळो शामाटेजेआपणेपोतानादेहनेभगवाननागमतामांवरतावववोछे तजेमएभगवाननुंगमतुंहोयतेम
जआपणेगमेछे पणभगवाननागमताथकिपोतानुंगमतुंलेशमात्रपणनोखुंराखवुंनथि अनेआपणे ज्यारतनमन
धनभगवाननेअर्पणकर्युंतारेहवेभगवाननिइच्छातेजआपणुंप्रारब्धछे तेविनाबिजुंकोईप्रारब्धनथि माटेभग

वाननिइच्छायेकरिने गमेतवुसुखदुखआवेतमांकोइरित्येअकलाइजावुंनहिं नेजेमभगवानराजीतेमजआपणे राजिरेवुं अनेआविरित्यनिजभगवाननेविषे द्रढप्रीतितेणेजुक्तएवोजेएभक्ततेनाजेधर्मज्ञानवैराग्यनेभक्तितेनिर क्षानेतोएभगवानपोतेजकरेछे अनेक्यारेकदेशकालनाविशमपणेकरिनेबाहेरथितोतेधर्मादिकनाअंगजेवुंजणा तुहोय पणतेभक्तनाअंतरमांतोधर्मादिकनाअंगथाताजनथि एविरित्येश्रीजिमहाराजपोतानेउपदेशेकरिनेजेभग वाननाअतिद्रढभक्तहोय तेनेजेमसमजवुंघटेनेजेमभगवानमांद्रढप्रीतिकरिजोईयेतेसर्वेवार्त्ताकरिदेखाडताहवा ॥इतिवचनामृतम्॥ ॥१३॥ ॥२३६॥ ॥संवत् १८८४ ना आषाढवदि ११ एकादशीनेदिवसस्वामि श्रीसहजानंदजिमहाराजश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादर बारमांउगमणेबारणेओरडानिओसरियेंविराजमानहता नेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां नेमस्तकउपरपाघमां पुष्पनातोराकुंकिरयाहतानेकंठनेविषेपुष्पनाहारपेर्याहतानेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसतथादेशदेशना हरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहतिनेमुनिमंडलकिर्त्तनगावताहतापछेश्रीजिमहाराजेकह्युंजे कीर्त्तनभक्तिसमाप्तिक रोनेप्रश्नउत्तरकरियेपछेमुक्तानंदस्वामियेहाथजोडिनेपुछ्युंजेहेमहाराजपरमेश्वरथकितोबिजुंकांइसारवस्तुनथितो पणएपरमेश्वरमां एजीवनेकेमद्रढप्रीतिथातिनथिएप्रश्नछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएनेविवेकनथिजोविवे कहोयतोएमविच्यारथायजेमारेतोब्रह्मचर्यव्रतछे तोपणस्त्रीनासुखनितृष्णात्दद्रामांथिटलतिनथितेएबहुखोटुछे ने स्त्रीनुंसुखतोचोराशिलाखयोनिमांज्यांज्यांजन्मधर्यात्यांत्यांसर्वत्रप्राप्तथयुंछे तेपणमनुष्यदेहथिअधिकप्राप्तथयुं

छे कमजेएजीवबकरोथयोहशेतारेहजारबकरियोनेपोतेएकलोभोगवतोहशे अनेज्यारेघोडोकेपाडोकेसांढकेबुढि
योवानरोइत्यादिकपशुनादेहनेपांम्योहशे तारेतेनेविषेपोतपोतानिजात्यनिअतिशेरुपवाननेजोबनवानएविअनंत
स्त्रियोतेएकेएकएनेमलिहशेनेतेमां कांइप्रारब्धनुकारणनथिनेभगवाननिकृपानुपणकारणनथीएतोसेहेजेमलिहति
तेवलिपणजोभगवाननुंभजननहिकरेतोजजेयोनिमांजाशेत्यांत्यांअनंतस्त्रीयोप्राप्तथाशेनेतेमांकोइदेवतानुपणसे
वनपूजननहिकर्युंजोइयनेकोइमंत्रनोपणजपनहि कर्योजोइयेएतोसेहेजेजतेस्त्रीयादिकनासुखनेपांमशे अनेआ
जीवेकेटलीकवारदेवताथईनेदेवलोकनांपणसुखभोगव्यांछेने केटलिकवारचक्रवर्त्तीराजाथइनेपृथवीमांपणअ
नंतसुखभोगव्यांछे तोपणएजीवनेस्त्रियादिकजेपदार्थछे तेनेभोगव्यानितृष्णाटलतिनथिनेस्त्रियादिकनुंजेसुखछे
तेनुंअतिशेदुर्लभपणुंजांणेछेनेतेनुं अतिमहात्म्यजांणिनेतेमांप्रीतिकरेछेतेप्रीतिकोइरित्येटालिटलतिनथि एपापेक
रिनेपरमेश्वरमांद्रढप्रितिथातिनथि अनेएविमलीनवासनाआजिवनेथायछे तेअमेनजेरदिठिछे ज्यारेअमेनांना
हता तारेअयोध्यापुरिमांएकशिवनुंमंदिरहतुंतेमांजइनेअमेसुतात्यां एककायथनित्यशिवनुपूजनकरवानेआवतो
तेशिवनिपूजाकरिनेगालवजाडिनेशिवपासेएमवरमागतोजेहेमहाराजहेशिवजिमुनेकोईदिवसमनुष्यनोअवतार
देशोमां शामाटेजेमनुष्यदेहमांतोत्रांबुंखाइखाइनेमरिगयापणस्त्रीनुसुखसारिपेठेभोगवातुंनथि माटेहेशिवजीमु
नेतोजन्मोजन्मबलंबकरणनोजअवतारदेज्योजेराजमर्यादामुकिनेसारिपेठेस्त्रीनुंसुखतोभोगवियेएमनित्यशिवजी
पासेवरमागतोएविरित्येआजीवनादृदामांपापरुपवासनाथायछे माटेएनेकोइरित्येपरमेश्वरमांप्रितिथातिनथि

पछेमुक्तानंदस्वामियेवलिपुछ्युंजेहेमहाराजजेनेएवोअतिशेअविवेकहोयतेनेतो भगवानमांप्रीतिनथायपणजेने
एमजणातुंहोयजेभगवानसर्वसुखनानिधिछे नेभगवानविनाबिजांपदार्थछेतेतोकेवलदुखदाइजछे तोपणते
नेभगवानमांप्रितिनथिथातितेनुंशुंकारणछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेएजिवनेपूर्वजन्मनेविषे अथवाआजन्म
नेविषेकोइकअतिशेभुंडाजेदेशकालसंगनेक्रियातेनोजोगथइगयोछे तेणेकरिनेअतिशेतिक्षणकर्मथयांछेतेभुंडा
कर्मनोएनाचित्तमांपाशलागोछे माटेसारअसारनेजांणेछेतोपणएनेअसारनोत्यागकरिनेपरमेश्वरनेविषेदृढप्रीति
थातिनथि नेजेविरित्येभुंडादेशकालक्रियानेसंगतेनेजोगेकरिनेभुंडाकर्मनोचित्तमांपाशबेठोतेविरित्येअतिशेपवि
त्रदेशपवित्रकालपवित्रक्रियानेपवित्रसंगतेनेजोगेकरिनेअतिशेतिक्षणजोसुकृतकर्मथायतोतेनेजोगेकरिने अति
तिक्षणजेभुंडांपापकर्मतेनोनाशथइजायछे तारेएनेभगवाननेविषेदृढप्रीतिथायछेएप्रश्ननोएजउत्तरछे पछेअयो
ध्याप्रसादजियेपुछ्युंजेएकनितोबुद्धिपणघणिहोयनेशास्त्रमांपणबहुदृष्टिपुगतिहोयनेबिजोछे तेनितोबुद्धिपणथो
डिहोय नेशास्त्रमांपणझाझुंजांणतोनहोय अनेघणिबुद्धिवालोहोयतेसत्संगमांथिविमुखथइजायछे अनेथोडिबु
धिवालोहोयतेदृढथकोसत्संगमांरेछेतेनुंशुंकारणछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेआसंसारनेविषेदैविनेआसुरिबे
प्रकारनाजीवछेतेमांआसुरिजिवहोयतेनेझाझिबुद्धिहोयतोपणसत्संगमांथि विमुखथायनेदैवीजीवहोयनेतेनेथो
डिबुद्धिहोयतोपणकोइकालेसत्संगमांथिविमुखनथायजेममरचानुंबिजहोयनेलिंबडानुंबीजहोयने सिंगडियाव
छनामनुंबिजहोय तेनेवाविनेनित्यसाकरनुंपांणिसिंच्याकरियेतोपणमरचांतेतिखांजथायने लिंबडोतेकडवोज

थायनेसिंगडिपोवछनागतेकेरजथायशामाटेजेएनुंविजन्नुंछे नेसरडिनेवाविनेलिबडानापांननुंखातरनांखिये नेकडवुंपाणिसिच्याकरियेतोपणसेरडिनोरसतमिठाजथायतमदेविजीवछे तेम्नगवाननेसन्मुखजरेछेनेम्रासुरि जीवहोयतेविमुखजथायछे पछेशुकमुनियेपुछ्युंजेदेविनेम्रासुरिजीवहोयतेकेमजाणयामांम्रावे पछेश्रीजिमहा राजबोल्याजेदेविजिवहोयतेनेकामक्रोधलोम्नादिकदोषहोयतेम्नुंडादेशकालादिकनेजोगेकरिनेहोयपछे सारादे शकालादिकनोजोगथायतोथोडेककालेकरिनेनाशथइजाय म्रनेम्रासुरिजिवनेजेकामक्रोधलोम्नादिकदोषहोय तेकोईकालेनाशथायनहिं म्रनेतेनेएकवारजोकांइककठणवचनकयुंहोयतोजीवेत्यांसुधिम्नुलेनहि म्रनेतेम्रासुरि जिवजोसत्संगीथयोहोयतोसौकरतांसरसहरिम्नक्तजणाय पणजेमम्नालदेशमांमोरेसमुद्रहतातेकांपजमाइनेमि ठिपृथवीथइछे तेज्यांसुधिकांपहोयत्यांसुधिजोखोदियेतोपाणिमिठुंनिसरे म्रनेतेथिजोहेठुंखोदियेतोसमुद्रनाजेवुं खारुंकेरपांणिनिसरेतेमम्रासुरिजीवहोयतेहरिम्नक्तथयोहोयने एनुंगमतुंमरडिनेलगारेकछेड्योहोयतोजटलिमोरे साधुनिसेवाकरिहोयतेथिलाखघणोद्रोहकरेतोपणमनमांसंतोषनथाय पछेमुक्तानंदस्वामियेपुछ्युंजेहेमहाराजत मेएमकयुंजेम्रासुरिजिवहोयनेहरिम्नक्तथयोहोयतोतेनुंज्यांलगीगमतुंराखिये त्यांसुधितोसत्संगीरहेनेजोगमतुंन राखियेतोविमुखथायतेज्यांलगीविमुखनथिथयो तवामांजोतेनोदेहपडिजायतोम्रासुरिरहेकेदेविथाय पछेश्रीजि महाराजबोल्याजेतेम्रासुरिजीवज्यांसुधिसारोहोयनेतवामांदेहपडेतोदेविथाय म्रनेम्नगवाननिम्नक्तिकरिनेपरम पदनेपामे पछेन्रसिंहानंदस्वामियेपुछ्युंजेनवधाम्नक्तिमांश्रेष्ठम्नक्तिकेइछे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेनवधाम्न

क्तिमांथिजेनेजेभक्तियेकरिनेभगवानमांदृढस्नेहथायतेजभक्तितेनेश्रेष्टछे पछेगोपालानंदस्वामियेपुछ्युंजेजेनेबा
लअवस्थाहोयअथवाजोबनअवस्थाहोयतेनेकेवापुरुषनोसंगराखवो पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेवयेकरिनेप
णवृद्धहोयनेधर्मज्ञाननेवैराग्यजेनेदृढहोय अनेभगवाननेविषेपणदृढप्रितिहोयतेवापुरुषनोसंगप्रीतियेकरिनेएवे
यजणानेकरवो पछेनाजेजोगीयेपुछ्युंजेएकनुंक्रोधेकरिनेभगवानमांमनजोडांणुंछेनेएकनुंभयेकरिनेभगवान
मांमनजोडांणुछे अनेएकनुंतोस्नेहेकरिनेभगवानमांमनजोडांणुंछेएत्रणयमांकियोश्रेष्टछे पछेश्रीजिमहाराजबो
ल्याजेजेनुंहेतेकरिनेभगवानमांमनजोडांणुंतेश्रेष्टछे पछेशिवानंदस्वामीयेपुछ्युंजेभगवाननोभक्ततोहोयपणजे
नेश्रीजिमहाराजेकह्युएवोजेसारअसारनोविवेकतेनहोय नेवैराग्यपणनहोयतेनेएवोविवेकतथाभगवानविना
बिजापदार्थमांवैराग्यतेकेमथाय पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजोप्रथमजभगवानमांदृढहेतथइजायतोविवेकने
वैराग्यतेहेतनेजोगेकरिनेप्रगटथायछेनेजेनेजेपदार्थमांहेतथायछे तेनेहेतकहियेअथवाकामनाकहियेतेजेजेपदा
र्थमांहेतहोयनेतेमांजोकांइकअंतरायकरेतोतेउपरक्रोधथइजायछे तेमांणसनादेहमांतोथायपणपशुनेपणक्रो
धथइजायछे जेमपाडोहोयतेकामनायेकरिनेभेंशउपरआसक्तथयोहोयनेबिजोपाडोआवेतोतेनेमारिनांखेछेए
विरित्येपशुपक्षिमांसर्वत्रदेखायछे तेमजेनेभगवाननेविषेदृढप्रीतिहोयतेनेजेपदार्थतेप्रीतिमांअंतरायकरवाआवे
तोतेउपरतुरतक्रोधथइजाय नेतेपदार्थनोततकालत्यागकरे माटेजोभगवानमांदृढहेतहोयतोएनिमलेजवैराग्यने
विवेकथइआवेछे पछेवलिशीवानंदस्वामियेपुछ्युंजेबुद्धिवानतोत्रियपुरुपछे तेमांएकतोजेमपरमेश्वरकहेतेमजमा ॥४०॥

निलेएवोविश्वासिछे नेविजोतोपरमेश्वरनांवचनहोयतेमांपणमानवुंघटेतेटलुंजमानेएवेमांकियोश्रेष्ठछे पछेश्री
जिमहाराजबोल्याजेविश्वासिएजश्रेष्ठछे तेरामकथामांरामचंद्रजियेकयुछे जेजेमारेदृढविश्वासेरहेतेनिजेममा
ताबालकनिरक्षाकरेछेतेमहुंरक्षाकरुंछुंमाटेविश्वासिएजश्रेष्ठछे पछेआत्मानंदस्वामियेपुछ्युंजेमनमांतोएमनिश्चे
छेजेदेहपर्यंतपरमेश्वरनागमतामांजरेवुंछे तोपणएमजांणियेछैयेजेपरमेश्वरनेनेसंतनेकेमकरियेतोआपणोवि
श्वासआवे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेविश्वासतोपरमेश्वरनेनेसंतनेतारेआवेज्यारेअतिशेमांदोथाय नेतेमंदवा
डमांचाकरिपणसारिपेठेनथइहोयतोपणकोइनोअवगुणनलेनेपोतेमुझायपणनहि तथावांकविनापणपरमेश्वर
नेसंततेपोतानुंअतिशेअपमानकरे तोपणकोइनोअवगुणनलेतारेएनापरमेश्वरनेनेसंतनेविश्वासआवे अनेत्रिजो
प्रकारएछे जेजेटलासत्संगमांनियमछेतेमांथिजोलेशमात्रफेरपडेतोअतिशेदुखाइजाय नेतेनुततकालप्रायश्चित्त
करेअनेजोमनमांखोटोघाटथायतोविजानेदेहेकरिनेवर्त्तमानमांफेरपडेतेटलोजदुखायनेत्रासपांमे तारेएनोपरमे
श्वरनेनेसंतनेपरिपूर्णविश्वासआवेजेआकोइकालेसत्संगमांथिडगशेनहिं पछेभगवदानंदस्वामियेपुछ्युंजेजेभक्त
जननामननेविषेभगवाननेभगवाननाभक्तनुंअखंडमहात्म्यहोयतेविजानेकेमजणाय पछेश्रीजीमहाराजबो
ल्याजे जेनामननेविषेभगवाननुंनेभगवाननाभक्तनुंअखंडमहात्म्यहोय तेभगवाननेभगवाननाभक्तनीनिष्कप
टभावेप्रीतियेकरिनेसेवाकरेनेदेहेकरिनेसर्वसंतनेपगेलागे अनेकोइकसंतमांदाहोयतोतेनुंमांथुंदावेपगदावेनेखाधा
पिधानिखबरराखे अनेपोतानिपासेपोतानेमनगमतीवालिवस्तुआवेतोतेसंतनेआपिनपछेपोतानाकाममांवाव

रएविरित्येमनकर्मवचनेकरिनेजेवर्त्ततनाअंतरमांभगवाननुंनेसंतनुंमहात्म्यअखंडछेएमजाणवुं पछेश्रीजिमहा
राजेसंतनेप्रश्नपुछ्युंजेधर्मज्ञानवैराग्यनेभक्तिएच्यारेअतितीव्रपणेकरिनेवर्त्ततांहोयतोपणधर्ममांकांईकसंकरपणुं
थाय नेवैराग्यमांकांइकठेकाणेरागरहिजायअनेभक्तिमांपणकांइकशिथलपणुंथइजायअनेज्ञानमांपणकांइकदेह
आसक्तिरहिजायतेनुंशुंकारणहशे पछेगोपालानंदस्वामियेनेब्रह्मानंदस्वामियेकयुंजेजेनेधर्मज्ञानवैराग्यनेभक्तिए
च्यारतिव्रवर्त्तेछे एवाजेइश्वरमूर्त्तिसमर्थतेमांजेकांइककसरजेवुंजणायछे तेतोकेवलदयायेकरिनेरहेछेपणविजि
कांइजात्यनिकसरनथि अनेएवाजेमोटाहोयतेबाह्यदृष्टिराखिनेवर्त्ततारेकेटलाकजिवुंनेजडभरतजेवानेशुकजिजे
वाकरिमुकेमाटेएवाअतिशे जेमोटातेमनेजेव्यवहारिकदृष्टियेवरतवुंतेकेवलजीवुंउपरदयायेकरिनेछे पछेश्री
जिमहाराजेकयुंजेएनोउत्तरएजछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥ १४॥

॥ २३७॥ ॥संवत १८८४नाआषाढवदि १३ तेरशनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादा
खाचरनादरबारमां पोतानाउतारानिमेडिनागोखउपरस्थविराजमानहता नेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेकंठने
विषेमोगरानापुष्पनाहारपेर्याहता नेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनि तथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइने
बेठिहति पछेमुक्तानंदस्वामिनेश्रीजिमहाराजेकयुं जेआजतोअमेअमारारसोइयाहरिभक्तनिआगल्यबहुवातक
रि तारेमुक्तानंदस्वामिबोल्याजेहेमहाराजकेइरित्येवातकरि पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेवाततोएमकरिजेभगवा
ननोभक्तहोय नेतेभगवाननिमानसिपुजाकरवाबेसेतथाभगवाननुंध्यानकरवाबेसेतेसमेएनोजीवप्रथमजेजेभुं

डादेशकालादिकनेजोगेकरिनेपंचविषयथकिपराभवपांम्योहोय अथवाकामक्रोधलोभादिकनेजोगेकरिनपरा
भवपांम्योहोय तेसर्वेनिएनेस्मृतिथइआवेछेजेमकोइसुरविरपुरुषहोय नेसंग्राममांजइनेघायेआव्योहोयनेतेघा
यलथइनपाछोखाटलामांआविनेसुवे पछेएनेज्यांसुधिपाटोगोठनाहिं त्यांसुधिघानिवेदनाटलेनहिं नेनिद्रापणआ
वेनहिं नेज्यारेपाटोगोठ त्यारेघानिपीडाटलिजायनेनिद्रापणआवे तेमजेदादेशकालसंगनेक्रियातेनेजोगेकरिनेजी
वनेपंचविषयनाजेघालागाछे तेज्यारेनवधाभक्तिमांहिलिजेभक्ति करतांथकांएपंचविषयनाघानिपीडानरहे नेपं
चविषयनुंस्मरणनथायएजएनेपाटोगोठ्य। जांणवो अनेएजएनेभजनस्मरणनुंअंगद्रढजांणवुं पछेएअंगमांरहिने
मानसिपुजाकरविनामस्मरणकरवुंजकरवुं तेएपोतानाअंगमांरहिनेकरवुंतोएनेअतिशेसमामथाय अनेजोपोता
नाअंगनेओलखेनहि तोजेमघायलनेपाटोगोठेनहि नेसुखनथायतेमएनेभजनस्मरणमांकोइरित्येसुखनथायने
पंचविषयनाजेघाएनेलागाहोयतेनिपीडाटलेनहि माटेएनवधाभक्तिमांथिजेभक्तिकरतेथकेपोतानुंमनभगवान
मांचोटे अनेभगवानविनाबिजोघाटकरेनहि त्यारेतेहरिभक्तनेएमजांणवुंजेमारुंतोएजअंगछे पछेतेजात्यनिभ
क्तिएनेप्रधानराखविएसिद्धांतवातछे ॥इतिवचनामृतम्॥१५॥ ॥२३८॥ ॥संवत् १८८४ नाआषाढ
वदि अमावास्यानेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांउगमणेबारणेओ
रडानिओसरियेंविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां नेकंठनेविषेमोगरानापुष्पनाहारपेर्याहतातथा
पाघमांतोराअतिशेशोभायमानकुकिरत्याहता नेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनि

सभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेमुनिमंडलसमस्ततथागृहस्थहरिभक्तसमस्तप्रत्येअमेंप्रश्नपुछि
येछैये तेजथिउत्तरथायतकरज्योंतप्रश्नएछेजेभगवाननोभक्तहोयतेनेअवगुणवालानोत्यागकरतांकांइवारलागे
नहि पणजेमांअतिशेरुडागुणहोयतेनोकेइरित्येत्यागथाय अनेजेमांरुडागुणहोयतेतोपोतानांसंबंधिहोयअथवा
बिजोकोइकहोय पणगुणवानसंघाथेसहेजेजप्रीतिथाय नेतगुणनेजोगेकरिनेजप्रीतिथइहोयतेटालिटलेजनहि मा
टेभगवाननाभक्तनेभगवानविनाबिजेठकांणेगमतेवागुणवानहोयतेनेसंघाथेप्रीतिजनथाय एवोशोउपायछेए
प्रश्नछे पछेमोटामोटासंततेमणेजेवोभाशोतेवोउत्तरकर्यो पणश्रीजिमहाराजनाप्रश्ननुंसमाधानथयुंनहिं पछे
श्रीजिमहाराजेकयुंजेल्योअमेउत्तरकरिये एनोउत्तरएछेजेजेमपतिव्रतास्त्रीहोयतेनेपोतानोपतिकंगालहोयनेकुरु
पहोयअथवारोगीकेवृद्धहोय तोपणबिजाजतालेवरनरुपवाननेजोबनवानपुरुषतेनेजोइनेलेशमात्रमनमांगुण
आवेनाहिं अनेजेपतिव्रताहोयतेतोबिजापुरुसामुंभावेकरिनेजुवेअथवाहसिनेबोले तारेएनुंपतिव्रतापणुंनाशपा
मे अनेतेपतिव्रतानेघेरकोईकपरुंणाआव्याहोयतातेनेअन्नजलआपे तथापोतानापतिनाजेसंबंधिपुरुषतेनेपणअ
न्नजलआपे तेतोपतिनासंबंधिजांणीनेआपेपणपोतानापतिनाजेविबिजापुरुषमात्रसंघाथेलेशमात्रप्रीतिनहोय
अनेपोतानापतिनाजेवोबिजापुरुषनोगुणपणनआवेनेपोतानापतिनिमरजिप्रमाणेजवरते एविरित्येपतिव्रतास्त्री
नेपोतानापतिसंघाथेद्रढटेकछे तेमजभगवाननाभक्तनेपणभगवानसंघाथेद्रढटेकजोइये अनेजेवेरूपेकरिनेभ
गवाननुंदर्शनपोतानेथयुंछे नेतेसंघाथेजेनेपतिव्रतानाजेविद्रढप्रीतिबंधाणिछे तेनेमोटामोटाजेबिजामुक्तसाधुने

संघातेपणप्रीतिथायजनहि अनेपोतानाइष्टदेवजेभगवानतेनाजेबिजाअवतारहोयतेसंघाथेपणप्रीतिथायनहिंके वलजेस्वरूपनिपोतानेप्राप्तिथैहोयतेनेसंघाथेजप्रीतिरहेनेतनिमरजिप्रमाणेजवरते नेबिजानेजेकांईकमानेतेतोते नाजाणीनेमाने एविजेनेपोतानाइष्टदेवजेभगवानतेनेविषेपतिव्रतानाजेविद्रढभक्तिहोयनेतेगमेतवाबिजागुणवा ननेदेखेपणतेनेविषेहेतथायजनहिं जेमहनुमानजीश्रीरघुनाथजीनाभक्तछेतेरामावतारपछेबिजाकेटलाकभगवा ननाअवतारथयाछे पणहनुमानजीनेरामचंद्रजीनेविषेजपतिव्रतानाजेविभक्तिरहिछे तेमाटेहनुमानजीनिभक्ति तेपतिव्रतानाजेविछे एविरित्येजेभगवाननाभक्तनिटेकहोयतेनिपतिव्रतानाजेविभक्तिकेवाय अनेजेनुंअंगएवुंन होयतोतेनिव्यभिचारणीनाजेविभक्तिकेवाय माटेजांणिजोईनेपोतानुंनाककपाय एविभक्तिनकरवीनेभगवान नाभक्तनेतोसमझिविचारिनेपतिव्रतानाजेविद्रढभक्तिकरवी॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥१६॥

॥२३१॥ ॥संवत्॥१८८४ नाश्रावणशुदि६ छठ्यनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचर नादरबारमांउगमणेबारणेओरडानिओसरियेंविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेकंठनेविषेपुष्प नोहारपेर्योहतोनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजि महाराजबोल्याजेश्रीमद्भागवतमांजेवुंभरतजिनुंआख्यानचमत्कारिछे तेवितोकांईकथाचमत्कारिनथीकेमजेभ रतजीतोऋषभदेवभगवाननापुत्रहतानेभगवाननेअर्थे समग्रपृथवीनुंराज्यत्यागकरिनेवनमांगयाहता अनेत्यां भगवाननुंभजनकरतांथकांमृगलीनाबच्यानेविषेपोतानेहेतथयुं तारेतेमृगनेआकारेपोतानामननिवृत्तिथईगईप

छेएवामांटाहताता पणतेपापेकरिनेम्रृगनोअवतारआव्यो माटेअनंतप्रकारनांपापछेपणतेसर्वेपापथकिभगवान नाभक्तनेभगवानविनाबिजेंठकांणेजेंहतकरवुंतअतिमोटुंपापछे माटेजेसमकुहोयनेतेजोएभरतजीनिवातविच्या रतांअंतरमांअतिविकलागेजेरखेभगवानविनाबिजेंठकांणेंहतथैजायएविरित्यनिअतिशेविकलागे अनेभरतजी ज्यारेम्रृगनादेहनोत्यागकरिनेब्राह्मणनेघेरस्यअवतरयातारेभनवानविनाबिजेंठेकांणेहतथैजायतेनि बिकेकरिनेसं सारनाव्यवहारमांचित्तदिधुंजनहिनेजांणिनेगांडानिपेटेवर्त्या अनेजेप्रकारेभगवानमांअखंडवृतिरहेतेमजरेताह वाएटलिवातकरिनेश्रीजिमहाराजठाकोरजीनिआर्त्तिथइत्यांपधार्या ॥ ॥ इतिवचानाम्रृतं ॥

॥ १७ ॥ ॥ २४० ॥ ॥ संवत् १८८४ नाश्रावणवदि १० दशमिनेदिवसश्रीजिम हाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनदरबारमां उगमणेबारस्यओरडानिओसरियेंविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्र धारणकर्यांहतांनेकंठनेविषेपुष्पनाहारपेर्याहताने पाघनेविषेपुष्पनातोरालटकिरह्याहताने पोतानामुखारविंदनि आगल्यमुनि तथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजनाभतरिजाजेरघुवीरजितेम णेप्रश्नपुछ्युंजेजे बिजाग्रतअवस्थानेविषेजिवनिस्थितिछे तविस्वप्नअवस्थानेविषेकमरेतिनथि पछेश्रीजिमहारा जबोल्याजेजीवजेवोजाग्रतअवस्थामांरहेछे तेवोजस्वप्नअवस्थानेविषेरहेछे केमजेजाग्रतअवस्थामांजेविवास नाहोयतेविजस्वप्नअवस्थामांस्फुरेछे पछेनिर्लोभानंदस्वामियेपुछ्युंजेहेमहाराजजाग्रतअवस्थामांतोकोईदिवस दिठांयनहोयनेसांभल्यांपणनहोयतेवांतेवांपदार्थस्वप्नमांस्फुरिआवेछेतेनुंशुंकारणहशे पछेश्रीजिमहाराजबोल्या

जेनदिठांहोयनेनसांभल्यांहोयएवांजे पदार्थस्फुरेछेतेतोपुर्वजन्मनांजेकर्मतेनिवासनायेकरिनेस्फुरेछे पछेअखंडा
नंदस्वामियेपुछ्युंजेहेमहाराजआजिवनेपुर्वजन्मनांजेकर्मतेकर्मनुं जोरभगवाननोभक्तथायतोपणक्यांसुधिरेछे
पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजे एजिवनेज्यारेसतपुरुषनोसंगथायछे तारेजेमजेमसमागमकरतोजायतेमतेमपुर्व
कर्मसंबंधिजेवासनातेजुनिथातिजाय पछेएनेजन्ममरणभोगवावेएवितवासनारेहेनहिजेमत्रएयवर्षनि तथाच्या
रवर्षनिजेजुनिडांगरस्यथइ पछेतेजम्यामांतोआवेखरिपणवावेतोउगेनहि तेमपुर्वकर्मनिवासनाछे तेजीर्णथायतो
रेजन्ममरणनेभोगवावेएविरेहेनहि तारेकोइकएमपुछेजेवासनाजीरणथइकेमजणायत्यां दृष्टांतजेमकोइकपुरु
षोढालोतरवारलइनेसांमसांमा लडाइकरताहोयतेज्यांसुधिसांमसांमाएमने एमउभारहेत्यांसुधिएबेनुंबलबरा
बरजणाय अनेज्यारेएकजणानोपगपाछोहठ्यो तारेएहार्यो केवायतेमभगवाननोजेभक्तहोयतेनेभगवानसंबं
धिनेविषयसंबंधिजेसंकल्पतेज्यांसुधीतुल्यपणेवरततोहोयत्यांसुधिएमजाणवुंजेवासनाबलवानछेअनेज्यारेभग
वानसंबंधिजे संकल्पतेविषयसंबंधिसंकल्पनेहठावेतारेएमजाणवुंजेवासनाजीरणथईगईछे पछेश्रीजिमहारा
जे परमहंसप्रत्येप्रश्नपुछ्युंजेजेभगवाननाभक्तने देहाभिमाननिनिवृत्तिथइहोयने पंचविषयनोअभावथइगयो
होयतेबिजासर्वेभक्तनेकेमकल्पामांआवे पछेमुक्तानंदस्वामियेकयुंजेहेमहाराजआतमाराप्रश्ननो उत्तरअमथि
नहिथाय माटेतमेकृपाकरिनेकरो पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेभगवाननोभक्तगृहस्थाश्रमीहोयअथवात्यागिहो
यनेतेनेदेहाभिमानतथापंचविषयमांथिआसक्तितेतोनीवृत्तिथइहोय पछेपरमेश्वरनिआज्ञायेंकरिनेजेविरित्येघटे

तेविरित्येंदेहाभिमानपणराख्युंजोईये अनेजेमजेनेयोग्यहोयतेमपंचविषयपणभोगव्याजोईयें त्यांद्रष्टांतजेमअ
तिशेदुबलूढोरहोयतेनेहेठेलाकडांभराविनेनेसिंघडेपुछडेझालिनेउभुंकरेतज्यांसुधिएमांणसझालिरहेत्यांसुधिउभुं
रहे अनेज्यारेमांणसमुकिदे तारेपृथविउपरख्यपडिजायतेमजेनिर्वासनिकहोय तेनेतोज्यांसुधिपरमेश्वरअाज्ञायेंक
रिनेजेटलिक्रियामांजोडेतेटलिजक्रियानेकरिनेरहेवादेजेमकोइकपुरुषनाहाथमांतिरकमान्यहोय तेज्यांसुधिएपुरु
षखेंचेत्यांसुधिएकमान्यकरडिथाय अनेज्यारेएपुरुषकमान्यनेखेंचतोअालशिजाय तारेएकमान्यढिलीथईजाय
छे तेमजेनीर्वासनिकपुरुषछे तेतोजेटलिपरमेश्वरनिअाज्ञाहोयतेटलाजव्यवहारमांजोडाय पणअाज्ञाथिबाख्यकां
इनकरे अनेजेसवासनिकहोयतेतोजेजेव्यवहारमांजोडांणोहोयतेव्यवहारमांथिपोतानिमेलेछुटिसकेनहि अनेपर
मेश्वरनिअाज्ञायेंकरिनेपणछुटिसकेनहि एविरित्येनिर्वासनिकपुरुषनेंसवासनिकपुरुषनांलक्षणछे॥ ॥इति
वचनामृतं॥ ॥१८॥ ॥ २४१ ॥ ॥संवत् १८८५ नाश्रा
वणवदि १३ तेरशनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांअाथमणेबाख्य
अोरडानिअोसरियेंढोलियाउपरख्यगादितकियानंखाविनेविराजमानहताअनेसर्वेंश्वेतवस्त्रधारणकर्‍यांहतांअनेकंठ
नेविषेमोगरानानेकर्णिकारनापुष्पनाहारविराजमानहता अनेपोतानामुखारविंदनिअागळ्यमुनिमंडळतथादेशदे
शनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेणेसंसारनोत्यागकर्‍योहोय एवाजेहरिभ
क्ततेनेबेकुलक्षणछे तेअासत्संगनेविषेशोभवादेतांनथि तेमांएकतोकामना अनेबिजिपोतानाकुटंबिनेविषेप्रिति ॥५४॥

अनेएवेकुलक्षणजेमांहोय तेतोअमनेपशुजेवोजणायछेतेमांपणजेनेपोतानासंबंधिमांवधुहेतहोय तेनोतोअमा
रेअतिशेअवगुणआवेछे माटेजेणेसंसारत्यागकर्योहोय तेनेतोलेशमात्रपणपोतानासंबंधिसाथेहेतनराख्युं जोई
येशामाटेजेपंचमहापापछे तेथकिपणदेहनासंबंधिमांहेतराखवुंतेवधुपापछे माटेजेभगवाननोत्यागिभक्तहोय
तेनेतोआदेहथकिनेदेहनासंबंधिथकि पोतानाचैतन्यजुदोजांणयोजोईयेजेहुंतोआत्माछुं अनेमारेकोइसाथेलेश
मात्रसंबंधनथि अनेदेहनासंबंधिछे तेतोचोराशिलाखजात्यनिहारेगणयांजोईयेंअनेतेसंबंधिनेसत्संगिजांणीनेते
नुंमहात्म्यसमझवाजायतोएकतोसंबंधनुंहेतजहोयनेवलितेनुहरिभक्तपणानुंमहात्म्यसमझेपछेभगवाननेभगवा
ननाभक्तथिसंबंधिमांवधुहेतबंधाइजायछे माटेजेमांस्वाभाविकहेतरह्युंजछे एवाजेपोतानासंबंधितेनेहरिजन
जांणिनेजोतेमांहेतकरेतोतेनोजन्मखराबथईजायछेअनेवलिदेहनासंबंधिनहोयपणजेपोतानिसेवाचाकरिकरतो
होयतेमांपणस्वाभाविकहेतथैजायछेमाटेजेसमझुहोयतेनेपोतानिचाकरिकरतोहोयनेतेहरिभक्तहोयतोपणतेनेवि
षेहेतनराखवुंजेमदुधनेसाकरहोयतेमांसरपेमोढुंनांख्युंहोयतोते पणझेरकेवायतमजेमांसेवाचाकरिरुपस्वार्थभ
ल्योहोयनेतेहरिभक्तहोयतोपणतेमांतपोतानुस्वार्थलेईनेहेतनराखवुं शामाटेजेपोतानाजीवनेएथकिबंधनथायछे
अनेजेमभगवाननुंचिंतवनथायतेमजजेमांपोतानास्वार्थहोयतेनुंपण चिंतवनथावामांडएजएनेभगवाननाभ
जनमांविघनकेवायजेमभरतजीनेमृगलीनुबच्चुतजअविद्यामायारूपथयुं एविरित्येंजेजेभगवाननाभजनमांअं
तरायथाताहोयतेनोभगवाननाभक्तनेअविद्यारुपजांणीनेअतिशेत्यागकरवो अनेआप्रकरणनिजेवार्त्तातेनेसंत

मंडलतथासांख्यजोगिहरिभक्तसमस्ततेमनेनित्यप्रत्येकविनेसांभलवितेनिविगत्यजेजेनामंडलमांजेमोटेरोहोयते
नेनित्यप्रत्येआवातकरवि अनेबिजानेसांभलवि अनेजेमोटेरोहोयनेजेदिवसवातनकरेतोतेने तेदिवसउपवासकर
वोअनेजेश्रोताहोयनेतेश्रद्धायेकरिनेभगवाननिवातसांभलवानआवे तोतेणेपणउपवासकरवो अनेआवच
ननेअतिशेदृढकरिनेराखव्यो ॥ ॥इतिवचनामृतं॥ १९॥ ॥ २४२॥ ॥संवत् १८८४ नाश्रावण
वदिअमावास्यानेदिवसरात्रिनेसमेस्वामि श्रीसहजानंदजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां पो
तानेउतारेविराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यसाधुतथादेशदेशनाह
रिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेदिनानाथभट्टेप्रश्नपुछ्युंजेहेमहाराजकालतोभगवाननिशक्तिछे अनेकर्मतो
जीवेंकर्यांहोयतेछे पणस्वभावतेवस्तुगत्येशुंहशे पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजीवेजेपुर्वजन्मनेविषेकर्मकर्यांछे
तेकर्मपरिपक्वअवस्थानेपांमिनेजीवभेलांएकरसथईगयांछे जेमलोढानेविषेअग्निप्रवेशथईजायतेमपरिपक्वपणा
नेपांमिनेजीवसाथेमलिरयां एवांजेकर्मतेनेजस्वभावकईयें अनेतेनेजवासनातथाप्रकृतिकैयें पछेमुक्तानंदस्वामि
येंप्रश्नपुछ्युंजेहेमहाराजजीवसाथे एकरसपणानेपांमिरयांएवां जेकर्मएनेजस्वभावतथावासनाकरिने कहोछो
एवासनानेटाल्यानोशोउपायछे ॥ पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजे एवासनाटाल्यानोउपायतो आत्मनिष्टायेसहित
श्रीकृष्णभगवाननिभक्तिकरविएजभासछे अनेजोआत्मनिष्ठाविनाएकलिजश्रीकृष्णभगवानननि भक्तिहोयतो
जेमभगवानमांहेतकरेतेमबिजापदार्थमांपणहेतथईजाय माटेआत्मनिष्ठासहितभक्तिकरविएजवासनाटाल्या

नोउपायछे अनेआत्मनिष्ठावालानेपणजोकोइकटुंडादेशकालादिकनेजोगेकरिने अज्ञानिनिपेठेजक्षोन्नथईआ वेपणकाकिवारटेकनहिं॥ ॥इतिवचनामृतं॥२०॥ ॥२४३॥ ॥संवत् १८८४ नाभादरवा शुदि९नवमीनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांआथमणेवारणेओरडा नीओसरियेंढोलीयाउपरथ्यगादितकीयानंखावीने विराजमानहतानेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकस्यांहतांनेकंठनेविषेचमे लीनापुष्पनाहारविराजमानहतानेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यमुनिमंडलसमस्ततथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभा भराईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजेगोपालानंदस्वामिने नेशुकमुनिनेप्रश्नउत्तरकरवानिआज्ञाकरि पछेशुकमुनि येंगोपालानंदस्वामिनेप्रश्नपुछ्युंजेभगवाननिजेभक्तिछे तेणेकरिनेजीवभगवाननिमायानेतरेछेने अक्षरधामने पामेछे अनेजेधर्मछे तेणेकरिनेतोदेवलोकनीप्रामिथायछे नेतपुण्यनेअंत्येपाछोदेवलोकमांथितेजीवपडिजायछे अनेभगवाननाजेअवतारथायछे तेतोज्यारेज्यारेधर्मनीग्लानीथायछे तारेतारेतेधर्मनेस्थापनकरवाने अर्थेथाय छेपणभक्तिनास्थापननेअर्थेथातानथी अनेजेप्रामिभक्तिवतथायछे तेप्रातीधर्मेकरिनेजणातिनथि माटेभक्तिसर खीकियेप्रकारेधर्ममांमोटाईआवेएप्रश्नछे पछेगोपालानंदस्वामियेंएप्रश्ननोउत्तरकरवामांड्योतेजेजेवातकरितमां धर्मतेभक्तिनुअंगरूपथैजायपणकोईरित्येंभक्तिसरखीधर्ममांगौरवताआवेनहीं पछेएवार्तासांभलीनेश्रीजीमहा राजअतिशेहसताहवा अनेएमबोल्याजेएप्रश्ननोउत्तरघणोकठणछे माटेल्योअमेएनोउत्तरकरियेंजेएधर्मतोबेप्र कारनोछे एकनिवृत्तिधर्मछेनेबिजोप्रवृत्तिधर्मछे तेएबेप्रकारनोधर्मतेभगवाननासंबंधेसहितपणछे नेभगवानना

संबंधेरहितपणछेतेमांभगवाननासंबंधेसहितजेधर्मछे तेतोनारदसनकादिकशुकजीध्रुप्रह्लादअंबरीषएआदिकजे
भक्तजनतेनोछे अनेएधर्मनेजभागवतधर्मकेछे तथाएकांतिकधर्मकेछेनेतेधर्मनेभक्तितोबेनथिएकजछे अनेजेध
र्मस्थापननेअर्थेभगवाननाअवतारथायछे तेपणएजधर्मनास्थापननेअर्थेथायछे अनेजेकेवळवर्णाश्रमनाधर्म
छे तेतोभागवतधर्मथकिअतिशेगौणछे अनेभागवतधर्मेकरिनेतोजीवजेते भगवाननीमायानेतरिनेपुरुषोत्तम
नाधांमनेपांमेछे माटेभागवतधर्मनेभक्तिएनुंतोएकसरखुंगौरवपणुंछे अनेप्रामीपणएकसरखिजछे एरित्येभक्ति
नीनेधर्मनीसरखीमोटाईछे नेकेवळजेवर्णाश्रमधर्मतेतोतेथकीअतिशेदुबळाछे नेतेनुंफळपणनाशवंतछे अनेअमा
रोपणमतएछे जेभगवानतथाभगवाननाएकांतिकभक्ततेविनाकोईसंघाथेहेतकरियेतोपणथातुंनथि अनेअमने
एमजणायछे जेजडभरतशुकदेवदत्तात्रेयऋषभदेवभगवानएनासरखोअमाराजीवनोढाळोछे माटेअमनेपण
वनपर्वतनेजंगळएमांजरेवुंगमेछे पणमोटांमोटांसेहेरपाटणहोयएमांरेवुंगमतुंनथि एवोअमारोसहजस्वभावछेतो
पणभगवानतथाभगवाननाभक्तनेअर्थेलाखुमांणसनाभीडामांरहियेछैये तोपणअमारेजेवुंवनमांरेयेनेनीर्बंध
रवायतेवुंजरेवायछे अनेअमेपोतानेस्वार्थेकरिनेलाखुमांणसमांनथीरहेता अमेतोभगवानतथाभगवाननाभक्त
नेअर्थेमांणसनाभीडामांरैयेछैये अनेभगवाननाभक्तनेअर्थेगमेतेटलीप्रवृत्तिकरवीपडे तोपणएनेअमेनोवृत्तिजां
णियेछैये अनेभगवाननोजेभक्तहोय नेतेगमेतेटलावांकमांआव्योहोय तोपणअमारेतेनोअवगुणआवतोनथी
अमेतोएमजांणियेछैयेजेभगवाननाभक्तमांजोकांइकस्वाभाविकअल्पदोषहोयतोपणतेजोवानहिअनेएदोषजो

पोतामांहोयतोतेनेटाल्यानोउपायकरवो पणभगवानना भक्तमांएजात्यनोदोषहोयतोपणएहरिजननोअवगुण लेवोनहि नेहरिभक्तनोतोअवगुणज्यारेमोटावर्त्तमांनमांचुकीजाय तारेलेवोनेबीजाअल्पदोषहोयतेसारुभगवा ननाभक्तनोअवगुणलेवोनहि अनेभगवाननाभक्तहोयतेनेवादविवादकरिजीतिनेराजीथावुंनहि एसाथेतोहारि नेजराजीथावुंनेजेवादवीवादकरिभगवाननाभक्तनेजीतेछे तेतोपंचमहापापनाजेकरनारातेथीपणवधुपापीछेअ नेअमआगल्यजेकोइभगवाननाभक्तनुंघसातुंबोलेतेतोअमनेदिठोजगमेनहि नेजेभगवाननाभक्तनोअवगुणले तोहोयतेनाहाथनुंतोअन्नजलपणभावेनहि अनेदेहनोसंबंधीहोयपणजोभगवाननाभक्तनोअवगुणलेतोतेसाथे पणअतिशेकुहेतथैजाय शामाटेजेआपणेतोआत्माछैयेतेआपणेदेहनेदेहनासंबंधीसाथेशासारुहेतजोइयेआपणे तोसत्तारूपरहिनेभगवानतथाभगवाननाभक्तसंघाथेहेतकरवुंछे पणदेहबुद्धियेकरिनेहेतकरवुंनथिनेजेसत्तारूपर हिनहिसकेतेनेतोकांमक्रोधलोभमोहमदमछरादिकजेशत्रुतेपिड्याविनारहेजनहि माटेजेआत्मसत्तारूपथैनेभक्ति नहि करताहोयतेनुंरूपतोआसत्संगमांउघाडुंथयावीनारहेजनहि शामाटेजेआसत्संगछेतेतोअलौकीकछेनेजेवाश्वे तद्वीपवैकुंठगोलोकतेनेविषेभगवाननापार्षदछेतेजेवाजआसर्वेसत्संगीछे नेअमेतोजेवासर्वर्थीपरजेदीव्यअक्षर धांमतेनेविषेभगवाननापार्षदछे तेजेवाजोआसत्संगीनेनजांणताहैयेतोअमनेभगवानतथाभगवानाभक्तनास मछे अनेजेनेज्ञानवैराग्यधर्मनेभक्तिएअतिशेद्रढनहिहोयतेतोअंतजातांढीलोपड्यावीनानहि जरहेजेममणिपाये लदोरोहोयनेतेशीयालामांनचोमासामांतोअकडरहेपण ज्यारेउनालोआवेतारेजरुरढीलोथैजायतेमअहियांहरिभ

व० मृ० क्तनेसर्वप्रकारसुखरहेनेसत्संगमांपणसनमानथातुरहे तेरूपजेचोमासुनेशीयालोतेमांतोज्ञानवैराग्यधर्मनेभक्ति ग० अं.
॥४७॥ तेसुधांआकरांजणाय पणज्यारेसत्संगमांअपमांनथायनेदेहकरिनेपणदुखीथाय तेरूपजेउनालोतेमांतोज्ञानवैरा २२
ग्यधर्मनेभक्तितमिणपायेलदारानीपेठेढीलाथैजाय तोपणअमेतोतेनोत्यागकरतानथि पणएजएनीमेलेमनमांओ
शीयालोथैनेसत्संगमांथीपाछोहठीजायछे पछेतेसत्संगीकवाताहोयतोपणतेनेअंतरेसत्संगसंबंधीसुखनरहे माटे
सत्संगकरवो तेतोआत्मसत्तारूपथैनेअतिद्रढपणेकरवो पणदेहतथादेहनासंबंधीतेसंघाथेहेतरहीजाय एवोसत्सं
गकरवोनहि जेमसोनानोदोरोकस्योहोयतेछये ऋतुमांसरखोरहे पणउनालानेतापेकरिनेढीलोथायनहि तेमजेनो
द्रढसत्संगहोयतेनेगमेतेवांदुखआवीपडे तथागमेतटलुंसत्संगमांअपमांनथायपणतेनुंकोईरित्येसत्संगमांथीमनपा
छुंहठेनहि एवाजेद्रढसत्संगीवैष्णवछे तेजअमारेतोसगावालाछेनेतेजअमारिनात्यछे नेआदेहेकरिनेपणएवावै
ष्णवभेलुंजरहेवुंछेनेश्रीकृष्णभगवानन‍ाधाममांपणएवावैष्णवभेलुंजरहेवुंछे एमअमारोनिश्चेछेनेतमारेपणए
मजनिश्चेराख्योजोईये शामाटेजेतमेसर्वेअमारेआश्रितथयाछोमाटेअमारेतमनेहेतनीवातहोयतेकहिजोईयेनेमी
त्रपणतेनेजजाणवोजेपोतानाहेतनीवातहोयतेदुखलगाडीनेपणकहे एजमित्रनुंलक्षणछेतेसमजिराखज्यो॥ ॥
॥इतिवचनामृतं॥ ॥२३॥ ॥२४४॥ ॥संवत् १८८४ नाभादरवावदि ४ चोथ्यनेदिवसस्वामिश्री
सहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां आथमणेबारणेओरडानिओसरियेविराजमानहता
अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां अनेपाघनेविषेधोलापुष्पनातोराकुकिरयाहता अनेकंठनेविषेधोलापुष्पनाहार ॥४७॥

विराजमानहतानेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति तेपरम
हंसदुकडसरोदालेईनेपोतानिआगल्यविष्णुपदगावताहता तेसमयमांश्रीजिमहाराजअंतरसनमुखद्रष्टिकरिनेविरा
जमानहता पछेश्रीजिमहाराजएमबोल्याजेजेवुंप्रेमलक्षणाभक्तियेजुक्तआकीर्त्तननेविषेहरिजननुंअंगकयुंछे ए
वुंतोकिणाभाइनुंअंगछे तथापर्वतभाईनेमुलुजीएनांपणएवांअंगहतां माटेअमेअंतरसनमुखद्रष्टिकरिनेविचार
ताहताअनेबिजापणसतसंगमां एवाअंगवालाहशेअनेजेनेप्रेमलक्षणाभक्तिनुंअंगआवेतेनेपंचविषयनेविषेप्रीति
टलिजायछे अनेआत्मनिष्टाराख्याविनानिजरेछे पछेमुक्तानंदस्वामियेपुछ्युंजेनरसैमेतोतोसखिभावेश्रीकृष्णभग
वाननेभजतानेकेटलाकनारदादिकभगवाननाभक्तछे ततोदासभावेकरिनेभगवाननेभजेछेएबेप्रकारनाभक्त
मांकेनिभक्तिश्रेष्टजांणवि पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेनरसैमेतागोपियोंने नारदसनकादिकएमनिभक्तिमांबेप्र
प्रकारनथिएतोएकप्रकारजछे अनेदेहतोपुरुषनोनेस्त्रीनोबेयमायिकछेनेनाशवंतछे अनेभजननोकरनारोजेजी
वात्मातेपुरुषपणनथीनेस्त्रीपणनथि एतोसत्तामात्रचैतन्यछेतेदेहमुकिनेभगवाननाधाममांजायछे तारेजेविभग
वाननिमरजीहोयतेवोतेनोआकारबंधायछे अथवाएभक्तनेजेवोसेवानोअवकाशआवेतेवोआकारधरिनेभग
वाननिसेवाकरेछे अनेजेभगवाननोभक्तहोयतेनेजेमभगवानमांप्रितिहोयतेमजजोधनस्त्रीआदिकपदार्थमांप्री
तिथैजाय तोएभगवाननोदृढभक्तकेवायनहि अनेपरमेश्वरनोभक्तथईनेभक्तिकरतांथकांजेपापकरेछे तेसत्संग
मांजकुवासनाबांधेछेतेपापतोएनेवज्रलेपथायछे अनेकुसंगमांजईनेपरस्त्रीनोसंगकरेतेथकिपणसत्संगमां भग

वाननाभक्तउपरस्यकुदृष्टियेजोवाणुंहोयतोतेनुंवधुपापछे माटेजेनेभगवानमांदृढप्रितिकरवीहोयतेनेतोकोई जा
त्यनुंपापपोतानिबुद्धिमांरेहेवादेवुंनहिं शामाटेजेसत्संगिहरिजनछेतेतोजेवांपोतानांमाबापकदिकरिहोयतेवांछेअ
नेआसंसारनेविषेअतिशेजेपापीहोयतेपोतानागोत्रनिस्त्रियोनेविषेकुदृष्टिराखेछे माटेजेहरिजननेविषेकुदृष्टिराखेते
अतिशेपापीछेनेतेनोकोईकालेछुटकोथायनहिं माटेजेनेरसिकभक्तथावुंहोयतेनेआविजात्यनुपापतेनोत्यागकरि
नेपछेरसिकभक्तथावुं अनेसर्वपापमांथिमोटुंपापएछे जेभगवाननेभगवाननाभक्तनेविषेदोषबुद्धिथायनेतेदोष
बुद्धियेकरिनेभगवाननेभगवाननाभक्तसंघाथेवैरबंधाईजाय माटेकोटिगौहत्याकरिहोयतथामद्यमांसनुंभक्षण
कर्युंहोयतथाअसंख्यगुरुस्त्रीनोसंगकर्योहोय तेएपापथकितोकोइकालेछुटयकोथायपणभगवाननेभगवानना
भक्तनोजेद्रोहितेनोतोकोईकालेएपापथकिछुटयकोनथायअनेतेपुरुषहोयतोराक्षसथैजायने स्त्रीहोयतोराक्षसीथै
जाय पछेतेकोइजन्ममांअसुरमटिनेभगवाननोभक्तथातोनथि अनेजेणेभगवाननाभक्तनोद्रोहआदर्योहोयनेप
रिपक्वद्रोहिनथयोहोयतेनितो द्रोहबुद्धिमोटापुरुषनेसंगेकरिनेटलेछे पणजेनिपरिपक्वद्रोहबुद्धिथईहोयतेनितोकोई
जोगेकरिनेद्रोहबुद्धिटलेनहि अनेद्रोहकर्यानिसाधनदशामांहोयनेएमजाणेजेभगवाननेभनवाननाभक्तनोमेंद्रो
हकर्योएमोटुंपापकर्युंमाटेहुंतोअतिशेनीचछुंअनेभगवाननेभगवाननाभक्ततेतोबहुमोटाछे एविरित्येजेभगवा
ननोनेभगवाननाभक्तनोगुणले अनेपोतानेविषेदोषजुवेतोगमेतेवांमोटांपापकर्यांहोयतोपणतेनाशपांमेछेअने
भगवानपोतानाभक्तनाद्रोहनाकरनाराउपरस्यजेवाकुराजिथायछे नेदुखायछेतेवाकोईपापेकरिने दुखातानथि

अनेज्यारेवैकुंठलोकमांजयविजयेसनकादिकनुंअपमानकर्युं तारेभगवानतत्कालसनकादिकपासेआव्यानेसन कादिकप्रत्येएमबोल्याजेतमजेवासाधुछेतेनोजेद्रोहकरेतेतोमाराशत्रुछेमाटेतमेजयविजयनेशापदिधोएबहुसारुं कर्युं अनेतमजेवाभगवदिब्राह्मणतेनातोजोमाराहाथद्रोहकरेतोतेहाथनेपणहुंकापिनांखुतोबिजानिशीवातकेवि एविरित्येवैकुंठनाथभगवानसनकादिकप्रत्येबोल्यानेजयविजयहता तेभगवदिनाअपराधरूपिजेपापतेणेकरिने दैत्यथयाएविरित्येजेणेभगवाननाभक्तनोद्रोहकर्योछे तेसर्वेमोटिपदवीमांथिपडिगयाछेतेशास्त्रमांवातप्रसिद्धछे माटेजेनेपोतानुंरुडुइछवुं तेनेभगवाननाभक्तनोद्रोहकरवोनहिं नेजोजांणेअजांणेकांईकद्रोहथैगयोहोयतोपगे लागीस्तुतिकरिनेजेमतेराजीथायतेमकरवुं ॥ ॥ इतिवचनामृतं ॥ ॥२२॥

॥ २८५ ॥ ॥ संवत १८८५ नाआसोशुदि १५ पुन्यमनेदिवसरात्रिनेसमेस्वामीश्रीसहजानं दजीमहाराजश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादरबारमांपोतानाउतारानेविषेफलियानिवच्येढोलियोढलाविनेतउपरस्थ विराजमानहता अनेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां नेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभ क्तनिसभाभराईनेबेठिहति॥ पछेश्रीजिमहाराजकृपाकरिनेसर्वेहरिजनप्रत्येबोल्याजेजेभगवाननोभक्तहोय तेनि त्येभगवाननिमानसीपूजाकरेतेमानसीपूजाकरवानिएमविक्तिछे जेउनालोशियालोतेचोमासुंएत्रणएरतुंनेविषे नोषिनोषिमानसीपूजाकरवीतेमांउनालानाच्यारमहिनासुधी तोएमपूजाकरविजेसारुंटाढुंसुगंधिमानपवित्रजल होय तेणेकरिनेभगवाननेप्रथमनवरावबाने पछेधोयेलोधोलोखसमुंदरफिणोनेघाटोहोय तेपेरवाआपवोनेपछे

सुंदरआसनउपरस्थविराजमानएवाजेभगवानतेनाअंगअंगनेविषे सुंदरमलियागरचंदनघसिनेवाट्यकामांउतारि
राख्युंहोय तेचरचवुंतेप्रथमतोललाटनेविषेचरचिनेललाटनेसारिपेठेनिरखवुं तथाहाथनेविषेचरचीनेहाथनेसारिपेठे
निरषवा तथाहृदयउदरसाथलपिंडिएआदिकजेअंगतेनेविषेतेचंदननुंलेपनकरिकरिनेतेतेअंगनेनिरखवांतथाचर
णारविंदनिउपरस्यनेतलेसुंदरकंकुचोपडवुंनेतेचरणारविंदनेनिरखवां पछेमोगराचमेलिगुलाबचंपोएआदिकजेसु
गंधिमानपुष्पतेनाहारतथाकंकणबाजुबंधटोपिएआदिकजेआभुषणतेतेपुष्पनांपेराववां अनेमोगरानापुष्पजेवुं
धोलुंनेझिणुंनेबहुआरेनहि एवुंवस्त्रमस्तकनेविषेधराववुंतथाधोलिझिणिनेहलकीएवीजेसुंदरपछेडितेओढाववी
पछेतेभगवाननेमलवुंतेएकवारमलवुंबेवारमलवुं जेवुंपोतानेहेतउपजेतेममलवुंतथाभगवाननांचरणारविंदपो
तानीछातिमांलेवांतथामस्तकउपरस्थधारवांअनेतेमलवेकरिनेजेभगवाननाअंगनुंचंदनपोतानाअंगमांवलगेतथा
भगवाननाचरणारविंदनेपोतानिछातिमांनेमस्तकउपरस्थधार्यांहोय तेणेकरिनेजकंकुवलगेतथापुष्पनाहारनांचि
न्हइत्यादिकजेजेपोतानाअंगमांवलगेतेनेधारवुंकेतांएमजाणवुंजेभगवाननुंप्रसादिचंदनकंकुनेहारतेमाराअंगमां
अड्यांछे अनेशियालानाच्यारमहिनासुधितोएमपूजाकरवीजेप्रथमतोभगवाननेउंनेजलेकरिनेनवराववाने पछे
धोलांखेसपेरवाआपवोने पछेढोलियाउपरस्थमखमलनुगादलुंपाथरिनेतेउपरस्थधोलोओछाडओछाडिनेतेउपरस्थ
भगवाननेविराजमानकरवाने पछेसुरवालपेराववोतथाडगलीपेराववीतथासोनेरितारालोआरेकसुंबिरंटोमस्त
केबंधाववोतथाकेडयेआरेरंटोबंधाववोतथाखभेआरेरंटोधराववो तथाहिरामोतिसुवर्णलालनांजेआत्यआत्यनां

घरेणांतेअंगअंगनेविषेधराववांतथामांतिनिमालापेराववी अनेवस्त्रपेराविनेतथाआभूषणपेराविनेभगवानमनां
जेतेतेअंगतेनेसारिपेठेनिरखवां अनेभगवाननाललाटनेविषेएककंकुनोचांदलोकरवो अनेचोमासानाच्यारमहि
नासुधिएमपूजाकरवीजेजांणियेभगवानकोईकगामथिआव्यातेधोलांवस्त्रसर्वेपललिगयांछे अथवानदियेंपरम
हंसेसहितनावापधारयाहतात्यांथिपललिनेआव्याछे पछेतेपललेलांजेवस्त्रतेनेउतराविनेसर्वेकसुंबलवस्त्रपेरवाआ
पवां अनेललाटनेविषेपिलुंजेकेसरचंदनतेनुंलेपनकरवुं अनेउनालोहोयतारेचोगांनजायगामांतथाफुलवाडिमां
भगवानविराजमानछे एविरित्येभगवाननेधारवा अनेशियालोनेचोमासुंहोयतारेकोईकसारिमेडिनेउपरयभग
वानविराजमानछे अथवाघरनेमाहेलिकोरेविराजमानछेएविरित्येभगवाननेधारवा अनेभगवाननेजमवाकेई
वस्तुआपवीतोजेभक्ष्यभोज्यलेह्यचोष्यपोतानामनमांखावानेगमतांहोयतेवांभगवाननेअर्थेचिंतववां अनेतेवां
भगवाननेनभावतांहोयतोपणपोतानेगमतांजभोजनभगवाननेअर्थेचिंतववां अनेबिजाजेधूपदीपआरतिए
आदिकउपचारतेजथाजोग्यभगवानने अर्पणकरवाएविरित्येत्रणेरतुमांभिन्नभिन्नपुजाकरेतोतेभक्तनेभगवा
ननेविषेहेतनिरुद्धिथायछे नेतेनाजीवनेबहुसमासथायछेमाटेजेणेआवातसांभलिछे तेराखज्योनेनित्येआविरि
त्येभगवाननीमानसीपूजाकरज्योनेआविवातअमेकोईदिवसकरिनथि अनेवलिश्रीजिमाहाराजेएकबिजिवात
करिजेज्यारेभगवाननेभगवानाभक्ततेपोतानेउपरयराजिथाय तारेतेभक्तनेएमविचारवुंजेमारांमोटांभाग्यजेमा
रिउपरयभगवाननेभगवाननाभक्तराजिथया अनेशिक्षानेअर्थेभगवाननेभगवाननाभक्तपोतानेवढेतारेपण

एमविचारवुं जेमारांमोटांभाग्यजेमुनेभगवाननेभगवाननाभक्तवढ्या जेणेकरिनेमारामांअवगुणहशेतेजाशेए
विरित्येवढतापणराजिथावुंपणवढे तारेमनमांशोकनकरवोनेकचवावबुंनहिनेपोतानाजीवनेअतिपापिनमानवो
राजिरवुंआवातपणराख्याजेवीछे॥ ॥इतिवचनामृतम्॥ ॥२३॥

॥ २४६ ॥ ॥ संवत् १८८५ नाआसोवदि १२ द्वादशीनेदिवसश्रीजिम
हाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां श्रीगोपीनाथजीनामंदिरनेविषेविराजमानहतानेसर्वेश्वेतवस्त्रधार
णकर्यांहतानेपोतानामुखारविंदनिआगल्यसाधु तथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहा
राजनेमुक्तानंदस्वामियेप्रश्नपुछ्यो जेभगवाननाजेभक्ततेअक्षरधामनेविषेभगवाननिसेवामांरहेछे तेसेवानि
प्राप्तिनांजेसाधनतेशांछे तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेश्रद्धास्वधर्मवैराग्यनेसर्वप्रकारेइंद्रियोनोनिग्रहकरवोनेअहिं
साब्रह्मचर्य साधुनोसमागमआत्मनिष्ठानेमहात्म्यज्ञाने जुक्तएविजेभगवाननिनिश्चलभक्तिने संतोषनिर्दंभपणुंद
यातपनेपोताथिगुणेकरिनेमोटाजे भगवाननाभक्ततेमनेविषेगुरुभावराखिनेतेमने बहुप्रकारेमांनवानेपोतानेब
रोबरियाजे भगवाननाभक्ततेमनेविषेमित्रभावराखवोने पोताथिउतरताजेभगवाननाभक्ततेमनेविषेशिष्यभा
वराखिनेतेमनुंहितकरवुंएविरित्ये आसाधनेकरिनेभगवाननाएकांतिकभक्तजेते अक्षरधामनेविषेभगवान
नीसेवानेरुडिरित्येपांमेछे पछेशुकमुनियेप्रश्नपुछ्यो जेआपणासर्वेसंतवर्त्तमानमांरहेछे तथापिएमनेविषेएवुंकी
युंलक्षणछे जेजेणेकरिनेएमजाणियेजेएनेआपत्कालपडशे तोपणएधर्ममांथिनहिडगेतारेश्रीजिमहाराजबोल्या

जेभगवाननांजेजनांनांमोटांवचनतेनिउपस्थनिरंतरजेनिद्रष्टिरहे पणवचनबाहेरपगदेवोपडेतेमां अतिकठणपडे
अनेतवचनथिआगल्यपगमांडिनेअधिकपणनवरतेअनेओछापणनवरतेतेनेजांणिये जेएधर्ममांथिआपल्काळेप
णनहिपडे पछेश्रीजिमहाराजेकृपाकरिनेएमवार्त्ताकरिजेप्रकृतिजजावितेजीवनेबहुकठणछे तथापिजोसत्संगमां
स्वार्थजणायतोप्रकृतिटळवीकठणनपडे जेमदादाखाचरनाघरनामाणसुंनेअमनेराखवानोस्वार्थछे तोअमनेजेप्र
कृतिनगमतेराखतानथि तेमस्वार्थकरिनेप्रकृतिटळेछे तथाभयेकरिनेपणटळेछेपणतेअतिशेनथीटळतिकेमजेज्यारे
कोईमांणसहोय तोरतेनोभयराखेनेमांणसनहोय तोनराखेजेमराजानेभयेकरिनेचोरप्रकृतिनोत्यागकरेछे ॥ अने
जेनोजस्वभावहोय तेनिउपस्थवारंवारअमेकठणवचननाडंकमारयाहोय नेकचवाव्याहोय तोपणतेकोइरित्येपाछो
नपड्योहोयतेउपस्थतोअमारेएवुंहेतरहेछे तेजाग्रतस्वप्नमांसंभारयविनातेहेतएमनुंएमरह्युंजायछेनेगमेतेमथाय
पणतेहेतटळतुंनथि अनेवळिजेहरिभक्तनेविषेजेअंगहोय तेमांएकअंगसरसहोयतेकहीयेछईयेजेदादाखाचरनेवि
श्वासनुंअंग अनेराजबाईनेत्यागनुंअंग अनेजीवुबाईनेश्रद्धानुंअंग अनेलाडुबाईनेअमारिप्रसन्नताकरवीएअंग
अनेनित्यानंदस्वामिनेअमारिप्रसन्नताकरविएअंग अनेब्रह्मानंदस्वामिनेसत्संगनिमर्यादानोकोईरित्येभंगनथाय
एवोआग्रहएअंग अनेमुक्तानंदस्वामिनेअमारिप्रसन्नताकरवीतथाअमारोविश्वासएअंग अनेसोमलाखाचरने
सदाएकरेणीपणुंएअंग चैतन्यानंदस्वामीनेएमजेकोईरित्येमहाराजप्रसन्नथायएमआपणीवर्तेवरतायतोठिकएअं
ग अनेस्वयंप्रकाशानंदस्वामिनेनिश्चयतथामहात्म्यएअंग अनेठाकोरकिणाभाईनेएमजे भगवानविनाबिजाप

दार्थमांरखेमारुंमनबंधाईजायनहिएवुंअंग अनेमोटाआत्मानंदस्वामिनेअमारावचननुंउलंघनथायनहिएवुंअंग
एविरित्येघणाकमोटेरापरमहंसतथाहरिभक्ततेनांअंगकयांअनेपछेएमबोल्याजेअहिंनीमोटेरित्रएयबाईयुंतथागो
पालानंदस्वामिब्रह्मानंदस्वामिमुक्तानंदस्वामिनित्यानंस्वामिशुकमुनिनिसोमलोखाचरदादोखाचरएतमेसर्वेजे मह
मणांआवर्त्तमानकालेकेवारुडिरित्येवरतोछोतथापिजोदेशकालसंगक्रियाएच्यारनेविषेविशमपणुंथाय तोएमनो
एमरंगरहेनहिएवातमांकांईसंशयनथि अनेकदाचितविषयमांबंधाइगयोहोय पणजोजेनेविषेजेटलोज्ञानांशवधा
रोहोय तोतेविषयनाबंधननेतोडिनेनिकलेतेज्ञानांशतेशुंतोएमसमजणयहोयजेहुंजेजीवतेआवोछुं तथादेहतेआ
वोछेतथादेहनांसंबंधीतेआवांछे तथाप्रकृतिपुरुषविराटसूत्रात्माअव्याकृततेनांस्वरूपतेआविरित्यनांछे तथाभग
वानतेआविरित्यनाछे तथाभगवाननुंधामतेआविरित्यनुंछेइत्यादिकजेज्ञानांशतेनिजेअंतरमांदृढतानीग्रंथितेप
डिहोयनेपछे जेवैराग्यउपजेतेवैराग्यखरांअनेएवीनाबीजाजेवैराग्यतेतोउपरथिजणायपणएमांबलनहि बलतो
ज्ञानांशथिउपनोजेवैराग्यतेमांजछे जेमदीवानोअग्नितेनेवायुलागेतारे ओलाइजाय अनेवडवानलअग्नितथामे
घमांजेवीजलीनोअग्नितेजलमांरयोछे पणतेजलनोपराभवएनेथातोनथिप्रज्वलितथकोरहेछे तेमज्ञानांशविना
नोजेवैराग्यतेनेविषयनोसंबंधथायतारेएवैराग्यटकेनहि अनेज्ञानांशेकरिनेथयोजेवैराग्यतेनेविषयनोसंबंधथाय
तोपणएवैराग्यक्षीणनपडेवडवानलअग्नीनिपेठेप्रज्वलितथकोवरतेछे अनेएवोजेज्ञानांशतेनिकोइरित्येकरिनेतमा
रामनमांआंटिपडिजायतेसारुअमेनिरंतरवार्त्ताकरियेछैये केमजेकोइकवार्त्तानीचुंकलागेतोएविआंटिपडिजाय

अनेजेएमनसमजेने आमारिजात्यआमारिमाआमारोबापआमारासंबंधिएविरित्यनीअहंममतायेयुक्तजेनिस
मजणयछे तेनेतोअतिप्राकृतमतिवालोअणसमजुजांणवो अनेवळीश्रीजिमहाराजेकृपाकरिनेएमवार्त्ताकरिजे
मुमुक्षुनेउत्कृष्टगुणनीप्राप्तीथायतेनुंकारणशुंछे तोभगवाननीकथावार्त्तासांभळ्यमांजेनेजेटलीप्रितितेनेतेटलोज
गतनोअंभावथायतथाकामक्रोधलोभादिकदोषनोनाशथाय अनेजोकथावार्त्तामांजेनेआलससहायतेनीकोरनि
एमअटकलकरवीजेएमांमोटागुणनहिआवे अनेशास्त्रमांनवप्रकारनीभक्तिकहिछेतेमांश्रवणभक्तिनेप्रथमगणि
छे माटेजोश्रवणभक्तिजेनेहोयतोप्रेमलक्षणापरजंतसर्वेभक्तिनांअंगएनेप्राप्तथाशेएविरित्येवार्त्ताकरि अनेतेज
दिवसमध्यानसमेदादाखाचरनादरबारमां उत्तरादेबारस्यओरडानिओसरिनिआगळ्यपरमहंससर्वेनिपंक्तिजमवा
सारुबेठिहतितेसमयमां श्रीजिमहाराजलिंबडानावृक्षनेहेठढोलियोढलाविनेविराजमानहतापछेश्रीजिमहाराजे
परमहंसआगळ्यएमवातकरिजेबाईयुंहरिभक्तछे तेनुंमाहात्मतोकांइंसमजवुंनहि केमजेमाहात्म्यनेमिसेकरिने
मनमांएनुंमननथायएटलेस्वप्नमांआवे माटेमाहात्म्यलेवुंतोसौनुंसमपणेलेवुंजएसर्वेभगवाननाभक्तछे पणअ
धिकन्यूनपणेमहात्म्यलेवुंनहिअनेजोअधिकन्यूनपणेमाहात्म्यसमजेतोतेमांमोटुंविघ्नछे तेमजबाईयुनेभाइओनुं
महात्म्यपणसमपणेसमजवुं अनेजोएमनसमजेतोएबाइयुंनेपणमोटुंविघ्नछे ॥ ॥ इतिवच
नामृतम् ॥ २४ ॥ ॥ २४७ ॥ ॥ संवत् १८८५ नाकार्त्तिकशुदि
१० दशमीनेदिवसस्वामीश्रीसहजानंदजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां आथमणाबारनाओ

रडानिओसरियेढोलियाउपरथ्यविराजमानहताने सर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपर
महंस तथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजीमहाराजेकृपाकरिनेएमवार्त्ताकरिजे भगवानसं
बंधिभक्तिउपासनासेवाश्रद्धाधर्मनिष्ठाएआदिकजेजेकरवुं तेमांविजाफलनीइच्छानराखवीएमसच्छास्त्रमांकयुं
छे ततोसाचुंपणएटलीतोइच्छाराखवीजेएणेकरिनेमारिउपरथ्यभगवाननीप्रसन्नताथायएटली।इच्छाराखवी अनेए
वीइच्छाराख्या विनाअमथुंकरेतोतेनेतमोगुणीकेवाय माटेभगवाननीभक्तिआदिकजेगुणतेणेकरिने भगवत्प्रस
न्नतारूपफलनेइच्छवुं अनेजोएविनाबिजिइच्छाराखेतोचतुर्द्धामुक्तिआदिकफलनिप्राप्तिथायअनेभगवानानिजेप्र
सन्नतातेघणाउपचारकरिने जेभक्तिकरेतेनिजउपरथ्यथायनगरिबउपरथ्यनथायएमनथिगरिबहोयनेश्रद्धासहितज
लपत्रफलफुलभगवाननेअर्पणकरेतोएटलामांपणराजिथायकेमजेभगवानतोअतिमोटाछे तजेमकोइकराजाहो
यतेनानांमनो एकश्लोकजकोइककरिलावेतोतेनेगामआपेतेमभगवानतुरतराजिथायछे अनेवलीभगवाननोख
रोभक्ततेकोणकेवायतो पोतानादेहमांकोइकदीर्घरोगआविपडे तथाअन्नखावानमलेवस्त्रनमलेइत्यादिकगमेएट
लुंदुःखअथवासुखतेआविपडेतोपण भगवाननी उपासनाभक्तिनियमधर्मश्रद्धाएमांथिरंचमात्रपणमोलोनपडेर
तिबासरसथायतेनेखरोभक्तकहीयें पछेश्रीजिमहाराजनेराजबाइयेप्रश्नपुछावुंजेहेमहाराजकियागुणेकरिनेतमेरा
जीथाओनेकियादोषकरिनेकुराजिथाओ नारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेआटलातोवचनमांदोषछे तेकियातोपोताना
अंतरमांकांइकविशेषवरतवानुंहोयतेनुंअमनेएकवारकहीदेवुंजे हेमहाराजतमेकहोतोहुंआविरित्येवरतुंपणवारंवा

रनेकेवुं जेहेमहाराजहुंआंमवरतुंकआमवरतुंततमेकेममुनेकेतानथितेनगमे अनेमुंनेपोतानोइष्टदेवजांणेनेवारेवारे
मारा।वेंणउपरस्थवेंणलावेतेनगमेअनेहुंकोइनीआगल्यवातकरतो।हउंनेबोलाव्याविनावच्चमांबोलेतेनगमे अनेभग
वाननुंध्यानकरवुं तथाधर्मपालवांभक्तिकरवी।इत्यादिकजेजेशुभक्रियाकरवानीछेतेनेजेभगवानउपरथनांखेजेभ
गवानकरावशेताथाशेतेनगमे अनेआमहुंकरिशआमहुंकरिशएमकेवलपोतानुंजबलराखेपणभगवाननुंबलनरा
खेतेनगमे अनेजेनेबोल्यामांपोतानाअंगनोठानहोयतेतोअतिशेनगमे अनेविजाव्यवहारिककामकरवांहोयतेमां
तोलाजतथाआलसनहोयनेभगवाननिवार्त्ताकरवीकथाकरवी कीर्त्तनगाववांतेमांलाजराखेने आलसराखेतेनग
मे अने त्यागनोअथवाभक्तिनोअथवाकोईरित्यनोजेअहंकारबोलीमांलावेतेनगमे अनेसभामांबेठिहोयतारेसउथि
छेलोआविनेबेसे पणपोतानेज्यांघटतुंहोयत्यांनबेसेतेनगमेतथाकोइकमोटातेसभामांबेठाहोयने तेनेकुणिमारिने
मागकरिनेपोतेबेसेतेनगमे अनेबाइमांणसहोयनेते पोतानाअंगनेढांकिनेलज्जासहितवरतेतेनगमे तथाचालेतारेनि
चिद्रष्टिराखिनेचालेपणफाटिद्रष्टराखेनहितेनगमे अनेअमारांदर्शनकरताहोयनेकोइकबाइभाइआवेअथवाकुतरुं
निसरेकेढोरनिसरेकेकोइकखडखडेतेनिसामुवारंवारदर्शनमुकीने जुवेपणएकद्रष्टीयेदर्शननकरेतेनिउपरस्यतोएविरि
सचडेजेशुंकरियेसाधुथयानहितोएनुंकोइकताडनकरियेपणतेनो थायनहिकेमजेसाधुनेकोइनुंताडनकरवुंएअति
अयोग्यकर्मछे अनेजेकपटराखेपणपोतानामननाजेसंकल्पतेजनेकेवायोग्यहोयतेनिआगल्यपणकेहेनहितेनगमे
अनेमानतथाक्रोधतथाकोइथिदबाईनेरवुंतशुंतोपोतानामनमांजरेतुंहोयतेवुं विजाथिदबाइनेकेवायनहि एत्रणय

वांनांतोअतिशेभुंडांछे अनेहरिभक्तनेमांहोमांहीवरोवरीयापणुंरेहेपणएकएकनोभारनआवेएपणअतिशेभुंडुंछे॥

॥इतिवचनामृतं॥ २५॥ ॥२४८॥

॥संवत् १८८५ नाकार्त्तिकशुदि ११ एकादशीनेदिवसस्वामीश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां श्रीगोपीनाथजीनामंदिरनेविषेविराजमानहता नेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजीमहाराजेएमवार्त्ताकरिजेभगवाननिपेठसेवाकरवाजोग्यएवाजेसंततेकेवाहोयतोइंद्रियुं अंतःकरणआदिकजेमायानागुणतेनिजेक्रियातेनेपोतदाविनेवरतेपणएनिक्रियायेकरीनेपोतेदबायनहि नेंभगवानसंबंधिक्रियानेजकरे नेपंचवर्त्तमांनमांदृढरेहताहोयनेपोतानेब्रह्मरूपमानेनेंपुरुषोत्तमभगवाननीउपासनाकरे एवाजेसंततेन मनुष्यजेवानजांणवानेंदेवजेवापणनजांणवाकेमजेएविक्रियादेवमनुष्यनेविषेहोयनहि अनेएवासंतमनुष्यछे तोपणभगवाननिपेठसेवाकरवायोग्यछे माटेजेनेकल्याणनोखपहोयएवाजेपुरुषतेनेएवासंतनिसेवाकरवीअनेएवासाधुगुणेजुक्तजेबाइतेनिसेवाबाइनेकरवी पछेश्रीजिमहाराजनेआत्मानंदस्वामीयेप्रश्नपुछ्योजेआसत्संगमांजेवर्त्तमाननोप्रबंधछे तेमांज्यांसुधीरेहतोहोयत्यांसुधीताजेवोतवोहोयतेनेपणपंचविषयेकरिनेबंधनथायनहि पणकोइकदेशकाळनेजोगेकरिनेंसत्संगथिबाहेरनिसरिजवायतोपणजेनेपंचविषयबंधनकरिसकेतेपुरुषकेवोहोयतेनांलक्षणकहो तारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेनिबुद्धिमांधर्मांशविशेषपणेवरततोहोयनेआस्तिकपणुंहोयजेआलोकमांजेसारुनरसुंकर्मकरेछे तेनुंजेसारुनरसुंफलतेनेजरुरपरलोकमांभोगवेछे एविदृढमतिजेनेहोय

तथालाजहोयजेभुंडुंकरशुंतोआलोकमांमाणसआगळ्यसुंमुखदेखाडशुंएवोजेहोयतेगमेत्यांजाय तोपणएनेको
इपदार्थतथास्त्रियादिकतेबंधनकरिसकेनहिजेममयारामभट्टछेतथामूळजीब्रह्मचारिछेतथानिष्कुळानंदस्वामीछेए
विजात्यनाजेहोयतेनेस्त्रिधनादिकपदार्थनोजोगथायतोपणएडगेनहि अनेएवोहोयनेतेनेजोएकआत्मनिष्ठापणुंहो
यजेहुंतोआत्माछुंब्रह्मछुंतेमारेविषेशुभअशुभक्रियालागतीनथिहुंतोअसंगछुं एवुंअंगहोयतथाबिजुंएमहोयजे
भगवाननोमहिमाबहुसमजेनेतेमहीमानिबहुवार्त्ताकरेजेकांइकधर्मविरुद्धवरताईजाशेतेनोशोभारछे भगवा
ननोमहिमाबहुमोटोछेएवेरित्यनाजेहोयतेमांएवेरित्यनाजेदोषतेधर्मपाळवामांमोटाअंतरायरूपछे माटेआविरि
त्यसमजेतोसारुंजेआत्मनिष्टापणयथार्थहोयतथाभगवाननुंमाहात्म्यपणसारिपेठेसमजे अनेनिष्कामपणुनिर्लो
भपणुंनिःस्वादपणुंनिःस्नेहपणुंनिर्मानपणुंएआदिकजेधर्मतेनेभगवाननीप्रसन्नताने अर्थेसमजिनेदृढपणेपाळेने
एमसमजेजेहुंएधर्मनेपाळिशतोमारिउपरथभगवानबहुराजिथाशे नेजोमुनेकोइरित्येधर्ममांथिकांइकभंगपडशे
तोभगवाननोमारिउपरथबहुकुराजिपोथाशे एविरित्यजेनाअंतरमांदृढग्रंथिहोयतेभक्तजेतेधर्ममांथिकोइदिवस
पडेजनहि अनेएवोजेहोयतेनेकोइमायिकपदार्थबंधनकरिसकेनहि अनेआविरित्यनिसमजणएयवाळोनहोयनेबि
जोगमेतेवोज्ञानवाळोहोयकेभक्तिवानहोयतेनेपणधर्ममांथिकांइकभंगथइजायखरो तथामायीकपदार्थबंधन
करेखरुंएसिद्धांतवार्त्ताछे पछेवळिश्रीजीमहाजेकृपाकरिनेएमवार्त्ताकरिजेअमनेअहंकारनगमेतेअहंकारभक्ति
पणनोहोयत्यागपणनोहोयवैराग्यपणनोहोयब्रह्मपणनोहोयसमजणएयनोहोयवर्त्तमानपाळ्यानोहोयएरित्यनो

जेजेअहंकारतेअमनेनगमे अनेदंभनगमेतदंभतेशुंतोपोतानाहृदयमांभगवाननोनिश्चयभक्तिनेधर्मतेथोडाहो
यनेबिजाआगळ्यपोतानिमोटपवधार्यासारुउपरथितोतेनेबहुजणावेतेनगमे अनेपोतानेनेभगवाननेजेअ
भेदपणेभजेतेनगमे तथाजेनियमधार्योहोयतेनियमनेघडीकमुकिदेनेवळीघडिकमांपाळेएविरित्येजेशीथळवर
ततोहोयतेनगमेअनेभगवाननोमहिमातोझाझोमोटोसमझेनेपोतानेअतिशेतुच्छपणेसमझेपणदेहथिजुदोजेआ
त्मातेरूपपोतानेनमानेतेनगमे अनेहवेजगमेतकहीयेछैयेजेभगवाननोमहिमातोयथार्थसमझेनेपोतानादेहथिव्य
तिरिक्तजेपोतानोआत्मातेनेब्रह्मरूपसमझे अनेधर्ममांदृढरयोहोयअनेभगवाननिअचलभक्तिकरतोहोय अनेआ
विरित्यनोपोतेहोयतोपणसत्संगमांकोइककांइनसमझतोहोयनेभगवाननोनिश्चयतोहोयतेनेमोटोजाणे नेतेनि
आगळपोतानेअतितुच्छजाणे अनेवार्त्ताकरयांमांपोतानेमोढकरिनेपोतानिसमझएयनोकेफकोइनिआगळ्यसगा
रपणजणावेनहि एवोजेहोयतेअमनेबहुगमेएविरित्येंश्रीजिमहाराजवार्त्ताकरिनेपोतानेउतारेपधार्या॥ ॥ इति
वचनामृतं॥ २६॥ ॥ २४९॥ ॥ संवत् १८८५ नाकार्त्तिकशुदि १५ पुन्यमनेदिवसस्वामिश्रीसह
जानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांश्रीगोपीनाथजीनामंदिरनेविषेविराजमानहता अनेस
वेंश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां नेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठि
हति पछेश्रीजिमहाराजेवार्त्ताकरिजेशब्दस्पर्शरूपरसनेगंधएपंचविषयसंबंधिजेसुखतेदिव्यमूर्त्तिएवाजेभगवान
पुरुषोत्तमनेनिजेसुखमयमूर्त्तितेरूपजेएकस्थळनेनेविषेरयुंछे तेजोभगवाननिमूर्त्तिनांदर्शनकरताहोइयेतोरूपनुंसु

खप्राप्तथायनेबिजाजेस्पर्शआदिकच्यारविषयतेनुंसुखपणप्राप्तथायतेएकजसमयनेविषेथायछेअनेबिजामायिक
जेपंचविषयछेतेमांतोएकविषयनोसंबंधथायतारेएकविषयनुंजसुखप्राप्तथायपणबिजानुंनथायमाटेमायिकविष
यमांभिन्नभिन्नपणेसुखरयुंछेअनेतेसुखतोतुच्छछेनेनाशवंतछेनेअंतेअपारदुःखनुंकारणछे अनेभगवानमांतोसर्व
विषयनुंसुखएककालेप्राप्तथायछे नेतेसुखमहाअलौकिकछेनेअखंडअविनाशिछे तेसारुजेमुमुक्षुहोयतेनेमायिक
विषयमांथिसर्वप्रकारेवैराग्यपांमिनेअलौकिकसुखमय एविजेभगवाननिदिव्यमूर्त्तितेनेविषेसर्वप्रकारेजोडावुंअ
नेवलीश्रीजिमहाराजेएमवार्त्ताकरिजे जेहरिभक्तनेभगवाननीभक्तिनोखपहोयतथासंतसमागमनोखपहोयतोते
गमेतेवोपोतानोस्वभावहोयतोतेनेटालिनेजमतेसंतकहेनेतेनिमरजिहोयतेमवरते अनेतेस्वभावतोएवोहोयजेचैत
न्यसाथेजडाईगयोहोयतोपणतेनेसत्संगनाखपवालोटालिनांखेतेउपरअपोतानिवार्त्ताकरिजे अमारोप्रथमत्यागि
स्वभावहतो पणजोश्रीरामानंदस्वामिनादर्शननोखपहतो तोमुक्तानंदस्वामिनीआज्ञानेअनुसारेवरत्यापणअमारा
मननुंगमतुंकांइनकरयुंअनेवलिजेहरिभक्तहोयतेनेकोइजात्यनीआंटिपाडवितेनिएमविगतिछेजेएकतोनिष्कामादि
कवर्त्तमाननीआंटिपाडिहोयनेएकएवीआंटिपाडिहोयजे आठेकांणहुंआसनकरुंतोनिद्राआवेनेबिजेठेकांणेनआवे
एआदिकअनेकप्रकारनिजेतुच्छस्वभावनिआटिपाडीहोय एवेएनेएकरित्यनीनसमजविवर्त्तमाननिआंटितोपोता
नाजीवनरूपछेनेतेनेविषेअहुमालछे एविरित्येमाहात्म्येसहिततेनिआंटिपाडवी अनेबिजास्वभावनिआंटिपाडिहोय
तेनेविषेतोतुच्छपणुंजांणवुंनेतेनेसंतमुकावेतोमुकिदेविनेप्रथमनिआंटिमुकविनहिअनेएवेयनेबरोबरसमजेतोएने

विषेमुढपणुंजांणवुं जेमबालकहोयतेणेमुठिमांबदामझालिहोयतेनेकोइकमुकावेतोमुकेनहिनेरुपैयानिमुठिवाली
होयनेसोनामोरनिमुठिवालिहोयनेतेनेमुकावेतोतेनेमुकेनहि तारेएबालकेबदामतथारुपैयानेसोनामोरतेनेविषेबरो
बरथमालजांण्यो माटेएबालकनेविषेमुढपणुंछे अनेवलिजेमकोइकनाहाथमांबदांमहोयनेचोरआविनेकहेजेतुं
मुकिदेनहितोतरवारथेमाथुंकापिनाखिश तारेडायोहोयतोतेनेआपिदेनेमुर्खहोयतोनआपे तेमएवेप्रकारनिभ्रांटिमां
न्युनअधिकपणुंजांणवुंनेएमहोयनहि नेवयमांसामान्यपणुंजांणेतोएनोभ्रांटिदारस्वभावजांणवोनेतेनेमानिजाण
वानेभ्रांटियेकरिनेतेवर्त्तमानपालतोहोयनेजोमरणपरजंतएमनेएमनभेतोतोठिक पणतेनोपुरोविश्वासनआवेके
मजेजोएनेकोइकजात्यनांवणलागे अथवातेनुंमाननरहेतोएवोएरहेशेनहिंअनेजेभ्रांटियेकरिनेवर्त्तमानपालतोहो
य नेभक्तिकरतोहोयतेतोराजर्षिकेवाय नेजेभगवाननिप्रसन्नतानेअर्थेभगवाननिभक्तिकरतोहोय तथावर्त्तमान
पालतोहोय तेतोब्रह्मर्षिकेवायनेतेसाधुकेवायएविरित्येएबेयमांफलनोभेदपणछे अनेवलिएमवातकरिजमानइर्षा
नेक्रोधएत्रणयदोषतेकामकरतांपणअतिशेभुंडाछे केमजेकामिउपरथतोसंतदयाकरे पणमानिउपरथनकरेनेमान
मांथिइर्षानेक्रोधउपजेछेमाटेमानमोटोदोषछेनेमानेकरिनेसत्संगमांथिपडिजायछेएवोकामेकरिनेनथिपडतोकेम
जेआपणासत्संगमांग्रहस्थहरिभक्तघणाछे तेसत्संगमांपड्याछे माटेएमानइर्षानेक्रोधएत्रणयउपरथअमारेअतिशे
अभावरहेछे नेअमारांजेजेवचनलखेलांहशे तेमांपणएमजहशेतेविचारिनेजुवोतोजणाइआवशे माटेभगवान
नुंमाहात्म्यसमझिनेमाननेटालवुं अनेवलिश्रीजिमहाराजेएमवार्त्ताकरिजेभगवाननोनिश्चयतेकेनेकहिये तोजेम

आसंसारमांप्रथमबालकपणामांथिमावापवर्णआश्रमनात्यजात्यपशुमनुष्यजलअग्नी पृथवीवायुआकाशइत्या
दिकजेजेपदार्थनोनिश्चयथयोछे तेशास्त्रेकरिनेथयोछेनेशास्त्रनमांभल्यांहोय तोलोकमांजेशब्दतेशास्त्रथिजप्रवर
त्याछे तेणेकरिनेतेनोनिश्चेकर्योछे तेमशास्त्रेकयांजेनिष्कामनिर्लोभनिर्माननिःस्वादनिःस्नेहइत्यादिकसंतनांलक्षण
तेनेसांभलिनेएवांलक्षणज्यांदेखाय एवाजेसंततेनेनेभगवाननेसाक्षात्संबंधहोय माटेएवासंतनावचनेकरिनेभग
वाननोनिश्चयकरवोनेतेनावचनमांद्रढविश्वासकरवोतेनेनिश्चेकहियेअनेतेपछेवडोदरावालानाथभक्तेश्रीजिमहा
राजनेप्रश्नपुछ्योजेजेनेभगवाननोद्रढनिश्चेहोय एवोजेभगवाननोभक्ततेनाजेसंबंधितेनुंकल्याणतेभक्तनासंबं
धेकरिनेछेकेनथि तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजोएनासंबंधिनेतथाएनापित्रिनेएनेविषेहेतहोयतो एनुंकल्याणथा
यनेहेतनहोयतोनथाय नेजोसंबंधिपणनहोयनेजोतेनेएभक्तनेविषेहेतहोयतोतेनुंपणसारुंथाय केमजेएनेमुवाटा
णुंथाय तारेतेभक्ततेनेसांभरिआवेनेतेभक्तनिवृत्तितोभगवानसाथेनिरंतरलागीछे नेतेभक्तनुंतेनेस्मरणथाय मा
टेतेनुंकल्याणथायछे अनेवलिश्रीजिमहाराजबोल्याजेअमेआत्मानास्वरूपनिवार्त्ताकरियेछैये तथाभगवानना
स्वरूपनिवार्त्ताकरियेछैयेतेवार्त्तायेकरिनेजेवुंएनुंसुखछे तेवुंजसुखतोआवतुंनथि अनेजेवुंएनुंयथार्थसुखछे ते
तोसमाधियेकरिनेजांण्यामांआवेछे तथादेहमुक्याकेडजांण्यामांआवेछे पणकेवलवार्त्तायेकरिनेजांण्यामांआ
वतुंनथि जेमरूपनुंसुखतनेत्रेकरिनेभोगवायछे पछेतेसुखनेमुखेकरिनेवखांणकरेजेबहुसारुरूपदिठुं तारेतेसुख
नोअनुभवजेवोनेत्रनेथयो तेवोमुखनेनथयोतथाश्रवणेकरिनेशब्दनेसांभल्योनासिकायेकरिनेगंधसुंघ्योत्वचा

येकरिनेस्पर्शलिधोजीह्वायेकरिनेरसचाख्यो पछेतेतेसुखनुंवचनेकरिनेवखांणकरे जेबहुसारोगंधहतोबहुसारोर
सहतो बहुसारोस्पर्शहतोबहुसारोशब्दहतोएमकयुंतोखरुं पणजेविरित्येतेतेइंद्रियोनेतेतेसुखनोअनुभवथयो ते
वोवचनेनथयो तेमसमाधियेकरिनेतथादेहमुकिनेजेवोभगवाननासुखनोअनुभवथायछेनेआनंदथायछे तथा
आत्मानासुखनोअनुभवनेआनंदथायछे तवोएनिकेवळवातकरेतेणेकरिनेथातोनथि अनेजोएवंनिवार्त्तासांभ
ळिनेतेनुंमनननेनिदिध्यासकरे तोएनोसाक्षात्कारथायनेसाक्षात्कारथाय तोरेसमाधियेकरिनेजेवोएवंनोअनुभव
नेआनंदथाय तवोजथायमाटेएवंनिवार्त्तासांभळिनेएनुंमनननेनिदिध्यासकरवो॥ ॥इतिवचनामृतं॥ २७॥
॥ २५०॥ ॥संवत् १८८५ नाकार्त्तिकवदि पडवानेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादा
खाचरनादरबारमांश्रीगोपिनाथजीनामंदिरनेविषेविराजमानहतानेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां नेपोतानामुखार
विंदनिआगळ्यपरमहंस तथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहतिपछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेभगवाननि
भक्तिमांथिबेप्रकारेजीवपडेछे एकतोशुष्कवेदांतनाग्रंथनेसांभळिनेबिजाआकारनेखोटाकरेतेमश्रीकृष्णादिकजे
भगवाननाआकारतेनेपणखोटाकरेएशुष्कवेदांतिनेअतिअज्ञानिजांणवाअनेबिजोजेएमसमझतोहोयजेभगवा
ननेभजियेतोगोलोकनेवैकुंठलोकमांस्त्रीभोगखांनपानआदिकजेपंचविषयनांसुखतेनेपांमियेपछेतेसुखनिआस
क्तियेकरिनेभगवाननेपणभुलिजायनेमुळगोकुबुद्धिवाळोथइनेएमसमझेजेसुखनहोय तोएधाममांराधिकाल
क्ष्मीआदिकस्त्रीयुभेळेभगवानपणरमेछे माटेएसुखपणखरुंछे पणभगवाननेपूर्णकामनेआत्मारामनसमझे अ

नेएविजेभगवाननिक्रियाउंछे तेतोपोतानाभक्तनासुखनेअर्थेछे तेसारुज्ञानवैराग्यसहितभगवाननिभक्तिकर
वि अनेएभगवाननास्वरुपनेजेणेएमजांण्युंहोय जेसर्वसुखमयमूर्त्तितोएभगवानजछे नेबिजेपंचविषयमांजेसु
खतेतोएभगवाननासुखनोकिंचितलेशछे एमभगवाननेमाहात्म्यसहितजेसमज्योहोय तेकोइपदार्थमांबंधायज
नहि अनेएभगवाननाधामनासुखआगळ्यबिजालोकनांजेसुखतेतोनर्कजेवांछे एममोक्षधर्ममांकयुंछेआविरि
त्येभगवाननाभक्तनेसमजवुं अनेएमनसमजेतोएवेयप्रकारेकरिनेभगवानमांथिपडिजायछे पछेश्रीजिमहारा
जनेसुराखाचरेप्रश्नपुछ्यो जेभगवाननेतथासंतनेजेवाछे तेवानिश्चयपणेजांणीनेपणकोइनुंअंतरपाछुपडीजा
यछेतेनुंशुंकारणछे पछेश्रीजिमहाराजेउत्तरकर्योजेएणेभगवाननोनिश्चेकर्योहतो तारेजएमांकाच्यपरहिगइछे
तेशुंतोकोइकनेस्वादकरिनेसारुंसारुंखावाजोइतुंहोय नेतेनेभगवानतथासंततेखोदे तारेतेनुंअंतरपाछुंपडिजाय त
थाकामनोघाटरहीगयोहोय नेतेनेखोदेतथालोभरयोहोय नेतेलोभनेमुकावेनेकहेजेआतारुंधनमालखेतरवाडी
तकोइकनेआपिदे तारेतेवचनपळनहितेणेकरिनेपाछोपडीजायतथा मानहोयनेतेमाननेसंततथाभगवानखोदेने
अपमानकरेतारेतेणेकरीनेपणपाछोपडिजाय एविरित्येनिश्चयहोयनेजेजपोतामांअवगुणरहिगयोहोयतेणेकरि
नेपाछोपडिजायछे अनेजेणेनिश्चयकर्योहोयतेसमयमांजएअवगुणनेटालीनेकर्योहोय तोतेपाछोपडेनहिअने
एअवगुणहमणांपणजेमांजेमांहशे तेजोविच्यारिनेपोतानाअंतरसांमुजुवेतोजणाइआवेजेआविरित्यनेअंगेछुंका
चोछुंतेजोएममुनेपाल्यानुकेहशेतोहुंविमुखथाइशएमयथार्थजांणे पछेब्रह्मानंदस्वामितथाशुकमुनितथासुराखा

चरणत्रणयनेश्रीजिमहाराजेपुछ्युं जेतमेजेणेकरिनेपाछापडिजाओएवोतमारामांकियोअवगुणछे तारेएत्रणये
कयुंजेहेमहाराजमानरूपदोषछे माटेजोकोइकबरोबरियासंतअपमानकरेतोकांइकमुंझवणथाय पछेश्रीजिम
हाराजबोल्याजेअमेपुछियेछैयेजे ॥युपतयएवनतेययुरंतमनंततया॥ एविरित्येमहात्म्येसहितभगवाननेजांण्याहो
यनेएवाजेभगवानतेनाजेसंततेसाथेमानइर्षाक्रोधकेमथायनेजोथायछे तोशुंजांण्यामांफेरछेकेमजेगवरनरसाहे
बनेजांण्योछेजेएसमग्रपृथ्विनापाशाहछेनेबलियोछेनेजोतेनोएकगरिबसरखोहमेलियोआव्योहोय तोतेनोहुकम
मोटोराजाहोय तेपणमानेनेतेजमकहेतमदोड्योदोराय शामाटेजेतेराजायेएमजांण्युंछेजेबलियोजेगवरनरसाहे
बतेनोएहमेलियोछे अनेजेथिजेबलियोतेतनिआगल्यमानरहेनहि तेमजेणेभगवाननेसमग्रऐश्वर्यसमृद्धिनाधणि
जांण्याहोय तोतेनासंतनीआगल्यमानकेमरहेपछेब्रह्मानंदस्वामियेकह्युंजेहेमहाराजतमेठीककहोछोजोएममाहा
त्म्येसहितभगवाननेजांण्याहोय तोमानईर्षाक्रोधतेसंतनीआगल्यथायजनहि पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजुवो
नेउद्धवजिकेवामोटाहतानेकेवाडायाहता पणजोभगवाननिमोटाइनेजांणताहता तोतेभगवाननेविषेहेतवालिजे
व्रजनिगोपियुतेनाचरणनिरजनेपांम्यासारुवनवेलिनोअवतारमाग्योतेकयुंछेजे ॥ आसामहोचरणरेणुजुषामहं
स्यां०॥ तथाब्रह्मायेपणकयुंजे॥ अहोभाग्यंमहोभाग्यंनंदगोपव्रजौकसां॥ यन्मित्रंपरमानंदंपूर्णंब्रह्मसनातनं॥एवि
रित्येब्रह्मापणभगवाननुंमाहात्म्यजांणताहता तोएविरित्येबोल्यातेमाटेजोभगवाननितेसंतनिएविरित्येमोटाइजा
णतोहोयतोमानईर्षाक्रोधरहेजनहि नेतेनेआगल्यदासानुदासथइनेवरतेनेगमेतटलुंअपमानकरे तोपणतेनासंग

नेमुक्तिनेछेटजावानेइच्छेजनहिने एममनमांथायनहिजेहवेतोक्यांसुधिखमियेआपणतोआपणेघरबेठाथकाजभ
जनकरशुं तेमाटेएममाहात्म्यसमजेतोमानटलेएविरित्येवार्त्ताकरि अनेवलिश्रीजिमहाराजेएमवार्त्ताकरिजे भग
वानोभक्तहोयनेतेनेकोइकर्मयोगेकरिनेसुखियेचढाव्यानेतेसमयमां अमेपणतेनिपासेउभाहोइयेपणतेभक्तनाह
दयमां एमघाटनथायजेआभगवानमुनेसुखिनाकष्टथकि मुकावतोठिकएविरित्येपोतानादेहनासुखनोसंकल्पन
थायनेजेकष्टपडेतेने भोगविलेएवोजेनिष्कामभक्ततेनिउपरभगवाननिबहुप्रसन्नताथायछे अनेवलिश्रीजिमहा
राजेएमवार्त्ताकरिजे भगवानसंबंधिसुखनेकोणपांमेछे तोतेकहियेछेयेजेजममाछलुंहोयतेनेजलछे तेजीवनरूप
छेतेजलनोयोगज्यांसुधीहोयत्यांसुधि तेजलमांमाछलुंचालेहालेक्रिडाकरेने जलनोवियोगथाय तारेतेनिचंचलता
टलिजायनेमरिजाय तेमजेनेपंचविषयेकरिनेजीवनपणुं ज्यांसुधिमनांणुंछेनेतेणेकरिनेसुखमांन्युंछेने तेनोवियो
गथाय तारेमुवाजेवोथैजायछे एवोजेहोयतेभगवाननासुखनेक्यारेपणपांमेनहि अनेपंचविषयेकरिनेजेनेजीव
नपणुंटलिगयुंछे तेजभगवाननासुखनेअनुभवेछेनेभोगवेछेने एवानेजभगवाननासुखनिप्राप्तिथायछे॥ ॥
॥इतिवचनामृतं॥ ॥२८॥ ॥२५१॥ ॥संवत् १८८५
नापोसशुदि २ बिजनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादरबारमां मेडिनेआगल्यओटाउपरथढो
लियोढलाविनेरात्रिनेसमेविराजमानहताने सर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांने पोतानामुखारविंदनिआगल्यसाधु
तथादेशदेशनाहरिभक्तनिमभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजेशुकमुनिनेप्रश्नपुछ्योजेवेसत्संगीछे तेनिअ

वस्याविभवविभवरसनिछे तथावेयनेनिश्चेहेतभक्तिवैराग्यधर्मतेवरोवरथछे अनेतेमांथिएकनेतोप्रारब्धयोगेकरिने
परणीने स्त्रीमलिनेएकनेनमलिनेमांख्ययोगीरयाने एनेपणपरण्यानितोइच्छाहतिपणमलिनहि तारेएवेजणनेती
व्रवैराग्यतोप्रथमथिजनोतो माटेविषयभोगमांवेयनेतीक्ष्णवृत्तिहतितेतीक्ष्णवृत्तीओछिते एग्रहस्थथयोतेनिथाय
केमांख्ययोगीनिथायतेकहो अनेवेदतोएमकहेछे जेजेनेतिव्रवैराग्यहोयतेने ब्रह्मचर्यपणाथकिजसंन्यासकरवोने
जेनेमंदवैराग्यहोयतेनेविषयभोगनि तीक्षणताटाल्यानेअर्थेग्रहस्थाश्रमकरवोने पछेवानप्रस्थथावुंने पछेसंन्यास
करवो माटेविचारिनेउत्तरकरज्यो पछेशुकमुनियेएनोउत्तरकरवामांड्योपणथयोनहि पछेश्रीजिमहाराजेएनोउत्त
रकरयोजेएगृहस्थाश्रमीसारोने बीजोजसांख्ययोगीतभुंडोकमजेएनेतीव्रवैराग्यनथी माटेएणेविषयनेतुच्छनेअस
त्यजांण्यानथीतेमकांईपोतामांआत्मनिष्ठानीपणद्रढतानथीते सारुएसत्संगथिबाहेरजायनेविषयनोजोगथायतो
बंधाईजायनेजोविषयनो योगनथायतोसत्संगनीपाछीलाखचरावनेसत्संगमांआवे अनेजगृहस्थछे तेनेछमही
नेसंतनांदर्शनथायतोपणसमासरहेमाटेमंदवैराग्यवालानेत्यागकरवोएठिकनथित्यागतोतीव्रवैराग्यवालानेकरवो
तेठीकछे अनेमंदवैराग्यवालोत्यागकरेतोएनोत्यागदेहपरजंतनभेनहीवरसेबेवरसेदशवरसेतेनात्यागमांविघ्नजरू
रपडे तारेशुकमुनियेआशंकाकरिजेहेमहाराजएमंदवैराग्यवालोत्यागीछे तेसंतथकीभगवाननामाहात्म्यनीवात
सांभलीनेपछेपोतेमनमांविचारकरेतोशुंएनेतीव्रवैराग्यनआवे अनेप्रथमथिजतीव्रवैराग्यतोकोईकनेप्रारब्धजोगे
करिनेहशेनेयद्रुधातोएमप्रत्यक्षदेखायछे जेआंनेवैराग्यनोतोनेपछेथयोतारेएनुंकमसमजवुं पछेश्रीजिमहाराजबो

ह्याजेएनोतोएमउत्तरछे जेपोतानेविचारेतथाकोईरित्येतीव्रवैराग्यथायनही अनेजेधर्मज्ञानवैराग्यभक्तिएच्यार
गुणेकरिनेसंपन्नएवाजेमोटासाधुतेनिसाथेएनेअतिशेहेतथाय जेमभगवानसाथेहेतथायछे तारेतोतेनुंबेसांमळे
वाघ्रइत्यादिकजेजेक्रियानेकरेतेपोतानेजमोटासंतसाथेहेतछे तेनिमरजिप्रमाणेजकरेपणतेनिमरजीनहोयतेवी
कोईक्रियाकरेनही अनेतेसंतनीमरजीथीबाहेरवरत्यामांतेनामननेंविषेनिरंतरभयवरतेजेजोहुंएमनिमरजीप्रमा
णेनहिवरतुंतोएमारिसाथेहेतनहीराखेतेसारुनिरंतरतेनिमरजीप्रमाणेवरते माटेजोएवुंसंतसाथेहेतथयुंहोयतोवैरा
ग्यनहोयतोपणएनोत्यागपाख्यपडे अनेजुवोनेआपणासत्संगमांबाईभाईपरमहंसएसर्वेनेअमारीउपरघणेहेतछेतो
मोटेरीवैराग्यवाईयुंछेतेघरेबस्यथीजिसर्वेबाईयुंवर्त्तमानपालेछेकमजेएमनमांएमजाणेछेजेजोअमेखबडदारथै
नेवर्त्तमाननहीपालीयेतोमहाराजनुंहेतअमारीउपरथनहीरहेनेकुराजीथाशे तथापरमहंसमांपणएमछेतथाविजा
जेमत्संगितथाब्रह्मचारितथापालाएसर्वेमांपणएमछेतथादेशदेशनाहरिभक्तबाईभाईछेतेस्याछेतेपणवर्त्तमानमां
खबडदारवरतेछे नेएमजाणेछेजेजोआपणसारिपेठेनहिवरतियेतोमहाराजकुराजिथाशेमाटेअमारेविषेहेतकरिने
बंधाणाथकासर्वेधर्ममांदृढपणेवरतेछे पणवैराग्यतोकोईकनेथोडोहशेनेकोईकनेकाजोहशेतेनोकांईमेलछेनहि अ
नेअमेपंचालामांमोरेमांदाथयाहतानेतेमांथिजोकांईकथयुंहोततोजेमहमणासर्वेनिवृत्तियुंछे तेविनरहेततारेतोजे
तीव्रवैराग्यवालाहोयतेधर्ममांरहेतथातेनिसाथेजेणेपोतानाजीवनेंहेतकरिनेबांधिराख्योहोयतेधर्ममांरहे तथाजे
सत्संगनोजेगराखेनेभगवाननेअंतरजांमिजांणिनेपोतपोतानानियमकर्त्याछे तेप्रमाणेवरतेतोधर्ममांरहे अनेए

विना.बिजानुंतोकांईठीकरहेनही माटेअमेजेप्रश्नपुछ्योहतोतेनोआअमेकर्योएजउत्तरछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥
॥२९॥ ॥२५२॥ ॥संवत् १८८५नापोसशुदि १५पुन्यमनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्ये
दादाखाचरनादरबारमां श्रीगोपीनाथजीनामंदिरनेविषेविराजमानहतानेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोताना
मुखारविंदनिआगळ्यमुनितथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजबोल्याजेअमारा
मनमांआवेवार्त्तागमेछेनेत्यांमनअटक्युंछे तेमांएकतोजेनेएमहोयजेएकचैतन्यनातेजनोराशिछेनेतेनामध्यनेविषे
श्रीपुरुषोत्तमभगवाननीमूर्त्तिसदाविराजमानछे एवोद्रढनिश्चेहोयनेतेभगवाननीउपासनाभक्तिकरतोहोयतेवा
तगमेपणकेवळचैतन्यतेजनेमानतोहोयनेतेनिउपासनाकरतोहोयने भगवाननेसदासाकारनमानतोहोयनेतेनिउ
पासनानकरतोहोयतोतेनगमे अनेबिजुंएमजेएवाजेभगवानतेनेअर्थेजतनकरतोहोयतथाजोगनेसाधतोहोय
तथापंचविषयनाअभावनेकरतोहोयतथावैराग्यवानहोयइत्यादिकजेजे साधनतेभगवाननेप्रसन्नतानेअर्थेवि
ईजपणेकरेतेगमेअनेएवानेदेखिनेअमारुंमनराजिथायछे जेएनेशाबाशछेजेएआविरितेवरतेछे अनेत्रिजिवा
र्त्तातोआहमारेनित्यनिरंतरअनुसंधानरहेछे तेमांएकतोएमजेआपणेआदेहनेमुकिनेजरुरमरिजवुंछे एटलो
विश्वासनथीजणातोएतोएमजनिश्चेजणायछे जेआपडिआक्षणमांआपणेमरवुंछेनेसुखदुःखराजिपोकुराजिपोभ
नेक्रियामांएविरितेवरतेछे एवोवैराग्यकर्यो अनेबिजुंएमजेआपणमरवुंतेमांआटलुंकामतोआपणेकरवुंछेनेआ
टलुंबाकिछेतेकरवुंछेएवुंनिरंतरअनुसंधानरहेछे अनेत्रिजुंएमजेअमारामनमांपंचविषयनीवासनाटळीगईछे[illegible]

थाटली अने एम जांणवुं जे टळी तो गै छे तारे ते ते विषयनी जे क्रिया ते कम थाय छे तारे रखे न टळी होय एवा आसक्तिनो विश्वास नथी एवुं
निरंतर अनुसंधान रहे छे अने चोथुं एम जे मुक्तानंद स्वामि आदिक मोटा मोटा साधु तथा बिजा पण मोटा मोटा हरिभक्त
छे तेवै पंचविषयनी वासना टळी गै छे के नही अने आंनि वासना टळी छे ने आंने आंनि वासना टळी नथी एम ... जांणवुं
तुं जो पाक रवुं एम अनुसंधान रहे छे अने पांचमुं एम जे जो हुं मारा मनने उदासी करवा सारु तो कोइ जांणे के मने कांइ आतुं छे
अने देह पडी जाय माटे एम जांणे छे ते जे मनने उदासीन करवुं के म जे अक्षरधाममां रजा आगे करिने प्रासर्वे था इ आइ परम
हंस राजि पं चला भगवद्भक्ति करे छे ताए ठीक छे ने भगवद्भक्ति न करता देखीने मनमां बहु राजि पो थाय छे जेम ए तो सर्वे
पावुं छे पण आ विरित्ये भक्ति करवी एज ज व्याने मोटा साव छे एम निरंतर अनुसंधान रहे छे एविरित्ये श्रीजि महाराज
पोताना भक्त निशिक्षाने अर्थे पोतानुं वरतन लेइने वार्त्ता करीने पोते तो साक्षात पुरुषोत्तम नारायण छे ॥ ॥ इति
वचनामृतं ॥ ॥ ३० ॥ ॥ २५३ ॥ ॥ संवत् १८८५ ना महा सुदि ४ चोथने दिवस सांजने समे
श्रीजिमहाराज श्रीगढडा मध्ये दादाखाचरना दरबारमां आथमणा बारना ओरडानी ओसरीए ढोलिया उपर विराज
मान हता ने माथे धोळो फेंटो बांध्यो हतो ने धोळो खेस पर्यो हतो तथा रातो किनखाबनुं ... धोतियुं ... पहेर्युं हतुं ने पोता
ना मुखारविंदनि आगळ परमहंस तथा देशदेशना हरिभक्तनी सभा भराइने बेठि हति ने बाजां वगाडीने कीर्त्तन गान
परमहंस करता हता ते ॥ हरि मेरे हारल की लकरी ॥ ए कीर्त्तन गाइ रह्या तारे महाराज कह्युं जे जमुनां के तीर ठाढो ए कीर्त्तन करा
वो पछे ए कीर्त्तन गावा लागा तारे एवा समयमां श्रीजिमहाराज घडीवार विच्यार करीने पछे बोल्या जे हवे कीर्त्तन रास्वो

अमेआत्कवार्त्ताकरियेछैयेतछैतायोडीकपणध्यानकरनारानेबहुठिकआवेणवितछै तेएवातकोईदिवसअमेक
रीनथि पछैवलीनेअकमरानेमांचिनेविच्यारियाने पछैवांच्याजेकोठिकाठावरजामपूर्णअयितेनाजेवातजनोसमूह
छैनेतेजनोममूरूमुरूअवोजणायछै एवुंबलरूपतजामयजेभगवानतुंधामतेनेविषे जेपुरुषोत्तमभगवाननी
आकृतिरहिछे तेतेआकृतिमायिणपोतेभगवानअवतारधारेछे अनेतेभगवानकेवाछे तोअक्षरआदिसर्वकारणछे
सर्वकारणनाकारणछे नेअक्षररूपबाजेअनंतकोटिमुक्तमणमेव्याछे [illegible]जेनाएवाछेभगवानतेजे
भगवानतेजपोतेदयाकरिनेजीवुनापरमकल्याणकरवानेअर्थे [illegible]प्रमाणेथकाततमाहिसर्वनिदरिकेना
[illegible]प्रत्यक्षपणेवर्तेछे माटेतजेधाममारहिमूर्त्तिनेआप्रगटश्रीकृष्णमूर्त्तितमांअधिकपणोमाहात्म्यपणेछेतश्रीकृष्ण
नीजेमनुष्यरूपमूर्त्तितेनाध्याननोकरनारजेहायतेनिजदृष्टितेभगवाननारूपविनाबिजारूपविषयमात्रमां अतिशे
वैराग्यनेपामेनेतभगवाननारूपमांजलुब्धथायतारेतेने तेप्रत्यक्षभगवाननीमूर्त्तिनेधामनीमूर्त्तितेरूपमांसमाव
[illegible]जणायछेनेतमूर्त्तिनेआमूर्त्तिनारूपअवस्थातेपरोक्षजणायतथातेमूर्त्तिजेहसीउभिछे तेजेहसीपुरुषोत्तमनी
[illegible]मूर्त्तिपणजणायछे पणतेमांनेओमांएकरामनोपणफेरनजणायअतिशे एकपणुंजणायछेविशेषेकरीने
तेआमूर्त्तिमांफेरबतावनारमनथितेमूर्त्तिनेआमूर्त्तिएकजछे एविजेप्रत्यक्षमूर्त्तितेनुंध्याननोकरनार[illegible]
रेतोतेमांनेएमांएकरफरनथीनेतजमूर्त्तिनेध्याननोकरतलप्रतिलोमपणेपोतानानेत्रमांजुवे तारेतेजमूर्त्तिस[illegible]
[illegible]नीतेविमजणायनेनेत्रनीकीकीमांजवडीमूर्त्तिछेतवडीजणायपछे वलीएध्याननोकरनारप्रतिलोमपणेएकठोथइ

ठसुधिमांहिसीकोरेध्यानेकरिनेजुवेतारेएजमूर्त्तिनेमोरे बेप्रकारेदेखतोतेमनदेखेनेतेजमूर्त्तिनेवहुजमोटीवहुजउं
चिवहुजजाडीनेवहुजअपंकरएवीनेदेखे जेममध्यांनकाळनोसूर्यहोयतारेछायापुरुषनाशरीरसरखोजहोयनेतेज
सूर्यनेआथम्यारेघणुंथाय तारेछायामोटीलांबीथायपणपुरुषनाशरीरप्रमाणेनथीरेतीतेमतेमूर्त्तिपणपूर्वेकहीतेवी
मोटीथाय पछेएमूर्त्तिनेहृदयनेविषेरहिजबुद्धितबुद्धिनेविषेजुवेतथातेबुद्धिमांरह्योजेपोतानोजीवतेनेविषेजुवेतो
त्यांतेजमूर्त्तिअंगुष्टमात्रपरिमाणेजुवेअने द्विभुजजणायकेचतुर्भुजजणायपणमोरेत्रण्यप्रकारेदेखीतेवीनदेखाय
अनेपछेवलीएध्यानाकरतसनेप्रतिलोमपणेपोतानाजीवथिपरकोटिकोटिसूर्यचंद्रप्रकाशिनातेजनासमूहने विषेए
मूर्त्तिजणायछे तेजेविदृष्टिआगल्यजणातीहतीतविजरित्यनीजणायछे पणलगारफेरनथीजणातोमाटेगुणातीत
एवुंजेअक्षरधामतेनेविषेजमूर्त्तिछेतेजमूर्त्तिप्रत्यक्षछेएवेमांफेरनथीजेमधामनिमूर्त्तिगुणातीतछे तेमजमनुष्यमू
र्त्तिपणगुणातीतछे अनेपूर्वेजमूर्त्तिमांफेरपड्योतेतोगुणमयएवांजेस्थानकतेणेकरिनेपड्योतेनेत्रमांसत्वगुणनेकं
ठमांरजोगुणनेबुद्धिमांरह्योजेजीवतेपणगुणमयछे एमवार्त्ताकरिने पछेबोल्याजेमोरेगाताहतातेकीर्त्तनगावोए
विरित्येश्रीजिमहाराजेपोतानापुरुषोत्तमस्वरूपनानिरूपणनीवार्त्तापरोक्षपणेकरिनेकहि ॥ इतिवचनामृतं॥
॥ ३१ ॥ ॥ २५४ ॥ ॥ संवत् १८८५ नामहाशुदि ५ पंचमीनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंद
जिमहाराज श्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां आथमणेबारणेओरडानिओसरियेढोलियाउपरविराजमां
नहताने सर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां नेपोतानामुखारविंदनिआगल्यमुनि तथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराई

नेथेठिहतितेमवैयापरमहंसवसंतनांकीर्त्तनगावताहता पछेश्रीजिमहाराजेमुक्तानंदस्वामिआदिकसाधुनेकह्युंजे
विषयाविनिवर्त्तंते० ॥ एश्लोकनोअर्थकरो तारेतेमणेरामानुजभाष्येसहितअर्थकर्यो तारपछेश्रीजिमहाराजबो
ल्याजेएनोतोअमेएमनिश्चेकर्योजे जवांनअवस्थाजेनेहोयतेने आहारक्षीणकरवोने युक्ताहारविहारपणेरहेवुंने
आहारक्षीणथाय तारेदेहनुंबलक्षीणथायने तारेजइंद्रियुंजीतायतेविनाइंद्रियोजीतायनहिने एवोथकोपोतानाम
ननेभगवाननीनवप्रकारनिभक्तिनेविषेरुचिसहितराखे नेभक्तिमांप्रीतिराखेएवेप्रकारेएवर्ततोएनोसत्संगपारख
पडेनेएमनहोयतोएज्यारे तारेजरुइंद्रियुंनेवशथैनेविमुखथाय तेगोवर्धनजेवोसमाधिनिष्ठहोय तोपणएनोएनेज
यछेतोबिजानिशिवार्त्ता अनेआहारनियममांकरवोतेघणाकउपवासठामुकाकरवामांडतेणेकरिनेनथाय एमतो
काजिवध्नाथाय नेमुलगोआहारवधेनेउपवासनोखांगोखायतोरवमणेवालेमाटएतोधीरेधीरेआहारनेघटाडवो
मांडतोनियममांआवे जेममेघझिणिझिणिबुंदवरसेछे पणबहुपाणिथायछेतेमधीरेधीरेआहारनेनियममांकरवो
नेएमकरे तारेइंद्रियुंनियममांआवे नेभक्तिमांप्रीतिहोयतोएपारखपडेएनिश्चितवार्त्ताछे अनेवळीश्रीजिमहाराजेए
मवार्त्ताकरिजे भगवाननोजेसाचोभक्ततेनेभगवाननुंमाहात्म्यसमझ्यानिकेविरित्यछे तोजेभगवानछेतेजो
मबएवुंजेपोतानुंअक्षरधामतेनेविषेसदासाकारमूर्त्तिथकाविराजमानछेनेसर्वनाकारणछेसर्वनानियंताछेसर्वना
अंतरजामिछे अनेककोटिब्रह्मांडनाराजाधिराजछे नेअलौकिकदिव्यसुखमयमूर्त्तिछेनेमायानागुणथकिरहितछे
एविरित्येप्रत्यक्षभगवाननेजांणिनेतेभगवानविनाजे बिजांसर्वेमायिकपदार्थमात्रतेनेअतिशेतुछनेनाशवंतसम

झनेएकभगवानमनेविषेजप्रीतिकरे नेनवप्रकारनिभक्तिनेकरे अनेवलीएमसमझेजे एवाअतिशेमोटाजेभगवा
नतेनिमरजादानेविषेकालमायाब्रह्माशिवसूर्यचंद्रमाइत्यादिकसर्वेसमर्थछे तेपणनिरंतरवरतेछे एवुंजांणिनेतेभ
गवानेबांधिजेधर्ममर्यादातेनेविषेतेभगवाननिप्रसन्नतानेअर्थे पोतेनिरंतरवरतेपणतेधर्ममर्यादानोक्यारेखलोपन
करे अनेजेकुबुद्धिवालोहोयतेकमसमझतांएवामोटाजेभगवानतेतोपतितपावनछे अधमउधारणछे तेमाटेकांईक
धर्मविरुद्धअवलुंवरताईजाशेतोतेनिशिचिंताछे भगवानतोसमर्थछे एविरित्यमाहात्म्यनोओथलेईनेमुलगोपाप
करवाथकिडरेनहिएवोजेहोयतेतोदुष्टछेपापिछेनेएविसमझण्यवालोहोयनेतेउपरथिभक्तजेवोजणातोहोयतोप
णतेनेभक्तनजांणवोनेतेनोसंगक्यारेयनकरवो अनेभक्तताप्रथमकहितेविरित्यनीसमझण्यवालानेजजांणवोने
तेनोजसंगकरवो॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ३२॥ ॥२५५॥ ॥संवत् १८८५ नाफागणशुदि ११ ए
कादशीनेदिवसस्वामीश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांश्रीगोपीनाथजीनामंदिरने
विषेविराजमानहतानेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकरयांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआगल्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभ
क्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजेसर्वपरमहंसआगल्यएमवार्त्ताकरिजेधनदोलतस्त्रीनेपुत्रएआदिक
जेपदार्थतेणेकरिनेजेनीबुद्धिमांफेरपडेनहिनेएनेअर्थेकांईनविघ्नआस्ताआवेनहि एवातोसत्संगमांथोडाकगणतिना
हरिभक्तहोयपणझाझाहोयनहिएमकहिनेवलिबोल्याजेएवातोआमुक्तानंदस्वामितथागोपालानंदस्वामिछेतेएमने
कोईथिजोगमेतेवोहोयनेचमत्कारदेखाडतोपणतेनोकोईरित्यभारआवेजनहि अनेकवोहोयतेनेकोईनोभारनआ

वे तोजेएमसमजतोहोयजेआदेहथिनोखोजेआत्मातेहुंछुं नेतेहुंप्रकाशमानसत्तारूपछुंनेतेमारास्वरूपनेविषेप्रत्य
क्षभगवानअखंडविराजमानछे नेतेभगवाननाआकारविनाबिजाजेप्राकृतआकारमात्रतेअसत्यछेनेअनंतदोषे
जुक्तछे एवोवैराग्यहोयनेभगवाननुंमाहात्म्ययथार्थजांणतोहोयतेनेकोईजात्यनोबुद्धिमांभ्रमथायनहि पणएवा
नांअतिकठणछे केमजेएएवामोटाछेतोपणजोएमनेमानननोबहुजोगथायतथारूपैयानेसोनामोरनाढगलाआग
ळपआविनेपडवालागे तथारूपवानएविजस्त्रीयुंतेनोजोगथाय तोएत्यागिछेतोयपणएणेकरिनेएमनुंठेकांणुंरहेन
हि अनेजोएवोजोगथाय तोआजआपणात्यागिमांजेअतिउतरतोहशेतेजेवापणरहेकेनरहे एमांपणसंशयछेके
मजेएपदार्थनोतोजोगजएवोछे अनेआआपणसर्वेबेठाछईयेतेकेवाडायाछईयेपणजोदारुनाशिसानुंपानकर्युंहो
यतोकांईठारहेनही तेमएपदार्थनोसंगजरूरलाग्याविनारहेजनही माटेएपदार्थनोजोगजोनथावादेतोएएथिबचेने
एनोजोगथया मोरएनोभयराखेजेरखेमुनेएनोजोगथाय अनेएवात्तोशास्त्रमांप्रसिद्धछे जेएनोसंगतोएकभग
वाननेनलागेतेकह्युंछे ॥ ऋषिनारायणमृत० ॥ तथायेऽन्यस्वतः परिह्रतादपिबिभ्यतिस्म ॥ अनेपछेश्रीजिमहारा
जएमबोल्याजेवासुदेवभगवाननाएकांतिकभक्तकेनेकहिये तोजेनेविषेस्वधर्मज्ञानवैराग्यनेमाहात्म्येजुक्तएविवा
सुदेवभगवाननीअनन्यभक्तिएटलांवांनांहोयतेनेएकांतिकभक्तकहिये नेएनिगतिएमकहिछे जोएनोवासुदेवभग
वानमांप्रवेशथाय नेप्रवेशतेशुंतोतेजनामंडलनेविषे दिव्यमूर्त्तिएवाजेवासुदेवभगवानतेनेविषेएभक्तनेस्नेहहोयते
स्नेहेकरिनेवासुदेवभगवाननीमूर्त्तिनेविषेएनामननुंनिरंतरअनुसंधानरहेनेआसक्तथकोवरतनेएविरित्येरयोथकोए

वासुदेवभगवाननीसेवानेविषेपणबाहेरथकीरहे जेमलक्ष्मीजीछेतेवासुदेवभगवाननाहृदयनेविषेचिन्हरूपेरह
नाआधिक्यपणेकरिनेरयांछे नेबाहेरथकीस्त्रीरूपेकरिनेसेवामांपणरयांछे तेमएएकांतिकभक्तनोवासुदेवभगवान
नेविषेप्रवेशजांणवो अनेहमणांपणजेभक्तनेभगवाननीकथाकीर्त्तननामस्मरणइत्यादिकजेदशप्रकारनीभक्तित
थाभगवाननुंमाहात्म्यतथास्वधर्मतथावैराग्यतथाआत्मनिष्ठातथासंतनोसमागमएनुबंधांणहोय तेएवुंहोयजेते
विनाकोईरित्यचालेजनही जेमअफीणआदीकनोबंधाणहोयतेनेतेविनाचालेनहि नेतेअफीणतोकडवुंझेरछेतोप
णअफीणनाबंधांणिनेअफीणविनाचालेनहि तथादारुनुबंधांणहोयतोतेदारुपणपिये तारंगलुंबलेएवोछेतोपणते
विनाचालेनहीतेएनेघणाकरूपैयाआपेतोपणतेबंधांणथी तेवाहालानथायनेनलेकेमजेएव्यसनएनाजीवसंघाथे
जडाईगयुंछे तेमजेनेभगवद्भक्तिआदिकक्रियानुबंधांणथयुंहोयतेगमेतेवोकुसंगथायतोपणतेविनाएनेचालेजन
ही नेएविनाबिजाकारज्यमांएनुंमनराजिथायनहीनेभगवद्भक्तिआदिकक्रियामांएनोजीवजडाईगयोहोय नेए
नीजएनेअतिईसकहोय एवोजेभगवाननोभक्ततेनोपणवासुदेवभगवाननेविषेप्रवेशछेएमजांणवुं अनेतेभगव
द्भक्तकेवोहोयतोभगवाननीसेवाविनाचतुर्द्धामुक्तिनेपणनइछे तोबिजानीशीवार्त्ताएवोहोयतेभगवाननोएकांति
कभक्तजांणवोनेएनेकोइपदार्थमांईसकनहोय अनेएवोनहोयनेक्यारेकभगवाननीभक्तिमांयसुवांणथायनेजो
कुसंगनोजोगथाय तोभक्तिनेभुलीजायनेतेचालेचढिजाय एनेतोप्राकृतदेहाभिमानीकहीये पणएभक्तखरोनही
नेएनोविश्वासनही अनेवलीश्रीजिमहाराजेएमवार्त्ताकरिजे भगवाननाभक्तनेस्त्रीधनदेहाभिमाननेस्वभावएच्या

रवानांमांकाच्यपहोयनेतेभगवाननिभक्तिकरतांहोयतोपणएनिभक्तिनोविश्वासनहि एनिभक्तिमांजरुरविघ्नआ
वे केमजेक्यारेकएनेस्त्रीधननोजोगथाय तोभक्तिनोठारहेनहि नेतेमांआसक्तथैजाय तथादेहाध्यासहोय तोज्यारे
देहमांरोगादिककष्टप्राप्तथायतथाअन्नवस्त्रादिकनमले अथवाकोईककठणवर्त्तमानपालवानीआज्ञाथाय तारेप
णतेनेभक्तिमांभंगथायनेविकल्पथैजायनेकांईविचारनरहे नेचालाचुंथवालागे तथाकोईकरित्यनोस्वभावहोयतेने
संतटोकवामांडेनेतेस्वभावप्रमाणेवरतवानदेनेबिजिरित्येवरतावे तारेपणएमुंझायनेएनेसंतनासमाजमांरेहेवायन
हि तारेभक्तितेक्यांथिरहे माटेजेनेदृढभक्तिइच्छवी होयतेनेएच्यारवांनांमांकाच्यपराखवीनही नेएच्यारनीकाच्यप
होयतोपणसमझीनेधीरेधीरेत्यागकरवी तोवासुदेवभगवाननीनिश्चलभक्तिथाय आवार्त्तातेआंमजछे पणएमां
कांईसंशयनथि॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ॥३३॥

॥२५६॥ ॥संवत् १८८५नाचैत्रशुदि ३ त्रिजनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्ये
दादाखाचरनादरबारमां श्रीगोपीनाथजीनामंदिरनेविषेविराजमानहतानेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोताना
मुखारविंदनिआगळ्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजनेशुकमुनिये
प्रश्नपुछ्योजेभगवानविनाबिजामायिकपदार्थमात्रनेविषेवासनानरहे नेएकभगवाननेविषेजवासनारहेतेनांबे
साधनजणायछे एकतोभगवाननेविषेप्रीतिनेबिजोज्ञानेसहितवैराग्यएबेसाधनछे तेएबेसाधनतोजेनेअतिशेपणे
नवरततांहोय नेभगवाननोनिश्चयनेविश्वासतांहोयएवानेपणएकभगवाननीजवासनारहेनेबिजापदार्थनीवास

नानरहेएवोत्रिजोकोइउपायछे तारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेएप्रश्नखरोनेएवेसाधनेकरिनेजएकभगवाननीवास
नारहेनेबिजापदार्थनीनरहेतेखरुं अनेजोएवेसाधननहोयतोएनेभगवानविनाअन्यपदार्थनीवासनानटले माटे
जोवतेदुःखीयोवरतेनेभगवाननोनिश्चयछे माटेमरेतारेएनुंकल्याणभगवानकरेअनेभगवानवीनाअन्यपदार्थनी
वासनाटाल्यानांजेमएवेसाधनछे तेमत्रिजुंपणएकछेतेशुंतोजनाजेवानियमकयाछे तेमांसावधानपणेवरतेते
नियमकियातोएकतोस्वधर्मसंबंधिनियमतेकमतोजेमआत्मनिवेदिसाधुब्रह्मचारिनानियमछे तेमजआत्मनिवेदि
नहोयतोपणस्त्रीनेनजोवानोनियमराखेतथास्त्रीनीवार्त्तानसांभलवानोनियमराखेएविरित्ये पंचविषयनात्यागसं
बंधिनियमनेदृढपणेसावधानथकोपाले तथाभगवाननेभगवाननाभक्ततेनिदेहेकरिपरिचर्याकरे तथाभगवा
ननीकथासांभलेइत्यादिकनवप्रकारनीभक्तिसंबंधिजेनियमतेनेपाले तारेएनामनमांपणशुभसंकल्पथावालागे
एविरित्येबप्रकारनानियममांजेवरतेतोतेनेवैराग्यनेभगवाननेविषेप्रीतिएबेनहोयतोपणतेथाय नेअतिशेबलियो
थईजायनेएनेपदार्थमांअशुभवासनाटलिनेएकभगवाननिवासनादिवसेदिवसेवृद्धिपामतीजायछे पछेवलिश्री
जिमहाराजनेशुकमुनियेप्रश्नपुछ्योजेहेमहाराजजेक्रोधछेतेशामांथिउत्पन्नथायछे तोपोतानेजेपदार्थनीकामना
होयतथाजेमांपोतेममत्वबांध्याहोयनेतेनोभंगकोइककरे तारेतेनतेमांथिक्रोधउपजेछे नेकामनाजेइछातेनोभंग
थयोतारेतेकामहतोतेक्रोधरूपेपरिणामनेपामेछेमाटेएनोतोएवोस्वभावजथयोजेएमांक्रोधउपजे अनेएमथायतो
पणक्रोधनउपजेएमछेकेनहीतारेश्रीजीमहाराजबोल्याजेजेमोटासाधुछे तेमणेभगवाननीआज्ञायेकरिनेअथवा

शास्त्रदृष्टियेकरिनेमाहात्म्यजांणीनेपोतानीइछायेकरिने अनेकजीवुंनेधर्ममर्यादामांरखाववानेभगवाननेमार्गेच
ढाववाएवोशुभसंकल्पमनमांइछ्योहोयनेतेमांप्रवरत्याहोय अनेकोईकजीवधर्ममर्यादानोभंगकरीनेअधर्ममां
प्रवरते तारेतेमोटापुरुषनेतेजीवनिउपरथक्रोधउपजीआवेकेमजेपोतानोजेशुभसंकल्पतेनोतेणेभंगकर्यो माटेध
र्ममर्यादामांराखवानीशिक्षाने अर्थेतेनिउपरथक्रोधकरीनेतेनेशिखांमणयनदेतोमर्यादानोभंगथातोजाय नेतेजी
वनुंसारुंनथाय माटेएविरित्येतोक्रोधथायतठीकनेएमांकांईबाधनही केमजेएवामार्गमांजेमोटासाधुप्रवरत्यातेने
आशरीने हजारोमांणसरयांहोयतेनेकांईकरीसकरिनेकयाविनानुंकेमचालेअनेक्रोधतो तारेनथायजेजेमांथिक्रो
धथायतेनोत्यागकरिदेअनेएकाएकीवनमांफरतारहेतारेक्रोधनथायपणएमतोएमनाथिकेमकरायकेमजेएमणेतो
अनेकजीवनेवार्त्ताकरिनेभगवत्सन्मुखकरवानेतेनुंजेकल्याणथाय तेनुंजेमहाफलतेशास्त्रदृष्टियेकरिनेसमज्युंछे
तथाएवीरित्यनीजेभगवाननीआज्ञातेनुंमाहात्म्यजांण्युंछे माटेक्रोधथायतोयपणएजेपोतानोशुभसंकल्पतेनोत्या
गकरेजनही अनेवलीजेनेकोईकमोटासाधुसंघाथेहेतथयुंहोयनेतेनेविषेपोतानाकल्याणथावारूपस्वार्थमान्योहो
यनेएमजांणतोहोयजेआसाधुथीजमारुंसारुंथाशे एवोजेहोयतेनेक्रोधनोस्वभावहोयतोपणतेमोटासाधुउपरथ
एनेकोइदिवसक्रोधनथायनेएक्रोधनेमुकीजदेएमपणक्रोधजायछे अनेपदार्थनालेणदेणसारुंतेतुच्छपदार्थनेअर्थे
जेसाधुसंघाथेक्रोधकरेछे तेनेतोसाधुनुंमाहात्म्यतथासाधुनोजेआविरित्यनोमार्गतेसमजांणोजनथीनेसमजांणो
होयतोतुच्छपदार्थसारुक्रोधकरेनही नेबुद्धिवानहोयसमजुहोयनेतुच्छपदार्थसारुसाधुसंघाथेक्रोधकरेतोतेनिबु

द्धिराजानाकामदारनाजेवीव्यवहारिकजांणवीपणसाधुपणानिबुद्धिएनेत्र्याविजनथीएमसमऋवुं॥ ॥इति वचनामृतम्॥ ॥३४॥ ॥२५७॥ ॥संवत् १८८५नाचैत्रशुदि ९ नवमीनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजिमहाराजश्रीगढडामध्ये दादाखाचरनादरबारमांश्रीगोपीनाथजीनामंदिरनेविषेबिराजमानहतानेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोतानामुखारविंदनित्र्यागल्यसाधु तथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछे श्रीजिमहाराजनेशुकमुनियेप्रश्नपुछ्योजेहेमहाराजजेनाल्दयमांभगवाननोनेभगवाननाभक्तनोदृढत्र्याश्रयहोय जेत्र्याश्रयगमेतवोत्र्यापत्कालत्र्याविपडेनेदेहनेसुखदुःखमानत्र्यपमानदेशकालनुंविशमपणुं इत्यादिकेकरिनेजाय नहीतेकेमजणायजेएनेएवोत्र्याश्रयछेने तेनामननोत्र्यभिप्राय तथादेहनोत्र्याचारतेकेवोहोयतेकहोतारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेजेभक्तनेएकभगवाननेविषेजमोत्यपहोयनेभगवानथिबिजुंकोइपदार्थत्र्यधिकनजांणतोहोयने भगवानविनाबिजासर्वेनेतुच्छजांणतोहोय तथापोतानिजेप्रकृतिहोयतेनेभगवान तथासाधुतेमरोडेनेप्रकृतिप्रमाणेनचालवादेने प्रकृतिहोयतेथिबिजिरित्येवरतावे तारेजेमुकायनहिनेप्रकृतिमरोडतेमांकचवाइजायनहीने पोतानिप्रकृतिगमेतवीकठणहोयतेनेमुकीनेजेमभगवान तथासाधुतेकहेतेमजसरलपणेवरतेएविवेप्रकारेजेनिसमऋणयहोयतेने गमेतवोत्र्यापत्कालपडेतोपणभगवाननोत्र्याश्रयनटले तारेवलीशुकमुनियेपुछ्युंजे मुकातोतोहोयकेमजेप्रकृतिनेमरोडतारजीवनेमुऋवणयथाय पणतेमुऋवणयमांपणकांइफेरछेकेनही तारश्रीजिमहाराजबोल्याजे प्रकृतिमरोडनेमुकायतारजेपोतानोजत्र्यवगुणले पणभगवाननोनेसाधुनोत्र्यवगुणनलेएसारोनेजपोतानोत्र्यव

गुणलेनेभगवाननोनेसाधुनोअवगुणलेतोएनोविश्वासनहीनेएवोजेहोयतेनाआश्रयनोपणठानही तारेवलिशुक
मुनियेपुछ्युंजेजेनिजप्रकृतिहोयतेनेभगवाने तथासाधुयेंकोईदिवसमरोडिनहोयतारेतेपोतानामनमांकेमसमजे
जमारिप्रकृतिनेमरोडशे तारेमारुठीकनहीरहेकेमजेपोतजेअजमावेलवार्त्तानहोयतेनोविश्वासकेमआवे तारेश्री
जिमहाराजबोल्याजेएतोपोतानामननाजेसंकल्पतेनिसांमीदृष्टिराखेजेमारामनमांभगवानविनाबिजापंचविषय
संबंधिभोगछेतेमांशानिवासनाबलवानछेने बलवानपणेकीयाविषयभोगवानासंकल्पथायछेएमविचारेतोजवो
पोतेहोयतेमसमाचमपडपणबिजिरित्येनपडेनेज्यारेएविच्यारेतारेएमविचारेजे आपदार्थनोमारेबलवानघाटछेनेते
मांहुंप्रवरतुंछूं नेतमांथिज्यारेमुनेसाधुमरोडशे तारेमारेठीकनहीरहेएमएनेपोतानोनिश्चयथाय अनेबलवानप्र
कृतिहोयने तदपिजोएनीप्रकृतिनेभगवान तथासाधुकोईदिवसमरोडेनही तोतोएपारसपडीजायनेजोमरोडेतोतो
एनोठारहेनहीअंतेअतिमुंझाईनेविमुखथईजाय अनेवलीश्रीजिमहाराजेएमवार्त्ताकरीजेसाधुनाद्रोहनुंशास्त्रमां
सर्वकरतांअधिकपापकयुंछे तेनुंशुंकारणछे तोएसाधुनाहृदयनेविषेसाक्षातश्रीकृष्णभगवानरह्याछे माटेसाधुनो
द्रोहकरेतारेभगवाननोद्रोहथायछे केमजेतेसाधुनोद्रोहकरे तारेतेनाहृदयमांरह्याजेभगवानतेदुखायछे तारेएभग
वाननाद्रोहनुंअधिकपापछे माटेसंतनाद्रोहनुंसर्वकरतांअधिकपापकह्युंछे अनेकंसशिशुपालपूतनाएआदिकजे
दैत्यतेमणेभगवाननोद्रोहकर्योनेतेनुंपणभक्तनोपेठेभगवानेकल्याणकर्युंतेनोशोअभिप्रायछेजेएदैत्येवैरबुद्धिये
करिनेपणभगवाननुंचिंतवनकर्युं तारेभगवानेएमजांण्युंजेवैरबुद्धियेकरिनेपणएदैत्येमारुंचिंतवनकर्युंनेमारास ॥६५॥

संधनधान्यादिकमांरहेणुंकल्याणकरवुं एविरित्येएनेविषेभगवाननीदयानुंअधिकपणुंजाणवुं अनेवळीएवोजे
वुंजेएवैरबुद्धियेकरिनेआशरवातेनुं पणभगवानेकल्याणकरवुंतोजेभक्तभक्तियेंकरिने एनोआशरोलेशेनेभगवा
ननेभक्तिपेकरिनेराजिकरशेतेनुंभगवानकेमकल्याणनहीकरेकरशेजएविरित्ये भगवाननीदयानुंअधिकपणुंजा
णाविवेमनुष्यनेभगवाननीभक्तिमांप्रवरतावववाएवोअभिप्रायशास्त्रवाकरनारानोछे पणएमनथिजेदैत्यनिपेठेभ
गवाननुंअणगमतुंकरवुं माटेभगवाननीउपरत्यवैरभावराखिनेजेभगवाननोद्रोहकरेनेअणगमतुंकरेतेनेतोदैत्यज
जांणवानेएपक्षतोदैत्यनोछे अनेजेमभगवाननुंगमतुंहोयतेप्रमाणेजवरतवुंने भक्तिकरविनेभगवाननेभगवान
नाभक्तनेराजिकरवाएवोभगवाननाभक्तनोपक्षछे पछेशुकमुनियेंश्रीजिमहाराजनेपुछ्युंजेहेमहाराजजेसाधुना
हृदयमांभगवानरत्याहोयनेतेनाद्रोहथिभगवाननोद्रोहथायनेतेनिसेवाकरिये तोभगवाननिसेवाथायतेसाधुना
लक्षणशांछेतेकहो तारेश्रीजिमहाराजथोडीकवारविच्यारीनेकृपाकरीनेबोल्याजेप्रथमतोमोटुंलक्षणएछे जेभग
वाननेक्यारेयपणनिराकारनसमझेसदायदिव्यसाकारमूर्त्तिसमझेअनेगमेएटलांपुराणउपनिषदवेदइत्यादिकग्रंथ
नुश्रवणथायनेतेमांनिराकारपणाजेवुंसांभल्यामांआवेतोपण एमजांणेजेकांतोआपणनेएशास्त्रनोअर्थसमझा
तोनथीनेकांतोएमांकेमकयुंहशेपण भगवानतोसदासाकारजछेअनेजोसाकारनसमझेतोतेनिउपासनाटळनेकेवा
यनेंसाकारनहोयतेतोविषेआकाशनीपेठेकर्त्तापणुंनकेवायतथाएकदेशनेविषे रेहेवापणुंनकेवायमाटेभगवानतो
सदासाकारजछे तेअनेकब्रह्मांडनीउत्पत्तिस्थितिप्रलयनाकर्त्ताछे नेसदापोतानाअक्षरधाममांविषेविराजमानछेने

राजाधिराजछे नेतेजआप्रत्यक्षछेएविरित्यंजेआसमळएयतेकोईरित्येकोईकालेडगीनजायसदाएमजसमजेएक
तोएलक्षणहोय १ तथाएभगवाननिजेएकांतिकभक्तितेनेपोतेकरवोहोयवे एभगवाननुजेनामस्मरणनेकथाकी
र्तनादिकतेनेकोईकरतुंहोयतेनेदेखीनेमनमांघणुराजियाय २ तथाएभगवाननाभक्तमांरेहेवुंहोयतेमांकोईस्वभाव
आडोआवेनहीनेतेस्वभावनेमुकेपणभगवद्भक्तनासंगनो त्यागनकरेनेतपोतानास्वभावनेसाधुरवोहतोसाधुनोप
भावनदेनेपोतानास्वभावनोअवगुणलेतोरहेपणकपवाइने भक्तनासमुहमांथिछेटोरेहेवानोकोईदिवसमनपार
पणनकरेएमनेएम भक्तनासमुहमांपड्योरहेएवोहोय ३ तथासारुंवस्त्रसारुंभोजनसारुंजलतथाजेजेकोईसारुंप
दार्थपोतानेप्राप्तथायतोमनएमघाटकरे जेआपदार्थहुंभगवाननाभक्तनेआपुंतोठिकनेतपदार्थतेनेआपेनेराजिया
यएवोहोय ४ तथाभक्तनासमूहमांरेहेताहोय नेतेनिकारनुंएमनथायजेआतोकेटलायवरसथीगोरयोपणएनाअंत
रनोतोकांईताग आव्योनहीनेआतकोणजाणेकेवोयहशेएनुंतोकांईकलातुंनथी एवोनहोयनेजेवोएमांहियाहेरहोय
तेनेसर्वेंजाणेजेआतोआवोछेएवोजेसरलस्वभाववालोहोय ५ अनेशांतस्वभाववालोहोयतोपणकुसंगिनिसोबत्य
नगामेनेतेथायनोतपोजायएविरित्येविमुखनासंगनिस्वाभाविकअरुचिवरततीहोय ६ आवेछोलक्षणेजुक्तजेसाधु
होयतेनाहृदयमांसाक्षातभगवानविराजमानछेएमजाणवुं अनेएवासाधुनोद्रोहकरेतोभगवाननोद्रोहकरयाबरो
बरथायछे अनेएवासाधुनिसेवाकरेतोभगवाननिसेवाकरयानुंफलथायछे ॥ ॥ इतिवचनामृतं ॥
॥ ३९ ॥ ॥२५८॥ ॥ संवत् १८८५ नावैशाखशुदि १ पडवानेदिवसस्वामीश्रीसहजानंदजीमाहाराजश्री

गढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांथिघोडियेचढिने श्रीलक्ष्मीवाडियेपधार्याहतानेतेवाडिनेमध्येजेओटोतेउपरय
बिराजमानथयाहतानेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां नेपोतानामुखारविंदनिआगव्यपरमहंसतथादेशदेशनाहरि
भक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजेसर्वपरमहंसतथाहरिभक्तप्रत्येप्रश्नकर्योजेआजीवनेकल्याणनुं
असाधारणसाधनशुंछे जेजेनेविषेएप्रवरतेतोएनुंनिश्चेकल्याणथायनेतेमांबिजांकोइविघ्नप्रतिबंधकरेनहिंतेकहो
वळीएवाकल्याणनासाधनमांमोटुंविघ्नशुंछे जेजेणेकरिनेतेमांथिनिश्चेपडिजायतेपणकहो पछेसर्वेयेपोतानिबुद्धि
प्रमाणेउत्तरकर्योपणएप्रश्ननुंसमाधाननथयुं तारेश्रीजिमहाराजबोल्याजेकल्याणनुंअसाधारणसाधनतोएछेजे
पुरुषोत्तमभगवाननेब्रह्मज्योतिनासमूहनेविषेअनादिसाकार मूर्त्तिसमजवानेतेनाजसर्वेअवतारछे एमसमजीने
प्रत्यक्षभगवाननोजेतेभावेकरिनेआश्रयकरवोनेधर्मेसहितते भगवाननीभक्तिकरवीनेतवीभक्तियेंजुक्तजेसा
धुतेनोसंगकरवोएकल्याणनुंअसाधारणसाधनछे अनेएमांबिजांकोइविघ्नप्रतिबंधकरतांनथी अनेएसाधननोबि
घ्नमोटुंविघ्नएछेजे शुष्कवेदांतिनोसंगकरवोने जोएनोसंगकरेतातेनेशुंविघ्नथायतातेनोसंगकरनारा जपुरुषतेने
तेनेविषेहतथायनेजेहतथायतेगुणेकरिनेथायछे जेमकोइकेकालमांअन्नआमीनेजिवाड्योहोयतेनिउपरयहतथा
यएविरित्येजेजेणेगुणकर्योहोयतेनिउपरयहेतथाय तमतेशुष्कवेदांतिनेएनेएमगुणदेखाडेजेआत्माछे तेनेजन्मम
रणनथीनेतेनिराकारछे नेगमेएटलुंपापकरेतोपणतेनेदोषनलागेएवोएनेगुणबतावीनेभगवाननीमूर्त्तिनाआकारनुं
खंडनकरीनांखतारेएनेएमोटुंविघ्नथयुंकेमजेभगवाननी मूर्त्तिमांथिपडीगयो माटेएशुष्कवेदांतिनोसंगक्यारेयनक

रवोनेएशुष्कवेदांतितोमहाअज्ञानिछे नेभगवाननाभक्तिमार्गमांएवुंमोटुंकोइविघ्ननथी एटलीवार्त्ताकरिनेश्रीजि
महाराजपाछादादाखाचरनादरबारमां पधार्यानेउगमणाबारनाओरडानिओसरियेंढोलियाउपरस्यवेसिनेएमवा
र्त्ताकरीजेअमेसर्वशास्त्रनेसांभलीनेएसिद्धांतकर्योछे अनेअमेआपृथवीमांसर्वेठेकांणेफर्यानेतेनेविषेघणाकसि
द्धीठाछे एमकहीनेगोपालदासजिआदिकसाधुनिवार्त्ताकरीदेखाडीने पछेएमबोल्याजेहुंतोएमजांणुछुंजेभग
गवाननीमूर्त्तिनिजेउपासनानेध्यानतेविनाजे आत्मानेदेखवोनेब्रह्मनेदेखवोतेतोथायजनहीनेउपासनायेंकरिनेज
आत्मादेखायब्रह्मदेखायपणतेविनातोदेखायजनही नेउपासनाविनाआत्माब्रह्मनेदेखवानेइछवुंतेकेमछे तोजेम
आकाशनेजीभेकरिनेसोवरससुधीचाटीयेतोपण क्यारेयखाटोखारोस्वादआवेजनही तेमभगवाननीमूर्त्तिनीउ
पासनाविनाआत्माब्रह्मदेखायजनही तेगमेएटलुंजतनकरेतोपणनदेखायअनेनिर्बीजएवाजेसांख्यनेयोगतेणेकरी
नेजेआत्मानुंदर्शनशास्त्रमांकह्युंछे तेभलेकह्युंछे पणअमेएवोकोइदीठोनथीनेअनुभवमांपणएवात्तीमलतीआव
तीनथीमाटेएवातखोटीछे॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ३८॥ ॥२५८॥ ॥संवत् १८८५ नावैशाखशु
दि ३ त्रिजनेदिवसस्वामिश्रीसहजानंदजीमहाराज श्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां उत्तरादेवारयओरडानि
ओसरियेंचकलाउपरस्यविराजमानहता नेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतांनेपोतानामुखारविंदनिआगलपरमहंसत
थादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजेसर्वेसाधुतथासर्वेहरिभक्तप्रत्येएमवार्त्ताकरिजे
जेनेभगवाननास्वरूपनुंयथार्थज्ञानएकवारथयुंहोयनेपछेतेनेदेशकालक्रियासंगविशमथजाय तोपणतेज्ञाननोवे

शजायनहि त्यांद्रष्टांतछेजेमकोइकमोटोराजाहोय अथवामोटोलखेशरीसाहुकारहोय नेतेनेप्रारब्धानुसारेतेअधि
कारछुटिगयो नेदारिद्रपणुंआवीगयुंतेणेकरिनेपडधानखावामले अथवाडोडीनीभाजिमलेतथाकोठांबोरांबाफे
लीपीपरवाइत्यादिकजेवुंतेवुंखावामले तारेतेनेखायपणमोरेजपोतेभारेभारेमेवाखाधाहोयतथाभारेमुलवालोची
जुंकोइनेनमलेएविमगावीनखाधीहोय तसवेसांभरिआवेनेमनमांएमघाटकरेजेएविएविभारेचीजुंनेहुंमोरेखातो
नेहवेहुंआवुं जेवुंतेवुंअन्नखाउछुंएविरित्येज्यारेज्यारेखाय तारेतेसांभरिआवेनेजप्रथमथिजजेवुंतेवुंअन्नखातो
होयनेतेनेदारिद्रपणुंवधुआवे तारेपणतेजखायतारेतेनेशुंसांभरेतेमजेणेभगवाननास्वरूपनुंसुख तथाभगवान
नाभजननुंसुखपोतानामनमांएकवारयथार्थपणेजांण्युंछेनेतेनेपछेसमागमनोजोगनरह्यो नेबाहेरनिकलीगयो
तोपणतेसुखनेसंभारतोथकोजसुखदुःखनेप्रारब्धानुसारेभोगवेपणतेसुखनेभुलिनजाय अनेजेणेभगवाननुंसु
खजांण्युंनथी नेतेनोअनुभवथयोनथी तेतेशुंसंभारे एतोपशुजेवोछे हवेतेभगवाननुजेस्वरूपतेनुंज्ञानकहीयेछेये
जेभगवाननोजेआकारछे तेवोआकारविजादेवमनुष्यादिकजेप्रकृतिमांथिआकारथयाछे तेकोइनोनथीनेभग
वानविनाबिजासर्वनेकालभक्षणकरिजायछेनेभगवाननास्वरूपमांकालनुसामर्थ्यपणनथिचालतुंएवाभगवान
छे नेभगवानजेवातोएकभगवानजछे पणबिजोकोइनथि अनेभगवाननासाधर्म्यपणानेपांम्या एवाजेभगवा
ननाधाममांभक्तछे तेनोआकारपणभगवानजेवोछे तोपणतेपुरुषछेनेभगवानपुरुषोत्तमछे नेतेसर्वेमांश्रेष्ठछेने
एमनेउपास्यछे नेसर्वेनास्वामिछेनेएभगवाननामहिमानोकोइपारपांमतानथीएवादिव्यमूर्त्तिजेभगवानतेनिर्गुण

छेनेध्येयछेनेएनुजेध्यानकरेछे तेनिर्गुणथैजायछेएवुंभगवाननुस्वरूपछे अनेएभगवानछेतेपोतानाधामरूपएक
देशनेविषेरह्याथकाजअन्वयपणे अनेकब्रह्मांडनेविषेरह्याजेसर्वजीवनासमूहतेमनेविषेतेमनाथयायोग्यकर्मफल
प्रदातापणेअंतर्यामिरूपेकरिनेरह्याछेअनेसर्वजीवनाजीवनछेनेएवीनाएजीवकांइकरवानेनेभोगववानेसमर्थन
थीथाता अनेएजेभगवानतेसिद्धेश्वरछे जेमकोइकसिद्धिवालोपुरुषहोयतेअहियांबेठाथकोब्रह्मानालोकमांपदार्थ
होय तेनेआहांथेकरिनेग्रहणकरिलेतेमभगवानएकदेशमांरह्याथकाजपोतानियोगकलानासामर्थ्येकरिने सर्वक्रि
यानेकरेछे अनेजेमअग्निजेतेकाष्टनेविषेनेपाषाणनेविषेरह्योछे तेअग्निनुस्वरूपविजिरित्यनुछेनेकाष्ठपाषाणनुस्व
रूपविजिरित्यनुछे तेमभगवानसर्वजीवनेविषेरयाछे तेभगवाननुंस्वरूपविजिरित्यनुंछे नेतेजीवनुंस्वरूपविजीरि
त्यनुंछे अनेएविरित्यनाअनंतऐश्वर्यैजुक्तएवाजेएभगवानतेजपोतेजीवुंनाकल्याणनेअर्थेमनुष्यजेवाथायछे तेभ
गवाननास्वरूपनुज्ञानजेनेआविरित्येथयुंहोय नेतेभगवाननीभक्तिकरीहोयनेतेज्ञानभक्तिनासुखनोपोतानाजीव
मांअनुभवएकवारयथार्थथयोहोयतोतेनीविस्मृतिक्यारेयथायनहि नेगमेतवुंसुखदुःखपडेतोपणतेनेविषेतेभग
वाननास्वरूपनासुखनोजेअनुभवतेविसरिजायनहि जेमतेराजानेप्रथमनुंजेपोतानुसुखतेदरिद्रपणामांपणविसर
तुंनथीतेम अनेआवार्त्ताशासारुकरीयेछैयेतोआवासत्संगनोजोगहमणांतोछे पणकदाचितदेशकालप्रारब्धनावि
षमपणाथकीएवोजोगनरहे तारेजोआविवार्त्तासमझीराखिहोयतोतेनाजीवनुंकल्याणथायनेएनेएवोदृढनिश्चेहो
यतोएनेक्यारेयएमनसमझाय जेमारुंक्यारेयअकल्याणथाशे अनेआवोजोगरहेवोतोबहुदुर्लभछे नेआविरित्ये

देहवरतवुंतपणदुर्लभछे केमजेकोईकदिवसबाहेरनीकळीजवाय तारेआमदेहनवरतायतोपणआवावार्त्तासमकिरा खीहोयताएनाजीवनुंबहुसारुथाय माटेआवार्त्ताकरिछे ॥इतिवचनामृतं॥

॥२७॥ ॥२६०॥ ॥संवत् १८८५नावैशाखशुदी

१४चौदशनेदिवसस्वामीश्रीसहजानंदजीमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमांश्रीगोपीनाथजिनामंदि रनेविषेविराजमानहतानेसर्वेश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां नेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यपरमहंसतथादेशदेशनाह रिभक्तनिसभाभराइनेबेठिहति पछेश्रीजीमहाराजबोल्याजेअमेसांख्यादिकशास्त्रनाविचारकरिनेएमनिश्चेकर्यो छे जेमायानाकार्यमांथिउत्पन्नथयाजेआकारमात्रतेसर्वेमिथ्याछे केमजेएसर्वेआकारकालेकरिनेनाशपामे छे अनेभगवाननाअक्षरधामनेविषेजेभगवाननोआकारछे तथातेभगवाननापार्षदजेमुक्ततेमनाजेआकारछे तेसर्वेसत्यछेनेदिव्यछेनेअतिशेप्रकाशेजुक्तछे अनेतेभगवाननोनेतेमुक्तनोजेआकारतेपुरुषनाजेवोछेनेजछेने सच्चिदानंदरूपछे अनेतेअक्षरधामनेविषेरह्याजेएभगवानतेजेतेतेमुक्तपुरुषतेमणेदिव्यएवाजेनानाप्रकारनाउप चारतेणेकरिनेसेव्याथकानेतेमुक्तपुरुषनेपरमआनंदनेउपजावताथकासदाविराजमानछे अनेएवासर्वोपरिजेपु रुषोत्तमभगवानतेजदयायेकरिनेजीवुंनाकल्यांणने अर्थेआपृथ्वीनेविषेप्रगटथयाथकासर्वजननानयनगोचर वर्त्तेछेनेतमाराइष्टदेवछेनेतमारिसेवानेअंगीकारकरेछे नेएवाजेएप्रत्यक्षपुरुषोत्तमभगवानतेनास्वरूपमांनेअक्ष रधामनेविषेरह्याजेभगवानतेनास्वरूपमांकांईपणभेदनथीएबेएकजछे अनेएवाजेआप्रत्यक्षपुरुषोत्तमभगवा

नतेअक्षरादिकसर्वनानियंताछे नेईश्वरनापणईश्वरछेनेसर्वकारणनापणकारणछे नेसर्वोपरिवरतेछेनेसर्वअव
तारनाअवतारीछेनेतमारेसर्वनेएकांतिकभावेकरिनेउपासनाकरवायोग्यछे अनेआभगवाननाजपूर्वेघणाक
अवतारथयाछे तेपणनमस्कारकरवायोग्यछेनेपूजवायोग्यछे अनेवळिश्रीजीमहाराजेएमवार्त्ताकरिजेएकद्रव्या
दिकनोलोभतथास्त्रीनेविषेबेठाउठ्यानीवासनातथारसनेविषेजीव्हानी आसक्तितथादेहाभिमानतथाकुसंगीमांहे
तरहिजाय तथासंबंधिमांहेतहोयएच्छोवांनांजनहोयतेनेकोइदिवसजीवतेनेमरिनेपणसुखतोक्यारेयथायजनहि
माटेजेनेसुखइच्छवुंहोयतेनेएवास्वभावहोय तोटाळवानेनिवृत्तिपरथावुंनेखरोखरीयानीसोबत्यनराखवीनेदेहाभि
मानेरहितनेवैराग्येजुक्तनेभगवाननुंअल्पवचनहोयतेमांफेरपडे तोतेमहतवचनमांफेरपड्योहोयतेममांनताहोय
एवाजेभगवद्भक्तमोटासाधुतेसंघाथपोतानाजीवनेजडीदेवोनेतेनावचनमांमनक्रमवचनेवरतवुं नेविषयनासंबं
धथीतोछेटेजरहेवुंपणएनोसंबंधपोतानानियमनोत्यागकरीनेथावादेवोनही नेजोविषयनोसंबंधकरवामांडेतोए
नोठारेहेजनहीएसिद्धांतवार्त्ताछे॥ ॥इतिवचनामृतम्॥ ॥ ३८ ॥ ॥ २६१ ॥
॥संवत् १८८६ नाआषढवदि १० दशमीनेदिवसश्रीजिमहाराजश्रीगढडामध्येदादाखाचरनादरबारमां उग
मणेबारणेओरडानिओसरियेंविराजमानहता नेसवेंश्वेतवस्त्रधारणकर्यांहतां नेपोतानामुखारविंदनिआगळ्यपर
महंसतथादेशदेशनाहरिभक्तनिसभाभराईनेबेठिहति पछेश्रीजिमहाराजेसर्वपरमहंसतथासर्वसत्संगिआगळ्य
वार्त्ताकरिजेभगवाननीमायातेकेईछेतोदेहनेविषेअहंबुद्धिनेदेहसंबंधिपदार्थनेविषे ममत्वबुद्धिएजमायाछेतेएमा ॥६१॥

यानेटाळवीनेयमायानेजेणेटाळीतेमायानेतस्यो केवायनेएमायानेटाळीनेभगवानमांप्रीतिकरवीएटळुंसर्वशास्त्रनुं
सिद्धांतछेतेनेआजसमजोकेघणेदिवसेकरिनेसमजोअनेहनुमाननारदप्रल्हादएजेमोटामोटाभगवानभक्तेतेम
णेपणभगवानपासेएमजमाग्युंछे जेअहंममत्वरूपमायाथकीरक्षाकरज्योनेतमारेविषेप्रीतिथाज्यो नेएमायानेत
स्याहोयनेतमारेविषेप्रीतिवाळाहोय एवाजेसाधुतेनोसंगथाज्यो नेएसाधुनेविषेहतनेममत्वथाज्यो माटेआपणेप
णएमकरवुंनेएममागवुं नेएनोश्रवणमनननिदिध्यासकरवो अनेभगवाननोजेभक्तहोयतेनेआत्मनिष्ठानुंबळत
थाभगवाननामाहात्म्यनुंबळएबेबळजोईयेतेआत्मनिष्ठातेशुंतोपोतानाआत्मानेदेहथिपृथकजांणवो अनेसाधुने
ळारेहताहोईयेतेमांपरस्परकोईकनिमित्तेबोळाचालिथाय तथाकोईकजात्यनोअहंममत्वथाय तथामानक्रोधस्वा
दलोभकाममत्सरईर्षाएआदिकअवगुणनिप्रवृत्तिथाय तारेजोआत्मापोतानेनजांणताहोईयेतोसाधुनोअवगुण
आवेतेमांथिएनुंबहुभुंडुंथाय माटेपोतानेदेहथिपृथकआत्मजांणवोनेतेआत्माछे तेब्राह्मणनथीक्षत्रिनथिकणबी
नथीकोईनोदीकरोनथिकोईनोबापनथीएनिकोईजात्यनथीनात्यनथीएवोछे अनेएआत्मातोसूर्यतथाअग्निजेवोते
जस्वीछेनेजांणपणेजुक्तछेनेतेअग्निनीज्वाळातथासूर्यनाकिरणतेतोजडछे केमजेतेनेआंगळीअडाडीयेतोखसेनही
नेकीडीहोयनेतेनेआंगळीअडाडीयेतोखसीनेअवळीचाले माटेआत्मातेजांणपणेजुक्तछे नेएनेसूर्यअग्निजेवोकहिये
छैयेतेतोएनोआकारएवोतेजस्वीछेतेमाटेकहीयेछैये अनेएआत्माअनेकयोनिनेपांम्योछे अनेएमकेवायछेजेजेटळुं
समुद्रनुंपाणिछे तेटळुंएजीवपोतानीमातानुंदुधधाव्योछे अनेत्यांत्यांअनेकप्रकारेमरांणोछे तोपणमर्योनथिजेवो

छेतेवानेतेवोजछे नेएअज्ञानअवस्थामांपोतानेदेहरूपेमांनतोहतो तारेपणनमस्योतोहवेआपणेएनुंज्ञानथयुंतारे
तोएकेममरशे एवोजेआत्मातेनेपोतानुस्वरूपमांनवुं अनेभगवाननुंमाहात्म्यकेमजांणवुंतोभगवानछेतेअनेकब्र
ह्मांडनाराजाधिराजछेअनेजेब्रह्मांडनाएराजाछे तेब्रह्मांडनिपणगणतीनथीतेकह्युंछेजे ॥युपतयएवनतेययुरंतम
नंततया०॥ अनेतेएकएकब्रह्मांडमांब्रह्माविष्णुशिवहोयतथासातद्वीपसातसमुद्रमेरुलोकालोकआदिपर्वततेणेजु
क्तपृथवीनिरचनाहोय तथाचौदलोकनिरचनाहोयतथाअष्टआवरणनीरचनाहोयइत्यादिकसामग्रीयेसोतांजेअने
कब्रह्मांडतेनाराजाभगवानछे नेजेमआपृथवीनोचक्रवर्त्तीराजाहोयनेतेराजानांजेगांमडांतेतोगणायएवांहोयतो
पणतेनीकेटलीमोल्यपजांण्यामांआवेछेनेभगवाननेतोएवाब्रह्मांडनीपणगणतीनथी माटेभगवाननीतोबहुजमो
टयपछे अनेतेब्रह्मांडुनेविषेआजीवछे तेभगवाननीआगल्यशालेखामांछेकांइनथीअतितुछछे अनेतेभगवानेएब्र
ह्मांडुनेविषेपंचविषयसंबंधिसुखजीवुंनेआप्युंछे तेसुखकेवुंछेतोएसुखनेसारुकेटलाकपोतानांमाथांकपावेछेएवुंम
हादुर्लभजेवुंजणायछेतारेपोतानिमूर्त्तिमांतथापोतानाधाममांजेसुखछेतेतोबहुभारेछेअनेप्राकृतविषयसुखछेते
तोअन्यपदार्थनेआशरीनेरह्युंछे तथापृथकपृथकछे अनेजेभगवानछेतेतोसर्वेसुखमात्रनाराशिछे नेएभगवान
संबंधिजेसुखछेतेअविनाशिछेनेमहाअलौकीकछे अनेजेमकोइकभारेधनाढ्यग्रगृहस्थहोयतेपोतानाघरमां अने
कप्रकारनांभोजनजमतोहोयने तेजमीनेउछिष्टकांइकषटकुंरोटलोवधेतेकुतरानेनांखे तारेतेअतिशेतुछ्छकेवायने
पोतेजमतोहोयतेमहासुखमयकेवायतेमभगवाने ब्रह्मांडुनेविषेअनेकजीवुंनेपंचविषयसंबंधिसुखआप्युंछे तेतो

कुतरानेनांख्योजेखटकुंरोटलोतेनी पेठेअतितुच्छछेनेपोतानेविषेजेसुखछेतेतोमहामोटुंछे अनेवळीसुषुप्तिअवस्था
नेविषेएजीवनेभगवानमोटुंसुखपमाडेछेतेगमेतेवीवेदनाथैहोयनेसुषुप्तिमांजायतारेसुखीयोथईजायछेअनेवळी
एभगवाननाचरणकमळनेरजनेब्रह्माशिवलक्ष्मीजिराधाजीनारदशुकसनकादिकनवयोगेश्वरएवाएवामोटाछेते
पणपोतानामस्तकउपरचढावेछेनेमाननेमुकीनेएभगवाननिनिरंतरभक्तिकर्याकरेछे अनेवळीएभगवानेजगत
मांविचित्रसृष्टिकेविकरिछेनेतेमांकेवुंडापणकर्युंछे जेजुवोनेमांणसमांथिमांणसथायछेपशुमांथिपशुथायछेझा
डमांथिझाडथायछेकीडामांथिकीडोथायछे नेमांणसनाअंगमांथिकोईकअंगनोभंगथैगयोहोयनेगमेतेवोडायो
होयतोपणतेअंगनेतेवुंनेतेवुंकरवानेसमर्थकोईरित्येनजथायइत्यादिकअनेककळाभगवानमांरहिछे एविरित्येभग
वाननुंमाहात्म्यजांणीने तथाभगवाननेसुखमयमूर्त्तिजांणीने बिजासर्वपदार्थमांवैराग्यथायछेने एकभगवानमां
जप्रीतिथायछेअनेएविरित्येप्रथककर्युंजपोतानाजीवात्मानुंज्ञान तथाभगवाननामाहात्म्यनुंज्ञानएवंजेनेसिद्धथयां
होयनेतेजोगमेतेवापंचविषयसंबंधिसुखमांकदाचितबंधाईगयोहोयतोपणतेमांबंधाईरहेनही तेनेतोढीनेनीकळीज
रहेछे अनेजेविषयनासुखनोत्यागकरिने वरततोहोयनेतेनबंधायएमांतशुंकवुं माटेएवेप्रकारनाज्ञाननेसांभळीने
एनोपोतानामनमां वेगळगाडीदेवोजेमकोईकशुरवीरनेआकरोमांणसहोयनेतेनोकोईकप्रतिपक्षीहोयतेणेतेनोबा
पमारीनांख्योहोयतोतेनीतेनेबहुदाझथायनेतेदाझ्यथाथातीहोयनेवळीतेनादीकरोमारीनांखेनेवळीभाईनेमारीनां
खेनेवळीबायडीनेलेईजायनेवळीमानेलेईने मुसळमाननेआपेनेवळीगामगरासझुटीले एविरित्येजेमजेमएनोपरा

व०मृ० भवकरेतेमतेमएने बहुमनमांदाख्यथायनेजाग्रतस्वप्नमांसर्वकाळे एनेएवातनोजआलोचरहेतेमजेने आवेवात ग० अं.
५७१ ॥ नोनिरंतरआलोचरहे तारेएनेएज्ञानसिद्धथाय अनेएनेगमेतेवोआपत्काळपडेतोतेनेविषेएनिसहायकरे अनेजेमवि ३१
शल्यकरणीओषधीलावीने हनुमानजीयेरामचंद्रनेपीवाडी तारेजेदेहमांशल्यलागांहतां तेसर्वेएनिमेळेदेहथिबाहेर
नीकळीगयांतेमजेने आवेवातमनमांलागीगईहोयतेनेइंद्रियोनेविषयभोगनीइच्छारहिछे एशल्यछेतेसर्वेनीकळी
जायकेताविषयभोगमांथिएनिइंद्रियोनिवृत्तिनिकळिनेएकभगवानमांवळगे अनेसत्संगिपणएनेजकहीयेकेमजे
सत्यरूपएवोजे पोतानोआत्मातथासत्यरूपएवाजेभगवानतेनोजेने आविरित्येसंगथयोतेनेसत्संगिकहीये अने
आवेप्रकारेजेवार्त्ताछे तेनेदैवीजीवसांभळेतारेतेनाहृदयमांलागीने रगरगमांप्रवरतीजायनेजेआसुरीजीवहोयने
तेसांभळेतारेतेनेतोकांनथिबाहेरजनीकळीजायपणहृदयमांउतरेनहीजेमस्वांनहोयनेतेखीरखायतेतेनापेटमांरहेज
नहीवमनथैजायनेखीरजेवुं काईभोजनसरसनकेवायतोपणतेस्वांननापेटमांरहिने रगरगमांप्रवरतेनहीनेतेखीरने
मांणसखायतारेतेनेपेटमांरहेने रगरगमांप्रवरनेतेबहुसुखथायतेमस्वांनजेवोजेआसुरीजीवतेनाहृदयमांतोआ
वातपेसेजनहीनेमांणसजेवोजेदैवी जीवतेनाहृदयमांउत्तरनेरगरगमांव्यापीजाय अनेवळीजेभगवानछे तेजेवा
तोएएकजछेने भगवाननेभजिभजिनेघणाकभगवननासाधर्म्यपणानेपांम्याछे तोपणतेभगवानजेवातोथाता
जनथीनेजोएभगवानजेवाजथायतोतोभगवानघणाकथाय तारेतोजगतनीस्थितितेएकजात्यनिजनरहेकेमजे
एकभगवानकहेशेहुंजगतनिउत्पत्तिकरिशने बिजोकहेशेहुंजगतनोप्रलयकरिश अनेवळीएकभगवानकहेशेहुंवर ॥७५॥

सातकरीशनेबिजोकहेशेहुंनहीकरुंनेएककहेशेहुंमांणसनाधर्मपशुमांकरीशने बिजोकहेशेहुंपशुनाधर्ममांणसमां करीशएविरित्येस्थितिनरहे अनेआतोजुवोनेजगतमांकविरित्येवरावस्यअदलप्रमाणे सर्वक्रियानिप्रवृत्तिथायछे पणतस्त्रारपणफेरपडतोनथिमाटेसर्वक्रियानाप्रवरतावनारानेसर्वनास्वामिएकजभगवानछेतथाभगवानसंघा थेबिजानेदावबंधायएमपणजणातुंनथी माटेभगवानतेएकजछे पणबिजोएजवोथातोनथी अनेआसर्वेबातकरि तेथोडीकछे पणएमांसर्वेवातआविगई अनेआवातनुंजेरहस्यछेतजेडायोहोयतेनेसमझायपणबिजानेसमझाय नही अनेआटलीवातसमझीने जेणेदृढकरीतेनेसर्वेवातसंपूर्णथई एनेकांईकरवुंबाकीनरह्युं अनेआविरित्येजेअ मेवातकरितेनेसांभलिनेनेतेवातनिजेभगवानानाभक्तने दृढताहोयतेनोसंगराखवोताएनेआवार्त्तानिदिवसेदिवसे दृढताथातिजाय अनेआवातअमेकरियेछेयेतकांईबुद्धिनिकल्पनायेनथीकरता तथासिद्धाईजणाववासारुनथिक रताआतोअमारिअजमावेलवातछे नेजमअमेवरतीयेछेयेतमवातकरियेछेयेकमजअमारेस्त्रीधनादिकपदार्थनो भारेजोगछेतथापंचविषयनोभारेजोगछे तथासुरतअमदावादवडोदरेवरताल्येजाईयेछेये तारेहजारोमांणस भेगांथायछेनेतेमांनेछे तथावाजतेगाजतेअतिसन्मानकरिनेपधारवेछे तथात्यांत्यांभारेभारेजायगाओजायामां आवेछे तथाभारेवस्त्रवाहनादिकनोजोगथायछेएसर्वेछे तथापिपोतानाआत्मासांमीदृष्टिकरियेछेयेतथाभगवा ननामाहात्म्यसांमिदृष्टिकरियेछेये तारेएसर्वेनुंअतितुछपणुंथैजायछे नेएमांकोईठेकांणेबंधाईजवातुंनथी नेपूर्वदे हनिजेमविस्मृतिछेतेमएसर्वेनिविस्मृतिथैजायछे माटेएवेवातअमारेसिद्धथइछे तेसारुएमअमारेवरतायछे अने

बिजोपणजोएबेवातनेसिद्धकरे तोतेनेकदाचितएवोकांईकजोगथईजायतोपणएनेएमवरताय माटेआवातअव
श्यसमजवानिछे एविरित्येश्रीजिमहाराजेकृपाकरिनेबिजानेसमजाववासारुपोतानुंवरतनलेईनेवार्त्ताकरि नेपो
तेतोसाक्षातश्रीपुरुषोत्तमनारायणछे ॥ ॥इतिवचनामृतं॥ ३९॥ ॥२६२॥

एविरित्येआजेसर्वेश्रीजिमहाराजनांवचनामृततेमुक्तानंदस्वामीतथागोपालानंदस्वामीतथा नित्यानंदस्वामीतथा
शुकमुनिएच्यारसाधुयेंभेलाथईने जेमसांभल्युंछेनेजेमपोतानिबुद्धिछेतप्रमांणेलख्यांछे ॥ अनेश्रीजिमहाराज
जेतेदिवसदिवसप्रत्येआविआविरित्यनिअनेकप्रकारनिवार्त्ताने करताथकानेपोतानाभक्तजमनेआनंदउपजाव
ताथकाश्रीगढडानेविषेविराजताहवा ॥ श्लोकाः ॥ ॥ मुक्तानंदश्चगोपालानंदोमुनिरुदारधीः ॥ नित्यानंदश्चशुकानं
दौचत्वारोमुनयस्तुये ॥ १ ॥ एतैःसंगत्यलिखितानीत्थंधर्मजनेर्हरेः ॥ वचोमृतानिसर्वाणियथामतियथाश्रुतम् ॥ २ ॥
तत्रादौदुर्गनगरेस्वामिनोक्तानितेनतु ॥ अष्टसप्ततिसंख्यानितानिसंतीष्टदानिहि ॥ ३ ॥ प्रोक्तानिचततस्तेनसारंगपुरसं
ज्ञके ॥ ग्रामेऽष्टादशसंख्यानितानीष्टानिभवंतिहि ॥ ४ ॥ तेनोक्तानिततस्तानिग्रामेकार्यांभनान्निधे ॥ संतिद्वादशसंख्या
निसर्वसौख्यकराणिहि ॥ ५ ॥ लोहान्निधेततोग्रामेतानिप्रोक्तानितेनच ॥ संत्यष्टादशसंख्यानिचकाम्यानीष्टप्रदानि
हि ॥ ६ ॥ ग्रामेपंचालसंज्ञेऽथतेनतान्युदितानिवै ॥ संत्येकांतिकभक्तानांप्रेष्ठानिसप्तसंख्यया ॥ ७ ॥ पुनर्दुर्गपुरेतेन
स्वामिनाकथितान्यथ ॥ संतितानिसप्तषष्टिसंख्यातानिहितत्त्वतः ॥ ८ ॥ ततोवृत्तालयपुरेतेनधर्मसुतेनच ॥ तानि
विंशतिसंख्यानिकथितानिभवंतिहि ॥ ९ ॥ ततःश्रीनगरेतानिप्रोक्तानित्रीणितेनच ॥ श्रीभक्तिधर्मपुत्रेणसंतिभ

क्तप्रियाणिहि ॥ १० ॥ कथितानिपुनस्तेनस्वामिनादुर्गपत्तने ॥ तानिसंत्येकोनचत्वारिंशत्संख्यानितत्त्वतः ॥ ११ ॥ एवंहितानिसर्वाणिमितानिद्विरसाक्षिभिः ॥ संतिसंलिखितानिश्रीमहाराजनिदेशतः ॥ १२ ॥ इमानियेपठिष्यंतिश्रोष्यंतिचादराज्जनाः ॥ भविष्यतिहरौतेषांभक्तिरेकांतिकीध्रुवम् ॥ १३ ॥ आप्याययन्निजजनान्स्वकीयवचनामृतैः ॥ जयतिश्रीहरिःस्वामीश्रीमद्दुर्गपुरेप्रभुः ॥ १४ ॥ स्वधर्मस्यचजीवात्मज्ञानस्यविरतेस्तथा ॥ माहात्म्येनसहस्वीयज्ञानभक्त्योर्यथार्थतः ॥ १५ ॥ लक्षणानिस्वभक्तेभ्योयउवाचदयानिधिः ॥ नानाविधैःप्रसंगैस्तंनमामोभक्तिनंदनम् ॥ १६ ॥ निजैर्वचोमृतैर्लोकेऽतर्पयद्योनिजाश्रितान् ॥ प्रीतोनःसर्वदासोऽस्तुश्रीहरिर्धर्मनंदनः ॥ १७ ॥ तद्वचोमृतपातारोयेस्युस्तत्पदसंश्रयाः ॥ सत्संगिनःप्रसन्नास्तेभवंत्वस्मासुसर्वदा ॥ १८ ॥

॥ इति श्रीभक्तिधर्मात्मजश्रीसहजानंदस्वामिवचनामृतानिसंपूर्णानि ॥

॥ श्रीभक्तिधर्मात्मजायसहजानंदस्वामिनेनमोनमः ॥

॥ शुभंभवतुलेखकपाठकयोः ॥

॥ श्रीः ॥ ॥ ९ ॥ ॥

॥ इति श्रीहरिवचनामृतानिसंपूर्णानि ॥